1936. szept. 1. III. évf. 1. szám.



pál györgy 34

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Csávossy Elemér S. J.: Ex te orius est ... Tőled született ... — Dr. Weiser Ferenc: Veni Sancte Spiritus! — P. Charles S. J.: A víz és bor misztériuma. — Max Schmid S. J.: Éljünk Isten előtt! — Pintér József: Amire a hangya tanít. — Dr. Csapó György: „A Szűz neve ...” — Endrődy László S. J.: Jellemismeret a lelkiélet szolgálatában. — Franz Xavér Esser S. J.: Amilyennek Isten elgondolta az embert. — G. L. S. J.: Öröm. — P. Takács Ince O. F. M.: Az eretnekek fölött győzelmes Egyház. — Dr. Czakó György: A véres kéztől — az apácafátyolig. — Kérdezték? — Felelünk. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Válasz egy levélre.

Levelét szeretettel olvastuk el, mert abból is csak úgy áradt a szeretet. Azt azonban bajosan gondolja, hogy melyik mondatával okozott nekünk nagy örömet. Nem azzal, hogy lapunkat dicsérte, hanem azzal, hogy a „krisztusi életre törekvők barátjá“-nak nevezte.

Mostanában ünnepli Magyarország a törökök kiűzésének évfordulóját. E dicsőséges kor emlékei közül sokat fölemlítenek most, de aligha emlegetik majd eléggé azt a nevet, amelyet a pogány félhold uralma alatt nyögő nép adott legnagyobb jótevőinek.

Ez a név a „barát“ elnevezés volt. Azokat az akkor még szürkecsuhás ferences szerzeteseket nevezték így a törökidőbeli magyar rabok, akik megosztották velük az elnyomatást és nélkülözést. Azokat, akiknek megértő szivük volt az ő fájdalmaikhoz és vigasztaló szavuk volt letörtségükhöz és ha tettel nem is segithettek, legalább azt adták, amijük volt: szeretetüket és együttérzésüket.

Most, ahogyan az Ön levele inditására visszagondolunk az elmúlt két esztendőre, „Az Utunk“ munkájára, tárgyilagosan kellett beismernünk, hogy valóban öntudatlanul is „barátja“ voltunk minden krisztusi életre törekvő léleknek. Cikkeinkkel iparkodtunk tanitani, lelkesiteni és buzditani; de különös vonzalommal azoknak irtunk, akiket valami teher nyomott, akik fáradtak lettek a küzdelemben. Enyhiteni szerettük volna a nehézségeket, mint ahogyan Jézus igérte azoknak, akiket magához invitált. Kétszeres igy az örömünk! Nemcsak a helyes út járásának öntudata boldogit bennünket, hanem az is, hogy olvasóink észrevették törekvéseinket és a lelki „jóbarát“ megtisztelő elnevezést adományozták nekünk.

Amidőn megköszönjük Kedves Olvasónk jóságos figyelmét, megkérjük valamire. Ne szembe dicsérjen minket! Ne minekünk mondja el rólunk való véleményét! Nem tagadjuk, örültünk ennek is; de még jobban örülnénk, ha olyanoknak is szólna rólunk, akik még nem ismerik lapunkat. Ha ezeknek is bemutatna, mint igaz „jóbarátot“! Ennek örülne igazán a minden Krisztus felé törekvő léleknek készséges szolgája:

Az Utunk.

Sajtó alatt! **Szeptemberben jelenik meg!**

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.

klasszikus lelkigyakorlatos munkájának

KERESZT ÉS FELTÁMADÁS

című III. kötete.



Ex te ortus est . . .

Tőled született . . .

Irta: Csávossy Elemér S. J.

A születésnap az embernél mindig örömnap-számba megy. Az emberek *nagy általánossága nem követi* Jób pesszimizmusát és nem mondja: „Veszszen a nap, melyen születtem, az éj, melyen mondták: „Fiú fogantatott" (Jób 3, 3).

Ha a földi életet tekintjük egyedül, egyeseknél igaznak és megokoltnak látszanék Jób keserves panasza, mert mintha csak fájdalomra és szenvedésre születtek volna. Az emberek nagy sokasága azonban, még a szegény is, örömnapnak *tekinti, mikor „ember született a világra"* (Jn. 16, 21). Az örökkévalóság perspektívájába beállítva pedig, a megváltás isteni ajándékát feltételezve, minden tekintetben örömnap a születésnap. Hiszen alapját képezi Isten minden egyéb jótetteményeinek égen és a földön. Csak arra nézve, aki konokul visszaél Isten kegyelmével, áll Krisztus rettenetes szava: „Jobb lett volna, ha nem született volna az az ember" (Mt. 26, 24).

A világi ember azonban túlzott jelentőséget tulajdonít a születésnapnak földi vonatkozásaiban, mert számára csak a földi élet bír értékkel, múló javaival. *Amint a halál napja számára az „utolsó", a „vég",* melyen túl csak a megsemmisülés réme mereszti rá kérlelhetetlen, gyilkos tekintetét, úgy a születésnap számára a rövid földi boldogság bölcsőjét jelenti.

Egészen különös értelemben és egyedülálló módon örömnap Szűz Mária születésnapja. Az ünnep egész liturgiája mintha azt visszhangozná szüntelen: „Ma van a boldogságos szent Szűz születésének ünnepe, akinek dicsőséges élete fénnyel vonja be az egész egyházat. — Örömmel üljük meg a boldogságos szent Szűz születésének napját, hogy értünk könyörögjön a mi Urunk, Jézus Krisztusnál." (Egyh. zsolozsma.) Ezt köti lelkünkre szent Ágoston is, mikor felszólít: „Itt a kívánt nap, a boldogságos és tiszteletreméltó szent Szűz ünnepe. Örüljön tehát az egész *föld a legnagyobb ujjongással, mert ily nagy és dicső* Szűz születésétől lett ékes" (Serm. 18. De Sanctis).

Szűz Mária születése háromszoros tekintetben

örömnap: örömnap Istenre, örömnap magára a bold. Szűzre, örömnap miránk nézve.

1. Örömnap Istenre nézve. Végre egy lény, akiben egész örömét lelheti! Ebben a lényben csak jóság van. Benne nincs folt, mely a tiszta isteni szemnek visszatetszenék. Oázis, zöldelő liget a bűn nagy pusztaságában. Rajta örömmel pihen meg Isten tekintete.

Igaz, hogy Isten maga készítette ezt a remekművet. De ki csodálkozik azon, hogy a művész örömét leli remek alkotásában? — Istennek minden műve sikerül. Azért az ő öröme nem hasonlít az emberi művész öröméhez abban, hogy műve sikerült, csak abban, hogy műve szép. És Szűz Mária minden emberi fogalom és képzelet fölött szép.

De van Istennek még egy másik öröme is Szűz Máriában. Ez a *mű nem holt valami, hanem élő*, szabadon akaró, alkotóját megismerő és szerető mű. *Soha senki úgy nem működött közre Isten ajándékaival, mint a boldogságos Szűz, soha senki Isten szándékainak, terveinek oly tökéletesen nem felelt meg, mint ő*, születése a nagy kezdet, a nagy nekilendülés.

Triviálisnak látszó hasonlat talán, de igaz: a mérnök örvend, amikor lefekteti az első kábelt, amikor felállítja az első leadó és felvevő állomást, amikor először indítja meg az általa alkotott mozdonyt. Ezentúl az a mű tovább fog járni, működni, az emberek szavát levegőn és tengeren át fogja közvetíteni, megindul, hogy a vihar sebességével szelje át az országokat. — A lelki élet is, melyet Isten egy lénybe beleoltott, megindulás, nekilendülés. Szűz Mária életében ez a nekilendülés sohasem ismert megállást, nem ismert stagnálást, nem ismert lassulást. Ez az élet szüntelenül haladó, éspedig mindig gyorsulóan haladó és haladóan gyorsuló mozgás volt az isteni szeretet és a lelki tökéletesedés pályáján. Soha senkiről igazabban nem írja a szentírás: „Az igazak ösvénye olyan, mint a derengő fény, mely mindinkább erősbödik, míg a nappal teljes leszen" (Példi. 4, 18). Ez a derengés Szűz Máriánál már a kegyelem teljességét jelentette, a nappal teljes fényét pedig csak Isten szeme látja. Szűz Máriáról is igaz, amit az evangélium Jézusról mond: „Növekedék bölcseségben és kedvességben Istennél és embereknél" (Lk. 2, 52). Ezért örvend az Isten Szűz Mária születésnapján.

2. Örömnap magára a szent Szűzre nézve. Ez a nap számára oly élet kezdetét jelentette, melynek már első napja, első perce meg volt szentelve a kegyelem által, s melynek minden további napja új és nagyobb kegyelmi nap lesz számára. Szűz Mária megszületett és már magában hordta az életet, és ez az élet benne mindig tökéletesebb és nagyobb, istenibb lesz.

Nálunk az áteredő bűn homálya veti rá árnyékát születésünk napjára: „Mit használt volna születnünk, ha nem adatott volna, ki megváltson" (Exultat). Azért a mi születésünk napja csak korlátolt értelemben örömnap. Szűz Mária is meg van váltva, de nála a megváltás már születése, sőt fogantatása napját is beragyogja, sugarait már előre ráveti.

Nálunk a keresztelési nap az a boldog nap, melyen az „életre" születtünk. Szebb ez magánál a születésnapnál is. A szentek ezt tekintik igazi születésük napjának. Mi megfeledkezünk róla. Üljük meg legalább lélekben, mint életünk legszebb napját az elsőáldozás napja után, sőt mint némileg annál is szebbet, mert keresztelési nap nélkül nem volna áldozási nap sem. A születésnapra árnyék is borul, a keresztelési napot csak fény veszi körül: ekkor lettünk először Isten élő templomai. Üljük meg a templomszentelés napját. Erre emlékeztet minket Szűz Mária születésnapja, mert nála egy dolog volt a földi és az örök életnek születni.

3. Örömünnep miránk nézve. „Ex te ortus est sol iustitiae" — tőled született az igazság Napja, Jézus Krisztus. Így zengi a zsolozsma. Ezért ünnep és örömnap számunkra Szűz Mária születésnapja.

Karácsonykor zengi az egyház: „Ma méztől áradóak lettek az egek" — de ez az áradás már akkor kezdődött, amikor az Üdvözítő édesanyja megszületett. A karácsonyi öröm már előreveti a betlehemi éjtszaka fényének sugarait és bearanyozza az Istenanya születése napját, ragyogásának békéthozó szentségével. Ő a hajnali pír, a hajnali csillag, mely az igazság felkelő napját jelzi a világnak.

Megszületett az, aki szépségével és bájával egyedül is már a mi örömünk és vígságunk oka. Csak rá kell tekintenünk, hogy örömtől repessen szívünk. Az ő születésének napja örömnap számunkra.

Tisztelete, szeretete megtisztítja szívünket. Ő „a szép szeretet anyja" (Sir. f. 24, 24). Csak a tiszta szív képes igazán örvendeni; azért ő a mi örömünk oka, aki szeretetével megtisztít minket, és születése örömöt hoz a világnak, örömöt hoz nekünk. „Jertek hozzám mind, kik megkívántok engem, és teljetek el gyümölcseimmel, mert lelkem édesebb a méznél, és birtoklásom jobb a lépesméznél" (Sir. f. 24, 26).

Veni Sancte Spiritus!

Irta: Dr. Weiser Ferenc.

„Jöjj el Szentlélek Isten!" — világszerte felhangzik az ifjúság millióinak lelkéből e könyörgő ének az iskolai év elején. A világi és egyházi, az ideiglenes és örök-tudás bölcseségét könyörgi le a Szentlélektől az egész világ az új iskolaév nagy munkájához.

Kétség nem fér hozzá, hogy a Szentlélek válaszol e Veni Sancte-ra s válaszában nem lesz szűkmarkú és beteljesíti Izaiás próféciáját: *„És megnyugszik rajta az Úr Lelke, a bölcseség és értelem Lelke, a tanács és erősség Lelke, a tudomány és áitatosság Lelke és az Úr félelmének Lelke betölti őt"* (Iz. II. 2—3). De szükséges, hogy a Szentlélek segélyülhívása és folyósított kegyelmei fokozott cselekvésre buzditsanak, hogy *„ . . . meg ne szomoritsuk őt"* (Ef. 4, 30.) és *„ne vegyük hiába az ő szent kegyelmét"* (2. Kor. 6, 1.), — hanem közreműködésünkkel elmondhassuk szent Pállal: *„és az ő malasztja bennem nem volt sikertelen, mert többet munkálkodtam mindnyájoknál"* (I. Kor. 15, 10).

Az iskolaév elején felcsendülő Veni Sancte — és a Szentlélek kegyelmével való fokozottabb közreműködésre felhívás — az iskolák keretein túl is szól minden, az „élet iskoláját", még inkább a tökéletesedés, az életszentség iskoláját járó embernek.

A Szentlélek a szent keresztségben új életre, a természetfeletti életre újjá teremtett bennünket. Megnyitotta előttünk a természetfeletti élet kapuját, a szentségre törekvő élet főiskolájának ajtaját. Ezzel szemben nekünk, természetfeletti természetünk ismeretében, kötelességünk arra törekedni, hogy: *„ne vegyük hiába az ő szent kegyelmét"*, hanem közreműködve azzal, megteremjük az életszentség méltó gyümölcseit. Mert az Isten egyszer „megteremtett téged nélküled", de — „nem üdvözít téged, nélküled" (Sz. Ágoston).

Ha megfigyeljük az oktalan természetet, látjuk, hogy annak minden faja, minden lénye természetét megtartva, a természetébe oltott törvény szerint megtermi sajátos gyümölcsét. A rózsafa szükségkép rózsafa marad és színes, illatos virágával kedveskedik, a búza szükségkép búza marad mindig és harmincszoros, hatvanszoros, százszoros terméssel örvendezteti meg gazdáját. Mi lenne, ha a természet tetszése szerint változtatná törvényeit? Ha tetszése szerint alakulna át?!

Amint a rózsafának sajátos természetét változatlanul meg kell őriznie és természetének sajátos törvényei szerint kell működnie, hogy rózsát teremjen, hasonlóan kell nekünk is a Szentlélek-istentől belénk oltott természetfeletti természetünk törvényei szerint úgy dolgoznunk, hogy megteremjük természetfeletti természetünk *„rózsáját"*, *„búzáját"*: az életszentséget. Ahogy szent Pál tanitja: *„miglen eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia ismeretének egységére, tökéletes férfikort érvén, Krisztus teljes korának mértéke szerint, hogy ne legyünk többé habozó kisdedek, s ne hajtassunk ide s tova a tudomány minden szelétől az emberek gonoszsága által, — a tévedésbe ejtő gonoszság által, hanem igazságot cselekedvén a szeretetben, mindenestől növekedjünk abban, aki a fő, Krisztusban, kitől az egész test összeköttetvén és egybefoglaltatván az izmok szerkezete által, minden tagnak kijelölt munkálkodása szerint, a test növekedését szerzi a maga épülésére a szeretet által"* (Ef. 4, 13. 16).

Felettem a csillagos égen minden természete szerint él, csak én nem?

Körülöttem a földön minden természete szerint dolgozik, csak én nem?

Alattam a földben minden természete szerint végzi kiszabott munkáját, csak én nem?

Ezt kiáltja felénk az oktalan természet! Ne kiáltsunk-e nap-nap után mi is, biztatva magunkat: Ki vagy? A Szentlélek remeke vagy! Légy hát szentté!

„Nem tudjátok-e, hogy az Isten temploma vagytok és az Isten lelke lakik bennetek? . . . az Isten temploma szent, mely ti vagytok" (I. Kor. 3, 16).

„Nem tudjátok-e, hogy a ti testetek a Krisztus tagja?" (I. Kor. 16.) *„Nem tudjátok-e, hogy a ti tagjaitok a Szentlélek temploma, ki bennetek vagyon, kit az Istentől vettetek és nem magatokéi? Mert nagy áron vétettetek meg. Dicsőítsétek és hordozzátok Istent a ti testeitekben"* (I. Kor. 16, 19—20).

Ha ily szent vagyok természetemben, ilyennek kell lennem cselekedeteimben, gyümölcseimben is!

Temploma vagyok a Szentléleknek, eleven monstranciája, hasonlóan azon edényhez, mely Krisztus testének aranyos foglalatja. Mily szent

a templom, mily csendesen, illedelmesen, félő tisztelettel viselkedem ott! Mily szent a szentségtartó, csakis szent olajjal felkent kéz érintheti, tarthatja, mikor benne van az Isten! S én a Szentlélek szentségtartója vagyok! Bennem van az Isten! Mily szentté tett természetemben a Szentlélek! Hogyne szomorítanám meg, ha cselekedeteimben nem termem a szentség gyümölcseit?!

S miért nem termem meg? Talán messze magasban, elérhetetlen távolságban trónol a szentség? Talán lehetetlen megvalósítanom azt bukott, szenvedelmes természetemben? Talán nem ismerem a szentség tudományát, nem látom eszközeit? Vagy nem áll mellettem, nem segít, minden akadályt legyőző kegyelmével a szentséget tőlem követelő Isten?

Talán ott a hiba, hogy a szentségnek hibás képét állítom lelkem elé és délibáb után törtetve azt el nem érhetem? Talán kevesellem és lenézem azt az életszentséget, melyet a szentség teremtő Istene, a Szentlélek, anyaszentegyháza által csalhatatlan vonásokkal rajzolt meg mindenki számára? Tán rendkívüliségek után kapkodom?

Van életszentség, amelyet inkább csodálnunk, mint követnünk kell. Ez az *ünnepi életszentség*. Ezt a Gondviselés oltárainkra helyezi, hogy buzdítsa és megszégyenítse a gyáva nemzedéket, de ezek a magasok nem lehetnek általunk választott cél, ide Isten különös kegyelme emelhet egyeseket az alázatosság örvényének mélyéről. Mi, egyszerű, közönséges emberek, Istennek elégséges és nem kevésbbé győzedelmes kegyelmével megszerezhetjük a minden ember számára alkalmas, és különböző fokban megvalósítható *hétköznapi életszentséget*. Ha valaki erre komoly akarással, állhatatos kitartással törekszik és vágyódik napnap után, imádkozva és cselekedve, áldozatot és szenvedést sem sajnálva érte, Isten segítségével bizonyára eléri. S megtermi az életszentség méltó gyümölcsét. Az ünnepi életszentség elérését a gondviselő Istenre kell bízni, mert az teljesen isteni tetszésétől függ, ha arra egy lelket kiválaszt.

A hétköznapi életszentség ismérvei: hogy sem súlyos, sem bocsánatos bűnt el nem követek megszokásból, tökéletes közömbösségre teszek szert a teremtett dolgok bírásával szemben, s mindennapi, egyszerű életformában törekszem Jézus példáját követni cselekedeteimben. Ez az életszentség nemcsak lehetséges, de szükséges is, kötelesség is.

Erre buzdít az újszövetségi szentírás számtalan helyén a Szentlélek. S az igazság Lelke lehetetlenségre nem buzdíthat. Ezt parancsolja Isten és az Egyház a tíz és öt parancsolatban. Kötelezve a parancsok elleni hibák meggyónására, a megtisztulásra. Ha ez a szentség lehetetlen volna, Isten és az Egyház ezt nem sürgetné, mert lehetetlenségre senki sem kötelezhető.

A mennyországba vetett hitünk is kötelez bennünket az életszentség megszerzésére. A mennyországba senki nem juthat be, aki nem szent. Minden makulát kiéget belőlünk a tisztítótűz. S amennyit valaki nem tett meg önként, szabadakaratból itt a földön, hogy elérje azt az életszentséget, mely számára meg volt határozva, annyit kell szenvednie a tisztítótűzben. Ki tudja, talán évszázadokon át. De Istennek ezen büntető eljárása igazságtalan volna, ha a szenvedő lelkek képtelenek lettek volna elérni az életszentséget, ha Isten kegyelmével megfelelően közreműködtek volna.

S az Úr Jézus mindenkit meghív az életszentségre. Mindenkihez szól: *„Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét naponta és kövessen engem." „Ha felmagasztaltatom, mindenkit magamhoz vonzok . . ." „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, örök élete lesz." Minden megszorítás nélkül. Mindenkit hív. Tehát mindenkinek lehetséges* is elérnie az életszentséget. Az Úr Jézus nem hív lehetetlenségre.

Minden kereszténynek kötelessége tehát az életszentségre törekedni, ennek elérésére méltó gyümölcsöket teremni. Mint a nap a természetben, a Szentlélek a lelkek világában egyformán ontja kegyelmének sugarait mindenkire, kegyelme tehát nem hiányzik. A szentség tankönyve, az Úr Jézus tanítása és életpéldája fenséges egyszerűségében és érthetőségében mindenki előtt nyitva áll. Mindezekhez csak egy szükséges, hogy tanulékony, engedelmes készséggel és állhatatos, kitartó akarattal működjünk közre a kegyelemmel.

Az életszentség nincs sem életformához, sem korhoz, ranghoz, sem egészséghez, sem betegséghez, sem gazdagsághoz vagy szegénységhez kötve. Bizonyság rá a szentek galériája, melyben találunk a szentség dicsfényétől övezve királyt és pásztort, gazdagot és koldust, gyermeket, ifjút és aggastyánt, királynőt és szolgálólányt, férfit és nőt, asszonyt és hajadont, világit és szerzetest, egészségben szentté levőt és betegségben megdicsőülőt, tudóst és tudatlant.

Nincs kibúvó tehát az életszentség kötelezettsége alól semmiféle címen. Kibúvót csak a gyenge akarat, a földhöz tapadó akarat tud és talál, mely csak az élet végén eszmél hivatására s az oktalan szűzekkel dörömböl a menyegzős ház ajtaján üres lámpájával. De akkor már nem árad rá a kegyelem Napjának sugara, csak az ítélet hangzik feléje: *„Bizony mondom, nem ismerlek titeket!"*

Az iskolaév az újult munkakezdés ideje, újuljunk meg mi is a mi iskolánk tudományának buzgóbb elsajátítására, tanuljunk szorgalommal, készüljünk a nagy vizsgára, ki tudja, nem ebben az évben szólítanak-e fel már a felelésre?

A kegyelem Napja ott ragyog felettünk, tárjuk ki feléje lelkünket tettrekész akarattal és buzgó könyörgéssel:

Veni Sancte Spiritus! Jöjj el Szentlélek Isten!

A víz és bor misztériuma.

Irta: P. Charles S. J. Fordította: G. A. M.

Uram, hozzá kellett szoknom, mint Ádám minden ivadékának, hogy terhek alatt görnyedjek. Olykor sebes lett tőlük a vállam. De nem panaszkodom, nem fakadok ki keserűséggel visszaemlékezéseimben. Mártírjaid, remetéid és hűséges névtelen szolgáid sokasága joggal illethetne szemrehányással panaszos siralmaimért. Hisz tudom, hogy sohasem kímélted, kik követésedre szánták magukat.

De ma teljes bizalommal bevallom neked, hogy — a sok közül — melyik az a teher, amelyet legnehezebbnek érzek. Sőt, nemcsak érzés ez, több annál; meggyőződés, meglátás, átélt tapasztalat: hogy életemnek semmi haszna. Az idő múlik, elsiklanak az évek, az alkalmak elrepülnek és fájdalmasan észlelem, hogy midőn a halál elragad, egész életem nem hagy más nyomot a világban, mint az állóvizeken végigsikló rovarok.

Nem vágyom az utókor elismerésére, sem az álcsillogásra, melyet hangzatos dicshimnuszokban kissé nevetségesen hírnévnek mondanak. Nem én vagyok az érdekes, hanem a te alkotásod, és ami kétségbeejt, az, hogy amit gyengeségemben és tehetetlenségemben tehettem Érted, oly jelentéktelen.

Tudom, hogy oktalanság, ha egy magamfajta arról álmodik, hogy átalakítja a világmindenséget. Az orvosi pszichózis nagyzási mániának nevezi. Ismerem a lelkem mélyén gúnyolódó kislelkűség összes démonát. Tudom, hogy nem vagyok lángész, hogy tudásom korlátolt, befolyásom szűkkörű, és hogy ügyetlenségeimmel még azt is elrontom, amit véghez kellett volna vinnem. Hogy szólhassak az egész világhoz, bírnom kellene nyelvét, kiemelkedés, beláthatatlan hallgatóság kellene hozzá és én összeköttetéseim szűk körébe zárva, melyek époly igénytelenek, mint magam vagyok! Ezer sürgős kötelesség fogja le napjaimat, ezer jelentéktelen kis teendő nyeli el óráimat napkeltétől-napestig. Ha beteg, vagy rosszkedvű vagyok, mit tehetek? S ha éveim hanyatlanak, tehetségeim megbénulnak, és sálakba takarva köhécselek a kandalló mellett, teát szürcsölve, lelkemet mégis eltölti a szenvedélyes vágy: megváltoztatni a föld színét! Mily őrültség!

És mégis, érzem Uram, hogy ha megtagadnám ezt a vágyat, valamikép szentségtörést követnék el, mert e vágy nem tőlem, nem hiúságomtól ered, hanem Tőled. És, ha hallgatok e vágyra, ráeszmélek, hogy azért adtad, hogy fegyverszünet nélkül küzdjön gyarlóságaim ellen s megakadályozza, hogy Egyházad kényelmes élősdijévé váljak.

Igen, szeretnék, nem magamért, hanem Érted, megszabadulni tétlen középszerűségemtől és építeni Egyházadat, bár nem vagyok senki és semmi, kevesebb, mint egy vízcsepp a végtelen óceánban.

Egy vízcsepp? Az oltár mellett, az ampolnában is csak víz van. Közönséges víz, melyet a sekrestyés egy vízcsapból ereszt. Iz nélküli víz. És mégis. Ha ebből a vízből egy cseppet a kehelybe töltenek, belevegyül a konszekrálandó borba. Ez a víz, természetesen, csak víz marad, s mint ilyen, lényegénél fogva nem alkalmas bármily szentséggé való átváltozásra. Ami az ampolnában marad belőle, azt kiöntik egy cserép virágra, vagy a csatornába. De az az egy csepp felvétetett a kehely borába s beleegyezett, hogy abban elvesszen. Krisztus vérévé alakul át a kehely egész tartalmával együtt, amelybe belemerült. És, mert nem lehet többé elkülöníteni, sem megtalálni a borban, melynek teljesen átadta magát, mert eltűnt benne, azért résztvesz azokban a csodálatos előnyökben, melyekben a bor részesült. A konszekráció szavai a borral együtt átváltoztatják istenivé és imádandóvá.

Aquae et vini mysterium. A víz és bor misztériuma. Ime, látom, mit kell tennem, hogy megmeneküljek a feleslegesek szerencsétlen sorsától. Igaz ugyan, hogy nem vagyok semmi, balgaság lenne az álszentek szerepét játszva oly hatalmat tulajdonítani magamnak, mellyel nem rendelkezem. Egyszerű vízcsepp vagyok, ízetlen, értéktelen. Hogy megmentsem a világot, Istenben kell, hogy elmerüljek. Ha vágyaim egyek lesznek az Ő vágyaival annyira, hogy nem lehet többé egymástól megkülönböztetni, ha lelkem minden megmozdulása azonos lesz az Ő akaratának megmozdulásával, ha az Ő érdekei az enyémek lesznek, örömei az én örömeim, gondjai az én gondom, és ha teljes odaadásban megszűnik minden önző számítás, ha átvettem az Ő árnyalatait, ízlését, akkor részesülök az Ő hatalmában s kettős tevékenységünk egybeforrva befejezheti a megváltás művét.

Nem könnyű vállalkozás teljes énünkkel Istenbe merülni. Ha a kehelybe öntött vízcsepp öntudatra ébredne, talán kérné, — ahogy én is oly gyakran teszem, — hogy kíméljék meg, engedjék visszavonulni, hogy csak kölcsön adja át magát, mert így egészen belevetődni mégis csak kockázatos vállalkozás. De vannak tapasztalatok, melyeket nem lehet részletenkint szerezni, és ha ezerszer is kölcsönadtuk magunkat, az nem lesz teljes odaadás. És ha a kis vízcsepp visszavonulna, sohase keveredhetne az áldozati borba, sohase válnék szentséggé.

Istenem! Végtelen művedért, az egész világ megújulásáért, le akarok mondani mindenről, ami önzésem béklyóiba zár, ki akarok lépni énem szűk korlátaiból és bele akarom fojtani apró kis gondjaimat lelked végtelen vágyaiba, ó jó Pásztor! Beléd akarok merülni gyengeségem egész súlyával és egybeforrasztani akaratomat a Tiéddel!

Éljünk Isten előtt!

Irta: Max Schmid S. J.
Ford.: Német Ferenc S. J.

A szerzetes állapotbeli kötelessége a tökéletességre törekvés. Ennek megvalósítására számtalan eszköz áll rendelkezésére. Ezt a célt szolgálja: a napi elmélkedés, szentmise, szentáldozás, az officium, rózsafűzérimádság, lelkiolvasmány, a lelkiismeretvizsgálat és részletes lelkiismeretvizsgálat. Havonta a rekollekciós nap, évente a nyolcnapos lelkigyakorlat s e mellett a számtalan buzdító beszéd, mind eszköze számára a tökéletesedésnek.

Honnan van mégis, hogy e számtalan kegyelmi eszköz ellenére, sok lélek nem éri el a magasztos célt? Honnan van, hogy sokan 20, 30, 50 év után kénytelenek bevallani, hogy csak nagyon kevés haladást tettek, vagy, hogy visszafelé haladtak?

Ez a sokszor hallott panasz, természetesen, nem mindíg felel meg a valóságnak. Mert az életszentség, ha észrevétlen is, de biztosan növekszik a megszentelő kegyelem növekedésével. A panasszal ezek azt fejezik ki, hogy előbb nagyobb lelkesedéssel haladtak előre, s hogy előbb sokkal hűségesebben és nagyobb bensőséggel érintkeztek az Üdvözítővel és napjaikat sokkal tökéletesebben töltötték, *mint* most.

De mikép magyarázható ez a meghátrálás is? Minden így panaszkodó léleknél egy közös okot találhatunk s ez az, hogy sok lélek, — sajnos, — nagyon is átadta magát a szétszórtság szerencsétlen szellemének, s nagyon is kevéssé ápolja az összeszedettséget, az Isten jelenlétében való járást. Igen, ez a legmélyebben fekvő oka annak, hogy sok lélek, a rendelkezésére álló számtalan segédeszköz és a hozott sok áldozat ellenére sem tesz olyan előhaladást, amilyent Isten és emberek joggal elvárnának tőle.

Már ebből az egyszerű tapasztalati tényből is látjuk, mily nagy jelentőségű a lelki előhaladás szempontjából az Isten jelenlétének gyakorlása. Hogy ennek nagy jelentőségét jobban megértsük, a lelkiélet három útjára: a tisztulás, felvilágosodás és egyesülés útjára vonatkozó hatását akarjuk pontosabban fontolóra venni.

I.

Az Isten jelenlétének gyakorlása megóv a bűntől.

Aki élénken gondol Isten jelenlétére, nem vétkezik. *„Há Istenre mindig úgy gondolnánk, mint jelenlevőre, mint aki mindent lát és mindent igazgat, sohasem vétkeznénk"* — mondja szent Tamás.

Vagy melyik tolvaj merne lopni, ha tudja, hogy figyelik és megfoghatják s a törvény kezébe adhatják? S mi mernénk Isten szeme előtt vétkezni? S ezzel kierőszakolni igazságos büntetését?

S hol van az a szolga, ki urának szeme előtt csak immel-ámmal végezné munkáját s kezét tétlenül ölbe rakná? Ha igazán áthat bennünket Isten jelenlétének tudata, nem zárja-e ki ez a lanyhaságot lelkigyakorlatainkban és hivatásbeli teendőinkben?

S melyik gyermek merne szülői szemeláttára tisztátalanságot elkövetni? Az a gondolat: *„Atyám az égben lát engem, csak nem szentségtelenítem meg magam legszentebb szeme előtt?!"* — nem rettent-e vissza bennünket is mindattól, ami a szent tisztasággal ellenkezik? Az a gondolat, hogy Istennek mindent átható szeme belát szívem legtitkosabb rejtekébe, s ismeri minden gondolatomat, kívánságomat, hajlamomat, — indítson arra, hogy eltávolítsunk lelkünkből minden gonosz gondolatot, hogy egészen tiszták, szeplőtelenek maradjunk és ne legyen mit megbánnunk Isten színe előtt.

S melyik menyasszony merne vőlegénye jelenlétében más emberhez csatlakozni s annak karjaiba vetni magát? És az Isten jegyesének nem kell-e visszariadnia hasonló döreségtől e gondolatra, hogy: „Isteni Jegyesem itt van és lát engem? Szerető Szívére csak nem mérhetek halálos csapást ily könnyelműség által? Hiszen ezzel rákényszeríteném, hogy eltaszítson magától és kiutasítson szentélyéből!" — Ó, ha Isten minden jegyese, minden lélek az isteni Vőlegény jelenlétében járna!

A hibák oka Isten jelenlétének elhanyagolása.

Nagyon igaz a zsoltáros szava: *„Nincs Isten az ő színe előtt, utai meg vannak fertőzve."* (10, 5.) Az Isten jelenlétének elhanyagolása azt eredményezi, hogy a lanyhaság pestisébe esik a lélek, s ez megfertőzi, tönkre teszi egész lelkiéletét. A lanyhaság könnyelműséget, felületességet szül, túlzott szabadságra kapnak az érzékek, féktelen lesz a nyelv s világi szellem tölti el a lelket és ezek hatására, ha nem is súlyos, de bocsánatos bűnök szeplősítik be azt.

Joggal írja P. Lallemant S. J.: „Nincs veszedelmesebb, mint ha elhanyagolják a bensőséges lelkiélet gondozását. Ez a hanyagság számtalan bocsánatos bűnnek lesz oka, amelyek észrevétlenül halálos bűnre, súlyos kísértésekre vezetnek, és sokszor szomorú esetekkel végződnek. A tisztán külsőséges életnek gyakran ez a vége azoknál, akik a buzgóság vagy felebaráti szeretet ürügye alatt teljesen elhanyagolják lelkiéletük gondját és a külső tevékenység nyugtalanságában emésztődnek fel."

„De, ha ennyire nem is jutnak, hogy kifelé egészen kiüresítették magukat, — a kegyelem és érdem szempontjából nagy károkat szenvednek. Csak kevés gyümölcsöt hoz munkájuk, mert nem a belső szellem és erő heviti őket, és Isten áldása sem kíséri azokat. Mert ezt Isten csak azoknak adja, akik az ima és összeszedettség emberei. Az Istenért ők semmit sem tesznek, ellenben igen sokszor önmagukat keresik. Az Isten tisztelete mellé, még legjobb vállalataikba is, belekeverik saját érdekeiket. Életük ilyenformán a természet és kegyelem bizonyos keverékét hozza létre, a nélkül, hogy 10—20 éven át csak egyetlen lépéssel is előhaladtak volna a tökéletesség útján. Lelkük annyira szétszórt az imában, a szentségek használatában, a vallásos élet egyéb gyakorlataiban, szívük annyira hideg, mintha e

kegyelemeszközök sohasem álltak volna rendelkezésükre. S ha jön a halál, szemük felnyílik, felismerik csalódásukat, vakságukat és remegnek a gondolatra, hogy Isten ítélőszéke elé kell lépniök." (Weg zur Innerlichkeit.)

A világban élő emberek egész nap, sőt gyakran egész héten sem gondolnak Istenre, azért esnek oly sok bűnbe. Mivel Istenbe vetett hitük elcsenevészesedett, azért lett oly félelmetesen naggyá az erkölcstelenség. Nagyon igazat mond a Bölcs az ószövetségben: *„Mondja a balga szivében: ki lát engem? Kitől féljek? Hisz senki sem figyel engem. Ezért gyalázatot szenvedett mindenki előtt, mert az Úr félelmét nem ismerte."* Hasonlókép nyilatkozott Diokles apát is: „Aki nem gondol Isten jelenlétére, az vagy lesüllyed az állatokhoz, vagy ördög lesz." És így is van. Lesüllyed az állatokhoz, mert nem fékezi testi kívánságait, vagy ördög lesz, mert pokoli gyűlöletében Isten ellen lázad.

A szentek Isten jelenlétéből nyertek erőt.

E gondolattal utasította vissza egyiptomi József Putifár arcátlan feleségét: *„Hogyan tehetném e bűnt az Úr színe előtt?"* (Gen. 39, 9.) E gondolat adott erőt Zsuzsannának, hogy elutasítsa a két vén bűnöst, noha ezek halállal fenyegették. De telve határozottsággal és bátorsággal, így válaszolt nekik: *„Jobb nekem e bűn nélkül kezetekbe esnem, mint vétkeznem az Úr színe előtt."* (Dán. 13, 23.) — Az öreg Tóbiás is ezért kötötte fia lelkére mindenekfölött Isten jelenlétének gondolatát, mert ez a bűntől menekülés leghathatósabb eszköze: *„Életed minden napján elmédben legyen az Isten és óvd magad, nehogy valaha bűnbe egyezz és el ne hagyd a mi Urunk Istenünk parancsait."* (Tób. 4, 6.)

Ez a gondolat teszi lehetővé a lelkek százainak ma is, hogy a világ veszedelmei közepette is megőrizzék magukat a bűntől, annyira, hogy nemcsak napok és hetek, de hónapok és évek is elmúlnak egyetlen szándékos bocsánatos bűn nélkül. Isten jelenlétének gondolatában járva, aránylag könnyű ily rendkívüli szívtisztaságban maradniok.

Járjunk mi is Isten jelenlétének tudatában s akkor tiszták maradunk a szándékos bocsánatos bűntől. Gondoljunk Isten jelenlétére reggel s akkor könnyen legyőzzük a test lustaságát. Gondoljunk Istenre, mikor imához kezdünk, akkor jobban legyőzzük a szórakozottságot. Gondoljunk munkáink közben is Istenre, akkor majd elmarad az öntetszelgés és önzés és csak Istenért, az ő dicsőségéért dolgozunk. Az étkezések idején is gondoljunk Istenre és nem lépjük át a mértékletesség határait. A pihenésben elmarad a féktelen pajkosság, a szeretetlen szó, ha Istenre gondolunk. A világgal érintkezve hűségesen megőrizzük a szerénységet és tartózkodást Isten jelenlétében. Gondoljunk Isten jelenlétére a kísértésben is és sohasem vétkezünk!

Isten jelenléte bátorrá tesz a kísértésben.

Gondoljunk a háborúban küzdő katonákra! Csodás bátorsággal mentek az ütközetbe, de midőn meghallották, hogy: „Maga a király van itt! s legfőbb hadvezérünk szemeláttára küzdünk!" akkor kedvük, lelkesedésük nem ismert határt.

„Királyom, akinek hűséget fogadtam, lát engem!" — ne lelkesítene bennünket is ez a gondolat, hogy ne féljünk, ne csüggedjünk a kisértésben, még ha az egész pokol támad is ellenünk? Nem kell-e Jóbbal felkiáltanunk: *„Helyeztess engem magad mellé és akkor bárki hadakozzék ellenem!"* (Jób 17, 3.) Azaz, emlékeztess engem jelenlétedre, akkor már jöhet az ellenség, mindegyiket legyőzöm!

Nem vagyunk egyedül a kísértésben. Isten segít minket kegyelmével. Isten kegyelmének segítségével pedig minden kísértés felett győzelmet aratunk. Bár a Szentírás szavai szerint: *„a gonoszlélek, mint az ordító oroszlán körüljár, keresvén, akit elnyeljen"*, de mennyei Atyánk hatalmasabb az egész pokolnál, bennünk van és vigyáz ránk. Ha nem felejtjük el Isten segítő karjának tudatát, elmondhatjuk a zsoltárossal: *„ha a halál árnyéka között járok is, nem félek, mivel velem vagy."* (22. Zsolt. 4.)

Az állandóan összeszedettségben élők a legcsekélyebb kísértést is észreveszik s készen vannak az ellenállásra s valóban ellene is szegülnek. A kísértés ezért nem hatol be lelkükbe, mert rögtön kidobják. Az állandóan Isten jelenlétében járó szerencsés lelkek úgyszólván mit se tudnak már a tisztaság elleni kísértésekről, pedig előzőleg tán sok és szörnyű harcot kellett vívniok. S ha itt-ott valami kellemetlen kísértés zaklatja is őket, nem jönnek zavarba, mert tudják, hogy Üdvözítőjük szívük hajójában van s ha itt lesz az ideje, majd parancsol a viharnak és hullámoknak. Bizalommal kapaszkodnak Üdvözítőjükbe, ki nem engedi elsüllyedni a hajót, mert velük együtt Ő is elmerülne.

Jegyezzük meg jól az Üdvözítőnek Szienai szent Katalinhoz intézett szavait: *„Gondolj rám, akkor én is rád gondolok!"* Igen, gondoljunk az állandóan lelkünkben lakó Istenre! Isten is gondol majd ránk és véd minket minden kísértésben és veszedelemben.

II.

Isten jelenlétének gyakorlása tökéletességre vezet.

A tökéletesség elérésére nagyon szükséges, hogy Isten jelenlétének tudatában éljünk. Ez oly eszköz, mely nélkül egyáltalán senkinek sem sikerül tökéletességre jutni, mert egyéb eszközöknek sikerét is ez biztosítja.

Az összeszedettség szelleme nélkül egy eszköz sem tudja kifejteni hatását. Még a szentmise, elmélkedés, szentáldozás is csaknem hatástalan marad, ha nem ápoljuk napközben az összeszedettség szellemét. Liguori szent Alfonz azért az Isten jelenlétének gyakorlását az elmélkedésnél is szükségesebbnek tartja. „Bizonyos esetekben — írja — pl. betegségben, vagy sürgős munka miatt el lehet hagyni az elmélkedést, de Isten szemmeltartásának gyakorlatát minden időben sürgetnünk kell, midőn egy-egy jámbor fohászt, jószándékot, önfelajánlást és hasonlókat végzünk." Szalézi szent Ferenc így ír: „A bensőséges összeszedettség és fohászimák használata az egyik főeszköz az üdvözülés nagy munkájában. Szükség esetén minden más imát pótolni lehet, de ez semmi más eszközzel nem pótolható. E nélkül a nyugalom csak henyélés, a munka csak kapkodás. Azért kérve-kérlek, szánd rá magad ennek gyakorlására és soha többé el ne hagyd." (Philothea 2. c. 13.)

Ha azt akarjuk, hogy a felforralt víz forró maradjon, nem szabad nyitott ablakba tenni hideg légáramlatra, hanem a tűzhelyen kell hagyni. Így vagyunk mi is. Ha reggel lelkigyakorlatainkban felmelegedtünk az Üdvözítő iránti szeretetben és ezt a szeretetet az egész nap folyamán meg akarjuk tartani, akkor nem szabad e lelkigyakorlatok után úgy belemerülni a munkába, hogy szinte elvesszünk benne s egész nap egyesülve kell lenni a szeretet tűzhelyével, Jézus isteni Szívével; kell, hogy munkáink közben is rágondoljunk gyakran. Akkor a szeretet tüze egész nap égni fog szívünkben.

(Folytatjuk.)

Amire a hangya tanít.

Irta: Pintér József.

Az élet ritkán van a boldogság és öröm párnái közé ágyazva. Ellenkezőleg nagyon gyakran rosszindulatú hatalmak környékezik. S mert az ember veleszületett ösztönével a boldogságot mégis ki akarja csikarni az ellenséges erők kezéből, — ezért harc támad.

Ez a viaskodás, ha szörnyen fárasztó is, a legtöbbször nem tudja derékontörni a helytállás traverzeit. Csak a sok balsikerű kísérletek súlya szokta levonni az embert a kétségbeesés poklába, ha nem elég erős a lelke. Mikor a felpattanó akarás lendülete gyorsan visszahull az elernyedés szomorúságába. Mikor az ajkakon kibuggyan a panasz, hogy óriási munkának nincsen látszatja. Vagy amikor a cél előtt való összeroppanásban ronggyá szakad a harcos erő. Ilyenkor az ember azt gondolja, hogy nincs felette más, mint egy áldás végzet, mely áldozatait közülünk szedegeti. Hogyan tartsunk ki az élet frontján, csalódásaink és szenvedéseink elviselésében, ha minden igyekezetünk hajótörésbe fut? És ekkor előkerül a kétségbeesés szava: Nincs remény! Veszve minden! Hasztalan minden erőfeszítés! Nincs menekvés!

És ha mégis van?! . . .

Tamerlán, a Volgától a Perzsaöbölig és Damaszkusztól a Gangesig terjedő birodalomnak fejedelme, kinek sánta lábai előtt huszonhét király csókolta a földet, — életének legelső csatáját elvesztette a kalmukok ellen. Csak hét társával menekült meg a nagy öldöklésből. Bujdosása első napján egy összedűlt háznak romjai alatt húzta meg magát. Itt unalmában észrevette, hogy mellette a földön egy kis hangya egy nála sokkal nagyobb és nehéz búzaszemmel bajlódik, melyet egy kis földemelkedésen akar átcipelni a túlsó oldalra, ahol a hangyalyuk nyílik. Tamerlánnak volt ideje megszámolni, hogy a kis hangya 69-szer rugaszkodott neki az emelkedésnek és ugyanannyiszor vissza is gurult. De hetvenedszer aztán sikerült neki az út.

Tamerlán e megfigyelésből sokat tanult. Minden dolgában a kis hangyának állhatatosságával biztatta magát s pecsétjének felirásául ezt választotta: „Rasti rusti" — azaz: mindig harckészen!

Az állhatatosság ismerteti meg velünk az ember erejét és nagyratörését vagy gyávaságát és törpeségét. Az akarat sehol sem nyilatkozik meg felségesebben, mint a kitartásban. A kitartás hozza csak meg a dolgok szerencsés befejezését. Idáig eljutni azonban nem könnyü dolog. Főképpen a lelki életben nehéz. Mert Isten napszámában alázattal és kitartóan viselni a nap hevét és terhét: kemény munka. Állandóan felajzott akarattal a Tízparancsolat őrségén állani: fárasztó szolgálat. Bizony igen hamar és szívesen eldobja az ember a küzdelem nehéz fegyverzetét. Pedig hát tökéletesedésünkön mégis szünet nélkül kell dolgoznunk. A vízcsepp is csak szakadatlan munkával tud sziklákat fúrni, bérceket repeszteni. Nekünk is így kell folyton működő erővel porlasztanunk a tökéletlenségek metsző éleit. Itt nincs értelme a pillanatnyi hevülések szalmalángjának. Itt nem segít eltöredező akarat. Itt még az eredménytelenségek miatt sem szabad elcsüggednünk. Itt fődolog: küzdeni, szenvedni, fáradni lankadás és kétségbeesés nélkül. Mégpedig állandóan. Mert lelkünk körül halálig ólálkodik a vesszedelem. Az ösztönök erőszakossága, élvezetvágy, gőg, önzés és gyávaság minduntalan útjába állanak jóratörekvésünknek. Ostromzár alá vett szivünk várfokáról naponkint kell visszavernünk a szenvedélyek félelem nélkül támadó janicsárhadát, meg a kisértések álarcosan settenkedő falbontóit. Ezért hát ébrentartónk Tamerlán jelszava legyen: Rasti rusti!

A csüggedetlen kitartás meredekén ezért nem fogy ki a lélek lélekzete, mert biztatja az a jutalom, melyet Isten igért parancsai teljesítéséért. Melyik ez a jutalom? Maga Isten mondta meg Ábrahámnak: „Én vagyok a te igen nagy jutalmad." (Móz. I. 15, 1.) Szólhatott-e biztatásul ennél felségesebben? Igérhetett-e jutalmul nagyobbat? Isten szépségében gyönyörködni, dicsőségében osztozkodni, a mennyei béke verőfényében élvezni fogyatkozást nem ismerő örömet, — nem éri-e meg a küzdelmet? Hiszen rövid az élet s örök a mennyország; elfogy a küzdelem s dicső a boldogság!

A kitartás Istennek nagy ajándéka és kegyelme. De ezt nem védi, nem óvja az ember önereje. Isteni hatalom kell hozzá. Krisztus mondta: „Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek." (Ján. 15, 5.) Az állhatatos kitartásban sem. Nélküle ennek útján is hamar kidőlünk. Szent Pál irása szerint pedig (Fil. 2, 13.) Isten az, ki bennünk az akarást és véghezvitelt műveli. Tehát a kitartást is. De csak azokban, akik ezt kérik tőle. Mégpedig alázatos és értékes imádsággal. Aki nem igy tesz, hanem a maga tevékenységével akarja pótolni az Isten munkáját, az „házát fövényre épitette". (Máté 7, 26.) S ha aztán szakadni kezd az eső, jön az árvíz s fújnak a szelek, — összedűl az. Igy lesz nagy romlása az imádságtalan akarásnak is. Isten nem járul hozzá áldásával. Mert térdre akarja kényszeriteni az embert Jób pátriárka vallomásával: „Nincs magamban segitségem." (Jób 6, 13.) El kell tehát ismernünk, hogy az imádság hozza a lelki felfrissülést s ebből lehet csak összegyüjteni naponkint az élethez szükséges kitartást és fenntartani Isten kegyelmével a lélek erejét. Ebben van a kétségbeeséstől való menekvés. Ezért hát állhatatosságra vállalkozó hősi elszántságunknak felajánlása ilyenformán legyen:

— Édes Jézusom, ki a mennyei jutalom feltételéül azt szabtad törvényül, hogy „aki állhatatos lesz mindvégig, az üdvözül", kérlek, legyen kedves előtted fogadkozásomnak szálló illata. Te tudod, hogy miattad kezdtem harcot a bün ellen. Nehéz munkába fogtam. De a te példaadásod és kegyelmed hóna alá nyúl roskadozó akaratomnak. Téged nézlek és előre haladok. Uram, én melletted kitartok!

— Tudom, hogy halálig kell ez erőfeszités. De reszkető ajakkal s megszakadó szivvel is — mosolygok. Uram, én melletted kitartok!

— Fontolóra veszem, hogy nem azoknak van igérve a korona, akik munkába kaptak, hanem akik állhatatosak maradtak. Ezért buzgóságom hevét nem engedem hűlni. Az áldozatok nagyságát nem sokallom. Miattuk nem lázadok. Uram, én melletted kitartok!!!

„A Szűz neve . . .”

Szűz Mária névnapjára.



Bernardino Luini.

Az evangélista olyan símán szőtte bele szövegébe Jézus anyjának nevét. *„A Szűz neve: Mária“* (Szt. Lukács 1, 27). A régi keresztények is olyan közvetlenül beszéltek és írtak róla. Ők nem is annyira a nevét jelző szót használták, hanem hol *„Isten Anyjá“*-nak, hol *„az Úr Anyjá“*-nak titulálták. Ez többet fejezett ki; már pedig ők azt akarták, hogy ezt a *„többet“* értsék meg az emberek. Mert „Mária“ sok élt már, de ilyen, aki „több“ volt azáltal, hogy Krisztus Anyja lett — csak egy.

Azóta Mária nevét a litániák sorozatos jelzőegymásutánjával díszítették. De mik ezek az embercsinálta kifejezések azokhoz képest, amelyeket maga az Úr szövegezett meg róla! Mert Máriáról a Szentháromság is és önmaga is litániát állított össze. Olvassuk csak ennek sorait:

A Szentlélek

„az öröktől fogva elrendelt“-nek címezte Máriát. (Példabeszédek könyve 8, 23.) Az ószövetségi szentírásnak e remek részében Jézusról írat a sugalmazó Szentlélek. *„Az Úr birt engem utai kezdetén, mielőtt valamit teremtett, öröktől fogva elrendeltettem, mielőtt a föld lett. Még nem voltak a mélységek és én már fogantattam vala . . . Mikor az egeket készíté . . . övele voltam . . .“* (U. o. 22—38.)

Ha pedig az Úr Jézus emberrélételét öröktől fogva elhatározta az Atya, Máriának is öröktől fogva benne kellett lennie ebben az elhatározásban. Emberrététel — az igazi értelmében véve e fogalmat — csak akkor teljes, ha embertől születik is az, aki lesz.

Mária ilyeténkép nem volt esedékes lénye ennek a világnak, hanem mintegy szükségszerű része a Magasságbeli örök tervének. *És ez jellemzi értékének idejét.*

Az Atya

„malaszttal teljes“-nek nevezte arkangyala útján, amikor názáreti magányában fölkerestette. *És ezzel jellemezte értékének alapját.*

A gyémánt értékének alapja, hogy gyönyörűségesen visszaveri a fényt. Mentől jobban csillog, mentől több visszaverő felületecskét köszörültek reá fölszínére, annál drágább.

Az emberben az igazi nagy érték a természetfölötti világból belékerült rész. Az, ami az Istenből szikrázott alá lelkébe. Érték a lelke, de ennek igazi csillogást a kegyelem fénye ad. Ha ezzel a kegyelemmel telítődött a lélek, csak akkor igazi nagy érték!

Máriáról pedig maga az Atya mondotta, hogy „malaszttal teljes“. Jelezte vele, hogy ezért olyan nagyon értékes.

A Fiú

„anyá“-nak nevezte őt. Nem csupán a maga testszerinti anyjának, hanem *„az“* anyának. Mindenki anyjának. Még a bűnösnek is. *És ezzel megadta értékének terjedelmét.*

Valaki úgy határozta meg egyszer az „anya“ fogalmát, hogy az *„egy szív, amely csak szeretni tud“*. Igen! ez a helyes definitio! Csak az anya képes arra, hogy soha ne ismerjen gyűlöletet, se útálatot, se fáradtságot, se fukarkodást az áldozatban. Csak egyet akarjon állandóan: együtt lenni és mindent odaadni. Ez pedig a szeretet tulajdonsága.

Olyan jól esik ezt hallani a bűnös embernek. Hát van olyan, aki soha meg nem vet, aki meg nem útál és nem húzódik vissza? Olyan, aki

bosszú és büntetés helyett a megbocsátás készségével kezdi? Hiszen a mese is az ilyen ideál fogalmát alkotta meg abban a kissé borzalmas históriában, amely a fiúról szól, aki gyűlöletében és fölindulásában kivágta az édesanyja szívét, mert a kedvese ezt a szörnyűséget kívánta tőle. Amikor aztán vitte a vértől még csepegő szívet bűnös fölbujtójához, elesett. Miközben nehezen föltápászkodott, megszólalt a földreesett szív: „Fiacskám! nem ütötted meg nagyon magad?!" Ez a szív még gyilkosát sem tudta megátkozni, sőt még fájdalmát sem nézte közömbösen, mert: anyai szív volt!

Krisztusunk tudhatta, hogy mi kell nekünk. Hiszen esendő, földi emberek vagyunk, akiket húz a föld sara, űz a test és vér és ezer fifikájával csábít az ördög. A mi gyarlóságunkban mindennapos az elesés és a magunk bemocskolása. Oly vigasztaló, hogy van valaki, aki nem vet meg bennünket bűntől sárosan és ütődötten sem, hanem felölel és talpra segít.

Szűz Mária

pedig saját maga *„ancilla Domini"*-nak, *„az Úr szolgálóleányá"*-nak nevezte magát. *És ezzel megadta értékének lelkületét.*

Az *Atya* öröktől elhatározta Mária létrejöttét. Jézus érdemeire való tekintettel megóvta őt az egész emberiség közös átkától és szeplőtelenné alkotta. A *Fiú* anyjának szólította, a földön legközelebb kapcsoló címmel illette, és pedig nem tiszteletből csupán, hanem a valóság szerint. A *Szentlélek* arájának ismerte meg és létrehozta általa a legnagyobb földi eseményt: hogy emberré lett az Isten. És ő, a Szentháromság kitüntetettje: *szolgálónak* címezi önmagát!

Igen, mert az ő lelke már akkor szinte kitalálta a krisztusi lelkület alapját: az *alázatosságot.* Megsejtette, hogy az ember önként visszahúzódik attól, aki parancsoló vesszőt emel és meghajol azelőtt, akinek az elve az, amit Krisztus hirdetett: non veni ministrari, sed ministrare! — „nem azért jöttem, hogy kiszolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak!"

Máskor pedig ennek az Urat szolgáló alázatos lelkületnek a *hangulatát* is elárulta. A *„Magnificat"*-ban égre emelt szemekkel kiált föl: *„örvendez az én szívem az én üdvözítő Istenemben!"*

Akkor még, amikor e szavak fölcsendültek, az ószövetség borús hangulata vette körül az embereket. Az a kor, amikor Istenben elsősorban a hatalmas Urat, a büntetőt és erőskezű parancsolót látták. Mária ezzel szemben az újszövetség derűs lélekvilágának első sugarait csillantja föl. Azt az időt, amelyben az Isten jóságos Atya, aki a tékozló fiúkat is tárt karokkal és lakomával várja és az eltévedt bárányának is utánamegy a jó pásztor fáradtságot nem ismerő jóságával.

*

„Mária", ez a név olyan, mint az a ritka drágakő, amely ezer és ezer színárnyalatban csillog. „Mária" neve oly sok tartalomárnyalatot rejt magában, amelyeket litániával határolni és lezárni nem lehet . . .

Dr. Csapó György.

Jellemismeret a lelkiélet szolgálatában.

Ad. Tanquerey jellemtanulmányai.

Irta: Endrődy László S. J.

Ad. Tanquerey-nek Précis de Théologie Ascétique et Mystique c. kitűnő kézikönyve az egész világon ismert. A világhirű belga teológus e művéhez csatolt függelékben adja rövid jellem-megismerési rendszerét, de sajnos, e függeléket magyar fordítás nem közli. — Ezért azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha szorosan Tanquereyt követve ismertetjük e rendszert, melyet ő neves francia pszichológusok (Malapert, Fouillée, Paulhan, Debreyne-Ferrand . . .) alapján, különösképen a lelkiéletet élők, lelkivezetők és a hivatások vizsgálatával foglalkozók számára irt.

Az e folyóirat hasábjain már ismertetett német rendszerektől ő főleg abban tér el, hogy (megőrizvén ugyan a széles tapasztalati kutatás eredményeit) az egész rendszert a scholasztikus bölcselet elveire építi s igy mielőtt még a jellemfelosztáshoz fogna, ennek alapjait magában az emberben élesen megkülönbözteti. Első elindításként tehát nem egy sereg tulajdonsággal, hanem az emberi élet valóságával állit szembe, megvilágitván ezt a scholasztikus bölcselet elrendező igazságaival. Ezért oly világosak és szinte maguktól értetődőek a fölosztásai, ezért vezet oly egyszerűen igen helytálló eredményekre.

I. A jellemfelosztás alapja.

A) A fölosztás legbiztosabb alapját *az emberi képességek rendje* adja. Az ember vegetatív képességeit azonban, mivel szorosan a testi élethez kap-

csolódnak, figyelmen kívül hagyhatjuk és így a főbb jellemtípusokat az *érzékenység, a szellemi képességek* és *az embernek másokkal való kapcsolatai* szerint vizsgálhatjuk. Az alábbi kis fölosztás jobban megvilágítja ezt az elrendezést.

Az emberek lehetnek:

- *érzékenységük szerint*
  - érzéketlenek (apatikusok)
    - lanyhák
    - energikusok
  - igen érzékenyek (affektívok)
    - szangvinikusok (v. emóciósok)
    - nagy-szenvedélyesek (passzionáltak)
- *szellemi képességeik szerint*
  - agy-emberek (intellektuálisok)
    - tisztán elméletiek (csak-spekulatívok)
    - szenvedélyes eszmeemberek (intellektuális passzionáltak)
  - akarat-emberek
    - magukon uralkodók
    - másokon uralkodók
- *másokkal való kapcsolataik szerint*
  - félénkek vagy visszahúzódók (timidek vagy rezerváltak)
  - tevékenyek (aktívok)
    - nyugtalanok
    - tetterősek

B) Mielőtt kifejtenénk e fölosztást, néhány *előzetes megjegyzés* szükséges:

a) A jellemek, melyeket ismertetünk, tisztán nem találhatók, rendszerint különböző fokokban kevertek. Így pl. az apatikusok nem tisztán érzéketlenek, bizonyos adag érzékenységük is van, de arról nevezték el őket, ami az uralkodó bennük. A mellett magában az apatiában is, éppúgy, mint az érzékenységben sok fok van, melyeket csak az egyéni megfigyelés különböztethet meg.

b) Továbbá mindenegyes egyént *mind a 3 jelzett szempontból* meg kell vizsgálni. Mert pl. egy apatikus lehet értelem- vagy akarat-ember, éppúgy, amint pl. egy értelmi vagy akarati ember lehet energikus vagy lanyha. Tudnunk kell tehát vizsgálatainkat e különféle szempontok alapján végezni és csak azután összegezni az eredményt egy szintézisbe.

c) A beosztásban jelzett elhatározások nem merevek, nem változhatatlanok, hanem csupán támaszpontok, melyek a jellem-megismerésben segítenek. Persze, sajnálatos lenne, ha valaki már egy-két beszélgetés után határozott ítéletet mondana magában valamely jellemről, gyakran megesnék, hogy ezt azután meg kellene változtatnia. Egy ember jellemét csak lassan, a *jóindulatú* megfigyelések egész sorozata révén ismerhetjük meg.

d) Végül ne feledjük, hogy akár magunk, akár mások megismeréséhez szükségesek a Szentlélek felvilágosításai, melyekért gyakran és állhatatosan kell könyörögnünk.

II. A különböző jellemek az érzékenység szempontjából.

Az érzékenység mindnyájunkban megvan, de egyesekben oly kevéssé, hogy *apatikusoknak* (érzéketleneknek) mondjuk őket, mások viszont magas fokban érzékenyek, ezeket *affektivoknak* nevezzük.

A) Az *apatikusokat* az érzékenységnek és az érzelmeknek természetellenes elnyomottsága jellemzi: kevés vágyuk van, nem lelkesek, nem szenvedélyesek. — Két csoportba oszthatók:

a) A *lanyhák* eljárásukban nehézkesek és ügyetlenek. Önzők, de nem rosszindulatúak, nem törődők, nem vágyódnak arra, hogy szeressenek, vagy őket szeressék. Ítéletük általában helyes, épp azért, mert nem szenvedélyesek. A tevékeny munkához kevés az érzékük s ha végül mégis rászánják magukat, hogy dolgozzanak, több sikert érnek el az oly munkákban, melyekhez türelem kell, mint amelyekhez képzelőerő vagy érzés.

Lelki szempontból: a magas erények nem vonzzák őket, de nincsenek hevesebb szenvedélyeik sem. Erényesek, ameddig nem kell súlyos kísértések ellen küzdeniök, de ezeknek már nem állnak ellen és bűnös szokásaikat sem tudják leküzdeni, ha szerencsétlenségükre ilyeneket szereztek. A lelki vezetést elfogadják, föltéve, ha nem kívánnak tőlük magas tökéletességet, vagy nem szorítják őket erőteljesen az előhaladásra.

Papi és szerzetesi hivatások nem igen találhatók köztük. A nyugodt, kevéssé fárasztó munkára valók, melyet tisztességes és mérsékelt élvezetekkel kapcsolhatnak egybe.

b) Az *energikus apatikusok,* bár lassúak és nehézkesek, a munkában szorgosak, kitartók és az erőkifejtésben rendszeresek. Türelmes munkával nagy eredményt is elérnek. (Az amerikai Franklint lehet közéjük sorolni.)

Értelmi szempontból: képzelőerő és friss szellem kevés bennük, de sikereik vannak az oly komoly munkákban, melyek sok megfontolást, türelmet, hosszú és rendszeres kutatásokat kívánnak.

Erkölcsi szempontból: nincsenek nagy lendületeik, de meggyőződés szerint cselekszenek, fáradhatatlanul kitartóak és így a magas erényességre is alkalmasak. Ezért elég sokan megfelelnek közülük a papi, szerzetesi életre. Mély meggyőződésekre kell őket rávezetni, az Istenért végzett munka szeretetére és meg kell tőlük kívánni a tökéletességre való állandó, rendszeres erőkifejtést. Ha lassan is, de biztosan haladni fognak: *„Labor improbus omnia vincit."*

B) Az *igen érzékenyek,* vagy affektívok: ezeket az érzékenység túlsúlya jellemzi. Szeretnek és akarják, hogy őket is szeressék. A főszerep náluk a szívé. Két főtípusuk van:

a) szangvinikusok (vagy emóciósok): *külsőleg* gyors és formás mozdulataik, kedves mosolyuk, vidám arckifejezésük ismerteti fel őket. Szeretik a szépművészeteket, a zenét, a táncot. *Belsőleg:* könnyelműség és nagy változékonyság a jellemzőik; könnyen engednek a legkülönbözőbb hangulatoknak, a pillanat hatása alatt cselekednek és ezért állhatatlanok.

Képzelőerejük élénk, szívük tüzes és így az irodalom terén sikereik vannak. Könnyedén és

szépen tudnak beszélni, előadni és környezetükre bizonyos varázst fejtenek ki.

Erkölcsi szempontból könnyen elragadtatják magukat az érzéki örömöktől, hibáikat azonnal és őszintén megbánják, de a legközelebbi alkalommal megint visszaesnek beléjük. — Mivel jók és szeretetteljesek, ragaszkodnak azokhoz, akik szeretik őket, a gyónásban egyenesek és nyiltak, a lelkivezetésben könnyen meggyőzhetők; jó feltételeket tesznek, melyeket hamar el is felejtenek.

A *szivüknél* kell őket megfogni és Istennek adni. Sok jót lehet velük elérni, ha sikerült velük forrón megszerettetni az Úr Jézust. Szeretetből még sok olyan áldozatot is meg fognak hozni, melyektől eleinte visszariad természetük. Szeretetből többet fognak imádkozni, gyakrabban áldoznak, szentséglátogatásokat végeznek, apostolkodnak. — De meg kell őket tanítani arra, hogy a lelki szárazságban és szenvedésben is éppúgy szeressék Istent, mint a vigasz idején. Érzelmi megindulásaik lassan-lassan, a megfontolások és a kegyelem nyomán, meggyőződéssé érlelődnek és így — a mellett, hogy megőrzik lendületességüket — erőkifejtéseikbe több következetességet és állhatatosságot fognak vinni.

Ha ezt az energiát és állandóságot nem sikerül megszerezniök, úgy nem lehet őket egy oly élethivatás választására bátorítani, mely, mint a papság, szilárd erényességet kíván.

b) A *szenvedélyesek:* ezeken mély és forró szenvedélyek uralkodnak. Három külön típust lehet találni náluk:

1. a *mélabúsok* (melankólikusok): természetes hajlamuk, hogy mindent sötéten lássanak, a dolgoknak nehéz és kellemetlen oldalát nézzék és hogy mindezt túlozzák. Szomorúságra és bizalmatlanságra hajlanak s ehhez bizonyos embergyülölet vegyül. Sokat szenvednek és (a nélkül, hogy akarnák) másoknak is sok szenvedést okoznak.

Ha vigasztalásukat nem Istenben keresik, aki egyedül képes megerősíteni őket és enyhíteni gondolataik sötétségét, akkor könnyen unottságba, levertségbe, vagy aggályosságba esnek.

Ezért Avilai szent Teréz is úgy véli (Alapítások könyve VII. fej.), hogy azok, akikben hangsúlyozott a melankólia, szerzetesi életre alkalmatlanok. Ez a melankólia a képzelőerőnek és az érzékenységnek erős túlsúlyát jelenti az értelem fölött s így idővel bizonyos őrületté fajulhat. — Hogy ez a beteges állapot enyhüljön, a mélabúsakat részvéttel kell kezelni, de tekintéllyel és határozottsággal is, nem engedvén, hogy szeszélyeiket kövessék, vagy hogy gyanakvásaiktól vezettessék magukat. Mivel ítéleteik nem eléggé helyesek, azért szükséges, hogy alávessék magukat a lelkivezető vagy egy bölcs jóbarát határozatainak.

2. *Ingerlékenyek* (irritabilisok vagy impulzívok): könnyen elragadtatják magukat az első élénk benyomástól, mely lelkükön erőt vesz. Folytonos izgalomban vannak s így gyorsan átcsapnak a vígságból a szomorúságba, a reménykedésből az aggódásba, a lelkendezésből a levertségbe. Ha ellentmondanak nekik, vagy megalázás éri őket, úgy átengedik magukat haragjuknak, mely kitör belőlük szavakban és tettekben egyaránt. Azaz: önuralmukat gyakran elvesztik és durvák lesznek.

Ennek a hibának a leküzdésére már a kezdettől fogva élniök kell magukkal szemben való *letiltó hatalmukkal* s eréllyel és kitartással le kell törniök már a legelső rendezetlen megmozdulásokat, megfontolással kell élniök a cselekvés előtt; szóval lassan önuralomra kell szert tenniök.

Ha valakinek nem sikerül megfelelően uralkodnia az idegein és indulatain, úgy ne gondoljon a papi hivatásra, mert a heves harag szent Pál szavai szerint, ezt gátló hiba: *„Oportet enim episcopum sine crimine esse . . . non iracundum . . . non percussoren."* — (Tit. I. 7.)

3. A *nagy-szenvedélyesek* azok, akiknek heves és egyszersmind hosszantartó szenvedélyeik vannak. — Energikusok, sokat elviselnek, kitartók, rendszerint nagyravágyók, uralmat és dicsőséget keresnek. Arra vannak hivatva, hogy vagy nagyon sok rosszat vagy nagyon sok jót tegyenek, a szerint, amint szenvedélyeiket a saját nagyravágyásuknak, vagy Istennek és a lelkek érdekeinek szolgálatába állítják. Közülük kerülnek ki a hódítók és az apostolok.

Ezeket az értékes lelkeket erőteljesen az Isten dicsősége és a lelkek meghódítása felé kell irányítani, amint azt Loyolai szent Ignác tette Xavéri szent Ferenccel.

III. A különféle jellemek a szellemi képességek szempontjából.

Az emberben a felsőbbrendű szellemi képességek uralkodnak: az értelem és az akarat s így ezek szempontjából természetszerűen *értelmi* és *akarati* jellemeket találunk, a képesség túlsúlya szerint.

A) Az *agy-emberek* (intellektuálisok) azok, akiknek tevékenysége a szellemi munkákra összpontosul. Lehetnek:

a) tisztán elméletiek (csak-spekulatívok), ezek életüket gondolati rendszerek megalkotásával töltik. Ilyen volt: Kant, Cuvier, Ampère. Egyeseknél ez az elméleti fúrás-faragás már öncél lesz, és csak azért az örömért űzik, melyet benne lelnek. Ez veszélyes dilettantizmusba vezet s onnan bizonyos skepticizmusba süllyednek, mint Montaigne és Bayle.

b) Másoknál a szellemi munkához tüzes szenvedély is kapcsolódik: ezek a *szenvedélyes értelem-emberek,* a passzionált intellektuálisok. Gondolatokat mozgatván, meg akarják mozgatni az embereket is és egy gondolat, egy rendszer diadaláért szenvedéllyel tudnak dolgozni.

Mindkét esetben igen értékes emberekről van szó. A tisztán elméletieknél az a veszély, hogy túl rendszerezők, túl elvontak lesznek és elhanyagolják a mindennapi élet kötelességeit. — A szenvedélyes értelem-embereknél pedig éppúgy, mint a nagy-szenvedélyeseknél szükséges, hogy tudásukat és tevékenységüket Istennek, az Igazságnak szolgálatába állítsák, különben félelmetes túlzásokba esnek, magukkal rántva másokat is.

B) Az *akarat-emberek.* Ezeknek határozott, szívós, hajlíthatatlan akaratuk van és minden mást ennek vetnek alá. Két csoportjuk van:

a) a *magukon uralkodók,* akik energiáikat az önuralom megszerzésére fordítják s ezért fékezik szenvedélyeiket. Állandó energiával küzdenek, hogy érzékenységükön úrrá legyenek, szinte érezni rajtuk az erőmegfeszítést, az állandó igyekvést az önmegfékezésre. Kissé tartózkodók, sőt néha ridegek. Bizalmatlanok olyanok iránt, akiknél attól félnek, hogy hatásukra önuralmukból valamit veszítenek. — De amikor állandó erőmegfeszítéseikkel megszerezték végre ezt az önuralmat, akkor csodálatos, állandó lelki egyensúlyt élveznek és megtanulják azt is, miként kell az erélyt a szelídséggel egyesíteni.

Lelki szempontból ezeknél az a fő, hogy erős és fegyelmezett akaratukat alávessék Isten akaratának. Így közelíthető meg a lelki képességeknek az a csodálatos egyensúlya, mely a bűnbeesés előtt, az eredeti ártatlanságban volt az ember osztályrésze.

b) Mások nem annyira a maguk, mint a *mások feletti uralomra* törekednek. Rá akarják kényszeríteni az emberekre akaratukat és kormányozni akarják társaikat. Tekintetüket soha le nem veszik a célról, melyet el akarnak érni; mások ellenállása le nem veri őket s nincs addig nyugtuk, míg a többiek nem engednek az ő akaratuknak.

Energikusak és kitartók, akikből kiváló emberek lehetnek, de meg kell tanulniok, hogy magukat fegyelmezzék, mielőtt másokat akarnának. Akaratukat állítsák Isten szolgálatába s a tekintély érvényesítésénél tanulják meg a határozottságot szelídséggel keverni.

IV. Különféle jellemek a másokkal való kapcsolat szerint.

Két jól megkülönböztető típust találunk itt: a *félénkeket* és a *tevékenyeket.*

A) A *félénkek,* önmagukkal szemben túlságosan bizalmatlanok, kevés bennük a kezdeményező kedv, vállalkozásaikban szinte megbénítja őket a sikertelenség félelme. Csak akkor sikerül nekik valami, ha elöljáróik vagy barátaik meghatározott keretek közé helyezik, támogatják, bátorítják őket és segítségükre vannak, hogy lassan valamelyes önbizalmat szerezzenek.

Lelki szempontból: Isten iránt való nagy bizalmat kell beléjük vésni. Szüntelenül ismételni kell nekik, hogy Isten a leggyöngébb eszközöket használja föl, hogy azok gyöngeségük tudatában Benne keressenek támaszt, aki egyedül képes megerősíteni őket: *„Infirma mundi elegit Deus, ut confundati fortia . . . Omnia possum in eo, qui me confortat." „Ami a világ szerint gyönge, választotta ki az Isten, hogy megszégyenitse az erőseket" . . .* és *„Mindent meg tudok tenni abban, aki nekem erőt ad."* (Kor. 1, 27. és Fil. 4, 13.)

B) A *tevékenyek:* ezeknek természetes hajlamuk van a cselekvésre, vállalkozók, merészek, erősek, energikusak s így szükségét érzik, hogy a bennük lévő tetterőt érvényesítsék. Két csoportjuk van:

a) a *nyugtalanok,* akiket annyira lefoglal a tettvágy, hogy már egy helyben sem tudnak megmaradni, mindig és mindenáron tenni akarnak valamit, sőt még mielőtt meggondolták volna, mit. Mindig új terveket készítenek s így nincs idejük, hogy egyet is végrehajtsanak. Jönnek-mennek, a nélkül, hogy képesek lennének valahol is megállapodni. Nyugtalanok. Sok lármát csinálnak, de kevés jót. Készségesen szolgálatára állnak bárkinek, de hamarosan elfelejtik, amit megígértek és máris egy másik rendelkezésére állnak.

Hogy megjavuljanak, rá kell őket venni: fontolják előbb meg, ha valamit tesznek; érleljék meg a terveiket, mielőtt végrehajtásukhoz fognának; kérjék ki a tapasztaltak és okosak tanácsát; és csak ha egyszer mindez megvan, akkor lássanak a kivitelhez, de akkor teljes szorgalommal; és határozzák el, hogy semmi újat nem kezdenek, míg be nem fejezték azt, amihez fogtak. Meg kell velük értetni, hogy a siker két feltétele: a megfontolás és a kitartás.

b) a *tetterősek,* hosszan fontolják terveiket, mielőtt megvalósításukhoz fognának, gondosan vizsgálgatják, mi szól mellette, mi ellene; számbaveszik nemcsak az eszközeiket, de a nehézségeket is, melyek majd útjukat állják és mindent úgy rendeznek el már jóelőre, hogy a nehézségek ellenére is célhoz érjenek.

Mindazoknál, akik szervezetekben működnek s ilyeneket vezetnek, így a papoknál is, ezek nagyon értékes tulajdonságok, melyeket kitartással kell fejleszteni. De ahhoz, hogy akár a legjobban elgondolt szervezet vagy munka jó eredményeket hozzon, különösen ezeknek az embereknek nem szabad soha elfelejteniök, hogy ima és a belső lelkiélet gyakorlatai által Istennel együttműködjenek. Ahhoz, hogy valaki a katolikus tettek, a katolikus akció embere legyen, mindenekelőtt az imádság emberének kell lennie. Így egyesülnek majd összhangzóan az emberi akarat és a kegyelem s a legszebb eredmények jönnek létre. *„Dei enim sumus adjutores", „Istennek vagyunk munkatársai."* (I. Kor. 3, 9.)

Befejezésül: emlékezzünk meg újból arról, hogy a legtöbb jellem többszörös kombinációk, keveredések eredménye és hogy a jellem tökéletesítésére, kiegyensúlyozottságára úgy juthatunk el, ha azokat a jótulajdonságokat, melyekkel osztályrészként nem rendelkezünk, komoly törekvéssel igyekszünk megszerezni, hogy így lehetőleg teljesértékű jellemet alakítsunk ki magunkban. Így az apatikusok igyekezni fognak némi érzékenységre szert tenni, az értelmi emberek akaratukat és a tevékenység szellemét fejlesztik ki, az akarati emberek a cselekvés előtt megfontolással élnek és az erőkifejtésbe szelídséget visznek. Így juthatnak el törekvéssel és Isten kegyelmével jellemük reformjához, amint arra a *lelki utak,* az Aszkétika és Misztika tanulmányozása oktat.

Amilyennek Isten elgondolta az embert.

Irta: Franz Xavér Esser S. J.

Az önnemesítés rendkívül nehéz munkájánál elhatározó jelentőségű, hogy ragyogó példakép álljon világosan a szemünk előtt. Joggal kérdezi napjaink egy pedagógusa: „Növelhetjük, fejleszthetjük-e magunkat, ha nincs világos cél előttünk? Tudja-e a művész formálni az előtte álló kőtömböt, ha kezét nem vezeti szeme előtt tisztán álló eszménykép?" (Foerster.) *E világosan látott eszménykép nélkül* elöntené munkáját az alkotó erő örökké buzgó forrása és a folyton áradó ihlet. Hiszen onnan mindig újabb és újabb csalogatás, varázs árad, éppen úgy, mint a dermedt földre a meleg tavaszi napsugárból. „Az ember céljaival együtt nő."

Hol keressük hát ezt a példaképet? Mert elcsüggesztő panasz hatol fülünkbe: „A legjobbak se tudnak sok megbízhatót mondani arról, hogy milyennek kellene lenni az embernek." (Lichtenberg.) Akik azonban ily kilátástalan keresésről panaszkodnak, mindig csak a földön kutatnak s a gyenge emberi értelem halvány mécsesét tartják e közben kezükben. Ennek gyenge fényénél persze nehezen lehet a keresésnek eredménye. Mert még a legjobban magasztalt földi halandó is nagyon hasonlít bizony Glaukosra, arra az istenségre, ki — a monda szerint — a tenger mélyére volt száműzve. Aki ott meglátta, annak lehetetlen volt arra gondolni, hogy ez isteni lény. Sokkal inkább hasonlított szörnyeteghez, mint istenséghez.

Ha a hit fényét vennék segítségül, a keresés sokkal könnyebb és szerencsésebb kimenetelű lenne. A hit nem vezet sokáig a siralomvölgyben, ahol csak szükség és halál, pusztulás és romhalmaz található. Összedőléssel fenyegető agyagkunyhóban ne keressük a festészet és szobrászat remekeit. Azok büszke képtárakban és dísztermekben vannak.

Ezért vezet a hit egyenes úton egy pompás épülethez, királyi palotához. Mózes első könyvének ősrégi lapjai erről szólnak. Bár az, amit ott olvasunk, mesének hangzik, — Egyházunk tanúsága szerint teljesen hiteles történelem. A paradicsom felhőtlen pompája közepette áll elénk ősszüleinkben az ember úgy, amilyennek Isten elgondolta. Vajjon mi tette őket olyan dicsővé és nemessé, hogy álmélkodó vágyakozással nézünk reájuk, mint a szentek szobraira?

*

Elsősorban birtokában voltak mindazon általános emberi javaknak, melyek szükségképen sajátját kell, hogy képezzék minden olyan lénynek, ki az ember nevet viseli. S őnáluk még hozzá ezek a javak eredeti, szeplőtelen fényükben ragyogtak; nyoma sem volt rajtuk semmiféle hibának, hiánynak. E javak: a test, valamint az értelemmel és akarattal bíró lélek.

A test értékét tekintve alacsonyabb rendű, mert hiszen porból van. Ám külső formája, szépsége nem ösztönözte-e minden idők művészeit az utánzásra? Hát még ha a test egyes szerveinek belső felépítését vizsgáljuk, mily nem is sejtett csodavilág tölti el akkor a lelket csendes ámulattal! Nézzük csak futólagosan az emberi kar csodálatos felépítését! Ha egy mechanikusnak a következő feladatot adnók: alkosson egy rudat, mely felső végén kemény testhez legyen erősítve, de oly lazán, hogy körben forogjon, s legyen a közepén csukló, mely megengedi, hogy a rúd két végét egymásra tegyük; a rúd alsó fele forgatható legyen jobbra-balra úgy, hogy a fölső része alulra, az alsó meg fölülre kerülhessen; alsó vége öt kis rúdra oszoljék, melyek megint ízekből álljanak s oly mozgékonyak legyenek, hogy egymással szemben a legkülönbözőbb helyzeteket foglalhassák el, — s végül az egésznek oly erősnek kell lennie, hogy vízszintesen kinyujtott helyzetben legalább 50 fontot elbírjon: az a mechanikus kijelentené, hogy az efféle feladat agyrém, s bármily zseniális, kétségbeesnék a megoldáson. Pedig a megoldás adva van az emberi kar szerkezetében. És nincs-e az *emberi test minden része* hasonló zseniális módon megszerkesztve? Faust felkiáltása egészen jogos volt, mikor Mefisztó a boszorkánykonyha varázstükrében tökéletes szépségű emberi testet mutatott neki: Lehetséges, hogy ily szép az ember? És ez áll minden arányos alkatú, egészséges emberi testről; a mienkről is. Csakhogy ősszüleink teste, — minthogy az eredeti bűn még nem érintette, — egész sor egyéb, irígylésreméltó előnynek is volt birtokában. Igy rendkívül hajlékony volt, és frissesége soha nem mondta föl a szolgálatot. A bágyadtságot, fáradtságot, mi annyiszor bénítja meg legjobb erőinket, s mi annyiszor adja ajkunkra a keserű sóhajt: Nem bírom tovább! — ők nem ismerték. Aztán sokkal finomabb és erősebb alkotású volt, s állandóan eltöltötte a friss életkedv és a cselekvésre kész tetterő. Végül nemcsak öt érzékét, — e csodálatos ablakokat és ajtókat, melyeken keresztül a külvilág a lélekbe hatolhat, — *nyitotta és zárta* akkor és addigra, amikor és ameddig értelme és akarata óhajtotta, — hanem egyéb ösztöneit is készséges engedelmességgel bocsátotta ezeknek tetszés szerinti rendelkezésére. Igy ősszüleink teste mindig készséges szolgája volt a léleknek. Ha meggondoljuk, hogy a léleknek mily szüksége van életmegnyilvánulásaihoz a test segítségére, — akkor tudjuk egész terjedelmében méltányolni Ádám és Éva testének ezt a tökéletes készségét.

Ha le tudnók mérni a szakadékot, mely ég és föld között ásít, — akkor sejthetnők valamikép, hogy

mennyire áll értékben a test fölött a lélek. Ez már nincs porból, anyagból alkotva; ennek formálásánál a Teremtő saját bensejébe nyúlt. Az Irás így magyarázza: életet lehelt a testbe. Az emberi lélek ugyanis szellem, mint az Isten; ha mélységes különbség van is közöttük, mégiscsak tiszta szellem. Hogy ez mit jelent, elárulja nekünk Szent Katalin egy látomása. Isten szeretetteljes végzésénél fogva egyszer megengedtetett neki, hogy lássa saját lelkét. Oly gyönyörűnek találta, hogy Istenhez fordulva így szólt: Ha nem tudnám, hogy csak egyetlen Isten van, ezt is annak tartanám.

Hogy azonban még jobban megismerjük értékét, merüljünk el kissé két képességének: az értelemnek és az akaratnak tanulmányozásába. Mily nem is sejtett távolságokig mutatta meg az értelem, ez a szűk agyvelőbe zárt isteni szikra, a századok folyamán a föld gyermekeinek az utat! Ha üres óráinkban azokat a vastag foliánsokat böngésszük, miket a tudósok szorgalma írt össze, vagy a felfedezések és találmányok könyveiben lapozgatunk: szinte önkénytelenül Jákob létrája áll szemünk előtt, mely a földtől az égig ér, s melynek fokain az emberiség mind magasabbra hág. Ki volt az azonban, ki a létrát ácsolta, s az emberiséget mind följebb vezette a mai civilizáció magasságáig, míg az állatok, még a legfejlettebbek is, változatlanul a lépcső alján állanak s még az első fokra se tudnak fellépni? Az emberi értelem tette ezt.

Pedig meggondolandó, hogy ezt az értelmet, mely idáig tudta emelni az emberiséget, már elhomályosította és megzavarta az eredeti bűn; olyan naphoz hasonlítható, melyet sűrű ködfátyol, sötét felhők vesznek körül. Mily világító ereje lehetett ősszüleink értelmének, melyhez a legcsekélyebb tökéletlenség sem tapadt! Ezért tudott Ádám Isten különös segítségével az állatoknak mindjárt első tekintetre olyan nevet adni, mely lényükhöz illett s azt találóan kifejezte. Magától értetődik, hogy különös fokban tisztában kellett lennie Isten lényével, az élet céljával, s a hozzá vezető eszközökkel.

Utolsó általános emberi javunk s egyben a legnagyobb is: a szabadakarat. Ezáltal minden ember valóságos nagyhatalommá válik, ki dacosan ellentállhat mindennek: nemcsak a pusztító természeti erőknek, vagy a kínpad oly szenvedéseinek, amilyeneket Néró meg Dioklecián eszeltek ki, — hanem még a pokolnak meg a mennynek is. Ezért történhetett, hogy bár a fiatal Szent Benedeket az alvilág sötét hatalmainak egész serege ostromolta, ő ellent tudott állani és meg is tette. Ellenségei fogukat csikorgatták és tajtékoztak a dühtől, — ám ez csak növelte a szent ifjú diadalát. S viszont mennyi kegyelmet pazarolt a menny Júdásra! A lelkiismeret szava szinte rekedtre beszélte magát szívében. Maga az Üdvözítő is iparkodott magábaszállásra indítani, hol kérve, hol intve. Ő ellentállt, — s mily szörnyű véget ért!

Mindennek ellenére a mi mostani akaratunk ingó nádszál, s a háztetőn lengő lobogóhoz hasonlít. Ádám és Éva akarata olyan erős volt, mint a szikla a torlódó hullámok között. Azt még nem tépázták rendetlen szenvedélyek, vad érzések, szeszélyek és hangulatok. Mint egy zabolázatlan erejű óriás, úgy indult el ujjongva útján.

*

Ez állítások egyetlen, de teljes érvényű bizonyságául szolgáljon a leírás, mit Szent Ágoston ad az „Isten országa" című munkájában az eredeti állapotról, melyben ősszüleink voltak: „Az ember úgy élt a paradicsomban, ahogy akart, addig, míg azt akarta, amit Isten parancsolt. Isten örömében élt, kinek jósága által volt jó. Hatalmában állott mindíg így élni a nélkül, hogy bármi tekintetben valami hiányt kellett volna szenvednie. Volt étele, hogy ne éhezzék, itala, hogy ne szomjazzék, övé volt az élet fája, hogy a kor ne ártson neki. Se belülről, se külső hatástól eredő betegségtől nem kellett félnie. Teste a legtökéletesebb egészséget, egész lelke a legnagyobb nyugalmat élvezte. Ideje szabad volt, — semmi ki nem merítette; álom akarata ellenére nem terhelte. Mint ahogy a paradicsomban nem volt se hőség, se hideg, úgy lakói lelkében se támadt se vágy, se félelem, mely jóakaratukkal ellenkezett volna."

Ha emberi mivoltunk ez általános javait a maguk eredetiségében szemléljük, meg kell hagynunk, hogy ősszüleink Isten műteréből rendkívül nagyfokú tökéletességgel kerültek ki. Nem is csodálandó, ha Isten saját művének csendes, figyelmes szemlélése után ítéletét e szavakban fejezte ki: Ez jó. Valóban, a föld egyéb teremtett lényeinek síkságából úgy emelkednek ki Ádám meg Éva, mint fölséges hegyóriások.

*

Minden hegytömegnek sokkal lenyűgözőbb a hatása, ha ragyogó napkeltekor a színek és fények pompája veszi körül. Olyanok akkor a komoly, merev hegyek, mintha menyegzőt vagy koronázási ünnepet ülnének. Ilyen gyönyörű hajnalpír ömlött a már oly magasra állított első emberekre, mikor Isten másodízben vette igénybe mindenhatóságát, s mérhetetlen jóságában és szeretetében kiegészítette a teremtést. Lényegében nem sok különbséget jelent, hogy ezt az első teremtésnek csupán logikai, vagy pedig időbeli következménye gyanánt tekintjük-e. Mindenesetre oly tökéletessé tette általa ősszüleinket, hogy az már szinte fölülmúlhatatlan. Ezért aztán, mikor a végzett munka után ismét figyelemmel szemlélte művét, már nem azt a nyugodt megfontolásból és összehasonlításból eredő józan kijelentést tette, hogy: Ez jó! — Itélete ekkor kétségtelenül közvetlenül túláradó szívéből fakadt, s úgy hangzott, mint a pacsirta üde és friss trillája, mikor tiszta júniusi reggelen a magasba emelkedvén, a természetnek mind újabb csodáját veszi észre. „Mily szép vagy! Mily szép vagy!"

A teremtés e kiegészítésekor Isten az emberiség általános javaihoz még három különös ajándékot csatolt, melyek tartalomban és értékben oly magasan állanak az előbbiek fölött, mint a nap a föld fölött. A legragyogóbbat közülük megszentelő kegyelemnek nevezzük. Hogy értékével tisztába jöjjünk, szívesen vesszük segítségül az örök Bölcseség mélyértelmű

szavait: „Föllebb becsültem azt az országoknál és királyi székeknél, és a gazdagságot semminek tartottam ahhoz képest. Nem is hasonlítottam hozzá a drágakövet; mert minden arany ahhoz képest parányi fövény, és mellette az ezüst sárnak ítéltetik. Az egészség és szépség fölött szerettem azt" (Bölcs. 7, 8—9). — Egy dolog szent hitünk tanítása szerint megdönthetetlen: ha egy szegény koldusgyermek, kinek lelkén e mennyei kegyelem egyetlen csöppje csillog, belopóznék a Trónok, Hatalmasságok és Szeráfok ragyogó körei közé, — ezek azonban nem lennének e kegyelemnek birtokában: fényük úgy halványodnék el a koldusgyermek ragyogása mellett, mint a csillagok napfölkeltekor.

Ki állítaná azonban, hogy Isten ősszüleinket e mennyei adománynak csupán parányi csöppjében részesítette? Hiszen a legtisztább szeretet indította a teremtés ily kiegészítésére. Az igazi szeretet pedig mindíg pazarló, még akkor is, ha adományait ínségből, szegénységből kell előteremtenie. Aztán a megszentelő kegyelem sohase jelenik meg egyedül. Bizonyos fokig királynőhöz hasonlít, mindíg egyéb mennyei javak fényes kíséretével jár, melyek úgy veszik körül, mint a csillagok a napot. Az isteni és erkölcsi erényeknek, a Szentlélek adományainak fényes serege ez. Midőn azt látjuk, hogy ősszüleink Isten atyai teremtő kezéből ily túlvilági pompába öltözötten jönnek elő, önkénytelenül azt kérdezzük az Énekek énekének magasztalást zengő asszonyaival és leányaival: „Kicsoda ez, ki eljő, mint a fölkelő hajnal, szép, mint a hold, választott, mint a nap?" (6, 9).

A második különleges adomány: a minden gonosz kívánságtól való mentesség. Bizonnyal voltak Ádámnak meg Évának is kedélyhullámzásai, ösztönei, hajlamai és érzései. Mert ezek értékes javak. Mint ahogy a sast hatalmas szárnyai a tiszta magasságokban nagy köröket írva viszik tovább hegyszakadékok és lapályok fölött, — úgy viszik ezek a nemes, fegyelmezett lelkű embert a magas eszmények felé. De jaj, ha nincsenek megzabolázva és kényükre vannak hagyva! Akkor pusztítanak, mint a tűzvész. Az első emberpárnál azonban teljesen az értelem és az akarat uralma alatt állottak, s olyan kezesek voltak, mint a szelídített oroszlánok, melyek az állatszelídítő parancsára csendesen elfoglalják kijelölt helyüket a ketrecben. Mily páratlan összejátszás kellett, hogy fönnálljon az ösztönök és érzések között az első ember szívében! Az értelem és az akarat állottak a karmester helyén, s amint ők pálcájukkal az ütemet jelezték, úgy kezdték meg ezek haladéktalanul dallamukat; soha túl korán, soha túl hangosan, soha rossz időben halkítva, — valósággal párja volt ez a szférák örökké csodált zenéjének, harmóniájának.

A harmadik különleges adomány a halhatatlanság volt, párosulva a szenvedésre való képtelenséggel. Vannak ugyan még most is a siralom völgyében pillanatok, — bár csak ritkán és futólagosan, — amikor hallgat minden fájdalom és minden gond, amikor nem gyöngyöz veríték, nem hull könny. Mily bensőséggel szeretnők ezeket magunkhoz ölelni s könyörögve kérni: Maradjatok, hiszen oly szépek vagytok! Ám azok részvétlenül, sietve surrannak tovább, s átengednek bennünket ismét a szokott sóhajoknak s a régi nyomorúságnak. Mily bénítólag hat ez legerősebb akaratunkra, legjobb törekvéseinkre is! Hát még ha feltűnik a láthatáron a halál borzalmat keltő árnya, kezében a kaszával, lámpással és homokórával! Hogy reszketünk tőle s hogy elsápad arcunk! Ádám és Éva mindezt nem ismerték: se az élet nyomorúságát, se a halál félelmét; nem ismerték a kisírt szemet és megőszült fejet. Mindíg fiatalok és mindíg épek voltak. Nem voltak-e hát valóban aranyedények, nemes olajfák, — olyanok, amilyennek Isten az embert elgondolta? A zsoltáros ujjongva énekli Sion városáról, a földi Jeruzsálemről: Alapjai fönn vannak magasan a szent hegyeken. Ez teljes mértékben áll róluk is. A magas hegyek az általános emberi javak, melyekhez még nem tapadt semmi az eredeti bűn átkából, — valamint az említett csodálatos külön adományok.

•

Ezekre az alaperősségekre aztán Ádám és Éva hosszú évszázadokig tartó életen keresztül építhettek volna napról-napra. És ebben nem gátolta volna őket a testnek legcsekélyebb gyarlósága sem, valamint semmiféle ösztön ellenkezése. Sőt: lelkük a legszabadabb erényre-törekvésben fejlődhetett volna. Hiszen Isten még a segítő kegyelmek egész sorát is rendelkezésükre bocsátotta. Ki csodálkozhatott volna azon, ha kettőjüknek eszébe jutott volna, az emberiségnek olyan épületet emelni, mint a Bábel-tornya, mely az égig érjen, — és saját emberi mivoltukat olyan fénybe öltöztetni, mely ragyog, mint a delelő nap!

Ha pedig mi, ez ősszülők leszármazottjai szent csodálkozással nézünk reájuk, mint Isten elgondolása szerinti emberekre, — nem kell-e, hogy mondhatatlan sóvárgás ébredjen bennünk, hogy legalább bensőnkben, erőink szerint hasonlókká váljunk hozzájuk? A német költő szavai itt egészen sajátos értelmet nyernek: Ó, vágyakozás! Te vagy az élet legnagyobb java! Aki nem érez vágyat, — érdemes a halálra és rothadásra!

Egészen visszás dolog lenne azonban, ha ősszüleink mivoltának lenyűgöző látása kétségbeesést vagy csüggedést keltene lelkünkben. Az, hogy a jónak és szépnek mintaképe elérhetetlen, — elvegye bátorságunkat? Ellenkezőleg: bátorítson arra, hogy törekedjünk feléje! Azért áll oly magasan, hogy bennünket mind magasabbra emeljen!

Egy virágzó rózsabokor előtt így szólt valaki:
— Milyen kár, hogy tövisei vannak a rózsának!
— Köszönje meg inkább, — felelte társa — hogy rózsái vannak a tövisnek!

•

Ha környezetünk megítélésében a „rózsákat" néznénk a „tövisek" helyett, mennyivel több öröm és béke lenne a földön!

Öröm.

Ma minden téren a természet istenalkotta erőinek mélyebb, tudományos ismerete nagyban könnyítette, eredményesebbé tette a gyakorlati életet. A lelki képességek és erők lélektani ismerete szintén nagy segítségére van a lelkiéletnek. Sok kérdésre fényt derít. A helyes megoldásra rávezet. A lélektan tudományos kutatásainak eredményeit nagy haszonnal lehet lelkiéletünk javára kamatoztatni.

Lelkünk csodálatosan bonyolult építésű szerkezethez hasonlít. Nagyszerű erők rejlenek, feszülnek benne. Erők, amelyek ügyes, biztos ismeret és irányítás mellett a kegyelem munkájával egyesülten hatalmas lendülettel vihetnek előre a lelki tökéletesség útján. De fékező, gátló, bénító erők is lappanganak a mélyén. Amelyek, ha nem ismerjük ki természetüket, minduntalan megakasztják a lélekalakítás szent munkáját.

A lélek mélyén rejlő erők felismerése, lendületük munkába hajtása, s gátló hatásuk ellensúlyozása, feltételezi érzelemvilágunk tüzetesebb, lélektani tanulmányozását.

Ezt a célt akarjuk szolgálni azzal, hogy Frőbes József S. J. Lehrbuch der experimentellen Psychologie c. műve alapján tanulmány tárgyává tesszük egyes főbb érzelmeinket.

És még valamire rásegítenek minket ezek a lélektani tanulmányok. A lelkiélet egyik lényeges, alkotó, termékenyítő eleme és tevékenysége a befelénézés, önvizsgálódás, önmagunk ellenőrzése, belső megmozdulásaink megfigyelése, felismerése, lemérése. Mivel az érzelmek tudatélményeinknek jelentős részét töltik ki, érzelemvilágunk felkutatása, a búvárkodás gyakorlottá tesz minket ebben a nélkülözhetetlen befelénézésben, önismeretben és fejleszti önellenőrző képességünket. Ami nagy nyereséget jelent lelki törekvéseinkben.

Lélektana. Titokzatos erő lelkünkben az **öröm** érzelme. Nagyszerű munkatársa, segéde lehet az akaratnak és a kegyelemnek. Megfelelő ismeret mellett s bizonyos határok között.

Ismerkedjünk meg először **természetével.**

Az öröm. A kedv. Igen változatos módon jelentkezik öntudatunkban. Lehet alkotórésze, kísérő jelensége más uralkodó kedélymegmozdulásnak, pl. a harag, a bosszú érzelmének. De önállóan is fellép. Vagy hosszan foglalkoztatja öntudatunkat. Színte átitatja tevékenységünket, munkánkat, mint tartós hangulatállapot. Vagy rövid érzelemkitörésként viharzik át lelkünkön.

Öröm-emlékeinkből érdekes skálát tudunk összeállítani. Árnyalatuk, sajátságuk, megjelenésmódjuk szerint.

Egyszerű kedv. Átmeneti örömélmény. Énünket csak kis részben érinti. Inkább csak lelkünk felszínét bodrozza gyöngén.

Vidámság. A legmegközelítőbben így jellemezhetjük ezt a hangulatállapotot: Zavartalan derű, felhőtlen béke, nyugalom. Összhang. Könnyű, csendes, jóleső hangulat. Előfeltétele a megelégedettség, kielégültség érzése. Forrása és tárgya igen sokszor meghatározhatatlan.

Az esztétikus öröm már határozott tárgyra irányul. A szép szemlélete váltja ki. Erősebb színezetű. Emelkedettebb fokú. A vidámság állapotához hasonlóan, énünk jelentősebb részét tölti el. Nagyobb hullámokat hoz mozgásba lelkünkben.

A boldogság a legmélyebb, mivoltunkat egészen átitató, igen emelkedett örőmérzet. Csöndes felindulással is jár. Ebben az érzelem-állapotban adjuk át egész magunkat a legjobban az örömérzetnek. Egy könnyű faja a mámornak. A legmagasabb fokú boldogság-érzetben a nyugalom és megelégedettség visszaszorítja a különben jelentkező csöndes izgalom érzetét. Míg a boldogság érzelmében saját személyünk áll előtérben, az öröm egyéb árnyalatainál a tárgy emelkedik ki. Az esztétikus öröm mérsékeltségétől a boldogságban rejlő csendes izgalom különbözteti meg.

A lelkesedés erősfokú örömujjongás. Nagyfokú felindultsággal és az emelkedettség érzetével. A szertelenség felé hajlik. Az ölelés ösztönét ébresztheti fel.

Az öröm akkordjai a legváltozatosabb helyzetek, körülmények között csendülhetnek fel lelkünkben. Eltölthetnek nyugalmi vagy mozgási állapotban. Pihenés vagy elfoglaltság közben. Eredményes szellemi munka vagy testi játék nyomán. Öröm követi ösztöneink, indulataink kielégülését. Kiválthatja a puszta kacagás. Vagy a szép szemlélete. Van az önszeretetnek sajátos örömérzete. Továbbá a viszontlátásnak. A jó lelkiismeretnek . . .

Az örömmel rokon érzelmek és módosult megnyilvánulása: **a várakozás** öröme és **a remény**ben rejlő öröm. Az előbbit a bizonyosan, az utóbbit csupán a valószínűleg bekövetkező esemény váltja ki. A remény jótevő érzés, amely az önérzetet fokozza vagy saját erőink tudata, vagy pedig valamely idegen jóakaratra való számítás, támaszkodás következtében. Ugyanazt a hatást váltja ki, mint az öröm. Több, kevesebb feszültséggel, nyugtalansági tünettel.

Az örömérzet működése különböző **hatást** válthat ki.

A figyelmet mágneses erővel tereli, vonzza az örömöt okozó tárgyra mindaddig, amíg csak tart. Ezért nem tudjuk szemünket elfordítani a szeretett személyről. A zsugori sem pénzéről. A kevély, hiú ember még gondolatát sem tudja elterelni „kiválóságáról". Bár egyéb érzelmek is kiváltják ezt a hatást, az örömnél azonban különös jellegzetességgel lép fel. Az öröm törekszik az ént tárgyával szemben elfoglalt helyzetében változatlanul megtartani. Ezért állunk meg mozdulatlanul a táj szépségeinek szemléletekor. S forgatjuk eszünkben az örömöt okozó tudást, gondolatot. Ebben nyilvánul meg az öröm ösztönös tevékenysége. Az örömnek ez az ösztönös hatása minden tárgynál fellép. Akár nyugalom, akár tevékenység, akár játék az. Amíg az örömöt okozó tevékenység tart, az örömösztön nem válik tudatossá.

Csak amikor a tevékenység megszűnése fenyeget, jelentkezik tudatunkban: amennyiben ellene vagyunk, hogy megszűnjék. A gyermek is, ha játékát abba kell hagynia, aludni kell mennie: védekezik, sír. A játékörömnél nem esik össze a kifejtett erőlködés az örömérzettel. Csak ha a játéktörekvés bevégződik s lefolyik: válik az öröm teljessé. Ha gondolkozás, szellemi munka okozza az örömöt, nem igen kell bajlódnunk fogalmak, gondolatok, szavak keresésével, jönnek azok maguktól is. Ha nagy a befektetett munka, s igen kevés az eredmény, az öröm nem jelentkezik. Általában minden örömállapotban gyönge behatásra is azonnal reagálunk. A szomorúsággal szemben érzéketlenek vagyunk. Kevésbbé tűnik fel a dolgok hátrányos, rossz oldala. Az öröm más tárgyra is kiterjed: más dolog is örömöt okoz. Érdekessé, szebbé, vonzóbbá varázsolja a környezetet, az utcát, a vidéket . . . Modorunk szeretetreméltóbbá, udvariasabbá, barátságosabbá, figyelmesebbé válik. Innen táplálkozik ünnepély, szórakozás vágyunk. Erőinket, képességeinket fokozza. Értelmünk, akaratunk működésébe nagyobb lendületet visz. A kellemetlen dolgot kevésbbé kellemetlennek tünteti fel. A nehezet könnyűnek találja . . .

Az öröm — különböző megnyilvánulásainak egyformasága ellenére is — igen gazdag hatásaiban. Gazdagabb, mint más érzelemállapotunk. Képes az egész életre az öröm jellemvonását rányomni.

A lelkiélet szolgálatában, a lélektan száraz megvilágításában is sokoldalú segítő eszköznek mutatkozik be az öröm érzelme. Hát még ha életünkbe kapcsoltuk ezt az áramot. Ami a természetben a nap és a friss levegő, az a lélek, sőt az egész ember számára az öröm. Életetfakasztó, termékenyítő erő. Munkalendületet adó, ütemes erő. Ha az öröm lelkiéletünk alaphangulata, feltűnően fejlődik, tisztul, szépül, nemesedik lelkünk. És válik Isten s embertestvéreink előtt kedvessé.

Az öröm könnyíti a lelkiélet kapaszkodóit. Segít a kötelességteljesítésben, amely erényéletünk alapját képezi. Átlendít az akadályokon. Emelkedetté, frissé, rugalmassá fokozza lelki erőinket. Ellenállóbbá acélozza a kísértés küzdelmeiben. A lélek derűje kiárad külsőnkre. Kiül szemünkbe. Kisimítja, beragyogja arcunkat. Vonzóvá varázsolja modorunkat, fellépésünket. Barátságossá színezi szavunkat, hangunkat. Olyan könnyű figyelmesnek, tapintatosnak, szeretetreméltónak lenni embertársainkkal szemben!

Nemcsak valónkat nemesíti, hanem környezetünket is kedvesebb színbe tünteti fel előttünk. Nemcsak a vidéket, az utcát látjuk érdekesnek, szépnek, hanem embertestvéreinkben is hamarabb észrevesszük a jót, az értéket, amely szeretetreméltókká teszi őket. Eltünteti rossz oldalaikat, hibájukat, amelyek különben bosszantanának, türelmetlenségre ingerelnének. Könnyebbé válik az elnézés, a megbocsátás. Jelentősen segít a sok munkát adó felebaráti szeretet megszerzésében, amely pedig erényeink valódiságának, istenszeretetünk őszinteségének fokmérője.

Vidám lelkületünk hatása tovább is terjed. Derűnk kiárad közvetlen környezetünkre: örömöt fakaszt az emberszívekben. Mosolyt a komor arcokon . . . Micsoda érték, drága kincs, egy örömöt, erőt sugárzó lélek, életderűt árasztó egyéniség a küszködő, gondterhelt, levert emberek tömegében! . . .

A vallásos, lelkiéletnek legjobb ajánlólevele! Valóságos apostolkodás. Lelkek toborozása Krisztus számára . . .

Lüktessen öröm a szívünkben és szépül a világ . . . Hamarabb észrevesszük benne Isten gondolatát és Isten szándékát . . . Fogékonyabbá válik lelkünk a kegyelmi sugallatok, isteni érintések, vonzások felfogására és követésére. Hamarabb emelkedik lelkünk a jó Istenhez. Az igazi öröm köt csak igazán Hozzá. Nehezebben válunk el Tőle. Hamarabb visszatalálunk. A szavakat sem kell keresni, amikor Vele társalgunk . . .

Ha erről az oldalról nézzük az örömöt, nem lesz nehéz megérteni, és követni szent Pál felszólítását: „Örüljetek az Urban mindig, újra mondom, örüljetek." (Filip. 4, 4.)

Az öröm lélektanában leli magyarázatát, hogy annyi szent jófeltételei közé vette fel a vidámság ápolását.

Nekünk is őrizni, életeszteni, táplálni kell lelkünk derűjét. Nevelnünk kell magunkat a szent vidámságra. Minden tettünkre, egész életünkre rá kell nyomnunk az öröm jellemvonását. Mint ahogy Berchmans szent János tette, akit „vidám szent"-nek neveztek társai.

Az öröm szerepét és jelentőségét a lelkiéletben nem szabad félreismernünk. Az előbbiekből nem vonhatjuk le azokat a következtetéseket, amelyek minket öröm-vadászókká, vígasz-hajhászókká, érzelgés-sóvárokká tesznek. Ez a beállítottság nagyon megkeseritené életünket.

Az a következtetés is helytelen lenne, ha — a helyett, hogy a vidámság jegyét nyomnánk munkánkra, egyéniségünkre, — az öröm érzelmére akarnánk ráépíteni lelki törekvéseinket. S valahogy azon mesterkednénk, hogy előbb kicsiholjuk, kipréseljük, vagy épen megvárjuk az örömhangulat megérkezését és aztan fogunk csak munkához. Nagyon ingatag, bizonytalan talajra lépnénk. Kudarc lenne a vége. Az öröm nem öncél. A cél Isten, s az ő szolgálata szent akaratának teljesítésével. A derű arravaló, hogy jobban szolgáljuk Istent. Ezt a munkát a kegyelembe kapcsolódott, a kegyelemmel összeműködő akarat végzi, a hittől megvilágított ész vezetése, irányítása mellett. Az akarat kapcsolja be az örömöt Isten szolgálatába, hogy segítsen. S kapcsolja ki, ha árt.

Az örömérzelem nem állandó. Jön és megy. Nem számithatunk rá minden körülmények között. Az Isten felé törtető akaratnak akkor is dolgozni kell, amikor minden beborul körülötte. Amikor kihagy az érezhető, átélt vigasz.

A derűt bizonyos értelemben állandósítani törekszünk és lehet is, de nem építünk rá. Az állandósítás, a derű megteremtése, a szent vidámság megszerzése úgy történik, hogy a tiszta örömforrások után nyúlunk. És minden örömlendületet befogunk Istenhez emelkedésünkbe. Lelkiéletünkben tehát nem az örömöt keressük Isten helyett. Sem az Istent az örömért. Hanem egyedül az Istent. S az örömöt annyiban, amennyiben Istenhez segít. A derűt, amennyiben jobban szolgálhatom Őt és jobban vonzhatom Hozzá a lelkeket . . . A vidámságot, mert Ő a vidám adakozót szereti . . .

Miben áll ez a művészet, hogyan történik az öröm ütemének Isten szolgálatába való kapcsolása?

Finoman működő lelkiismeretre, befelénéző, éles szemre van szükség. És nagylelkűségre. Bátorságra. Elszántságra.

Ha az első még nem volna meg, majd megszerezzük, kifinomítjuk munka közben: amikor megfigyeljük az örömrúgó működését, amikor lemérjük az öröm ösztönös törekvéseit, felismerjük irányát. Az önkénytelenül fellépő örömérzet elárulja titkos gyöngéinket. Önismeretre segít. Leleplezi főhibáinkat, titkos szenvedélyeinket. Ahonnan a legnagyobb veszély fenyegeti lelki fejlődésünket. Ahova a fejszét kell helyeznünk . . . Csak: meg kell figyelnünk, mi miatt őrülünk, mi után nyúl az örömösztön, hova tapad az a gondolat, amelyben kedvünket leljük . . .

Az öröm lemérése meg arra kell, hogy felismerjük, melyik bennünk a rendezett, a tiszta, megengedett öröm, s melyik a rendetlen, a bűnös öröm. A megengedettek között is: melyik a kisebbrendű, esetleg érzékies, üres öröm, s melyik az Istentől belénk helyezett, az Istenhez emelő, tiszta, megszentelhető öröm. És: hol fakad a tiszta, termékenyítő örömök forrása.

Az elszánt, Istent kereső és szerető, nagylelkű akaratnak pedig ez a feladata: Elszakítja magát a bűnös, rendezetlen örömöktől, amelyek a kegyelmi életet megbénítják vagy épen kiölik. Sőt a megengedettekből is feláldoz annyit, amennyit a kegyelem és a szíve diktál . . . A tiszta örömöt, a szülői örömöt, a tiszta lelkiismeret, a munka fakasztotta örömöt, a természet szemléleténél ébredt örömöt pedig . . . mind Istenre vonatkoztatja. Tőle fogadja. Hozzá emelkedik. Neki ad érte hálát . . . Kibontja azokat az örömbimbókat, amelyeket a teremtményét szerető és boldogítani akaró Isten nyujt: a testvéri szeretet gyakorlásában, az imában, a felemelő gondolatok ápolásában, akaratának teljesítésében, az áldozatban, lemondásban, az egészen Neki adott életben . . .

Isten szemszögéből alkossak magamnak nagy fogalmat az örömről. Lássam benne szerető Istenatyánk ajándékát . . . Ő ültette szivembe, helyezte természetembe a képességet, hogy örülni tudjak. Örömöm ősmintája, ahonnan a Teremtő Művész lemintázta: az Ő végtelen öröme. (Csupán ebből a szempontból is, mennyire közeli „rokona" vagyok az Istennek!) Szívem öröme Isten örök örömének teremtett kiadása, halvány mása . . . Egy a számtalan jó közül, amelyet végtelen szeretettel rám pazarolt!

Végtelen jósága, boldogítani akaró szeretete indította Atyánkat arra, hogy örülni tudó szívet alkosson számomra . . . Akarta, hogy necsak Ő, hanem mások is ízleljék az öröm örömét. Hogy mások is, sok-sok kis teremtmény hordozzon szívében boldogságot; örüljön a létnek . . . az örömnek. Szívemben kifeszítette az öröm húrját. Aztán teleszórta életutamat tiszta örömökkel. (A bűnös örömök: mivoltukból kiforgatott, elundokított tiszta örömök!) Teleszórta, hogy minél többször rábukkanjak és mindannyiszor felbúgják szívemben az öröm szimfóniája . . .

Odaszórta. Egyiket csupán, hogy boldog legyek már itt a földön. Másikat: jutalomnak . . . Vagy: munkatársnak, lendítő erőnek . . . Mindegyiket: kóstolónak, előíznek az Ő örök örömeiből . . . Hogy — ha én is úgy akarom — életem a tiszta, megszentelt örömök láncolata legyen. Amelyek akkor a legtisztábbak, amikor Atyánk bölcs akaratából szenvednem is kell. Hogy: legyen örömöm az Isten. A Vele való foglalkozás. A Rá gondolás. Az igyekvés az Ő szolgálatában. S legyen passzióm felfedezni hétköznapjaimban az Ő gondviselő, símogató szeretetét, akaratát, szándékát, tervét velem . . . Hogy verjem ki szívemen az öröm akkordjait. Az isteni akarat teljesítéséből sugárzó derűt. A szent vidámságot. Isten szépségének szemléletéből áradó esztétikai örömöt. A viszontszeretetben, engesztelésben talált boldogságot. A hála, a forró köszönet, a csodálat és szeretet lobogó lelkesedését . . .

Aztán okozzak minél több örömet Annak, Aki annyi örömöt okoz nekem és enyéimnek. Adjak Neki abból, amim van.

Ha zongorázni tudok: üljek le és játsszam most egyedül Neki!

Ha szép hangot adott: énekeljek a templomban egyedül Neki!

Ha kenyeret juttatott nekem: adjak az éhezőben Krisztusnak!

Ha dolgos két kezem van: dolgozzam, teljesítsem állapotbeli kötelességemet Neki, mivel Ő kívánja tőlem!

Ha keresztet kell hordoznom: vegyem fel azt megnyugvással, hordozzam engedelmesen Vele együtt . . .

Életutamat telehintette örömmel. A végére helyezte az Ő örök örömét, hogy ha akarom, ha szeretem Őt, — örökre: részem legyen Benne!

Az út végén Ő áll és kitárt Szívvel vár . . .

G. L. S. J.

Szedjétek fel a morzsákat is!

Az igazi szeretet semmit sem vesz csekélység számba. Aki azt mondja, hogy csekélység az a szenvedés, amelyet másnak okoz, vagy az az öröm, amelytől mást megfoszt, — az nem tudja, hogyan kell szeretni, az nem ismeri a szeretet titkát . . .

A kis dolgok rejtett kincsek, melyeket a természetfeletti látóérzék segit felfedezni Atyánk birtokán. Életünk is kis dolgokból áll, mely kis cseppekben, pillanatokban folyik el kezünk között. Kis dolgokból van összetéve lelki erőnk is, melyet akaratunk tovasikló cselekedetekre darabol. Kis dolgoknak látszanak az isteni kegyelem cseppjei, — mint a cseppek a pázsiton — vagy, mint a szentély kis örökmécsese, az oltár kis csengője, a tömjénfüst felszálló illata. S mégis: „szedjétek fel a morzsákat is!" — Ne hagyjunk semmit elveszni abból, amit Krisztus megszentelt. A nagy dolog: az aratás is, kis kévékből gyülik össze, a kévék kalászokból és a kalász összefüzi a kis magvakat, melyeket Isten adott . . .

Semmi sem csekély annak, aki hisz a nagy szeretetben, Isten szeretetében. Semmi sem csekély, ha meg vagyok győződve, hogy az ő szeretete mindent átfog, mert ő igazán úgy tekint engem, amint vagyok és így mindenestől akar megnemesiteni. Semmi sem csekély annak, aki a nagy szeretetre nagy szeretettel akar felelni és meggyőzi magát, hogy a csekély dolgok is lehetnek ragyogó bizonyitékai a figyelmes szeretet hűségének.

P. Charles S. J.

Az eretnekek fölött győzelmes Egyház.

Irta: P. Takács Ince O. F. M.

1. A vitézkedő Egyház egyik legjellegzetesebb és legdíszesebb jelzője. Az eretnekek fölötti győzelem azért esik nagy súllyal a latba, mivel a krisztusi ígéret, amely szerint a pokol kapui nem vesznek erőt a tőle alapított és Péterre helyezett Egyházon, — itt látszik teljesedésbe menni. Bár az Egyháznak ilyenkor nem arányos küzdelemben kellett résztvennie, mert rendszerint az eretnekek mellett az állam egész ereje pálcát tört, de annál inkább megfontolandó és örömmel eltöltő az Egyház győzelme. A legnagyobb eretnekséget, az *arianizmust nem annyira tani tetszetőssége* ajánlotta, mint inkább *Constantinus* császár (337—61) fanatizmusa, a hitehagyott *Juliánnak* (361—63) ördögi örvendezése az Egyház megoszlásán, és *Válens* keleti császárnak (364—79) erőszakos és szektárius gyűlölete a katolikus Egyház iránt, terjesztette és erősítette meg annyira, hogy az Egyház legjobbjait is aggodalom szállta meg. *Nesztoriuszt* és a nesztorianizmust maga a különben jámbornak ismert, de akaratlan *II. Teodóziusz* császár pártfogolta, ugyanígy történt ez a monofizitizmus föllépésében is. Amidőn a *lutheri* tanok elterjedtek, illetve ismeretessé váltak, a szász választó- és az északnémetországi fejedelmek anyagias izű közbelépése tette izmossá azokat. Ugyanígy Angolországban *VIII. Henrik* fejedelmi abszolutizmusa, Svédországban *Wasa Gusztáv* király gazdagodási vágya tett országokat eretnekekké.

Ezekben az esetekben a katolikus Egyház föllépése nagy megnyugvás számunkra; megfoszthatták ugyanis tagjaitól, legyilkolhatták legjobbjait, száműzetésbe kergethették és félelembe gurithatták az egyéneket, de a külső és fejedelmi erőszakkal szemben a Krisztustól adott isteni elveket, igazságokat soha nem adta fel. Fegyverrel nem tudott győzni, mert csak lelki eszközök voltak kezeügyében, de állhatatossággal, törhetetlenséggel minden hatalomnál, szektánál és erőszakosságnál tovább bírta és fogja is bírni. Istenien szép az Egyház arca a történelem tükrében, ha győzedelmes útjait nézzük az eretnekségekkel szemben.

2. Egyházunk eretnekek elleni küzdelme saját magára volt sokszor kínos, mivel az eretnekségek melengetésében gyakran előkelő egyházi személyek vettek részt. A Szentlélek istenségét tagadó *Macedoniusz* ugyanis konstantinápolyi pátriárka volt, a Szűzanya istenanyaságát kétségbevonó *Nesztóriusz*, Krisztusban a két természetet tagadó *Dioszkurosz* szintén pátriárkák voltak, *Szergiusz* konstantin pátriárka hirdetett Krisztusban egy akaratiságot. A görögök gyűlöletét a latinok ellen fölélesztő *Photiusz* szintén konstantin pátriárka, akit és akiket a pápa ily esetekben nagy bátorsággal és krisztusi függetlenséggel eltelve letett méltóságukról. Ilyenkor látszott meg, hogy az Egyház és a római püspök nem veszi figyelembe az emberi tekinteteket, ha a kinyilatkoztatott igazságokról van szó. Bármily nagy tudós is lehetett valaki, de ha hittani és erkölcsi tévedéseket tanított, a tévedésekben nem élvezhette az Egyház pártfogását. Igy az Egyház kárhoztatta a különben nagyjellemű és tüneményes *Origenesnek* tévelyeit, a mult században nem nézte az európai hírű *Döllinger* müncheni egyetemi tanár és prelátus állását, méltóságát és tekintélyét, hanem a csalatkozhatatlanság hitcikkelyének el nem fogadása miatt kiközösítette. Legújabban (1936 febr.) egy spanyol szerzetesnek, *P. Getino Luis Alonso O. P.* irónak a művét kárhoztatta a Szentszék, aki az örök büntetések természetét és örökkévalóságát vonta kétségbe. — De már ezekből is látható, hogy az Anyaszentegyház akkor, amidőn kinyilatkoztatott igazságokról és tanokról van szó, az ezekkel a tévelyekkel szembeni magatartásában nem tekinti a tévelyhintőknek rangját, méltóságát, tudományát, hírnevét és jámborságát, hanem a Krisztustól nyert megbizatás szellemében irtja ki hívei közül és győzi le az eretnek tanokat. A konkolyhintő szerzők pedig vagy megértik az Egyháznak eme küldetésszerű operációját és leöltik tévedésüket, vagy pedig átszöknek az ellentáborba, de akkor már nem is tartoznak Krisztus misztikus testéhez és így önként kiválnak és leválnak az Egyház fájáról.

3. Az eretnekségek és tévedések legyőzésében azonban sokszor nagyon ébernek kellett az Egyháznak lennie, nehogy csak akkor vegye észre a konkolyhintést, amikor már meg van mételyezve az egész krisztusi szántóföld. Ezt az éberséget különösen azok az eretnek tanok tették igazán próbára, amelyek alig láthatólag, szinte észrevétlenül, vagy egyéb tetszetős tanok leple alatt szüremkedtek be az Egyház híveibe. A niceai szent zsinat kimondotta, hogy Krisztus egylényegű az Atyával *(homousion)*. Eme katolikus tannal szemben hamarosan egy másik szó is forgalomba jött (homoision), amely már csak hasonló lényegűséget mond és rosszul értelmezve arianizmust fejezett ki. Az Egyház ezt észrevéve, határozottan küzdött ellene, pedig csak egy „i" betűről volt szó, és a második, egyetemesnek elismert zsinaton a szemiarianizmust kárhoztatta. A *szabadkőművességet* és annak titkos elveit még legtöbben dicsérték, amidőn XII. Kelemen (1730—40) már föllebbentette róla a fátylat és elítélte annak felforgató tévedéseit. Az ú. n. *quietizmus* a XVII. században a jámbor gyóntatónak ismert *Molinos Mihály* „buzgólkodásából" kapott lábra, s midőn mindenki, még bíborosok is követői közé állottak, akkor XI. Ince pápa (1676—89) annak veszedelmességére mutat rá és kárhoztatja misztikusnak látszó tévedéseit. Nagy port vert fel, amidőn X. Pius pápa 1907-ben a *Lamentabili* dekrétumában megbélyegzi a modernista konkolyhintést, amely tudományos mezben a Szentírás értelmét is elváltoztatta a katolikus felfogástól. Előírta az egyháziaknak a hivatalbalépés előtt az antimodernista esküt.

Ha az Egyház ennyire éber és vigyázatos, nehogy akár nyiltan, akár észrevétlenül valami eretnek tévedés csússzon be hívei szivébe vagy felfogásába, akkor nagy lelki megnyugvás ez minden katolikus számára, hogy Péter hajójában bizton érezheti magát. Egyben nagyon növeli a katolikus öntudatot is, hogy az egyházi tekintélynek mindenkor a leghűségesebb és utógondolat nélküli megnyugvással hajtson fejet. Századokról-századokra meggyőződhettek az emberek arról, hogy a római katolikus Egyházon Krisztus ígérete szerint a pokol kapui nem vesznek erőt, mert az „igazságnak Lelke" őrködik fölötte.

Dr. Czakó György:

A véres kéztől — az apácafátyolig.

Franciaország egyik különlegessége a *„Szűz Máriáról és Szent Józsefről nevezett Nővérek"* kongregációja, amelyik az ottani nagyobb női börtönöket gondozza. Ezt a kongregációt még akkor sem oszlatták fel, amikor e század elején a szabadkőműves páholyokból kinyúló öklök kiüldözték a szerzeteseket. Sőt az „Egyház és állam szétválasztása" címén páholyparancsra hozott törvény ellenére még ma is ott működnek a négy legnagyobb női fegyházban és huszonnégy női javítóintézetet vezetnek.

1893 szeptember 8-án, ennek az apácarendnek tagjai közül eltemettek egyet. Koporsójára csak ennyi volt felírva: *„Mére Eleonora."*

Amikor meghalt, a foglyok megkönnyezték. Azt mondották, hogy „nagyon érzékeny és gyöngéd szíve volt". Különösen emlegették szelídségét és azt, hogy még a legrosszabb indulatú fogolynővel szemben is csendesen, sőt kedvesen lépett fel. Apácatársai pedig dícsérték az elhunyt visszavonultságát, szótlanságát. Különösen fölemlítették, hogy a közös szórakozások alatt is soha egyetlen szót sem mondott fiatalkori életéről. Ha kérdezték, hogy honnan jött, kik voltak a szülei? — kitérő választ adott. De mindenki nagy elismeréssel nyilatkozott róla. Emlegették rengeteg önmegtagadását; hogy mennyit virrasztott, mennyit imádkozott. Hogy önként vállalta a legnehezebb feladatokat. Hogy soha nem panaszkodott; aztán meg hogy sokat sírt a kápolnában az Oltáriszentség előtt.

Nemrégiben egy kis könyv jelent meg Franciaországban erről a női fegyházban működő francia apácarendről. Ennek a kis könyvnek érdekes és meglepő része az a néhány



1871 május 8-án a csőcselék „Pigerre kapitány" vezetésével legyilkolja Párizs érsekét és öt társát.

Kérdeztek? Felelünk.

Levelet kaptunk:

Vagy tíz esztendő előtt egyik jó barátnőmtől ajándékba kaptam egy sorsjegyet. Én nehéz viszonyok között éltem akkor, ő jobb módban. Amikor a sorsjegyet ideadta, csak úgy tréfásan megígértem, hogy ha nyerek, juttatok neki is. Ő is tréfásan tudomásul vette ígéretemet és még kezet is adtam reá.

A sorsjegy valóban nyert. Nem valami sokat, de az én akkori körülményeim között jelentős összeget.

Barátnőm azonban, még mielőtt a sorsjegyet kihúzták volna, eltávozott városunkból. Szerencsésen férjhez ment és jó anyagi viszonyok közé jutott. Összeköttetésünk megszakadt és én tudtára sem adtam, hogy a sorsjeggyel nyertem.

Azóta barátnőm helyzete rosszabbodott. Férje elhalt és ő maga szerény kis nyugdíjából tengeti életét két kis gyermekével.

Bánt a lelkiismeretem. Mostani egzisztenciámnak alapját azzal a nyereménnyel vetettem meg. Bár bőségben nem vagyok, és keresetem éppen csak hogy megélhetésemhez elég, s a vállalkozásom tőkéjéből nem tudnék elvenni a nélkül, hogy meg ne renditse.

Mit tegyek? Köteles vagyok mindenkép adni barátnőmnek, mert akkor megígértem neki?

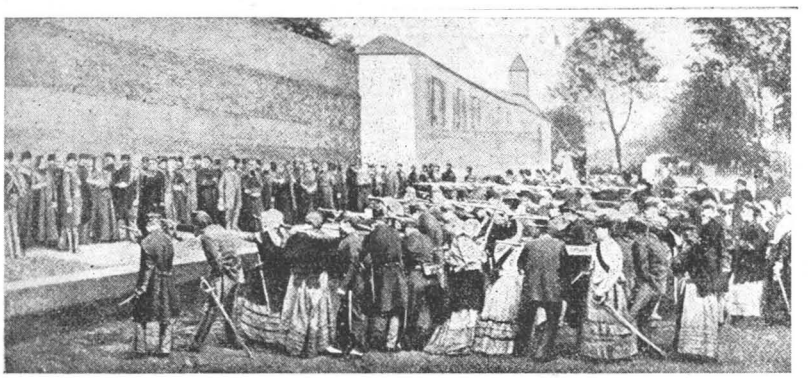
Válaszunk:

Amikor barátnője egy sorsjegyet adott Önnek ajándékba, az az átadás kétféle joghatállyal történhetett.

Először meg kell vizsgálnunk az esetet abból a szempontból, hogy a sorsjegy átadáskor megegyeztek-e Önök abban, hogy nyereség esetén barátnője is osztozni fog a pénzben? Ha ugyanis megegyeztek, akkor egy szerződés jött létre kettőjük között. E szerződésnek lényege az volt, hogy a sorsjegyet Önnek adja, a tulajdonjogot átruházza, de ehhez egy feltételt szab, azt, hogy ha nyernek, ő is kap belőle. Ha ez a feltétel-kikötés megvolt, akkor barátnőjének az igazságosság erénye alapján joga van a nyeremény egy részéhez. És ebben az esetben, ha Ön nem ad a nyereményből neki, a barátnője jogos tulajdonát tartja vissza, őt megkárosítja.

Ahogyan leírta a sorsjegy ajándékozásának esetét, nem tartjuk valószínűnek, hogy ilyen szándékkal adták volna ajándékul azt a sorsjegyet. Hiszen Ön mondja, hogy tréfáltak. Azután meg barátnője tudott arról, hogy a sorsjegy nyert és nem követelte a maga részét. Ebből arra lehet következtetni, hogy nem is gondolt komolyan a részesedésre.

Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy az igaz



1871 május 24-én „Pigerre kapitány" vezetése mellett a párizsi kommunárdok — főkép nők — lemészárolják a 62 előkelő túszt. „Pigerre kapitány" P. Olivaint, egy híres szerzetest, a túszok egyikét, személyesen lövi le.

ságosság címén barátnője nem követelhet semmit, és hogy igazságosság címén Ön sem tartozik neki.

Ámde ne felejtsük el, hogy az igazságosság a keresztény erkölcstannak csak egyik erénye! Azzal, hogy egy erényt betartunk, még nem teljesítettük a krisztusi erényélet minden kötelességét.

Az igazságosságon kívül még az erényeknek és kötelességeknek egész sora van, amelyek között nem utolsó helyen áll a szeretet és hála sem.

Ez a szeretet azt kívánja, hogy szűkölködő felebarátainknak, ha tehetjük, segítségére siessünk. Igaz, hogy nem segíthetünk mindenkin és nem is kötelességünk, hogy mindenkin segítsünk. Ámde sok szűkölködő felebarátunk közül egyiket-másikat a felebaráti kapcson kívül még más viszonylatok is fűzik hozzánk. Ilyen viszonylatok pl. a rokonság és nem utolsó helyen, sőt legelől az, ha a szűkölködő valaha jó volt hozzánk, irgalmasságot cselekedett velünk. Ebben az esetben nagyobbmérvű a segítési kötelezettségünk.

Felebarátainknak, ha erre szükségük van, éspedig súlyos szükségük, segítenünk kell abból, ami fölöslegünk van. Szükséges dolgainkról, vagy arról, ami életmódunk társadalmi helyzetéhez kell, nem vagyunk kötelesek lemondani. Ámde ha az a szűkölködő felebarátunk szorosabb viszonylatban van velünk, vagy éppen jótevőnk volt és minket a hála köt hozzá, akkor már tovább kell mennünk. Akkor nem mondhatjuk, hogy csak a fölösleges, a könnyen nélkülözhető dolgainkból kell segítenünk őt. Akkor már mélyebbre kell nyúlnunk és abból is adnunk kell, ami nem fölösleges, de nagyon súlyos nehézségek nélkül mégis nélkülözhető.

Az adott esetben hála köti a levélírót barátnőjéhez. Igaz, hogy az illető akkor nem tudta, hogy egész egzisztenciát ad ennek a sorsjegynek alakjában. Ő csak kedvességet akart gyakorolni, éspedig annyi összeg erejéig, amennyibe az a sorsjegy került. Hogy aztán a sorsjegy nyert és a megajándékozott a sorsjegy áránál sokszorosan nagyobb összeghez jutott, nem az ajándékozónak érdeme, és

sor, amelyik az 1893 szeptember 8-án elhunyt *Eleonora anyának* titkát leleplezi. Csak annyit ír róla, hogy ő volt az 1871. évi párizsi kommün hírhedt *„Pigerre kapitánya"*.

*

1871-ben, miután a franciák elvesztették a németek elleni háborút, Párizsban fellázadt a nemzetőrség és a lázadásban felszínre került a csőcselék. Ezt a lázadást *„kommün"*-nek nevezik, mivel a párizsi közösség nevében (kommün) intézték a forradalom uralma alatt az eseményeket. A valóságban a legszörnyűbb, fegyelmezetlen rémuralom volt ez. És ebben a rémuralomban — szomorú, de valóság — sok nő is nem éppen dicsőséggel, sőt nemét meggyalázva vette ki részét.

A felkelők között egy csapásra nagy szerepre tett szert egy magát *„Pigerre kapitány"*-nak nevező nemzetőrkapitányi egyenruhában járó fiatal nő. Igazi neve *Felicia Gimet* volt.

1871 május 24-én, rosszul állott a forradalmárok ügye. A Versailles-i kormány és hadserege mindinkább tért hódítottak. Május 29-én és május 30-án aztán MacMahon hadserege véget vetett a kommün uralmának. De addig a szörnyűbbnél-szörnyűbb, hajmeresztő cselekedetekkel tették örökre félelmetessé nevüket.

Legelőször a *fogságba került előkelőségeket* akarták eltenni láb alól. Az első csoportba *Darboy* párizsi érseket, *Borigeau* elnököt, három szerzetes atyát, *Beguerry* abbét szemelték ki. A *Grande Roquette* börtön celláiból annak udvarára vezették le őket. Itt a falhoz állították mind a hatot és három lépésnyire tőlük felállott néhány nemzetőr és több fölfegyverzett lázadó. A vezérük *„Pigerre kapitány"* volt. A tüzelést a kapitány kezdte meg. Az első sortűz után öten a földre rogytak. Párizs érseke, bár több golyó érte, de emelt fővel állott. Söt kezét felemelte és áldást osztott. Az egyik forradalmár gúnyolódva kiáltott oda: *„Majd én is megáldlak téged!"* és célba vevén az érseket, szíven találta. *Pigerre kapitány* odament hozzá és puskatusával oldalba vágta a vértanú-főpap holttestét.

Néhány napra reá — május 26-án — *„Pigerre kapitány"* ismét szörnyű vezérszerepet játszott. Ez alkalommal lovon ült a női szörny és a csőcseléket, főkép a női tömeget vezette. A zenekar a felvonulásnál vidám indulókat játszott. A tetthely ismét a fogház udvara volt. Itt hatvankét túszt állítottak a fal mellé. Közülük harminckettő csendőrtiszt és katonatiszt volt, tizenegy pap, a többi pedig civil. Valamennyien előkelő emberek. Velük szemben nemzetőrök, felfegyverzett csőcselék és különösen *nagyon sok fegyveres asszony állott.*

Szörnyű percek következtek. A túszok bámulatos nyugodtsággal, inkább megdermedve álltak helyükön és várták, hogy mi lesz. A forradalmárok pedig egymással viccelődve célozgattak. Mindegyik kiszemelte a maga emberét, akire majd lőni fog. Ekkor hozták hírül, hogy a forra-

dalom vezetősége nem engedi a túszok lemészárlását. Még ők is megsokalták ezt a szörnyűséget.

Amikor meghallotta *„Pigerre kapitány"* a kommün vezetőinek tilalmát, fittyet hányva annak, elsőnek sütötte el revolverét. Ezzel kezdődött meg ez az undorító és szörnyű mészárlás . . . *Pigerre kapitány* a közelében álló *P. Olivaint*, egy akkori híres szerzetes-szónokot vett célba revolverével. A pap néhány jó szót szólt hozzá és a nemzetőrruhába öltözött nő revolverével felelt: *lelőtte P. Olivaint.*

A kommün letörése 6,500 emberéletbe került. Ennyien véreztek el a kormány csapatai és a felfegyverzett csőcselék soraiból.

A rend helyreállítása után aztán elkövetkezett a tisztogatás. Akikről kiderült, hogy a forradalom alatt szerepet játszottak, fogságba kerültek. Így többszáz nő került a *Versailles-i fogdába*, ahol emberségesen bántak velük és a nyári időben az egész napot a szabad levegőn, az udvarban tölthették. Ezek között az elfogottak között volt *„Pigerre kapitány"* is. Ekkor már lehúzták róla a nemzetőri uniformist és mint *Felicia Gimet* szerepelt. Így is ítélték el. Hosszabb fogságot kapott, de ebből aránylag kevés időt töltött ki, mert a kommün többi gonosztevőivel együtt, kegyelmi úton megszabadult.

A börtönben *Felicia Gimet* az apácák főnöknőjének, *Eleonora nővérnek* kezei alá került. Ez a jóságos lelkű és minden bűnösben a megtérő lelket kereső apáca különös szeretettel viseltetett ezirán a kalandosmultú, de megdöbbentően véreskezű nő iránt. Szeretetteljes viselkedésével meglágyította szívét és aztán kezébe adta *P. Olivaint* prédikációinak egyik kötetét. Azét a híres szerzetesét, akit Felicia végzett ki. Ennek olvasása alatt felújult *Felicia* emlékezetében az 1871 május 24-i esemény. Átgondolta és átélte annak szörnyűségeit. Megdöbbent és megundorodott önmagától. Különösen, amikor azt idézte emlékezetébe, hogy miképen ütlegelte tehetetlen dühében puskatusával Párizs vértanúhalált halt, ősz érsekének holttestét. Fölújult szeme előtt, hogy mint állott előtte P. Olivaint és mint rogyott össze golyójára. Feltörtek a könnyek szemébe és zokogva borult cellája földjére. Épp ekkor lépett be hozzá *Eleonora* nővér. És ettől a naptól kezdve *„Pigerre kapitány"* meghalt és csak *„Felicia, a bűnbánó"* maradt meg.

Amikor aztán kiszabadult a börtönből, egy időre nyomaveszett. Hogy miként került be az apácák közé — senki sem tudja. *Eleonora nővér* segítette be jelöltnek. Úgy látszik, hogy csak a legfőbb elöljárók tudtak kilétéről, mert iratai a rend levéltárában elzárva őriztettek.

Eleonora nővér még *Feliciának* jelöltéve alatt meghalt. A névosztáskor aztán hálából az ő nevét kérte. És meg is adták neki.

Fogadalomtétele után megkezdte hivatásának nehéz munkáját. A visszahúzódó, komoly, de a foglyokhoz bársonyos lelkű apácának ruhája mögött senki sem sejtette az egykori foglyot, a ajándékozáskor nem is ezt a nyereményt adta oda. A levélíró egzisztenciáját nem egyenes akaratával, hanem csak egy olyan cselekedet által alapozta meg, amelyiknek következményét nem látta tisztán és biztosan előre. (Ő csak a sorsjegyet adta és nem tudta, hogy nyer-e az a sorsjegy.)

Akárhogy van a dolog azonban, és akárhogy okoskodunk, hogy az ajándékozó csak a sorsjegy árával ajándékozta meg a levélírót, de azt nem tagadhatjuk le, hogy jót akart, aki ajándékot adott neki és ezért a levélíró *hálával, szeretettel tartozik.* Ez a hála és szeretet arra kötelezi Önt, hogy valamit juttasson nehéz sorsba került barátnőjének.

Arra nem köteles, hogy vállalkozása tőkéjéből vegyen el. Ezzel saját egzisztenciáját veszélyeztetné, és — mint ahogy maga is megjegyzi — általa súlyos helyzetbe kerülne. Ámde rendes jövedelméből juttatnia kell. Bár azt írja, hogy éppen csak hogy elegendő a tisztes megélhetéshez, mégis ebből a megélhetéséből le kell vonnia valamit. Meg kell szorítania bárhol kiadásait, sőt egyik-másik pontban (ruházkodás, szórakozás, esetleg étkezés), önmegtagadást és némi nélkülözést is magára kell vállalnia, hogy jótevőjének adhasson.

*

Ez a példa alkalmat ad arra, hogy a lelkiéletben egy nagyon fontos szempontot hangsúlyozzunk.

Nem ritka eset, hogy vallásos és lelkiéletre törekvő emberek egyoldalúságba esnek. Bizonyos erényeket kiválasztanak, azokat nagyra tartják és minden igyekezetük odairányul, hogy ezt az erényt gyakorolják és a vele ellentétes bűnt el ne kövessék. Elfelejtik az ilyenek, hogy a krisztusi élet nem egy fonálon függ, és nem egyetlen ösvénye van csupán. Ezeknek az erényeknek összességét be kell tartani.

Vannak, akik az igazságot, mások a tisztaságot, ismét mások a vallásgyakorlatok végzését, avagy mást helyeznek előtérbe a krisztusi erények közül. Minden igyekezetüket aztán arra fordítják, hogy ezeket gyakorolják és az ellenkező bűnt kerüljék. Azzal aztán nem



A párizsi kommün zavargásaiban, a 62 tisz kivégzésében résztvett nők a kommün letörése után a fogház udvarán. Köztük van az akkor már ismét női ruhába öltözött véreskezű „Pigerre kapitány" is.

törődnek, hogy a tisztaság mellett gőgösség és szeretetlenség teszi őket visszataszítóvá, hogy az igazságot gyakorolva senkinek hajszálnyi kárt sem okoznak, de sok más erény híjával és sok apró-cseprő bűnök garmadájával botrányául szolgálnak sokaknak. Azután meg a vallásgyakorlatok hűséges végzői között is nem egy akad, aki a felebaráti szeretet kötelezettségét nem ismeri.

Óvakodjunk a lelkiéletben az egyoldalúságtól! *cg.*

Irodalom.

Miklósi László: **Magyar hősök öt világrészen.** Budapest, 228 lap. Ára P 2.60.

Néhány év előtt még arról cikkeztek Magyarországon, hogy hazánk a hithirdetés terén elmaradt. Miklósinak ez a könyve meglepő cáfolata ennek a régi és igazságnak hirdetett tételnek. Bámulatos hangyaszorgalommal az egész magyar történelem idejére visszamenőleg felkutatta és közli azokat a magyarokat, akik valaha is missziókban hirdették Krisztus igéjét a pogányoknak.

Meglepetve látjuk, hogy nemcsak most dicsekedhetünk magyar pogány-missziósokkal, de évtizedekkel ezelőtt is majdnem ugyanannyian dolgoztak az Úr szőllőjében, csak azoknak nevéről és létezéséről sem tudtunk. A könyvből kitűnik, hogy ma is egész sereg magyar szerzetes és apáca dolgozik Afrikában, Alexandriában, a búrok földjén, Délamerikában, a Madrashoz tartozó Hyderabadban, Bambalamban, Bombayban, Fülöp-szigeteken, Ceylon-szigeten.

A könyv a missziós irodalomnak igen értékes gyarapodása, mert nemcsak új variációkban adja a régi, sokathallott elveket, hanem tényeket hoz fel, amelyeket nem ismertünk.

Dr. Otto Schilling: **Apologie der katholischen Moral.** Ára füzve P 6·45 helyett P 4·95, kötve P 8·70 helyett P 6·66.

Németországban nemcsak a katolikus dogmát, hanem a morálist is kikezdték az újabb mozgalmak. Mint bizonyításra nem szoruló sarkigazságot állítják oda a népnek a katolikus erkölcstannak hibás voltát. Ez a könyv nem az egész morális területére kiterjedően, hanem csak egyes kérdéseket választ ki és azoknak helyességét igazolja modern és főkép Németországban, de még nálunk is hangoztatott állításokkal szemben. Így szól: a törvényről, lelkiismeretről, probabilizmusról, erényekről, bűnökről, a munkáról, kötelességről, a magántulajdonról, a karitászról, vallásról, államról, tekintélyről stb., stb.

Nem túlságosan harcias és nem polemikus alakban adja elő anyagát, inkább a pozitív módszert használja. Tudományos, de nem tankönyvszerű és nem tételez fel mélyebb szaktudást, de valamelyes erkölcstani tudást igen. Főleg azoknak ajánljuk, akik már otthonosabbak a keresztény erkölcstanban.

francia kommün egyik legvisszataszítóbb, véreskezű forradalmárát.

*

Az ember lelkét két főerő formálja. Az egyik az *Isten kegyelme*, a másik pedig kinek-kinek *önakarata*. Ez a két erő aztán *számos olyan körülmény között működik*, amelyek ha nem is döntik el működésük irányát, de módosítják, *befolyásolják*.

Ilyen körülmény lehet a *környezet* is, amelybe az ember kerül; az *események* is, amelyeknek forgataga magával ragadja életét.

A mindeneket szíve mélyéig szerető Isten *mindenkinek* megadja a kegyelmet és megadja az akaratmennyiséget is, amelyekkel jó lehet, amelyekkel lelkét nemessé, erkölcsössé, Istennek tetszővé, azaz szentté tudja alakítani.

Annyi azonban bizonyos, hogy az emberek közül az *egyiknek* sokat kell küzdenie, erősen meg kell feszítenie akaratát, kegyetlenül le kell győznie vágyait, hogy jó tudjon lenni. A *másiknál* sokkal könnyebben megy ez a dolog. Az egyik kísértések sodrába, rosszra vivő események tömkelegébe, mélybe és sárba húzó példák örvényébe kerül. Ha akarna, itt is *meg tudna állni* és meg tudná őrizni lelkét bűntől mentesen, de nagy erőfeszítésekre volna szüksége. Erre a nagy erőfeszítésre azonban sok ember nem kapható és inkább hajlik a szél után, és hajtatja magát az események árjával.

Mások meg minden ilyen befolyásoló, rosszra hajlító tényezőtől *messze állnak*. Napjaik nyugalmasak, éjjeik csendesek. Nem húzza őket a test, nem zavarja a világ és nem csábítja az ördög. Csak egy kis akaratfeszítés kell s az erény útján lépkedhetnek.

Mére Eleonora — élete után ítélve — erősakaratú és kemény asszony lehetett. Végigélte az erkölcsi életlehetőség *két szélsőségét*. Ott állott a forradalmak perzselő indulatai közepette és ezek magukkal ragadták. Ott állott később bánatban megtisztult lelkével az istenszolgálat és jóvátétel lehetősége előtt és ennek munkáját szintén erős akarattal megragadta. Az Úr kegyelme mindkét esetben vele volt ugyan, de az elsőben Eleonora nem hallgatott reá. A zajló élet csábításai elnyomták fülében az Úr hívó szavát. Élete második szakában is ott működött lelke mélyén az Isten kegyelme és *most már meghallotta és követte szavát.*

*

Az Isten kegyelme és az életet formáló emberi akarat mindannyiunknak osztályrésze. *De nem mindannyiunknak egyformák az életkörülményei.* Egyikünk nehéz, a lélek nemességét támadó, felfelé törő erejét lehúzó körülmények között él. Másikunk szinte csendben, napsugaras, derült lelki atmoszférában tölti napjait. Ilyeneknél könnyen hallható az Isten szava és könnyen kiérezhető a jóra segítő és — jót mutató sugallata.

Akit küzdelmes körülmények közé állított az Úr, kegyelmével és az akarat erejével is ellátta. *Az ilyen is tud győzni* és tud előretörni. De az, akinek a kegyelmen és az akaraton kívül még lelki csendet, puha és síma talajt adott: sokat kapott! Legyen hát hálás az ilyen!

BIRÓ XAV. FERENC S. J.:

E JELBEN GYŐZNI FOGSZ!

III. kiadásában jelent meg ez a napjainkban oly aktuális munka, mely a Jézus Szíve-tiszteletről, mint világmentő eszközről tárgyal meggyőző erővel, nagy lelkesedéssel.

Ára 30 fillér.

AZ ÉLETSZENTSÉG TANKÖNYVE,

a lelkiélet egész területét, kérdését felölelő, hatalmas tudással, világos logikával, elsőrendű gyakorlatiassággal megírt két nagy munka:

MÜLLER LAJOS S. J.

ASZKÉTIKA ÉS MISZTIKA

című két műve, mely biztos alapot és eligazítást ad a tökéletességre törekvőknek — értelmes vallásosságra nevel és vezet. Könyvtárral felér e két könyv.

Aszkétika ára fűzve 7·—, kötve 9·— P. **Misztika** ára fűzve 9·50, kötve 11·50 P. — Az UTUNK előfizetőinek 20 % engedmény.

TEMPLOMI MISEKÖNYV,

gyászmisekönyv, papi breviárium, új misebetétek, officiumok, intenciós könyvek, kánontáblák, stb.-ről

kérjen árjegyzéket!

Iskolai füzetek, irodai papírok, írószerek, képek, szobrok, kegytárgyak

előnyösen beszerezhetők a Kordánál.

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

RÓZSASZIRMOK

Kis szent Teréz-imakönyv. A szent saját imáiból és a Kis Szent Teréz-ájtatosság legszebb imáiból összeállítva.

Amatőrkötésben —·70, vászonkötésben 1·— P.

ÚJ NÉMET KÖNYVEK:

Bainvel: **Das innerliche Leben des Katholiken.** (Katolikus tanítások, főleg művelt emberek részére. Okos és érdekes megvilágosítások.) Ára **P 3·60** helyett **P 2·75.**

Zimmermann: **Männliche Frömmigkeit P 4·50**

Dörner: **Neue Stunde des Kindes.** (Kinderpredigten und Anregungen zur Gestaltung des Kindergottesdientes.) Ára **P 5·10** helyett . . . . . **P 3·90**

Schilling Otto: **Apologie der katholischen Moral.** Ára kötve **P 8·70** helyett . **P 6·65** fűzve **P 6·45** helyett . . . . . **P 4·94**

Bremond: **Was würde Christus tun?** (A híres misztikus író dolgozatai; egy anglikán lelkész, egy francia abbé, egy híres angol pedagógus élete. Azután az oberammergaui passiójátékokról stb.) Ára fűzve **P 4·28** helyett . . . . . **P 3·21**

Staudinger: **Jesus und sein Priester.** (Fínom beállítású aszkétikus könyv a papi hivatásról és apostoli munkáról.) Ára kötve **P 5·28**

Mathyssek Psm: **Leitfaden der Pastoral.** I. kötet. (Az egyedi pasztoráció, gyóntatás, betegellátás, házi pasztoráció. Újszerű.) Ára kötve **P 4·80** helyett . . . . . **P 3·67**

Brecht: **Heilige Tage.** (Festtagsgedanken für das kath. Volk.) Ára **P 3·60** helyett **P 2·76**

Mohr: **Menschen und Heilige.** (Életrajzok.) Ára **P 7·50** helyett . . . . . **P 5·74**

Herders Bibelkommentar. Die Heilige Schrift für das Leben erklaert. XII. kötet: Lukasevangelium erklaert von Wilh. Bartelt Apostelgeschichte erklaert von Otto Cohausz. Ára kötve **P 18·—** helyett . . . **P 13·77**

H. Trefzger: **Wir Fragen die Kirche.** Az intelligencia számára katekizmus alakjában dolgozza fel a modern vallásos kérdéseket. Ára . . . . . **P 2·50**

Dr. M. Laros: **Die drei verlorenen Söhne** (von der dreifachen Verlorenheit). Ára **P 4·88** helyett . . . . . **P 3·73**

PÉLDAKÉPEK AZ ÉLETSZENTSÉG ÚTJÁN:

Müller Lajos S. J.: **Benigna Consolata nővér élete;** a híres misztikus lélek élete, naplója, magánkinyilatkoztatásai, ájtatosságai, tanácsai. Ára **P 2·50.**

Csávossy Elemér S. J.: **Egy sír a Duna felett.** Egy napjainkban elhunyt magyar vizitációs nővér élete, lelki fejlődése, sok, követhető erénypéldája. Ára **P 1·50.**

Gerely Jolán: **Egy élet — egy lélekért;** egy, a világban élt fiatal leány élete, hősies felajánlásának, mosolygó szenvedésének megható és tanulságos története. Ára **P 1·20.**

Wagner: **A nagy Király katonái;** modern, a világban élt, életszentségre törekvő fiatalemberek élete. Érdekes, jellemnevelő. Ára **P 1·60.**

Wagner: **Az élet kis művészei;** szentéletű fiúcskák követhető, tanulságos életrajza. Ára **P 1·50.**

Wagner: **Lángoló szivecskék;** kisebb lánykák élettörténete, kik az eucharisztikus Jézus szeretetétől áthatva érték el fiatalon az életszentséget. Ára **P 1·50.**

Wagner: **Mai lányok életstílusa;** szentéletű fiatal lányok nevelőhatású, érdekes életrajza. Ára **P 1·50.**

Dragon S. J.: **Tűzvonalban;** P. Pro mexikói vértanú élete egy izgalmas regény érdekességével, felemelő, megható részletekkel. Aktuális könyv! Ára **P 1·50.**

Endrődy S. J.: **Jézus nyomában.** P. Pignatelli S. J., a száműzött herceg életrajza, a jezsuita-rend feloszlatása idejéből. Rendkívül érdekes és tanulságos. Ára **P 3·20.**

HITOKTATÓKNAK SEGÉDKÖNYVEK:

Tomka Ágoston S. J.: **HITELEMZÉSEK** teljesen kidolgozott, elsőrendű hitelemzések, hatásuk a gyermekekre bámulatos. Minden óra anyagához pedagógiai utasításokat is ad.

I. A parancsolatokról . . . . . P 2.80
II. Hitágazatok és bibliai történetek . „ 4.50
III. Szentségek, szentelmények . . . „ 3.20

Magdics Ignác dr.: **HITELEMZÉSEK.** Az elemi iskolák hittananyagának teljes, részletes, gyakorlati alkalmazásban gazdag feldolgozása, mindegyik kötethez kitűnő példatárral.

I. kötet az I.—II. osztály anyaga . P 3.20
II. „ a III.—VI. o. anyaga. Hitágazatok és biblia . . . . . „ 4.50
III. kötet a III.—VI. oszt. anyaga. Parancsok, kegyelemeszközök . . . . . „ 4.50

Csávossy—Sudbrack: **Az Úr Jézus kis kegyeltjei.** Első áldozók előkészítésére alkalmas, képpel, példákkal, nevelői tanácsokkal . . . . . P 1.—

Straub: **Malendes Zeichnen im Religions unterricht.** P 3.30 helyett . P 2.53

Schneid: **Billige Ausgabe für Heim und Kind** (Zeichnen im Religionsunterricht) leszállított áron . . . P 2.60

PÉLDATÁRAK:

Fattinger: **Der Katechet erzaehlt.** Beispielsammlung für Schule, Haus, Kanzel und Beichtstuhl in Anlehnung an den neuen österreichischen Katechismus. I. kötet P 9.60
II. kötet „ 12.—

Haettenschwiller S. J.: **Wie gut die Mutter ist** . . . . . P 6.16

Haettenschwiller S. J.: **Wie gut der Heiland ist.** I. és II. kötet darabonként . . . . . P 6.—

Oberhammer: **Vertrauet auf die Gottesmutter!** . . . . . P 4.20

ÚJDONSÁG!

MAGDICS IGNÁC DR.
HITELEMZÉSEK
II. és III. kötete

a róm. kat. Kis Katekizmus és Biblia anyagának módszeres feldolgozása, teljesen kidolgozott hitoktatásokban. A függelékben elsőrendű példatárral.

A II. kötet: (a hitágazatok és biblia) ára **4·50** P.
A III. kötet: (a parancsok és kegyelemeszközök) ára **4·50** P.

A MODERN LEÁNYNEVELÉS

nélkülözhetetlen eszköze a leánylélek problémáival foglalkozó könyv. Magyar irodalmunk e téren gazdag termékeiből legkiválóbb sikerű, eléggé nem ajánlható munkák:

Müller Lajos S. J.: LEÁNYHIVATÁSOK
a nő életcéljáról szól bölcsen, világosan, nagy lélekismerettel, fínom jósággal. —·60

Müller Lajos S. J.: LEÁNYBARÁTKOZÁSOK
a fiatal leány életében oly nagy szerepet játszó, sok veszélyt magában rejtő barátkozásokról szól . . . . . —·60

Gerely Jolán: A MŰVELT LEÁNY
emelkedett szellemű tanácsadó az élet és társadalmi érintkezés minden kérdésében, fiatal lányok számára nélkülözhetetlen . . . . . 2·80

Gerely Jolán: HIVATÁS VAGY ROBOT?
A munka értékelése a krisztusi világnézet szemszögéből. Felemelő, lelkesítő, sok gyakorlati tanácsot nyujtó . 3·—

Gerely Jolán: ADD NEKEM A SZIVEDET
Serdülő lányoknak kincsetérő munka. A leány legnagyobb problémájáról, a férjhezmenésről szól okos, fínom hangon, lebilincselően érdekes módon . 2·80

Gerely Jolán: KI VAGYOK?
A szűzmáriás leánylélek kialakítására páratlan eszköz e könyv. A modern leánylélek minden problémáját lepergeti színes, eleven képekben s felemeli valamennyit a szűzanyás eszme magaslatára . . . . . 3·20

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1936. okt. 1. III. évf. 2. szám.



pál györgy 34

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: A fösöket is, Krisztust is lássátok meg! — Müller Lajos S. J.: Mennyivel inkább! — Charles S. J.: Adveniat regnum tuum. — Jöjjön el a Te országod! — Franz. Xav. Esser S. J.: A katasztrófa. — dr. R. Müder: Aki a kígyó fejét tiporja. — dr. Schmiedt Béla: A királyi koldus. — Kiss Szaléz O. F. M.: Máriához, Máriával! — dr. Czapik Gyula: Mit jelent a misekönyvben a „sláció"? — G. L. S. J.: Szomorúság. — cg.: Dominus vobiscum! — dr. Czakó György: Az angyalok látnoka. — Max Schmid S. J.: Éljünk Isten előtt! — Irodalom. — A spanyol vörösuralom vívmányaiból. — Kérdeztek? — Felelünk.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

XI. Pius Pápa *a bolsevizmus ellen tartott minapi világszózatában évekre szóló anyagot nyujtott a keresztény szociológusoknak és egy életre elég föladatot adott a katolikus politikusoknak. Egy kisebb részletét azonban valószinűleg csak a világot lelkük csendes mélyéből szemlélők fogják kiemelni. És ez sok mindennel kibékiti majd őket, ami miatt eddig panaszkodtak és sok tennivalót szab eléjük, mellyel önlelküket akarják majd krisztusszerintivé alakitani.*

XI. Pius Pápa *azt is mondotta, hogy Krisztus hitét nem lehet okolni, amiért ma világszerte nyomorúságos az élet. Mutassanak egyetlen országot, ahol százpercentesen keresztülviszik politikában, gazdaságban, sajtóban, magánéletben Krisztus törvényeit! Ha volna ilyen ország és társadalom, akkor lehetne beszélni arról, hogy Krisztus törvényei nem alkalmasak a boldogitásra. És hozzátehetjük ehhez a tagadhatatlanul alapos és nagyjelentőségű állitáshoz, hogy ha Krisztus törvényeinek lélekboldogitó erejéhez nem szolgáltatnak is pozitiv bizonyitékot az országok, de igenis szolgáltatnak az egyedek. Mert ha nincs is ország, amelyik százpercentesen követi Krisztus törvényét, de van ilyen egyed elég. És ha nincs boldog ország, van boldog egyed még ebben a zimankóslelkü világban is. Azok, akik befogadják, szeretik és követik Krisztust, nyugodtak és boldogok még a nélkülözések és bajok közepette is. Ezt a lelkületet és célt szolgálja lapunk, az:*

Utunk, *amely nem e világ problémáit bogozza, hanem egyedül azt akarja, hogy e világ problémái között és ellenére is olvasói megtalálják, szeressék és kövessék Krisztust. Sőt még ezzel sem elégszik meg. Azt szeretné, hogy előfizetői egytől-egyig expanziv-hitűek legyenek, azaz Krisztus szellemét terjesszék. Ezért is kéri olvasóit oly gyakran, hogy terjesszék e lapot, mert ezt apostolkodásnak tartja. Rajta tehát! Ki hallgat reánk? Ki szerez ismét új előfizetőket?!*

SZENVEDÉSEK SZÖRNYŰSÉGEIT ÉLŐ

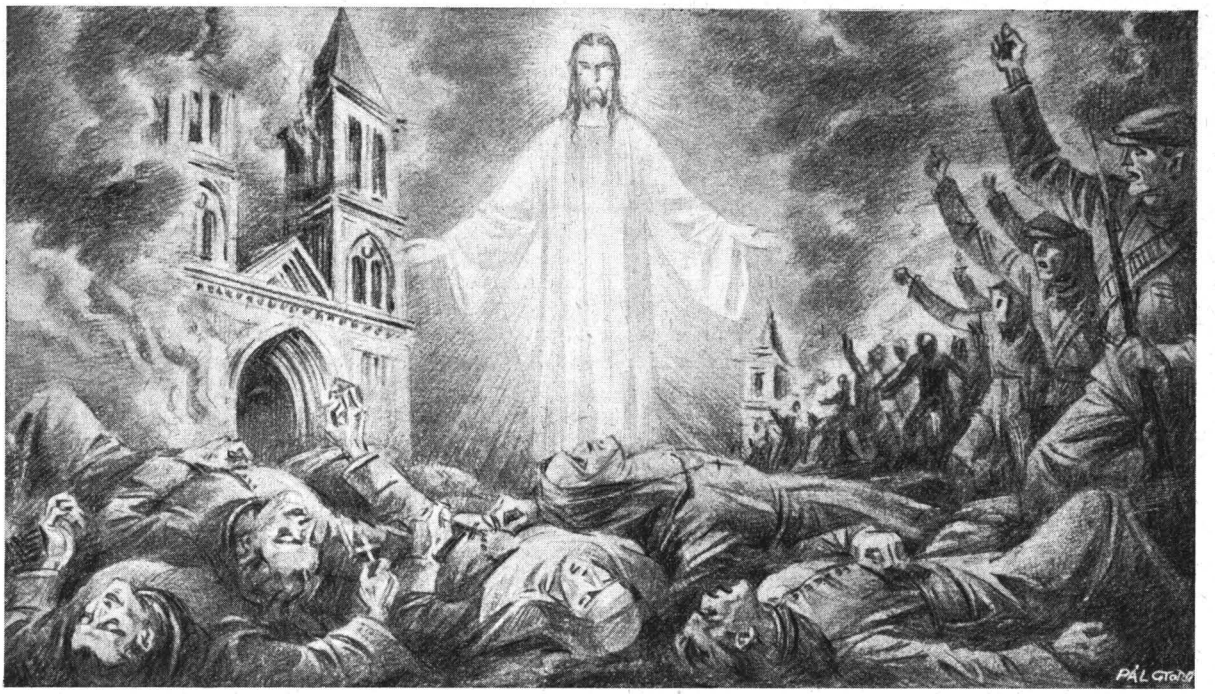
és rettegő emberiség előtt, mint egyedüli biztonság és biztatás ragyog fel Krisztus keresztje és e kereszt diadalmas ereje. Nincs aktuálisabb téma a lelkek számára ma, mint a kereszt tanitása, melyet

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

Kereszt és feltámadás

címen kiadott III. lelkigyakorlatos kötete a kiváló irónál megszokott világos logikával, szárnyaló szellemmel és mélyen izzó hévvel tár elénk szebbnél-szebb elmélkedésekben.

Amatőrkötésben 6·50 P.
Vászonkötésben 8·50 P.



A hősöket is, Krisztust is lássátok meg!

Irta: Dr. Czapik Gyula.

Eddig egy ország tette csak azt, amit most a spanyol tett: Oroszország. Most a spanyol is ledobta a civilizáció jelszavaival festett köpönyeget és kidugta alóla összeszorított öklét. Ezt választotta jelképül. A gyűlölet kimondott jelét. A többi mozgalom legalább szépítette a lelkületét. Ez nyiltan bevallja: őt a gyűlölet fűti.

Akárcsak az ördögöt.

Spanyolországban a jelkép azonban nem maradt csak az érzelem külső cégére. Szörnyűségekké realizálódott.

Ártatlan túszoknak százszámra való kivégzése még csak az emberségesebb része az ott történteknek. Templomok fölgyujtása, kórházak és árvaházak légberöpítése, pótolhatatlan műtárgyak barbár elpusztítása még az eseményskála szelídebb részét alkotják. Egyenesen megdöbbentő és undortkeltő, amit ott véghezvisznek. Istennek szentelt szűzeket meggyalázásuk után zsákbavarrnak és lassú tűzön megsütik; teletömik a templomokat vallásos hívekkel és égő anyaggal, aztán meggyujtják és suhancokkal vadásztatnak az ablakokon menekülni akaró szerencsétlenekre. Öreg, nyolcvan évnél idősebb püspököt állítanak a falhoz és lelövik, mint a kóbor és veszett kutyát. Árvaházak nevelőapácáit fölhúzzák a kertjük fáira és növendékeikkel rántatják ki alóluk a zsámolyt. Elég egy névtelen levél, amely polgári érzelemmel, vagy vallásossággal vádolja meg a hétgyermekes családapát és egy félóra mulva vörös különítmény száll ki lakásukra, ahol gyermekei szemeláttára agyonlövik fönntartójukat. Egy szeminárium 240 kispapját levezénylik az udvarra és az emelet négy ablakába fölállított gépfegyverekkel halomra lövetik őket. Elpusztításuk a helybeli vörös iparostanoncok gépfegyvergyakorlata volt.

Romok és hullahegyek; özvegyek átka, szülők könnye, legyilkoltak halálhörgése, pusztulás és átok az eredménye annak a fölemelt ökölnek.

*

A spanyol történelem mostani eseményeiben azonban necsak a romokat és hullákat, necsak a gyűlöletet lássuk: Vegyünk észre még kettőt: a vértanúkat és Krisztust!

*

„Ahol az ördög a földre üt, ott az üszkök közül

égi szikra is pattan ki" — mondja egy régi közmondás.

Való! A gyűlölet ökle a romokon és hullahegyeken kívül hősöket is arat. Spanyolország ezt is mutatja.

A spanyol szeminárium udvarának ablakából négy gépfegyver kattogott, — ez igaz. De az udvaron kétszáznegyven fiatal ajak énekelte az „Istent akarjuk" himnuszát, amíg csak le nem zárta őket a halál angyala — az is igaz. Hogy öreg papok hörögtek a kíntól, amikor hátukról nyúzták a bőrt, — ez igaz. De hogy hörgésükbe az Istent foglalták bele és a Szűzanya nevét, — az is igaz. Hogy szülők örjöngtek, amikor a vörösök a szemük láttára árbocra akasztották fel gyermekeiket, — az igaz. De hogy ezek közül egyetlen sem kínálta föl váltságdíjul Krisztus megtagadását, — az is igaz.

Hogy a munkások ezrei és ezrei, a munkásnők hosszú sora fogott fegyvert és harcol vitézül a gyűlölet zsoldjában — az igaz. De hogy Mola tábornok egyetlen kérésére 1500 helyett 30,000 férfi lépett be a „Keresztes seregbe" a spanyol jámbor egyesületek tagjai közül és hogy ezek halált megvetve küzdenek a Krisztust gyűlölő ellenség ellen, — az is igaz.

Amikor a hegyek között fölszáll a köd és kisüt a nap, látja az ember a csúcsokat és havasokat. Majd ha az események bosszú-köde fölszáll Spanyolország fölül és a nyugalom napja újra kisüt, meglátjuk, hogy a hősiesség és állhatatosság, az istenszeretet és önmegtagadás mekkora héroszai kerültek arról a földről Krisztus követőinek hősi galériájába.

Ti, kik a spanyol eseményeket szemlélitek, necsak a halottakat lássátok, hanem lássátok meg a hősöket is!

*

És lássátok meg az események fölött Krisztust!

Az Egyházról valljuk, hogy Krisztus misztikus teste. Hogy Ő a fő és mi vagyunk a tagok. Valljuk, hogy tovább éli életét az Úr Egyházában.

Hugh Benson, a híres angol konvertita 1910-ben egy könyvet írt. „Krisztus az Egyházban" volt a címe. E munkájában párhuzamba állította korának áramlatait és eseményeit Krisztus életével. Reámutatott, hogy Urunk napjait nemcsak az angyalok glóriája és Anyjának altatódala kísérte, nemcsak a háromkirályok borultak le előtte és nemcsak Tamás vallotta őt Urának Istenének, hanem Heródestől Annásig és Kaifásig fenekedtek ellene és diadala közben is azért kereste a tömeg, hogy letaszítsa a szikláról. Nemcsak virágvasárnapi hozsanna üdvözölte Őt, hanem gúnyolódó tömeg is kiáltozott feléje, amikor a fán függött és imádkozott azokért, akik nem tudják, mit cselekszenek.

Éppúgy volt az az Egyház életében is. Dicsőítették és gyalázták; áldották és átkozták; pártolták és pusztították; éltették és gyilkolták. Ez volt a sorsa, mióta csak áll. Egyik országban virágzott, másikban elsenyvedt. Egyik helyen uralkodott, a másikon üldözték. Az egyik helyen áldozatkészen gyámolították és gazdagították, a másikon meg kifosztották és nyomorba tiporták. Az egyik úton hozsannázás közben diadalmenetet tartott, a másikon pedig letépték ruháit és keresztre feszítették.

Ezt az egészet azonban az teszi nagy értékké és bizonyítékká, hogy mindezt Krisztus előre megmondotta.

Ha az evangéliumokat olvassuk, olyan ellenmondással telinek tűnnek föl Jézus egyes szavai. Hol azt mondja, hogy ha fölmagasztaltatik, mindeneket magához vonz; hol meg az üldözések és szenvedések borongós és zimankós jövőjét festi övéi elé. Hogy majd kiverik őket a közösségből, hogy üldözés és még halál is vár reájuk . . .

És íme, ez az ellentétnek látszó jövő, melyet Jézus profetizált, a letagadhatatlan valóságba simul együvé az Egyház életében. Glória, hozsanna — és crucifige meg lándzsaszúrás. Gyűlölet és hősi szeretet; romlás és örök életbe való dicsőülés.

Ha nem így volna, nagyon hiányoznék valami az evangélium isteni tekintélye és a Jézus igazmondása bizonyítékaiból. Akkor ezt az ellentétesen kettős jövőt balga fantazmagóriának kellene minősíteni és azt, aki megjövendölte, hamis prófétának. Így pedig meg kell hajolni előtte annak elismerésével: hogy Krisztusnak még a paradoxonnak látszó próféciája is valóra vált.

*

Necsak a gyűlölködő öklöket, necsak a romokat és hullahegyeket lássuk a spanyol eseményekben, de lássuk meg a hősöket is és mindenekfelett lássuk meg azt a Krisztust, akinek jövendölését igazolják még az üldözések borzalmai is! S akinek szava bombarobbanáson, gépfegyverkattogáson, halálhörgésen át is biztatóan hangzik:

„A pokol kapui nem vesznek erőt rajta . . ." (Mt. 16, 18.)

„És én uralkodni fogok ellenségeim minden agyarkodása dacára!"

Nézzünk a dolgok mélyére!

Egy ősrégi mese szerint: az ördög egyszer álruhába öltözve kiállt a piacra és fennen kínálta árúját:

— Vegyetek kevélységet! Olcsón adom! Vegyetek!

— Kevélységet venni? Mentsen Isten tőle! Hiszen ez súlyos bűn!

S a népek fejüket rázva, irtózva elkerülték. Csalódottan, kétségbeesetten nézett utánuk az ördög. Ekkor egy vénasszony lépett hozzá ravasz pislogással:

— De ostoba vagy! Miért nevezted nevén a bűnt! Mondd csak azt, hogy előkelőséget árusítasz, meglátod, lesz vevőd bőven!

Az ördög követte a ravasz tanácsot, s nem volt többé panasza az üzletre!

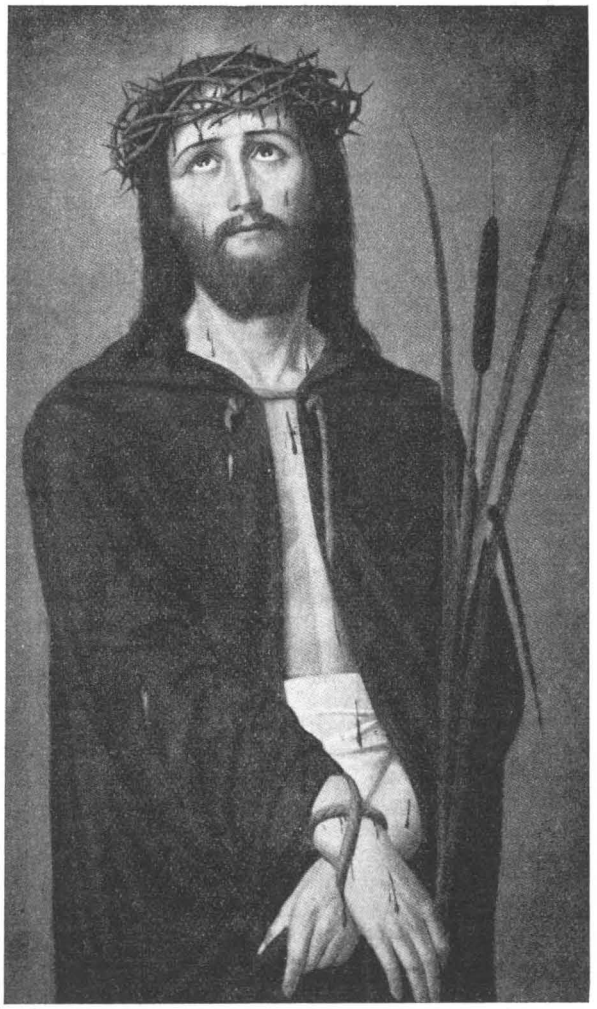
*

Nem az-e az ember baja ma is, hogy ily „cifrapapírba", jelszavakba csomagolt sok hamis árut vesz? — Be ne csapódjunk! Nézzünk a dolgok mélyére!

Mennyivel inkább!

(Krisztus Király ünnepére.)

Irta: Müller Lajos S. J.



Húsz századnak kellett az idők folyamán lepergenie, míg Jézus Krisztus, a világ Ura és Üdvözítője, — mint király — színpompás, gyönyörű liturgikus ünnepet kapott. Kezdettől fogva Ő a szívek egyetlen királya. Ő az egyetlen, aki iránt a szeretet nem csökken az időkkel, hanem növekszik. A századok folyamán mennyi könnyet és vért ontottak érte! Az első három keresztény század milliónyi vértanúja jobban szerette Őt az életénél. S mikor a hóhér bárdja fáradtan aláhanyatlott, felveszi annak szerepét, munkáját a szeretet. Az Egyházban mindig voltak és vannak önkéntes foglyok, önkéntes áldozatok, a vezeklésnek, lemondásnak, szegénységnek, tisztaságnak áldozatai, az apostolságnak száműzöttei és hősei, akik akárhányszor többet szenvedtek némely vértanúnál. S mindez Krisztusért!

Ezt a misztériumot fejtegeti, bontogatja a Lelkigyakorlatos könyv a Krisztus országáról szóló fenséges kontemplációban. Pillantsunk bele nagy lélekismerettel megalkotott szerkezetébe.

A nagy szerző, a nála szokott, őt jellemző vaslogikával és e mellett páratlan gyengédséggel markol szívünkbe a Krisztus király érdekében. Archaisztikus, de mesterileg megrajzolt hasonlatra alapítja ellenállhatatlan erejű érvelését.

Földi, tisztán emberi királyt képzeltetett el velünk, oly tulajdonságokkal, oly helyzetben, oly beállításban, hogy úgy az ész, mint a szív szinte kényszerítve érzi magát, hogy zászlaja alá esküdjék, s vállalatának keresztülvitelében árkon-bokron, tűzön-vízen keresztül támogassa. Maga a vállalat is oly megkapóan szép és hozzá még múlhatatlanul szükséges. A feltételek oly hízelgőek és lelkesítőek. A vállalat: egy Isten-birodalom megalapítása a földön, aminőt a Messiástól vártak a zsidók, aminőről Nagy Károly álmodozott. E végből kell a harcra mindenkor kész ellenséget legyőzni, s a keresztény civilizáció számára meghódítani. Gondoljunk csak az Európát lehengerelni készülő orosz bolsevizmus készülődéseire . . .

És a feltételek mily nagyszerűek! Ez a felséges király, akit Isten inspirál, első lesz a harcban. Senkitől sem kíván többet, mint amennyire ő maga is vállalkozik. — IV. Henrik Fontain Francaise-nél azt kiáltotta oda vitézeinek: „Utánam! tegyetek úgy, ahogy tőlem látjátok!" és Napóleon Austerlitznél ingadozó hadsorait azzal fenyegeti meg, hogy önmagát veti oda a tűzbe, ha katonái hátrálnak. Igy gondolkodik és tesz a parabola királya is. S minő mesébe illőek az ígéretek! A győzelem biztos. Legfeljebb csak a gyávák esnek el. És a jutalom egy-egy grófság, hercegség, királyság lesz az érdemek foka szerint.

Mindezeket megfontolva, elővesszük most már a pörölyt és kalapácsot, és tüzesre kovácsoljuk felmelegedett lelkünket: ha ez így van, akkor: mennyivel inkább! Mennyivel inkább kell szeretnünk Krisztust, feleskődnünk zászlajára, megajánlanunk magunkat vállalatára. Isten országának kialakítására magunkban, másokban s a társadalomban.

Nem szándékszunk most közölni az egész elmélkedést, amely voltaképen itt kezdődik. Csak az általa ébresztett gondolatoknak és érzelmeknek nyitunk zsilipet.

Óriási hatást fejthet ki egy-egy kiváló egyén kortársaira. Egy-egy zseni, bölcs, hódító, feltaláló, fel-

fedező, vagy népszónok, aki megérti korát, népét és annak „szívébe talál".

Például szolgálhatnak napjainkban egy Mussolini, egy Hitler. A tömegek bennük látják megtestesülve vágyaikat, reményeiket, a bölcseséget, a tudást, a jellemet, a szépséget. Szinte fogalommá lesznek, mint Platón a bölcseségé, Spartacus a szabadságé. Nevükhöz, személyükhöz szeretik fűzni egy új korszak hajnalát, az emberiség haladásának, jobbulásának, boldogulásának új epocháját.

És csakugyan, hány ily kiválóság ébreszti fel sokakban a szunnyadó energiákat, mint ahogy az emberi tudás és ügyesség kényszeríti a tehetetlen, élettelen széndarabot, hogy izzásba jöjjön, sugározzon, ragyogjon, világítson és villámgyorsan hajtsa a járműveket és röpítse a gondolatot . . .

*

Függetlenül a zsenialitástól és egyéb vonzó tulajdonságoktól, a népekre különös hatást fejtenek ki a királyok.

Szimbolizálva látják bennük magát a hazát, az országot. A királyok története a birodalmak története. Az ő dicsőségük alattvalóik dicsősége, függetlenségük, szabadságuk azonos a nemzetével. Együtt állnak, együtt buknak. A király a nemzet lelke, aki által él, akiben gondolkodik, örül, szenved, diadalmaskodik.

Mikor az ország zászlaját ünnepélyes alkalmakkor kibontják, s a zenekar rázendíti a nemzeti himnuszt, *meghatottság, szent borzongás fut át az idegeken.* Valami elragadtatás-féle vesz erőt a lelkeken. A király a nemzetnek eleven zászlaja.

Ily hatással van általában minden király nemzetére, országára. *Hátha még az a király egyben* zseni is, vitéz is, daliás is, szép is, szent is. Ha tettekre hivatkozhatik, amelyekkel országát megmentette, felvirágoztatta! Ha mindezekhez még nyájas, kedves, leereszkedő is. *Ezeken kívül talán még csak egy* körülmény fokozhatja a mindenrekész, odaadó szeretetet iránta, ha a király szerencsétlen. Minden nagyság bukása tragikus, de főleg azoké, akik a legmagasabb polcon szenvednek, vagy arról buknak le . . .

Midőn 1741 szeptember 13-án Mária Terézia császár és királynő a pozsonyi országgyűlésen gyászba öltözötten, karddal oldalán, a kis trónörökössel karján elpanaszolja a magyar urak előtt szorongatott helyzetét s az óriási veszélyt, amelyben birodalma és dinasztiája forog, egy szívvel, egy lélekkel kiáltják hűséges alattvalói: „Életünket, vérünket királyunkért, Mária Teréziáért!"

Ha az elsorolt mozzanatokat Jézus Krisztussal párhuzamba hozzuk, a mi szívünkből, lelkünkből is csak egy szó, *egy elhatározás törhet elő:* „Mennyivel inkább! Igen, mennyivel inkább megérdemel minden szeretetet, minden áldozatot Jézus Krisztus!"

Ha valaki tud és szeret elmélkedni, kontemplálni, úgy pontról-pontra, mozzanatról-mozzanatra alkalmazhatja mindezt az Úr Jézusra. S mindenkor megállapíthatja lelkében: ám akkor mennyivel inkább! Mennyivel inkább megérdemli az Úr Jézus!

Mennyivel inkább!

A természet rendjében sok minden foglyul ejti kedélyünket, hevíti szívünket, izzásba hozza érzelmeinket és olykor szinte ellenállhatatlan erővel vonzza magához. Csak egy felpillantást kell ilyenkor Jézusra vetnünk, hogy a hívő lélek lelkesedve kiáltsa: mennyivel inkább! Mennyivel inkább töltheti be szívünket az Úr Jézus!

Mennyire vonzza az emberi szívet a haza, a szülőföld, „gyermekreményeinek és bánatinak tanyája". Szinte búskomorsággal kell a kedélynek küzdenie, ha válnia kell attól hosszabb időre, talán örökre. A szív húrjain visszhangzik ilyenkor a költemény szép szava:

Bércről visszanéz a vándor,
Vígan int kies hazája,
Ott mosolyg a róna tái,
De a messze távozónak
Szíve vérzik, szíve fái . . . (Bajza)

És a távolban elfogja lelkét a honvágy epesztő kínja: „Szülőföldem szép határa, meglátlak-e valahára? . . ."

Mikor a strassburgi hídon átmegy a messze idegenből ideszakadt fiú s látja maga alatt a Rajnacsatorna habjait, nem tud ellentállni, leveti magát, hogy élve vagy halva a folyó hullámai vigyék vissza hazájába.

Jézus Krisztus szentséges Szívével a léleknek igazi, örök, édes otthona. Azért mennyivel inkább! Mennyivel inkább kell vágyódnunk utána!

A szülőföldnél százszorta inkább vonz és magához fűz az édes szülő, az édesanya. S méltán. Hiszen ki szeret tisztábban, önzetlenebbül, mint az anyaszív? Ámde Isten önmagáról vallja, hogy még az anyaszívnél is jobban szeret. S ha az anya elfeledni tudna, Ő nem, soha!

Amit a költő az édesanya szeretetéről énekel:

Ó, a sír sok mindent elfed,
Bút, örömet, fényt, szerelmet,
De, ki gyermekét szerette,
Gondját a sír el nem temette . . .

az szóról-szóra beválik az Úr Jézus Szíve szeretetéről, akinek gondját a halál csakugyan nem tudta kioltani, aki örökre velünk marad, örökre gondunkat viseli . . . Nézz a tabernákulumra! Azért: mennyivel inkább! *Mennyivel inkább kell Őt szeretnünk!*

Barátot keresel, hűségeset, odaadót? „Aki ilyenre akad, kincset talál" (Jéz. S. f. 6, 14). Mennyire össze tud forrasztani két lelket a barátság! Gondoljunk Dávid és Jonatás, vagy Chantal szent Franciska és Szalézi szent Ferenc barátságára, *akiknek lelkét holtuk után* De Paul szent Vince, mint két tüzes gömböt látta összeolvadni. — Ámde, mi ez mind ahhoz a barátsághoz képest, melyet Jézus kínál?

„Amikor Jézus jelen van, minden jól megy! és semmi sem látszik nehéznek . . . Ó, áldott óra, amikor Jézus hív a könnyekből lelki vigasztalásra . . . Mit adhat nekem az egész világ Jézus nélkül?

Jézussal lenni édes paradicsom. Ha Jézus velem, nem árthat nekem semmi ellenség. Aki Jézust megtalálta, nagy kincset talált, sőt a legnagyobb kincset minden kincs felett" (Kempis).

Tehát — mennyivel inkább! Mennyivel inkább kell Vele összeforrni!

A sokaktól szinte istenített természet szépségei is elhalványodnak, szétfoszlanak az Ő szépsége mellett.

Ott vannak a csillagok. Mily szép a hajnali csillag reszkető fényével! De Jézus szebb, ragyogóbb minden csillagnál! Ő az a csillag, akinek fel kellett ragyognia Jákob házából (Móz. IV. 24, 17). Az ő csillagát látják a napkeleti bölcsek: „Láttuk csillagát napkeleten és eljöttünk imádni őt" (Mt. 2, 2). És mikor a letűnt csillagot újra meglátják, „megörülének igen nagy örömmel" (Mt. 2, 10). Ha már a hozzá vonzó csillag ilyen elragadóan szép, minő szép akkor az, aki magáról mondja: „Én vagyok a fényes hajnali csillag" (Jel. K. 22, 16).

Tehát: mennyivel inkább! Mennyivel inkább szebb az Úr Jézus!

De a csillagnál is elbűvölőbb a nap. Nem lehet csodálni, ha akárhány vad nép istent lát benne. Mikor reggelenkint felbukkan a keleti látóhatáron, ujjongva siet üdvözlésére a látható világ. A természet félredobja gyászos, fekete fátyolát s magára ölti szép, zöld, kék, fehér, piros színekben pompázó ruháját . . . És az üdvözlésre jótéteményekkel felel a nap s teli kézzel szórja naphosszatt ajándékait minden élőnek.

De a napnál sokkal ragyogóbb, melegebb Nap Jézus, a mi Királyunk, Urunk és Istenünk.

„Én vagyok — úgymond önmagáról — a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága" (Jn. 8, 12). Az előtte álló pátriárkák, próféták, s akik utána jöttek, apostolok, vértanúk, hitvallók, szűzek, nem a saját, hanem a Krisztustól kölcsönzött világossággal ragyogtak. A szeretett Apostol el is árulja ezt, amikor Ker. szent Jánosról írva így szól: „(János) nem volt a világosság, hanem, hogy tanúságot tegyen a világosságról." Ellenben „(Jézus) az igazi világosság volt, mely megvilágosít minden világra jövő embert" (Jn. 1, 8. 9). Tehát: mennyivel inkább! Mennyivel inkább kell feléje fordulnunk!

A virág elbájol színével, illatával.

De a legszebb virág, amely valaha virult a földön: Jézus. Ő a gyönyörű hajtás Jessze törzséből, a mezők lilioma, akinél ékesebben Salamon sem pompázott királyi palástjában, Ő Jerichó kedves rózsája!

Tehát: mennyivel inkább! Mennyivel inkább találunk Benne gyönyörűséget!

A forrás, a csermely, a patak, a folyó a föld színén a teremtményeket üdíti és gyönyörködteti . . . Valamennyi csupán halvány képe annak az üdülésnek, melyet Jézus nyujt mindazoknak, akik hozzá a kegyelem élő vizéért fordulnak. A sátoros ünnep utolsó napján, amikor a pap a Siloe forrásából merített vizet s aranyedényből az oltárra öntötte, Jézus felhasználva az alkalmat, belekiáltott az ujjongó zsidók tömegébe, felajánlva nekik a malasztot, az üdvöt: „Ha valaki szomjazik, jöjjön énhozzám és igyék!" Sőt ígéri, hogy aki benne hisz: „élő-víz folyói fakadnak majd belőle is" (Jn. 7, 37. 38).

Tehát: mennyivel inkább! Mennyivel inkább kell merítenünk az „Élővíz kútfejéből"!

A költészet, ének is segíthetnek, hogy ennek a „mennyivel inkább"-nak mélységes tartalmába, értelmébe mélyebben behatoljunk. Alkalmazhatjuk — némi módosítással — egyik-másik vers szavait reája:

„Kit szeretnék, ha téged nem szeretnélek?"

„Szentegyház keblem belseje, oltára képed.
Te állj, s ha kell, e templomot ledöntöm érted."
(Petőfi)

Ha ezt énekli a profán költő a hazáról, mennyivel inkább! Mennyivel inkább szívünk az Úr Jézusról!

Kit ne melegítene szeretetre szent Bernát éneke:

„Jézus, a rád emlékezés,
Legédesebb örvendezés.
De bírni téged, meghalad
Minden gyönyört az ég alatt . . ."

És így folytathatnók végeszakadatlan az összehasonlítást! És a lekövetkeztetést, hogy: „mennyivel inkább!" Mennyivel inkább több, szebb, jobb, szeretetreméltóbb lelkünk királya, az Úr Jézus!

*

Ámde ez a „mennyivel inkábban" megnyilatkozó lelkendezés nem lehet puszta plátói szerelem. Kell, hogy minél mélyebben belemenjen az élet praksziába. Már a természetes szeretet is milyen sokra képes! Azt mondják, hogy: legnagyobb rabló a szerelem. Hányat tönkre tett a természetes szeretet, a szerelem s koldusbotra juttatott. Áldozatát megfosztja mindenétől, még szívétől is. Az Úr Istennel is megbirkózik és győz felette, elrabolva mindenét . . . Nézz a jászolra, nézz a keresztre, nézz az Eucharisztiára!

Ime: mennyivel inkább! Mennyivel inkább szeretetet érdemel az Úr Szíve!

A szeretet tettre ösztökél. Ahol szeretet igazán van, ott tevékeny az. Ahol tevékenységet nem látok, a szeretet létezésében is méltán kételkedhetem. Szeretetünknek is tettekben kell megmutatkoznia. Gondoljunk az Istenkirály nagy érdekeire, ügyeire az Egyházban, a lelkekben! Kovácsoljuk tüzesre lelkünkben a tettet kiváltó meggyőződést, hogy: mennyivel inkább kell szeretnünk és szolgálnunk Krisztust, — felesküdnünk zászlajára, megajánlanunk magunkat vállalatára, Isten országának kialakítására magunkban, másokban, s a társadalomban . . . a példaadó nagy Király vezetése és zászlaja alatt! . . .

Hogy megajánlásunkat ne feledjük, hogy arra újra és újra fellelkesüljünk — minden ezt verje lelkünk húrjain s ne szünjék meg rajta zsongani:

Mennyivel inkább! Mennyivel inkább lelkünk királya: Krisztus!

Adveniat regnum tuum. – Jöjjön el a Te országod!

Irta: P. Charles S. J. Fordította: G. A. M.

Uram, ha isteni dolgokról szólasz hozzánk, szavaid nem mindig világosak. Hiába fordítjuk görögre vagy héberre, nem hámozhatjuk ki titokzatosságukból. S annak ellenére; hogy a tudósok megszámlálhatatlan értekezést írtak róla, az az Ország, melynek eljövetelét a Miatyánkban annyira óhajtjuk, nem áttetsző fogalom. Hát nem uralkodol-e? Hisz a kórusok mindenütt éneklik: „Christus regnat!" „Krisztus uralkodik!" S naptárunkban van egy Krisztus Király-ünnep is. Már szent Pál is hirdette, hogy neved hallatára minden térd meghajlik mennyben, földön és föld alatt. Helyettesed, az emberek Halászának utóda, a Vatikánban trónol. És, amint a filozófusok mondják, Te magad még inkább uralkodol, mint ő: és mégis! . . . S a Miatyánkban országod miért óhaj, valami, ami még eljövendő? S miért kell, hogy az utolsó keresztény, ki a Miatyánkot mondja a világ végső napjaiban, csak óhajtsa országodat? S ha oly soká kell rá várakozni, miért folyton kérni, mintha holnapra kellene.

Hogy ne kelljen ezekkel a problémákkal foglalkoznom, átadom magam ezen mennyei szózat boldogan elringató muzsikájának. Behunyom szemeimet s lelkem elé tárul egy, isteni törvényednek teljesen hódoló világ honvággyal telt víziója: nincs több gyülölet, sem háború, sem rágalom, sem elnyomás. A hegyekről folyik a mézédes szelídség, mint az éj harmatja: stillabunt mortes dulce dinem . . . és minden gonoszság elmerült bocsánatodban.

De észrevettem, hogy ez a valótlan vízió, mint minden álom, bénító mérget rejt magában. Az eszménykép színezete alatt undort keltett napi teendőim iránt. Lehetetlen, hogy ezt az ópiumot Te rejtetted a Miatyánk szavaiba.

Országod úgy alakul, mint egy torony és minél magasabbra emelkedik, annál nehezebbé válik a feladat. Minden meg van kezdve, de semmi sincs még befejezve. Előbb Jeruzsálem mozgó talajára kellett ültetni a Pünkösd Egyházát, aztán Rómába, a Cézárok régi birodalmába, most pedig az egész világba el kell ültetnünk és a világmindenséget át kell alakítanunk a kereszténység földjévé. És ez óriási feladat, Uram, ha abból a szemszögből tekintjük, hogy nekünk kell azt mielőbb teljesítenünk s nem, mint messze tervet dédunokáinkra hagynunk.

Mert országod még nincs elterjedve az egész földön. Szereteted szentsége nem hozzáférhető minden jóakaratú léleknek. És még sokan vannak távol a hit igazságainak forrásától, mert nem volt, aki odavezesse őket. Nem álmodozva fogunk ezeken változtatni, sem az illúziók tájára emigráltan, de még azzal sem, ha teli torokkal énekeljük: „Christus regnat!"

Jöjjön el a Te országod! A helyett, hogy mint költői, szent vágyódásban ábrándozzak fölötte, nem volna-e jobb, ha ezt a vágyat reggelenkint mint vértet ölteném meilem köré? Ez legalább megóvná buzgóságomat azoktól a révedezésektől, melyek az erény nevét oly jogtalanul bitorolják. Erélyes bátorságra kényszerítene, megszabadítana a tétlenségtől, melyet a vágyak mérséklésének neveznek és a mások ügyeibe való benemavatkozás elvének.

Adveniat regnum tuum! Bár belém mélyesztené a Szentlélek e vágyat, mint folytonos gondot, mint álmatlan éjtszakáim egyetlen okát! Félek, Uram, hogy még nem léptem át a gyermekkor határát, bármennyi is éveim száma. Imáimban nem beszéltem Veled másról, csak játékszereimről és a kis meglepetésekről, melyeket kegyelmedtől várok, akárcsak a gyermekek.

Még sohasem vezetted be lelkemet megváltói gondjaid tömkelegébe, mint ahogyan a család játszadozó gyermekeit nem avatják be a szülők anyagi gondjaiba, melyek a család létét veszélyeztetik. Érzem, hogy erényeim nem érték el még a felnőttek korát, nincsenek még beleplántálva általános nagy műved gondjaiba. Nem mélyesztettem még bele a Jó Pásztor teljes elgondolásába. Még sohasem tárgyaltunk együtt, mint munkatársak, a te japánjaidról, a te kínaiaidról, a te indusaidról, a te mohamedánjaidról. Mert a tieid ők, bár még nem ismernek téged, bár századok óta reménykedel, hogy hozzád vezetjük őket. Még sohasem sétáltunk együtt, kéz a kézben, az esti ima csendjében, végig az óriási kontinenseken, melyek a te örökséged és ahol senki sem fordul imádságban feléd.

Pedig országod nagy gondja előtt eltörpülne, eltűnne személyes, apró gondjaim sokasága, melyekkel annyit foglalkozom, kielégítve, vagy vizsgálgatva őket: egészségem és hírnevem, külsőm és kényelmem gondjai, a sikertelenség félelme, a siker öröme, sajnálkozás a fölött, hogy rosszul állítottunk be egy dolgot, hogy elmulasztottunk egy előnyösnek látszó alkalmat, hogy megöregedünk jelentéktelenségünkben. Ezekkel a pókhálószálakkal foglalkozom és ezeken a szakadozó szálakon gyakorlom ujjaim ügyességét.

Uram, helyezzünk mindent a maga helyére és így engemet az utolsóra! Mindenekfelett fontos az, hogy eljöjjön a Te országod. Hogy Egyházad az egész földön megalapittassék, hogy az akol határai oly terjedelmesek legyenek, mint az emberi nem. És, ha ez meglesz, még akkor is vágyakban mondják az adveniat-ot, mert az egész Egyház egy végtelen vágyódás utánad és sohasem lesz vége dicsőítésednek azokban, kiket az Atya neked adományozott.

Hogy megtisztítottad lelkemet a kicsinyes hiúságoktól és a hiú kicsinyességektől, mélyítsd bele a fájdalmas vágyat országod iránt, melyet meg kell alapítani és amely nem lesz megalapítva, csak megváltottjaid által.

(A szerzőnek „La Prière Missionnaire" (Castermann, Paris) művéből.)

A katasztrófa.

Irta: Franz. Xav. Esser S. J.

Szegények és koldusok — kiknek állandó kísérőtársa a nyomor, — alkalomadtán meg-megállnak a gazdagok fényesen kivilágított ablakai előtt, s irígykedve gondolnak azokra a gyermekekre, kik odabenn gondtalanul nőnek. Minden fáradság nélkül, csupán születésüknél fogva lesznek milliók örököseivé. E milliók megakadályozzák, hogy az ínség és nyomor valaha is kiterjessze hideg, sötét szárnyát föléjük, s éles karmaival a szívüket tépje.

Nekünk is ilyen milliós örökséget szánt Isten túláradó szeretete. Mindjárt születésünkkor úgy kellene, hogy kezünkbe hulljon, mint az érett gyümölcs. Minket is megilletnek, — hiszen Ádám ivadékai vagyunk, — az általános emberi javak a maguk teljességében, s a mellett a még sokkal értékesebb rendkívüli javak. Csak hűen meg kellene őriznünk azokat. Ó, ha megvalósult volna Isten e szent szándéka. Akkor most nem lennénk kevesebbek, mint ősszüleink voltak. — Isten elgondolása szerint való emberek lennénk, — színaranyból készült edények, csakis nemes hajtással bíró olajfák. És minden további fejlődés könnyű dolog volna; növekedés, melyet fölülről jól elosztott eső és napsugár mozdítana elő.

Mint ahogy az öröm és boldogság vidám köreit megzavarja néha egy-egy hirtelen szerencsétlenség, úgy zárta el derűs kilátásunkat is erre a milliós örökségre egy rettentő sorscsapás, mely sötét, mint a lobogó tűzvész. Ősszüleink vétke ez, mely legszebb reményeinket zúzta porrá.

Bizonyos, hogy az idők folyamán egyéb félelmetes pusztításoktól is szenvedtünk. Volt, hogy a természet fékezetlen erői tették tönkre az emberi kezek alkotását; mint pl. vulkánkitörések alkalmával. Volt, hogy a háború fúriája tombolt évről-évre az országok és városok fölött s égetett föl mindent. De mind e bajok csupán gyenge, — bár pajkos — gyermekkezek munkájához hasonlíthatók, s romlásuk elenyésző ama rettentő pusztítás mellett, amit az ősszülők bűne okozott. Ezért keserves dolog lesz e gyászos esemény színhelyére lépni s szemügyre venni az emberi nem rombadőlt fölségét. De meg kell tennünk; e nélkül tudatlanságban maradnánk a felől, hogyan is állunk hát most, és hol kell hozzákezdenünk a helyreállítás nehéz munkájához. Mert nagyon igaza van Pascalnak:

„Az eredeti bűn ugyan nem egy ember szemében balgaság, . . . de ez a balgaság bölcsebb, mint az emberek minden bölcsesége. Mert hogyan lehetne nélküle az ember annyi ellentmondással telt természetét megmagyarázni? Egész lényét e megfoghatatlan titok uralja."

Ha nem foglalkoznánk az eredeti bűn vizsgálásával, jogosan érhetne Canterbury-i Szent Anzelm szemrehányása: „Nem fontoltad meg a bűn egész súlyát."

Köztudomású, hogy a kísértő ravasz hízelgéssel férkőzött ősszüleink közelébe, és sikerült kevélységüket mérhetetlen nagyra növelnie. Ennek volt következménye, hogy már nem voltak megelégedve addigi nagyságukkal; ettek a tiltott gyümölcsből, s azt hitték, hogy immár Istenhez hasonlókká lesznek. E merészség büntetése volt a legmélyebb lealázás; ezért hangzott fülükbe is a szörnyű átok, mely a Sátánnak és társainak hatalmat adott fölöttük, s melyet a zsoltáros e szavai fejeznek ki: „Pusztítsátok el, pusztítsátok el azt alapjáig" (Zsolt. 136, 7).

*

A kísértő mindjárt ez első alkalommal minden teketória nélkül kinyujtotta kezét a csodálatos sugárkorona után, mely legjobban ékesítette az embert: a megszentelő kegyelem után. Ezzel tulajdonképen már tönkre is tette egészen. Ugyan mit érne még a csillagos ég, ha egy gonosztevő levenné róla a napot? S mily üres és sivár minden szentély, melyből gonosz kéz eltávolította a szent Ostyát!

S a nappal együtt lehullottak az égről a bolygók is, melyeket lebegésben tartott. Ahol hiányzik az Oltáriszentség, ott nem égnek, nem lobognak a gyertyák sem. A megszentelő kegyelemmel együtt eltűnt a természetfölötti szeretet is; elvesztek az erkölcsi erények, és a Szentlélek adományai is. A pusztulás szörnyűsége takarta immár a szent helyet. Már akkor előléphetett volna Jeremiás, hárfája húrjaiba kapva hozzákezdhetett volna megindító siralmához, melyet sok száz évvel később Jeruzsálem romjain énekelt: „Miképen ül magában a város, mely néppel volt tele; özveggyé lett a népek asszonya. Sírván sír éjjel és könnyei folynak orcáin. Sion utai szomorkodnak azért, hogy nincsenek, kik az ünnepre jöjjenek; kapui mind lerontattak, papjai sírnak, s ő maga elnyomatott a keserűségtől" (Jer. 1).

*

Ezzel azonban még nem volt vége a szörnyű műnek. Isten megismételte az átkot: „Pusztítsátok el a tökéletessé teremtett embert, pusztítsátok el azt alapjáig!" S ezzel vége volt a sértetlenség adományának. Az emberi érzések, hajlamok, vágyak eddig oly nyugodt, tükörsíma tengere szörnyű háborgásban tört ki. A szenvedélyek elszabadult orkánhoz hasonlóan zúgtak az ember fölött s felkavarták lelkét legmélyéig. Az akaratnak kevés hatalma volt ezeken. Torkaszakadtáig kiáltozhatott: „Vihar, csendesülj! Tenger, símulj el!" — nem engedelmeskedtek többé; töretlen erővel dühöngtek tovább. Mennyi bajt okoztak azóta

a földön ezek a megvadult szenvedélyek! Hányszor piroslott miattuk tűzvésztől az ég, hányszor ivott vért a föld! Hány fejet tettek idő előtt ősszé, hány szemet kisírttá! Mérget készítettek, kardot élesítettek. A meghasonlást, — mely azóta az ember bensejében él — kitűnően tükrözik még egy szegény pogány szavai is:

Ó, jaj! A magammal vívott harcban
Békességem meglelni hogy fogom?
Bár akarom, — mily kín ez idelenn! —
Amit tennem kell: tenni nem tudom.
Vágyom tenni a jót, amit szeretek, —
S teszem a gyűlölt rosszat e helyett.

Egy szent Pálnak is e kiáltás tolul ajakára: „Én szerencsétlen! ki szabadít meg e halálnak testétől?"

*

S még ez sem volt elég. „Pusztítsátok el a tökéletessé teremtett embert, pusztítsátok el azt alapjáig!" — hangzott harmadszor is. És erre hervadni kezdett a halhatatlanság örökzöld babérja. Közben mintha szörnyű rengés rázta volna meg óriási erővel a nemesépítésű emberi testet. Mire elmúlt, — ki volt kezdve a test mindenfelé. Mintha a vakolat, meg a kapocsvasak nem akartak volna tartani többé, — mind roskadozóbbá vált. Az emberek halandókká lettek. Mily megrendítően kellett Ádámnak meg Évának a Sátán e cselekedetének tudatára ébredni, mikor először álltak holttetem: gyermeküknek, Ábelnek holtteste mellett, ki virágzó ifjúságában erőszakkal fosztatott meg életétől, s némán, mereven, hidegen feküdt előttük. Mily véres könnyeket sírhattak, mikor a feloszlás bekövetkezett! Hiszen az ő vétkük okozta ezt!

A halhatatlanság babérkoszorújának leszakítása pedig mintha megbeszélt jel lett volna a szegény emberi test általános megtámadására. Mint ahogy egykor az arénában a vadállatok türelmetlenül lesték a vasrácsok mögött a trombitajelet, melyre ketreceik ajtaja kitárul s ők a keresztényekre ronthattak, hogy szétszaggassák őket, — úgy leskelődött eddig az emberekre a rácsok mögött a sokféle betegség, nyavalya, szenvedés. A rács megnyílt, — sóvár vágygyal vetették magukat az emberi testre, s pusztítják azóta is, mint pestis és kolera, rák és tüdővész.

A pokol befejezte pusztító munkáját. Az ember rendkívüli javainak hármas csillaga kialudt; helyüket komor sötétség foglalta el.

*

S hogy állott a dolog a bűnbeesés után az általános emberi javak tekintetében? Erre hamar meg lehet felelni s a felelet bizony szomorú. Ha egy magasraszökő épületet olyan pusztító megrázkódtatás ér, hogy falai az oszlopokkal és boltívekkel együtt összeomlanak, alig képzelhető el, hogy az alapfalak épek maradnak. Igy aztán az embert általános javainak használatában nagyban akadályozzák a zabolázatlan szenvedélyek, a hangulatok s a test mindenféle baja.

Mindenekelőtt elhomályosult az ember értelme. Ha felhőtlen égen tündöklő naphoz hasonlított eddig, úgy most állandóan ködfátyol gomolyog körülötte, mégpedig nagyon sűrű. Már az is mutatja ezt, ahogy ősszüleink közvetlenül gonosz tettük elkövetése után viselkedtek. Búvóhelyet kerestek, el akartak rejtőzni Isten elől; az elől az Isten elől, kit eddig mint Mindentudót oly jól ismertek és magasztaltak. S az az Ádám tett ilyet, aki azelőtt minden állatot lénye szerint ismert fel s találóan nevezett el!

Akarat tekintetében sem állottak jobban. A bűnbeesés előtt akaratuk óriási erejének érzetében ujjongva futották útjukat, s úgy látszott, semmi sem képes akaratuk hatalmát megtörni. Most pedig olyan királyhoz hasonlítottak, aki még hozzá van ugyan szokva a parancsoláshoz, kezén-lábán azonban rabláncok csörögnek, melyek minden lépésében akadályozzák. A hangulatok, szeszélyek, a szív vágyai, a szenvedélyek ezek. Számuk légió!

S végül a test sem készséges eszköze már az értelmes léleknek; nem lesi már, mint simulékony udvari szolga, minden szemvillanását, s nem várja figyelmesen intéseit. Telve van fegyelmezetlenséggel, saját javával törődik, kényelemre, nyugalomra vágyik. Sokféle komoly betegség éri, — mint már említettük is — s ez minden munkára képtelenné teszi.

Ezekhez még külön hozzá kell fűzni azt, hogy ilyen elesett állapotban bizony szinte lehetetlenné vált tiszta istenszeretetből cselekedni, mint ahogy azt az ember legfőbb rendeltetése kívánja. Olyan hangszeren, melynek húrjai ennyire rosszak, lehetetlenség az igazi istenszeretettől sugallt Énekek énekét játszani.

*

Szomorú vándorlásunk a romok között véget ért. Kinek ne szöknének könnyek szemébe a látottakon, mint Titusznak, a római hadvezérnek, mikor végiglovagolt az elpusztult Jeruzsálemen! Borzasztó az eredeti bűn pusztítása! Az Evangélium egyik legmegrázóbb jelenete, mikor Pilátus a zsidók elé vezetteti Üdvözítőjüket, s kimondja az „Ecce homo"-t. Ugyanaz az Üdvözítő ez, kit a Tábor-hegyen láttak tanítványai; de arca már nem fénylik, mint a nap, ruhája pedig nem olyan, mint a frissen esett hó. Ó nem! Most csak féreg, a tömeg gúnyjának, népe megvetésének tárgya. Vajjon sokban különbözik-e ez a jelenet attól, mikor a Sátán a befejezett pusztítás után Isten elé állította ősszüleinket? Megpillantásukkor Jeremiás panaszai tolulhattak az Úr ajkára: „Hogy meghomályosodott az arany, elváltozott a legjobb szín! Széthányattak a szentély kövei minden utcaszegleten. Sion dicsőséges fiai, a tiszta aranyba öltözöttek, hogy lettek hasonlókká a cserépedényekhez, a fazekas kezei csinálmányához!"

Aki pedig koldusbotra jutott, mint Ádám és Éva, s hiányos rongyokba burkolózva jár, az nem tartózkodhatik többé büszke királyi palotában. Igy ősszüleinknek is ki kellett költözniök a paradicsomból, s velük együtt nekünk is, — és a rabság országában, a száműzetés helyén kellett lakást vennünk, ahol tövis és bogáncs nő s bőségesen omlanak a könnyek. Hányszor vágyakozhatott vissza onnan Ádám meg Éva az elvesztett paradicsomba! Valószínűleg ugyanazt érezték, mint a rabságban siránkozó zsidók: „Babylon folyóvizei mellett ültünk és sírtunk, midőn Sionról emlékezénk. A füzfákra függesztettük hangszereinket" (Zsolt. 136, 1).

Aki a kígyó fejét tiporja.

Irta: Dr. R. Mäder.

Egy ismertnevű, — már elhalt, — svájci főiskolai tanár a katolikus Egyház kapuja előtt állott, de nem volt elég bátorsága ahhoz, hogy be is lépjen rajta. Gyermekei azt mondták róla: „A papa esténkint golyócskákkal játszik." Ők nem ismerték ezt a játékot. — Mi ismerjük! Rózsafüzért imádkozott.

Úgy a templomban, mint a családban szívesen játsszuk a szentek golyójátékát. Meg vagyunk győződve arról, hogy ha szívbeli odaadással és figyelemmel végezzük, nagyobb szolgálatot teszünk a társadalomnak, mint a diplomaták, kik a politika sakktábláján játszanak.

Abban az óriási küzdelemben, mely a világosság és a sötétség között folyik, nem az államférfiaké lesz a győzelem, hanem a rózsafüzér-imádkozóké, nem a gépiesen, de a komolyan imádkozókat értem.

Minden jól végzett rózsafüzér-imádság egy darab szellemi világhódítás.

Bizonyos exorcizmus, ördögűzés az Irás értelmében: „Ne adjatok helyet az ördögnek!" „Távozz, tisztátalan lélek s adj helyet a Szentléleknek!"

A rózsafüzér gépfegyverünk, — a nélkül, hogy gépies dolog lenne. Sürgős gyakorlati munkát végzünk vele a jelen és a jövő érdekében.

A rózsafüzér imádkozása: hadiszolgálat.

A földi élet nem kényelmes vagy unalmas lődörgés a világban. Nem az embernek nevezett örök gyermek lepkevadászata. Nem is tülekedés az eleséges vályúért. Kell, hogy legyen bátorságunk ahhoz, hogy megmagyarázzuk, — hogy arról van itt szó:

ki legyen uralmon, Isten-e, vagy az ördög!

Az élet és a történelem megmagyarázhatatlan a démoni elemnek tekintetbe vétele nélkül.

Alig jut a gyermek abba a korba, hogy értelmével él, máris megkezdődik lelkéért — mint egy modern iró mondja — a Sátán szívós és kitartó sakk-játszmája Istennel. Fáradhatatlanul, pihenés nélkül küzd lépésről-lépésre; támadásai hol nyiltak, hol rejtettek; a húzások, miket a királlyal és parasztal, királynéval vagy futárral végez; megfontoltak, finoman kigondoltak, sokszor zseniálisak.

Ma már úgy állunk, hogy az ördögöt a világ urának lehet nevezni. A modern világ távol áll Istentől, Krisztustól, Egyháztól. A Sátán lelke nyomja rá bélyegét századunkra. A világsajtó, a mammonizmus és az Isten nélküli társadalom ajka által Lucifer beszél, az Istennel szemben álló tagadás megszemélyesítője.

Ha a sátánizmus antikrisztianizmus, — akkor a kereszténység természeténél fogva: antisatanizmus. Krisztus mennybemenetele előtt megígérte, hogy a hivőket e jelek kisérik: az ő nevében ördögöket űznek ki. Bár ördögűzést csupán papok végezhetnek a püspök engedélyével, — bizonyos értelemben lehet, és legyen is minden megkeresztelt s megbérmált ember ördögűző; legyen ördög-igéző s ördögkiűző, és pedig úgy defenzív, mint offenzív módon.

Csak semmi engedmény, semmi kompromisszum! Ne játsszunk a kígyóval! Ez a Szűzanya taktikája. Lebegjen ez előttünk úgy magánéletünkben, mint a politikában. A határon történő csekély engedmények, kis vigyázatlanságok döntik el nem egyszer a háborút.

A kígyó fejének eltiprója, ki Kisdedével a rózsafüzér-imádság középpontjában áll, ébressze fel bennünk a támadó katolikus szellemet. Ki kell űznünk az ördögöt! Ki kell űznünk minden este, a lelkiismeret megvizsgálásakor! S ki kell űznünk minden gyónás alkalmával! A bánat, erősfogadás, bűnvallomás, feloldozás mind exorcizmusként, ördögűzésként kell hogy hasson! Ezért gyűlöli úgy az ördög a gyóntatószéket.

Mária lovagja azonban ennyivel meg nem elégedhetik. Tudatára kell ébrednie annak, hogy a nyilvános életben is hivatása az ördögűzés. Mi az igazi katolikus világpolitika? Nyilvános, férfiajkakról hangzó exorcizmus ez istentelen világban!

Amíg a modern emberek katolikus világfelfogásának alapját nem az apostol eme szavai képezik: „Ne adjatok helyet az ördögnek!" — amíg le nem győzzük a modern, korlátokat nem ismerő hit-, lelkiismeret-, szólás- és sajtószabadságot, addig nem fogjuk Krisztus országát építeni. Előbb ki kell dobni a De Maistre által emlegetett, 1789-ből származó ördögöket! Rózsafüzér-imádságunk erre legyen irányozva; hatalmas, mindenoldalú offenzíva legyen korunk levegőjének démoni eleme ellen. Tisztító, ördögűző, szabadító imádság legyen!

Azonban egyúttal egy szebb katolikus jövő útkészítő, adventi imádsága is legyen. A rózsafüzér-imádságban valami diadal-ujjongó, harcot eldöntő, isteni optimizmus van: valami olyan, ami a pünkösdöt sietteti! Amikor a népek Máriával imádkoznak, közeledik a Szentlélek.

Úgy látszik ugyan, mintha a szomorú jelen nem akarna igazat adni a rózsafüzért imádkozó kereszténység optimizmusának. Hiszen inkább a pusztítás, összeomlás korában élünk, nem pedig az újjáépülés idejében. De nincs-e meg a forradalmaknak is az a jó oldala, hogy elpusztítják, ami rothadt, korhadt, s így helyet készítenek a Szentlélek templomának? Nem olyan időt él-e most az emberiség, melyet a régiek Via purgativa-nak, tisztulás útjának neveztek?

Vajjon a büntetéseknek, melyek mögöttünk vannak s melyeket még esetleg várhatunk, nem az-e a céljuk, hogy megtisztítsák a talajt, melyen egy új Európának kell majd felépülnie? Azt mondja De Maistre, hogy ha a Gondviselés egyszer valamit kitöröl, az nyilvánvalóan azért történik, hogy újat írjon helyére.

Tehát az egész kereszténységgel együtt kezünkbe vesszük a szentolvasót, — s harci programmunkat, melyet XI. Pius iskolájában tanultunk, oda tesszük bizalommal a kígyó fejének eltiprója, a Szűzanya lábai elé. Már régen túl vagyunk azon a modern tévhiten, hogy temperamentumos jelszavakkal, — legyenek azok akár liberálisok, akár katolikusok — meg lehet változtatni a világot.

Az Úristen kétezer esztendő óta alázatosságra nevel bennünket. S most ott állunk, ahol a teremtés kezdetén. Isten elesettségünkből, ebből a semmiből hívja elő majd az új időket, melyeket várunk. Imához!!! Csatakiáltásunk: Mária!

A királyi koldus.

Irta: Dr. Schmiedt Béla.

A Teremtő nagyon jó volt hozzá. Saját képére és hasonlatosságára teremtette. Égrenéző szemmel ruházta fel. Arcára az élet lehelletét lehelte és szeme előtt meggyujtotta az örök élet örök mécsesét. Lába elé odaterítette az egész világot s amikor birtokba helyezte, akkor tulajdonképen örökbérletbe adta neki a világmindenséget.

Fiának nevezte. Kedvelte. Szerette. És hogy része legyen a teremtés és alkotás édes érzéseiben, azzal hagyta itt lenn a földön, hogy hajtsa hatalma alá a mindenséget. És az ember — mert ez a szerencsefiú — nem mérte fel küldetése és szerepe nagyságát. Az ember megszédült. Nem markolta meg a benne dolgozó és feszülő erőket s azok a rombolás szolgálatába kerültek. Az ember farkasszemezni kezdett az éggel. A többit aztán már tudjuk. A teremtmény magára vonta a Teremtő haragját, mert vétkezett. A királyi emberből „királyi koldus" lett.

Mindnyájan a „királyi koldus" fiai vagyunk. Többékevésbbé valamennyien ott szorongunk a bűnösök és bűnözők sorai között. Útjainkon vércseppek halmozódnak fel lábnyomainkban. Ez a bűn diadala. Szomorú diadal. S a legszomorúbb az, hogy ez a szomorú diadalmenet nem akar leállani. A bűnnek mindig ácsolnak zászlórudakat. S újabb doronghoz újabb rongy kerül. Szerelmesei lettünk a rongynak és a gonoszságnak. Megtépjük a tisztát s beszennyezzük a makula nélkül valót. S a legfájdalmasabb az, hogy ebben a szomorú diadalmenetben mindenki a zászlótartó szerepét akarja betölteni.

Talán alig voltunk hat évesek, máris együtt üvöltöttünk az ördöggel s közben nem vettük észre, hogy minden bűn megtépi az emberen az embert. Nem vettük észre, hogy a bűn kerekei annyira megtépik rajtunk az istenfiúság királyi palástját, hogy lassanként koldusokhoz válunk hasonlóvá.

Szomorú színváltozás. S tetézi nyomorult vakságunkat az, hogy lassanként érzéketlenné válunk a bűnözéssel szemben. Végül is aztán egészen beárnyékol a bün bennünket. Ma reám borul a sötét pokoli fátyol, holnap reád. Végül is mindenki ott hordja a karján a bün gyászszalagját. S hogy az emberek nagyobbik része egyszerűen nem vesz tudomást erről a szomorú gyászbaborulásról, annak magyarázata abban van, hogy a legtöbb ember nincsen tisztában azzal, hogy mi is valójában a bűn.

*

Sokan azt hiszik, hogy a bűn holmi papok kezében rejlő mumus, amivel ijesztgeti az ember embertársát. Nem. A bűn másvalami. A bűn egy szomorú valóság. Bünt az követ el, aki tudva és akarva nem engedelmeskedik az Isten parancsolatának.

A bűnös tehát harcba száll az Istennel és Isten akaratával. A bűnös forradalmár. Lázong az isteni kéz és az isteni ujjmutatással szemben. A bünös megsérti az isteni akaratot. Vagy úgy, hogy az isteni törvénnyel ellenkező cselekedetet visz végbe, vagy úgy, hogy az isteni törvényt egyszerűen tudomásul sem veszi. Példában is megvilágíthatjuk szavainkat: Aki káromkodik, az magával az isteni törvénnyel helyezkedik szembe, aki pedig jogos ok nélkül elmulasztja a vasárnapi szentmisét, az a törvény figyelmen kivül hagyásával vétkezik.

A bűn egyik alkotó tényezője tehát: az engedetlenség. Sajnos, az engedetlenség szelleme benne él az ember csontrendszerében. Benne él a velőnkben. Ezzel vétkezett már az első emberpár is. És ezen az úton halad a mai modern ember is. Ez a terheltségünk. Ez a szomorú családi betegségünk és örökségünk. Az ember nem tiszteli a felsőbb erőket. Az ember királynak képzeli magát. Megy a maga által kitaposott ösvényen és nem akar belesimulni az isteni akarat mezsgyéjébe.

Ezt a túlzott és a gonoszságig végzetes szabadosságot kell kinevelnünk magunkból. Rá kell nevelnünk magunkat arra, hogy ne az én, hanem az Isten akarata érvényesüljön életstílusunkban.

Oh, mily szép lenne az élet, ha mindenki — tudós és tanulatlan — egyformán Istenre építené fel vágyait, álmait, terveit és tetteit. Ez esetben az emberi életet valami csodás összhang jellemezné, mert a közös és örök zsinórmérték Isten akarata lenne. Igy azonban minden bünös egy egyéni országot épít, ahol az elgondolások természetesen keresztezik egymást, és megszületik a tülekedés, a marakodás, a telhetetlenség, az emberi gonoszság.

Hogy a bűnt elkerülhessük, ahhoz még valami szükséges és pedig Isten törvényeinek ismerete.

Isten többször kinyilatkoztatta a maga akaratát. Kinyilatkoztatta a természet törvényeiben és kinyilatkoztatta tételes követelményeiben. Összüleinknek szemtől-szembe adta meg a parancsot. Aztán már csak a próféták által szólott. Később azután egyszülött Fiát adta nekünk, hogy annak a szájából vegyük az isteni akaratot. Szól az Isten az Egyház által, amely Egyház manap is őrzi a sinai tízparancsot. Tehát az Egyházra is kell hallgatnunk, mert az Egyházban az Isten szól.

Senki sem védekezhetik azzal, hogy „nem tudom, mit parancsol az Isten", mert az Egyház éjjel-nappal, földön és háztetőn, pincében és emeleten állandóan az Isten törvényeit hirdeti. Sajnos, a mai embert mindezek nem érdeklik. Innen van aztán az, hogy híveink jókora hányada csak sejti, hogy

Istennek is vannak jogai, de azokat nem ismeri világosan. Ez a tudatlanság azonban nem lesz mentőkörülmény az ítéleten. Ez a tudatlanság ugyanis a legtöbb esetben bünös tudatlanság. Forrása a hanyagság és az a struccpolitika, amely ujságokkal torlaszolja el magát az evangélium elől.

A mai ember nem jó teológus, pedig született hittudós mindenki. Elemi iskolai hitbeli ismereteinket elnyomja idővel a világ tudománya. Csak természetes, hogy azzal az erősen megfakult elemi iskolai hittani ismerettel nem lehet jó harcosa és munkása az ember az evangéliumnak.

*

Előtted vannak-e büneid, Testvér? Látod-e magad körül azt a szörnyű lelki lim-lomot, amibe beépíted magad a hosszú évek folyamán? Ha nem látsz tisztán, akkor végy magadnak annyi fáradságot, hogy ismerd meg a bün természetrajzát. Ismerd meg a cselekedeteidet, gondolataidat és érzéseidet. Látni fogod, hogy amint nem minden növény hasznos, éppenúgy nem minden tett és nem minden gondolat s nem minden érzés tökéletes. Egyesek mérgesek. Gyilkolnak és ölnek.

Egyelőre csak a következőket jegyezd meg:

Az embernek nincsen más tennivalója — ha büntelenül akar élni, — mint hogy szelídüljön oda Isten lábai elé és érezze meg, hogy nagy az Isten és bizony igen piciny az ember. Férgek vagyunk s nemigen lehet ágaskodnunk az ellen a torony ellen, amelyből egykor Mihály arkangyal kiáltotta a lázadó angyalok felé: Ki olyan, mint az Isten! Hangyák vagyunk s nekünk nem lehet égi magasságokat ostromolni. Gyarló fazekak vagyunk s nem lehet az Alkotó ellen lázadozni.

Legyen egyik szemünk állandóan az égen. Ne függetlenítsük magunkat teremtő Atyánktól. És ne tekintsük ezt túlzott követelménynek. Nézzünk csak széjjel az életben és látni fogjuk, hogy tud az ember lemondani a maga akaratáról és tud az ember a mások kedvében járni, ha úgy kívánja az érdeke. Vegyük csak észre, hogy a mai ember mennyire keresi feletteseinek kedvét és tetszését. Aki egy fokkal lejjebb áll az emberi sors lépcsőzetén, az sokszor hétszer és hétrét meghajlik, amíg végre észreveszi felettese. Nos, ha nem törik el az emberi gerincoszlop az evilági hajlongásban, akkor nem fog megtörni ha az a meghajlás magának a Teremtőnek szól.

Máriához, Máriával!

Irta: P. Kiss Szaléz O. F. M.

Elszörnyedünk, ha betekintünk a nagy világba. Mindenütt zürzavar, csúf önzés, fékevesztett kegyetlenség uralkodik finomabb vagy durvább alakban. Az emberi szabadságot, jogot és erkölcsöt semmibe sem veszik a hatalmasok, a lélek- és élettiprások napirenden vannak, sőt nem ritkák a borzalmas gyilkosságok, városok és országrészek feldúlása, felgyujtása sem.

Rögeszmék megszállottjai uralkodnak a félvilágon. A bolsevizmus és a nacionalizmus őrültsége embermilliókat kinoz. Új eretnekségek korát éljük! Vajjon ki segit rajtunk?

Október van! Oltártrónusainkról az ostyai szinek alól Jézus figyeli Máriát-dicsérő, életét követő buzgóságunkat.

Az eszmék zavarában legalább mi lássunk tisztán és cselekedjünk. Értsük meg, hogy egyes-egyedül Jézus a világ orvosa s Mária az eretnekségek legbiztosabb legyőzője!

Októberi imáinkat ez a kettős meggyőződés tüzelje, fokozza, szentelje meg. A szent rózsafűzér sok-sok imája ne legyen gépiesség, hanem „a szellem és élet" földi másainak alázatos könyörgése.

Nyomorúságunkban is fakasszon lelkünkből örvendezést, égfelé törő himnuszt a közénk aláereszkedő isteni Irgalom, a magasztosan szolgáló máriás élet példája. Fokozódjon örömünk, mert reánk is mosolyog az édes Jézus, sőt Mária által úgy szemlélhetjük, úgy lelhetjük meg, hogy soha többé nem veszitjük el.

Vajha így lenne a miénk az édes Jézus! Akkor bizonyára megértenők a bennünket érő fájdalmakat és szenvedéseket, együttszenvednénk a Szenvedővel, vele tartanánk a Kálváriára is. Jézussal vérimát verejtékezni, mezitelenül megostoroztatni, elviselni a tövissel való koszorúzást, hordozni a súlyos keresztet, s rászegeztetni arra. Mária átszenvedte mindezeket. Vajjon mi is?

Ezerszer boldogok a máriásan kompassziós lelkek, mert csak nekik van igazi élethúsvétjuk, ők szemlélik a mennybe emelkedő Jézus fényes arcát, bennük válik hatalommá a Szentlélek ereje, ők részesülnek leginkább az égbe fölvitt és ott megdicsőített Mária örömében.

Mindezek életünk kincsei lehetnek, ha magunk is akarjuk. Vajjon annyira botorok lennénk, hogy nem óhajtanánk ezeket? Ha óhajtjuk, nem maradhatnak puszta szándékok, hanem életté kell azokat magasztositanunk. Vagyis: nem elég Máriához jézusi életért esedeznünk, hanem Máriával át is kell azt élnünk.

Szálljunk be jóságunkkal az emberi szivekbe, magnifikátos lélekkel legyünk számukra új istenszülők, mutassuk meg nekik újjáteremtett istenországukban az Üdvözitőt és találtassuk meg velük Jézust saját magukban. Ez lesz az új világ hajnalhasadása! S ezt mi cselekedtük!

Vezessen új utakra a teremtő és megváltó erő! Szurdékokban, polgárszobákban, kéjlakokban kinlódó embertestvéreinkért földig alázkodva rebegjünk vérimát, fogadjuk el értük az élet ostorcsapásait, osszuk meg velük napjuk töviseit, vegyük vállunkra keresztjeiket s ha üdvük kivánja, feszittessük magunkat keresztre övelük. Ez lesz az új világ megváltása! S ez a bennünk működő kegyelem eredménye!

A véres Kálvária ormáról értessük meg végre minden halandóval, kislelkü szenvedővel, hogy van feltámadás és örök élet, hogy Jézus őket is várja az égbe, lelküket elhalmozza a Szentlélek számtalan kegyelmével, hogy Máriát égbe követve, elnyerjék egykor az örök élet koronáját. Új szint, fehéren izzó fényruhát nyer így a megváltott új világ, hogy benne szüntelenül hangozzék Krisztus Király diadalmas élethimnusza!

Eucharisztikus Jézusunk előtt, ha Máriát dicsérjük, életének követésére buzdulunk, jól vessük a lelkünkbe: Isten nem a munka mennyiségét, hanem annak milyenségét vizsgálja.

Legyünk a jézusi és a máriás élet leheletfinom művészei!

Mit jelent a misekönyvben a „stáció"?

Irta: Dr. Czapik Gyula.

A magyar misekönyv s vele együtt a szentmise szövegének használata mindinkább terjed. Most a használat közben veszik azonban észre, hogy bizony a szentmise szövegének elolvasása és elimádkozása csak akkor igazán lélekmegfogó és nevelő, ha ***kellő ismerettel*** történik. Nem elég azonban a szentírási szövegnek szószerinti ismerete; ***régiségtani*** tudás is kell hozzá.

A *hatvanadvasárnap* könyörgésében pl. azt kérjük, hogy minden ellenünkkel szemben erősítsen meg bennünket a *Nemzetek Apostolának* pártfogása. Ha csak ezt a szöveget nézi az ember, nem érti az összefüggést. Mi köze van a Nemzetek Apostolának: szent Pálnak a hatvanadvasárnaphoz? Ünnepe nincs e napon; életének eseményei közül egy sem kapcsolódik hozzá.

Avagy pl. a nagyböjt harmadik vasárnapja utáni csütörtökön miért könyörgünk *szent Kozma és Demjén* vértanúkhoz? E napon nincs ünnepük. Az Úr körülmetéltetésének ünnepén (újév) miért szól a könyörgés Szüz Máriáról? Karácsony második miséjében mit keres a szent Anasztáziához való könyörgés, holott ilyen jeles és liturgiailag magasrangú ünnepeken a szentek könyörgései elmaradnak máskor.

Egész sor olyan szövegrész van a szentmisékben, amelyeket magukból a szövegekből nem tudunk megérteni, de érthetővé és tartalmában emelkedettebbé lesz e szöveg, ha a régi korok történetének, Róma régi szokásainak ismeretével megvilágítjuk őket. Így a fönti szövegből meg nem okolható különlegességek is értelmet kapnak, ha a *„stáció"* fogalmának ismeretével nézzük.

Az ősi stáció.

A kereszténység első idejében sok kifejezést, nevet vettek át a hívek a zsidóktól, de főként a rómaiak a pogányoktól. Új vallási helyzetben és új vallási események, szertartások között éltek, melyeknek jelölésére nem csináltak új szavakat, hanem valamely meglévő és ismeretes profán esemény elnevezését használták reá. Üldöztetésük ideje alatt nagy szükség volt erre, mert a pogányok előtt a profán szavak nem fedték föl igazi tartalmukat. Ilyen elnevezéseket többet vettek át az őskeresztények a római *katonák* müszavaiból. Például a *vigilia* és *stáció* szavak is ezek közül valók.

A római katonaság olyan rendőri és csendőri szolgálatot is teljesített. Ezért és az akkori kor stratégiai helyzetében sokfelé voltak őrhelyeik, különítményeik, ahová a nagy kaszárnyákból egyes csapatok bizonyos időre kiszállottak. Ha a szolgálat nappal volt, akkor *stáció*-nak nevezték; ha éjtszaka, akkor *vigilia*-nak. A katonák így kapták parancsba másnapi szolgálatukat; az xy szakasz holnap stációra megy a Milvinoi-hídhoz; vagy: az xy csapat holnap vigiliát tart a Via Appia határkövénél stb. Az első azt jelentette, hogy annak a szakasznak kellett az őrséget, felügyeletet, rendfenntartást, általában a hely szerint szükséges szolgálatot a *nappal folyamán* ellátnia, a másik meg ugyanezt jelentette *éjtszakára.*

A *stáció* tehát a katonák *nappali* szolgálatát jelentette a szolgálat helyével együtt, a *vigilia* pedig az *éjtszakai* szolgálatot.

A római őskeresztények a nevesebb ünnepeken, a fontosabb bünbánati napokon összejöttek. Ilyenkor a pápa is megjelent közöttük és ő végezte, vezette az ájtatosságokat, prédikált, misézett. E gyülekezés helye a nap vonatkozása és az alkalmasság szerint máshol és máshol volt. Így szent Péter ünnepén természetesen az Apostolfejedelem sírjánál jöttek össze, szent Lőrinc napján pedig ennek reliquiái körül. Más napokon, olyanokon, amelyik napnak nem volt helyi vonatkozása (pl. nagyböjt valamelyik hétköznapján), vagy amikor a napi ünnep tárgyának nem volt épp római vonatkozása (pl. karácsonynak), valami meghatározott helyen tartották az összejövetelt, a stációt. Pl. az egyik gazdagabb hívő (pl. Pudens szenátor) házában. A híveknek az előző összejövetelen kihirdették, a távollevőknek pedig az ostiáriusok hírülvitték, hogy a legközelebbi „stáció" ott és ott lesz.

A későbbi stációk.

Az üldözések idejének elmúlta sok változást hozott a keresztények életébe. Ők azonban nem számolták föl és nem szüntették be előző szokásaikat, hanem ahol szükség volt reá, vagy tanácsos volt, a viszonyok szerint alakítottak rajtuk. Így történt a stációkkal is.

A IV. századtól kezdve Rómában egymásután épitették a templomokat. Róma akkor már egyházi kerületekre (a plébániák ősei) volt beosztva, mert az üldözés idején is meg volt ott szervezve az egyház és a szegénygondozás stb. szükségessé tette a beosztásokat. A templomépítések azonban nem annyira a pasztorális szükségletek, a kerületi beosztások szerint mentek, mint inkább az események által megszentelt helyeket örökítették meg

templomokkal. E megszentelt helyek történelmi évfordulóján természetesen ünnepélyes istentiszteletet tartottak itt, melyet rendesen a pápa személyesen vezetett. Más, nem helyi vonatkozású ünnepeken (pl. karácsony) máshol tartották az összejövetelt. Ezeket, a régi üldözés korának összejöveteleihez hasonló conventusokat, szintén *stációknak* nevezték, de most már kissé *bővitett pasztorális keretet* adtak nekik.

A hívek nem abban a templomban jöttek össze, ahol az ünnepségeket tartották, hanem egy másik templomban. Ezt a templomot collectio, vagyis „összejövetel" templomának nevezték erre az alkalomra. Amikor együtt voltak, zsoltárokat énekeltek, imádkoztak és körmenetbe fejlődtek fel. E körmenet zsoltár-éneklés, később a Mindenszentek-litániájának éneklése közben elvonult abba a templomba, ahol az istentiszteletet tartották. Vagyis a stációtemplomba. Megérkezésük után ott először szentbeszéd volt, majd pedig szentmise következett, amelyet rendesen a pápa tartott.

A későbbi korok stációtartása ilyenképen körmenettel és egy másik templomban való gyülekezéssel bővült. Ez a körmenet nem tévesztette el hatását a hívekre sem. Az imádkozó, éneklő, később zászlókat és jelvényeket vivő tömeg az áhítatos buzgóság, a felvonulás tömeghatása, nem múlt el minden eredmény nélkül azokra, akik nem vettek részt, hanem csak végignézték az eseményeket.

Az üldözéseket követő évszázadokban aztán kialakult egy meghatározott sorrend és naptár, amely szerint bizonyos ünnepeken, rendesen a meghatározott templomban misézett a pápa, és ott volt a stáció-ünnepség. Lassan-lassan *nyolcvanhét* ilyen stáció-nap volt és a misekönyvben is feljegyezték, *hogy ezen a napon itt és itt van a stáció.*

Amikor aztán a Róma városában használt misekönyveket az egyház egyöntetűségének alapján az egész világon átvették és kötelezővé írták elő, e misekönyvek szövegével a stációk felirata is mindenhová eljutott. Ma is minden templom misekönyvében ott van, sőt azoknak könyvében is, akiknek magyar misekönyv van birtokukban, — hogy melyik nap hol van Rómában stáció.

Ebből aztán megérthetjük az egyes miseszövegeknek egyébként érthetetlen vonatkozásait is. A sok közül a cikkünk elején említett eseteket is. Például a hatvanadvasárnapi könyörgés azért szól szent Pálról, mert ezen a vasárnapon a Szent Pál-templomban volt a stáció. Karácsony második miséjében azért van könyörgés szent Anasztáziáról, mert ezt a szentmisét szent Anasztázia római templomában mondotta a pápa. Újév napján a szentmise oratioja azért szól a boldogságos Szent Szűzről, mert a Szent Szűz tiberisentúli templomában tartották ezen az ünnepen a stációt stb.

Ha tehát a misekönyvnek ezt a nyolcvanhét szentmiséjében levő, nem éppen túl ritka különlegességeket meg akarjuk érteni, amelyeket magából a szövegből nem tudunk kimagyarázni, nézzük meg, hogy hova van ezen a napon előírva a stáció-ünnep. Ebből azután sok mindent ki tudunk magyarázni.

Megvan-e még a stáció?

Amikor az avignoni fogság idejében a pápák elkerültek Rómából, a stációk is visszafejlődtek. Sőt, jóformán teljesen meg is szűntek. Újabban azonban ismét életbe hívták őket. Nem valamennyit, hanem a nagybőjti stációkat csupán.

1918-ban kezdték el a stációk felújítását. Azóta a római vikárius-kardinális (aki a Róma egyházmegyei főpásztori teendőit végzi), minden évben pásztorlevélben buzdítja a rómaiakat, hogy vegyenek részt a stáció-ünnepeken.

E stáció-ünnep lefolyása a következő: A stáció ősrégi templomában ezen a napon főpapi nagymisét mondanak és a templomot, már annyira, amennyire a nagybőjti idő engedi (minthogy csak a nagybőjti stációkat újították fel Rómában), feldíszítik. A templom ereklyetartóit kirakják az oltárokra, sok gyertyát gyujtanak, azt a részt, ahol a templomnak nevezetesebb szentje nyugszik, örökzölddel díszítik, a templom mártírjának sírját egy hatalmas pálmaággal jelölik. A nép nagyszámmal vesz részt ezen a főpapi szentmisén, és napközben is sokan látogatják e templomot.

Estefelé aztán befejező ájtatosságot tartanak. Rendesen a papi zsolozsmának kompletorium nevű részét hangosan éneklik, utána pedig körmenetet tartanak a stáció-templom környékén, és visszatérve a templomba, imádkoznak, majd ünnepi áldással (rendesen a szent kereszt partikulájával szokták adni ezt az áldást) befejezik ezt az ünnepséget.

*

A stáció-ünnepeknek tehát számunkra, akik Róma városától távol élünk, nincsen ma már gyakorlati jelentősége. Mint fentebb említettük, egyes szentmisék szövegének igazi és mélyebb megértéséhez azonban feltétlenül szükség van arra, hogy tudjuk, azon a napon hol volt régen stáció?

Feleletre váró verssor.

Egy irországi kolostor régi antifonáriumában van egy igénytelen kis költemény a VI. századból, a kolostor egy régi apátjának tiszteletére.

Az apátok közt volt egy Comgall nevű, akiről úgyszólván semmi egyebet sem tudunk, csak azt, amit a költemény két sora mond róla gyermekded egyszerűséggel:

„Az Úr szerette Comgallt
És Comgall viszontszerette az Urat."

Úgy kellene, hogy ezt a két verssort minden keresztény élet fölé oda lehessen irni! Az első sor már oda is van vésve életünk hajnalára — csak a másodikat kellene tétovázás és hamisság nélkül odairni!

Hogy Isten megelőző nagy szeretetére az egyetlen megfelelő választ megadhassuk, nincs más mód, mint teljesen közreműködni az Ő szeretetével.

Szomorúság.

A lélektan tudományos kutatásai alapján a szomorúságnak két, ellentétes megnyilvánulását különböztetjük meg: a levertséget és a rossz kedvet.

A levertség (depresszió) kimerültségre emlékeztető, nyomott, terhes hangulat. Jellemzi a passzív nyugalom, amelyet csak igen csekély fokban zavar, nyugtalanít a rossz kedv.

A *rossz kedvnek* inkább aktív, cselekvő jellege van. Benne a nyugtalan kedvetlenségérzet kifejezetten előtérbe lép. Bosszankodást, önmagunkkal szemben elégedetlenséget, és feszült izgatottságot tartalmaz. Hatása alatt bensőnkben ösztönös sürgetéseket tapasztalunk, hogy a rosszat, a bajt, amely miatt a szomorúság támadt bennünk, mielőbb elhárítsuk.

A gyöngeség és tehetetlenség tudata az *oka*. Ez az a rés, amelyen keresztül a szomorúság érzelemvilágunkba szivároghat. A fenyegető rossz, vagy a jelenlevő baj tudatunkba mered. Egyben látjuk tehetetlenségünket vele szemben. Azt, hogy nem vagyunk képesek elkerülni vagy megakadályozni. S a szomorúság érzelme belepi lelkünket. Ez a folyamat érvényesül, pl. amikor hozzátartozóink halála vagy amikor a gyermeknél a testi fájdalom szomorúságot okoz.

Aztán kifelé árad. Könnybe, sóhajba, siránkozásba, panaszba tör elő bensőnkből. De *külsőleg megnyilvánulhat* dühös csapkodásban is. Sőt a gyermek képes bánatában önmagának testi fájdalmat is okozni, csakhogy benső kínját elnyomja. A felnőtt gyakran szótalanná lesz. Részint önuralma következtében. Vagy mások iránti szeretetből, figyelemből. Részint önérzete készteti erre. De nála is a könnyek csak enyhülést jelentenének. Ha a szomorúság egész valónkat átitatja, bénultságban, fáradságérzetben jelentkezik. Mozdulataink vontatottá, lassúvá ernyednek. Hangunk gyöngül. Mintha erőnket vesztettük volna. Vagy mintha teljesen kimerültek lennénk. Olykor ezekkel a külső megnyilvánulásokkal ellentétben, megzavarodott tevékenységet fejtünk ki. Beszámíthatatlan mozdulatokat végzünk. Az öngyilkosság gondolata vetődik elénk.

Ez az érzelem *célra* tör. A kívánt dolgok felé. Máskor segítségkérés a célja. Főleg gyermeknél. A felnőtt visszatartja panaszát, ha látja, hogy céltalan, más sem tud rajta segíteni. De büszkesége is tiltakozhat a gyengeség ilyen jele ellen. A *fájdalom gyakran késztet imára*. Mások együttérzésének felkeltése is célja lehet szomorúságunknak. A rokonszenv utáni igény dolgozik ilyenkor bennünk. A szükségérzet más valaki után, aki könnyítene rajtunk. Tanácsot, segítséget nyujtana. A szomorúságban van valami ösztönös törekvés: a segítség utáni vágy, a segítség keresése.

Érdekes jelenségeket mutat a szomorúság érzelemtestvérének, *a szeretetnek szolgálatában*. A szeretett személy távozása, vagy elvesztése miatt támadt szomorúság gondolatunkat az illetőre irányítja. A társaság elkerülésére indít. Az emlékeket eleveníti fel. Sőt magának a szomorúság érzelmének táplálására is késztet. A fájdalom, a búsulás édessé, kívánatossá válik. Vágyat kelt a mielőbbi találkozás és együttlét után. Az öröm és szomorúság váltakozása rendszerint a szeretet rügyfakadásának megindítója. S aztán táplálója. Ha valakinek a jelenléte önmaga miatt örömöt vált ki — s nem a tapasztalt, vagy várható előny miatt, — kipattan szívünkben a szeretet bimbója. De ez a szeretet csakhamar elfonnyadna, elhalna, ha a szomorúság ösztönös törekvése fel nem lépne: hogy a szeretet tárgyával szemben előbbi örömteljes viszonyát visszaállítsa. Ez által fejlődik, erősödik szívünkben a szeretet.

A szomorúság érzelmének *törvényszerű hatása* hasznos bepillantást enged szivünk érzelem-útvesztőjébe.

A kontraszt-hatás, az éles különbségérzet kirívóbb, ha öröm előzte meg közvetlenül a szomorúság beállát. Vagy ha egyidőben az örömre terelődik gondolatunk. Viszont enyhül a különbségérzet, ha közvetlenül egy előbbi bánat-érzelem után támadt a lélekben. Vagy ha egyidejűleg más, esetleg nagyobb bajra gondolunk. Ha hirtelen toppan be öntudatunkba, kinzó ereje felszökik. Ezért szoktuk a rossz hírt részletekben közölni. Vagy kellő előkészítés után beadni. Ezért vonjuk el az illetőt előbb a szórakozástól. Enyhül bánatunk, ha tudjuk, más is velünk érez. De fokozódik a kárörvendés láttára. Jobban sajog bánatunk, ha a bajt mi magunk okoztuk. A szomorúság képes a lelket béklyóba verni. Szellemi erőit lefokozza. A bátorságot, önuralmat, életkedvet és munkalendületet letöri. Ami azelőtt megörvendeztetett, elveszti vonzóerejét. Sőt taszítólag is hat. Céltalannak tünteti fel az életet. Munkánkat értéktelennek, haszontalannak minősíti.

Gyakran a szomorúság döbbent az igazi értékekre, s nevel azok megbecsülésére. Borongó fényénél kezdjük értékelni azt, amit esetleg végkép elvesztettünk. Rávilágít a megvont szeretet becsére, amelyet pedig azelőtt közömbösen, hála nélkül fogadtunk el. Viszont az elvesztés fölött érzett szomorúság gyönge foka tárja föl, hogy szeretetünket az elvesztett személy vagy dolog iránt nagyon is túlbecsültük.

Egyáltalán nem haszontalan érzelem a szomorúság. Legegyszerűbb, megnyilvánulásának a segítségkérő szomorúságnak is megvan az egyén számára a *haszna*. Főleg a gyermek látja hasznát. A szeretet számára is előnyt jelent: az öröm és szomorúság hullámzása erősebben láncol a szeretet tárgyához. Sőt a makacs, vigasztalhatatlan bánat, amelyet főkép valakinek egyszersmindenkori elvesztése vált ki, sem haszontalan. Elvezet a hithez: az elhunyt a halál ellenére is a mienk marad, valamikor találkozunk, egyesülünk vele. Ha a szeretett személy megbélyegző tettet követ el, a szomorúság képes megőrizni a szeretetet a bűnös iránt. S arra ösztönöz, hogy a megsértett rendet állítsa helyre, feledtesse el a botlást. Ha pedig mi hibáztunk, rávezet a jóvátevés útjára a megbánás és bocsánatkérés által.

De *káros túlzásokra* is ragadhat. Embergyűlöletre tüzel. Vagy céltalan dühöt vált ki önmagunk iránt. Megvetést szít. Irígységet támaszt . . .

Hatása a következőkben nyilvánul meg: A fájdalom a figyelmet szorosan a tárgyon tartja. Ellentétben az örömmel, mely más tárgyra is átragad. A szomorúság törekszik minden más dolgot közömbös vagy épen ellenszenves színben feltüntetni.

A bánat hangulata, mihelyt elterelődik gondolatunk a tárgyról, nyomban elenyészik. Felenged. Az öröm felé hajlít. Míg az öröm megmarad, sőt az új tárgyat is beragyogja.

A *beteges kedvetlenség* a levertségérzetet állandósítja. Vagy lelki fájdalmat kelt, amely az alkalmatlanság letörő érzetével párosul. Gyakran gondolati és akarati gátlásokat okoz.

A *melanchólia* a levertség mellé a félelem, gyanakvás, elégedetlenség érzetét keveri. Ha fokozódik, az önuralom elvesztése is bekövetkezik. S érzéki csalódások léphetnek fel. A kóros melanchólia részben a letörtség, közömbösség, nyomottság szenvedőleges, mozdulatlan állapotát idézi elő. Részben izgatottság, elviselhetetlen aggodalom és félelem-ingereket kelt.

Hatása a lelkiéletre.

Amilyen lendítő ereje van az örömnek, olyan bénító hatást képes kiváltani a szomorúság érzelme. Passzív formája, a levertség, nyomasztó, ólmos ködként belepi, eltölti a lelket. Maga az érzés nem mindig kellemetlen. Annál kevésbbé tűnik károsnak. Sokszor jól esik az édes-borongós mélabú. A csendes hallgatagság. A tétlenségnek ez a faja nem kerül megerőltetésbe. Fölment az erőfeszítés alól, amelybe különben a lelkiélet kerül. Fokozottabb színeződéssel már nyomottságérzet lép előtérbe. Kellemetlen feszültséget okozhat. S fokozódhat a komorságig, a keserűségig, a kislelkűségig, a csüggedésig. Bár még mindig a könnyebb végét jelenti a munkának: öntudatlanul is igazolva érezzük magunkat és felmentve a komoly, elszánt munka alól, amelybe talán ép a rossz hangulat eltüntetése, elűzése kerülne.

A tétlen, ernyedt búsongás lelki energiánkra zsibbasztólag hat. Lelkiéletünk ütemét érezhetően lefékezi. A köd elűzte az életetadó napsugarat: a lélek derűjét. A lélek levegője mozdulatlan, állott, fülledt lett. S ezt megérzi egész valónk. Idegrendszerünk. Vérkeringésünk. Az izmok. Az értelem munkája lassúbb lesz. Képzelőtehetségünk sötét képekkel telik meg, hogy csak növelje a teherérzetet. Az akaraterő lankad, ernyed. Külsőnk sem vonhatja ki magát hatása alól. Szemünk fénye megtörik. Vonásaink elsötétülnek. Arcunk savanyú, kelletlen. Testtartásunk hanyag. A kötelességteljesítés akadozik. Erényéletünk hiányokat mutat. A kísértések szaporodnak. Burjánzik a bűn. Vagy legalább is ingadozik az akarat. S a hibák iránt, a lelki károkkal szemben érzéketlenné tompul lelkiismeretünk. Érzéki örömök után nyúlunk, hogy enyhítsük örömtelen állapotunkat. Hibát hibára halmozunk, imáinkat is hanyagul végezzük. Elveszítjük fogékonyságunkat a kegyelmi behatásokkal szemben.

Viselkedésünk épen nem megnyerő, nem apostoli. Lógó orrunk, komor tekintetünk riaszt, taszít, kiábrándít a lelkiéletből. Hamarabb sértjük meg embertársainkat. Bosszant hibájuk, amelyeket különben észre sem vennénk. Gyanakvásunk, bizalmatlankodásunk, érzékenykedésünk türelmetlenségre ragad. Ingerlékenységünk a tapintatlanságig, sőt a gorombáskodásig hatványozódhat. S közben másokat okolunk, önmagunkat igazolgatjuk lelkiismeretünk előtt. Vagy ha érezzük is hibánkat, nincs kedvünk javítani, jóvátenni. Annál kevésbbé megakadályozni. Környezetünk is megsínyli rossz kedvünket. Elűzzük mások örömét. Letöröljük arcukról a mosolyt. Megfagyasztjuk a hangulatot.

A szomorúságnak ez a kiadása a lelkiélet mérge. Valóságos rozsda, szú. Fojtó gáz. Gyönyörű erényéletet lankaszthat el. Gyönyörű erőfeszítések, érdemszerző küzdelmek megölője . . . Savanyú szenteket termel. A vallásos élet elrettentő példányait.

Nem hiába menekült Berchmans szent János a szomorúságtól. Minden ilyen érzelmi hullámot a bukott angyal mesterkedésének tulajdonított. Szent Bernát is. Szerinte: a világ hiúságokat sugall. A test érzékiekkel hízeleg. Az ördög keserűséget lövell a lélekbe.

Vajjon az Úr Jézus hogyan néz a mindíg szomorkás, borongós lélekre, *mikor*: „Isten a jókedvű adakozót szereti." (2. Kor. 9, 7.)

Védekezés.

A levertség nem a lelkiélet légköre. Egy pillanatra sem engedhetem tehát, hogy úrrá legyen a szívemen.

De hogyan járjunk el, ha a szomorúság makacsabb? Gyakori és szinte rendszeres?

Itt nem akarunk foglalkozni a beteges búskomorság gyógymódjával. Csupán a rendes lelkiéletet fenyegető levertség problémájának megoldásához szeretnénk néhány gondolattal hozzájárulni.

Mindenekelőtt ki kell tapogatni búsongó állapotunk rejtett okát, *feltárni titkos forrását*, ahonnan táplálkozik.

Nem hivatkozhatunk a melanchólikus természet adottságaira csupán. Igaz, hogy a melanchólia főforrása lehet levertségünknek. De ez esetben sem takarózhatunk természetünkkel. Munkába kell állnunk, hogy ennek a jellemadottságnak káros következményeit semlegesítsük. Hátrányos oldalát eltüntessük, ellensúlyozzuk.

Ha betegség, kimerültség, gyönge táplálkozás az oka állandó rossz hangulatunknak, tudjuk, mi a teendőnk.

Nagy szerepet játszik önszeretetünk is. Sok búbánat mögött találjuk meglapulva. Vagy épen strucc módra. Pl. a sértett hiúság. Sokszor a jó Istennel és önmagunkkal szemben: mert hát nem lehetünk olyan gyorsan szentekké, mint amilyen sebességgel azt kitervezlük . . . Mélyebben fekvő okok között szerepelhet türelmetlenségünk a lelki fejlődés rendes, lassú menetével szemben. Vagy sikertelenség. Csalódás. Ambiciónknak nincs elegendő tárgya. Helytelen, tisztázatlan elgondolások, hamis felfogás a lelkiéletről. Tapasztalatlanság, járatlanság a lelkiekben. Képzelőtehetségünk merész játéka . . . Érzékenykedésünk . . . stb.

A legközelebbi okok felismerése nem nehéz. S mihelyt a tövist, mely a szomorúság genyedését okozta, kihúzzuk, elmúlik rövidesen a búbánat. Nem lesz nehéz fölösleges, kicsinyes dolgok miatt lelkünk harmónikus fejlődését megzavarni . . . S talán ahhoz is hozzászokik szemünk, hogy felfedezzük benne az Úr Jézus üzenetét. . . . Ilyen beállítottság mellett — ha egyre jobban akarjuk szeretni Őt — hamarosan el fog menni a kedvünk a szomorúságtól . . .

Szellőztessük lelkünket. Jó gyónással. Alapos beszámolóval, őszinte önleleplezéssel lelkiatyánk előtt. A kipanaszkodás is segít. A legbiztosabban az Úr Jézus előtt. Megértő társunk előtt is kiönthetjük búbánatunkat. De sohase olyanok előtt, akiknek kárt okozunk panaszkodásunkkal. Pl. sohase növendékek előtt, ha tanártársak vagy társnők okozták — nem épen a legépületesebben — szomorúságunkat. Többet rombolunk ilyenkor, mint amennyit könnyítünk szívünkön. Nagyon kell őrizkednünk, nehogy elégedetlenséggé, lázongássá, megszólássá aljasodjék le panaszkodásunk!

Lelkiatyánk — mint kívülálló — jobban tud borongó lelkünkhöz nyúlni. Hamarabb meglátja a közelebbi, de a mélyenfekvő okot is. Neki önmagunkra is panaszkodhatunk, ha gyakori szomorúságunk erősen hátráltat lelki előhaladásunkban. És kérjük is, segítsen, hogy ered-

ményesen járjunk el abban a lelki munkálatban, amellyel a szent vidámságot akarjuk megszerezni . . .

Mihelyt belátjuk, hogy a levertség és lelki haladás nem egyeztethető össze, és elszánt odaadással megkezdjük az ellenmunkálatot az esetleg makacsabb, idült kedvetlen hangulatunk ellen: minden további lépés lelki erősödésünket szolgálja. A kedvetlenség ugyanis csak addig árt, amíg engedünk neki, rágódunk és emésszük magunkat. Amíg nem vesszük észre azt a sorvadási folyamatot, amelyet okoz. Amíg jogosnak, igazoltnak tartjuk komorságunkat és összetévesztjük a vallásos, benső élettel. Az összeszedettséggel és buzgósággal. A „szent" komolysággal és szigorral. Amíg azzal mentegetjük és hagyjuk el magunkat: kérem, értsenek meg, legyenek elnézőek, mert most nekem dezolációm van . . .

Az úgynevezett lelki munkálat (melyet tulajdonképen minden tenyegető lelki baj ellen meg kell inditanom és végrehajtanom!) nagy buzgósággal összpontosított lelki küszködésben, törtetésben, igyekezetben áll. Az ima, elmélkedés, részleges lelkiismeretvizsgálat, lelkiolvasás stb. pergőtüze alá veszem szomorúságomat. Imádsággal előzöm meg vagy üzöm ki szivemből a beálló levertséget. Elmélkedéssel adok ellengőzt a lefelé húzó mélabúnak. Megfontolom a károkat és az öröm éltető erejét. Szétszedem, elemezem a lelkemben fellépő, keletkező nyomott hangulatot, hogy meg tudjam előzni . . . Igen sokat foglalkozom örömet keltő témával, hitigazságokkal . . . Nagyon hasznos lelki olvasást végezhetek ilyenkor pl. Keppler: Több örömet c. művéből, vagy Tissot: Hibáink jóra fordításának művészete c. könyvéből stb. A nap folyamán önellenőrzéssel leszek résen minden hangulatváltozással szemben, hogy végre tudjam hajtani jó feltételeimet, melyeket a szomorúságom ellen tettem. A tornyosodó búfelhők elől vidám gondolatokhoz menekülök. Figyelmemet elterelem. Egy pillanatig sem engedem, hogy rágódásra, bosszankodásra ragadjon a levertség. A friss testmozgás is elűzi a borongást. A vidám dallam, ropogós nóta a zongorán . . . Egyszóval: menekülök. De ha erősnek érzem magam: szemébe nézek, hogy leleplezzem torzításait, az igazság elferditését, sötétenlátó képzeletem hozzátoldásait. És hogy megalázódjam. Aztán sietek magasba szegezni tekintetem és örülök. Örülök annak, ami szomorúságot okoz: a sértésnek, a felsülésnek, a nehézségnek, hogy ismét viselhetek valamit az én Uramért, és ismét gyarapodhatom az Ő szeretetében . . . Bizonyos értelemben örvendek hibámnak is (miután őszintén megbántam!), hogy az Úr irgalmát megdicsőíthetem. Mint ahogy boldog Colombière tette. Ha nem is sikerül örülni, nem csodálkozom, nem bosszankodom önmagamra. Megalázódom nyugodt, derült, békés lelkülettel.

A levertség, a csüggedés szomorú hangulata nem egyszer merülhet fel problémaként lelkiéletünkben. Mindannyiszor csupán a komoly, elszánt, imádságos, alázatos küszködés adja a megoldást. A rugalmas akarati állásfoglalás: nem tűröm, hogy akár egy órára is bensőmbe fészkelje magát a levertség. S ha észreveszem, hogy kedélyemre már rátelepedett, ráfeküdt: nyomban, habozás nélkül rázom le bénító ölelését. Nem engedem, hogy letörjön. Összeroppantson. Megtorpantson utamon a tökéletesség felé. És küszködésem nem lesz hiábavaló. Nem lesz meddő és gyümölcstelen. Ezen a lelki próbán, tisztitótűzön sikeresen haladok át. Leszámítva azt, hogy lelki erőim minden határozott állásfoglalás nyomán gyarapodnak, küszködésemet az Úr Jézus jutalmazza meg. Állhatatos munkánknak megadja a sikert, a derűt, lelkünk mély, megingathatatlan békéjét.

G. L. S. J.

Dominus vobiscum!

Ezzel a liturgikus köszöntéssel is úgy vagyunk, mint sok mindennel, ami nagyon gyakori. Azt hisszük, hogy teljesen értjük a tartalmát és ismerjük keletkezését. Pedig sokan bizony keveset tudnak róla.

1. Eredete. A *„Dominus vobiscum"* és felelete: *„Et cum spiritu tuo"* (Az Úr veletek — És a te lelkeddel) zsidó eredetű, az ószövetségből átvett köszöntés. Egyike volt az ószövetségiek üdvözlési módjának. Találkozunk vele a Szentirásban is. *Ruth könyvében* (2, 4.) Booz, a gazdag földbirtokos igy üdvözli aratóit: „Az Úr veletek!" és ezek igy felelnek neki: „Áldjon meg téged az Úr!" a Boldogságos Szűz Mária köszöntésébe is belefoglalta Gábriel „Az Úr teveled" szavakat.

A szentirási adatok szerint tehát a köszöntésnek *első része* régi és ószövetségi eredetű, de a második részét (Et cum spiritu tuo) már nem találjuk meg a Szentirásban. Ebből azonban nem következik, hogy a zsidók nem használták. Annyi bizonyos, hogy szövegezése zsidó eredetre mutat. A zsidók ugyanis a személy mellé igen szerették a lelket is odatenni. A léleknek a személlyel való ilyen összekapcsolása egy speciális zsidó szólásmód, azaz hebraizmus. A zsidó e helyett: „Vágyok utánad", azt mondta: „Vágyik utánad az én lelkem!" „Magasztalom az Urat!" helyett: „Magasztalja az én lelkem az Urat!"

Értelme szerint tehát ez a zsidó köszöntés igy szólott: „Az Úr veled van!" a válasz pedig reá igy: „És veled!"

2. Liturgikus értelme. Ezt a zsidó köszöntésmódot felvették a liturgiába is. Ott természetesen különleges és a krisztusi eszmével összekapcsolt jelentőséget és tartalmat adtak neki, nem annyira üdvözlés, mint inkább *figyelmeztetésre, bátorításra való szólam lett belőle.*

Az őskeresztények egész gondolkozásuk, eszmekörük középpontjába Krisztust állították, akit ők *Úrnak* neveztek. Ez a tudat, hogy Krisztus velük van, nézi őket, segíti őket, a bajban nem hagyja el őket, hallatlan erőt adott nekik. A liturgikus köszöntés tehát öntudatukba idézte ezt a központi keresztény gondolatot. *„Az Úr veletek van! Ne féljetek tehát, de vigyázzatok is magatokra, szedjétek össze magatokat, mert ő lát, figyel benneteket!"*

A liturgikus válasz hasonlóképen átalakult gondolattartalmában. Az őskeresztényeknél már nem az egyedet jelentette a lélek szó, mint a hebraizmusban, hanem azt a *Szentlelket,* amelynek a papi rend kegyelmével részesévé lett a liturgiát végző felszentelt egyházi személy. A felelet *erre* vonatkozik. Azt mondja a hivő sereg a papnak, hogy *övele pedig különlegesen, a Szentlélek rendi* (ordinációs) *kegyelme által főképpen ott van az Úr.*

Bizonyítéka annak, hogy igy kell értelmezni az „Et cum spiritu tuo" szavait, az, hogy a liturgiában *csak a felszentelt papnak, vagy a felszentelt diakonusnak* szabad mondania a *„Dominus vobiscum"*-ot, és csak öneki szabad igy felelni: *„Et cum spiritu tuo"*. Azért van ez igy, mert csak ők részesei a felszentelés kegyelmének. Ha más végez olyan szertartást, amelyben a *„Dominus vobiscum"* szavai előfordulnak, subdiakonus csak az illető, vagy csak klerikus és pl. a breviáriumot végzi, vagy a vesperást mondja, ilyenkor a „Dominus vobiscum" helyett ezeket kell mondania: *„Domine exaudi orationem meam"*, és erre a felelet: *„Et clamor meus ad te veniat."* (Uram, hallgasd meg könyörgésemet; — És az én kiáltásom jusson el Hozzád!")

—cg.

Az angyalok látnoka.



Irta: Dr. Czakó György.

Újabb időben sok olyan életrajz jelent meg, melyeknek szereplői rendkívüli lelki életet éltek és rendkívüli kegyelmekben részesültek. Ezeknek adatai természetesen csupán *emberi hitelt* érdemelnek és még távol állnak az Egyház állásfoglalásától. A rendkívüli események, az életükbe belekapcsolt magánkinyilatkoztatások és ezeknek leírásai, tartalmai *nem képezték még az Egyház szigorú vizsgálatának a tárgyát és igy sem hitelességük, sem tartalmuk kifogástalanságát még nem állapították meg.* Ezeket az életrajzokat, naplójegyzeteket, magán kinyilatkoztatásokat, csodás jelenségek leírásait tehát ilyen értelemben vegyük.

Nemrégiben egy érdekes könyv jelent meg Németországban, *Karlsruhe*-ban. Az újabb misztikus szereplők kiváló életrajzkutatója és írója, *lovag Láma Frigyes* egy, az édesanyjához lélekben közelálló nőnek életrajz-vázlatát és írásainak néhány szemelvényét közölte le benne. A szereplő főszemély, valamint a többi szereplők nevét nem hozhatta még nyilvánosságra, mert tekintettel kell lennie több, még élő személyiségre.

Az életrajz szereplője *Sch. Mechtildis*, Münchenben született előkelő családból. (Az évet nem említi a szerző.) Édesanyja valósággal meggyülölte a kicsiny leányt, mert születése majdnem életébe került. Éveken keresztül rá sem tudott nézni. Igy hát kora éveiben megszokta már a szenvedést, és bizony erre a megszokásra nagy szüksége volt később. Atyja annál jobban szerette a kicsiket, és ennek képe, mint egy jóságos, mélyen vallásos, szelídlelkü férfiúé maradt meg emlékében.

A kis Mechtildis különös szánalommal nézett már kicsiny korában a fájdalmas Szent Szűz képére. Volt neki egy kis csipke zsebkendője és amikor édesanyja elment hazulról, elővette ezt a zsebkendőt, széket húzott a Fájdalmas Szent Szűz képe elé és felpipiskedve, a kendővel törölgetni kezdte a Szent Szűz könnyeit. Az életrajzírónak állítása szerint, ezzel a kendővel egy kisgyermeknek fájós szemeit megtörölte és a súlyosan beteg szemek meggyógyultak.

Mechtildist elsőrangú nevelésben és gondos kiképzésben részesítették szülei. Gyönyörü hangja volt és ezt is kimüvelték. Ha remek althangján énekelt, az utcán is megállottak a járókelők.

Fiatal leány korában rendes gyóntatót választott egy redemptorista szerzetes személyében. Ez igen tapasztalt, müvelt, de nagyon keménykezü lelkivezető volt, aki igen szigorúan fogta a bünt. Ő adta neki a *Keresztről nevezett Magdolna* nevet, hogy ezzel odakapcsolja Krisztus keresztjéhez. Mechtildis e néven kívül saját magát irásaiban *Ancillá*-nak nevezte, mert az Úr szolgálójának, alázatos leányának tekintette saját személyét.

Gyóntatója, akit legtöbbször „Servus Dei" álnéven említ, főkép alázatosságot akart belenevelni és a hiúságnak, valamint önszeretetnek még a csiráját is ki akarta irtani gyónógyermeke lelkéből. Ez sikerült is neki, és Mechtildis naplójából látjuk, hogy minél több rendkívüli kegyelmet kapott, annál mélyebbé vált alázatossága és saját értéktelenségének meggyőződése.

Mechtildis szerzetesnő szeretett volna lenni. Egyik nővére a müncheni Herzogspital-Kloster nővérei között müködött és ő is szerette volna követni. Istennek azonban más tervei voltak vele. Gyóntatójával megbeszélte jövőjét és ennek az volt a véleménye, hogy Mechtildist Isten a házaséletre szánta.

1895-ben férjhez ment. Naplói és élete tanúsítják, hogy szívének egész szeretetét férjének adta, de érdemtelent ajándékozott meg vele. Férje valósággal zsarnok volt, aki feleségét testileg, erkölcsileg és lelkileg valósággal gyötörte. Férje rövidesen hütlen lett hozzá és egy Mechtildisnél müveltségben, szépségben sokkal alantasabb személlyel kötött viszonyt és Mechtildisnek valósággal szolgálnia kellett ezt a személyt. Hogy mennyire felül tudott emelkedni mindezen, kitünik abban az időben irt naplójának egyik sorából, ahol azt irja:

„Az egész világon férjemet szeretem legjobban."

Hogy mit kellett szenvednie a házasságban, kifejezésre jut naplójának egyik helyén, ahol házasságuk első évének egyik eseményét írja le: A kereszt előtt térdelt egyszer. Sírva panaszkodott az Üdvözítőnek: *Drága Szerelmem, az, akinek a Te akaratod szerint szívemet odaajándékoztam, arcomba vágott és én most halálosan szomorú vagyok. De én hallgatva tűröm el ezt az arculütést azoknak az arculütéseknek tiszteletére, amelyeket Te szenvedtél. Ámde, Uram, mit adsz érte nekem?"* A napló szerint Mechtildis a keresztről válaszképen e szavaira, csak ennyit hallott: *„Szeretetet leányom!"* E két szó és a nyomában járó szívbeli öröm valósággal kápolnává alakította szobáját és Mechtildis ettől kezdve, éveken keresztül türelemmel és a bosszúállás gondolata nélkül viselte el férjének sok-sok kegyetlenségét és bántalmazását.

Hogy gyóntatója milyen keményen kezelte, érdekesen kitűnik abból, amit akkor mondott neki, amidőn ezt az alább merített vigasztalást nyerte az Úr Jézustól. *„Gyermekem,* — mondta neki a redemptorista páter — *kicsiny lehet a te hited és gyenge a szereteted, hogy az Istennek ilyen eszközökre van szüksége veled szemben!"*

*

1898-ban Württemberg egyik nagyobb városában magasabb hivatalt kapott a férje. Ott még jobban megsokszorozódtak Mechtildis szenvedései. E protestánsok által lakott vidéken nagyon gyenge volt a lelkipásztori ellátás. Rendes gyóntatót sem talált és naplójában panaszkodik, hogy lelkipásztora minden mással törődik, de az ő lelkének előrehaladásával nem. Súlyos betegen feküdt itt több ízben, és hónapokon keresztül nem tudott a szentáldozáshoz járulni. Később azonban mégis, Isten különös adományaképp, egy kiváló gyóntatóatyát talált, aki azonban még most is él, és az életrajz-vázlat írója ezért nem akarja nevén nevezni.

1906-ban meghalt első lelkivezetője, a redemptorista páter. Naplójában azonban még sokszor megemlékezik róla. 1919-ben feljegyzi naplójában és leveleiben, hogy álmában látta ezt a pátert, aki azt mondotta neki, hogy: *„Nemsokára, leányom, nemsokára!"* Közeli halálára értette. 1919 november 21-én felvette az utolsókenetet. November 30-án, vasárnapi napon ápolóját elküldte a szentmisére s közben csendesen eltávozott a lelke. Férje volt mellette.

Férje néhány évvel halála után megtért és bűnbánatos szívvel halt meg; úgyszintén Istenhez térve meghalt az a nő is, aki Mechtildis házasságát megmérgezte.

*

Ritter von Lama, Mechtildis naplójából, leveleiből és ismerőseinek tanúbizonyságából összegyűjtött néhány igen érdekes és tartalmas szemelvényt. Köztük különösen tanulságosak azok, amelyeket az *angyalokról* hagyott ránk. Ime, néhány közülük:

Miért nem tiszteljük eléggé az angyalokat?

Ennek bizony nagyon egyszerű az oka: nem ismerjük őket eléggé. Hiszen a tisztelet és szeretet feltételezi az ismeretet.

Fenségük és tökéletességük ismerete, továbbá annak megfontolása, hogy milyen a viszonyuk az Istenhez, kiválóságuk és hatalmuk átgondolása minden bizonnyal az angyalok tiszteletére vinne bennünket.

És ha még ezenfelül megismernénk, hogy Istenbe kapcsolva, mennyire szeretnek bennünket, — éppen azért, mert tanúi voltak a legnagyobb szeretetcselekedetnek, Isten egyszülött Fia önkéntes halálának, tehát megismerték azt a drága árat, amelyet maga Isten fizetett az emberi lelkekért, — akkor fellángolna a mi szeretetünk is. Sőt akkor barátainknak, Istenben testvéreinknek üdvözölnénk őket.

Sajnos, kevéssé ismerjük az angyalokat. Bizony, még saját őrangyalunkat sem ismerjük eléggé, bár hűséges kísérőnk és barátunk az egész életen keresztül. Megérdemelné, hogy megismerjük és megszeressük.

Az angyalok boldogsága.

Valamennyi angyal ugyanabban az örök üdvösségben él, és mindeniknek üdvössége tökéletes. Az angyalok egyes karai azonban nem egyformán részesülnek Isten megismerésében. Ezek a különböző karok épp azáltal különböznek egymástól, hogy mindegyiknek nagyobb és nagyobb az istenismerete, mint az előzőé. Szent Mihály és szent Gábor arkangyaloknak a legnagyobb az istenismeretük. A szeráfok oly tökéletesen belemélyednek az Istennek megismerésébe, hogy egészen lángolnak és égnek szeretetétől.

Az angyalok üdvösségét nem lehet növelni, mert az tökéletes, de az örömüket lehet. Így pl. amikor az őrangyal a rábízott lelket a tisztítóhelyről kiszabadulása után az égbe vezeti, öröme növekszik, mert ujjong annak, hogy a mennyországban ismét egy lélekkel több dicséri az Urat. Kimondhatatlan öröm az angyalok számára, ha megbizonyosodnak, hogy a megváltás gyümölcsei és Jézus vérének hullása a gondjukra bízott lélek számára nem vesztek el.

Az őrangyalok.

Az őrangyalok pihenés nélkül buzgólkodnak a reájuk bízott emberért. Számuk kifejezhetetlenül nagy. Így egy őrzőangyal nem visel gondot több emberre, mint egyre. Ha aztán a rábízott embert végigkísérte élete folyamán, nem kell újra egy másiknak őrizetét vállalnia. Az az őrangyal, aki a földön valamelyik embernek lelkét őrizte, az égben is mellette marad. Azzal, hogy az ő őrizettje bejutott a mennyországba, az őrangyalnak öröme még fokozódott.

Azok az őrangyalok pedig, akik az elkárhozottak lelkeiért fáradoztak e földön, nem szenvednek hátrányt. Az igazságos Isten az ő örömüket sem veszi el és ők az angyalok Királynőjének szolgálatára állnak az égben és az Isten igazságosságának szemléletében kimondhatatlan örömet élveznek.

Hogyan segítenek az angyalok?

„Látom őrangyalomat és segítségül hívom őt. Angyalom itt kísér engem egész életemen, misztikus vándorlásaimon, ő visz engem ezekre és ő hoz újra vissza. Ha valami olyant írnék le, amit nem szabadna, mindjárt közbelépne intelmével. Egyszer egy nagyon hosszú levelet kaptam, és már-már arra határoztam el magam, hogy megírom ennek a levélírónak szeretettel, hogy máskor rövidebb legyen. Őrangyalom azonban közbelépett: „Nem gondolsz arra, hogy megfogadtad, hogy szenvedni fogsz?" És én a feszületre néztem. Elgondoltam magamban: Míly végtelen sokat szenvedett az Úr és mennyit eltűrt én miattam! Tehát én is türelmes leszek."

Szenvedés és az angyalok.

(Naplójában írja Mechtildis.) „Ma reggel 3 órakor Ráfael arkangyalt láttam. Nagyon egyszerűen volt öltözve, úgy, mint egy zarándok. De az arca a nagy fenségtől ragyogott és rendkívüli jóságosság sugárzott róla. Épp nagyon kínzó légszomjban vergődtem; erre jobbját szívem tájára helyezte és megnyugodtam, fájdalmaim is csillapodtak. Hálásan köszönetet mondtam Ráfael arkangyalnak és előadtam neki kéréseimet. Elsősorban azt az ügyet, amelyikért megkért „Deus dedit" (így nevezi e helyen gyóntatóját), hogy imádkozzak. Az arkangyal mosolyogva szólt hozzám: Az a gond, amelyért Deus dedit megkért, hogy imádkozzál és amelyet most figyelmembe ajánlottál, enyhülni fog. Ámde nem múlik el majd egészen; egy része megmarad továbbra is és állandósul, mert az Úr nem akarja elvenni tőle. Vannak ugyanis gondok és bajok, amelyeket nem szüntet meg az Úr sohasem egészen, mert azt akarja, hogy mindig és állandóan könyörögjenek hozzája. Ez az állandó kérés és kitartó, de önmegadó ima, kedves az Úr előtt.

Isten végtelenül jó és irgalmas az emberekhez s nem hagy semmit sem jutalom nélkül; így a könyörgőknek, akiket látszólag nem hallgat meg, vagy csak részben hallgat meg, olyan nagy kegyelmeket ad, hogy az emberi gondolkodás magába fel sem tudja fogni. Isten e jóságának megismerése olyan nagy boldogsággal tölti el az ember lelkét, hogy ezt az örömet az Isten az örök boldogságra tartotta fenn. És milyen nagy a szenvedés értéke! A szenvedés Istennek legnagyobb jótéteménye és kegye. Sajnos, kevesen és ritkán ismerik azt fel és ritka ember az, aki a szenvedés értékeit méltányolni tudja . . . Ezeket mondotta Ráfael arkangyal, és amikor befejezte, elhallgatott, és csendes elmélkedésbe mélyedt."

(Részlet naplójából.) „. . . Ma keservesen panaszkodtam őrangyalomnak, hogy testi fájdalmaim gyötörnek és növekszenek. Ő azonban így szólt: „Inkább köszönd meg ezt Istennek, mínthogy panaszkodj miattuk. Fájdalmaid még növekedni fognak, mert a szenvedés hete következik. (Nagybőjtben történt ez.) Tűrd el ezeket a szenvedéseket Jézus kínszenvedésével egyesülve, sőt kérd őt, hogy még növelje kínjaidat. Meglátod, ezt a kérésedet tüstént meghallgatja az Úr. Hidd meg, hogy boldog és irígylésreméltó vagy te, mert olyan sokat szabad szenvedned és olyan sokat tudsz eltűrni." Az az utalás, hogy még többet kell szenvednem, megvallom, hogy nehéz. Hiszen annyira vágyom egy kis pihenés, nyugalom után."

Az angyalok intelmei.

(Részlet naplójából.) „Ma éjtszaka Servus Dei-ről álmodtam. (Gyóntatóját érti alatta.) Ezt kérdezte tőlem: Gondolja-e ön, hogy csak nagyon kevés ember van olyan, aki meghal a nélkül, hogy életében csak egyetlen halálos bűnt is elkövetett volna?" Ez a kérdés nagy hatással volt reám, mert már magam is sokat gondoltam erre. Sőt már tépelődtem is e felett, és valahogy úgy gondoltam, hogy mégis csak nem olyan ritkák az ilyen emberek. Álmomban meg is mondtam ezt a gyóntatómnak.

Még ugyanezen a napon őrangyalommal is beszéltem e kérdés felől. Ő azt mondotta, hogy helyesen gondolkodtam. Sőt meg is nevezett néhányat, akik halálos bűn nélkül haltak meg, olyanokat, akiknek egyénisége kedves volt előttem . . . Aztán azt is megkérdeztem őrangyalomtól, hogy miért adta fel Servus Dei (gyóntatója) ezt a kérdést álmomban? Őrangyalom azt mondotta, hogy Servus Dei sokat tépelődik e kérdés felett. Ő az Isten országát akarja az emberek között terjeszteni, és bizony némelykor nagyon szomorú, hogy oly kevés jóságot talál a földön. Pedig hát elég sok ember van, akinek semmi más gondja és vágya nincs, mint hogy megtalálja az Istent és neki szolgáljon. A földön nagyobb életszentség és több jámbor ember van, mint ahogy Servus Dei képzeli . . .

Ma reggel korán, mielőtt Úrangyalára harangoztak volna, őrangyalom így szólt hozzám: „Semmi másra ne törekedj, mint hogy az Istené légy! . . ." Aztán azt is mondotta, hogy minden munkámat Istenre gondolva kezdjem és ezzel is fejezzem be. Én azt feleltem neki, hogy ez egy kissé nehéz. Állandó figyelmet és összeszedettséget kíván. Erre őrangyalom így válaszolt: „Istenért és az ő kedvéért semminek sem szabad nehéznek lennie. Minél erősebb a küzdelem, annál mélyebb és boldogabb a kiharcolt nyugalom. Szabadítsd fel szívedet minden földitől és Isten ott fog benne lakozni. Add a te Teremtődnek és Uradnak egész szívedet és ő neked adja egész szeretetét."

Őrangyalom azt mondotta tegnap, hogy az általános gyónást, amelyet gondos előkészület után végzett az ember, és azzal az eltökélt, komoly szándékkal, hogy jól fog gyónni, nem kell megismételni. Ez nemcsak hogy felesleges valami, hanem a drága időt és energiát is másra lehetne fordítani. Az ember ne gondoljon olyan túl sokat az Isten büntető igazságosságára, hanem inkább a végtelenül nagy irgalmára.

Ma egy beteget látogattam meg és amikor a lépcsőn lefelé jöttem tőle, őrangyalomat vettem észre. Így szólt hozzám: „Ha beteglátogatásaidat nem a beteg kedvéért, hanem elsősorban Istenért végezné d, akkor több örömet találnál bennük. Akkor ugyanis azt mondhatnád magadban: Jézus kedvéért látogatom meg embertársamat, nem azért, hogy jutalmat kapjak; és bármilyen volt hozzám, ha akár barátságtalan is, Istené legyen a hála. Aztán arra intett őrangyalom, hogy amikor másokkal beszélek, vagy valami ügyemet intézem, egy fohásszal kezdjem: „Istenem, akár örömet, akár fájdalmat okoz majd nekem ez a beszélgetés, legyen úgy, ahogy Te akarod és én nem akarok mást, mint ezáltal is szolgálni neked és akaratodat teljesíteni."

Éljünk Isten előtt!

Irta: Max Schmid S. J.
Ford.: Német Ferenc S. J.

II.

Isten jelenlétének tudata növeli a szentáldozás kegyelmeit.

Ha napközben nem gyakoroljuk az összeszedettséget, a naponkinti szentáldozásból sem meríthetjük azt a teljes hasznot, amit ez a legcsodálatosabb adomány hozhatna számunkra. Mert miért van az, hogy százan és ezren járulnak naponkint a szentáldozáshoz s nem tesznek oly előhaladást, amilyent joggal elvárhatnánk tőlük? Ez azért van, mert nem használják ki a szentáldozás kegyelmeit. Napközben keveset gondolnak a nagy Vendégre, akit reggel szívükbe fogadtak s aki az Atyával és Szentlélekkel még most is bennük tartózkodik. Szent Alajos nem részesülhetett naponta a szentáldozásban és mégis szentté lett. Miért? Mert szent Alajos az összeszedettségre és Isten jelenlétének gyakorlására törekedett s így a heti egy szentáldozásból több hasznot merített, mint igen sok lélek a napi szentáldozásból.

Isten jelenlétének gyakorlása a lelkigyakorlatok eredményét is biztosítja.

Hogy egyeseknél az évi lelkigyakorlatok hatása csaknem nyomtalanul eltűnik, e szomorú jelenség oka ismét az összeszedettség hiánya és az Isten jelenlétében való élés elhanyagolása. Saját tapasztalatunk is bizonyság lehet rá. Lelkigyakorlatainkban erősen feltettük: „Ezentúl egészen másképp lesz. Véget vetek régi, lusta életemnek! Szentté kell lennem, bármibe kerüljön is!" És meddig tartottuk meg? Pár hétig, vagy jobb esetben pár hónapig. Csak addig tartottuk, ameddig összeszedettségünket. S amint ezt a szép gyakorlatot elhagytuk, a régi, lanyha, felületes élet ismét visszatért.

Ha lelkigyakorlatos elhatározásaink valóra váltását akarjuk, akkor Isten jelenlétében kell élnünk, de nemcsak pár hétig, hanem állandóan. Így érhetjük el a forrón óhajtott célt.

Isten jelenléte egyesülésre vezet.

Isten jelenlétének gyakorlása az a híd, amelyen eljuthatunk az Istennel egyesült életre. Tán évek óta ott állunk sóvárgó tekintettel a parton és várjuk és kívánjuk az Istennel való egyesülést. De mi haszna, ha csak a parton állunk sóvárogva és nem lépünk rá az egyetlen hídra, mely e fölséges országba vezet. Ha nem akarunk tíz, húsz, negyven évig is e parton vesztegelni, akkor rá kell lépnünk a hídra, az Isten jelenlétének gyakorlására.

De nem elég csak rálépnünk, bátran át is kell mennünk e hídon. Nem elég napjában csak egypárszor gondolnunk a jelenlevő Istenre, s a többi időt munkábamerülten töltenünk, szükséges, hogy gyakran gondoljunk rá és addig gyakoroljuk magunkat, míg Isten jelenlétének tudata állandósul bennünk. Ha ezt elértük, Isten kegyelemteljes segítsége mellett óriás léptekkel haladunk magasztos célunk felé, amint Aquinói szent Tamás mondja: „Hogy a tökéletességre eljussunk, mindenekelőtt szükséges az Isten jelenlétének tudatában élnünk, ez majd elvezet minket a tökéletesség egyik fokáról a másikra."

Isten jelenléte az idő jó kihasználására vezet.

Aki nem gyakorolja az Isten jelenlétében való járást, az sokat veszít drága idejéből. Az örökkévalóság számára mindenekelőtt elvész az az idő, amit halálos bűn állapotában tölt az ember. Mily sok millió van, ki éveken át súlyos bűnben él, aki a templomot nem látogatja, a szentségek vételével nem törődik. És ismét sok millió, legföljebb pár hónapig vagy hétig van kegyelem állapotában, ezek évente csak egyszer járulnak a szentségekhez s utána nemsokára ismét halálos bűnbe esnek. Szegény emberek, csaknem halálra dolgozzák magukat és nehéz munkájukért az örökkévalóságban semmit sem várhatnak, mert halálos bűn állapotában Isten ellenségeiként élnek, nem törődve azzal, hogy Istennel kibéküljenek.

Elvész az örökkévalóság számára az az idő is, amelyben hajlamaink és szenvedélyeink kielégítését kerestük. S az az idő is, melyben csak azt kerestük, hogy elöljáróink, embertársaink előtt tiszteletet, elismerést, dícséretet nyerjünk. Ebben az időben mit se tettünk Istenért, Isten se tartozik ezekért semmivel.

Leginkább elveszett az örökkévalóság számára az olyan idő, amelyben haszontalan gondolatokkal, mulatságokkal, haszontalan munkákkal foglalkoztunk, melyek se magunknak, se másnak nem hoztak igaz jót. Azok vesztegetnek el ilyesmire sok időt, akik nem gondolnak a nap folyamán Istenre. — De a felüdülés, felebarátaink iránti szeretetből, vagy más észszerű okból történt szórakozások és foglalkozásokra szánt időt téves lenne elveszettnek tartani. Ha ezeket a keresztény okosság irányítja, természetfeletti érdemet is szereznek.

Isten jelenléte megóv az időveszteségtől.

A káros időveszteség ellen nincs jobb óvószer, mint Isten jelenlétének gyakorlása. Az Isten jelenlétében járók újból és újból felkeltik a jószándékot és figyelmesek, összeszedettek lévén, csirájában elfojtják a jelentkező önző szándékokat. S számukra könnyen sikerül minden cselekedetüknél csak Isten dicsőségét keresni. S egyre jobban elkerülhetik a bensőséges élet nagy akadályozóját, a haszontalan gondolatokat és szavakat. Hogy az Üdvözítővel bensőségesen társaloghassanak, valósággal ellenszenvet éreznek az értéktelen fecsegések és szórakozások iránt és buzgón ápolják a csend megtartását. S mihelyt a köteles munka nem veszi már igénybe figyelmüket, ismét az Üdvözítőre irányítják gondolataikat, akinek odaszentelték érzésvilágukat, cselekedeteiket, gondolataikat és szeretetüket.

A lelkiéletben ezen annyira fontos dolgot sokan kevés figyelemre méltatják. Ezért is tesznek oly cse-

kély előhaladást a bensőségben! Kutassuk egyszer alaposan át reggeltől-estig lefolyó gondolatainkat! Hányszor találunk köztük szeretetlenséget, vagy az elért eredmény felett tetszelgő gondolatokat. Vagy a jövőt illető légvárakat építgetünk, vagy közeli eseménytől félünk és kislelkűsködünk, elcsüggedünk! Mily sok hibára ad okot képzeletünk! Mennyivel okosabb, ha előzzük ezeket! S mit nyertünk volna, ha ezen idő alatt Istenre gondolunk! Mily sok ösztönzést meríthettünk volna az erénygyakorlatokra! Mily sok érdemet gyüjthettünk volna az örökkévalóság számára! S mennyivel nyugodtabbak s boldogabbak lehetnénk! Tán már beléphetnénk az Istennel egyesülés dicső honába!

Vegyük fel tehát a harcot a haszontalan ábrándozás ellen. Igaz, hogy ez a lelkiélet legnehezebb követelményei közé tartozik, de hatása is a legáldásosabb. Győzelmesen megvívta ennek harcát egy szent Szaniszló, egy szent Alajos, egy Berchmans szent János. Rövid szerzetesi életük alatt nagyobb életszentségre jutottak, mint egyik-másik idősebb társuk.

Isten jelenléte növeli az áldozatkészséget.

A tapasztalat igazolja, hogy akik hűségesen törekszenek Isten jelenlétében járni, újabb és újabb áldozathozatalra kapnak ösztönzést. S ha valóban meg is hozzák az áldozatot, kimondhatatlan boldogok, mert az Üdvözítő érezteti velük megelégedését. Viszont, ha nem hallgattak az ösztönzésre, lelkiismeretük keserű szemrehányást tesz nekik: „Lásd, ismét gyáva voltál! Ha legyőzted volna magad, mily örömet szerezhettél volna az Üdvözítőnek! S eljátszottad kegyelmét!"

Isten a hozott áldozatokat nagy kegyelmekkel jutalmazza. A szentek életében láthatjuk, hogy Isten mily rendkivüli ajándékokkal felelt nagylelkűségükre. Már e földön élvezték a mennyország előízét.

III.

Isten jelenlétének gyakorlása e földön mennyországot teremt.

„A földön paradicsom van, — írja Smenata lelkigyakorlataiban — ami bár titkos és rejtett a világ előtt, kerubok őrzik a beavatatlanok elől, de ami mégis nyitva van mindenkinek, ki őszintén keresi az Istent. Ez a földi paradicsom nem más, mint bensőséges, Istenben rejtett élet, az állandó, bizalmas barátság Istennel. Hisz az üdvözültek boldogsága is abban áll, hogy teljesen Istenben élnek. Természetesen, most még nem adhatja Isten magát oly tökéletesen, mint az égben, mert halandó testünk terhe akadály, bűneink, hibáink beszennyeztek. De Isten lényének már e tökéletlen közlése is előíze annak a végtelen boldogságnak, mely az üdvözülteket megmámorosítja az égben."

Az ég üdvözültjei állandóan szemlélik az Istent. Az összeszedett lélek is amennyire lehetséges e földön, folyton szeme előtt tartja Istent s ez újabb szeretetfohászra ösztönzi. Az ész és az akarat a két kar, mellyel az Üdvözítőt átölelik s a lehető legbensőbben egyesülnek vele. Az ily lélek elmondhatja: *„Én az én szerelmesemé és szerelmesem az enyém."* (Ének. 6, 7.)

Az ég angyalai örülnek Istenben, hasonlóan az összeszedett lélek is. A lelkiismeret nyugalma, béke, öröm és vigasz az osztályrészük. Az ily lélek szinte hangosan hallja a Szentlélek szavát, mely biztositja, hogy minden bűne meg van bocsátva, hogy a kegyelem állapotában, sőt hogy Isten különös atyai gondoskodása alatt áll. E vigasztaló bizonyosságban csodálatos lelki békét, talál kifejezhetetlen vigaszt és örömöt, ami csak az ég angyalai és szentjeinél lelhető fel.

Az angyalok és üdvözültek mindíg magukkal hordják az eget, még akkor is, ha hozzánk, a földre küldi őket az Isten. Az összeszedett lélek is, mégannyi munkája közepette is egyesülve marad Istennel. Örömmel vállalja a munkával járó fáradtságot s boldognak érzi magát, hogy áldozatot hozhat Istenért. S a vállalt munka nem tereli el többé Istentől, a világban is megőrzi szent magányát s minden munkája ellenére boldog egyesülésben örvend Szerelmesével.

*

S ne vágyódnánk-e mi is elemi erővel e földi paradicsom után; hogy elérhessük, nem kell a csillagokig repülnünk, sem a tenger messze, magános szigeteire hajóznunk. Csak három szót kell betartanunk, amit Arsenius újból és újból ismételt és ismételtetett: *„Fuge, late, tace!" „Kerüld a szétszórtságot! Gyakorold a szerénységet! Légy hű a csendtartásban!"* Ez könnyüvé teszi, hogy Isten jelenlétében járjunk s ha ezt elértük, a paradicsom boldogságát élvezzük e földön.

Mily döreség lenne, ha kevésre becsülnénk az eget és a világ kisértéseibe, veszedelmeibe rohannánk. Mennyire bánnánk ezt a halálos ágyon! Ha okosak akarunk lenni, akkor minden erőnkkel meg kell találnunk az elveszett paradicsomot. *„Aki téged megtalál, életet talál és üdvösséget merit az Urtól."* (Prov. 8, 35.)

Menjünk be tehát a bensőséges élet paradicsomába! Szeressük a magányt és keressük azt, amennyire hivatásunk megengedi. Beszélgessünk gyakran, meghitten szivünk Istenével. Fohászkodjunk hozzá sokszor munkáink, foglalkozásaink között. Tőle kérjünk tanácsot minden ügyünkben. Meneküljünk hozzá minden szorongatásunkban. Csak nála keressünk vigasztalást. Mindenben csak őt, az ő tetszését keressük. Legyünk megfeszítve a világnak és a világ nekünk. S akkor majd eljön és lakást vesz bennünk és olyan békével áraszt el, amilyent a világ nem adhat nekünk.

„Aki szeret engem, megtartja az én szavamat és az én Atyám is szereti őt és eljövünk hozzá és lakást veszünk nála." „Békét adok nektek, az én békémet adom nektek. Nem, mint a világ adja, adom én nektek. Ne zavarodjék meg szivetek és ne féljetek!" (Jn. 14, 27.) Igy beszélt egykor az Úr apostolaihoz búcsúbeszédében. És amit itt ígért, mindenkor fenntartja övéiben. Bizonyítják ezt a bensőséges életet élő emberek, az Istennel egyesült lelkek. Bár nehéz keresztet hordoznak, kemény harcot harcolnak, mégis mindíg vidámak és békét sugároznak, telve vannak bizalommal és keresztjeiket, küzdelmeiket el nem cserélnék a világon semmivel. Isten vigasztalásának egy cseppje elegendő, hogy elfeledtesse szomorúságukat, begyógyítsa sebeiket és megújítsa erőiket. S ha el is maradnak az érezhető vigasztalások, mégis élvezik lelkük mélyén a zavartalan békét, mely felülmúl minden képzeletet. S ez még akkor sem hiányzik náluk, ha külsőleg a vigasztalanság súlya alatt sóhajtoznak.

Legyen tehát visszavonhatatlan elhatározásunk, hogy az Isten jelenlétének gyakorlását ápoljuk lelkünkben. „Isteni Üdvözítőnk csak arra vár, hogy szivünk legbensejét őszinte s komoly elhatározással megnyissuk előtte. Akkor ő maga végzi el azt, amire gyengeségünk nem képes. Ő maga rendezi be lakását szivünkben. Mindjobban megtisztítja azt a föld szennyétől s a legszebb erényekkel és szeretetének ajándékaival gazdagítja. A vele való bizalmas társalgás vigaszai miatt gyorsan elmúlik számkivetésünk ideje. S a földi paradicsomból nemsokára az égbe hív, az ideiglenes életből az örök életbe, a szenvedő szeretetből az örömteli szeretetbe."

Irodalom.

Dr. Magdics Ignác: **Hitelemzések.** 2 kötetben:

I. rész: A hitről. Ára P 4·50.

II. rész: A parancsolatokról és kegyelemeszközökről. Ára P 4·50. Korda r. t. kiadása, 1936.

Magdics hitelemzései klasszikusak. Első kiadásának ritkán kapható példányaiért valóságos közelharcot folytattak a hitoktatók. Ez az újabb kiadás éppen olyan részekkel bővítette a hitoktatói szöveget, amelyeket a gyakorlatban leginkább nélkülöz a hitoktató: példákkal.

A katekézisek teljesen a müncheni módszer szerint vannak feldolgozva. Előterjesztésük nagyszerűen megválasztott és a gyermek pszichéjéhez alkalmazott, példái, alkalmazásai pedig a gyermek tapintatos és ügyes lelkinevelése.

Bár a hitelemzések a fővárosban kötelező Gerely-féle hittankönyvek alapján készültek, de tárgyi kiválóságuk miatt az egész országban használhatók.

Regensburger Marienkalender 1937. Kösel-Pustet, München. Ára 98 fill.

Egyik legrégibb német katolikus naptár. Olvasmányai előtnek a rendes naptári szövegtől, mert irodalmi nívójuk kissé magasabb. Több érdekes, a német intézményeket ügyesen ismertető cikk és nagyon sok kép van benne.

May: **Um dein Lebensglück.** 218 lap. Schöningh, Paderborn kiadása, ára kötve P 4·05 helyett P 3·04 (leszállított ár).

Katolikus szellemű könyv a szexuális kérdésről. Nagyon finoman és keresztény szemérem-érzékkel tárgyalja e kényes kérdéseket, de olyan témákat vesz fel (pl. a szexuális élet eltévelyedése), amelyeket hasonló, nagyobb közönségnek és a nyilvánosságnak szánt könyvek nem szoktak felvenni. Mindenütt komolyan katolikus, alapos és határozott. Főkép papoknak és pedagógusoknak ajánljuk ezt a könyvet.

Gaudentius Koch: **Katechismus in Kurzpredigten.** Négy kötetben, Styria Graz kiadása.

I. rész: Die Glaubenslehre P 4·50, II. rész: Die Sittenlehre P 4·50, III. rész: Die Gnadenlehre P 4·80, IV. rész: Die Sakramentenlehre P 5·50.

Több évre (négy évre) felosztja az egész katekizmus anyagát és rövid, de pontosan tagolt prédikációkat ad róla. Egy-egy prédikáció 2—3 oldal, úgyhogy tíz perc alatt elmondható. Beosztása nagyon logikus, anyaga világos. Különös előnye, hogy nem bőbeszédű.

Schulte O. M. Cap.: **Was der Seelsorger von nervösen Seelenleiden wissen muss.**

Egy sereg könyvünk van, amelyek az abnormis lelki állapotokról, főleg az idegességről szólnak. Sajnos azonban, ezeknek a legnagyobb része vagy túlságosan orvosi, vagy túlságosan pedagógiai szakmunka. A nagyközönség nem használhatja őket és a lelkipásztoroknak sok



A spanyol vörösuralom dicsőségéből.

A spanyol vörösuralom a templomok fölgyujtásával kezdődött, robbantásával folytatódott és jelenleg a kettő kombinációjánál tartanak, kibővítve a templomoknak vértanúkkal való megtöltésével. Ez történt Barcelónának abban a kis templomában, amelyiknek romjai a fönti képen láthatók és egy apácarend árvaházához tartozott. A templomocska két helyét aláaknázták, robbantószert helyeztek el benne, amelyet távolból villanyvezeték segítségével lehetett fölrobbantani. Aztán a meggyalázott apácákat meztelenre vetkőztetve beterelték a templomba. A környék papjait és szerzeteseit szintén ide zárták, ugyancsak megfosztván őket ruháiktól. A templomocska faanyagú tárgyait összetörték és kívülről behozott lim-lommal megtoldva máglyát raktak belőlük és meggyujtották. A fölfegyverzett vörösök körülállták a templomot és amikor a szerencsétlen bennlévők közül valaki menekülni akart az égő templomból, mihelyest megjelent feje az ajtóban, vagy ablakokban, célbalövöldöztek reája. Midőn a füst elkábította azokat, akiket még le nem lőttek, bekapcsolták a villanyvezetéket az aknákba és fölrobbantották a templomot. A vörösök valóságos gyakorlatra tettek szert e gyilkossággal összekötött templomrombolásban, mert csak Barcelónában magában több mint 14 templomot pusztítottak el így.



Az egész világháború alatt nem végeztek ki negyedannyi túszt sem, mint a spanyol vörösök tették hat hét alatt. A vörös kormányzat alatt lévő területeken nincs olyan kis község, ahol legalább 100 túsz ne ülne lefogva. A városokban pedig 600—1000 polgár ül ilyen minőségben őrizetben. A spanyol vörösök valóságos

specialitássá fejlesztették a túszfogást. Nem a családfőt fogják be, hanem a család szemefényét: a nagyleányt, az egyetemi-hallgató fiút. Aztán, ha rosszul megy a vörösök helyi harciszerencséje, egy sereget a börtönudvarra, vagy a piactérre hajtanak közülük és ott hozzátartozóik szemeláttára lelövik a szerencsétleneket. Az ilyen túszkivégzéseket többnyire a vörös milícia újoncainak céllövésével szokták összekötni. A fönti kép is egy ilyen börtönudvart ábrázol, ahol 40 túszt végeztek ki egyszerre. Egytől-egyig fiatalok voltak, ifjak és leányok, a környékbeli polgárcsaládok és intelligencia gyermekei és jövő reménységei.



A barcelónai karmelitaapácák kiirtását is programmra tűzték az ottani vörösök. Az egyiküknek eszébe jutott, hogy elevenen kellene eltemetni őket a templomuk kriptájába. Ámde a kripta már majdnem tele volt koporsókkal. Elhatározták, hogy „helyet csinálnak" a mostaniaknak. Fölhozták hát a kripta mélyéből az elhalt apácák mumiává száradt holttesteit és kiállították őket a templom ajtajába. Az élőket pedig levezényelték a kriptába, egy géppuskával lekaszálták őket, majd pedig a holtakra és súlyosan sebesültekre reájuk zárták a kriptaajtót. A hullák pedig napokon keresztül ott állottak a templomajtóban; a vörös hatóságoknak eszébe sem jutott, hogy eltávolítsák őket.

Kérdeztek? — Felelünk.

Levelet kaptunk:

„Sok tépelődést okoznak nekem a lefekvés utáni kísértéseim. Amikor ugyanis este, vagy néha ebédután lefekszem, seregestől jönnek a rossz gondolatok, képzeletek, amilyenekkel nappal és talpon kevés bajom van. Nem tudom aztán megállapitani később, hogy mennyiben voltak akaratosak és bűni követtem-e el? Milyen szabályok után igazodjak?"

Válaszunk:

Az ilyen lefekvésutáni kísértések igen gyakran előfordulnak a lelkiéletet élőknél. Elbírálásukban abból kell kiindulni, hogy napközben milyen magatartást szokott tanúsítani az illető a kísértésekkel szemben. Máskép kell megítélni a dolgot, ha olyanról van szó, aki nappal rendesen küzdeni szokott a támadó rossz gondolatok ellen és csak ritkán egyezik bele. Máskép áll a dolog azonban, ha valaki nappal is gyakran szokott vétkezni a rossz gondolatokkal való foglalkozással és a kísértésekbe való beleegyezéssel.

feleslegeset kell átnézni belőlük, amíg megtalálják bennük, amire szükségük van.

P. Schulte, a német pasztorális irodalomnak egyik legkiválóbb művelője, tisztán a lelkiélet és lelkivezető pap szempontjából vizsgálja a lelkiélet abnormitásait. Igy szól a kényszerképzetekről, a lehangoltságról, a beteges izgulékonyságról, a beteges kimerültségről, a hisztériáról és hogy hogyan kell ezeket kezelni. Könyve sok új és sehol sem ismert részletet, főkép gyakorlati útmutatást tartalmaz.

Ára: P 4·95 helyett P 3·80.

De Vroye, S. J.: **Acht Tage Exerzitien.** Ára P 3·90.

Egy belgiumi francia lelkigyakorlat német fordítása. A fordítás maga is Belgiumban történt és a német könyvet is ott adták ki. Szent Ignác metódusa szerint naponta négy előadást számítva dolgozza fel anyagát. Különösen a fundamentumot vette bővebben és igy háromnapos lelkigyakorlatnak is jól használható. Az elmélkedések inkább az észnek szólnak, mint a szívnek.

Zimmermann: **Männliche Frömmigkeit.** Innsbruck, 159 lap. Ára P 4·50.

A férfi-pasztoráció teoretikus megalapozásának mondhatjuk ezt a könyvet. Olyanoknak, akik a férfiak lelkivezetésével foglalkoznak, feltétlenül el kellene olvasniok. Érdekesen vitatja, hogy a két nem vallásossága, ezek motívumai erősen eltérnek. Pontosan kikutatja, hogy mik ezek a tényezők, amelyek a férfi vallásosságát befolyásolják és akadályozzák. Végül pedig két alapos és hosszú értekezésben szól arról, hogy miképen lehetne a férfi vallásosságát a liturgikus mozgalom és az Akció Katolika által fokozni.

Röck: **Von Reichtum Christi.** Ára P 3·35. Ötperces prédikációk az évnek minden vasárnapjára. Igaz, hogy nem vázlatosak, és nem is részletesen kidolgozott prédikációk, hanem gondolatok. E gondolatok mélyek, logikusan vannak tagolva, úgyhogy inkább további gondolatindítékoknak számítanak. Nagyon jól használhatják őket azonban világiak is vasárnapi lelkiolvasmányul.

Edmund Kalt: **Psalmen.** (Herder-féle új Bibelkommentár most megjelent kötete.) Ára P 18·— helyett P 13·80.

A zsoltárok a Szentírásnak lelkiélet szempontjából talán egyik legértékesebb, de érthetőség szerint legnehezebb része. Igaz, megértését és tartalmának mélységét, főkép pedig színezetét csak akkor tudja élvezni és értékileg kibányászni az ember, ha kellőleg megértette a szöveget. Éppen ezért a zsoltárokat megfelelő kommentár nélkül olvasni nagyon kockázatos dolog.

Ez az új zsoltármagyarázat nagyon sok jó tulajdonságával megelőzte az eddigieket. Elsősorban is kitűnő német szövegfordítást ad, azután nagyszerű tárgyi és szómagyarázatot. Különös előnye, hogy nem aprózza el hosszúra, hogy az ember megúnja. A lényegeseket emeli ki és az aprólékos szakvitákra nem tér rá.

Azoknak, akik a zsoltárokat szeretik, de főképen a papoknak, akik a breviáriumban egy életen keresztül olvassák a psalmusok szövegét, ajánljuk ezt a nagyszerű könyvet.



A spanyol vörösuralom vívmányai. A tombolásba felcsapó forradalmak pusztítani szoktak, de romboló munkájuk olyan, mint a zivataré: dühöng és aztán hamar elvonul. A spanyol vörösforradalom azonban egészen más. Ott nem a düh gyors föllobbanása tüzeli az embereket, hanem a gyűlöletük kitartó és megfontolt. A templomokat és szobrokat, katolikus intézményeket valóságos passzióval és mintegy a pusztítás vandalizmusában kéjelegve végzik. A fenti gyönyörű és egy hegy csúcsán álló Jézus Szíve-szobrot sem döntötték le egy tüntetés tömegőrületének rohamában, hanem a vörös munkásmilícia újoncai odajártak lövészgyakorlatokra. Ma már alaktalan kőroncs e gyönyörű műalkotás.

A kiadóhivatal kéri

az előfizetések és hátralékok pontos beküldését. Ezzel támogatják törekvéseinket!

A dolgot ugyanis az dönti el, hogy az *akarat beleegyezett-e* a rossz gondolatokkal való foglalkozásba? Ez csak akkor volt lehetséges *teljes mértékben*, ha *ébren* volt az illető; ha már aludt, akkor álomban történt az egész és nincs szó bűnről; ha pedig félálomban volt, akkor meg nem lehet szó *halálos* bűnről. A lelkiéletet élőknél ennek az utóbbinak a megállapítása a legfontosabb.

Az elalvás nem jön egy pillanat alatt. Az ember akaratának és öntudatának éber birtokából nem kerül *átmenet* nélkül az alvás öntudatlanságába. A szerint, hogy milyen az idegrendszeri állapot, hosszabb, vagy rövidebb átmenet van az ébrenlét és alvás között. Ezt az állapotot *félálom*-nak nevezzük. Ezalatt nem veszítette el teljesen az ember még az öntudatát, de nincs is a teljes birtokában. Akaratának beszámíthatósága sem tünt még el, de nem is teljes már, következésképp halálos bűnt sem tud már elkövetni, sőt még a bocsánatos bűn árnyalatai is különbözőek lehetnek a szerint, ahogy gyengült a félálom folytán az akarata.

Azt kell most már megállapítani, hogy félálomban volt-e, amikor rossz gondolatai jöttek, vagy nem? Ezt természetesen csak hozzávetőlegesen lehet megtenni, de a lelkiállapot megítélését erre kell alapoznunk, mert más eligazító nincsen.

Az olyan, aki ébren küzdeni *szokott* a rossz gondolatok és kísértések ellen és csak ritkán esik vele baj e pontban, lefekvés után is küzdeni szokott, — ha a rossz gondolatok megtámadják. Ha a küzdelem elmarad, annak a jele, hogy öntudata nem volt teljes és akarata sem működött egészen. Azaz *már* félálomban volt. Így nem követhetett el halálos bűnt, legfőljebb — ha valamennyire működött még az akarata — bocsánatos bűnt, de ez az utóbbi is kétes.

Az olyan pedig, aki nappal is elég gyakran foglalkozik a rossz gondolatokkal és az ilyenekbe való beleegyezéssel bűnt szokott elkövetni — emberi számítással — most is hasonlókép járt el. Az erkölcstan szerint ugyanis, ha nem tudjuk eldönteni, és komoly érvet nem tudunk fölhozni sem a beleegyezés megtörténte mellett, sem ellene, a *„rendesen megtörténtek szerint"* kell vennünk a dolgokat.

Azok, akik nem alszanak el gyorsan lefekvésük után, gyakran panaszkodnak hasonló kételyekről. Főkép, ha idegesek. Az ilyenek néha hosszabb ideig is álmatlanul forgolódnak ágyukban. A fantáziájuk aztán megindul, esetleg az ördög is közbelép és a rossz gondolatok csak úgy rajzanak körülötte.

Az ilyenek ép ezért ügyeljenek, hogy a lefekvés előtt lehetőleg ne izgassák magukat szellemi munkával. Ne higgyék, hogy szellemük a munka által kifárad és könnyebben elcsendesül. Sőt, ép ellenkezően! Idegrendszerük túlizgatódik és aztán sok időbe telik, amíg annyira juthatnak, hogy a nyugalom beáll és elalszanak. Az ilyenek tehát lefekvés előtt ne olvassanak érdekfeszítő könyvet, ne hallgassanak a rádión lekötő darabokat (pl. színdarabot, élénk muzsikát stb.), ne vitatkozzanak környezetükkel. A leghelyesebb, ha valami megnyugtató, egymásután ismétlődő, nagyobb munkát nem kívánó imát végeznek. Sokan számolni szoktak ilyenkor. Ennél okosabb, aki előveszi a rózsafüzért és imádkozik. Az ilyeneknek aztán ritkán lesznek aggályaik a felől, hogy mit gondoltak elalvásuk előtt.

Charles S. J.: **Alkalmi vétel!**

Isten közelében

a világhírű, hasonlíthatatlanul szép elmélkedések egyes példányai — teljesen önálló tartalommal — kaphatók.

Leszállított áron —·70. P.

Legjobb lelkikönyvek:

Müller Lajos S. J.: A JÓ ISTEN (Isten irgalmasságáról.) **Ára: 1·80 P.**

Müller Lajos S. J.: ISTEN KEZÉBEN (Isten akaratára hagyatkozásról.) **Ára: 3·20 P.**

Müller Lajos S. J.: BENIGNA NŐVÉR ÉLETE (Az Úr Jézus oktatásai a bizalomról.) **Ára: 2·50 P.**

Plus S. J.: JÉZUS KRISZTUSBAN (Világhírű munka.) **Ára: 3·40 P.**

Plus S. J. — Zsámár S. J.: A KERESZT KIRÁLYI ÚTJA (A kereszt, a szenvedés magasztosságáról.) **Ára: 2·40 P.**

Csávossy Elemér S. J.: A NAGY KIRÁLY NYOMDOKAIN. Az Úr Jézus élete elmélkedésekben, születésétől szenvedéséig. A lelkigyakorlatok II. hetének anyaga. **Ára: 6·50 P.**

Csávossy Elemér S. J.: KERESZT ÉS FELTÁMADÁS Az Úr Jézus élete elmélkedésekben az utolsó vacsorától, szenvedése, feltámadása stb. a Szentlélek eljövetelétől. Lelkigyakorlatok III. és IV. hete. **Ára: 6·50 P.**

Wöhrmüller O. S. B.: KIRÁLYI TÖRVÉNY. A szeretetről írt remek fejezetek. **Ára: 3·80 P.**

Blazovich Jákó O. S. B.: A CSEND MÉLYSÉGEIBŐL költői szárnyalású, remek stílusú elmélkedések a lelkigyakorlatos témákról. **Ára: 2·80 P.**

KŰHÁR FLÓRIS O. S. B.:

Az örök élet forrásai

Elmélkedések a hét szentségről. Az aszkétikus irodalomban páratlan e témáról.

Ára: 3·60 P.

BLAZOVICH JÁKÓ O. S. B.:

A CSEND MÉLYSÉGEIBŐL

A lelkiélet alapkérdéseiről tárgyal az intelligens ember számára, modern nyelven és modern életfelfogással. Ára: 2·80 P.

Szerkesztői üzenetek

Többeknek: Dr. Szívós Donáthot betegsége akadályozza a cikkirásban.

Dr. W. L.-né Jberény: Levelünket visszahozta a posta. Hálásan köszönjük az elismerést és buzgólkodást. — **Dr. K. G. Győr:** Köszönjük a jóakaratot. Nem ajánljuk, hogy tegye. Célt nem érne s nekünk ártana. Mások is észrevették a kópiázást. Nagyon sok téren tapasztalható, hogy szeretik „újra felfedezni Amerikát" s nem számolnak azzal, hogy gyengítik az első, céltudatosan és fáradsággal dolgozó „felfedezőt", s vele a katolikus érdeket. Az egoizmus kiirthatatlan és elvakult. Újból hálás köszönet. — **Sz. M.:** Óhaja, amint látja, már is teljesült. Hálás köszönet az előfizetőkért! — **Dr. G. L.:** Az előfizetőgyüjtőket munkatársainknak tekintjük s azok között is első helyen önt. Valóban térhódító munka Krisztus számára! — **N. H. Miskolc:** Felajánlást, komoly megfontolás és lelkiatyja engedélye nélkül ne tegyen. Felajánlani magunkat nem vagyunk kötelesek, de ha megtettük, kötelezve vagyunk megtartani. Meg kell fontolnia, hogy megvan-e hozzá a szükséges akaratereje, Istenbe kapaszkodó, mélységes hite? Az érzelem futóhomok, arra építeni nem lehet. Az érzelem csak jó olaj, de ami a sikert és kitartást biztosítja, az a kegyelemtől támogatott akarat. Próbálja meg felajánlás nélkül élni előbb a felajánlásban vállalandó életet s ha látja, hogy bírja, akkor tegye értékesebbé felajánlással a lelkiatya engedélyével. Másként sok önámítás bújhat meg e mögött. — **Dr. K. M.:** Ezt a témát szándékosan mellőzzük.

OKTÓBERRE AKTUÁLIS KÖNYVEK.

Marton: **Szűz Mária dícsérete a rózsafűzérben.** I. II. kötet, kötetenkint ára . **P 2·—**

Monsabré: **Rózsafűzér-titok.** I. II. kötet, elmélkedések, kötete . . . . . **P 1·20**

Csávossy—Grignon: **Szűz Mária titka.** Világhírű munka remek átdolgozása, elmélkedésekkel bővítve . . . . . **P —·90**

Jánosi S. J.: **Mária.** A Szűzanya-tisztelet dogmatikus ismertetése modern fametszetekkel díszítve . . . . . **P 3·60**

Medgyesi—Schwartz: **Isteni kegyelem anyja.** Elmélkedések . . . . . **P 2·40**

Bíró Xav. Ferenc S. J.: **Krisztus királyságáról.** Ünnepi beszéd Krisztus királyságáról. Ára . . . . . **P —·40**

Lányi Ede S. J.: **Krisztus király fölségjoga.** Krisztus király ünnepének vallási és társadalmi jelentőségét magyarázza . . **P —·40**

Dr. Tóth Tihamér: Krisztus király.

A hírneves szónok a modern társadalom minden kérdését tárgyalja Krisztus királyságáról tartott 26 szentbeszédében. Példákkal illusztrált, színes, megkapó előadásai páratlan hatásúak.

Leszállított ára **P 8·—**

MAGYAR UJDONSÁGOK.

Bangha Béla S. J.: **Magyar jezsuiták Pombal börtöneiben.** Regénynél érdekfeszítőbb a Portugáliában börtönt, vértanúságot szenvedett magyar testvéreink élettörténete. A nagynevű író remek stílusa emeli értékét és hatását . . . . . P 1·20

Parsch: **Liturgikus szentbeszédek IV. kötet.** A pünkösd utáni idő . . . . . P 2·50

Magdics: **Hitelemzések** az elemi iskola hittananyagának teljes, részletes, módszeres feldolgozása, minden kötethez csatolt bő, kitűnő példatárral

I. kötet az I. II. oszt. anyagával . P 3·20
II. kötet a III. IV. oszt. A hitről . P 4·50
III. kötet a " " " A parancsokról és kegyelemeszközökről . . . . . P 4·50

ÚJ NÉMET KÖNYVEK:

Sondergold O. F. M.: **Haec meditare. Neue Folge.** (Rövid elmélkedések papok számára.) Leszállított ára . . . . . P 5·27

De Vroye S. J.:—Sternaux S. J.: **Acht Tage Exerzitien.** (Nach der Metode des hl. Ignatius.) . . . . . P 3·90

Dr. Röck: **Vom Reichtum Christi.** (Rövid szentbeszédek az egyházi év minden vasárnapjára.) Ára fűzve P 3·52, kötve . P 4·70

Bibel und Volk:

Bopp: **Die Bibel im Dienste der Seelsorger** . . . . . P —·72

Schenk: **Die Umwelt Jesu** . . . P —·92

Staffelbach: **Einführung in die Paulinischen Briefe** . . . . . P —·92

Staffelbach: **Die Bibel als Quellgrund christlicher Frömmigkeit** . . . . . P —·92

Dr. Haugg: **Das Wort Gottes an uns** P —·72

Werkhefte für die kath. Pfarrgemeinde:

Svoboda: **Unsere Pfarrgemeinde** . P —·92

Jansen: **Die Kirche segnet die Menschen** . . . . . P 1·15

Kuckhoff: **Kirchenvolk Familie und Pfarrei** . . . . . P —·92

Im Sacrament heiliger Gemeinschaft P 1·56

Berghoff: **Moderne Seelsorge** . . P 1·15

Reinarcz: **Der Kranke in der Pfarrgemeinde** . . . . . P 1·15

Lipphardt: **Choral und Pfarrgemeinde Ára** . . . . . P 1·53

Dr. Matthias Weisz: **Pfarrgemeinde auf dem Lande** . . . . . P —·92

Jungmanns-Seelsorge:

Edenhofer O. S. B.: 1 Heft: **Psychologische Voraussetzungen** . . . . . P 1·20

2. Heft: **Der Jungmann unter dem Einfluss seiner Zeit** . . . . . P 2·40

3. Heft: **Jungmann Exerzitien** . . P 2·85

FORRONGÓ KORUNK

vetületét adják az alábbi munkák:

ENDRŐDY LÁSZLÓ S. J.:

JÉZUS NYOMÁBAN

egy izgalmas regény érdekességével ható aszkétikus beállítású, értékes történelmi munka. Pignatelli S. J., a számüzött spanyol herceg felemelő életrajza a jezsuitarend feloszlatása és a forradalmak korából. Ára: 3·20 P.

DRAGON S. J.:

TŰZVONALBAN

P. Pro, a vértanúhalált halt jezsuita páter életrajza, drámai feszültségű, izgalmas epizódokban gazdag feldolgozásban. Ára: 1·50 P.

MÜLLER LAJOS S. J.:

FARKASOK KÖZÖTT

Ez a könyv regény, de problémája, a szociális krízis, valóság, a mai kor megdöbbentően hű drámai rajza. Herwig híres regényének magyar átdolgozása. Ára: 1·50 P.

ÚJDONSÁG

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

Egy élet Jézusért

a szenvedések és Jézus Szíve szeretetének tüzében megszépült, fiatal leánylélek története. Ára: 70 fill.

NOVEMBERRE!

Ne feledkezzünk meg elhalt rokonainkról, ismerőseinkről, akik a tisztítóhelyen szenvedve várják segítségünket. Az érettük végzendő ájtatosságokban segít minket

Dr. Czapik Gyula

Könyörülj rajtuk, Uram!

c. munkája, 31 lebilincselő és érdekes elmélkedést tartalmaz, amelynek mindenike a tisztítóhelyről szól. Második része pedig olyan imakönyv, melynek minden sora a szenvedő lelkeket akarja segíteni. Ára: 1·20 P, díszkötésben 2·— P.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1936. nov. 1. III. évf. 3. szám.



pál györgy 34

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Blazovich Jákó O. S. B.: Novemberi estékre. – Dr. Szivós Donáth O. S. B.: Amiket kihagy számításaiból a ma embere. – Müller Lajos S. J.: Mennyország. – Pintér József: S. O. S. P. Charles S. J.: Számosabbak a tenger homokjánál. – Gausz Tibor S. J.: A megszentelő malaszt. – G. L. S. J.: Szomorúság. – Schmiedt Béla dr.: Ha nem akarsz vétkezni . . . – Endrődy László S. J.: A lelkiélet egy nagy mestere. – Németh Ferenc S. J.: A természetes és a természetfölötti erényélet. – P. Takács Ince O. F. M.: A népek nagy nevelője. – A guadelupei szent Szűz. – Az örök világosság fénye. – A feltámadás harsonája. – Kérdezetek? – Felelünk. – Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

November hava a temetőbe vezeti ki az élőket. A rohanó élet lázas lüktetése megáll egy pillanatra a virágdiszes sirok között. Az elmúlás kérlelhetetlen bizonyságát meg kell látnia, el kell fogadnia a sírhantok előtt. Igen, ide torkollik a rohanó élet, itt némul el a kacagás, itt hervad el a szépség, itt ejti el aranyát a görcsösen szorongató fösvény kéz, itt porlik le minden földi nagyság, dicsőség aranyfüstje . . . Itt véget ér minden! — Igy vallja ezt a föld embere, aki mohó vággyal habzsolja az élet gyönyörét, mert rohan az idő s a sírral vége mindennek . . .

Mennyivel más lélekkel áll a virágdiszes sirok előtt a földön járó, de égbe néző ember! Az ő szeme is átfúrja azt az egy és félméteres földréteget, mely a koporsókra borul. Ő is látja a kérlelhetetlen igazságot, hogy a föld elnyeli a rohanó életet és az enyészet felőrli a földi értékeket. De szeme a sírhantok fölé szúrt keresztet is észreveszi.

A halált legyőző diadalmas kereszt megdönthetetlen bizonyság számára, hogy a sírban csak a földi élet ér véget, a földi érték porlad el, de Krisztus keresztjének diadalmas erejével utat tör magának a halhatatlan lélek az örökkévalóság örök életébe. És sírra néző szeme porladó szeretettjeit nem a hantok alatt, hanem a magasban keresi és tudja . . . Az

Utunk, *ennek a halálon diadalmaskodó krisztusi szellemnek szócsöve, mely a koporsóra hulló rögök tompa dübörgése között is a feltámadásról beszél és az emberi élet számára legborzasztóbb földi valóságra is balzsamos vigaszt és megnyugvást nyujt. Minden sorában biztat, emel, segít azon a biztos és diadalmas úton, melyre a sír sötétségéből is az örökkévalóság fénye vet sugarat. Ez a szellem hóditja meg számára a lelkeket s nem a reklám ereje, de olvasóinak szeretete viszi ügyét előre — növeli táborát nagyra.*

Legyetek tökéletesek!

Isteni Üdvözítőnk örök felhívása ez a lelkekhez. Az elmúlás gondolata most kettőzötten ráirányítja a lélek figyelmét a tökéletesedés kötelességére, melyről egykor számot kell adnia az örök Bíró előtt.

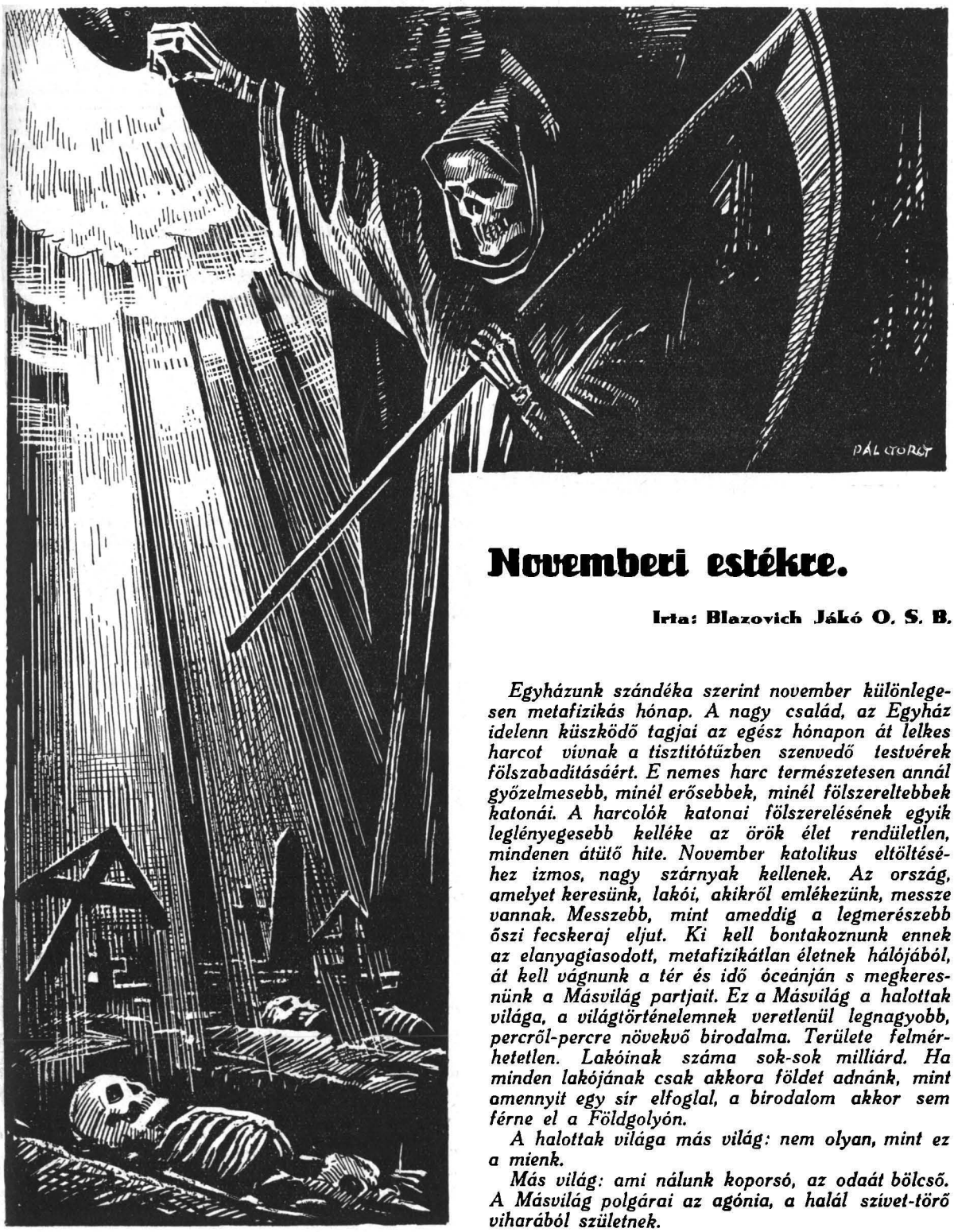
Müller Lajos S. J.,

a kiváló és közkedvelt aszkétikus író, a nagynevű lelkivezető, segítségére siet a törekvő lelkeknek és

Legyetek tökéletesek!

című kis munkájában a tökéletesedés gyakorlati módjára tanít a nagynevű írónak ismert világos, közvetlen, de tudásban s lélekismeretben gazdag hangján.
A lelkiismeretvizsgálás, hibaleküzdés, erénygyakorlás részletes és az egész lelkiéletet felölelő kérdéseiben ad bölcs tanácsokat, egy életre bőségesen elég gyakorlásra alkalmas anyagot.

Ára szép kartonkötésben: P —·90.



Novemberi estékre.

Irta: Blazovich Jákó O. S. B.

Egyházunk szándéka szerint november különlegesen metafizikás hónap. A nagy család, az Egyház idelenn küszködő tagjai az egész hónapon át lelkes harcot vívnak a tisztitótűzben szenvedő testvérek fölszabaditásáért. E nemes harc természetesen annál győzelmesebb, minél erősebbek, minél fölszereltebbek katonái. A harcolók katonai fölszerelésének egyik leglényegesebb kelléke az örök élet rendületlen, mindenen átütő hite. November katolikus eltöltéséhez izmos, nagy szárnyak kellenek. Az ország, amelyet keresünk, lakói, akikről emlékezünk, messze vannak. Messzebb, mint ameddig a legmerészebb őszi fecskeraj eljut. Ki kell bontakoznunk ennek az elanyagiasodott, metafizikátlan életnek hálójából, át kell vágnunk a tér és idő óceánján s megkeresnünk a Másvilág partjait. Ez a Másvilág a halottak világa, a világtörténelemnek veretlenül legnagyobb, percről-percre növekvő birodalma. Területe felmérhetetlen. Lakóinak száma sok-sok milliárd. Ha minden lakójának csak akkora földet adnánk, mint amennyit egy sír elfoglal, a birodalom akkor sem férne el a Földgolyón.

A halottak világa más világ: nem olyan, mint ez a mienk.

Más világ: ami nálunk koporsó, az odaát bölcső. A Másvilág polgárai az agónia, a halál szivet-törő viharából születnek.

Más világ: mi ideát előre is, hátra is órákat, napokat, éveket, évszázadokat számlálunk; multban, jövőben, gondolkozunk, beszélünk — odaát mozdulatlanra fagyva, dermedten áll az idő.

Más világ: mi ideát társadalmi osztályokra, nemzetekre tagozódva tartjuk megszállva a Föld egy-egy darabját — a holtak birodalma nemzetközi, társadalma nem születés, rang, vagyon, hatalom, hanem az igaz életértékek koronája, a szentség foka szerint tagozódik.

Más világ: mi ideát hiszünk vagy nem hiszünk vagy szkeptikusok vagyunk -- a halottak birodalmának polgárai sem nem hivők, sem nem hitetlenek, sem nem szkeptikusak, hanem csak döbbenetes bizonyossággal tudók.

Más világ: mi ideát remélünk — csalódunk, álmodozunk — kiábrándulunk, — odaát csak birtoklunk, kiki a Földön szerzett jussa szerint.

Más világ: ideát örömből és fájdalomból, könnyből és kacajból, fényből és árnyból szövődik az élet — odaát vagy csak végtelenül boldogok, vagy csak végtelenül boldogtalanok leszünk.

Más világ: ideát hol szeretünk, hol gyűlölünk — odaát vagy csak szeretünk, vagy csak gyűlölünk.

Más világ: az élők ideát meghalnak — a holtak odaát örökké élnek.

Más világ: ideát minden birodalomnak két szélső pontja van, kezdet és vég — a holtak birodalmának csak kezdete volt — az is réges-régen — vége nem lesz. Ég és Föld elmúlnak — a Másvilág örök.

A két világ tehát élesen elüt egymástól. Van azonban egy pont, amelyben félelmetesen egyeznek: a kettő megsemmisithetetlen valóság.

Itt, ennél az egyező pontnál kössünk ki. Lelkünk, kultúránk, korunk elsősorban e döbbenetesen nagy igazság elhalványulásától beteg. Méltó, termékeny, katolikus novemberi estéket nem tudunk másként elképzelni, mint ha leoldjuk magunkról e végzetesen szekularizált életnek sok-sok ólomsúlyát, engedjük, hogy az evangéliumi metafizika vihara kapjon el bennünket és sodorjon a legboldogitóbb, de egyúttal legmegrázóbb igazság magaslatára: „Hiszem a feltámadást és az örök életet".

Novemberi estéken, amikor mindenünnen a pusztulás, hervadás gondolata meredezik felénk, mi rá-rászállunk minden metafizikának e legmagasabb hegyormára. Nem baj, ha a magasságtól zúg a fejünk, kalimpál a szivünk, szédül a lelkünk. „Das muss sein, liebes Herz. Wir kommen sonst nie wieder zu einem richtigem Herzschlag, dem Herzschlag der grossen Dinge." Egyén, társadalom, nemzet, emberiség számára az élet teljessége csak úgy lehetséges, ha egész létszemléletének tengelye, életdinamikájának utolsó törvénye a „Hiszem a feltámadást és az örök életet".

A mi olvasóink előtt nem lehet helye a kérdésnek: van-e Másvilág? Az örök élet hitének mécsesét nem kigyujtani, hanem lángját fölszitani a célunk. Az a forró óhajtásunk, hogy a mécses legalább a novemberi napokra fáklyává lobbanjon.

Sokszor kisért bennünk a Másvilág szenvedélyes tagadójának, Nietzschének egy vallomása. „Nem ismerjük még a Hovát, amerre életünk sodródik, amióta a régi alapot (t. i. a kereszténységet) elhagytuk. De maga ez a régi alap fejlesztette ki bennünk az erőt, amely bennünket most a távolba, egy parttalan, ki nem próbált, föl nem födözött világ felé sodor. Nincs módunk a választásra, honfoglalóknak kell lennünk, mivel már nincs hazánk, amelyben otthonosan érezhetnők magunkat . . , Ein verborgenes Ja treibt uns dazu, das stärker ist als alle unsre Neins." Egy más alkalommal ugyanaz a bölcselő még merészebben ir.

„Die Welt ist tief, tief ist ihr Weh —
Lust tiefer noch als Herzeleid.
Weh spricht: Vergeh!
Doch alle Lust will Ewigkeit,
Will tiefe, tiefe Ewigkeit."

Egyben megegyezünk, lázongó filozófusunk: „In die Ferne, ins Uferlose" — végtelen, parttalan, messzefekvő világ felé nyujtózik a mi lelkünk is, sirokon, a pusztulás örvényein keresztül bukdácsolva „tiefe Ewigkeit"-ot szomjúhozunk mi is. De ezt a Másvilágot mi nem „verborgenes Ja"-val sértegetjük, hanem egész valónkkal, életre-halálra menő határozottsággal igeneljük. A mi Igenünk, amelyet a Másvilág felé hangoztatunk, elszánt, visszavonhatatlan, diadalmas. Csak egyszerűbben fogalmazunk: „Hiszem a föltámadást és az örök életet".

Természetesen ez a végleges, diadalmas Igen nem szól egy „unerprobt", „unentdeckt" világnak. Mi az élettel kisérletezni, játszani nem tudunk. Sok okunk van erre — egyik legsúlyosabb, hogy csak egy életünk, csak egy lelkünk van. De erre mi nem is szorulunk. A mi Másvilágunk föl van födözve, ki van próbálva. Van nekünk egy Testvérünk, aki ezt a Másvilágot egy örökkévalóságon át lakja, a számunkra fölfödözte, földrajzát leglényegesebb vonásaiban velünk közölte. Nem ismételjük, mi mindent mondott róla, de két nagy tényének emlékét, amelyekkel a Másvilágot eltakaró sötétséget isteni fölénnyel átütötte, ki kell gyujtanunk. E két ténytől könnyen fáklyává lobban a mécses.

A Másvilágot kereső emberi tekintet legnagyobb megtörője, elnyelője a sir. E sötét csapdába botlik bele legtöbbször a Másvilág partjait kereső emberi tekintet. A halál, mint egy hatalmas fekete függöny lóg közöttünk és a Másvilág között. Az emberi bölcselet sokszor tragikusan megtorpant e sötét függöny előtt: Eddig s nem tovább! Egész Krisztusig csak azt láttuk, hogy minden élet sirba bukik, s az egyszer elfoglalt sir soha-soha meg nem ürül. Magát Krisztust is elkapta a halál örvénye — áldott szent teste 48 órán át a legszörnyűbb börtön foglya volt. A véres kereszt körül deliriumos győzelmi táncot járt a Halál.

A győzelmi tornak azonban a húsvétreggel véget vetett. Krisztus föltámadott. A világtörténelem nagy gépezete egy pillanatra megdöbbenve megállt, az élet kozmikus fordulóhoz ért: Valaki leteperte az eddig veretlen fejedelmet, a Halált. A világtörténelem útját

megtöri egy sir, amelynek fölirata nem azt zokogja: „Itt nyugszik . . ." hanem diadalmasan dalolja a világnak: „Föltámadott! Nincsen itt!" Megtudta a világ, hogy a koporsó bölcső, a sir az élet kapuja. Van tehát Másvilág — kapuja a sir, felséges titka az örök élet, győzelmes Királya a húsvétreggeli Krisztus.

A másik esemény Krisztus utolsó köztünk töltött perceit foglalja le. Egy tavaszi csütörtöki napon Krisztus újra maga köré gyüjtötte tanitványait és „kivivé őket Bethániába és fölemelvén kezeit, megáldá őket. És lőn, mikor őket megáldotta, elválék tőlük és mennybe viteték".

Mi történt az Olajfák-hegyén? Saját szárnyain az idő és tér óceánján átrepült a názáreti Jézus. Ez a felséges, isteni Pilóta szárnyat bontott s elrepült a földről. Hová ment Krisztus? Valahová el kellett mennie — emberek látták szárnyra kelni. Itt nem maradt, tehát csak egy más világba repülhetett.

Az üres sirt s az Olajfák-hegyének történetét romlatlan idegzetű, reális emberek látták, a világnak elmondották, az évezredek számára megirták, szavuk, irásuk igazáért az életüket adták. Ha Julius Caesarnak elhisszük, hogy korában Gallia három részre volt osztva, akkor Lukácsnak, Márknak, Mátéнak s a többinek is hinnünk kell.

„Glaube wie Unglaube sind zuletz persönliche Entscheidungen." A szent hitünk igazságai mellett szóló bizonyitékok egyénenkint különböző erővel érvényesülnek. Nekünk a húsvétreggeli üres sir s az Olajfák-hegye minden metafizika, minden transcendencia két kidönthetetlen pillére. E két pillér fölényesen elbirja a Hiszekegyet — de különösen a végét: „Hiszem a föltámadást s az örök életet". Rájuk támaszkodva tudjuk, hogy a temetőkbe, ezekbe az alacsony növésü, emberi szivek hamvaiból kinövő, végtelen őserdőkbe egyszer belekap az örök élet vihara, s a tengernyi sirkereszt alól kilép mindegyik lakója. Tudjuk, hogy egyszer, ahol ma nyüzsög, ott majd kialszik az élet. Mindnyájan, akik valaha e földön tipródtunk, tipródunk, tipródni fogunk, fölvonulunk „ante tribunal Christi", Krisztus itélőszéke elé, hogy eldöntessék, egy örökkévalóságon keresztül a Másvilág mely tartományának leszünk a lakói, boldog élet vagy kárhozat lesz-e a szó teljes értelmében örökségünk.

November ködös, szomorú napjain, ha Egyházunk szándékai szerint élünk, sokszor meg kell szállnunk a húsvétreggeli sir táját, s az Olajfák-hegyét. E két helyről hallik legjobban, legerősebben a Túlnan harangzúgása. Ki kell szabaditanunk ennek az elanyagiasodott, mindenestül rohanássá bomlott életnek karmai közül, a Másvilágba vetett vergődő hitünket s a Túlnan harangzúgására egész életünkkel, áldva, dalolva visszhangoznunk: „Hiszem a föltámadást és az örök életet". E visszhangtól s csak e visszhangtól biztositott, szebb lesz az élet ideát — gyérebben lakott a Tisztitóhely odaát.

Amiket kihagy számításaiból a ma embere.

Irta: Dr. Szivós Donáth O. S. B.

Most feküdtem először életemben kórházi ágyon. Körülöttem betegek jajgattak, nyögtek, imádkoztak és remegtek minden éjtszakától, mert féltek, hogy az a sötét éjtszaka átnyúlik az örökkévalóságba. Én meg elimádkoztam esti imámat és a Szentséges Szív irgalmára bíztam magamat. Nem tagadom: Az én lelkemen is végigremegett a sejtelem, de ez nem a kétségbeesettek borzongása volt, csupán csak a fiatal élet élniakarása.

A betegség nem hagyott engem se aludni. Egy ilyen álmatlan éjtszakán elém meredt a nagy kérdés: Mi lehet az igazi oka annak, hogy azok az emberek, akik előkelő helyhez jutottak az élet dústerítékü asztalánál, vagy ha szerényen is, de boldogan és féleiem nélkül éltek, megremegnek és megborzadnak azon lehetőségnek még a gondolatára is, hogy e s e t l e g kopogtatniok kell az örökkévalóság ajtaján?

Izgatott a kérdés. Kényszerített, hogy foglalkozzam vele... És ekkor jöttek ezek a novemberi gondolatok, melyek megpróbálnak feleletet adni erre a gyötrő kérdésre...

*

A ma embere lelki alvajáró, ki bizonyos dolgokról nem akar tudomást venni és ezért bizonyos nagyon fontos dolgokat szándékosan kihagy a földi életének számításaiból. A ma embere, — legyen az férfi vagy nő, fiatal vagy öreg — úgy jár az életével, mint az épitészmérnök, ki óriási hibákat követett el számításaiban és mikor ezen számitási hibák rémitő kontúrjai már mutatkoznak, nincs ereje a felelősség elviselésére, hanem a jóvátevés helyett egy revolverdurranással akar megszabadulni — egyszerre — és mint ő gondolja: örökre — mindentől.

A legtöbb ember az életének megtervezésénél szintén kihagy valamit a számításaiból és mikor ennek következményeit észreveszi, megborzad a felelősségtől és annak a következményeitől.

Mit akar ez mondani? Csak azt, hogy a ma embere nem számol azzal a kemény életrealitással, hogy az élet farsangjának egyszer vége lesz, és a nagy karnevál után jön az Isten hamvazása és mindegyikünkön megvalósul a hamvazószerda szimbolikus liturgiája . . . És utána? . . . Igen, utána a nagy szembesítés, ahol az Isten felülvizsgálja az én életépitésemet...

Komoly, sőt bizonyos fokig komor igazságok ezek. De ne gondolja egy olvasóm se, hogy most a halál mumusával akarok ijesztgetni bárkit is. Én nem a halál, én az élet harsonása szeretnék lenni és nem vállalkozom arra, hogy olajat öntsek a gúnyolódók gyülölet-parazsára, akik folyton azt hangoztatják, hogy a kat. Egyház már a gyermekeknek is unalmas pokol-mesékkel rémitgeti alattvalóit; hogy a halál gondolatának propagálásával kiöli az emberekből

az életkedvet; hogy a számonkérés hangoztatásával szőrzsákba akarja öltöztetni a XX. század emberét. Nem. Ilyen szerepre nem vállalkozom. Miért mondanám én bárkinek is, hogy burkolódzék bele a halál és az elmúlás gondolatába és várja mindenről lemondva a halált, mikor magamnak is más, mégpedig tökéletesen más az életfelfogásom. Én nem irígylem senkitől az életet. Nem tiltom el senkinek, hogy az élet karneváljén bálkirály vagy bálkirályné legyen. Nem bánnám, ha a görög rege szerint bárki is ambróziát és nektárt lophatna az istenek asztaláról és így örök ifjú maradhatna. De túlságosan is naívnak kell tartanom azokat, akik nem számolnak azzal a kemény realitással, mely — akár tetszik, akár nem — így prédikál: az élet nagy bankettjének egyszer vége lesz és neked fel kell kelned az asztal mellől... egyszer majd detronizálják az élet bálkirálynőjét is... egyszer majd megöregszik az is, aki magát örökifjúnak képzelte... egyszer majd a te életutad is — akár rózsákkal volt telehintve, akár könnyeiddel — egyszer majd a temetőbe torkollik.

Ha ilyen szemszögből nézem az életet, még a kórházi ágyon is úgy érzem magamat, mint az állatkert oroszlánja. Mit ér annak az oroszlánnak az az élet, melyet hatalmas, véres húsporciókkal tartanak fenn benne, de egy életen át rab, mert az ő igazi életétől, a puszták boldogságától ezer kilométerek, széles, mély árok, kegyetlen, kemény vasrácsok választják el. Mikor, hogy úgy mondjam, ráeszmél, mikor a puszták után való vágy megérinti a szívét, *orrlyukai kitágulnak, felmegy a műsziklára*... rettenetes torka kitárul, borzalmasat ordít, aztán talán, mivel megszakadt a szíve, néhányat rúg . . . és vége.

Vége... Ezt írják majd egyszer az én életem regényének a végére is. De ennek a szónak az én életem végén többet kell jelentenie, mint az oroszlán életének a végére tett pontnak. Mégpedig azért, mert én már az egész életemnek a tervét úgy készítettem, hogy számításaimba belevettem az élet nagy realitását: a halált. Szeretem az életet, de úgy, hogy számolok azzal, hogy egyszer (— ma, vagy holnap, nem tudom, de azt tudom, hogy egyszer —) biztosan elém fog toppanni az élet kényszertörvénye: a halál... Szeretem az életet, de nem érhet meglepetés az élet végén sem, mert nem vagyok alvajáró, hanem a nagy realitások világában élek...

És ez nem jelent mást, mint hogy úgy élek, úgy örülök az életnek, úgy értékelem az élet javait és örömeit, hogy az életem végén a halál nem pont, mely után csak néma, bamba semmi és ismét csak semmi következik. A földi élet nekem csak szűk oroszlánketrec, melyben hol ujjongva, hol zúgolódva, hol pedig összetört szívvel ide-oda járok, mint az állatkerti oroszlán, de a lelkem ösztönösen magasabb távlatok után vágyódik. Számomra a halállal nincs vége mindennek, sőt akkor kezdődik az igazi élet...

Ha így nézem — még betegágyon is — az életet, akkor egészen más szint kap még a halál is. Az igaz, hogy egy olyan embernek, aki egész életén át kihagyta számításaiból ezt a nagy realitást, sohasem lesz kellemes vendég a halál. De én mégis azt mondom, hogy tévedett az a művész, megpedig nagyon, ki a halált először tervezte fogatlan, kaszás, rongyokba öltöztetett csontváznak. Akinek ez a halál, nem csodálom, hogy megrémül tőle, mikor ezt képzeli utolsó órájában halálos ágya mellé. Aki egy életen át számol a halállal, az nem ilyennek fogja megtervezni maga számára a halált. Az én halálos ágyam mellé is oda fog állni, de nem szeretném, ha ez a zörgő csontváz állna oda. Én művésze voltam a csontváznak egy életen át... Felöltöztettem húsba, vérbe... Halálos ágyamhoz is ragyogó, fényes angyalruhában, angyalszárnyakkal álljon oda, hogy megismerhessem benne az Isten követét, ki ebből az életből átvezet engem a másvilági élet nagy realitásához: a büntető vagy jutalmazó Istenhez...

Számonkérés?! Igen... Ez az a másik nagy realitás, amit a ma embere kihagy a számításaiból életének megtervezésénél és megborzong a kórházi ágyon arra a gondolatra, hogy esetleg hamarosan kopogtatnia kell a Számonkérő ajtaján...

Ma nem akarunk a Számonkérőre gondolni. Nincs igazam? Pedig csak kérdezné meg valaki a primadonnát, aki egyik „jóbarátja" öléből a másikéba repül, hogy számol-e a Számonkérővel... Azt hiszem, csintalanul arcul ütné az illetőt, hogy miért kever ürmöt örömpoharába... Vagy talán az a bankár, aki miután itthon ezrek és ezrek vereítékes munkájának filléreiből meggazdagodott és most „barátnőjével" a Rivierán autózik, talán túlságosan sokat törődik ezzel a realitással? . . . Vagy menjünk azok közé, — legyenek azok szegények vagy gazdagok — akik egy életen át az Aranyborjut táncolják körül és kérdezzük meg tőlük, hogy izgatja-e őket a számonkérés... *Hát az a rengeteg öngyilkos, akikről napilapjaink veszteséglistát vezetnek,* gondol-e arra, hogy azon utolsó dörrenés, azon utolsó ugrás után is jön még valami?... Vagy kérdezzük meg azt a kistisztviselőt és kishivatalnokot, akit a megélhetési gondok szörnyű réme fojtogat: Törődik-e a Számonkérővel? Talán azt felelné rá: Nem törődhetek, nem bíbelődhetek ilyen messzefekvő gondokkal, mert míg ezzel törődnék, a másik kivenné számból a betévő falatot.

Ha ezzel a realitással is számolnának az emberek, akkor nem lenne annyi öngyilkos; akkor nem kiabálna az emberekből a léleküresség és a közömbösség; akkor nem lenne annyi feldúlt családi szentély és annyi megszegett házassági eskü, akkor nem kellene ankétezni a megnemszületett gyermekek gyilkosai ellen; akkor Krisztus lenne a király a szívek trónján, akkor tele lennének a templomok és üresek a börtönök . . . Akkor . . . lehet, hogy akkor is elszomorodnánk a kórházi ágyon a hosszú válás miatt, de nem borzongnánk őrjöngve a kórházi éjtszakában arra a gondolatra, hogy hátha ma éjjel jelenik meg az Isten követe az ágyam mellett és azt mondja: Jöjj, kövess engem!... Aki ezeket a realitásokat nem hagyta ki élettervéből, az nem fog reszketve kétségbeesni, hanem Jézus Szívére hajtja fáradt fejét és így imádkozik: Uram, legyen meg *e b b e n i s a te akaratod!*... És nyugodt lesz még a kórházi éjtszakája is...

Mennyország.

Irta: Müller Lajos S. J.

I.

Az év minden ünnepének oly jól van megválasztva helye az egyházi esztendőben. Midőn a világosság a nappal növekedni kezd, akkor ünnepeljük Urunk születését, aki az igazi világosságot hozta erre a földre, s kegyelmével megvilágosít minden embert, aki e világra jön.

Midőn a természet ébredése, a kikelet, lelkünkben amúgy is felébreszti a feltámadás seitelmét, akkor ünnepeljük a Feltámadottat, aki biztosít bennünket, hogy a sírból egykor mi is kikelünk és új, halhatatlan életre ébredünk.

Mikor pedig a gazda késő ősszel mezőről, szőllőből begyüjtve az Isten áldását, öröm- s hálaünnepet ül, az Egyház is megünnepli az ő termését.

Az Egyház termése a szentek.

Bennük az isteni mag jó talajba hullott, s megtermette a százszorosát. Bennük az isteni szőllőtőke teli fürtöket, jó bort hozott az isteni Házigazda asztalára.

Ez az egyházi hálaünnep a Mindenszentek meg a Halottak napja.

Az egész november hónapra ez a két ünnep nyomja bélyegét s maga a természet adja meg hozzájuk a hangulatot.

Őszi táinak hervadása,
Őszi napfény ragyogása,
Hervadásból, fényből támad
Lelkemben e kedves bánat...

*

Borongani, hűvösödni kezd az idő. Hamuszínű szürke felhők lebegnek, ide-oda tévelyegnek szanaszét az égen. Hideg szellő csapja meg az arcomat, amikor a természet nagy temetőjében bolyongok.

A virágok javarészt már elhervadtak, a levelek, lombok lehullottak, hogy az aludni térő szomorú arcú természetre szemfedőt terítsenek.

Ó, örökkévalóság boldog lakói, önkénytelenül hozzátok szállnak fel gondolataim!

Míg mi bánkódunk, küszködünk, törődünk, ti már a békét élvezitek, mert Isten letörölt minden könnyet a ti szemetekből. Ott, mint az Irás mondja „nincs többé halál, sem bánat, sem jajgatás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az előbbiek elmúltak."

Ámde én még itt vagyok. Egy-két év mulva azonban elhervadok, lehullok, mint a virág s majd a nyirkos, nedves sírban oszladozom — elfeledve.

Lelkem felsikolt erre a gondolatra, és a sír szegélyén érzem át csak igazán, hogy nagyobbra születtem a porladásnál. Érzem, hogy a sebek, amelyeket Ádám vétke lelkemen, testemen ütött, egykor még begyógyulnak. Érzem, hogy *jóságos, kegyes Atyám* van az égben, és nem maradok örökre a számkivetésben. Feltekintek tehát könnyes, epedő szemekkel az égre, mint jövendő otthonomra, hazámra, szülőföldemre:

Szülőföldem szép határa
Meglátlak-e valahára,
Merre járok, merre megyek
Mindenütt csak feléd nézek...

*

Ilyen epedve, sóvárogva nézték egykor az eget Szent Ágoston az ő édesanyjával, Szent Monikával az ostiai tengerparton.

Monika már megjárta az anyai szívek nagy Kálváriáját, míg fiát: Ágostont, ki évtizedeken át fetrengett az erkölcsi fertőben s eretnekségben, Istennek s a mennyországnak visszahódította. Érezte, hogy munkája, földi hivatása be van fejezve. Elfogja tehát a vágyódás az örök haza után.

Éppen útban voltak Milanóból — ahol Ágoston megtért, — otthonukba — Afrikába.

384 szeptember 16-án történt, hogy egyik útmenti templomba betértek, ahol Monika szokása szerint megáldozott. Utána elragadtatás vett rajta erőt. Úgy látszott, hogy a föld fölé emelkedik, miközben felfelkiáltott: „Repüljünk az égbe, repüljünk az égbe!" — Arcán mennyei mosoly játszadozott. Majd aztán megcsendesedve a koronás próféta igéit rebegte: „Szívem és testem örvendez az élő Istenben." (83. zs. 3.)

Mikor az ostiai tengerpartra értek, itt jóideig hajóra kellett várakozniok. Kis lakást béreltek tehát a kikötő közelében. A szent asszonynak itt ismét elragadtatása volt. Éppen az ablaknál ült fiával, Ágostonnal, akinek kezét kezében tartotta. Őszi est volt, amely talán sehol sem oly ragyogó, mint Itáliában. A hanyatló nap búcsúzó sugarai még egyszer bevilágították a tengernek roppant, átlátszó pusztaságát.

A csendes este, a derült ég, a mérhetetlen tenger, a még mérhetetlenebb béke, — az Isten békéje — amely szivüket betöltötte, oly társalgást csalt ajkukra, amely már nem is e földről való. Szent Ágoston számol be róla, Vallomásainak IX. könyvében.

Ott ültünk — írja, az ablaknál s édes gyönyörrel beszélgettünk s feledve a multakat, a jövőbe tekintettünk, s kutattuk, hogy milyen is lesz a Szenteknek jövendő, örök élete, amelyet szem nem látott, fül nem hallott s emberi szív soha meg nem sejtett. És mikor társalgásunkat azzal végeztük, hogy az érzékeknek minden gyönyöre az örök élet örömeihez képest nemcsak összehasonlításra, de még csak említésre sem *érdemes, akkor lángoló buzgalommal* emelkedve lé-

lekben az örök élet felé, elménkben egymásután átfutottuk mindeme földi dolgokat. Magát az eget, ahonnan a nap, hold és a csillagok sugároznak alá a földre. Majd aztán magasabbra s magasabbra emelkedtünk, hogy elérjük azt a kifogyhatatlan bőségű tartományt, ahol te, Uram, az igazság eledelével táplálod mindörökre az igazakat. És mikor a mennyországról beszéltünk, epedtünk és sóhajtoztunk utána, szívünk dobogásával szinte elértünk Téged. (V. ö. Szt. Ágoston Vallomásai IX. k. 10. f.)

Ha már ily boldogság lélekben, elmélkedésben az égbe szállani, mit jelent akkor abba valóságban eljutni! Próbáljuk átélni . . .

Jöjjünk gondolatban a haldokló igaznak ágyához.

Azon a ponton van, hogy éppen elhagyja a siralomnak ezt a völgyét s hazájába visszatérjen. Úgy látszik, hogy a közeli mennyország szépsége, fénye már arcára vetett néhány halvány sugarat. Már élvezi Isten gyermekeinek békéjét. Lélekzése fogy, érverése csökken, lelke megnyílt ajkán keresztül kiröppen, mint a madárka a kalitka feltárult ajtaján. Szemben találja magát szent Őrzőangyalával, aki kísérőnek ajánlkozott Isten trónjához.

Szállj csak, szállj csak, te kedves, boldog lélek, számodra már vége minden fájdalomnak, könnynek, jajoknak. És a lélek száll, száll, mint a hófehér galamb. Túl van már a felhőkön, sőt a csillagokon is . . .

„De hol vagyok én?" „Hova megyek?" „Micsoda fény az, amit ott látok, micsoda jóérzés, öröm, amit én most érzek? Úgy tapasztalom, hogy valami eddig soha nem tapasztalt édesség ömlik el keblemben, mintha új életre ifjodnám. Érzem, hogy valami erő emel, vonz engem fel a magasba."

„Mit akarnak jelenteni itt a felhők felett a citerák zenéje, mit azok a messze távolból felém hullámzó, csodálatosan szép énekakkordok? Mit jelentenek a körülöttem lebegő milliónyi fényes angyal s más ragyogó szellemek?"

„Hogyan, te nem ismersz engem?" — szólal meg egy hang, amelyet csak a lélek ért meg. — „Én vagyok a te atyád, . . . anyád, . . . testvéred! . . . Mennyi ideje várunk már téged. Végre valahára megérkeztél!" — „Csakugyan, te vagy az én apám, anyám, testvérem? Tehát én is szent és boldog vagyok veletek örökre! Ó egek! minő édes találkozás ez! Istenem! mennyit sírtunk egykor ott a halálos ágynál, mikor el kellett egymástól szakadnunk . . . s most már nem válunk el soha! Minő boldogság ez. Magában véve egy kis mennyország."

De csak tovább, tovább! Ez még nem az Istent látni, Istent bírni.

Az angyal bevezeti a lelket a mennyei Sionba, a Szenteknek bemutatja, akik meghitt bizalmassággal üdvözlik új polgártársukat. Minő elit társaság ez! Köztük tölteni az örökkévalóságot, ismét már magában véve is egy kis mennyország.

De csak tovább, tovább! Ez még nem Istent látni, bírni, élvezni.

Minő szelíd, kedves fény az ottan?! Olyan, mint a holdé a naphoz hasonlítva. Nő áll ott körülhordozva galambszemét az egész mennyországon. Körötte pálmákat lengetnek a szűzek s az angyalok az ártatlanság himnuszait zengedezik. Már közeledik hozzám, már kinyujtja felém karját . . . Ő az én mennyei Anyám, Mária. Hadd borulok lábához, hadd csókolom meg ruhája szegélyét.

Szűz Máriával lenni! Ó, ez megint magában véve is egy kis mennyország!

De csak tovább! Ez még nem Istent látni, bírni.

És minél inkább halad befelé a lélek, annál inkább elmerül a fényesség tengerében, annál jobban felvilágosodik, szíve mindinkább kitágul az elképzelhetetlen édesség élvezetében. Ó Uram! minő elragadóan szépek a te csarnokaid!

Ime, egyszerre csak hang csendül meg a magasból! „Jöjj, Krisztus választottja, fogadd koronádat!"

Jézus Krisztus van ott emberi alakjában. A lélek szemléli őt. Látja, nézi az arcot, a kart, a sebhelyeket, a szívet. Átjárja belseje legmélyét a szeretet lángnyila. Ezer dolgot szeretne most egyszerre megmondani, de mozdulatlan a határtalan örömtől.

Ez megint csak mennyország önmagában is.

De csak tovább, tovább! Ez még mindig nem Istent látni, élvezni!

Egyszerre csak felsikolt a lélek. Ime, az Isten! A Szentháromság maga. Már vonzza a lelket már elnyeli, már boldogítja. És a lélek szinte roskadoz az öröm súlya alatt. Örömittasan kiáltja: Ime az Isten, az Isten, az Isten !!! . . . . Légy üdvözölt, imádott Végcélom, túlságos jutalma minden szenvedésemnek, fáradalmaimnak, önmegtagadásaimnak, áldozatomnak. Te légy az én Istenem örökre! Szeretni akarlak téged ebben a túláradó örömben, amely engem boldogít.

És látjuk majd őt, szeretjük őt és bírjuk őt.

Vigyázz!

A velencei dogepalota egyik disztermében remek falfestményekben megörökítve sorakoznak egymás mellett a „Tengerek királynőjén" Velencén uralkodó, hatalmukról, gazdagságukról híres dogék.

A dogepalota remekeiben gyönyörködők szeme a dogek arcképsorában meglepődve akad meg egy fekete lepellel eltakart helyen. Ez a megdöbbentő hatású fekete lepel a palotafalán az uralkodásuk sorrendjében következő dogek egyikének, Falieri Marionak helyét fedi el.

Egyike volt ő is Velence uralkodóinak. Rá is várt az a dicsőség, mint Velence többi fejedelmére, hogy arcképe évszázadokon és ezredeken át hirdesse, megörökítse nevét, emlékét. De méltatlanná vált rá. Falieri Mario elárulta hazáját és ezért lefejezték. S emlékét a szomorú lepel fedi el és méltatlanságát hirdeti századokon át.

*

A mennyország üdvözültjeinek sorában minden keresztény számára fenn van tartva egy hely. Számodra is!

Vigyázz! El ne játszd helyedet, mint Falieri Mario! Ne kerüljön a te helyed elé is fekete lepel, mint a méltatlan dogenak a tündéri szépségű velencei palotában!

Rád nézve sokkal végzetesebb lenne ez. Mert nemcsak évszázadokról, évezredről van szó, nemcsak az emberek tiszteletének elvesztéséről, nemcsak arcképedről, — de élő önmagadról, halhatatlan lelked üdvösségéről . . . az egész örökkévalóságon át.

S. O. S.

Irta: Pintér József.

Amikor először vittek mikrofont egy kis orosz faluba, nem messze Moszkvától, a parasztok szerfölött elcsodálkoztak rajta. A szakemberek próbálták nekik megmagyarázni a készülék lényegét. A többek között azt mondták, hogy ha valaki ebbe belebeszél, annak szavát az egész világ meghallja. Egyik fejcsóváló paraszt, akit a készülék nagyon érdekelt, megkérdezte:

— Aztán igazán így van? Ha én egy szót mondok ebbe a masinába, hát azt meghallja minden ember, minden országban?

— Úgy van! — hangzott a felelet. Tessék kipróbálni! De csak egyetlen szót!

A paraszt odaállt a mikrofon elé, mély lélekzetet vett és belekiáltotta: Segitsetek! . . .

*

Halottak estéjén kigyúlnak a sirokon a gyászoló kegyelet mécsei, melyek közt néma könnyezéssel igazgatja az élők keze a hófehér őszirózsát. Ez az este: a kialudt életek csendes-bús ünneplése. Az ittmaradottak komoly, szivbőlfakadó, jóságos megemlékezése azokról, kiket az idő már belesodort a mulandóság nagy, örök műhelyébe. S abban a könnyezésben, mely ezekért az elköltözöttekért szemünkből csordul, fele a magunksiratás.

Az élet letörésének elháríthatatlan bekövetkezése s a halál után való nagy ismeretlenség problémája a szomorúság árnyát teriti mindenkire. Fájó sóhajtással száll mindnyájunk gondolata e probléma felé. És vele szemben valamely álláspontra ki kell jutnunk, mikor a sirokon gyujtott gyertyafényekbe mered tekintetünk. Nagyon sajnáljuk azokat, akiknek e lángocska csak addig mutat utat, ameddig a mikroszkóp és kémia ér. Nekünk katolikusoknak az örökkévalóság kapujáig világit. S a hárommisés Halottak-napján e portának küszöbéről bepillanthatunk abba a másvilágba, amelynek egyik nagy országa: a Purgatórium.

*

A purgatórium nem emberi találmány. Istennek remekműve ez. Találkozóhelye az ő irgalmának és igazságosságának. Ahol nem a szennytelen lelkek laknak, hanem azok, akik kivülrekedtek a menny kapuján, mert a földi mocsokból áthoztak ide valamit magukon. Apró tökéletlenségeket, le nem vezekelt bocsánatos bünöket és Istennel szemben ki nem egyenlitett tartozásokat. Ezekért dolgozza át őket a tisztitóhely az ismeretlen megpróbáltatások és szenvedések kohójában.

Dávid király Absalon nevü fiát egy rosszaságáért avval büntette, hogy megtiltotta neki, hogy szeme elé kerüljön. „Ne lássa arcomat!" — szólt az itélet. (Kir. II. 14, 24.) Isten is evvel a szóval tiltja el a gyarlóságoktól foltos, adósságcipelő lelkeket az ő szinről-szinre való látásának élvezetétől. A purgatóriumba internálja őket. S ebben tetőződik az ő legnagyobb gyötrelmük. Nem juthatnak ahhoz, akit oly szenvedélyesen szeretnek. De azért a kétségbeesést nem ismerik. Nem tölti el lelküket neheztelés. A tisztulásba belenyugosznak. Mert tudják, hogy egyszer ki fognak jutni e helyről, ha letelt vezeklésük ideje, melyre Isten prolongálta a váltójukat. Tudják, hogy boldogok csak akkor lesznek, ha a szenvedés-tüz felemésztette minden tökéletlenségüket, amelyek nem engedik őket Istennel egyesülni.

Ennek a boldogságnak érkezését részükre siettethetjük avval, hogy segitjük adósságukat törleszteni. Isten végtelen irgalma megengedte, hogy amit a lelkek többé nem tehetnek meg a saját érdekükben, azt mi tehessük meg ő érettük. Igy lett a mi dolgunk: a tisztitóhelynek menny felé eső kapuját feszegetni a segiteniakarás vasrúdjával, hogy az kitáruljon az örök örömök országa felé.

Azt mondja az ószövetség bölcse: „A megholttól ne vond meg jóindulatodat." (Jéz. Sir. 7, 37.) Hát én szót fogadok neki. Jó szivvel és szeretettel megmutatom a halottaknak, hogy van szeretet, mely tovább ér a sir árkánál. Milyen jó is az Isten, mikor a tisztitóhelyen szenvedő lelkek javára elkönyveli az én imádságaimat, alamizsnáimat, szentmiséimet, bőjtjeimet és könnyben fürösztött fájdalmaimat. Ne mondjátok nekem, hogy az engesztelés helyén nem müvelhet csodát az én szeretetem, amellyel áldozatosságom virágait hordom kedveseimnek sirjára! Nincs igazatok! Mert az emberiség mindig hitt a halottakért való ima és jótettek erejében. És erre a hitre Isten is rávezette a placétumát, jóváhagyását. Az őskinyilatkoztatásnak szent maradványa ez. És a józan észnek sincs szava ellene. Az évezredek futásában Platónak lángesze, Vergiliusnak lantja, a Makkabeusok áldozata, a katakombák imái, a papok gyászmiséi s a tridenti zsinat atyái mind erről beszéltek. Katolikus hitünk ma is mint fölséges életprogrammot állitja elénk a tisztitóhelyen szenvedő lelkek megsegitését. Isten mikrofonja, az Egyház szakadatlanul adja le és közvetiti az ő kiáltásukat: Segitsetek! Evvel aztán gondolatainkat állandóan az ő kinjaikra irányozza, melyeket az irgalmasság ezerjófüvével enyhithetünk, a szentmise malasztos harmatával permetezhetünk és az érettük viselt szenvedések aranyvalutájával megválthatunk.

*

Testvér, mikor a halottak birodalmában jársz, ne feledkezzél meg arról, hogy te is arra vagy szánva, hogy egyszer majd neked is meg kell próbálnod a tisztitó szenvedések országának kinjait. Eljön az idő, mikor te is rászorulsz majd mások segitségére. Ezért hát életedben ne légy keményszivü a purgatóriumban visszatartott lelkekkel szemben. Mert szörnyü volna rádnézve, ha a te mértékeddel mérnének vissza neked. Ne állj vallásod tanitásával szemben idegenül. Panaszos kiáltás hullámzik feléd, mely talán éppen atyád, anyád, gyermeked, hitvesed, testvéred, jóbarátod sirjából szakadt fel. Meg kell hallanod! Hiába fátyolozza szemedet a részvét könnye halálukért, ha további sorsukkal szemben való közönyösséggeddel eltorlaszolod börtönük ajtaját s szenvedni hagyod őket. Fogd fel ügyüket! Nagy a felelősséged az ő gyötrelmeik miatt. Körülötted csapkod a kiáltó szó: Segitsetek! Kivánom, hogy üssön át szíveden e kiáltás nyilvesszője! Testvér, téged hivnak s te nem csalhatod meg őket! . . .

Számosabbak a tenger homokjánál.

Irta: P. Charles S. J. — Fordította: G. A. M.

Csodálkozva kiáltunk fel annak hallatára, hogy a világosság háromszázezer kilométert tesz meg egy másodperc alatt és hogy egyes csillagok távlata harminc, negyven, ötven asztronomikus év, — de semmivel sem változtatjuk meg szokásainkat e miatt. Az óriási számok végtelensége egy bizonyos foknál megszűnik hatással lenni ránk. Az orvos egyetlen injekcióban a legnagyobb léleknyugalommal bevezet a beteg szervezetbe négyszázmillió bacillust . . . Négy milliárdot is mondhatna a nélkül, hogy a beteg csodálkozna. A geológusok tűnődnek a kezdetleges alakulatok időtartama fölött. Találgatják az ősplanéták tartamának idejét vagy az évek számát, melyeknek multán a nap kialszik. Az olvasó rendesen nem számolja meg ezeket a nullákat. Megállapítja, hogy végtelen és napirendre tér fölötte.

Hogy felindítsák buzgóságunkat, statisztikai forrásokra alapozva tárják elénk, hogy több, mint ezermillió embertársunk vegetál még az igaz Egyházon kívül. A szám nem fedi teljesen a valóságot. Ez még jóval nagyobb. Legalább ezernégyszázmillió. S ez a szám évente gyarapszik. De a helyett, hogy ezek az óriási számok élesztenék buzgóságunkat, gyakran lohasztják azt. E beláthatatlan feladatok láttára a tétlenség újra jogaiba lép, a lanyhaság mentegetőzik: „Igazán nem kívánhatják tőlünk, hogy ezeket az embereket mind megtérítsük!" — Ha csak néhány ezer pogány megkereszteléséről lenne szó, azt hiszem, Uram, könnyen találnánk a keresztény társadalom keretében megfelelő számú keresztanyát és keresztapát. Mindenki iparkodnék mielőbb elintézni az ügyet, mindenki lendülettel hozzálátna a feladatok teljesítéséhez. De ezek a végtelen számok összezúznak! Szívesen megerőltetjük kissé magunkat, hogy „bebizonyítsuk jóakaratunkat", de igazán naiv volna sürgős ügynek *fogni fel egy feladatot, mely a jelen tempóban haladva még száz századon át eltarthat.* Kis diónyi héjainkkal nem merhetjük ki az óceánt.

Hiába biztosítanak arról, hogy kegyelmed hatalmas, s a Szentlélek lehelete ma is hathatós és hogy „az Úr karja nem rövidült meg", szkepticizmusunk kikezdi ezeket a szónoklatokat. Azt feleli rá, hogy — mint teológusaink mondják — megelőző és segítő kegyelmed sohasem épített sem szemináriumot, sem kórházat, és a Szentléleknek semmiféle bankban sincs folyószámlája. Nekünk kell előteremteni a téglákat és beleilleszteni az épületbe. Nekünk kell bebútorozni a termeket, élelemről gondoskodni, és a vállalkozást finanszírozni, mint ahogyan mi ástuk ki a katakombákat és mi építettük bele az azúrkék égbe Szent Péter kupoláját. És, hogy az Úr karja nem rövidült meg, az *azért van, mert híveinek karja meghosszabbította.*

Jól ismerem e gonosz skorpiót, mely a missziókért lendülő buzgóságot bénítja, mert engem is gyakran megsebzett. Csakugyan azt kívánod tőlünk, hogy mindenekelőtt az egész világ megtérítését szorgalmazzuk? Nem volna talán elégséges, hogy a kereszténység határain, mint a régi rómaiak birodalmuk szélein, légiókat helyeznénk el, kik olykor-olykor merész kirohanásokban foglyokat ejtenek? Képesek vagyunk-e behatolni azokba az áthatolhatatlan tömegekbe, melyek Ázsiát benépesítik? — mely gondolattal való foglalkozás már magában véve is agyrémmé válhatik? Ha megvizsgálom a missziós teendők beláthatatlanságát s ha fülembe zúg az óriási számok harangjátéka, kísértetve vagyok teljesen lemondani ezen képtelen feladatok teljesítéséről.

És mégis, én Istenem, a Te higgadt, fénylő bölcseséged megszabadíthat ezen kételyektől. Ha egy kicsit több meggondolt alázatosság volna bennünk, eltűnnének e gyatra okoskodások. Mert te sohasem kívántad tőlünk, a jelenkor kereszténveitől, hogy magunkra vállaljuk az egész világ megtérítését. Nem ezt a *terhet rakod hittérítőid vállaira.* A te óhajod, hogy elültessék Egyházadat minden országban, ahol még eddig nincsen, hogy mindenkinek rendelkezésére álljon. És a mi feladatunk közreműködni ebben minél hathatósabban és minél sürgősebben. Ha ez megtörtént, még nagyon messze leszünk az egész világ általános megtérítésétől, mint ahogyan nem szüntettük meg a betegségeket, ha egy szép kórházat alapítottunk. Azok a számok nem jelzik azt, amit előítéletem és restségem kiolvas belőlük. Keresztény országainkban még sokan vannak, kiket vissza kellene vezetni Hozzád, de Egyházad meg van alapítva ezen országok határain belül s az Egyház feladata ezen szent *anyai* gondoskodás a világ végezetéig. A mi feladatunk a vetés, de nem az aratás. *Kínának, Indiának,* Japánnak, Afrikának földje majd éleszti a kalászokat és kieszközli érésüket.

Ma este arra kérlek, tömegek Istene, add megéreznem előre ezen aratás örömét, hogy megittasuljon lelkem jövő dicsőséged víziójától ezeken a földeken, ahol Egyházad még csak embrióban lappang. Annyi ismeretlen nagyságnak emeltünk szobrot, emlékművet, akadémiáink folyosói zsúfoltak mellszobrokkal, arcképekkel, *akiknek előkelő eredetijét senki sem* ismeri. Ünneplünk évfordulókat és olykor azt képzeljük, hogy az Egyház dicsősége is a multé már. Szabadíts meg Uram, ettől a portól és add, hogy szeressem a jelent a jövőért.

(A szerzőnek „La Prière Missionaire" Castermann, Párizs, művéből.)

A megszentelő malaszt.

Irta: Gausz Tibor S. J.

Az emberi élet tele van szórva titkokkal. Sőt maga az élet, a bennünk lévő meleg élet, a kívül lüktető színes, madárdalos élet a legnagyobb titok! A kémikusok laboratóriumaikban lázasan keresik magát az életet és nem találják. Kérdezzük meg a fizika tanárokat vagy a fizikai tanszék egyetemi professzorait vagy esetleg Marconit, mondják meg nekünk, mi az a villany tulajdonképen! Mi az, ami a drótokban nesztelenül végigrohan? Mi az, ami a rádióban leadott hangomat egy pillanat alatt 30 ezer kilométeres szédületes távolságba elviszi és amit mi villamosságnak nevezünk? Magyarázza meg nekünk, kedves tanár úr, miből áll az áram?

Erre a kérdésre a leghíresebb professzor is kénytelen lenne beismerni, hogy a villany mibenlétét eddig még senki sem tudja. Hypothezisek vannak, de ezek sem szállnak le a villamosság legmélyebb lényegébe! Még az elektromérnök sem tud kielégítő feleletet adni és bár állandóan a villannyal dolgozik, a villanyt életében még csak nem is látta!

A mi lelki életünkben is van valami láthatatlan áram. A mi lelkünkben is állandóan, nesztelenül hullámzik valami titok. Az isteni kegyelem ajándéka lelkünket eltölti. Mi sokszor hallottunk már róla és ma is felvetjük a kérdést: mi is tulajdonképen a megszentelő malaszt!

A megszentelő malaszt életét éljük, és vajjon tudjuk-e, mi is az a malaszt? Többen tartottunk már keresztvíz alá bájos kisgyermeket. Tudjuk, hogy a keresztséggel az ember először kapja meg a megszentelő malasztot. Vajjon tapasztaltunk valami változást a gyermeken? A bűn nélkül élő tiszta lelkek, akik gondosan óvakodnak a halálos bűn lehelletétől, a megszentelő malaszt életét élik, meg tudnák ezek mondani, mi is az a megszentelő malaszt? Mi sokszor járulunk a szentségekhez. A halálos bűn elkövetése utáni gyónás visszaadja a malasztot. A többi gyónás, a szentáldozás stb., stb. növeli bennünk a megszentelő malasztot! És vajjon ki látta már azt? A keresztény ember a malasztban él, a malaszt nélkül lelki halott. A keresztény ember életének leglényegesebb eleme a megszentelő malaszt — és a megszentelő malasztot nem látta még senki, nem tapintotta még senki!

A megszentelő malaszt láthatatlan, foghatatlan, mint a villamos áram. És bár láthatatlan és foghatatlan, mégis sokat tudunk róla, többet, mint a villamosságról, mert az Úr Jézus, az apostolok és a Szentírás sok helyen beszélnek róla.

Mélyedjünk tehát el a megszentelő malaszt tanulmányozásába, amely tanulmány azért is fontos, mert a megszentelő malaszt birtoklásától vagy elvesztésétől függ örök boldogságunk illetve boldogtalanságunk.

Hogy Isten a bűnbánatot tartó elbukott embernek malasztot ad, hogy a megszentelő malaszt lényeges alkotó eleme lelki életünknek, azt oly világosan tárja elénk a Szentírás, hogy még az Egyház kebelétől elszakadt eretnekek sem tagadhatták le létezését. De ha le nem tagadhatták, a katolikus tant a megszentelő malasztról mégis kiforgatták, megváltoztatták és belső értékét teljesen le akarták csökkenteni.

Talán világosabban látunk, ha először megbeszéljük, hogy mi nem a megszentelő malaszt.

Luther például a megszentelő malasztról így vélekedik: A malaszt a bűnös ember bűneit nem törli le. Az a lélek tehát, amely a katolikus Egyház tanítása szerint gyónás után bűneitől teljesen megtisztult, az Luther Márton szerint a bűnöket, a bűnök nyomait épúgy viseli a lelkén, mint a gyónás előtt. A lélek tehát nem változik. Mégis kapott malasztot! És ez a malaszt abban áll, hogy Isten az Úr Jézus érdemei miatt nem tekint a bűnökre. Hasonlattal élve ez olyan, mintha otthon az asztalunkon lévő gyönyörű terítőn ejtett éktelen égési foltot úgy hagynók érintetlenül. A vendégeknek pedig egyszerűen csak azt mondanók: Barátságunkra való tekintettel ne nézzétek a foltot, hanem csak a terítő sértetlen részét . . . Nem tudom, mit szólnának, de hogy nem gondolnának valami jót rólunk, az bizonyos.

Hogyan is festene ilyen szégyenfoltokkal a lélek a szeplőtelen Isten előtt? Hogyan lehet az, hogy az Isten ne lássa, ne tekintse a bűnöket, hiszen ha a lélekre néz, nem is teheti, hogy ne lássa . . .

Hogy mennyire nem igaz ez az állítás, kitűnik az Úr Jézus parabolájából is. Ebben a parabolában elbeszéli az Úr, hogy egy királyi ember a menyegzőre hivatalos haszontalan meghívott és el nem jött vendégek helyett szegényeket ültetett az asztalához. Az egyik szegény ember azonban úgy ült le piszkosan, rongyosan, mosdatlanul, a király által fölajánlott menyegzős ruha nélkül. És mondá neki: „Barátom, hogy jöttél ide be menyegzős ruha nélkül? Amaz pedig elnémult. Akkor mondá a király a szolgáinak: Megkötözvén kezeit és lábait, vessétek ki a külső sötétségre, ott leszen sírás és fogak csikorgatása." (Mt. 22, 12.)

Azonban ne felejtsük el, hogy a példabeszéd elején az Úr Jézus kifejezetten jelezte: „Hasonló a mennyek országa egy királyi emberhez . . ."

Ha tehát a piszkosan, rongyosan, menyegzői ruha nélkül megjelenő ember így bűnhődik, akkor ez a sorsa annak a lélekeknek is, aki a bűntől meg nem tisztulva, lelkén halálos sebekkel akarna részt venni a menyegzői lakomán.

A tévtanítók másik része a Szentírás félre nem érthető gondolataira támaszkodva ki is jelenti: A megszentelő malaszt tehát a menyegzős ruha. Ezek úgy képzelnék el a gyónásból kijövő lelket, hogy az ugyan lelkén ott viselné a bűnt és annak sebeit, de a megszentelő malaszt, mint valami palást eltakarja, úgyhogy külsőleg nem látszik a bűn többé. Ott van, rajta van, nem tűnt el, csak el van rejtve, el van takarva.

Ezek már egy lépéssel közelebb állnak a katolikus tanításhoz, de még mindig messze vannak az igazságtól. Mert ugyancsak a Szentírás nem is egy helyen világosan kimondja, hogy a megszentelő malaszt le is mossa a lélekről a bűnt. Tehát nemcsak eltakarja, hanem le is mossa!

Igy mondja már a Zsoltáros is: „Moss meg engem és fehérebb leszek, mint a hó!" (50. zs.) Keresztelő szent János így mutat Jézusra: „Ime az Isten báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit!"

Ezekre és más szentírási részekre, a szentatyákra támaszkodva a tridenti szent zsinat ünnepélyesen ki is jelenti: „Aki tagadja, hogy a kegyelem a bűnt eltünteti

és nem viszi el mindazt, ami bűnnek nevezhető, az legyen átkozott!" (DB. 792.)

Ezek után már leszögezhetünk egyet-mást a megszentelő malasztról. A megszentelő kegyelem tehát először hófehérre mossa a lelket. Bármilyen nagy és súlyos bűn is terhelte a lelkiismeretünket, azt a megszentelő malaszt úgy eltünteti, mintha sohasem követtük volna el. Az isteni irgalom tengerében egyszerre eltűnik. És mivel eltűnik, nem is számítódik be. Isten tökéletesen megbocsátja és nem is taszít, nem is taszíthat többé érte az örök kárhozat helyére.

Hogy milyen vigaszt jelent ez az igazság nekünk, szegény embereknek, azt itt nem kell külön kiemelni. A bűnöktől terhelt lélek a megszentelő kegyelem vételével minden terhétől megszabadul. Könnyűvé lesz és újból az istenfiúság tisztaságában ragyog!

Azonban tévednénk, ha csak ebben látnók a megszentelő malaszt erejét! A megszentelő kegyelem még sokkal csodálatosabb eredménnyel is jár.

Menjünk el lélekben Palesztinába. Hallgassuk Nikodémussal az Úr Jézust magát. A Szentírásból tudjuk, hogy Nikodémus éjjel látogatta meg az Urat. Az éjjel csendjében a lélek fogékonyabb, jobban megérti az Úr Jézus tanítását, jobban tud csüngeni isteni ajkán.

„Ez Jézushoz méne és így szóla hozzá: Rabbi! tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul: mert senki sem cselekedheti e jeleket, melyeket te cselekszel, hacsak nincs vele az Isten. Felelé Jézus és mondá neki: Bizony, bizony mondom neked, ha csak valaki *újonnan nem születik*, nem láthatja meg az Isten országát! Mondá neki Nikodémus: Hogyan születhetik az ember, ha már vén? . . . Felelé Jézus: — Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába! Ami a testből született, test az; és ami a lélekből született, lélek az. Ne csodálkozzál, hogy azt mondtam neked: szükséges újra születnetek." (Ján. 3, 2—7.)

De mit jelent ez a szó: újonnan születni? Mielőtt megfelelnénk erre a kérdésre, kérdezzük meg Szent Pált, mit mond ő a megszentelő malaszt birtokában lévő lélekre:

„Mikor azonban üdvözítő Istenünk jósága s emberszeretete megjelent, megmentett minket . . . a Szentlélek eszközölte *újjászületés és megújítás fürdője* által, kit bőségesen kiárasztott reánk Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örököseivé legyünk az örök életnek." (Titk. 3, 4—7.) Másutt pedig: *„Újuljatok meg* lelkileg bensőtökben és valóban öltsétek magatokra az *új embert*, aki az Isten képére teremtetett igaznak és szentnek!" (Efez. 4, 24.)

Mit jelent tehát az, hogy valaki új ember legyen, új teremtmény és új emberré, új teremtménnyé szülessék a kegyelem által? Sajnos, a magyar fordítás nem tudja visszaadni a vulgáta zamatját, amely a „regeneratio", „renovatio" szavakkal egy előbbi jobb természetnek az újrafelvételét jelenti. A Szentírás tehát világosan utal az újjászületésre, az újjászületés pedig lehetetlen új természet felvétele nélkül.

Többet is mond a Szentírás! Azt a természetet kapjuk vissza, azt a természetfeletti állapotot, amelyben Ádám élt a bűn elkövetése előtt. És mi tudjuk, hogy ez az istenfiúság élete volt.

Ezekből világos, hogy a megszentelő kegyelem nemcsak eltünteti a bűnt, nemcsak hófehérre mossa a lelket, hanem valahogyan átjárja bensőnket, mint a tűz átjárja az izzó vasat, mint a napsugár átjárja és tündöklővé teszi az eléje fektetett kristályt, gyémántot.

A megszentelő kegyelem tehát Istentől belénköntött tényleges valóság, ami átjár áthat bennünket, új emberré, új teremtménnyé változtat, hogy már a kegyelemmel többek vagyunk, mint pusztán emberek!

Ugyanezt tanítja már Aranyszájú szent János is sok más szentatyával: „Ha a keresztség fürdője összes bűneinket lemossa, miért nem nevezzük a bűnbocsánat, a tisztulás fürdőjének? Miért hívjuk az újjászületés tényének? Azért, mert nemcsak vétkeinktől tisztít meg, nemcsak bűneinket tünteti el, hanem úgy teszi ezt, mintha újból születtünk volna; valóban újjá teremt, újjá alakít!" (Catech I. ad illumin. n. 3.)

Mindazok tehát, akik a megszentelő kegyelem birtokában vannak, új természetet nyertek az Istentől. Új természetet, mely messze fölemel a csupán emberi természet fölé! És ezen ne csodálkozzunk!

A föld és a földben lévő nedvesség, anyag nem él, önmagától nem mozog, tehetetlen. Ültessünk csak be ebbe az élettelen földbe apró kis növényt. Mi történik? A növény gyökereivel belekapaszkodik a földbe, odatapad az élettelen röghöz, apró kis hajszálerein keresztül felszívja a földből a nedvességet és a nedvességben lévő holt anyagokat. De nemcsak felszívja, hanem át is alakítja. Abból az élettelen, szagtalan, egyszínű anyagból egyszercsak előttünk terem a legszebb, a legillatosabb szekfű, muskátli, vagy rózsa!

Hogy volt ez lehetséges? Ahogy a növény átalakította a szervetlen anyagokat, valahogyan úgy és mégis egészen másképen alakítja át a megszentelő malaszt is a lelket...

Vagy hasonlítsuk össze a növényt és az állatot! A növény nem hagyhatja el helyét, nem érez, nem lát, nem hall . . . És jön a kedves kis gida, lelegeli az illatos füvet és ez a fű ad tovább erőt arra, hogy pajkos ugrándozásával, vidám játékával lekösse a gyermekek figyelmét. Az állat és a növény között is van valami lényeges különbség!

Nézzük végül az embert!

Épúgy érez, lát, hall, megy, mint az állat és mégis sokkal magasabban áll fölötte. Az ember és állat belső szerkezete a lényeges fővonásokban megegyezik. Lényegileg mindkettőnél ugyanaz a szívnek, a tüdőnek, az agynak a működése — és mégis mily messze fölülmúlja az ember az állatot! Valami belső, valami láthatatlan természet járja át az embert: a lélek. Ez adja az áthidalhatatlan különbséget!

A megszentelő malaszt is ilyen új természetet ad az embernek. Új természetet, amely természet eddigi értékét felfokozza. Az egyszerű lélek és a megszentelő kegyelem birtokában lévő lélek között a különbség még sokkal nagyobb, mint amilyen távolság van a kő és a virág, a növény és az állat, a pusztán érző lények és az emberek között.

A jó Istennek gyönyörű gondolata rejlik ebben a tényben! A természetben mindenütt bizonyos fokokat látunk. A teremtmények mind csak bizonyos fokig részesednek az Isten tökéletességéből. A látható világ rendjébe az Úr lépcsőket állított fel: az élettelen, az élő, az érző, az ésszel rendelkező teremtmények. Ehhez a skálához sorakozik a megszentelő malaszt birtokában lévő ember, amely fok már egészen az Istenig elér. Mert a megszentelő malaszt magának az isteni természetnek kincsét közli velünk. A megszentelő malaszt részesedés magából az isteni természetből!

Ha a gondolkodó ember ennek a ténynek súlyát mérlegeli, és hacsak józan eszére támaszkodik, kétkedve rázza a fejét. De a kinyilatkoztatás fényében ámulva borul le a mindenható Isten előtt! A keresztény lélek ezenfelül szent ambícióval törekszik a magaslatra, amelyen Isten kegyelméből magát az Istent éri el.

Szomorúság.

II. **Isten kezéből . . .**

A jó Isten hangolta szívemet a szomorúság molljára. Ő alkotta, mintázta be szívünkbe a bánat érzelmét. Minden, amit alkot, végtelen tökéletességének egy-egy vonását utánozza. Örömünk az Ő végtelen, örök örömének halvány másolata. És szomorúságunk? . . . Benne nincs bánat! A végtelenül boldog Isten nem lehet szomorú! Ő nem lehet kedvetlen, mint ahogy mi érezzük kedvetlenségünket! Mégis: van Isten szívében egy vonás, amelynek képére megalkotta szívünk képességét, hogy szomorkodni tudjunk. Isten végtelenül szent és tökéletes akaratának nem tetszik a rossz. Ez a nemtetszés, amelyet a rossz vált ki és a rosszra irányul, a mi teremtett szomorúságunk ősmintája. De Isten végtelenül jó! Hol van hát a rossz, amelyre az Ő végtelen nemtetszése irányul? Kívüle! Azt a rosszat mi hoztuk a világra. A bűnt. A tagadást. A lázadást. Ez nem tetszik Néki, a végtelen Szentnek. E miatt „szomorú" Ő. De az Ő szomorú nemtetszéséből hiányzik minden tökéletlenség, amely a mi szomorúságunkban rejtőzik: levertség, kedvetlenség, örömhiány . . .

Szomorú nemtetszéssel szemléli mennyei Atyánk azokat a károkat, azt a mérhetetlen sok rosszat, amiket bűneinkkel önmagunkra vontunk . . .

Ezt a végtelen atyai szomorúságot vette ősmodellnek, amikor szívünket a szomorúság molljára hangolta.

Nagy terve volt vele. Sok cél szolgálatába állította. Nagy szeretettel nyujtotta. Nem, hogy kinozni tudjon minket. Földi életutunkra adta segítőnek, figyelmeztetőnek . . . Hogy el ne feledkezzünk Róla . . . Hogy legalább akkor gondoljunk Reá és siessünk Hozzá, amikor bánat nyom és veszély fenyeget . . .

Az Alkotó kezéből természetesen tiszta összhangba hangolva került ki. Hogy azóta lehangolódott, egy-két húr leszakadt és így kaptuk mi is örökségképen: arról csak az ember tehet. Hogy újra tisztán zenéljen szívünk érzelemmuzsikája az egész ember, a felsőbb ember, az ész és akarat szolgálatában: az a komoly lelkiélet egyik gyümölcse. Tehát tőlünk függ . . .

Figyelmeztető hang.

Valahányszor valami rossz közelít felénk, kellemetlen nehezedik ránk, nemtetszésünk szomorúságba búg fel.

Isten elgondolása szerint szívünk szomorúsággal jelzi a rosszat. Minden rosszat. Ez hivatása. Ez célja.

Jelzi azt, ami nekünk rossz: elmúlt a jó, vége az örömnek. Nem jelezné, ha szívünk nem lenne örömre alkotva! Csak az örömre alkotott szívnek fáj, ha elszalad az öröm. Az öröm számára teremtett szív érzi az ürességet, a boldogság hiányát.

Az öröm elmúltával támadt szomorúság jelzi: az élvezett jó véges volt. És mindannyiszor kongat, ha meg-megszakad az öröm élvezése. Szivünk szomorúsága hivatva van az Alkotó terve szerint eszünkbe hozni a földi örömök véges, mulandó voltát.

De miért fáj a szívnek, ha kihül belőle az öröm? Mert nem elégült ki: többet akar. A szomorúság búgásában felénk hangzik: a szív nagyobb örömre, nagyobb boldogság befogadására van méretezve. Egyre több, nagyobb öröm után sír bennünk a szomorúság

És ha erre elkezdjük tömni földi örömmel a szívet, hogy betöltsük vágy-méreteit . . . És egyre csak hányjuk belé e-világ-termelte élvezeteket . . . És minél jobban, minél többször, minél többet: annál fájóbban zokog a szomorúság! Újabb igazságra figyelmeztet: szívünk örömök utáni vágyát, vágyának nagyságát el lehet ugyan kis időre hallgattatni, de betölteni rövid, mulandó, véges örömökkel nem lehet.

Ebben a figyelmeztetésben benne cseng egy másik: az a szív, amelyet véges öröm nem elégít ki, amelynek a múló élvezet csak szomorúságot okoz, az a szív végnélküli öröm után vágyik, mert végnélküli örömre van alkotva. A szomorúság kongásában, amely szívünkből felhangzik örömdarabokat, élvezethulladékokat dobunk bele, benne morajlik szívünk határtalan boldogságra alkotott mélysége, mérhetetlensége . . .

És csalhatatlanul diadalmasan hirdeti: van mérhetetlen boldogság, amely kielégíti szívünk mérhetetlen boldogságvágyát. Örökre. Maradék nélkül. Szomorúság nélkül. Van! Kell lennie! Hol található meg az a boldogság, amelynek megszűnése nem ver ki szívünkből bánathangokat, mert elveszithetetlen!

Szomorúságunk erre is válaszol. Földön nem. Ez életben nem. Itt csak apró örömfoszlányok sodródnak . . . De odaát . . . Ott. Szomorúságunkban visszhangzik a végtelen Jónak, Szépnek, Tökéletesnek a Léte. Akinek birtoklása határtalan örömöt okoz. Az öröm végén jelentkező szomorúság minduntalan hangoztatja: a végtelen Isten, a boldogító Isten birtoklására van méretezve szívünk!

A szomorúság kínoz és sürget, el kell érnem azt a boldogságot, amelynek sohasem lesz szomorú vége!

Rádöbbent: el kell érned a végtelenül boldogító Istent, mert ha nem éred el, ha Őt elveszíted, jaj, az rettenetes lesz. Már az is sajog, ha hitvány öröm csúszik ki kezünkből, pillanatnyi élvezet olvad szét szívünkben; mi lesz, ha a mérhetetlen boldogságot veszíted el, amelyre szíved méretezve van? Az evilági ki nem elégülés kétségbeejtő, észtvesztő kínokat tud kisajtolni. Összetör és az őrjöngésig fokozódhat. Akkor az örök ki nem elégülés odaát mit fog kiváltani, mekkora sikongást!

Ezt mind jelzi a szomorúság. Ez kötelessége. Óvni és figyelmeztetni! El ne veszítsd a mulandó, soha ki nem elégítő örömök miatt Azt, Aki számára szíved méretei alkotva vannak, hogy örökre kielégítsen. Óv és figyelmeztet, el ne felejtsük, mekkora lesz az az örök szomorúság, amely a mérhetetlen hiányérzetből, a felfoghatatlan veszteségből fog örökre táplálkozni. Amikor már földi örömökkel, kacagással, muzsikával, élvezettel nem lehet többé elnémítani követelését!

Csak egy hangot kell megütni szívünkben, a legszomorúbbat. És benne felbúg a mulandóság. Megrezdül a mérhetetlenség. Kizsong az örök boldogság. És felrémlik az örök kétségbeesett sikoly! Micsoda célszerűség az emberi szivben!

Lehangolódott húrok.

A szomorúság hivatva van figyelmeztetni minket a legnagyobb rosszra, a bűnre is. Szinte érthetetlen

mennyire el lehet rontani Isten remek elgondolását! Mennyire lehangolódhat szívünkön a fájdalom húrja! Micsoda hamis, zörgő hangzavar verődhet ki rajta!

Nem azt a lelki kárt jelzi, amelyet az elkövetett bűn okoz, hanem érzéki öröm után sóhajtozik, amely az el nem követett bűn miatt elmarad. Nem Isten elleni lázadását siratja, hanem sértett becsvágya miatt hörög.

Jellemző, mennyire hozzászokott fülünk ezekhez a hamis hangokhoz. Milyen nehezen fedezzük fel hosszú lelkiélet után is, hogy hitványságok miatt szomorkodunk, kicsinyes, egyéni érdekek miatt veszítjük el lelkünk kegyelmi békéjét. Még az a nyugtalan szomorúság is jogosnak látszik, amely Isten-küldötte apró megpróbáltatások nyomán támad szívünkben. Elégedetlen kedvetlenség vesz erőt rajtunk, és nem vesszük figyelembe, hogy a bosszantó elöljárói intézkedések mögött Isten határozott akarata ragyog. Bánt, ha az Úr Jézus egy-egy önmegtagadást, lemondást erőszakol ránk a mindennapi események kapcsán. És ugyanakkor örömöt jelez szívünk, ha sikerült Krisztust testvérünkben megleckéztetni, finoman megszégyeníteni, „joggal" megszomorítani, megsérteni. Titkos jókedvünket szinte nem tudjuk elfojtani, ha sikerült a kötelességteljesítés alól magunkat kihúzni, vagy egy-egy szeretetszolgálatot feltűnés nélkül elszalasztani.

A felhangolás munkája.

Szívünk szomorúságérzelme résztvesz az akarat bűnbánatában, a bűn helytelenítésében és a bűntől való elfordulásában. Bűnbánathoz segít. A bűnbánaton keresztül a bűnbocsánat elnyerésére vezet. Milyen szerető gondoskodás ez mennyei Atyánk részéről! Beépíti szívünkbe a bánat és megtörődés képességét, hogy ha már elkövetjük a bűnt, hát tudjunk legalább bánkódni bukásunk miatt, engedetlenségünk és lázadásunk miatt. Ő pedig: tudjon nekünk megbocsátani őszinte bánatunk miatt és megirgalmazni.

Bűneink őszinte megsiratása, botlásaink egy-egy bánataktussal való eltörlése rásegít, hogy rendet teremtsünk belső világunkban, ahol bizony sok minden a fejetetejére van állítva.

Isten első megtervezése szerint eredetileg tökéletes rend, harmónikus alárendeltség tartotta az ember bensejét tökéletes egyensúlyban. Az *ész* hódolva ismerte el Isten legfelsőbb tekintélyét. Az érzelmek rendetlen befolyásától menten, biztosan irányította az akaratot. Az *akarat* készségesen követte világos útmutatásait. Az értelem uralmát és meglátásait, az akarat törekvéseit rendezett *érzelmek* nyugodt hullámzása kísérte, színezte.

Lehangolódott, elrontott állapotban bizony egészen ellenkező látványt nyujt szívünk. Az érzelmek, indulatok több-kevesebb szabadsággal garázdálkodnak. Az irányító hatalmat részben vagy egészben bitorolják. Az öröm kellemessége, a szomorúság kellemetlen érzelme csaknem kizárólagosan befolyásolják eszünket és akaratunkat. Ami az érzékeknek, önzésünknek, ösztöneinknek kedvez, azt ujjongva fogadjuk. Mohó örömmel kapunk az öröm tárgya után. Ami kellemetlenül érintene, az tiltakozást vált ki az érzelmek részéről. És ijedten menekülünk a szomorúságot okozó dologtól. Kellemes vagy kellemetlen, örömünkre szolgál vagy szomorúságot vált ki: ez akaratunk rúgója, tetteink indítóoka. Az édes illetve a keserű élményeknek hatására elhomályosul az a szempont, hamar elfelejtjük azt az egyedül helyes normát: bűnös-e vagy nem, ellenkezik-e Isten akaratával, tetszésével, vagy nem, örömöt okoz-e az Úr Jézusnak, vagy sérti szent Szívét? Ha akaratunk nem követi azonnal a rendetlen örömök vonzását vagy a helytelen szomorúság nyomását, érzelmeink hamisítására, hazugságra vetemednek. Meghamisítják ítéleteinket. Az észigazságok, jogos követelések ünnepélyes tógájában lépnek fel. És mi meg vagyunk győződve, hogy a puszta érzelem irányította gondolat a dolgok valóságának csalhatatlan tolmácsolói, az ész és igazság követeléseinek elfogulatlan kifejezője.

A lelkiélet feladata a felborult rendet helyreállítani, a fölhangolást elvégezni. E munka közben lelkünk szinte állandóan hallja azt a tökéletes harmóniát, az eredeti összhangot, amely szerint az Alkotó szívünket hangolta. Különben nem tudnánk a hamis hangokat felismerni, megkülönböztetni és kiküszöbölni. De nagyon számolunk az érzelmek fékezetlen csapongásával. És azzal is, hogy hangolás közben nem mindjárt sikerül ám a legtisztább melódiát eltalálni. Sok kísérletre, hosszú próbálkozásra, ismételt és kitartó elkezdésekre van szükségünk. Érzelmeink megfékezése, az ész és akarat uralma alá kényszerítése: sok apró győzelem, de talán még több megalázó botlás eredménye. És ép a megalázó botlások azok, amelyeket nagyon ki kell használnunk lelki előhaladásunk javára — a bűnbánó szomorúság segítségével! A sok-sok botlás anyagot nyujt, hogy a bűnbánat alázatos érzelme lélektisztító, lélekrendező és lélekhangoló munkáját kifejthesse. Minden botlás után mélyen meg kell alázódnunk, őszinte bánattal az Úr Jézustól bocsánatot és új erőt kérnünk. De egy pillanatra sem szabad letörten összeroskadnunk. Hanem ruganyosan talpra szökkenni és újra kezdeni a hangolást, a harcot az érzelmek kificamodott uralma ellen. Ezt a műveletet egy hibánk után sem mulaszthatjuk el, mert ép azáltal tisztul hallásunk, hogy csalhatatlanul megkülönböztessük a tiszta örömöket, a nemes szomorúságot a rendetlen érzelmektől. Megalázódással, bűnbánattal, imádságosan, szívós újrakezdéssel egyre nagyobb területeket szabadítunk fel az érzelmek rendetlen befolyása alól és helyezzük az Úr Jézus főnnhatósága alá.

Kitartó, éveken, talán évtizedeken át tartó elszánt küszködésünk eredményeképen megvalósul szívünkben az Isten elgondolta rend és összhang: az ész a hit megvilágításában bemutatja, mi az értékes és lelki öröm, és mi az örömszemét, mi a helyes bánat és melyik a rendetlen szomorúság. Az akarat követi az értelmet. Akarja az igazi értéket, elfordul az álértékektől. Az érzelmek pedig egyre tisztábban, engedelmesebben festik alá a kegyelem és akarat győzelmeit.

Isten ujjának érintése nyomán . . .

Mennyei Atyánk maga is szokott játszani szívünk öröm-szomorúság muzsikáján. Minél jobban adjuk át magunkat Neki, minél odaadóbban törekszünk kegyelmi életet élni, annál többször nyúl hozzá és érinti meg csodálatraméltó pszichológiával. Az alkotó teljes hozzáértésével veri ki művén, szívünkön a konzoláció és dezoláció, a lelki vigasz és vigasztalanság akkordjait. Ilyenkor muzsikál szívünk a legfönségesebben. A Teremtő csak ért hozzá! Csúcsteljesítmény az, amelyet ekkor a dezolációs szomorúság érzelemtestvérének, a szeretetnek szolgálatában elér. Hivatásának legmagasztosabb ténykedéseit végzi. Isten ujjaihoz simul. Az Isten-szeretetet ébreszti, táplálja. Az Alkotó játszik a húrokon. Ő csalja ki az Isten-szeretet fönséges szimfóniáját.

A vigasz és vigasztalanság váltakozása mélyen lélektani. Tudjuk, szívünk úgy van megalkotva, az a természete, hogy az öröm és szomorúság hullámzása fejleszti erőteljessé a szeretetet. Amíg a földön élünk, ha csak örömben részesítene szeretetünk tárgya, akkor bizony hamar elfonnyadna a szeretet. Kell, hogy szere-

tetünk tárgya némiképp bizonytalanná legyen, eltávolodjék, elvesszen számunkra. S ezáltal szomorúságra forduljon örömünk. Mert csak így döbbenhetünk igazán rá szeretetünk tárgyának becsére, értékére. És ennek következtében lép fel a bánat ösztönös törekvése: újra megtalálni, újra közelébe férkőzni, újra elérni szeretetünk tárgyát és újra örömöt lelni benne.

Amikor komoly lelkiélettel Isten igaz szeretetére szánjuk magunkat, Isten kezdetben sok vigasszal halmoz el bennünket. Ezek a vigaszok össze sem hasonlíthatók egyéb eddig hajhászott földi örömökkel. Bár azonban az öröm visszahatása sem maradna el. Megszokottá lenne. Csökkentené az Isten-közelség értékét. Már nem a szeretetet táplálná, hanem hiúságunkat. Lelki inyencségre vinne. Inkább az „Isten vigasztalásait, mint a vigasztalások Istenét" keresnénk . . . Ezért nyúl most a jó Isten a szomorúság húrjaihoz. Vigasztalanságot bocsát lelkünkre. S tapasztaljuk a vigasztalansággal járó szomorúság áldását. Ha a vigaszban nagyon is az öröm kellemes érzéséhez tapadtunk volna, a vigasztalanság magának Istennek akarati szeretetére nevel, amikor ösztönös hatására lelkünk szinte kap a távozó Isten után, hogy visszatartsa, visszaszerezze. A hullámzás fejlődésbe hozza Isten-szeretetünket. A dezoláció szenvedései tisztítólag hatnak. Erősítenek. Megaláznak. De mindig arányban buzgóságunkkal, elszántságunkkal, kitartásunkkal. Őszinte Isten-szolgálatunkkal.

Ha már Isten-szeretetünk erős gyökeret vert akaratunkban, az inkább érezhető vigasztalások elmaradnak. A szinte viharzó, de egyszerűbb összetételű konzolációkat felváltják a lelkünk mélyén végbemenő vigasztalások. De ez a magasabb, szellemibb vigasz megtartja a lelki szomorúsággal, a dezolációval való váltakozását; hiszen szívünk is megtartja természetét, Isten-szeretetünk gyarapodása is mindig aktuális marad.

A lelki öröm-hullámhegyek és szomorúság-hullámvölgyek váltakozása egyúttal lelkiéletünk ütemét is jelzi. Ha hosszabb időn át elmaradna, jelzi, hogy lelkünk órája megakadt, lejárt. A lanyhaság dermedtsége zsibbasztja lelkünk energiáit. Észrevétlenül. Önámítóan.

Aszkétikus könyvek hatása alatt — amelyek nagyon óvnak a vigasztalások veszélyeitől, kiemelik többnyire a nagy misztikusok nagy dezolációit, hangsúlyozzák a vigasztalanság érdemszerző voltát — tapasztalatlanságunk következtében érdekes fogalom alakul ki magáról a vigasztalásról. Önkénytelenül fölöslegesnek minősítjük. A nélkül, hogy önmagunk előtt megfogalmaznánk, mintha kissé lebecsülnénk. Hisz' hősiesebb a lelki szárazságban némán szenvedni! Öntudatlanul is függetleníteni akarjuk magunkat a vigasztalásoktól. És a lelki ernyedéssel járó szárazságokat, lelkünk ziláltságát, a nagy szenteknek, erős lelkeknek kijáró nagyszerű benső szenvedésekként üdvözöljük . . .

Tévedésünket Isten erősebb kegyelmi behatása nélkül (lelkivezetőnk szava, lelki könyv, belső megvilágítás által) alig-alig fedezzük fel és ismerjük be. Ha ez a ráeszmélés is elmarad, a teljes lelki megmerevedés korszaka következhet. Ez a természetes állapot nagyon emlékeztet a boncok imamalom pörgetésére. Megelégedetten éljük „kiegyensúlyozott" lelkiéletecskénk látszattörekvéseit.

A lelki megdermedés fenyegető lehetősége és komoly veszélye kell, hogy hatványozott erőfeszítéssel állítson a lelki fejlődésnek egyre magasabbra ívelő útjára, amelyen időről-időre a konzolációk tiszta öröme villanyozza fel fáradó energiánkat és a lelki vigasztalanságok szomorú beköszöntése edzi, acélozza a lelket és izzítja fel Isten erős szeretetére. G. L. S. J.

Ha nem akarsz vétkezni . . .

Irta: Schmiedt Béla dr.

Ha nem akarunk vétkezni és ha *emberek* akarunk maradni, akkor életünket két hatalmas pillérre kell felépítenünk. Az egyik pillér: az istenszeretet. A másik pillér pedig: az emberszolgálat.

Ha Istent teljes szívvel szeretjük, akkor nyugodtan nézhetünk az égre. Nem kell szégyenkeznünk. Ebben az esetben a magasságok világa számunkra a „szebb jövő" kontinense lesz. Ha pedig az emberszolgálatra is berendezzük az életünket, akkor reánk köszönt a „szebb jelen" is, amiben mindenesetre több örömünk lesz, mint az állati élet küzdelmeiben.

Nincsen kétség aziránt, hogy kivétel nélkül mindnyájan a „szebb élet" után vágyódunk. Az egyiknek sikerül. A másiknak azonban nem. Az előbbi nyugodtan kél és nyugodtan fekszik. Ezzel szemben a bűnös a levélzörgéstől is megrezzen, mert vérző lelke váddal illeti. A bűnöst nem hagyják pihenni vérző lelke iszonyú férgei.

A bűnösnek nincsen nyugalma. Tudjuk, hogy a szent is nyugtalan. De a szent a mellét veri . . . A bűnös ezzel szemben a fejét üti és a haját tépi...

*

Ha nem akarsz vétkezni: *légy előrelátó!*

A bűnöző ember — sajnos — nem gondolkozik. Nem néz előre! Nem méri fel lépései következményeit. A bűnöző minden különösebb megfontolás nélkül teszi meg lépéseit s csak akkor veszi észre, hogy félrelépett, amikor összetörten, szárnyaszegetten benne fetreng a bajok és nyomorúságok szennyes gödrében, avagy akkor, amikor már bent ül a „hüvösben".

Az első emberpár sem mérlegelt. Nem mérte fel lépése nagyságát az angyalsereg sem. Az ember is így cselekszik. Vétkezik és azt hiszi, hogy csak a száját kell megtörölnie . . . Nagykésőn kell aztán rájönnie arra, hogy lelkiismeretében hét ördög csap lármát . . . és arcukba kacagnak . . . mi pedig szemlesütve szenvedünk síró lelkiismeretünk miatt . . .

Ha a követ elhajítod, előbb előre nézel és célpontot keresel. A rágalmazó nem így tesz. Elhajít magától egy éles követ, nem nézvén, kit üt el és kit hogyan talál meg. A szántóvető szemmértékkel dolgozik. A magot a szántásra teríti. A fecsegő ezzel szemben esztelenül szórja a szót és nincsen

tekintettel sem szántóföldre, sem útszélre. Az okos vándor maga elé néz. Az élet kóbor lelkei ezzel szemben mindenfelé néznek; csak a lábuk elé nem. Csodálkozhatnak tehát ezek, ha vérző fejjel kötözik be őket az árokszélen? . . .

Az emberekben többnyire hiányzik a szemmérték tényezője. Hiányzik a lelki érettség ama foka, ami nélkül nem ember az ember, hanem egy „embernyi gyermek". Az emberekben hiányzik a tervszerű kilépés, hiányzik a beszédbeli megfontoltság, hiányzik az érzelmek terén a méret: egyszóval hiányzik sokak életében az a bibliai okosság, ami nélkül pedig úgy terem a bűn döngölt földön és szőnyegen egyaránt, mint hetes eső után az erdőszélen — a gomba.

Ha *nem akarsz vétkezni: légy hűséges!*

Legyünk hűségesek a kicsinyben is, ha ugyan a lelkiéletben kicsinységről egyáltalában beszélni lehet. Ami a lélek és a lelkiségnek nagy vásznán kicsinységnek, vagy talán kicsinyességnek látszik, az nem más, mint az az aprólékos művészi gondosság, ami a művészit a giccstől megkülönbözteti. Asztalt, szekrényt lehet nagyvásárra is csinálni. Az ember azonban több mint egy asztal, több mint egy vásári ágy. Az ember a teremtés koronája és éppen ezért úgy kell önmagunkat faragnunk, hogy fejünkre korona kívánkozzék — az istenfiúság öntudatának koronája — és nem csörgősapka!

Sajnos, nagyon kevesen járnak koronával a fejükön. Nem koronás királyokra gondolunk, hanem azokra a kalapos királyokra, akik kalap alatt is fennkölt királyi lelket hordanak. Ezek a fennkölt, finom lények maholnap kivesznek. És ha mégis rájuk akarunk találni, akkor lámpással a kézben világos nappal, a magános életet élő szerzetesek és szerzetesnők közé kell lopóznunk, hogy megleshessük az életművészet ama finom vonalait, szavait, mozdulatait, amelyek az utcán, piacon, de még a szalonban is hiányzanak.

Ugyanis tévedésben ne legyünk! A szalon-élet művészetét valahogyan össze ne tévesszük a lelkiélet művészetével, mert az etikett még nem etika. És ha Petőfi meg merte kockáztatni azt az állítását, hogy „láttam én már csárdában tisztább lelket, mint lát nem egyszer az oltár", akkor talán megírja majd a szalonok eljövendő Petőfije a mondást ilyen változatban is: látni néha istállóban, cselédházban több életművészt, mint amennyit a szalon produkál . . .

Legyünk hűségesek a térdhajtásban és az áhítatgyakorlat minden egyéb elemi megnyilatkozásában, még a keresztvetésben is. Ne mondja senki: kérem, nem ez a főparancsolat! Úgy van. Nem ez a főparancsolat. Emlékeztetjük azonban ezeket az egyszeri emberre, aki gondosan megpálcázta fiát azért, mert néhány apróságot lopott. A gyermek szepegett a veréstől és esdekelve könyörgött az apjának:

— Ne bántson, édesapám! hiszen semmit sem ér az, amit elvettem!

— Éppen ez az, ami bosszantó, — felelte az apa — hogy már arra sem figyelsz, hogy mit lopsz. Már a fületlen gombra is megjött az étvágyad.

Azoknak, — akik a „kicsinyre nem nézünk" jelszóval ácsorognak a vallásgyakorlók táborában — *elmondhatjuk az egyszeri* ember szavait mi is: az a bosszantó, hogy már a kicsinyre sem figyelsz, annyira benne vagy a vallástalanságban és a hitközönyben . . .

Bizony, az igazság az, hogy aki a szentelményekkel *még* nem törődik, az a szentségekkel *már* régen nem törődik. Akiknek nem imponál a keresztvetés, azoknak nem imponál már Krisztus maga sem a kereszten. A tény tehát az, hogy a „kicsinyre nem nézünk" nem az életszentségen való túlhaladást jelenti, hanem azt, hogy azon még jóval innen van az ember.

Ne feledjük, hogy: *a kis bűn is nagy baj!*

Végzetes könnyelműség, ha apró gyarlóságokra és tökéletlenségekre nem figyelünk fel. Az okosság azt követeli, hogy figyeljünk fel a „hajszálbűnökre" is, mert az ördög ezekre mindig felfigyel és az ördög elég ügyes ahhoz, hogy a rosszra való hajlam egy kis hajszáljából kifonja az elvetemültség hajókötelét.

A mai ember jelszava — sajnos — ez: kicsire nem nézünk! Isten azonban kis súlyokkal is dolgozik az ítélet mérlegén. A lelkiélet nem tűr korlátolt pontosságot. Nemcsak az a bűn, aminek „törvényes következményei" vannak. Hogy az állam egyes dolgot nem büntet, amit az Egyház kárhoztat, az nem nyugtathatja meg az igazlelkű embert, mert az állam és karhatalom nem erkölcsbíró, csak rendőrbíró. És azt sem szabad felejteni, hogy a pokol nem a Markó-utcában van, hanem másutt.

És külön meg kell fontolnunk, hogy minden elvetemültségnek volt valaha és van valahol egy kicsinyke forrása. Ha ezt el nem dugaszoljuk, ha erre kellő időben és kellő helyen zárókövet nem rakunk, akkor a lélek mélyén hamar megszületik egy — mocsár.

Az életet az el nem fojtott apró emberi szenvedélyek fertőzik meg. A nagy mocsarakat intézményesen lecsapolja — az állam. A kis dögök azonban ott maradnak az utcán és az életben és ezek az apró emberi szenvedélyek és gyarlóságok fertőzik aztán széles körzetben a hivatali szobákat, a családi szentélyeket, az utcákat vagy talán egész városrészeket.

Vigyázzunk arra, hogy apró sebek tömege ne borítsa be testünket, mert ezeknek egyike elég ahhoz, hogy tetanusz-mérgezés lépjen fel. Ez a *földmérgezés* rendesen azokat teszi életképtelenné, akik a kis bűnre azt mondták valaha: „nem baj!" és akik az óvatosságot csak harangozásból ismerik . . .

Erről a köteles óvatosságról legközelebb többet!

A lelkiélet egy nagy mestere.

Irta: Endrődy László S. J.

Mindazt, amit e rövid írásban mondunk, előre is alávetjük a Szentszék ítéletének, melyekhez fiúi szeretettel és engedelmességgel ragaszkodunk.

A lelkiélet mesterei közül kevés gyakorolt oly nagy hatást az utókorra, mint a szentéletű jezsuita, a misztikus P. Lallemant Lajos. Ez annál meglepőbb, *mert tanítása mellett, — mely már közel 300 év* óta annyi lelket irányít a tökéletesség útjain, — az ő személye szinte teljesen a háttérbe szorul. A gondolatok, a lelki oktatás, melyet e szent mester adott, szentségre törekvő szerzetesek és világiak közt nemzedékről-nemzedékre szálltak, nagynevű lelkivezetők nevelkedtek fel rajtuk, anélkül azonban, hogy őt a hír valaha is szárnyaira kapta volna. A francia jezsuiták közül nem egy, akinek a nevéhez a legszebb apostoli sikerek és a magas erényesség emléke kapcsolódik, — mintegy Heyneuve, Surin, Rigoleuc, Ragueneau, Nouet, Le Mercier, Huby, de Ravignan, Lyonnard, Ramière . . . és annyi más a most élők között is . . ., mind P. Lallemant lelki oktatását szívták magukba. Már a XVII. század vége felé megvallja egy erényeiért tisztelt jezsuita missziónárius: „Mi mind P. Lallemant-tól tanultunk." És a nemrég elhunyt szentéletű P. Germain Foch-ról, a nagy francia generalisszimusz jezsuita bátyjáról is ezt írják: „P. Lallemant tanítását nemcsak magáévá tette, de az szinte a vérébe ment át és életté lett benne."

Pedig P. Lallemant nem volt híres szónok, nem volt a királyi udvar gyóntatója, sőt — egy olyan korban, amikor minden valamirevaló francia pap író volt, — ő még csak egy könyvet sem jelentetett meg. — Rövid életével oly észrevétlen suhant át a földi léten, hogy halála óráján alázatos lelke elhihette, emlékét nemsokára végleg elfedi a feledés homokja. S mintha Isten is elfogadta volna lemondását még e posthumus dicsőségről is: neve csak ismerőseinek körében élt tovább, leginkább volt noviciusai és a páterek közt, akiknek, mint az u. n. harmadik próbaév instruktora, vezetőjük volt. Lelki oktatásai is csak halála után több évtizeddel jelentek meg, azoknak a jegyzeteknek alapján, melyeket P. Rigoleuc készített a harmadik próbaévben tartott konferenciáiról. — És azóta ez a kis könyv neveli azokat, akiket az isteni Gondviselés P. Lallemant iskolájába irányít. S e kis könyv és a benne közölt lelki tanítás olyan fa, amely ma úgy látszik, még az eddigieknél is dúsabb és jobb gyümölcsöket ígér.

*

Lallemant Lajos 1578-ban született Chalôns-sur-Marne-ban, Champagne tartományban. Édesapja, aki a Vertus grófság tartományfőnöke volt, egyetlen fiát már igen fiatalon Bourges-ba küldte, hogy az ottani jezsuita kollégiumban végezze tanulmányait. Ez a bourgesi kollégium volt P. Lallemant élethivatásának kiindulópontja, itt mondta Istennek az első szent Igen-t s alig negyven év után ugyanitt zárul be, ennek a szent és rendkívüli életnek köre, mikor, miután szent példájával, mint „Jézus jó illata" haladt át társai közt, megint ide térve, fejezi be Jézus és Mária iránti lángoló szeretetben a földi próba idejét.

Bourges-ban kongreganista lett. Már ekkor úgy megragadta a tökéletes élet eszméje, hogy a kongregáció neki valósággal első noviciátusa, a szentségretörekvés iskolája lett. — A Jézustársaságba 18 éves korában lépett. A rendben példaképe mindvégig szent Ignác volt, a „tökéletes jezsuita", akit egész életében atyjaként tisztelt és hűen követett. Így hamarosan kitűnt a teljes — értelmi és akarati — engedelmességben, a részleges lelkiismeretvizsgálatot nagy eréllyel és lelki haszonnal végezte, amint mindebben később is, mint újoncmester, noviciusai példaképe volt.

Filozófiai és teológiai tanulmányai alatt, melyeket Pont-à-Mousson-ban végzett, szinte állandó fejfájás és gyomorbaj gyötörte, de azért tehetsége, minden szerénysége ellenére is, annyira kitűnt és szorgalmával oly szép eredményeket ért el, hogy tanulmányai végeztével mindjárt a filozófia tanára lett, majd Párisba került az erkölcstan és később a dogmatika professzorának.

Feladatainak mindenben kitűnően felelt meg és már ekkor a Társaság egyik legkitűnőbb tagjának számított. Minden munkáját tökéletesen végezte és így mindenre alkalmasnak látszott. De azért mégis hamarosan kiderült, hogy az Ég a lelkivezetés és a kormányzás terén juttat neki ritka nagy tehetségeket s e munkáit áldja meg egészen kivételes kegyelmekkel. Elöljárói ezt felismervén, a noviciátus rektorává és az újoncok mesterévé tették.

Lelkivilágának szépségei ekkor ragyogtak föl a legfényesebben. Mint elöljárónak — írják róla — „nem találni párját". Alattvalóival szemben meg volt benne a szeretetnek mindaz a tulajdonsága, melyeket szent Pál elsorol. Mindíg roppantul türelmes, nagyon szelíd, igazán alázatos, teljesen önzetlen, egészen leereszkedő és rendkívül szívélyes volt.

Szép megjelenése, megnyerő úri modora, ritka szerénysége, egész külső megjelenése, melyen szelídség és szent komolyság ömlött el és az a természetfölöttiség, mely arcán és szavaiban megnyilatkozott,

már első percben megnyitották neki a szíveket. Aki csak egyszer is beszélt vele, azontúl már kereste az alkalmat, hogy vele lehessen, társalgását hallja.

Mesterien tudott bánni azokkal, kiket a Gondviselés reá bízott. Alkalmazkodott hozzájuk, hibáikat fogyhatatlan türelemmel viselte el, mindig kereste az alkalmat, hogy szolgálatukra legyen, kedvességével a szívükbe lopódzott és szent leereszkedése és türelme révén mindnyájuknak igazán szeretett vezetője lett.

Bármikor jöttek is hozzá és bármennyi dolga volt is: mindenkit derűs, mosolygós arccal és nyilt szívvel fogadott. Úgy látszott, mintha semmi más dolga sem volna, mint látogatóinak rendelkezésére állni. — Egy napon betoppan hozzá az egyik segítőtestvér, aki a kollégium pékje volt és hevesen elpanaszolja, hogy túl van halmozva munkával, a Páter Rektor küldjön most valaki mást a helyére, mert ő ezt tovább nem bírja. P. Lallemant kedvesen meghallgatta és megígérte, hogy könnyít a dolgán. Azután titokban ő maga sietett a pékműhelybe és nekiállott teljes erővel dagasztani a tésztát, mert a munka már sietős volt. Később a pék-testvér, mikor első felindultsága lecsillapodott, maga is visszament a pékségbe és még ott találta a szent rektort, amint az ő munkáját végezte. Ez a látvány és P. Lallemant szelídsége annyira meghatotta, hogy lábaihoz borulva kérte bocsánatát.

Ily lelkülettel járt el P. Lallemant más alkalmakkor is. A kormányzásról vallott nézetei hűen tükrözik szent Ignácnak és a Jézustársaságnak felfogását. „A tapasztalat napról-napra jobban megtanít, hogy a kormányzatnak igen szelídnek kell lennie — mondotta. — Az elöljáróknak tanulmányozniok kell a módot, hogy miként fognak nekik szeretetből engedelmeskedni. A szerzetesi fegyelem fönntartásának főeszköze az elöljárók atyai jósága s az a szorgosság, mellyel alattvalóik számára mindenről gondoskodnak, — s legfőképen arról, hogy megőrizzék és előresegítsék őket a természetfeletti lelkületben és az imádságban."

Később P. Lallemant a harmadik próbaéves páterek oktatását és lelkivezetését vette át. Gondviselésszerű volt, hogy épp ezzel a lelkivezetői munkával bízták meg, mert ritka kegyelmi fölvilágosításai révén, melyekben Isten — csodás módon is — mind gyakrabban részesítette, itt virágzott ki előadásaiban. A *Doctrine Spirituelle,* ez a csodálatosan mély Lelki Tanítás, P. Lallemant-t mint a lelki élet egyik legnagyobb mesterét mutatja be.

Itt is szeretetével nyerte meg a szíveket. — P. Rigoleuc megírja egyik levelében, hogy néhány fiatal páter eleinte nem rokonszenvezett vele. De P. Lallemant jóságával, szelídségével és alázatosságával annyira megnyerte őket, hogy alig 3 hónap elteltével már mindnyájan szívvel-lélekkel a vezetése alá helyezték magukat és egymás közt bevallották, hogy még sose láttak hozzá hasonló kiváló elöljárót.

Nagy tudása, kitűnő tehetségei, mély teológiai képzettsége és tapasztalatai révén ítéletei mindig világosak és helytállók voltak. De természetes képességeit messze fölülmúlta Istentől a lelkébe öntött fény, mely szavainak különös mélységet, valami gyógyító s jóra ösztönző balzsamosságot és igazi lélekbe ható erőt adott.

Megvolt benne a „szentek tudománya", úgy amint azt a *Doctrine Spirituelle*-ben elmagyarázza. Amit ott a Szentlélek Isten működéséről ír, az megmutatja, hogy ő maga egyike volt azoknak, akik a világon a legjobban ismerték a lelkiéletet. Mert tapasztalatból ismerte az igaz lelkiség útjait, melyeken Isten gyermekségétől vezette. „Isteni módon beszélt erről" — mondják hallgatói és a fiatal páterek nem győzték csodálni tudásának változatos bőségét, mellyel a kegyelmi életről szólott s melyet Istennel való egyesüléséből merített, amint ez minden szavából kiérzett.

Még a legidősebb és legtekintélyesebb páterek is boldogok voltak, ha közelében lehettek és nem mulasztottak volna el egyetlen percet sem a közös felüdülés idejéből, ha P. Lallemant is ott volt. Egyikük állítja, hogy sohasem beszélt vele anélkül, hogy a teológia, a lelkiélet területéről, vagy a Szentírás értelmezéséből valami értékes és felemelő ismeretet ne szerzett volna. — Maga a háznak a rektora, egy igen erényes és nagytekintélyű atya, tanítványául szegődött és minden konferenciáján résztvett, mert mint mondta, ennek a tökéletes mesternek a szavaiban annyi fényt és kegyelmi erőt talál, mint sehol másutt.

Pedig alig volt ideje előkészülni előadásaira, a lelki beszélgetések és főleg hosszú imái annyira lefoglalták napjait. Konferenciái mégis oly tartalmasak és oly szépek voltak, mintha minden idejét előkészletükre szánta volna. — Különleges adottsága volt a Szentírás magyarázatára. A szentiratok elmélkedő olvasmánya volt egyedüli tanulmánya. De a szent szövegek értelmébe nem tankönyvek, hanem imái által hatolt. Előfordult, hogy az egyik szentírási hely megértését egy álló esztendeig kérte az Úr Jézustól.

P. Lallemant mondotta egyszer, hogy akik éberen őrködnek magukon, megfigyelik és szabályozzák lelkük minden megmozdulását, különösképpen érteni fognak a lelkek megismeréséhez és vezetéséhez, mert Istennek így tetszik megjutalmazni azt az erőfeszítést, melyet magukkal szemben alkalmaztak. — Ezen elv szerint nem csodálatos, ha P. Lallemant — ez a rendkívül fegyelmezett és minden lelki mozdulásában Istenre irányult lélek — a lelkek mélyébe látott és valósággal kiolvasta a szívek titkait.

Egyik gyónója vallotta, hogy egyszer figyelmeztette őt egy titkos vétekre, melyet a gyónásban elmulasztott bevallani. Máskor föltárta előtte a gondolatokat, melyeket akkor éppen a fejében forgatott és leírta előtte egy aktuális kísértésnek minden körülményét. — Egy másik lelkigyermeke fölkereste, hogy föltárja előtte lelke egyik sebét, de a szobájába érve hirtelen megváltoztatta tervét és csak valami közömbös dologról kezdett beszélni. P. Lallemant azonban oda sem hallgatva arra, amit

mond, az elhallgatott tárgyról felelt neki. Egyszer messziről meglátta fiatal rendtársát, aki valamely emberi tekintetből kerülte a vele való bizalmas találkozást. Magához intette és kedvesen elmondott neki mindent, ami a lelkében végbemegy. A fiatal szerzetes, amikor látta, miként olvas P. Lallemant a szívében, bevallotta, hogy igazat mond, de maga az eset és P. Lallemant szelíd jósága annyira hatott rá, hogy újból megajándékozta teljes bizalmával.

P. Lallemant éppen rendtársainak lelki irányítására nyert különös kegyelmeket. Isten nem egyszer fölvilágosította őt a fiatal pátereket illető terveiről és megmutatta az akadályokat, melyek tökéletesedésük útját állják. Egyszer bevallotta P. Lallemant, hogy az életszentség, melyre meghívattak, fölülmúlja minden elképzelésüket és ha látnák a kegyelmeket, melyeket Isten nekik juttatni kész, azt mondanák, hogy azok egy Szent Ignác vagy egy Xavéri szent Ferenc számára vannak!

Isten általa nem egyszer csodás módon, rendkívüli kegyelmeket juttatott lelkigyermekeinek. Ezek révén természetesen egy és más kitudódott azokból a csodás kedvezésekből is, melyekben e nagy misztikust az Ég gyakran részesítette.

A kegyelmek bősége nem zárta azonban ki életéből a szenvedéseket. Már fiatalon felismerte a szenvedések értékét és vágyott rájuk. Három éven keresztül könyörgött, hogy küldjék a kanadai misszióba, ahová az apostoli buzgóság mellett az áldozatos, szenvedő élet vágya vonzotta. Gyenge egészsége miatt ez az óhaja nem teljesült. Ő azonban szomjazta a szenvedést: önmegtagadásai és vezeklései, melyeket szent hévvel végzett, szemtanúk szerint messze fölülmúlták testi erőit. De teste törékenységét mégis annyira pótolták a lelki erők, hogy még állandó önsanyargatásai mellett is fáradhatatlan volt a munkában. — Szenvedésért és megaláztatásért mindig imádkozott és Szent Ignác példájára különösképen azt kérte Istentől, hogy ellentmondásban is legyen része, nemcsak az ezzel járó szenvedés miatt, hanem hogy így munkáinak sikere annál jobban megdicsőítse Istent. S valóban megérte, hogy egy időben alattvalói részéről kevesebb tisztelet és elöljárói részéről kevesebb megértés jutott neki, mint amennyire számíthatott. A kereszt fájó lehetett, de P. Lallemant sohasem panaszkodott, nem védekezett, csak hallgatva tűrt. Szenvedéseiben különben szintén teljesen ura volt önmagának: alázatos megnyugvás és derű ömlött el egész lényén, szenvedéseit külseje soha el nem árulta.

A mellett a lélek belső győtrelmeitől sem volt ment. A misztikus tisztulás éjtszakáin (a misztika doktorának, Keresztes szent Jánosnak nyelvén szólva) neki is át kellett esnie, mielőtt a tökéletes szeretetben az Istennel való egyesülésre eljutott volna. De még vad kísértéseknek és pokoli ostromoknak is ki volt téve, — igaz, hogy kárpótlásul égi vigasztalások erősítették. Az Úr Jézus, a Szent Szűz és az Ég más lakói, így különösen Szent Ignác, megjelenésekben, mennyei oktatásban és vigasztalásban részesítették.

Életének utolsó szakát, megint a bourges-i kollégiumban tölti. Elöljárói állandó megfeszített munkái és gyenge szervezete miatt az életét féltették. Bourgesben előbb tanulmányi felügyelő, majd nemsokára a kollégium rektora lesz s a munkában és vezeklésben ezentúl sem tanúsít kíméletet maga iránt.

Környezete és ismerősei ekkor már szentként tisztelik, amit ő azonban gyermeki alázatosságában észre sem vesz. Most már ellentmondás nélkül mind kora egyik legtökéletesebb jezsuitájának tartják, akiben Szent Ignác lelkülete mintegy új életre kelt, annyira élénken emlékeztetett fegyelmezett, szeretetteljes és Istenbe merült lénye a szent rendalapítóra.

Más rendházak főnökei, különösen a Karmelita apácák és a Vizitációs nővérek és sok más tökéletességre törekvő személy, kapcsolatban álltak vele s oly tisztelettel kértek tőle tanácsot, mint a Szentlélek orákulumától. Tanítványai szentként emlékeztek meg róla. Hírneve túljutott Franciaország határain és érdemeit egyszer az Ég is csodálatosan felfedte: a spanyolországi Camorában egy szentéletű klarissza apáca, a Mennybemenetelről nevezett Lujza nővér (Louise de L'Ascension), kinek lelkében az isteni kegyelem csodái igen messzeható fénnyel ragyogtak föl, látomásban szemlélte a tökéletességnek azt a magas fokát, melyen P. Lallemant kegyelemben eltelt lelke volt.

Mindenki azt kívánta, hogy Isten a maga dicsőségére hosszú életet adjon neki. De Isten tervei kiszámíthatatlanok. P. Lallemant-on ekkor már oly erőt vett az égi Haza utáni vágyakozás, hogy esengett a halál után, amely végre megszabadítja a romlandóság ezen átmeneti életétől, ahol akaratunk ellenére is uralkodnak a bűn törvényei és megnyitja végre a szent szabadság honát, ahol már minden bűnt és tökéletlenséget mindörökre lehetetlenné tesz az üdvözültek számára Isten boldogító színe-látása.

Rendtársai szerint, halálát nemcsak erejét meghaladó önmegtagadásai siettették, hanem még sokkal inkább az állandó istenszeretet és buzgóság, melynek heve szemét ragyogtatta, arcát pírral öntötte el, és egész valóját szinte elemésztette.

Halála közeledtével egyik kezébe a feszületet, a másikba a Szent Szűz egy kis képét vette, hol a feszületre, hol a képre nézett és forró, szerető szavakkal beszélt Jézushoz és Máriához. Haldoklása oly megható volt, hogy a körülállók közül senki sem tudta visszafojtani könnyeit. A szeretetnek áradásában szállott lelke az Isten elé 1635 április 5-én, Nagycsütörtök napján.

A földön csak 47 évet élt, ezekből 29-et a Jézus Társaságában töltött.

A nép szentként tisztelte, égi dicsőségéről több szentéletű személy kinyilatkoztatást kapott s egyesek úgy vallották, azt hiszik, az ő közbenjárására részesültek Istentől nagy kegyelmekben.

P. Lallemant Lajos életének e vázlatos ismertetésénél szándékkal szorítkoztunk inkább csak a külső momentumokra, mert lelkiségének, erényei csodálatos gazdagságának ismertetése külön kis tanulmányt kíván.

A természetes és a természetfölötti erényélet.

Irta: Németh Ferenc S. J.

Ha egyszer komolyan rászánjuk magunkat az erényes életre, mérhetetlen távlatokra döbbenünk. Hasonlóan a vízi élethez, ahol a sekélyes parti strandolástól a mérhetetlen óceánban való búvárkodásig számtalan fokozatot lehet megállapítani. „Evezz a mélyre!" — felszólítás nemcsak a halászok tetemesen nagyobb eredmény-lehetőségeit jelenti, hanem mérhetetlenül többet, ha képletesen vesszük: aki jó, legyen jobb, aki szent, legyen szentebb! Ezt az irányt maga a Mester jelölte ki hegyibeszédében, midőn programmot adott minden ember számára: „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes!" (Mt. 5, 48.) Mivel pedig a teremtmények közül senki sem lehet olyan tökéletes, mint a mennyei Atya, azért e kijelentés mindenki számára azt jelenti: sohse elégedj meg azzal, amit már elértél, hanem iparkodj mindig jobbá és tökéletesebbé válni.

Ha most ily szempontból vizsgáljuk századunk fiait, leírhatatlan tarkaságra bukkanunk. Világnézetek harcolnak egymással: az anyagelvűek az eszmék hordozóival, a haszonlesők az adakozókkal, az önzők az önzetlenekkel, a pogányok a keresztényekkel, a vörösök a vallásosakkal, az istentelenek az istenfélőkkel, a nyárspolgárok a valóban kegyelmi életet élőkkel. — Nem lehet tagadni, hogy mindezeket valamilyen eszme fűti. Az is tagadhatatlan, hogy minden pártállású irány hívei között sok természetes jó szokásokkal rendelkező embert találunk. Mit mondjunk tehát a természetes erényekről és milyen a színképük a természetfölötti élet, a kegyelmi élet megvilágításában?

1. *Természetes erényeknek* mondjuk a jócselekedetek ismétlésével szerzett szokásokat, melyeknek következménye, hogy az illető jócselekedeteket könnyen végezzük. Így mindenki, nemcsak a keresztény, hanem a pogány is, Isten természetes segítségével tud elsajátítani bizonyos erkölcsi erényeket, mint amilyen az okosság, igazságosság, lelkierősség, mértékletesség. Sőt ezekben tökéletesedni is tudnak.

Ilyen szempontból vizsgálva az embereket, azt kell megállapítani, hogy erényeik jelentős százaléka csak ily természetes erény. Bizonyításra nem szorul, hogy sokan nem élnek kegyelmi életet, hiszen súlyos bűnöket követnek el s e lelkiállapotban hetekig, hónapokig, évtizedekig, avagy életüknek nagyobb részén át megmaradnak. Mennyi pl. a parázna szabad ember! Mennyi a bűnös módon egykés vagy egysés házasember! Mennyi a zsivány és rabló és öngyilkos és munkásszipolyozó és vérengző anya meg orvos és ki tudná még milyen! És ezek mily szívósan ragaszkodnak nézeteikhez! Pedig még az ilyeneknél is, sok és nagy bűneik mellett is, nem egy természetes erényt találunk. Pl. pontosan teljesítik hivatalbeli kötelességeiket, alamizsnálkodnak, felfogásuknak megfelelően gondosan nevelik egy-két gyermeküket, stb.

Még a szentek élettörténetében is találunk hasonló jelenségeket, mielőtt azok szentekké váltak. Így pl. Nagy szent Teréz megtérése előtt is nagy türelmet tanúsított a szenvedésben, jószívű volt, vigyázott testi-lelki tisztaságára, gyermeki módon félte Istent, nem irígykedett, nem ártott másoknak, másokról rosszat nem beszélt, nem volt fösvény. S mégis, midőn magán-kinyilatkoztatásban részesült, látta, hogy hol lett volna helye a kárhozatban, ha nem tér meg. — Szent Hiacinta (ünnepe dec. 26.) előbb nagyon világias gondolkodású és érzületű volt, mindamellett sok természetes tulajdonsággal rendelkezett: szerette szüleit, engedelmeskedett nekik, a VI. parancsot gondosan megtartotta, nem feledkezett meg az illemről és jóerkölcsről, a vallási dolgokat tiszteletben tartotta. De midőn zárdába került, fényes, gazdagon bútorozott szobát rendezett be magának. A szegénységről, amire pedig állapotbelileg kötelezve volt, tudni sem akart, annyira, hogy a pap, aki hozzá, mint súlyos beteghez jött, hogy a szentségekben részesítse, az ajtóból visszafordult e szavakkal: „Az ég nem a hiúk és kevélykedő lelkek számára készíttetett!" Erre föleszmélt, irányt változtatott, szentté lett.

És így tovább, számtalan esetet hozhatnók fel annak igazolására, hogy az emberekben mennyi a csupán természetes erény.

Sokan épp ezek alapján hamis biztonságban ringatják magukat és szükségtelennek vélik, hogy komoly megtérésre gondoljanak. Pedig e jótulajdonságok magukban nem tehetnek bennünket kedvessé Isten előtt. U. i. ezeknek indítóoka és végcélja a vérmérséklet, a nevelés, az emberi tekintetek: természetes motívumok s célok.

2. *A természetfölötti erények* olyan cselekvő erők, melyeket Isten helyezett belénk, olyan természetfölötti képességek, melyeknek segítségével természetfölötti cselekvéseket végezhetünk.

Tehát lényeges különbségek vannak a természetes erények és a természetfölötti erények között. Mert míg az előbbieket a cselekvések gyakori ismétlésével *szerezzük*, az utóbbiakat Isten *„önti a lelkünkbe"*. A természetes erények könnyűséget adnak nekünk az ily cselekedetek készséges végzésére, a természetfölötti erények pedig csak a képességet adják a természetfölötti cselekedetek végzésére s ha valóban megtesszük, a gyakorlat által

szerzünk készséget és könnyűséget is ezekben. Végül az erkölcsi erények célja az erkölcsi jó elérésére való törekvés, a természetfölötti erények célja pedig a természetfölötti jó elérésére irányuló törekvés (ez pedig a hitből ismert Szentháromság felé irányít). És ez utóbbiaknak indítóoka is természetfölötti: azért akarom gyakorolni a sarkalatos erényeket, hogy jobban hasonlítsak Istenhez — tehát Isten barátságából.

Ime, a természetfölötti erényekből fakadó cselekvések sokkal tökéletesebbek, mint a természetes erényekből származók. Pl. nem azért vagyunk mértékletesek, hogy kerüljük a mértéktelenség túlzásait, hanem pozitiv önmegtagadásokkal hasonlóbbak akarunk lenni Üdvözítönkhöz; nem azért vagyunk alázatosak, hogy kerüljük a kevélység és harag túlzásait, hanem pozitív megalázódások vállalásával is követni akarjuk Krisztust. Tehát a természetes (vagy más szóval: *szerzett)* erények és a természetfölötti (más szóval: *belénköntött)* erényeknek más a létrehozó okuk, más az indítóokuk és céljuk, ezért lényegesen különböznek egymástól.

3. Ebből a szempontból még az ú. n. „jó katolikusok" között is, mennyi természetes erényei által csak természetes életet él: teste, lelke természetes igényeit kielégíti: táplálkozik, ruházkodik, sportol, tanul, csiszolja az értelmét, akaratát, emlékezetét, stb. S ezekben bizonyos megelégedettséget talál. Tovább nem törtet. — Pedig mindez nem fedi az embernek Isten szándéka szerinti célját és rendeltetését. Isten már a teremtéskor fölemelte az embert a természeteset meghaladó természetfölötti világrendbe: gyermekeivé fogadta, a mennyország örököseivé rendelte öket, Isten a saját természetének részeseivé tette az embert. Maga Krisztus is ezért jött, hogy „életünk legyen és bövebben legyen". *Jézus itt nem a lélek halhatatlanságáról beszél,* hiszen Isten az embert már a teremtéskor halhatatlansággal ruházta fel, hanem magasabbrendű életről. Nikodémus, a főtanács tagja is kíváncsian érdeklödött e felől Jézusnál, aki ezt válaszolta: *„Bizony, bizony mondom neked, hacsak valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg az Isten országát."* (Jn. 3, 3.) És nyomatékkal megismétli: *„Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vizből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába." (U. o. 5. v.)*

Tehát itt nem valami egyszerű ruhaváltásról van szó, hanem *újjászületésről.* Ennek következménye, hogy az ember egészen más rendbe tartozik: *„nova creatura — új teremtmény"* lesz, miként Szent Pál találóan írja. Más szóval a természetes életet élő ember természetét messze fölülhaladó rendbe, az Isten nagy családjába vétetik fel: Isten gyermekévé lesz. Miként a kő nem növény, a növény nem állat, az állat nem ember, úgy a csupán természetes életet élő ember nem Isten gyermeke, a szó szoros értelmében. Ehhez az embernek újjá kell születnie. Mivel pedig az ember nem tud olyasmit tenni, ami meghaladja természetes erőit, azért szükséges, hogy benne ilyesmit egy felsőbb hatalom, sőt a legfelsőbb: az Isten műveljen. És Isten a maga részéről meg is tesz mindent, ami az újjászületésünkhöz szükséges: megadja a megmegszentelő kegyelmet a keresztségben, vagy ha valaki súlyos bűnnel elvesztette, akkor a bűnbánat szentsége, illetve a tökéletes bánat által.

Ezen újjászületés nélkül nem tartozhatunk Isten családjához. Magunktól ezt sohasem tudtuk volna kierőszakolni. Miként az uralkodóházhoz is csak az tartozhat, aki beleszületett vagy örökbefogadtatott az uralkodó által. Isten ezt az örökbefogadást teszi velünk, amikor megteszünk mindent, hogy a megszentelő kegyelmet megszerezzük. Az ő legkomolyabb szándéka, hogy minden embert fölemeljen ebbe a természetfölötti világrendbe: ezért teremtett, ezért váltott meg, ezért küldte el a Szentlelket, ezért alapította az Egyházat, rendelte a szentségeket. Ezért a mennyország, ahol megkapjuk végleg örökségünket, ezért a pokol is: ha más nem, legalább az elkárhozás félelme késztessen arra, hogy mindent megtegyünk, hogy a természetes életből a természetfölötti életre újjászülessünk.

Ha Isten ennyi mindent tesz érdekünkben, nekünk sem lehet fontosabb feladatunk, mint élni ezt az istengyermeki életet.

Persze, ez a kegyelmi élet nem mérhető méterrel, sem kilogrammal, sem literrel. Ezt nem láthatjuk sem rendes fény, sem ultramegvilágítás mellett. Az élő fának, vagy élő állatnak, sőt az élő embernek az életét, az életelvét vagy lelkét sem látjuk, csupán csak az életmegnyilvánulásait (mint amilyenek a növekedés, a virágzás, a gyümölcstermés, a mozgás, az érzés, a gondolkodás, az akarás, az elhatározás stb.). Hasonlóképen az istengyermeki élet sem látható önmagában, hanem csak a megnyilvánulásaiban: az élő hitben, a nagy bizalomban, az igazi szeretetben Isten és felebarátaink iránt. Ahol e kegyelmi életmegnyilvánulások nincsenek, ott biztosan nincs kegyelmi élet, ott nem természetfölötti, hanem csak természetes életet élnek. Isten előtt azonban csak akkor vagyunk értékesek s így kedvesek, ha kegyelmi életet élünk. Cselekedeteinknek is csak ekkor van értéke, mely örök jutalomra számíthat; a többi cselekedet csak legföljebb előkészít arra, hogy az ember mind több és több segítő kegyelmet kapjon s ezek segítségével megszerezze a megszentelő kegyelmet s így az istengyermeki életet. Joggal írja tehát Szent Pál: *„Ha minden vagyonomat szétosztom a szegények között, sőt a testemet is áldozatul hoznám úgy, hogy égjek, de szeretetem nincs, mitsem használ nekem."*

Az igazság kedvéért meg kell még említenünk, hogy a természetes erények birtokosa épp a szokásokban megnyilvánuló könnyedség révén könnyebben reagál Isten kegyelmére, mint a teljesen érzéketlen vagy éppen ellenséges érzületű ember. De hogy a kegyelemmel valóban közre tudjon működni, szükséges, hogy a kevélységét, vagy kényelemszeretetét, vagy bármely öt akadályozó szenvedélyét legyőzze s határozottan akarjon Istennel benső barátságban élni.

A népek nagy nevelője.

Irta: P. Takács Ince O. F. M.

1. A katolikus Egyház ahhoz az édesanyához hasonlítható, akinek nagyon sok gyermeke volt és van. Mindegyiket igyekszik jól nevelni, emberségre, istenességre és polgáriasodásra szoktatni, de akinek ebbeli törekvéséért csak félreismerés és hálátlanság jár. Amikor az Egyház a klasszikus népek megtérítését már-már befejezte, akkor megkezdődött a népek vándorlása, amely a népek csatája volt. Hihetetlen embertömeg rontott a szibériai síkság felől Európára, iszonyú félelemmel töltötte meg a szíveket. E nagy néptülekedésben népek vesztek, nemzetek fölmerültek, de az Egyház mindegyiket túlélte. Rátámadtak erre a nagy Máterre is, de Isten Egyháza tárt karokkal fogadta őket. Örült, hogy Krisztus gyermekeivé és a saját alattvalóivá avathatja őket. A germán törzsek számos fajtái: alánok, gepidák, herulok, rugiaiak, vandalok, szvévek, nyugati és keleti gótok, longobardok, frankok, burgundiaiak, első támadása az Egyháznak szólt. S íme az országok és népek anyja akár közvetlenül (frankok, burgundok, longobardok egy része), akár közvetve — mert előbb arián eretnekek voltak — kebelére fogadja. Az Egyház szelídsége, türelme, krisztusi szeretete meghatotta őket. Innét van, hogy egyeseket csak lelki fegyverekkel lehetett megtéríteni. A félelmes szászokat nem Nagy Károly 33 évi háborúskodása hajtotta a keresztvíz alá, hanem a vad szász ifjaknak Galliában tűszkként tartott csapata, akik a katolikus légkörben nevelődve rájöttek a krisztusi vallás fönségességére és szépségére. A gótok vad barangolásai is csak akkor értek véget, amidőn egy Szent Leánder és Szent Izidor prédikációira belátták a katolikus igazságok szépségét. Amely népek pedig a jó anyának intését nem fogadták meg, mint a hitvány gyerek, elveszelődtek a népek tülekedésében. Így jártak az avarok, Attilának népe, a hun, az izgága vandalok, s mindazok, amelyek az Egyházban nem ismerték föl nevelőjüket. A középkor egész folyamán ezeket a gyermek-népeket végigvezetni és nevelni, bizony nagy munkát adott Rómának. Az Egyház úgy bánt velük, mint gyermekekkel: simogatta, majd meg dorgálta őket. Nemcsak szertartásokkal, prédikációkkal, hanem a szegények bibliájával (templomi festmények), bibliai színdarabokkal, egyházi átokkal, kemény penitenciákkal, hosszú zarándoklatok kirovásával nevelte őket. Nemcsak Nagy szent Leó félemlítette meg Attilát és Genzerik vandál királyt, hanem VII. Gergely bűnbánatra készteti a rakoncátlan IV. Henriket, Becket Szent Tamás holttestе pedig nyilvános beismerésre kényszeríti az önkényeskedő II. Henrik angol királyt.

2. Ha az avatott nevelő sokat tud foglalkozni tanítványával, akkor rendszerint a jó életelveket és megneveltséget hosszú időre megőrzi az ifjú. Azokat a népeket, amelyeket az Egyház évszázadokon keresztül szívósan és türelemmel szoktatott a jóra, s amelyeknek így nemzeti arculatává vált a krisztusi igazság, mintegy vérükké vált a katolikus világnézet, azok az elkövetkező nagy viharok idején is jobban megállották a helyüket hitbeli szempontból. Mivel a legelső pillanattól kezdve az Egyház már az apostolok által a román népeket oktatta, tanította, azért ezek — egyéb okok mellett — ennek is köszönhetik katolikus voltukat. Ellenben azok a többnyire északi népek, amelyek később vették be a krisztusi igazságokat és így még nem vált népi jellemükké és szinte második természetükké a katolikus hit, könnyebben el is hagyták ezt az édesanyát, az Egyházat. Mivel a poroszok és az északi vend népek csak a XIII. század végén és a XIV. században térnek meg véglegesen, talán ennek tudható be, hogy mivel amúgy is nagyon barbár erkölcsűek voltak, hamarosan a protestantizmusba torkolnak. A görög népek kezdettől fogva ármányosak, fondorlatosak voltak Rómával, minden eretnekségnek úgyszólván okai és kiinduló pontjai voltak; azért a Photius-féle elszakadás által véglegesen magukra hagyta a Gondviselés.

Ellenben a visszatért népek — pl. a szír maroniták — eleven, tevékeny vallásosságot mutatnak. Mivel az írek már az V. századtól kezdve háborítatlanul élhették katolikus vallásos életüket, hűek maradtak a legrettenetesebb megpróbáltatás idején is. A magyarnak szerencséje volt, hogy az Egyház már a második generációt annyira meg tudta szentelni és világnézetével eltelíteni, hogy egy Szent Istvánt nyert trónjára, aki súlyos törvényeivel katolikus magyarjaiba belenevelte az ellentálló képességet és az életrevalóságot. Különben alighanem kockázatos lett volna a magyar katolikus Egyház helyzete a nehéz időkben.

3. A XIII. századtól kezdve fellendülő missziós mozgalom óta az Egyház nagyobb mérvben juttatja kifejezésre abbeli nevelési módszerét a népekkel szemben, hogy *ő maga keresi föl* a Krisztust nélkülöző népeket. Valami krisztusian jellegzetes szent végzete a katolicizmusnak, hogy sohasem szünetel benne a vértanúság tényе és szelleme. Ez a népeket nevelő szent ösztönével van összefüggésben. Bámulatos, hogy az Egyház mennyi gonddal és áldozatossággal képes a pogányok nevelésére. És nem mond le róluk. Mily kemény dió a katolicizmus előtt a racionalista és a modern technika vívmányaival elnevelt, cinikus japán nép. Az Egyház ezt a tudományszomjas nemzetet éppen azért katolikus egyetemével, iskoláival, katolikus irányú filmekkel, legutóbb már katolikus Lexikon szerkesztésével igyekezett ránevelni a krisztusi fogalmak és igazságok megszeretésére. Mit tesz az Egyház a visszatérő malabár-indiai keresztényekkel? Meghagyja szertartásaikat, csak az eretnekségektől tisztítja meg liturgiáját. A sok forgandóságnak alávetett kínai kereszténységet hogyan akarja az Egyház egyszer s mindenkorra megtartani katolikus hitében? Úgy, hogy bennszülött papokat nevel neki, bennszülött püspököket szentel számára, hogy így az a nemzet a maga fiaitól vegye az evangélium örökérvényű igazságait.

Az Egyház sok vad népet megnevelt, ezáltal sokat életképessé tett, nevelési módszerének minden fajtáját alkalmazta, hogy Krisztusnak megnyerje őket. Többnyire szép siker is koronázta Szentegyházunk ebbeli törekvését. — Szégyelhetné magát az az ember, aki nem veszi észre, hogy mi mindent meg nem próbál érette és vele az Egyház, csakhogy talpig jellemes, krisztusi emberré faragja. Valószínű, az ilyen felületes ember elveszelődik — nem lévén közössége Krisztussal — s az élet vívódásaiban a sors forgandósága eltemeti. Ez pedig nagy felkiáltó jel mindenki számára!

A guadelupei szent Szűz.

Mint panaszra, vádra nyitott ajkak merednek ég felé Spanyolországban az üszkös romok. Ítélőszék elé hívják a minden féket eltépett, izzó gyűlölettől fűtött emberi szenvedélyeket. Mert pusztító lángjuk felbecsülhetetlen értékeket, pótolhatatlan műremekeket perzselt fel. Áldozatául esik ott a gyűlölet romboló vágyának minden, amit az emberi lélek magasabbrendűsége, természetfeletti vágya, márványba, kőbe, színekbe alkotott. De ez az izzó szenvedély még féktelenebbül igyekszik lerombolni a lélek szentélyében emelt ideálokat, a hitnek minden műkincsnél remekebb és drágább értékeit. A földdel egyenlővé tenni, megsemmisíteni a katedrálisokat és az emberi lélekben a hitnek, vallásosságnak csodásan fenséges szentélyeit.

E kettős cél rakott bombát Segoviában is Szent Ferenc temploma alá, melyben a híres guadelupei szent Szűz kegyképét őrizték. — Ez a sajnálatos veszteség, talán műértékben nem oly nagyjelentőségű, egyéb értékek pusztulásához hasonlítva, de a mélyen hívő spanyol nép szemében, a lélek szempontjából, fájdalmasabb és kihatóbb. Szomorú aktualitása miatt bizonyára érdekelni fogja a hívő lelkeket a vallásos buzgóságot oly sok országban felgyujtó és mélyítő híres guadelupei szent Szűz kegyképének a története.

A segoviai kegyképet a tizenhatodik században Zumarrága, Mexikó első püspöke, a kegykép csodás eredetének tanúja, ajándékozta Spanyolországnak, mint hű mását a mexikói guadelupei eredeti kegyképnek. A kegykép újabb és újabb másolataival szétvitte a vallásos buzgóság egész Spanyolország területére a csodatevő guadelupei szent Szűz tiszteletét.

Általában a román országokban feltűnően elterjedt a szent Szűznek e kegyképhez kapcsolt tisztelete. Rómában a III. Károly által elűzött jezsuiták honosították meg kultuszát. Megtaláljuk a Quirinál kápolnájában, a Sant Ildefonsoban, a Via Salárián levő ferences kolostorban; a Monte Marion felállított plébánia-templom oltárképe a guadelupei szent Szűz. Templomai, oltárai emelkednek Nápolyban, Bolognában, Ferrarában, Piacenzában, Pescarában stb. Latin-amerika valamennyi országában pedig szinte számtalan a guadelupei szent Szűznek emelt templomok száma. Kiválóan híres búcsújáróhely van közöttük legalább tizenkettő.

E kegyhelyek eredete mind a mexikói Guadelupeben levő ősi Szűz Mária-templomra és az itt őrzött eredeti kegyképére vezethető vissza.

*

Az Egyház szolgáinak kezdetben nagy gondot okozott a mexikói őslakók megtérítése. Tapasztalták, hogy az indiánok, ha külsőleg keresztvíz alá hajtották is fejüket, lelkükben nem fogadták el a kereszténységet. S be kellett vallaniok önmaguk előtt, hogy az indián nép csak részben keresztény. Ennek okát abban a mélységes gyűlöletben találjuk meg, mellyel országuk leigázói, a spanyolok iránt viseltettek, s akiknek soraiból kerültek ki első hittérítőik is. Országuk elfoglalóiban természetszerűleg ellenséget láttak és gyűlöletüket átvitték mindarra, ami az európaiaktól



A guadelupei eredeti kegykép.

Kérdeztek? Felelünk.

Levelet kaptunk:

. . . Valóságos kín az életem, mert állandó nyugtalanság zaklat, hogy gyónásaim érvénytelenek, szentáldozásaim szentségtörőek s bár heti gyónó és napi áldozó vagyok, még nem éreztem az Isten gyermekeinek igért békét. S meg-megkísért a gondolat: ha ez a gyötrelem a lelkiélet, ez nem kell . . .

Válaszunk:

Nem válaszolunk a levelében felhozott egyes nehézségeire most. A körülmények ismerete nélkül bajos is helytállón válaszolni a felhozott esetekre, azt jobban megoldhatja egy önt és körülményeit személyesen ismerő lelkiatya. Bár azt hisszük, a legtöbb csak aggályosságának szülötte.

Itt most általános elvekre, megdönthetetlen igazságokra akarjuk felhívni figyelmét, amelyek erősségei, útmutatói lesznek nehézségeiben, kételyeiben és ha kellő akaraterővel rendelkezik, megszabadulhat a zaklató lelki kínoktól és élvezheti Isten fiainak áldott, boldog békéjét.

Arra akarjuk rásegíteni, amit Szent Pál mond híveinek, hogy: „*amikor bünbánatot tartunk,*

eszes legyen a mi jámborságunk." Az értelemmel meglátott elvek biztos alapot adnak lelkiéletünknek s megakadályozzák, hogy az érzelem, kedély, fantázia játékszereként hányassunk ide s tova.

Mindenekelőtt leszögezzük azt a tényt: hogy a gyóntatószék nem kínpad és a szentgyónás szentségét nem a lélek gyötörtetésére rendelte az Üdvözítő. Olvassa csak el Szent János evangéliumának 20. fejezetéből azt a részt, amikor az Úr Jézus a szentgyónás szentségét elrendeli, megalapítja. „*Békesség nektek!*" — ezzel vezeti be. „*Akiknek megbocsátjátok bűneiket . . . megbocsáttatnak nekik . . .*" A feltámadt Üdvözítő *békét* lehelt e szentségbe s amint kijelentette: *leveszi rólunk a bűn terhét.* Kell tehát, hogy a szentgyónás a megkönnyebbülést, a tehertől szabadulást, a megnyugvást, a békét nyujtsa a léleknek az Úr Jézus intenciója szerint. Ha ez nincs meg, a hiba nem a szentgyónás szentségében van, hanem a gyónóban.

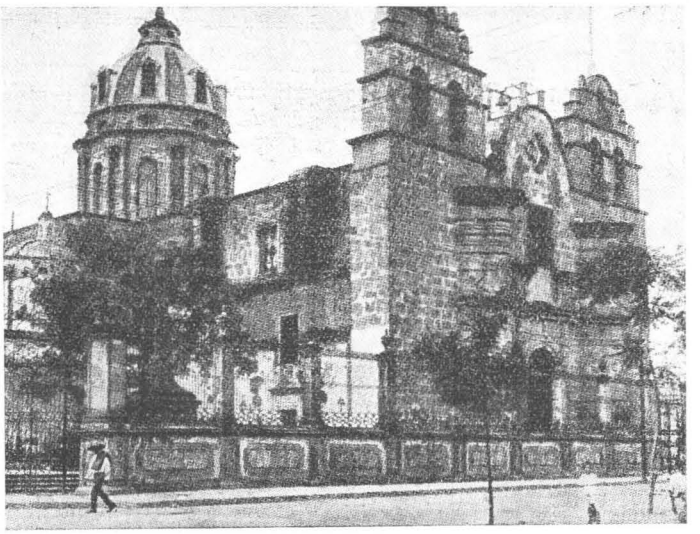
A nyugtalanságot előidéző okot is az értelem szemével kell megkeresni és eltávolítani. A legtöbb nyugtalanságnak az az okozója, hogy a gyónók nincsenek tisztában a szentgyónás szentségének lényegével és nincsen világos, biztos erkölcsi ismeretük és ítéletük.

A szentgyónás elsődleges célja az, hogy a keresztség után elkövetett súlyos vétket eltörölje a lélekről és a súlyos vétekkel elvesztett megszentelő kegyelmet visszaadja. Biztosítja ezzel számunkra a pokoltól való szabadulást és a mennyország megszerzését, feltéve, ha újabb súlyos vétekkel el nem veszítjük ismét azt.

Tehát, ha tudom, hogy a gyónás szentségének célja a súlyos bűnök eltörlése, ebből következik, hogy a gyónásban a súlyos bűnöket kell meggyónni és pedig az Egyház tanítása szerint nem és szám szerint. Ezeket meg *kell* gyónni.

A bocsánatos bűnöket nem kell, de *meg lehet* gyónni és a tökéletesedés szempontja miatt hasznos is meggyónni azokat. De szem előtt kell tartani, hogy a gyónás tulajdonképeni anyagát a súlyos bűnök képezik. Ha a súlyos bűnöket őszintén, töredelmes szívvel megbánva, meggyónta, a lélek teljesen nyugodt lehet, Isten kegyelmében van, még ha bármennyi bocsánatos vétekkel küszködik is. Az a tudat, hogy Isten kegyelmében vagyok, óriási megnyugtató és biztonságot adó hatással kell, hogy legyen a lélekre. Bárhogy dobálnak is a hullámok, már biztonságban érzem magam, ha a mentőkötelet foghatom. Az a vergődés, míg így a fedélzetre jut a vízbeesett, már lényegtelen előtte. Nagyobb biztonságot jelent a lélekre az a tudat, hogy nincs rajta súlyos vétek, eltörölte azt a gyónás szentsége, az már, hogy bajlakodik még a bocsánatos vétkekkel, ehhez a nagy jóhoz képest már lényegtelen.

A lélek nyugodtságához szükséges, hogy tisztában legyen azzal, hogy mi a súlyos bűn és mikor követ el súlyos bűnt. A vétkeket is az Egyház tanítása szerint kell venni és nem amint mi gondoljuk. Amit az Egyház súlyos-



A guadelupei Szűzanya kegytemploma Mexikóban.

eredt. Így a keresztény vallásra is. Ez emelt szinte áthidalhatatlan gátat lelkükben a teljes megtérésnek.

Nagy hatással volt az indiánok lelkére, — s bizonyára a kegyes Szűz irgalmas jóságának ebben találjuk meg okát — mikor a Szűzanya megjelent egy újonnan megtért indiánnak és így közvetlen összeköttetésbe került Mexikó ősnépével.

A jelenések lefolyása a tizenhatodik század elejére esik. Diego János, egy újonnan megtért jámbor indián egyszer lakóhelyéről, Guantillonból Mexikó egyik külvárosába, Tlatelalcoba igyekezett. Útjában egy dombos vidéken a lourdesi jelenéshez hasonló látomásban volt része. A jelenés világosan beszélt hozzá. Megmondta neki, hogy ő az Isten anyja. S meghagyta Diegonak, hogy keresse fel Mexikó püspökét és kérje meg, hogy építtessen templomot tiszteletére, ahonnét irgalmassága teljét akarja árasztani az emberiségre. A jelenés helyén bizonyságul rózsatő fakadt.

Zumarrága püspök érthető okból kétkedéssel fogadta az indián közléseit. Viszont a szent Szűz meg ismételten sürgette kívánságát, indián szolgája által. Mivel Diego a püspök elutasító álláspontja s a szent Szűz ismételt sürgetése között nem tudott eligazodni, úgy gondolta legegyszerűbben megoldani a kérdést, hogy messze elkerülte azt a helyet, ahol Istennek szent Anyja meg szokott neki jelenni. A szent Szűz jósága nem vette zokon egyszerű szolgájának gyermekded kibúvóját, sőt újabb kegyben részesítette a jelenés helyét messze kikerülő indiánt. Köpenyére vetítette a képét, melynek alakjában kívánta tiszteletét, amelyről a kegykép is készült aztán. — A következetesen visszautasító álláspontot elfoglaló püspököt a szent Szűz Lourdeshoz hasonló csodák eszközlésével győzte meg a jelenések helyén. Az így teljesen meggyőzött püspök lelkesen felkarolta aztán a szent Szüz óhajának teljesítését és ugyancsak ő lett koronatanúja a jelenések valódiságának. A lelkes áldozattal felépített kegytemplom egész Mexikó legnagyobb búcsújáróhelye. S a kegyes Szüz böven ontotta kegyhelyén irgalmasságának teljét, sok csodás imameghallgatással jutalmazta

híveinek bizalmát. A kegyelmek túláradásának legfőbb bizonyítéka a több millió indián csodás megtérése, kik feladták eddig konokul megtartott babonáikat.

Egyre nagyobbarányú körmenetekben sietett a hívő nép hódolni a szent Szűznek újonnan fakadt kegyforrásához, úgyhogy a tömegek befogadása miatt újra és újra nagyobbítani kellett a templomot. S a zarándokló tömegek szertevitték a csodák hírét és a guadelupei szent Szűz képének tiszteletét egész Mexikóba. Alig múlt el száz esztendő a csodás megjelenések idejétől, s már alig volt város Mexikóban, ahol ne emelkedett volna oltár vagy templom a guadelupei szent Szűz tiszteletére. S kétszáz évvel a jelenések után egész Mexikó Védőasszonyává nyilvánították nagy ünnepségek között és minden tartományban nyilvánosan megismételték ezt a felajánlást és meghódolást a guadelupei szent Szűz, mint Mexikó királynője előtt.

A nagyarányú és nemzetivé fejlődött kultusz és a sok csoda híre az ország határain túl is elvitte a guadelupei szent Szűz tiszteletét. Először egész Amerika területén, majd Európában, főleg Spanyolországon át a román államokban mindenütt erős, vallásos felbuzdulást és mélyülést eredményezve — mint Isten tetszésének bizonyítékát.

•

Szinte megdöbbentő, hogy éppen az a két nép, mely Mexikóban és Spanyolországban a csodás kegyelmekben túláradó guadelupei szent Szűz ősszentélyeit őrzi, most a Krisztust üldözők élén halad. Míg fogyatékos értelmünk felelet nélkül kénytelen állni e tény előtt — a vallásos, lelkük mélyén égő hit két gondolatra világít rá:

Bizonyára része van a guadelupei kegyhelyről kiáradó kegyelmi erőnek abban, hogy a véres üldözések vértanú hősöket termeltek Mexikó és Spanyolország földjén. S a másik hívő reménység; hogy ahol túl fut a bűn, túlárad a kegyelem — s a boldogságos Szűz, a bűnösök menedéke, irgalmas jobbjával majd visszavezeti e két nagy tékozló fiút, e két nagy nemzetet a világ végéig fennmaradó és minden ellenségén diadalmaskodó Egyházhoz — és rajta át szent Fiához.

Az örök világosság ténye.

Franciaországban a háborúban elesett hősöknek valóságos kultusza fejlődött ki. Tagadhatatlanul sok nemesség, szépség, megragadó tartalom van ebben a kultuszban. Tán a „verduni takarodónál" is meghatóbb a faubourgi vak hadirokkantak kegyelete elesett bajtársaikkal szemben.

Faubourgban van Franciaország legnagyobb hadirokkant intézete a háborúban megvakult katonák számára. A háború ezen egyik legszerencsétlenebb rokkantjai minden esztendőben elküldik három társukat Párizsba Halottak napja előtt. Ott az „Ismeretlen katona" sírjánál égő öröklángról meggyujtanak egy fáklyát s ezzel a lánggal gyalog indulnak vissza városukba. Úgy intézik a dolgot, hogy épen Halottak napjára érjenek vissza. S a három vak katona, kezükben a Párizsból hozott lánggal végigjárja a sírokat és sorra meggyujtja vele a katonasírok mécseit. Világosságot hoznak és világosságot gyujtanak ők, akik soha nem láthatják már testi szemekkel a világosságot. Sem e földön járó, sem a sír mélyén nyugvó, kialudt szemű hősök nem látják az előttük nak mond, azt nekem is annak kell tartanom — s viszont, amit az Egyház nem ítél súlyos bűnnek, azt nekem sem szabad annak tartanom. Pl. a böjt megszegése, a vasárnapi misemulasztás az Egyház tanítása szerint súlyos bűn — míg az emberek általános véleménye nem tartja annak. — Lelkiismeretünk megvizsgálásánál szigorúan az Egyház álláspontjára kell helyezkednünk, félretéve minden egyéni elgondolást és érzést.

Hogy mi szokott a tárgya lenni a súlyos bűnnek, az egy jó Lelkitükörben megtalálható. Elsőrendű e célra P. Bús S. J. által szerkesztett Lelkitükör.

De, hogy a lélek tényleg súlyosan vétkezett-e azt három dolog dönti el — éspedig három tényező együttesen. Szükséges: 1. hogy az súlyos, nagy dolog legyen, 2. hogy tudva kövesse el, 3. hogy teljes akarattal egyezzen bele a bűn elkövetésébe. Ha e három közül egyik is hiányzik, a bűn már nem súlyos. Pl. a böjt megszegése súlyos bűn, de ha nem tudtam, hogy böjti nap van s húst ettem egyáltalán nincs vétkem.

Lelkiismeretvizsgálatnál tehát azt kell néznem, hogy: van-e súlyos bűnöm? S hogy súlyos-e valamely bűnöm, megnézem: *nagy dologban, tudva, akarva* követtem-e azt el?

Így világos, nyugodt, öntudatos lesz a gyónás és nyugodt, békés a lelkiélet. — Ha súlyos bűnöm van, sietek megszabadulni tőle őszinte bánattal és gyónással, s máris helyreállítottam lelkem békéjét. Ha nincs súlyos vétkem, nyugodt vagyok, mert Isten kegyelmében tudom magam. — A lényeg a súlyos bűn — egyedül ez zár el Istentől. Ez a biztos tudat nagy megnyugvást ad a léleknek és biztonságot.



A kegyelet lángja.

A bocsánatos bűn és az ellene kívánatos küzdelem már a tökéletesedés, szépítés keretébe tartozik.

Szentáldozásnál is az a mérvadó: ha nincs súlyos bűnöm, mehetek áldozni. Bármit színez is ki és nagyít meg fantáziám, bárhogy ijeszt is — nyugodttá tehet az a biztos tudat: súlyos bűn nélkül áldozhatom. Ha sok bocsánatos bűnnel küszködöm még, akkor is nyugodtan járulok az Úr asztalához, azzal a tudattal, hogy a szentáldozás nem jutalom, hanem orvosság. Az Úr nem az egészségesekért van itt, hanem a betegekért.

E leglényegesebb dolgokat állítsa gyakran lelke elé és igyekezzék értelmével, akaratával elfogadtatni ez igazságokat. Bizonyára sokat kell küzdenie fantáziájának ijesztgetéseitől — de, ha kellő erélyel uralkodik magán, teljes bizonyossággal megszabadul kínjaitól — és élheti és élvezheti Isten fiainak áldott békéjét.

Irodalom.

Csávossy Elemér S. J.: **Kereszt és feltámadás.** Korda kiadása. 300 oldal, több képmelléklettel. Ára P 6.50.

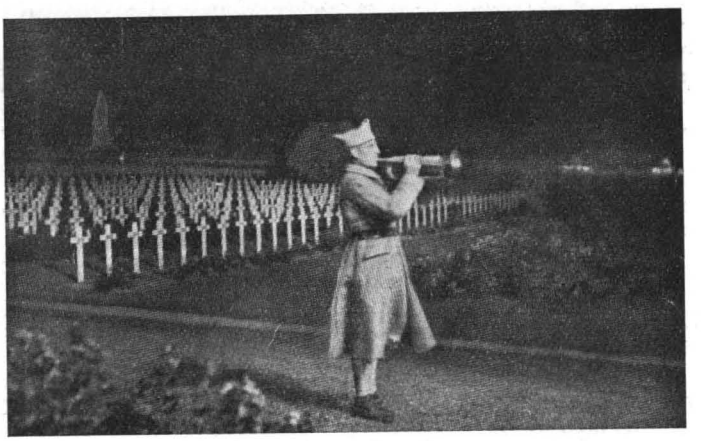
A nagynevű szónok és író nagyszabású lelkigyakorlatos munkájának harmadik és befejező kötete. Vele egy olyan lelkigyakorlatos ciklus birtokába jutott a magyar aszkétikus irodalom, amilyen a külföldön is ritkítja párját — sőt sok tekintetben túlszárnyalja a külföldi rokon műveket. P. Csávossy feldolgozása ugyanis megtartotta mindazt a mélységet és vaslogikát, ami Szent Ignác lelkigyakorlatában megvan, de hozzáfűzte a magyar szónoki lendületet, az érdekes színezést, a lelket megfogó érzelmet s a gyakorlatiasságot.

E lelkigyakorlatos kötet Szent Ignác lelkigyakorlatainak úgynevezett 3. és 4. hetét dolgozza fel. Krisztus kínszenvedésének, feltámadásának és megdicsőülésének, a Szentlélek eljövetelének történetét veszi elmélkedései tárgyául.

Célja a már megtért, Isten szolgálatát vállaló lelket Krisztus szenvedésével megerősíteni, dicsőséges feltámadásával bátorítani és buzdítani, hogy Krisztus zászlója mellett még szenvedések árán is tartson ki. Végül a Szentlélek tüzétől áthevített lelket felvezeti a lelkigyakorlatok — s az emberi élet — végső céljához: Isten tökéletes szeretetéhez. P. Csávossy mesteri kézzel vezeti elmélkedéseiben a lelket e magaslatok felé. Minden során megérzik a céltudatosság, a lélekismeret — s mindenekfölött az, hogy amit mond, azt maga is átélte.

Elmélkedései olyanok, hogy nemcsak lelkigyakorlatra, hanem napi elmélkedésre is kiválóan alkalmasak. Kitűnően tagoltak, áttekinthetők s bő anyaguk részletekre bontva fellobogó lángot. De egy fényt, egy lángot meglátnak egykor ők is: az Igazság büntető vagy jutalmazó világosságát. Odaát, az örökkévalóságban. Mint ahogy meglátja ezt a fényt, ezt a világosságot e földön nyitott vagy hunyt szemmel botorkáló minden ember.

Hogy pedig az óhajtva remélt jutalmazó világosságra nyíljanak meg szemeink, elkerülhetetlenül szükséges, hogy e földön a hit lángját gyujtsuk meg szívünkben a tabernákulum örökmécsesénél és azt féltve-óva vigyük át lánggal égőn az örökkévalóság küszöbén.



A „verduni takarodó".

A feltámadás harsonája.

A világ legnagyobb haditemetője a verduni. Tizennégyezer hősi halott nyugszik ott. Egyforma, hófehér műmárványból készített keresztjeik úgy sorakoznak egymás mellett, mint valami félelmes, titokzatos, rendezett hadsereg.

S valóban, a kegyelet úgy is tekinti és tovább is úgy kezeli a verduni temető hősi halottait, mint egy hatalmas méretű kaszárnya lakóit. Megható, megfogó a kegyeletnek az a módja, mely ezt az együvétartozást kifejezi.

Minden este, mikor a verduni kazamatákban megfújják a takarodót, egy francia kürtös kimegy a verduni katonatemető szélére is és ott is elfújja a takarodót, a hófehérkeresztes kaszárnya néma lakóinak.

A verduni temető-kaszárnya porladó lakói tán tudomást se szereznek e megbecsülésről. Nem hallják meg az esténkint számukra felharsanó takarodót. Nem mozdulnak meg katonás engedelmességgel a kürt szavára . . .

De egy másik kürt harsonájára meg fognak egyszer mozdulni, mert azt meg fogják mind hallani. Az a kürt nem takarodót, de riadót, ébresztőt fúj, mely lehatol a sírok mélyére. S a feltámadás harsonájára összegyűlnek a szétporladt, szétszóródott hamvak, Isten teremtő erejéből élet és erő tér beléjük. S az újra alkotott testekben ráébrednek a feltámasztottak arra a nagy valóságra, hogy most egy másik harcról, a lélek harcának sikeréről vagy sikertelenségéről kell beszámolniok. S a feltámadás harsonája azért hívta raportra őket a legfőbb Úr és Király, az örök Bíró elé, hogy kinek-kinek kiossza jutalmát érdeme szerint.

NOVEMBERRE!

Ne feledkezzünk meg elhunyt szeretteinkről, akik a tisztítóhelyen várva-várják segítségünket. Az érettük végzendő ájtatosságokban segít

Dr. Czapik Gyula

Könyörülj rajtuk, Uram!

című munkája. 31 lebilincselő és érdekes elmélkedést tartalmaz a tisztítótűzben szenvedő lelkekről. Második része pedig imarész a szenvedő lelkekért.

Ára 1.20, kötve 2.—

KORUNK AKTUÁLIS KÖNYVE

Endrődy László S. J.:

Jézus nyomában

című munkája. P. Pignatelli S. J., volt spanyol herceg, megrázó eseményekben és a kegyelem túláradásaiban gazdag életét írja le, háttérben a jezsuitarend feloszlatásának, politikai intrikák, forradalmaknak izgalmasan érdekes rajzával. **Ára kartonkötésben 3·20 P.**

Vigasztal, felemel, erőt ad

Krisztus véres, de diadalmas keresztjének tanítása. E tan szépségét, mélységét tárja elénk teljesen kidolgozott elmélkedésekben

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

KERESZT ÉS FELTÁMADÁS

című új művében, mely lelkigyakorlatos munkájának III. kötete, de előző köteteitől függetlenül önálló egészet alkot.

Amatőrkötésben **6·50 P,** erős vászonkötésben **8·50 P.**

Éljünk együtt az Egyházzal!

A közelgő ádventi időszakra elsőrendű, kidolgozott elmélkedéseket nyujt

BEAUDENOM—GERELY

Elmélkedések az Evangéliumról

című munkának első kötete. Franciaországban nagy sikert ért munka, bensőséges, új és gyakorlati alkalmazásokat adó elmélkedései mélyebb lelkiéletet élők számára alkalmasak napi elmélkedésre.
Az ádventi, karácsonyi időszakot, s Jézus elrejtett életét dolgozta fel 330 oldalon.

Ára amatőrkötésben **5·50 P,** vászonkötésben **P 7·50.**

is használható. Lelkigyakorlatos munkájának nagy előnye, hogy mindhárom kötet — Örök igazságok, A nagy Király nyomdokain, s Kereszt és feltámadás — külön-külön is önálló egész — és mindegyik alkalmas napi elmélkedésekre is.

Müller Lajos S. J.: **Legyetek tökéletesek!** Korda-kiadás, 112 oldal. Ára: P —.90.

Kis terjedelmű, kisalakú munka, de hatása és sikere az aszkétikus élet terén átütőbb és kihatóbb lesz bármely hatalmas műnél.

A hittudósnak meg kell állapitania róla, hogy a morális legfőbb tényezőjének, a lelkiismeretnek tökéletes és intelligens laikus számára is könnyen érthető teljes összefoglalása.

A tökéletesedésre törekvő, mélyebb lelkiéletet élő lélek pedig erkölcsi tökéletesedésének könnyed, világos, lélekmegfogóan érdekes és részletekre kiterjedön gyakorlati útmutatóját, mesterét találja benne. — A napi és részleges lelkiismeretvizsgálásnak eddig sehol nem talált, újszerű feldolgozását adja. A részleges lelkiismeretvizsgálásnak negatív és pozitív gyakorlására egy életre bőséges, részeire bontott és rendszerezett anyagot — s a munka harmadik részében változatos és lélekmegfogóan bensőséges imákat ad.

A nagynevű szerző és országszerte ismert kiváló lelkivezető nagy ajándéka ez a tökéletességre törekvő lelkek számára. Rendkívül sok jót fog eredményezni vele a lelkek világában és sok megérdemelt áldást és hálát biztosit vele magának.

Csávossy Elemér S. J.: **Egy élet Jézusért.** Korda-kiadás. 56 lap. Ára P —·70.

Napjaink aszkétikus irodalma bőven termeli a hozzánk közelfekvő, vagy velünk egyidőben élt és szent élet hirében elhunyt fiatalok életrajzát. Mintha a Lélek akarna ezen életpéldák által erőt, biztatást adni a megpróbáltatásokban, megkisértésekben korunk emberének. — Mindenrendű és korú tanulságot meríthet magának ezekből az életrajzokból. Mindenekelőtt hűséget és kitartást Krisztus mellett bármi áron is, mindhalálig.

Ez a kis szűkrefogott életrajz egy egyszerű származású, de fennkölt lelkű nagybecskereki leánynak életét — főkép lelkiéletét és apostoli buzgalmának történetét írja le. Jézus Szive tiszteletének volt buzgó apostola — élete ennek szellemében a lelkek megszentelésében és sok és nagy testi-lelki szenvedésben emésztődött fel. Egy élet — valóban Jézusért feláldozva.

A kiadóhivatal kéri

az előfizetések pontos befizetését, hogy a lap küldésének ne legyen akadálya. — *Lapunkat, törekvéseinket gyengiti, aki nem fizet pontosan!*

MAGYAR ÚJDONSÁGOK:

Müller Lajos S. J.: **Legyetek tökéletesek.** Elsőrendű, újszerű, gyakorlati kis munka a lelkiismeretvizsgálásról. Ára P —.90.

Csávossy Elemér S. J.: **Kereszt és feltámadás.** Teljes nyolc napi lelkigyakorlat. Csávossy Elemér S. J. nagy lelkigyakorlatos könyvének harmadik része, az Úr Jézus kínszenvedéséről, megdicsőüléséről. Elmélkedési anyagnak, lelkiolvasmánynak is elsőrendű. Fűzve P 6.50, kötve P 8.50.

Csávossy S. J.: **Egy élet Jézusért.** Egy világban élt fiatal leány épületes életrajza. —.70.

Esser S. J. — Lukácsy I.: **Negyedóra a szószéken.** I. kötet II. kiadás. Szentbeszédek a vasárnapi szent evangéliumok alapján. Ádventtől áldozócsütörtökig. P 2.20.

Dr. Szívós Donát O. S. B.: **A ma diákja.** Ifjúsági szentbeszéd-anyag. Középiskolás fiúknak kitűnő lelkiolvasmány. P 3.20.

Mahunka Imre: **Te Deum laudamus.** Tájékoztató az aratási, termésbetakarítási hálaájtatosság eszméiről és rendezéséről, zsoltárok, alkalmi egyházi énekek és költemények gyüjteményével. Több szép képpel. P 4.50.

Rudloff O. S. B. — Kolos O. S. B.: **Rövid dogmatika** világiak részére. P 2.40.

Meszlényi Antal: **Buda felszabadítása.** P 2.80.

Dr. Sármándi Sándor: **Dolfuss** Ausztria mártírkancellárja. P 1.50.

Erdélyi László: **Magyar történelem.** Művelődés és államtörténet 2 kötetben. Ára kötve P 9.60.

Regnum egyháztörténeti évkönyv. Közzéteszi: a magyar katolikus történetírók munkaközössége. P 10.—

Blaskó Mária: **Játékkönyv.** 166 szobajátékot és 168 szabadtéri játékot tartalmaz 6—14 éves gyermekek részére. P 1.80.

November hóra alkalmas könyvek:

Dr. Czapik Gyula: **Könyörülj rajtuk, Uram!** November hó minden napjára elmélkedés a megholtakért. A függelékben imák és ájtatosságok a szenvedő lelkekért, miseimák, gyónási és áldozási imák, keresztút, olvasó, búcsúfohászok. Fűzve P 1.20, kötve 2.—.

Imádkozzunk a megholt hívekért. Búcsúfohászok gyüjteménye. A függelékben az Egyház imája a haldoklóért, imák boldog halálért. P —.30.

Megjelent! ESSER S. J.:

NEGYEDÓRA A SZÓSZÉKEN I.

Ádventtől Gyertyaszentelőig terjedő vasárnapokra tömör, kitűnően tagolt, modern szentbeszédek. Ára 2.20 P.

Dr. Kühár Flóris O. S. B., — Dr. Radó Polykárp O. S. B.:

Liturgikus Lexikon

Ára 6 P.

ÚJDONSÁG

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

Egy élet Jézusért

a Jézus Szíve-tisztelet buzgó apostolának, egy sokat szenvedett fiatal leánynak életrajza.

Ára 70 fillér.

LEGFÁJÓBB VÁLSÁG

Blazovich Jákó O. S. B.

E címen írt magasnívójú, színes, igazságaiban megrázó értekezéseket korunk mély sebéről, nyomorúságunk végső okáról: a szétesett családi életről.

Ára 1·50 P.

Dr. Czapik Gyula:

Adventi beszédek

tömör, kitűnően tagolt, gyakorlati, példákkal illusztrált beszédvázlatok.

Ára 1·20 P.

Wöhrmüller O. S. B. — Evetovics S. O. Cist.

Királyi törvény

című nagysikerű művében klasszikus értékű, színes, gyakorlati anyagot ad a szeretetről. Beszédnek, lelkiolvasmánynak, elmélkedésnek egyformán kitűnő.

Amatőrkötésben 3·80 P. Vászonkötésben 5·20 P.

Nevelésnél, önnevelésnél páratlan eszköz!

MÜLLER LAJOS S. J.

A kis titok

című kis munkája a lelkiélet „kis ösvényére", a szentség könnyű, biztos útjára tanít, a jószándék gyakorlásának kedvetcsináló beállításával. Csinos borítékkal ára —·50 P.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1936. dec. 1. III. évf. 4. szám.



Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Tóth Tihamér: Veni, veni Emmanuel! — Schmiedt Béla dr.: Fejjel lefelé. — Az alkotónak táj. — Müller Lajos S. J.: Immaculata. — P. Emile Villaret S. J.: Élet, édesség, reménység! — Örök jelkép. — Pintér József: Testvér, neked mi táj? — Dr. Szivós Donátb O. S. B.: Jászol — oltár — szószék. — Legszebb üzenet. — Dr. Czapik Gyula: Karácsonyról és három miséjéről. — G. L. S. J.: Félelem. — Reménysugár. — Raoul Plus S. J.: Sugározzuk ki Krisztust! — Hock Konrád: A lelki szárazság. — Endrődy László S. J.: P. Lallemant Lajos S. J. lelkiélete. — Az adventi koszorú. — cg.: Betlehem-elgondolások. — Irodalom.

Korda R.T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. România. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

Az út, *amelyen a földi ember lelke jár, nyomasztóan kietlen és sötét. Igaz, hogy az események egymásra torlódó változatossága zajlik mellette — a forradalmak, politikai szenzációk, anyagi összeomlások, véres gyilkosságok, összeomló trónok, könny és vér és rombolás filmszerűen pereg előtte — de az ember, ki életútján e kaosz között vándorol, érzi, hogy mily magára hagyott, mily nehéz az élet terhe, mily nyomasztó ködben, szinte céltalanul vánszorog előre. Érzi, hogy lelke örök adventben él, ha öntudatosan nem is, de kinja, nyomorúsága, magárahagyott szánandó volta vágyódva kiált a Szabaditó után! . . .*

Ennek a nyomasztó ködben botorkáló embernek kietlen életútjára is csak a betlehemi istállóból sugárzó csillag vethet reménytadó biztos fényt. Csak ez az örök fény hatolhat át azon a nyomorúságból, reménytelenségből, szenvedésből szőtt ködön, mely a modern ember életútját üli. Ez a tény kisugározza a világba egy elhagyott istállóba zárt határtalan boldog élet titkát. Számkivetetten, zizegő szalmán, koldusszegényen mosolyog onnét a Kisded és égi titokra tanit:

A betlehemi istálló nyomorúságát, elhagyatottságát égi fény aranyozza s hirdeti, hogy a földi életen túl van egy más világ, az igazi világa a lélekneк. S aki ismeri ennek a túlvilági életnek titkát, oly boldogság birtokosa, hogy észre se veszi, hogy idegen istálló szalmás kövén didereg és nélkülöz. Sőt minél kevesebb a földi fény és jó, annál pazarabb bőkezűséggel omlik rá onnét felülről a fény, mint édes igéret, mint mindenért kárpótlást nyujtó biztositék. Tanit, hogy a szenvedés nem átok, a szenvedés jó valuta . . . A szabadon válogatható isteni akarat is megváltó eszköznek a szenvedést választotta . . . Ha akarjuk, ha vállaljuk, az erő, a fény omlik le ránk is felülről és világit, segit . . .

Ennek a krisztusi lelkületnek verőfényes boldogságot sugárzó szellemét szolgálja és terjeszti az:

Utunk.

Segit ellesni a betlehemi Kisdedtől a tűrő, megnyugvó, mosolygó szenvedés nagy művészetét. Segit eltanulni a betlehemi pásztorok erőt kiesdő alázatos imájának titkát. Segit elsajátitani a napkeleti bölcsek áldozatkész lelkületét . . . hogy minden földi érdeket feledve kövessük a betlehemi csillag vezérfényét, mely ma a krisztusi erkölcs tanaiban ragyog.

Csüggedt, botorkáló embertestvéreink számára pedig legyünk a kéz, mely e fényre mutat . . . s e lapot kezükbe juttatva elindit a remény útján . . .

Legszebb, legértékesebb karácsonyi ajándékot ad, ha előfizeti szeretteinek, barátainak az Utunkat!



Veni, veni Emmanuel!

Irta: dr. Tóth Tihamér.

Korunk arcán ijesztő vonás: a nagy bizonytalanság. Bizonytalan ma körülöttünk minden, napról-napra változik minden.

Ez a labilitás, ez az ingadozás, már-már egyértelmű a szellemi és erkölcsi anarchiával. Alig van érték, amit a mult reánk hagyott, amit a jelen ki ne kezdett volna. Lerontanak eszményeket, újakat állítanak, majd lerombolják ezeket is. Nézzük a művészetet, nézzük az etikát, nézzük az esztétikát, nézzük a bölcseletet: ellentétes ideák és tételek, teóriák és törekvések szakadatlan harca mindenütt.

Pedig mindenben nagyot haladtunk. De boldogabbak mégsem lettünk. Tehát valahol elszámítottuk magunkat.

I.

Mindenben nagyot haladtunk.

Az első tételt — hogy óriási haladást tett az emberiség — bizonyítani sem kell: annyira kézenfekvő, annyira napnál világosabb. Nem is haladás már az, amit csinálunk, hanem megállás nélküli rohanás. Olyan rohanás, hogy komolyan gondolkozó emberek agyában felötlik a kínzó kérdés: Vajjon hová tart ez a világ? Vajjon merre rohan az ember útja?

Mert hogy rohan, mint a fékevesztett vasúti moz-

dony, hogy száguld, mint a megvadult ló, — az nem lehet kétséges.

Rohanunk... száguldunk a sportban — de hová? A gyorsasági rekordok alig egy pár óráig tartják magukat, akkor jön egy autó, egy repülőgép, egy motorcsónak s az már gyorsabban rohan, mint a tegnapi győztes. Jön egy új úszó világfenomén, egy új távolugró, távfutó és leveri a tegnapi győztes rekordjait.

Rohanunk, száguldunk a technikában — de hová? Egyik mozi lekonkurrálja a másikat. Milyen pompás rotációsok, milyen csodás szövőgépek, milyen autók, milyen pompás rádiókészülékek!

Rohanunk, száguldunk az élet tempójában — de hová? Nem tudom, álltatok-e már nyitott ablaknál déli 12 órakor egy nagy világváros forgalmas utcája fölött. Milyen hallatlan tolongás, törtetés, lárma! Gyalogosok és autósok, villamosok és autóbuszok . . . ki előre, ki hátra . . . mindenki rohan, törtet, siet . . . hová, hová?

Ime, az első megállapításunk: az újkori ember soha nem sejtett haladás útjára lépett, szédületes fejlődés nyílt meg előtte és egyenesen elkápráztató az a lendület, amellyel a világ meghódítására vetette magát, de . . . itt jön a fájdalmas de:

II.

Boldogabbak mégsem lettünk.

Mindez a rohanás, mindez a száguldás nem tett boldogabbá bennünket. Minden reggel félve nyitjuk ki az ujságot: mennyi botrány és bűn, mennyi csalás és gyilkosság, mennyi gonoszság és gyűlölködés, mennyi nyomorúság és éhezés.

A tudomány és technika ma is napról-napra új teljesítményekkel lepi meg az embert, de ha ma a „haladás" szót halljuk, kissé kesernyésen félrehúzzuk a szánkat. Mert ma már látjuk, hogy nincs fölfedezés, amelyet az ember a jó mellett rosszra is nem tudna fölhasználni, nincs találmány, amelynek fényoldalai mellett árnyoldalai is nem volnának. Nagyszerűen haladt a repülőtechnikánk, amely azonban nemcsak közel hozza egymáshoz pár óra alatt a távoli országokat, hanem lehetővé teszi távoli városok összebombázását is. Autókon száguldanak az országban keresztül-kasul, és szállítják az utasokat egyik országból a másikba, de szállítják a sírba is a tömérdek szerencsétlenség áldozatait. Ma már palackba tudják zárni a legszörnyűbb mérges gázokat, de nem azért zárjuk el, hogy megmentsük tőlük az emberiséget, hanem hogy kéznél tartogassuk egy borzalmas háború pusztításaira. Hát íme! Haladunk, — de nem a boldogság felé. Csodás a tudásunk, nagyszerűen fejlett a technikánk, de ma már nem imádhatja senki azokat, mint istenítették a mult században, mert ma már látjuk, hogy a tudás és technika kétélű kard: nemcsak áldás járhat nyomában, hanem átok is.

Mikor pedig a végnélküli haladásban bízó embernek mindezt észre kellett vennie, egyszerre fájdalmas kiábrándulás és kislelkűség kerítette lelkét hatalmába. Mikor az emberi élet minden vonatkozásában, erkölcsi, szociális és gazdasági téren egyaránt azt kellett észrevenni, hogy egyik csillag a másik után alszik ki a sötétségben, de nem azért, mintha a hajnal közelednék; névtelen fáradtság és reménytelenség vett rajta erőt.

És így állott elő a mai nemzedék fájdalmas tragikuma, hogy itt él most egy emberiség, amely munkára készebb és szorgalmasabb, mint valaha is volt, csak éppen a legnagyobb feladatával szemben áll tehetetlenül: nem tud helyes célt és méltó tartalmat adni saját életének. A materialista világfelfogás virágzása idején hangzott el az öntudatos jelszó: „Nekünk csak föld kell, a mennyországot átengedjük a verebeknek", maholnap azonban lakhatatlanná fog válni számunkra a föld is: mindenütt forradalom, mindenütt harci készülődés, mindenütt gyűlölködés, mindenütt bizonytalanság. Nem különös, hihetetlen látvány-e: a legfejlettebb tudomány és technika közepén a pusztulás szélére sodort emberiség?

III.

Valahol elszámítottuk magunkat.

Ma már szinte elmondhatjuk, hogy a technika lehetőségeit a végsőkig fokoztuk és tündérmesék valósultak meg, álompaloták, kacsalábon forgó kastélyok, mérföldes csizma, „terülj-terülj asztalkám" egy-egy gombnyomásra itt van előttünk.

De — különös! Érthetetlen! — a rabszolgaságba igázott technika teljesítményeivel együtt nőtt a szociális igazságtalanság és a szociális elégedetlenség is. Olyan eszeveszett hajszában rohant a fejlődés tempója, hogy a végén már egészen elfeledkeztünk arról, amiért az egész kultúra és fejlődés tulajdonképen volna: elfeledkeztünk az emberről. A technika nyakára nőtt az embernek.

Mikor pedig úgy szemünkbe döbben korunk rémes válsága, és ijedten keressük annak okát, lehetetlen, hogy eszünkbe ne jusson egy jelenet a francia forradalmat követő időkből. Az egyik kórházban szörnyű sebekkel feküdt egy katona. Mindenki csak azt csodálta, hogy még élet van benne.

— Barátom, szólt hozzá a kórházi lelkész, hallottam milyen súlyos sebei vannak.

— Tisztelendő úr, emelje csak fel kissé a takarót a mellemről, felelte a beteg.

A papban elhűlt a vér: a katonának mindkét karja hiányzott.

— Most emelje csak föl a lábamról...

Mind a két lába is le volt vágva.

— Mennyire sajnálom magát, kedves barátom — szólt a lelkész. De a sebesült közbevágott:

— Nem, Főtisztelendő úr, nem érdemlek részvétet. Csak azt szenvedem, amit megérdemeltem. Egyszer az úton bajtársaimmal együtt egy feszületre akadtam, ami valamikép épen került ki a forradalmi pusztításokból. Nosza, nekiestünk, hogy széttörjük a feszületet. Én voltam a legvakmerőbb. Fölmásztam a keresztre, a kardommal leütöttem a Krisztus kezét meg a lábát, úgyhogy lezuhant az egész teste. Ahogy visszatértünk a táborba, nemsokára támadást, roha-

mot fújtak; én a legelső áldozatok között voltam. Így bántak el velem, ahogy most itt fekszem. De köszönöm Istennek, hogy ezzel nyitotta meg a szememet és látom a szörnyűséget, amit tettem. Most már megbüntetett érte: hiszem, hogy odaát irgalmas lesz hozzám...

Nem veszünk-e észre ijesztő hasonlóságot a mi válságos helyzetünkben is?

Évszázadok óta tördeltük lelkünkben Krisztus képét, tördeltük Krisztus kezét-lábát, és most csodálkozunk, hogy béna a kezünk és tehetetlen a lábunk! Csodálkozunk, a helyett, hogy a sebesülttel mondanók: Csak azt szenvedjük, amit megérdemeltünk. Köszönjük Istennek, hogy kinyitotta szemünket...

Bárcsak idejében belátnók ezt! Belátnók, hogy a meneküléshez más valami is kell, mint a technika és más Valaki is kell, mint a magárahagyatott ember. Belátnók, hogy Münchhausen báró csak a mesében élt, csak neki sikerült a saját copfjánál fogva kiemelni magát a mocsárból, mi ellenben rászorulunk az Isten szülöttére, kinek neve Emmánuel. (Máté 1, 23.)

Nem esünk kétségbe! Csak az eshetik kétségbe, és csak arra borulhat menthetetlenül a pesszimizmus, aki munkájában csak a világ erőire számíthat; akinek azonban van Emmánuelje és aki tudja, hogy ő nagyobb, mint a világ, az előtt újra fényleni kezdenek a kialudt csillagok.

Veni, veni, Emmanuel!

Fejjel lefelé.

Irta: Schmiedt Béla dr.

Az ember szokott ilyen *nem kívánatos* helyzetbe kerülni és pedig olyankor, amikor bűnt követ el. Hogy hogyan történhetik ez meg velünk, kik egyébként nagyon fent hordjuk a fejünket, mert királyi embernek érezzük magunkat, azt mondom el a következőkben. Előbb azonban elmondom azt, hogy mi történt azzal a gondatlan méhvel, amelyik *nem vigyázott a lépéseire.*

*

Mézgyüjtő úton volt éppen a kis Méh — így olvastam egy bájos kis állatmesében. A gyalogszeder indái között repdesett. Egyszerre valami szokatlan dolgot érzett a homlokán, vállán, majd mindkét szárnyát pillanatok alatt egészen betakarta ez a csoda és a kicsike Méh megmerevedett. Felordított:

— Jaj, nincs tovább!

És ekkor hirtelen meglátta a csodát. Melle felett fínom ezüstfonál feszült, a nélkül, hogy elszakadt volna. De a vállán is keresztülfutott egy. A szárnyain is. A potrohján is. Lábain is. A levegőben is csillogott nehány ezüstszál.

A Méh megdöbbent. Kiáltani próbált, amint egy-egy kicsike méhecske csak kiáltani tud. A Pók fogságában volt. Egészen közel hozzá illatozott a jázminbokor. Ez vonzotta.

Napfénytől ragyogó égkék köntösben röppent arra egy kicsike pillangó. Hallotta a hangos jajveszékelést. A Méh bízni kezdett, de túlzott volt a reménye. A pillangó óvatosan elkerülte a jázminbokrot s messziről szólt oda a szegény méhecskének:

— A más kárán tanulok. Ha nem vigyázok, akkor: ma neked, holnap nekem!

A halálfélelem rendkívüli erőt kölcsönzött a Méhnek. Erölködött. Küszködött, az erőfeszítések azonban kárára voltak. Az ezüstfonálkák még erősebbre húzódtak a teste körül.

Amint aztán ebben a nagy küszködésben holtra fáradtan nehány pillanatig csendben maradt, meglátja ám egyszerre a gyalogszeder egyik hatalmas levele alatt az ő szörnyű ellenségét. Ott ült, egészen közel hozzá. Szörnyű volt a kinézése. A Pók volt az. A Méh számára pedig a halál.

— Hitvány alattomosságodért lakolni fogsz — kiáltotta a könnyező Méh. — Jöjj csak közelembe, megtapasztaltatom veled, hogy mire képes egy méh!

A Pók egy-két lépéssel közelebb húzódott a Méhhez úgy, hogy egymás szíve dobbanását is meghallhatták. És felsziszegett:

— Mi jogon kiabálsz? Még neked áll feljebb? Nem elég számodra a nagyvilág. Mit zavarod a békés ember hajlékát? Egészen felzavarod az én csendes remeteéletemet.

A Méh ezt nem várta.

A Pók azonban közelebb húzódott. Majd megszólalt valami alattomos mosollyal:

— Éppen azért jöttem, hogy segítsek, maradj csak nyugodtan.

A Pók most pontosan melléje csúszott a foglyának, hogy alaposan szemügyre vegye, mennyire is tekergőzött bele a gonosz hálóba.

— Nos, húnyd le a szemedet most és maradj veszteg — ravaszkodott a vérszopó.

A kis Méh megszédült. És ekkor hirtelen úgy érezte, mintha gyors iramodással egy helyben forogna.

— Én jó Teremtőm, mi van velem — rebegte elhaló hangon... És többet nem tudott mondani. Ekkora gonoszságra nem számított. Olyan volt a fogdájában, mint egy szorosra gubózott báb.

A Pók még mindig félt a Méh fulánkjától. Elhúzódott.

— Nos, — szólt biztos helyéről a Pók — hogyan érzed magad kicsikém?

A Méh elsápadt a dühtől. Nem szólt. De amint a halálos szomorúság elviselhetetlenül kezdte gyötörni, szinte ész nélkül indult el ajkáról a könyörgő szó:

— Oh, ölj meg! Ölj meg mielőbb! Nem bírom viselni érzéseimet. Kínoz ez a rongy élet...

— Ohó! — gúnyolódott erre a zsivány — nekem mindegy, hogy hogyan halsz meg. Nekem csak a véredre van szükségem. Vér, vér, ez kell nekem!

A Méhecske szívében már nem dobogott a remény. A Pók ezt észrevette. Gyorsan újabb fonalakat szőtt és aztán húzni kezdte a terhét a gyalogszederbokor alá...

— Igy kedvesem, ide az árnyékba, hogy a nap melege nagyon gyorsan ki ne szárítson. No meg, hogy ne essél annyira az emberek útjába. Még valaki meg is rabolhatna. Pedig kár volna érted.

És a kis Méhecske nehány pillanat mulva ott függött sürü, sötét siralomházában: Fejjel lefelé!...

*

Ugy-e, sajnáljuk ezt a kis Méhet? Póruljárt szegény. Dehát nem vigyázott magára. Nem járt nyitott szemmel. És elvérzett. Elvérzett, mint ahogy elvérzünk mi is, valahányszor nem kerüljük el a bűnalkalmakat, a bukások pókhálózatát. Ezeket a Nagy Pók, az ördög szövi.

A lélek bukása teljesen ugyanúgy folyik le, mint ahogy a Méh tragédiája lezajlott.

A Méh a szárnyaival vágódott bele a vesztébe. Minket is szárnyaink veszítenek el legtöbbször. Ezek a szárnyak: a szárnyaló tudás, a fellegekben járó öntudat, az égignyúló gög, a hiúság, a nagyzolás. Az ördög rendesen itt fog meg bennünket.

A tanulság?

Óvatosan szárnyaljon az ember!

A jázminbokor sem hiányzik a mi tragédiánkban. Ennek a jázminbokornak külőnféle változatai és kiadásai ezek: a hirdető oszlop... a kerti pad ... az öreg diófa... Valami erre vonz bennünket. És itt vár bennünket már az ördög is az ezüsthálóval.

A tanulság?

Kerüljük el messzire a bünrevivő helyeket.

A Méh csak akkor jött rá arra, hogy ki nyúlt bele az életébe, amikor a tőrbejutás után egy percre megpihent és elcsendesedett. Akkor pillantotta meg a falevél alatt az ellenséget.

A tanulság?

Az ördög csak akkor röhög bele az arcunkba, amikor a vétek után szánkat csendesen megtörüljük. Előbb nem véteti magát észre velünk.

És akkor felelősségre vonjuk.

A Nagy Pók azonban megkontráz bennünket azonnal azzal, hogy nem ő tervezte ki a mi végzetes sétánkat, hanem mi magunk. Azzal a viszontváddal áll elő, hogy mi nyúltunk bele az ő világába. Mi léptünk bele az ő arcába, mi feküdtünk bele az ő ölébe. És nem megfordítva!

— De nem olyan nagy a baj — csendesíti a bűnöst az Ördög. Csak csend legyen és hallgatás. Ne moccanj. Ne nézz fel az égre. Húnyd be a szemedet. Ne nyugtalankodj.

És mi szót fogadunk. Szívesen belemegyünk ebbe a bál utáni szélcsendbe, a helyett, hogy világgá kiáltanók a bününket és kiadnók a lelkünkből a mérget. S ez a csend lesz további gyötrelmeinknek az ágya.

És aztán egyszer csak kétségbeesünk. Halált emlegetünk. Nem akarunk tovább élni. Az öngyilkosok nagyobbik része a furdaló lelkiismeret miatt veti el magától az életet. Az ördög azonban nem a halálunkat kívánja, hanem a — vérünket. Az ördög arra pályázik, hogy a bűn által okozott sebből hulljon mennél tovább a vérünk, folyjon el a lelkesedésünk és az életkedvünk.

A bűnnel megcsappan az életkedvünk. Pedig az életkedv nagy tényező a mi életünkben. Az életkedv szüli az ártatlan mosolyokat. Ez szüli a tiszta dalt. Ez szüli a tiszta szót. Ez szüli az élniakarást, ami hiányzik azokban, akiket az ördög fejjel lefelé a bűn rozsdás szegére akaszt.

Testvér! Fel a fejjel! Fejjel lefelé élni, nem élet!

Az alkotónak fáj.

Leonardo de Vinci gyönyörködve szemlélte egyik legremekebb mesterművét — mely szinte megkoronázta utolérhetetlen művészetét . . .

Minél magasabbra emelkedett a hirnév szárnyán a művész — annál sötétebbre vájódott a gyülölet egy ellensége szivében. S az irigység bosszúra ingerelte: — Egy napon belopódzott a műterembe és ecsetet ragadva, össze-vissza mázolta a műremeket — s végül egy törrel beleszúrt és kettéhasitotta azt. — Leonardo de Vinci visszatérve műtermébe, dermedten nézte a rettentő rombolást. Oly fájdalom szoritotta össze szivét, hogy földreborulva kellett zokognia pótolhatatlan vesztesége miatt . . .

Leonardo de Vincinél össze se hasonlithatóan nagyobb művész még fenségesebb műremeket alkotott: a megszentelő kegyelem ragyogásába öltöztetett első embert. — De olthatatlan gyülölettel az Alkotó iránt és feneketlen irigységgel az ember iránt odalopódzott Isten műtermébe, a paradicsomba az ördög — és összerombolta Isten legremekebb alkotását: — a bün pocsolyájába rántva le az embert.

Azt hiszed, hogy Isten szive nem fáj e veszteség felett? . . . S hogy nem fáj szive a te pusztulásod láttán is?! . . .

Immaculata.

Irta: Müller Lajos S. J.



„Kicsoda ez, ki előjő, mint a felkelő hajnal, szép, mint a hold, választott, mint a nap, rettenetes, mint a táborok elrendezett serege."

A régi Athén fellegvárának, az Akropolisznak északi szegélyén állott napkeletnek fordult arccal a periklesi idők legnagyobb remeke, a Phidias-alkotta „Athene Parthenos", a „Szűzi Athene" istennőnek aranyból és elefántcsontból vésett szobra. Balkezében pajzsot tart, jobbkezén a „Niké" áll, a győzelemnek kicsiny istennője. Igy tekint le a magasból a szárazföldre és a tengerekre. Midőn a nap felbukkant a tenger hullámsivatagjából, első sugarai az ő sisakján és homlokán verődtek vissza. Őt üdvözölték búcsúzó sugarai is, amikor a salamisi vizekben alámerült.

Pallas Atheneről beszélte a mitológia, hogy atyjának, Zeusnak, a főistennek fejéből pattant elő teljes, pompás fegyveres díszben. Anyja pedig Metis, az isteni bölcseség volt. Mint ilyet tisztelte őt a görög nép, s azt álmodta róla, hogy ő az egyetlen, aki egészen tiszta, a természetes élet minden békójától, gyengeségétől szabad.

Szeplőtelen szépségében — ahogy a görög képzelte — messze kimagaslott a bálvány-templomok felett; túlragyogta Eros és Afrodité oltárait. Csakis az egészen tiszták számára volt megközelíthető. Oly ideál ez, amelyet az érzékiség mámorába merült nép csak mintegy álmodott, de nem értett meg egészen és igazán. Hiszen tudjuk, hogy a szűzies ártatlanság amaz időknek nem volt közkincse, és a kicsike „Niké" nagyon jól jellemezte azokat az ugyancsak kicsiny győzelmeket, melyeket a tisztaságnak ez az eszményképe abban a korban és azon a népen aratott.

Pallas Athene nemcsak az Akropolisz, hanem az idők és népek felett messze kimagaslik, maga alatt hagyva Attika fővárosának és az attikai életnek minden szennyét-piszkát.

Egyedül áll ott epedve fordítva arcát kelet felé, mintegy onnan várva amaz ideálok valóraváltát, amelyeknek szeretetét hasztalan igyekezett a saját korába, népébe lehelni.

És ez az epedő vágy meg is valósult „az idők teljében".

*

kultúra minden romlottságával ugyan kikezdett, de

Messze keleten élt egy nép, amelyet a hellen

amely magasztos messiási reményeket hordott és táplált keblében. Ez a nép szent könyveiben és tradícióiban büszkén őrizte, mint atyai örökségét, a jövendöléseket egy asszonyról, aki eljövendő és aki a kígyó fejét összezúzza.

Ennek az asszonynak eszméje is valóban a legfőbb Istennek fejében született meg. Anyja csakugyan az isteni Bölcseség. Az idők teljében ő is, mint a tisztaság és szépség örök és utolérhetetlen műremeke lép majd a világ elé. Léte első pillanatától fogva egyedül szeplőtelen. Kezén, karján van az isteni „Niké", aki győzelmet aratott a bűn és halál felett. Most már leléphet Pallas Athene az ő piedesztáljáról. Nem volt ő más, mint egy művészi nép remek álma, talán sejtése, egy fata morgana csupán, képzelt oázis a pogány világ lelki sivatagában.

Az Immaculatában az álom, az ábránd: tiszta realitás, valóság. Ott áll az Immaculata az Egyház Akropoliszán; az emberiség élén, messze kitekintve az időkbe és térségekbe. Az Angyalvilág Alleluját zeng neki és az égi Követ által rebegett Ave Maria világhimnusszá vált. Milliók és milliárdok szívéből a dícséret, magasztalás, hála és könyörgés szavát váltotta ki.

Az egész világ — mondhatnám — Mária-dóm, amelyet a világtörténelem épít a Parthenosnak, az Immaculatának.

*

Ennek a Dómnak fundamentumát már az Éden talaján rakták le, a paradicsom földjén, amelyet az ősszülők bánatkönnye öntözött. Már itt megjelenik a kígyófejet törő Szeplőtlennek vázlatos tervrajza. Isten ígéretével az ő számára épülendő templom alapjába illesztette az első követ. A patriarchák, próféták tovább építenek. Maga Isten számtalanszor megrajzolja az ő ideáljának vonásait képes- és vázlatkönyvében, a Szentírásban. Mózes nővére, Mirjam, a frigyszekrény, Áron kivirágzott vesszeje, Gedeon gyapja, mind az Immaculatának vázlatos képét mutatja. Ő tükrö-

ződik le az Énekek Énekének menyasszonyában. Izaiás, megjelenése előtt mintegy 750 évvel, szinte már ujjal mutat a szűzies Anyára, akinek Fia: „Emmanuel", „velünk az Isten". (Iz. 7, 14.)

Miután kiépült a fundamentum s megjelent az Immaculata, a további építkezés tervét ő adta meg, azt hirdetve önmagáról: „Ime mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék." (Lk. 1, 48.)

Azóta ahol csak felhangzik Jézus neve, megcsendül az Immaculata édes neve is. Mint az ég azúrkékjében repkedő galambrajok, úgy hemzsegnek a Szentatyák és egyházi írók könyvei a szebbnélszebb nyilatkozatoktól, amelyek mind az ő szeplőtlenségéről tanúskodnak.

Az emberi ajkak Magnificátjával felveszi a versenyt a művészet. A bazilikák győzelmes ívezeteinek mozaikjában csillog az ő alakja. A festők minden művészetüket latba vetik, mikor az ő magasztos szépségét akarják velünk megsejtetni. Tician, Raffael, Murillo, Fiesole nevét elsősorban Mária-képei tették halhatatlanokká. Az Immaculata sugározta reájuk fényét. Szoborvésők, költők, ének- és zeneszerzők versenyeznek a festőkkel és építőkkel.

Igaz ugyan, hogy a pokoli kígyó nem szűnik meg ellene lövellni mérgét. Antipatiával, sőt gyűlölettel tölti el azok lelkét az Immaculatával szemben, akiket az ő szelleme vezérel. Akik előtt a kereszt antipatikus, Máriát, az Immaculatát sem szívlelhetik. Az ő alakja örök szemrehányás reájuk nézve. Ámde a Mária-dóm falai nem rendülnek meg!

Főleg, miután a boldogságos Szűz 1858-ban a lourdesi barlangnál Immaculatának nevezte magát s így szűzi ajkaival megerősítette, amit az ő Fiának Helytartója 1854 december 8-án, mint hitcikkelyt hirdetett ki, azóta a Mária-kultusz óriási lendületet vett s főleg a legnemesebb és legintelligensebb lelkeket hódítja meg. Számos rend, társulat, egyesület és intézmény létesült az Immaculata égisze alatt. És a liliomos erdő mintha újra dúsabban sarjadzanék. Nem! a Mária-kultuszon nem ejtett csorbát sem az ókori eretnekség, sem az újkori: a protestantizmus, amely — mi tagadás benne — kezdettől idegenkedik Máriától, az Immaculatától. Félelmetesen és szomorúan jelenti ez, hogy — akárhány köztük jóhiszeműen — de voltaképen, kinek a zászlaja alatt áll.

Mi pedig, katolikusok, hálálkodjunk Istennek, hogy a Mária-kultusz által kiválasztottságunk bélyegét viselhetjük. Bár az Immaculata az életünkbe is belelövelné az ő legjellegzetesebb vonását, a szeplőtlenséget jellemben, szívben, testben és lélekben!

A Szeplőtlen, csillagkoronás fejével, mint világítótorony emelkedik ki a világ szennyes hullámaiból. Reá tekint, aki tiszta és nemes. És a róla áradó vezérfény bizton eljuttatja a benne bízókat az örök révpartra.

Élet, édesség, reménység!

Mozaikok: P. Emile Villaret S. J.-től. Fordította: G. A. M.

Egészen szépnek mondjuk és szeretjük. Egészen szentnek tartjuk és tiszteljük. Nagyon hatalmasnak tudjuk és hozzá esdeklünk. Köszöntjük, mint legdicsőségesebb Szűzet, mint ég és föld Királynéját, Istennek anyját, és mégse káprázik szemünk, ha rátekintünk.

Annyira hozzászoktunk már születésünktől, hogy oly légkörben éljünk, mely telve van illatával, ragyogásának tündöklésével, mely fénybe vonja bájait, erényeit, nagyságát, — hogy azt hisszük: ismerjük őt.

De ha igazán ismerjük, gondolhatunk-e rá a nélkül, hogy a bámulat, a csodálat extázisában némán le ne boruljunk előtte? Nem, nem ismerjük őt! Éppúgy, mint a gyermek sem ismeri a napot és a levegőt, bár világosságra ébred reggel és lélekzik. Őt is fel kell fedeznünk, mint a napot, amint felszáll az égre, melyet tekintetünk követ, míg eléri a dél magaslatát.

*

Képzeljük el egy pillanatra: a boldogságos Szűz emlékművei porba omlottak, a Madonnák összetörtek, a Szűz képei elfátyolozottak, minden őt dicsőítő hang, orgonaszó elnémul, megsemmisülnek a könyvek, melyekben lantosok és írók megénekelték; kiszáradtak, kiégtek a szemek, melyek előtte sírtak, becsukódnak a hozzá könyörgő ajkak; elfelejtve még az a néhány sor is, mely az evangéliumban róla szól; eltűnnek homlokáról, szemeiből, kezéből, szívéből e földre áradó sugarak. S mindettől, mintha jéghideg éjtszaka borult volna az egész világra, rá sem ismerünk többé.

Nem, mintha nem volna szépség, jóság, erény e földön. De mi az mind az övéhez képest? Mind csak halvány, fénytelen, erőtlen! Mennyi önzés, rútság, szégyen tör elhomályosításukra! Ha Mária felé fordulunk: neki elég bája van, hogy szépségével beragyogja a teremtést. Oly tiszta, hogy egy felhő árnyéka sem homályosíthatja el. S mégis oly emberi! Oly vonzó!

*

Mint eszményt szeretjük őt! A szentek tiszta szívét elbájolja. Ihleti a szeretetben kontempláló művészek, költők lángeszét. A Szent Bernátok, Danték, Fra Angelicók, Franck Cézárokhoz csatlakozik egy belátthatatlan, legkülönbözőbb árnyalatú sokaság, kik egy szívvel, lélekkel dicsőítik.

Századok óta dalolják, vászonra a festők, márványba, fába, elefántcsontba vésik vonásait a szobrá-

szok, de soha egyik se találta művét elég szépnek. A kezük alkotta mosoly nem volt oly bájoló, mint az Ő szemeinek, ajkának mosolya. A Fájdalmas Anya sem volt az, ki szívük mélyén zokogott. Fájdalmas vonásokkal festették és képtelenek voltak mosolyát megörökíteni. Egyszerű, szerény szűzet véstek és kétségbeestek, hogy lealacsonyították fönséges méltóságát. Dicsfénybe állították s mintha eltűnt volna előttük a messzeségbe. Elkeseredésükben, hogy nem voltak képesek eszményképüket megörökíteni, szüntelen sokasították képeit, mindig újra kezdvén, hogy tökéletesebb legyen, hogy más legyen, hogy vázlataik sokféleségében szétszórják azokat a vonásokat, melyeknek összességét műremekeikben összegezni képtelenek voltak.

*

Szerencsésebbek a költők, kik a „Napba öltözött Asszonyt" dicsőítik. Csillagokból font koronát tettek fejére, homloka köré fűzték az erények és kegyelmek koszorúját, minden nagyságból szőtték ragyogó palástját, lábai elé szórták a természet gazdagságát. A kegyek sokaságát ontották kezei, szeméből a szeretet könnye omlott, mosolya ragyogott: Mater purissima, Mater amabilis, Virgo veneranda...

De még így is sötétnek vélték a Nagyasszony ékességét. Kölcsönkérték a föld, a tenger, az égbolt, a tudomány, a művészet, az értelem minden szimbolumát: titkosértelmű rózsa, hajnali csillag... az emberi ékesszólás minden forrását kiaknázták és költeményeik harmóniájában sírtak nyelvezetük szegénysége miatt.

*

A mennyország vette fel dicsőségébe, de a földről emelkedett az égbe! Megkoronázásra érkezik oda föl. A menyasszonyok fehér koszorúját helyezi homlokára szeplőtlen fogantatásának napján az Atya. Méhéből születvén, az istenanyaság királyi koronájával ékesíti a Fiú. A győzelem ragyogó diadémja a Szentlélek jutalma. A földön, a mi földünkön fogantatott, lett Isten anyjává, győzedelmeskedett a kígyó fölött, melynek szétzúzott feje lábai alatt tanúskodik legyőzetéséről. A föld adta az angyaloknak énekelvén: „Tu gloria Jerusalem, tu laetitia Israel, tu honorificentia populi nostri."

Eszményi szépség Ő. Királynő, ki hatalmas, de erős asszony is, dolgos kezekkel, az alantas munkák fölé hajolva. Ugyanazon az úton haladt, melyen mi robotolunk. Szeretünk nyomdokaiban, az Ő világosságában járni. „Megszámlálhatatlan szűz követte, hogy bemutattassék a nagy Királynak." És minket vonz maga után jó illatának követésében.

*

E földtekén élete egyszerű volt, akárcsak a mienk, talán még egyszerűbb. Meghatódunk történetének részletein: hogy újszülöttjét pólyákba takarta és jászolba fektette; hogy keresi könnyezve azt, aki három nap óta eltűnt; hogy szelíden, türelmesen vár, társnői közé vegyülve a kút mellett; hogy himnuszokat dalolva tevékenykedik kis gazdasága körül; hogy Jézussal és Józseffel imádkozik; ha velük és néhány kedves szomszéddal elbeszélget, kedvesen és bájosan a házuk előtti padon, mielőtt elvégzik esti imájukat és nyugalomra térnének; mikor a kánai menyegzős lakomán szeretettel őrködik, hogy minden meglegyen a vendégek örömére; mikor Jézusra, ki a néphez szól, kissé félreállva várt, hogy vele beszélhessen; mikor a kereszt tövében térdén nyugszik Fiának a keresztről levett holttestе; mikor mélységes szomorúsággal, Szent János karjára támaszkodva elhagyja a Golgotát...

*

A legcsodálatosabb, hogy ez a tiszta eszménykép élő realitás. Szebb, tisztább, mint a legideálisabb álomkép. A mennyország Királynéja, ezen a földtekén élt, a többi asszony közé vegyülve, ugyanazon hétköznapi, szürke munkával foglalkozva. Az angyalok bámulattal tekintettek le arra, ki a poros utcán végigment egyik kezében egyszerű teherrel, a másikkal az Isten lépteit irányítva.

*

Mikor kicsinyek voltunk, ugyanazzal a mosollyal köszöntöttük, mint édesanyánkat. Szerettük, bár igen fiatalok voltunk, hogy megértsük. S ma, ha talán jobban megértjük, de szeretjük-e? Vagy annyira megszoktuk, hogy elmegyünk mellette, a nélkül, hogy csodálkoznánk — észrevennénk?!

Alakítsunk magunkban újra gyermeki szívet, hogy elbájolva megálljunk mellette, kinek karjaiban a Jézuska mosolyog. S tekintsünk szeretettel majd az Anyára, majd a Fiúra. Jobban megismerjük így Krisztus Anyját, a Megváltó Anyját, Isten Anyját. S vegyük észre tanulékony szívvel, hogy:

Mennyire szereti az Isten! S mennyire szereti ő az Istent! S ebben a kölcsönös szeretetben mennyire ékesíti az Isten, s mennyire viszonozza szeretetét, „ragyogván az égben s emelkedvén hanyatlás nélkül az örök dicsőség zenitjéig."

Örök jelkép.

1908 karácsonyán borzalmas hír harsogta be a világot: „Elpusztult Messina — s 80,000 embert elevenen elnyelt a föld!" — Pár év mulva a pusztulás helyén járt egy író. A pazarpompájú városból csak szörnyű romokat talált. Ahol előbb fényes luxusautók siklottak végig a tengerparton — legelésző állatok tépték a füvet a romok mellett . . .

A szétdúlt utcák során egy térre érve, csodás dolog tárult eléje: egy magas, karcsú oszlop nyúlt fel a romhalmaz közül s rajta egy hófehér, sértetlen szobor: a Szeplőtelen! Fején csillagkorona, lábai alatt a hold . . . kezeit összekulcsolva, mintha könyörögne azokért, kik lábai alatt pusztultak el . . .

*

Nem vigasztaló örök jelképe-e ez: a bűnokozta, szörnyű pusztulás között kiemelkedő sértetlenség: a Szeplőtelen — összekulcsolt kézzel, értünk könyörögve?! . . .

Testvér, neked mi fáj?

Irta: Pintér József.

Karácsony éjtszakáján a világür pusztáiból ezüstös áradással futott fel Betlehem egére a mágusok csillaga. Fényének földreomló uszálya olyan folttalan volt, mintha fehér lelkek lélekzetéből gyűlt volna össze. Csipkés-fodros széle beleakadt a pusztázó pásztorok rogyadozó istállójának kiálló tetőgerendáiba. Ott aztán angyalok tartották szét boltozatosan e fénypalástot, mely alatt a jászol szalmáján a világ Megváltója aludta földi életének első álmát.

Innét, e csillagbüvös éjtszakának fényzuhataga alól indult el Ő, a nemzetek óhajtottja, hogy az eredeti bün lélekrontásaiban elmerült emberiséget megszabaditsa a gonoszlélek hatalmából. Erre az útjára és munkájára nem vitt mást magával, csak az ember iránt való szenvedélyes szeretetét. Ennek cselekedeteivel járt az emberek között, kiket az élet ösvényein leütöttek a testi fájdalmak haramiái vagy a lelki szenvedések útonállói. És Ő segitett rajtuk. De ez neki kevés volt; Ő nagyobbat akart. Meg is tette. A maga példaadását törvényévé avatta a világnak. „Új parancsolatot adok nektek: hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket." (Ján. 13, 34.) Krisztus a szeretet gyeplőivel kormányozza a világot s azt akarja, hogy ebben az emberek az ő segitőtársai legyenek.

Nagy tisztelettel és előzékenységgel segit a villamosról való leszállásnál egy idős úriasszonynak a kalauz. Egyik utas megkérdi tőle:

— Ki volt ez a hölgy?

— Nem tudom, kérem, a nevét. Sohasem láttam még. De annyit tudok, hogy angyali jóságú.

— Honnét tudja, hogy olyan jó ez az asszony?

— Uram, tegnap halt meg a legnagyobb fiam. Holnap lesz a temetése. Ma szolgálatba kellett állanom. Keserves napom van. Senki sem szólt még hozzám. Csak ez az öregasszony vette észre arcomon a fájdalmat. És megkérdezte, hogy miért vagyok olyan szomorú? Elmondtam neki a fiam halálát. Nem sokat beszélt, csak annyit mondott: Nagyon sajnálom magát, barátom! Majd imámba foglalom a meghalt fiát! . . . Hát mondja, uram, nem angyali lélek az, aki észreveszi az ember fájdalmát és van hozzá jó szava is?!

Vannak emberek, akik mindenütt, ahol csak megfordulnak, kiemelik a bánatot a megostorozott lelkekből. Egyetlen szóval és tekintettel elébevágnak a sziv megdermedésének. Ajkukon olyan vigasztalóan gyöngyözik ez az érdeklődő kérdés: Testvér, neked mi fáj? S e szavak „elhessegetik a szomorú gondolatokat, melyeket a nyomorúság sugall a léleknek". (XI. Pius.) Kezükben a vigasztalás kelyhe, melyet odanyujtanak a testi vagy lelki fájdalmak lázában égő, szomjas embernek. Megértik, hogy másokat a szenvedéseik miatt szeretni, ez a betlehemi csillag alatt született Jézus Urunk evangéliumának „új parancsa". Tanuljuk meg tőlük, hogy ennek a parancsnak munkájában áldozatot hozni s fáradozni: szent szolgálat.

De kötelesség is! És aki ezt a mindenkinek adott „mandátumot" nem teljesiti, az nem nézhet nyugodt lelkiismerettel a betlehemi Gyermek szemébe. Üres fecsegés és világcsalás minden keresztény jelszó és karácsonyi érzelgősség abban az emberben, aki az új törvényre való tekintet nélkül csak a maga hasznára él. Hogyan is tudná megkérdezni szenvedő embertársától: Testvér, neked mi fáj?

Embert vigasztalni Krisztus parancsa és szent kötelesség. Tere e kötelesség szolgálatának mindenütt nyilik, ahol ember él.

Mert a szenvedés az élet kisérője. Örökség, mely apáról-fiúra száll. Nem lehet az életből sem kidisputálni, sem csodaszerekkel megszüntetni. Itt egy betegszoba. Lakója a lassanfogyasztó gyötrelmek máglyáján ég. Végnélkülinek tetsző álomtalan éjtszakái s reménytelen nappalai vigasztalanul hullanak egymásra . . . Ott meg a százfájdalmú inség tanyája áll. Gazdája szemétdombokon keres ennivalót. Korhadt szalmazsákján a hidegtől nem tud aludni. Lázadó lelkéből káromkodva ömlik a felgyült keserüség . . . Amott pedig magábaroskadva ül egy ember. Már sirni sem tud. Örök búbánat a kenyere. Égett szivet hord magában. Még a reménybe is belefáradt. Már csak azzal tudja magát biztatni: Nyeld le fájdalmadat! Ne panaszkodj se Istennek, se embernek, mert úgysem segitenek!

Oh, rettenetes helyzeteket produkál az élet! És ne csodálkozzunk, ha a belejük esett emberek felett ott vijjog a kétségbeesés vészmadara. Ki tudja ezt elriasztani? Mi segit itt? Csak a mások bajainak megértése. Ide olyan emberek kellenek, akik mint a vigasztalás angyalai lábujjhegyen lebegnek be a betegszobákba. Olyanok kellenek, akik mint az embermentés rohamosztagosai részvéttel járják a nyomortanyák sikátorait. Olyanok kellenek, akik mint a szeretet misszionáriusai együttérzéssel teszik a kezüket a semmit sem váró csüggedők fejére. Akik odaülnek a szerencsétlen embertárs mellé s igy beszélnek hozzá:

— Testvér, neked mi fáj? Látom, hogy szenvedsz. Én tudom, hogy mit jelent ez! Nézz rám! Hadd szoritsam meg a kezedet! Hadd simogassam meg az arcodat! Hadd hallgassam fáradt, kifosztottan kalló-dó szived dobogását! Mit vesztettél el? Ne búsulj! Majd jóra fordul minden! Sird ki magad, ha jól esnek a könnyek. Utána majd együtt imádkozunk s ez még jobban fog esni . . .

Az ilyen szeliden simogató szóra aztán fölemelkednek a lehorgasztott fejek s a megvigasztalódottság öröme sugározza körül azokat. A beteg a szenvedések nehéz heteit türelemmel győzi. A nyomortanyán a szeretet által megtört káromlás imádsággá változik. A csalódással, reménytelenséggel, bánatok ekéjével szántott arcoknak minden keserü vonása eltünik. És ez mind a szeretet csodatevése. Azé a szeretetté, mely Isten szivéből árad és emberszivet gyujt. Azé az örök szeretetté, mely karácsony éjtszakáján egy ártatlan csecsemő alakjában lefeküdt a betlehemi pásztorok istállójának szalmájára. Azé a vigasztaló szeretetté, mely földön jártában oly sokszor mondta ki e szót: „Ne sirj!" (Luk. 7, 13.) Azé a részvétteljes szeretetté, mely oly sok embertől kérdezte meg: „Mit akarsz, hogy cselekedjem neked?" (Luk. 18, 41.)

Nincs nagyobb boldogság annál, mintha másoknak örömöt szerezhetünk. A legmélyebb öröm pedig: a fájdalom után való megvigasztalódás. Ezt add felebarátodnak, Testvér, s akkor biztositottad a magad részére a kis Jézus tetszésének mosolyát és áldásának boldogságát.



A betlehemi barlang-kápolnában levő Kis Jézus-szobor.

Jászol – oltár – szószék.

Irta: Dr. Szivós Donáth O. S. B.

I. Jászol = oltár.

A betlehemi jászol volt az újszövetség első oltára. A betlehemi barlang oltárán kezdődött meg az én kiengesztelésem Istennel, hogy a Golgota „Beteljesedett"-jével fejeződjék be.

Az oltár fogalmától elválaszthatatlan az á l d o z a t. A jászol oltárán is ott fekszik az én Istennel való kiengesztelésem ára: a betlehemi Gyermek, mint áldozat.

Áldozat? . . . Igen. Mert: Isten volt és emberré lett . . . Otthagyta a glóriák honát és életsorsosom lett a siralom völgyében . . . Mennyei fényruhái rongyokká váltak a betlehemi istállóban . . . A boldogság-ország királyi trónjából csak egy összetákolt, rozoga jászol maradt királyi trónul . . . Vágyó szeretettel jött közénk és mi csak egy állatszagú baromistállót adtunk neki királyi palotául, mert nemcsak a lakások voltak elfoglalva, hanem az emberszívek is zárva voltak . . . Lángoló szeretettel jött közénk és mi csak hideg decemberi éjtszakával vártuk, hogy dideregjen az emberszívek részvétlenségének hidegében . . . Feláldozta hatalmát, mert tehetetlen gyermekké lett . . . Feláldozta mindentudását, hisz az emberek szemében még csak gügyögő kisgyermek . . . Feláldozta méltóságát, hiszen koldussá lett és királyi udvara csak egyszerű pásztornép és a hideg elől istállóba menekülő barmok . . . Feláldozott mindent, hogy nekünk megszerezzen mindent . . . Oltárra dobta önmagát, hogy boldoggá tegyen engem . . . hogy glóriává magasztosuljon ajkamon a Harmatozzatok . . . hogy letörölje boldogságváró szemeimről a könnyeket . . . hogy ne legyek hazátlan, kóborló lélek, hanem egyszer majd hazataláljak . . .

Oltárrá tette a jászolt, hogy én az újszövetség oltára előtt mindig olyan lélekkel tudjak letérdelni, mint Mária, József és a pásztorok a betlehemi Gyermek jászola előtt.

Igaz ugyan, hogy hit, mélységes hit kell ahhoz, hogy a mi oltárainkban a betlehemi jászolt lássam. De a hit láttatott oltárt a betlehemi jászolban is!

Csak a hit látott a gügyögő gyermekben végtelen irgalmú Jézust . . . Csak a hit látott keresztül a pólyákon és varázsolta a rongyot fényből, szépségből, hatalomból és fenségből szőtt Isten-ruhává, de csak a hit fog átlátni az oltáriszentségi Jézus pólyáin is: a kenyér és bor színén . . . Csak a hit kényszerítette térdre a pásztorokat és a háromkirályokat a jászol előtt és csak a hit fog letérdeltetni az újszövetség szentségi jászola előtt is . . . Csak a hit látta meg a betlehemi Gyermek kezdődő áldozatát és csak a hit fogja meglátni az oltárainkon az Áldozat nagy szeretetét . . . Csak a hit vette észre, hogy a betlehemi Gyermek jászolát már a kereszt árnyéka homályosítja el és csak a hit fogja igaznak tartani, hogy oltárainkon minden úrfelmutatáskor a Szeretet keresztfája mered az ég felé . . .

Uram! Add nekem azt a hitet, mely a betlehemi Gyermekben Istent, a kenyér és bor színe alá rejtőzöttben a betlehemi Gyermeket látja . . . Add nekem a hitet, mely azt mondja nekem: Valahányszor, de különösen e szent estén, letérdelsz az Oltáriszentség elé, mindig a betlehemi Gyermek jászoltrónja előtt térdelsz . . . Add nekem a hitet, mely oltárrá varázsolja a betlehemi jászolt és a rejtett Isten jászolává az oltárt . . . Add nekem a hitet, mely meglátja a Gyermek-Jézus értem hozott sok áldozatát és nagy szeretetét és arra kényszerít, hogy én is az életem apró és nagy áldozatait és gyenge emberszeretetemet tegyem le az újszövetség betlehemi jászola elé, valahányszor majd letérdelek az Oltáriszentség előtt . . .

II. Jászol = szószék.

A betlehemi jászol éppoly egyszerű szószék, mint a nyolcboldogság hegyének a sziklája, ahonnét a boldogság gyémántszavait szórta az Úr az emberek közé. A jászolból is az Isten prédikál, mint a nyolcboldogság hegyéről, csakhogy ezt a prédikációt is csak azok hallják meg, akiknek fülük van a hallásra és szívük a befogadásra . . .

Uram! Add, hogy megértsem a betlehemi jászol szószékéről jövő néma Isten-prédikációt . . . És adj jóakaratot, mely életté váltja a jászolból jövő gyémántszavakat!

Hallod?! . . . Már javában tart a prédikáció: . . . Békét, lelkibékét, megnyugvást hoztam a jószándékú embereknek . . . A jászol szószékét akkor is, ma is emberek özönlötték körül . . . Istent-várók, Istent-vágyók, közömbösek, Istent-káromló gyűlölködők, szegények, gazdagok, fiatalok, öregek . . .

Az I s t e n t - v á r ó k ezt hallják a betlehemi szószékről: Ne várj csodákat! A csoda már megtörtént . . . Töröld le a könnyeidet, hogy beleláthass a betlehemi jászol mélyébe és megláthasd a szeretet nagy csodáját: az emberré lett Istent . . . Uram, mi még nem néz-

tünk bele a betlehemi jászol mélyébe... Mi még sokszor más isteneket várunk... Nem akarjuk egész komolyan venni, hogy a betlehemi jászolban valóban az Isten feküdt... Keresünk földi Messiásokat... Hiszünk bennük . . . Rajongva hódolunk nekik . . . De mivel e modern Messiások közül egy sem hajlandó arra, hogy a kereszt oltárán feláldozza magát érettünk, hanem csak parancsuralmával rabszolgává aljasít bennünket, csalódva továbbmegyünk és várunk tovább újabb Messiásokra . . . De már elfáradtunk a Messiásvárásban, sokat csalódtunk az Istennek-hitt Messiásokban . . . Megnyugvást, békét, Istent akarunk mi is . . . Ezért térdelünk le jászolod elé... Add, hogy legalább ma megértsük ezt: Békesség a földön a jóakaratú embereknek . . .

A közömbösök és gyűlölködők ezt hallják a betlehemi jászol szószékéről: A jászolom körül is ott tolongott a közömbösök és a gyűlölködők serege. Nem bántottam őket és ők mégis gyűlöltek. Boldoggá akartam tenni őket, de ők életemre törtek. Mennyországot ígértem nekik, de ők kigúnyolták ígérgetéseimet . . . Meghaltam értük, és ők odajöttek még a keresztem alá is, hogy gúnyolódásukkal meggyötörjenek még szenvedésem utolsó pillanatában is . . . És a közömbösök ma is elmennek a jászolom mellett, mert nekik a karácsony ma is csak a társadalmi konvenciókon alapuló lírai elérzékenyülés . . . A gyűlölködők ma is késeket köszörülnek a modern Heródesek titkos palotáiban, hogy megöljenek engem . . . De a világtörténelem folyamán rengeteg közömbös fogadta meg a betlehemi jászol szószékéről elhangzó Istenszavakat és letérdelve a jászoltrón elé, a közömbösből buzgó, a gyűlölködőből alázatos Isten-gyermeke lett. *Ma is idevárlak benneteket, világ közömbösei és gyűlölködői, hogy letérdeltesselek benneteket a jászoltrón elé és békével jutalmazhassam a ti jóakaratotokat . . .*

A szegények ezt hallják: Szegény lettem érted. Rongyokba takartak engem is, pedig ugyanakkor mások selymekben pompáztak . . . Zárva volt előttem minden lakásajtó, pedig akkor sem volt lakásínség, hiszen akkor is *márványpalotákban* zajlott az élet . . . Én is fáztam a télben, pedig *máshol* kéjesen nyujtóztak el a kellemes meleg szobákban . . . Nekem mégis csak a barmok gondoskodtak lehelletükkel téli tüzelőről. *Éreztem én is a szociális* igazságtalanságot . . . Nekem is fáit a szegénység . . . Akkor is sok volt a kőszívű, önző, kapzsi ember . . . És mégse lázadoztam . . . Elviseltem azért, hogy te össze ne *roskadj a rádszakadt társadalmi* igazságtalanságok alatt . . . Elviseltem azért, hogy te ne *lázadásokkal* és forradalmakkal akarj nagyobb darab kenyérhez jutni . . . Elviseltem azért, hogy ne mondhasd, hogy a te Messiásod *márványpalotákban*, lucullusi lakomák között élt, mint azok a modern Messiások, kik kihasználják a veled történt igazságtalanságokat és mikor te lázadásoddal márványpalotákat és lucullusi lakomákat szereztél neki, nem akar tudomást venni a te nyomorodról, sőt azt kívánja tőled, hogy korgó gyomorral is azt álmodd, hogy sohase voltál olyan boldog, mint az új Messiások uralma alatt . . . Szegények mindíg voltak és mindíg lesznek. De én annyira szeretem a szegényeimet, hogy már csak a rongyosok Istenének neveztek . . . Ne lázadj . . . Én nem vagyok kőszívű, én nem vagyok önző, én nem leszek igazságtalan . . . Én bőkezűen megjutalmazom a te nyomorúságtűrésedet . . .

A szenvedők és a csalódottak pedig ezt hallják a jászol-szószékről: Az én jászolbölcsőmet se rózsával hintette tele az élet. A Betlehemből való meneküléstől a Golgotáig az én életutamat is szenvedéssel, csalódásokkal, gonoszsággal, megnemértéssel fogja kövezni a feketelelkűség, míg aztán majd a kereszt ágyán megpihenhetek . . . A te válladra is kereszteket rakott az élet? Az enyémre is . . . Csalódtál az emberekben? — Nekem is az volt a sorsom . . . Hálátlan volt hozzád az, akit legjobban szerettél? Volt-e nagyobb hálátlanság, mint amit velem szemben a világ elkövetett?! . . . Kiűztek otthonodból? — Engem is elűzött saját népem . . . Kihasználták jóságodat? — Az enyémet is . . . Fáj a hűtlenség? — Nekem is fáj népem hűtlensége . . . Fáj megcsalatva végigsírni hosszú éjtszakákat? — Én is éreztem a *magamrahagyatottság* keserves kínját . . . Fáj a Magdolnaság? — Én felemeltem a Magdolnákat az élet porából . . . Fáj az üres otthon, az elpazarolt élet? Én békét adok a jóakaratúaknak . . . Félsz, hogy összeroskadsz az élet keresztje alatt? — Én háromszor roskadtam össze . . . Kétségbeesésbe akar kergetni az emberek gonoszsága és a mostoha élet? — Én arra kérlek, hogy mielőtt dörrenne a revolver . . . mielőtt kezedbe venned a méregfiolát . . . mielőtt a Duna partjára mennél . . . térdelj le alázatosan a betlehemi jászol elé, nézz bele az én jóságos szívembe . . . és én azt hiszem, hogy elteszed örökre a revolvert, eldobod a méregfiolát és a Duna hídja helyett egy templomba mész az újszövetség jászola előtt megtanulod azt, hogy a Gyermek-Jézus kezébe kapaszkodva az élet keresztje sem elviselhetetlen . . . *a szenvedés sem kétségbeejtő . . . a csalódástól összetört szív is megnyugszik* . . . a Gyermek-Jézus jászolánál megtalálod a szenvedés értelmét és megismered a keresztcipelés lélekformáló erejét . . .

. . . Boldogok, akik szívükbe fogadják a jászolszószék néma, de isteni prédikációját.

Legszebb üzenet.

Páratlan világesemény volt 1866 júl. 27-én az első kábeltávirat feladása Anglia és Amerika között. Az emberi lángelme közelhozta az Atlanti-óceán két partján fekvő világrészeket. Diadalmasan repülte át az első távirat az óceánt — s az Újvilág ujjongó örömmel fogta fel szövegét: „Gloria in excelsis Deo!" — „Dicsőség a magasságban Istennek!"

*

A karácsony üzenete a legmegragadóbb, legszebb üzenet ég és föld között. S ha az emberszívek felküldik üzenetüket az Égbe: „Dicsőség a magasságban Istennek!" — biztosan megjön számukra onnan felülről az áldásosztó válasz: „Békesség a földön a jóakaratú embernek!"

Karácsonyról és három miséjéről.

Irta: dr. Czapik Gyula.

Hozzászoktunk már, hogy a karácsonyi három szentmisét az ünnep *nagy örömével* hozzuk kapcsolatba. Hogy a túláradó érzelem volt az oka, amiért az Egyház e napon nem elégszik meg egy áldozattal, hanem megháromszorozza az Úrnak földrejövetele ünnepén az oltárrajövetelét.

A liturgikus kutatások azonban sok mindent föltártak e nap történetéből, amelyek a karácsonyi három szentmiséről is számos anyagot tartalmaznak, de még most sem egészen világos ennek a szépséges és oly sok gondolatra indító szokásnak keletkezése.

A három szentmise eredetének és miseszövegének megértéséhez sokat segít, ha ismerjük *magának a karácsonyi ünnepnek történetét.*

*

Tény, hogy Jézus születése napjának pontos históriai helyzete: hogy milyen hó hányadikán és milyen napon született az Úr, teljesen ismeretlen.

Ennek érthető magyarázata van. Az első keresztények a zsidókból kerültek ki. Főkép a vezetők. Az első pogányok pedig követték a zsidókat. A zsidók gondolatkörében pedig a születésnap számontartása ismeretlen volt. A születés az áteredő bűnnel kapcsolatos valami volt és nem tartották érdemesnek az emlékezésre. Ez volt a magyarázata, hogy kezdetben nem volt ünnep a karácsony.

Ez azonban hamarosan megváltozott. A kereszténnyé átalakuló közgondolkodás szakított a zsidó szokással és megemlékezett Jézus születéséről is. Legelőször Keleten történt ez, éspedig *január 6-án.* Egyideig ez volt Jézus születésének emlékünnepe. Hangsúlyozzuk, hogy emlékünnepe és nem históriai évfordulója. Jeruzsálemben is e napon ünnepelték az Úr földrejövetelét.

A december 25-nek, mint Jézus születésnapjának megünneplése Rómában keletkezett, éspedig még az üldözések idejében.

December 25-én a *pogány* Róma pogány ünnepet tartott. A napnak, az égitest istenének születésnapját ülték meg e napon. A keresztényüldözések alatt különösen éberen figyelték, hogy ki nem ünnepel e napon? A keresztények hát szintén ünnepeltek. Mégpedig ők is a világosságot adó és *legyőzhetetlen Napot* (a pogány ünnep hivatalos címe festum invicti solis: a „legyőzetlen nap ünnepe" volt) ünnepelték, de nem égitestet, hanem az örök élet fényének és melegének forrását: Jézust.

Hogy ez az ünnep eredetileg csak ilyen, a pogány ünneptárgy (a napisten születése) által kikényszerített megemlékezés volt és nem Urunk históriai születésnapjának évfordulója, némileg sejteti az is, hogy nem volt oktávája — amint karácsony ünnepének ma sincs igazi nagy oktávája, mint ahogyan a húsvétnak van. Máskép lehetetlen lett volna, hogy mindjárt a reákövetkező napon Szent István vértanút, majd pedig Szent János evangélistát, az Aprószenteket ünnepelhették volna. Az ilyen nagy ünnepek oktávája ugyanis kizárja a közbeeső ünneplést.

Viszont ez a tény megmagyarázza, hogy a karácsonyi szentmisék *miért* hangoztatják olyan erősen a napot, a világosságot? És ennek ismerete nélkül a karácsonyi szentmisék szövegét bajosan is lehetne megérteni.

*

Ne feledjük el, hogy az ősi Egyházban minden keresztény közösségben csak egy-egy szentmisét mondottak. Ez a rend jóideig megmaradt. Ezért föltűnő, hogy karácsonykor épp három mise volt. Miért épp három? Miért nem kettő?

Erre vonatkozóan több magyarázat van, melyek közül kettőt említünk föl.

Az elsőt azért írjuk le, mert egy hazánkban is elterjedt és legutóbb magyarra is lefordított munka: *Parsch,* klosterneuburgi augusztinusnak *Jahr des Heiles* című könyve magáévá teszi. Szerinte Róma Jeruzsálemből vette át a három szentmise szokását. A jeruzsálemi hívek az Úr születése ünneplésére Betlehemben gyülekeztek és éjfélkor ott volt a szentmise. Aztán visszatértek és hajnalra visszaértek Jeruzsálembe. Az Úr föltámadásának órájakor érték el a várost és a föltámadás templomában (Anastasis temploma) második szentmisét hallgattak. Fényes nappal ismét összejöttek a jeruzsálemi főtemplomban és következett a harmadik szentáldozat. Rómában ezt utánozták. Az első misét éjfélkor Szűz Mária jászolának templomában: a Havi Boldogasszony templomában ünnepelték. A másodikat a római Föltámadás-templomban (Anasztázia-templom); a harmadikat a főtemplomban: a Szent Péter-ben.

Csakhogy ennek a magyarázatnak *hibája van.* A lehetőségen kívül semmi adat sincs arra, hogy a rómaiak a jeruzsálemieket utánozták.

A karácsonyi három szentmise keletkezésének valószínűbb és a liturgia-tudósok által széleskörben elfogadott magyarázata a következő:

A három szentmisét nem lelki elgondolások hozták be, hanem a római egyházi életnek gyakorlati körülményei.

Föntebb említettük, hogy dec. 25-nek megünneplésére a pogányok napisten-születésének ünnepe adott okot. A napisten helyett Jézus születését ünnepelték, éspedig, amint az őskereszténységben szokásban volt, éjtszakai zsoltározással kezdve és szentmisével végezve. Hogy milyen helyen ünnepelték ezt eleinte, nem tudjuk. Azt azonban biztosan tudjuk, hogy a szentmise (első és második mise) szövegében ismételten a Világosság-ot (Nap!) emlegették. Az egyik ősrégi könyörgés (első misében) pl. így szól:

„Úr Isten, ki ezen legszentebb éjtszakát az igaz világosság fényével megvilágositottad; add kegyesen, hogy amely világosság titkait e földön megismertük, annak örömeit is élvezhessük a mennyben."

A második szentmisét a *Szent Anasztázia-templomban* tartották, mert e templom védőszentjének, Szent Anasztáziának e napon volt az ünnepe, a Szent vértanúságának évfordulója. Ez a második szentmise eredetileg valószínűen nem volt kapcsolatos a karácsony ünneptárgyával.

Szent Anasztázia templomának története a következő. Konstantinápolyban híres templom volt az Anastasis-templom, azaz Urunk föltámadásának temploma. (Anastasis görög szó és föltámadást jelent.) Ebben a templomban nyugodott azonban Szent Anasztáziának, egy dec. 25-én vértanúhalált halt szirmiai szűznek holtteste. (A templom tehát az Anastasis-nak: föltámadásnak, és nem Szent Anasztáziának, a hasonló nevű szentnek tiszteletére volt szentelve.) Ugyancsak Rómában, a Palatinuson, a császári palotában is volt egy Anastasis-templom, amely eredetileg szintén Jézus föltámadásának emlékére épült. Sőt Róma e részének egyházi beosztását is róla nevezték el. (Titulus Anastasiae; ez a beosztás hasonlított a mai plébániabeosztáshoz. Az a terület tulajdonkép az Anastasia-plébánia volt tehát.) Konstantinápolyban nagyon tisztelték Szent Anasztáziát, a szirmiai vértanút, kinek relikviái — mint előbb említettük — az Anastasis-templomban voltak. E szentnek tiszteletét áthozták Rómába is és itt is az Anastasis-templomhoz kötötték. Ez a kultusz hamarosan olyan intenzív lett, hogy háttérbe szorította a templom eredeti címét és az Anastasis-templomból: a Föltámadás-templomából *Szent Anasztázia* vértanú temploma lett és ünnepét a vértanúság évfordulója napján: dec. 25-én tartották meg. Ez is Konstantinápoly utánzása volt, mert ott a keleti szokás szerint január 6-án ünnepelték Jézus születését és dec. 25. így szabad nap volt.

Amikor a császári udvar fénye Rómában is erősödni kezdett, igényt tartottak arra, hogy a császári palota templomában, annak ünnepén: dec. 25-én a *pápa mondja a szentmisét.* Ez elől bajosan lehetett kitérni. Így aztán a pápa a Krisztus születéséről szóló misén kívül még egy második misét is mondott Szent Anasztázia templomában, ennek a szentnek tiszteletére.

A harmadik szentmise eredetét pedig így rekonstruálják a liturgisták:

Egyideig két szentmiséje volt a karácsonynak: az egyik a karácsonyi, a másik a Szent Anasztázia miséje.

Rómában is fölállították a jászolt, a betlehemi jászol mintájára a Havi Boldogasszony templomában. Amikor pedig Betlehemből Rómába hozták az igazi jászol relikviáját és ugyanebben a templomban helyezték el, természetszerűen nőtt a templomnak a karácsonyi ünnepléssel való kapcsolata. Minthogy az éjtszakai összejöveteleket úgyis ebben a templomban szokták tartani, a karácsony éjtszakai szentmisét összekapcsolták a jászollal és a jászol templomával: a Havi Boldogasszony-templommal. Ezt az éjtszakai misét így Missa ad praesepe: a jászolnál mondott szentmisének nevezték.

A kereszténység erősödésével és a pogányság elsatnyulásával elmúlt annak a régi kényszernek emléke is, hogy eleinte a pogány napisten születésünnepe helyett ünnepelték Krisztusnak, az örök élet Napjának születését. Ahogy a dec. 25-e jobban összekapcsolódott a karácsony ünneplésével, szükségét érezték e nap ünnepi miséjének. Hiszen az éjtszakai szentmise inkább vigilia-mise volt. *Ez az ünnepi szükséglet hozatta be a harmadik szentmisét, amelyet Szent Pál apostol sirja fölött mondott a pápa.*

*

A karácsony ünnepét *gyakorlati ok* kapcsolta tehát össze pont december 25-ének dátumával (a pogány napisten-ünnep). Ugyancsak *gyakorlati okok* hozták be a szokást, hogy e napon *három* szentmisét mondott a pápa.

Hogy Jézus drága arca december 25-én, avagy más napon mosolygott-e bele először a bűntől szomorú világba, *nem lelkikérdés,* hanem *históriai probléma.* A lelki ember az érdekli, hogy Üdvözítőnk Szíve dobogni kezdett Betlehemben, hogy aztán utolsót dobbanhasson a Kálvárián és megváltson bennünket. A tény a fő és a nap dátuma mellékes. Ez az *örömteljes hála* az, amely ünneppé avatja a karácsonyt és nem törődik a nap históriai hiányával.

Ugyanez az örömteljes hála az, amely lelkesedni hagy a tényen, hogy három szentmisével ünnepli az Egyház Megváltónk eljövetelét és túláradó boldogságának külső megnyilatkozásává avatja e rendkívüliséget. Hogy a pogányság közepette küszködő Róma kényszerűségből ünnepelt eleinte; hogy a császári udvarra való tekintet hozta be a második misét és az ünneplés gyakorlati szüksége a harmadikat, ma már csak érdekes háttér, amely csak körülveszi azt a lelki Istenbekapcsolódást, amelynek okát így hirdette az angyal-szó:

„. . . nagy örömet hirdetek nektek, mely szól minden népnek, mert ma született az Üdvözítő, ki az Úr Krisztus, Dávid városában . . ." (Luk.)

Félelem.

I.

Lélektana.

Jól ismert kellemetlen érzés, amelyet bizonyos fenyegető rossznak várása ébreszt. Össze van kötve azzal az ösztönös törekvéssel, hogy meneküljünk a bajtól, elkerülve minden szembehelyezkedést, szembeszállást.

A félelem árnyalatai az öntudatlanul, váratlanul fellépő ijedtség és a tudatosan, világosan átélt félelemérzet között foglalnak helyet.

Az *ijedtség* az az érzelemhullám, amelyet minden hirtelen felbukkanó, erős benyomás vált ki. Magasabb fokon rémület, borzalom a neve. Külső megnyilvánulása az összerezzenés. A testi szorongó érzés tovább tart, mint a félelmet kiváltó gondolat, ismereti vagy képzeleti kép. A félelem kifejlődése megakadályozható: amennyiben a gondolatot távoltartjuk, eltereljük. A lélekzet lassítása is az ijedtségi izgalom erősödését enyhíti. Minél váratlanabbul ront ránk az ijedtség, annál erőteljesebben jelentkeznek a kísérő jelenségek. Intenzív izgalom hatására az egész test menekülési és elhárító mozdulatokat végez.

Az *ösztönös félelem* a veszélynek, mint olyannak felismerése nélkül keletkezik szokatlan benyomás, ismeretlen dolog, sötétség, bizonytalanság . . . hatására. Míg az ismert veszély normális félelem-érzelmet ébreszt.

Súlyos büntetések fenyegető tudata egy közösségben állandó ijedtségi állapotot teremt, főkép ha a büntetés szigora kiszámíthatatlan. Ez töltötte el a despoták alattvalóit. Ez jellemzi a vörös terrort. Ez tartja fogva a szeszélyesen és túlzottan büntető nevelő növendékeit is. Rendezett körülmények között jóval kisebb erősségű az ijedtség érzete. Egyszerű emberek, akik a törvényeket nem ismerik pontosan, félve járulnak a hatóságok, bíróságok elé ártatlanságuk tudata ellenére is. Mint ahogy a gyermek, még a felnőtt is, félve lép magasabb elöljárója szobájába.

Minden *új, szokatlan tevékenységnek*, pl. az első nyilvános fellépésnek, állandó kísérő jelensége a félelem. Mások véleményétől való félelem szorongó állapotot állandósít a lélekben, amíg a hosszas tapasztalat, megszokás nem tompítja, vagy valami világos belátás meg nem nyugtatja. A halálfélelemben az életörömök elvesztése, a tervek rombadülése is nagy szerepet játszik, eltekintve a bizonytalan jövő közelségétől.

A titokzatos valami *borzalommal* tölt el. A *borzongásban* van bizonyos játékos, élvezetes íz: az illúzió tudatalatti sejtése, amelybe kedvérzés vegyül.

A félelem *célja* minden esetben a veszély, a baj elkerülése. Míg az állat ösztönös félelmében csak saját organizmusát igyekszik menteni, addig az ember képes mások javaiért is remegni. A konkrét cél: a fenyegető esemény megtörténését megakadályozni. A menekülés csak eszköz ennek a célnak elérésére.

Az élettapasztalatok gyarapodásával a félelem kevésbbé lesz ösztönös és nem csap át vakon különféle védekező mozgásba. Az ember nyugodtan tud fontolni, az eszközöket összehasonlítani, új eszközt találni és válogatni köztük a körülmények szerint. A félelem bizonyos fokig az ember uralma alá kerül.

A *gyávaság* lélektanilag az az érzület, amely minden körülmények között és mindenekelőtt saját életünk mentésére késztet.

A félelem *külső hatása*, megnyilvánulása igen változatos. A segítség utáni kiáltást, a támadásbacsapást, az elrejtőzést vagy bénulást éppúgy kikényszeritheti, mint ahogy pl. visszatarthat az igazságtalanul bántalmazott embertársunk megvédésétől, sőt a hit megvallásától is. Betegség idején rávesz, hogy orvoshoz siessünk. Ha tájékozatlanok vagyunk, hogy tanácsért fussunk. Máskor meg a vallási meggyőződés nyilvános megtagadására késztet.

Különféle *organikus jelenségek* is felléphetnek. A lélekzet akadozik. Elfogódás áll be a véredények görcsös összehúzódására. Ehhez hidegérzés és heves szívdobogás is járulhat. Az életütem süllyed. A gyomorban nyomás, feszültség-érzet jelentkezik. Lúdbőrözés, hideg izzadság is beállhat. Hosszabb ideig tartó erős, passzív félelem az arcbőrt megsárgítja. Az arccsontok kiállanak. A tekintet merev lesz és üveges. A szemek dülledtek. Az ajkak szorosan záródnak. A nyál tapadóssá válik. A lélekzet lassúbbodik, hallható lesz. Fogvacogás jelentkezik. A bénulás halált okozhat. Kivált idős embereknél. Előfordulhat, hogy a félelem miatt azon a napon következik be a halál, amelyet vaktában elöre „megjövendöltek".

Ez az érzelem bizonyos határon belül az egyén *javát* szolgálja. A menekülés a baj elől az egyén fenntartásához, szükséges. Abnormis kilengései, bénító hatása már ártalmas, káros. De ez nincs a célszerüség ellen. A természet célszerüsége nem terjed ki ugyanis minden rendkívüli körülményre. Elég, ha a rendes határok között védik az organizmust.

A *beteges félelem* tünetei közé sorozzák az ok nélkül fellépő szívszorongást. Alapja kizárólag szervezeti. Ha fellép, az az érzés szorítja a beteget, hogy a következő percben elvész, vége lesz. A beteg nem tud egyedül maradni. Állítja, hogy az aggodalom majdnem megöli, ami a képzelet beteges működésére be is következhet.

A *fóbia*, patológikus félelem, kezdetben, úgy látszik, minden ok nélkül lép fel. A nyomottság állapotában kényszerfélelem áll be, amely kényszerítő erővel a mindennapi eseményekhez kapcsolódik. A betegség legkényesebb pontja az a makacsság, amely minden megfontolással dacol. A beteges félelem példái: a vizsgák közeledtével abnormisan fokozódó szorongás, továbbá tériszony, mélységiszony.

A normális félelem fokozott alakjával állunk szemben, ha pl. mások figyelmét érezve magunkon, fellépésünk, mozdulatunk sutává, ügyetlenné lesz. A beteges aggodalom kényszerít, hogy bizonyos lehetőségekkel kínozzuk magunkat: jaj, mi lenne, ha ez vagy az történnék! . . . Eredménye magunkbaroskadás, önbizalmunk elvesztése.

A félelem értékesítése.

A jelentkező mindennapi félelmet lelkiéletem számára úgy értékesítem legjobban, hogy az érzelem kellemetlenségét az Úr Jézusért elviselem. Megköszönöm Neki, hogy gyarlóságomhoz mérten megizlelteti velem olajfákhegyi halálgyötrelmét. Nagyobb félelmi megrázkódtatások is eszembejuttatják vértizzadó Urunkat. És több sejtéssel közeledem isteni Szívéhez, amely akkor érettem és érettünk iszonyú kínokban gyötrődött, vergődött. Ilyen lelki beállítottsággal az amúgy terméketlen érzelem megszentelődik, természetfeletti értéket nyer. Érdemünk gyarapodását szolgálja. Az Úr Jézus szeretetében visz előre. És erőt is nyerünk, hogy a bajt, amelytől természetünk menekült, megnyugvással és élő hittel, Isten akarataként elviseljük.

P. Doyle, a világháborúban elesett szentéletű katonapap lelkén az isteni Lelkivezető utolsó símításait a gyakori halálfélelemmel is végezte, amelyet a Páter szeretetből Érette szenvedett el . . .

A Szentlélek-Isten sokszor a ránk bocsátott félelemmel mást nem is akar elérni, mint hogy megerősítse, begyakoroltassa, tökéletesítse lelkünket a megnyugvásban Isten szent akaratában. Felfelvillan a gondolat: „jaj, ha reggelre meghalok." Az isteni Mester ezt a feleletet várja tőlünk: „Atyám, legyen meg a Te akaratod . . . Igaz, még alig szolgáltam Neked. De legalább most kész vagyok tiszta szeretetből bármikor meghalni!" — Máskor pedig valamilyen kínos betegségtől, nagy kellemetlenségtől való aggodalom vesz erőt lelkünkön. Az Úr próbálja ki szerető átadásomat. Nyomban Hozzá emelkedem: „Uram, kész vagyok. Vállalom. Kegyelmeddel mindenre képes vagyok." — Amikor az Úr Jézus bebizonyítva akarja látni, vajjon csakugyan Érette töltöm be hivatalomat, vagy fogtam hozzá valamilyen nagystílű apostoli munkához, felvillan a remegés: „mi lesz, ha nem tudom befejezni? Mi lesz, ha el se tudom kezdeni? Tervem emberi kicsinyeskedések miatt megbukik?" Válaszom: „Uram! Éretted vállaltam. Éretted abbahagyom. Akkor, amikor Neked tetszik. Csak adj világosságot, hogy az emberi mesterkedések mögött felismerjem szent rendelésedet. És adj erőt, hogy az ágaskodó tiltakozást legyűrjem, a kellemetlen szorongást Veled, Szívedben elviseljem."

A Szentlélek sokszor a félelem szorongó érzésével figyelmeztet arra, hogy közelít a bűn. Tehát kerüljük el, álljunk ellen! Ha főhibánk szemmeltartását kissé elhanyagoltuk, a veszélyredőbbenés ijedt menekülése képes meghatványozni kitartásunkat az imában, rugalmasságunkat a folytonos örködésben és erőnket a kísértésben.

A ránkbocsátott félelemnek az is célja, hogy egyre nagyobb ügyességgel, könnyedséggel lendüljön gondolatunk, röpimánk Istenhez a mindennapi élet elfoglaltságai közepette is. A félelemnek biztonságot kereső, menekülő ösztönzése megtanít arra, hogy Atyánkhoz meneküljünk. S bizalommal Benne keressünk és találjunk megnyugvást. Erre a gyermeki, imádságos bizalomra a válasz más nem lehet: az Úr békéje köszönt szívünkbe és elűzi a szorongó érzést . . .

G. L. S. J.

Reménysugár.

Harminc évvel ezelőtt vízrebocsátottak egy tengeralattjárót Stockholmban. Tizenkét tengerész ereszkedett benne alá. — A matrózok egyike hirtelen halálsápadtan súgja a tisztnek: „Elfeledkeztünk a légcsapokról!" — „Akkor végünk van" — súgja vissza dermedten a tiszt. S a biztos halál rémült várásával figyelik a feszültségmérő mutatóját . . . A fény kialudt. „Bajtársak, imádkozzunk!" — S a vaksötétben felhangzott a halálrakészülők imája: „ . . . bocsásd meg vétkeinket . . . szabadíts meg a gonosztól . . ."

Egyik matróz a sötétben odakúszott a tiszthez: „Hadnagy úr, a fenéksúly!" — „Mi van vele?" — „Még rajta van!" — „Ó!" — S tizenkét fiatal szívben felvillant egy halvány reménysugár! — Odarohannak a készülékhez. Ha jó még! De ha mégse működik már? . . . Mérhetetlen hosszú másodpercek! Egy perc örökkévalóság! Lesz szabadulás a páncélsírból? . . . S megtörtént! A fenéksúly levált — s leírható-e az öröm, mikor a naszád a tizenkét halálraítélttel tengerszínre érkezett? . . . A levegőre, a napsütésre, az életre! . . .

*

Nincs-e hasonló helyzetben a te lelked is? A bűn mérhetetlen mélységébe nem zuhantál-e alá örökhalálra ítélten? S míg karácsonyi Glóriának örvendenek a többiek — te remélni se mered a szabadulást? — Egy reménysugár számodra is felvillan — az isteni irgalom küldi feléd: — felemelkedhetsz egy jó gyónással a bűn halálthozó öleléséből a glóriás, boldog, tiszta életre! Csak akarnod kell!

Sugározzuk ki Krisztust!

Irta: Raoul Plus S. J. Fordította: G. A. M.

Az abszolút meggyőződések szilárdságát feltételezve, az emberekhez való alkalmazkodásban a legmesszebbre mehetünk.

Nem állt-e isteni Üdvözítőnk is mindenkinek rendelkezésére?

Mintha nem is volna más teendője, minthogy mindenkinek rendelkezésére álljon. Sohasem siet. Nehezen nyilatkozik meg a lélek olyanoknak, akik sürgős elfoglaltságot mutatnak. *„Jézus látván a tömeget, felment a hegyre és leült."* (Máté 5, 1.) Más alkalommal: *„Jézus kimenvén a házból, leült a tengerpartra."* (Máté 13, 1—2.) *„. . . leülvén, tanította a népet."* (Luk. 5, 23.)

Milyen lecke! Leülni, azaz egész magatartásunkkal értésére adni a szomjazó léleknek: „Rendelkezésedre állok. Kényed-kedved szerint használhatsz. Tied vagyok. Ha tudnád, mennyire érdekel, amit elém adsz!"

Igaza volt Georg Duhamelnek, mikor felsóhajtott: „A legtöbb ember elhagyatottságban szenved. Szenvednek, mert hiába ajánlják fel magukat, senkinek sem kellenek. Nyujtsd ki legalább te a kezedet a feléd nyujtott jobb felé." — Ernest Helló rövidebben fejezte ezt ki: „A szeretet dicsősége eltalálni a bajt."

Kezet nyujtani, eltalálni a bajt, időt szakítani felesleges dolgok meghallgatására, hogy a szomjazó léleknek alkalom adassék meggyónni azt, amit nem mert bevallani! René Bazin valamelyik művében egy paraszt-ról beszél, kit megfigyelt, amint naponta kiment földjére, lehajolt és *hallgatta*, miként nő a búza. — Értenünk kell meghallani a csírák fejlődését, segíteni növekedésüket, a vetésre ránehezedő talajt eltávolítani, hogy akadálytalanul fejlődhessék.

*

De természetesen, Isten ügyének nem akarunk egyetlen támpontja lenni. Ha valaki elvégezhette volna egyedül a megváltás művét, nem isteni Mesterünk volt-e az? S mégis, páratlan alázatossággal munkatársakat választ. Maga köré gyüjt tanítványokat, hogy segítsenek neki, a világ Urának, megváltani az emberi nemet.

S ők éppoly jól végzik dolgukat, mint Ő, sőt megengedi olykor, hogy még jobban intézzék el az ügyet. Isteni Üdvözítőnk mondja: *„Ugyanazokat a csodákat fogjátok művelni, mint én, sőt még nagyobbakat."* Krisztus annyira viszi önzetlenségét, hogy lemond arról is, hogy ő fejezze be programmját. Jézus nem ér célt, meghal keresztrefeszítve, legyőzve, apostolaitól elhagyatva. A Szentléleknek kell eljönnie, hogy megkezdje az evangéliumi világhódítást.

Könnyen levonhatjuk a következtetést: Fogadjuk el, hogy segítőtársaink legyenek. Nagylelkű tevékenységünk egész kifejtését ne összpontosítsuk csak önmagunkba. Válasszunk munkatársakat, adjunk nekik munkát, örüljünk sikereiknek. Örüljünk akkor is, ha sikereik nagyobbak a mienknél! Semmi sem kelt nagyobb bámulatot ennél, mert nehezebb alig is létezik. Azért ritka erény is.

Különösen a fiatalok — eltelve saját apostolkodásuk tökéletességétől — könnyen szigorúak és megvetőek azok iránt, akik nincsenek teljesen az ő véleményükön hódítási terveiket illetőleg. A cserkész csak a cserkészetben hisz. A különböző szociális irányok csak saját elgondolásaikban bíznak . . . elfeledkezvén arról, hogy *„Atyám házában különböző lakóhelyek vannak."*

Vannak, akik azt képzelik és hangoztatni sem restellik, *hogy előttük nem történt semmi.* Talán Üdvözítőnk megveti a multat? Semmiképpen sem. Nem tagadja az ótestamentum értékét. Ő, aki az újszövetséget létesítette, gyakran utal a prófétákra. *„Nem jöttem eltörölni a törvényt, hanem teljesíteni"* — mondja. (Mt. 5, 17.) És hányszor ismétli az isteni Mester: *„A régieknek mondatott . . . és én mondom nektek . . ."*

Hasson át bennünket e jelszó! Hogy újabb helyzetek más eljárást követelnek, az természetes. De sajnos, az is általános eljárás, hogy belemélyedve működésünkbe, annyira részrehajlóvá válunk, hogy nem vesszük észre a megelőző, vagy mellettünk folyó tevékenység szépségét. Az ilyen szűkkeblűség visszataszító. Az igazi apostol nagylelkű. Lelkesül saját munkája és saját rendszere iránt, de elismeri az előtte és mellette működő teljesítmények és rendszerek hatékonyságát is.

*

Az apostol Krisztus szolgálatában áll. De mily szolgálatról van szó? Ideiglenes, részletes szolgálatról-e, melynek időközei vannak, s ezekben az időközökben minden újra előburjánzik, vagy pedig állhatatos szolgálatról, mely minden óránkat, minden pillanatunkat lefoglalja? Lehet-e szünideje Krisztus ügyének? Van-e pillanat, melyben nincs szükség Krisztus vérére? Nem követeli-e közreműködésünket minden pillanatban Isten országának terjedése? Segítségünkre szüksége van a lelkeknek. Krisztus vére égbe kiált!

Nem egy félórára, egy gyűlés tartamára, vagy egy bizonyos alkalomra vagyunk apostolok. Aki apostol, mindig apostol az. Naponta huszonnégy óra hosszatt és a huszonnégy óra minden órájának hatvan perce alatt. Nem változtathatjuk felöltőinket, mint Molière hőse. Az apostolság minden pillanat cselekménye. Nem egyformán minden pillanatban, de minden pillanatban.

Szemléljük újra isteni Mesterünket. Egy percre sem feledkezik meg, hogy ki Ő, és mit kell tennie. Akár a zsinagógában van, akár a templomban, akár a csónakban, akár a tengerparton — beszélgetésben a szamariai asszonnyal vagy Pilátussal, apostolai vagy bírái előtt. Küldetésének tudata mindenüvé elkíséri. *„Atyám folytonosan dolgozik és én is dolgozom."* (Ján. 5, 17.)

Isten minden pillanatban adja nekünk a létet és az életet és folytonosan fenntartja életünk fonalát. Isten kegyelme minden pillanatban hat lelkünkre. Gratia urget nos. Minden pillanatban szükségük van a lelkeknek mireánk. Az Atya követeli, hogy dicsőítsük, a Fiú, hogy megváltói munkájában segítsük.

„Nem múlt el egy nap sem, hogy nem tanítottak" (Ap. cs. 5, 42.) — jegyeztetett fel az apostolokról az Egyház kezdetén. A szabály megtartotta szükségességét és sürgősségét. Az apostolság nem mindig egyenlően igényli tevékenységünket. Megvan a munkaidő és megvan a szünidő apostolsága is, de nincs, nem szabad, hogy legyen az apostolságnak szünideje. Quotidie operatur. Így cselekszik az Atya, így tett Krisztus, így tesz a Szentlélek a lelkekben, hivogatván és segítvén őket minden pillanatban, olykor ellenükre. Így cselekedett a Tizenkettő: nem volt nap Krisztus hirdetése nélkül. Így tesznek mind az apostolok, kik megvalósítják hivatásukat. *Egész lélekkel, minden pillanatban.* Ime, a jelszó. Nincs ennél más.

A lelki szárazság.

Tanácsok az imát szerető lelkek számára.

Irta: Hock Konrád.

I.

Szent Terézia irataiban gyakran foglalkozik a lelki vigaszok és vigasztalanságok, lelki szárazságok kérdésével. Ez annak a jele, hogy szerzetesleányai vezetésében szükség volt e lelki állapotok magyarázatára. Szent Terézia lelkilányai is, mint általában a jámbor lelkek, sokat szenvedhettek attól, hogy a vigasztalásokat gyakran vigasztalanság és szárazság váltotta fel lelki életükben.

A tökéletességre törekvő lelkeknél fontos, hogy helyes fogalmaik legyenek a lelki szárazságról, mert egyébként sok nyugtalanság, fojtó félelem zavarja meg lelküket és helytelen irányban nevelődnek lelki életükben.

Mi a lelki szárazság?

Egyszerüen azt mondhatnánk, hogy akkor vagyunk lelki szárazságban, ha nincs kedvünk az imádsághoz, ha nehezünkre esik az imádság. Pontosabban meghatározva, a lelki szárazság ismertetőjelei a következők:

1. Az *értelem* nehezen müködik imádság közben. Nem tudjuk összeszedni gondolatainkat. Figyelmünket Istenre vagy az imádság tartalmára lekötni nem sikerül. Újra és újra elszórakozunk. Elmélkedés közben nem találunk új gondolatokat s az elénk állított igazság értelmébe nem tudunk behatolni.

2. Az *akarat* rest a jóra. Nincs igazi kedvünk sem az imára, sem a szentségekhez-járulásra. Szinte kényszeríteni kell magunkat arra, hogy tegyük. Közönyt érzünk a jó, a jobb iránt, söt néha egyenesen ellenszenvet, undort, unalmat is hordunk szívünkben az imával és lelki dolgokkal szemben. Viszont hajlamosabbakká válunk a rosszra, s több és nagyobb erőfeszítésre van szükségünk a vétkek kerülésénél, mint egyébkor.

3. Az *érzelem* szerepében bizonyos tompultság mutatkozik. Az Istennel való örömteli társalgás érzése eltünik. A szeretet erös gerjedelmei megszünnek. Valósággal kiszárad az érzelmi életünk. Helyébe szomorú kedélyhangulat, nagy levertség és bátortalanság lép.

Ez az állapot lehet átmeneti, néhány óráig, napig tartó csupán, de lehet tartós is. Elhúzódhatik hónapokig, söt évekig is, jelentősebb megszakítás nélkül. Lehet a lelki szárazság csekélyfokú, nem túlságosan terhes, de felléphet oly erős fokban is, hogy kemény megpróbáltatást jelent a lelkiéletben.

Honnan ered a lelki szárazság?

A lelki szárazság három okra vezethető vissza. Az egyik ok inkább az emberben, a másik kettő inkább Istenben van. Szükséges a lelki szárazságot elöidéző okot ismerni, hogy amennyire tölünk függ, védekezhessünk ellene, vagy legalább megőrizhessük lelkünk nyugalmát az ebből eredő szenvedések közepette.

A lelki szárazság első fajtája.

A lelki szárazság első és leggyakoribb alakja az, amely az emberben levő okból ered. A testi gyengeség vagy rosszullét elöidézheti a lelki szárazságot, de lehet oka az is, hogy az ember megbántotta Istent, a lelki örömök és vigaszok adományozóját. S e kettős ok együttesen is lehet előidézője.

A test és lélek kölcsönösen hatnak egymásra. Megtörténhetik ugyan, hogy a test betegsége mellett is derüs hangulatú a lélek, de a testi jó közérzet zavara, hanyatlása rendszerint lehangolja a lelket. S e nyomott hangulat és kedvetlenség, mint szárazság mutatkozik az imádságban. Ha múló a test rossz közérzete, baja, múló a szárazság is, viszont, ha erősebb és huzamosabb a test betegsége, rossz közérzete, a lelki szárazság is nagyobbfokúvá és tartóssá válik.

Tehát gyakran azért érzünk lelki szárazságot, mert fáj a fejünk, mert nem aludtuk ki magunkat, kifáradtunk a munkában, mert emésztési zavaraink vannak, mert fázunk, vagy nyomasztó, rossz levegőben vagyunk stb. Mindezek múló természetü bajok, múló lelki hatással. Tartós lelki szárazságban gyakran szenvednek a kimerült idegzetüek, a súlyos betegségben, pl. tüdőbajban szenvedők, a vérszegények stb.

A rossz egészségi okból származó lelki szárazság ismertető jelei: Az elmélkedő imánál gyakran képtelenek vagyunk gondolkodni, csak térdelünk s egyetlen gondolatot se bírunk a másikhoz füzni. A szóbeli imánál pedig nem tudjuk összpontosítani gondolatainkat az ima szövegéhez. Figyelmünk ide-oda ugrál s valósággal megszöknek gondolataink a kívánt tárgytól. Sokat szenvedünk bizonyos álomszerü állapottól is. Gondolkozunk, s a mellett lelkünk valahol távol van, mással foglalkozik. Időről-időre magunkhoz térünk s csak akkor vesszük észre, hogy mi mindennel foglalkoztunk az ima helyett. Ha ilyen álmodozó állapotban bünös gondolatok foglalkoztattak, a léleknek súlyos aggodalmai támadnak, hogy vajjon nem vétkezett-e? S erre nem tud kielégítően, megnyugtatóan választ adni önmagának. Valójában nem vétkezett, hiszen gondolatai nem voltak tudatosak, szándékosak, de a gyengült szervezeten erőt vett félelem és kétség nyugtalanná bizonytalanná tette a lélek ítéletét. A testi gyengeség befolyását a lelki életre, s főkép az imaéletre, önmagán tapasztalta meg a nagy misztikus lélek: Szent Terézia is. Igy ír erről lelki leányainak: „Hogy nem vagyunk képesek jól imádkozni, annak oka nagyon sokszor a test szenvedő állapota. Ezt, alapos megfigyelés után, magamon vettem észre, és később megerősítették véleményemet lelkivezetők is."

De gyakran okozza a lelki szárazságot valamely bün vagy hiba is, ami a lelket terheli. Hogy a halálos bünben élő ember nem lelhet békét Istenben, az természetes. *„Az istentelennek nincs békéje"* — mondja a próféta. De Isten a bocsánatos bünt is megbünteti vigasztalásának kevesbítésével vagy megvonásával. Mily

nagy békét élvez lelkünk egy-egy jól végzett szentgyónás után. A bánat könnyétől, a feloldozástól megtisztult lelket Isten vigasztalásával árasztja el. Ezt a békét zavarja meg az első szándékos bün és minél több bűnt követtünk el utolsó gyónásunk óta, annál nagyobb mértékben tünik el lelkünk békéje. Mindazok, akik szokásszerüen, könnyelmüen és komolyan meg sem bánva követnek el bocsánatos bűnöket, akik így a lanyhaság állapotában vannak, rendszerint lelki szárazságban szenvednek, nem tudnak jól és összeszedetten imádkozni.

Bár minden szándékos bün többé-kevésbbé maga után vonja a lelki vigasz megfogyatkozását, mégis, a lelkiélet mesterei külön kiemelnek egyes bünöket, melyek különösen előidézik a lelki szárazságot. Első helyen áll a szándékos elszórakozás ima közben. Hogy is szálljon szívünkbe Isten békéje, vigasza, ha ide-oda szaladgálunk gondolatainkban, nem törődve Istennel. Csél-csapságunk előzi az áhítat finom illatát. Hasonlóképen elüzzük a lelki vigaszt, ha bosszúsak és türelmetlenek, lehangoltak vagyunk, mert imádsághoz kezdve nem érezzük rögtön a legédesebb vigaszok boldogságát. Ha mintegy jogosan követeljük azt, ami Istennek ingyen ajándéka. A szeretet megsértése — akár szavakkal, akár tettel — szintén erős előidézője annak, hogy a szeretet Istene hasonló mértékkel mérjen nekünk. A szándékos öntelt, kevély gondolatok, az öntetszelgés és őszinteséghiány — főleg a lelkivezetővel szemben — kiváltói a szenvedést okozó lelkiállapotnak. Mindazon lelkek, akik valamely bünös okból: restségből, kevélységből, önzésből nem követik a kegyelem ösztönzéseit, rendszerint tapasztalják a lelki vigaszok megfogyatkozását. De különösen azon lelkeknek kell szenvedniök a lelki szárazságtól, kik még túlságosan ragaszkodnak a teremtményekhez, akik a teremtményekben és teremtményeknél keresik örömüket, főleg, akik érzéki vonzódást éreznek egyes teremtmények iránt. Az ily lelkekhez szól szellemesen Szalézi szent Ferenc: *„Amíg van az Egyiptomból magunkkal hozott lisztből, addig nem kapunk mennyei mannát!"* A Szentlélek öröme és gyönyörüsége nem fér össze a világ örömével és gyönyörüségeivel. Aki elmerül a világ örömeiben, az nem fogékony a Szentlélek örömei iránt.

A testi gyengeség, kimerültség miatt lelki szárazságot szenvedők legfőbb nyugtalansága, panaszuk önmaguk ellen az, hogy lanyhaságba estek. Mivel a lanyhaság következménye is a tartós lelki szárazság és az imában való kedvetlenség, azért tévesztik össze állapotukat a testi kimerültségben szenvedők. Állitsák fel ezek elvül: hogy aki testileg gyenge, beteg, kimerült, az lelki szárazságát elsősorban betegségére, vagyis önakaratától nem függő s így nem bünös okra vezetheti vissza. De természetesen élénken kell óvakodniok, hogy könnyelmüekké ne váljanak a bünalkalmakkal szemben, nehogy bünt követve el, súlyosbítsák lelki szárazságukat. Egyébként biztos ismertető jele a testi gyengeségből eredő lelki szárazságnak, hogy a testi nyomorúság megfoszt ugyan az érezhető vigaszoktól, de nem foszt meg a lélek békéjétől. A bün következménye nemcsak a vigaszok elvesztése, de a békesség megölője is.

A lelki szárazság második fajtája.

Ez csak a bensőséges lelkiéletet élőknél lép fel, akik a lelkiéletben már meglehetősen előre jutottak. Legtöbbször olyanoknál, aki rendszeresen tudnak Isten jelenlétében élni, s órákhosszalt is megörzik az egyesülést Istennel. Aki tehát lelkiéletében még nem jutott ennyire, az lelki szárazságát tekintse az elsőfajta szárazsághoz tartozónak: a testi gyengeség, vagy a bün következményének. — A lelki szárazság második fajtájában:

1. *A lélek nélkülözi az érezhető vigaszt* Istennel való társalgásában. E lelki szárazság jelentkezése előtt a lelket rendszerint eltölti Isten közelségének érzése, lángoló gerjedelmek fogják el, nagy világossággal, mélységes örömmel irányítja figyelmét az isteni igazságokra. Most eltünnek ezek az erős gerjedelmek és felemelő érzések. A lélek csendessé válik. Békessége megvan, kényszer nélkül is tud, sőt szeret imádkozni — de érezhető vigasztalások nélkül.

2. Másik ismertető jele e lelki szárazságnak: hogy *a lélek érdeklődése elvész a teremtmények iránt.* Elvész a környezetében fellelhető természetes öröm, még munkájában való öröme is. Közömbössé, szinte tompulttá válik a külvilág iránt. Nem elégíti ki semmiféle teremtmény, semmi világi öröm, sőt inkább tasziija mindaz, amit a világ számára adhatna. A lélek ilyenkor nem érti önmagát, sem környezete nem érti meg öt.

3. Harmadik tünete e lelki szárazságnak *a kielégülést nem találó égő vágyakozás Isten után.* Hasonló a lélek hangulata a zsoltároséhoz, ki így kiált fel: *„Mint a szarvas a vizforrásokhoz, úgy kivánkozik lelkem tehozzád, Isten! Szomjúhozik lelkem az erős, élő Istenhez. Mikor jutok el s jelenek meg az Isten színe előtt? Az én könnyhullatásom kenyerem nekem éjjel és nappal, midőn naponkint mondják nekem: Hol vagyon a te Istened? Miért vagy szomorú, én lelkem, és miért háborgatsz engem?"* (41. zsolt.)

Világos, hogy a lelki szárazság ezen fajtája nagyon fájdalmas. A lélek nem talál örömet a teremtményekben s nem lel érezhető vigaszt az Istennel való érintkezésben sem. Viszont égő vággyal kivánkozik Isten után a nélkül, hogy megtalálná öt. Sokszorosan súlyosbítják a kint az erős kisértések. De ezen lelkiállapotnál — s ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni — semmikép se jellemző tünet az unalom és undor a lelki dolgokkal szemben. Ez a fajta lelki szárazság elsősorban Istenre vezethető vissza, mint okra. Megpróbáltatásként küldi a lélekre, mint előkészitést nagyobb kegyelmekre. Isten nem önthet a lélekbe undort és ellenszenvet az imádság iránt. Ezért vetette el az Egyház Molinos tételét: „A lelki dolgok iránt érzett undor jó, mert megtisztitja az önszeretetet." (28. elvetett tétele.) A lelki dolgok iránt érzett undor vagy testi kimerültségből, vagy a gonoszlélektől származik, de sohasem Istentől . . .

Azok a lelkek, kik a lelki szárazság e második fajtájától szenvednek, a következőkre figyeljenek:

A lélekben nagyon könnyen együtt lehet e második fajta lelki szárazság az első, testi gyengeségből származó szárazsággal. Ha testileg gyengék, a bensőséges lelkiéletet élök is éppúgy viselik testi gyengeségük következményét, mint a kevésbbé bensőséges lelkek. A test gyengesége folytán az ő érzelmi életük is száraz és eltompult lesz. Nekik is szenvedniök kell az imánál gondolataik elkalandozásától, vagy gondolathiánytól. De az ily lelkeknél különösen bünteti Isten a legkisebb hütlenséget is. Éspedig kegyelmeinek, vigaszainak elvonásával. A bensőséges léleknél visszatetsző Isten előtt az önzésnek minden, még csekély megnyilatkozása is.

(Folytatjuk.)

P. Lallemant Lajos S. J. lelkiélete.

Irta: Endrődy László S. J.

A lelkiélet már természeténél fogva rejtett. A szentéletű személyeknek a mellett mindig különös gondját képezi, hogy az isteni kedvezéseket és erényeik szépségét mások elől, sőt még a saját tekintetük elől is elrejtve, csakis Istennek tárják föl. És mégis, Isten akarata az, hogy az ő szentéletű szolgáinak lelkivilága ne maradjon egészen és mindenkorra rejtett. Fölragyogtatja erényeik fényét, hogy azok szépsége követésükre indítson. Így a földi élet terhein, a köznapok szürkeségén, mint az alabastrom hideg kövén keresztül szürődik a belső, kegyelmi élet fénye.

P. *Lallemant Lajost* már természeti adottságaival a maga nagy terveire készítette elő a Gondviselés: éleseszű, határozott ítéletű gyermek volt, nyílt és becsületes jellemű és a mellett igen szelíd, hevesen irtózott minden bűntől, különösen a tisztátalanságtól, Isten szolgálatát mindennél többre becsülte és már egész fiatalon nagy vonzódást érzett a belső élet iránt. A *belső összeszedettséget*, még mielőtt hallott volna róla, már mint gyermek gyakorolta. *„Mindig belül kell maradnom* — mondotta egyszer. — *Nem szabad sohasem teljesen kilépnem belülről.*"

A keresztségi ártatlanságot és a szűzi tisztaságot sértetlenül megőrizte haláláig. Az a bölcs és erényes páter, aki utolsó betegségében életgyónását fogadta, halála után kijelentette, hogy kész lenne eskü alatt vallani, hogy P. Lallemant soha súlyos bűnt el nem követett és oly tiszta volt, mintha nem is lett volna része a bukott természet rossz hajlamaiban.

A lelkiéletben egyik alapelve volt: *Csak a lélek megtisztulásának mértéke szerint haladhatunk a tökéletességben.* — A szívtisztaság a legrövidebb és legbiztosabb út az isteni egyesülés felé és csalhatatlan eszköz arra, hogy Isten nagy kegyelmeire készítsük elő a lelket. — P. Lallemant ezt tapasztalatból tudta s ezért igen nagy gondját képezte egész életében a lelkiismereti tisztaság. Lelke minden megmozdulását gondosan vizsgálta és nagy pontossággal naponkint meggyónt. Azoknak a fiatalabb szerzeteseknek is, kikben tökéletesség utáni erőteljes vágyat észlelt, nagyon ajánlotta a napi gyónást, hogy csekély napi hibáikról is vádolják magukat. Ő maga napi gyónásait pontosan, de aggályosság nélkül a legjobb diszpozícióval végezte, a pap személyében élő hittel Jézus Krisztus személyét látva, hibáit alázatos és szeretetteljes bánattal vallotta meg és a javulásra erős és őszinte elhatározást ébresztett magában. Így mind jobban tapasztalta is lelkében a gyónás szentségének sajátos kegyelmi hatását, mely épp a lelki megtisztulásban áll.

Lelkiéletében főtörekvése az isteni kegyelemhez való tökéletes hűség volt. Oly készséggel követte a segítő kegyelem minden intését, hogy — mint feljegyezték róla — ha valamiben a bűnnek csak halvány árnyékát fedezte is fel, lelke *teljes erejével* elfordult attól. P. Rigoleuc tanúsága szerint a felüdülés idején előfordult néha, hogy beszédközben hirtelen elhallgatott, mert a kegyelem benső fénye valami tökéletlenséget mutatott neki abban, amit mondani kezdett.

A természet bűnrehajlása, sok nyomorúsága és másrészt Isten fölsége s a teremtmények tökéletes függése a Teremtőtől: e megfontolások lelkét állandó, mély alázatban tartották az isteni Fölség előtt. Önmagát oly hitványnak tartotta, hogy kereste a megvettetést, melyet egészen igazságosnak érzett és boldog volt, ha valami megalázódásban részesült. Az alázatosság példaképéül *az Isten Fiának önmegalázását* választotta, amikor a megtestesülésben Isten létére az emberi természet szolgai alakját öltötte fel. Az alázatosság iskolája számára *a megtestesült Ige szent Szíve* volt, itt tanulta meg, hogy magát és érdekeit elfeledve, semmiségbe burkolózzék.

Igen szerette a szegénységet is, melytől a világ úgy irtózik. Nem akart magánál tartani mást, mint amire éppen szüksége volt és mindig a legértéktelenebb, legelhasználtabb és legkevésbbé kényelmes dolgokat kereste. Szobája összes bútorzata egy rozoga kis ágy, egy asztal, két szék és egy imazsámoly volt. Breviáriumán és a Szentíráson kívül alig 3—4 más könyv, melyeket nem nélkülözhetett. P. Lallemant örült neki, ha valamiben szükséget szenvedett, hogy így érezheti is a szegénység hatását. Kényelmetlenségeit és ha valamije hiányzott, azt jobban rejtegette, mint a fukarok a kincseiket, félve, hogy az elöljárók vagy a házgondnok-páter megfosztják a szegénység e kis szenvedéseitől.

De az evangéliumi szegénységet a külső dolgokon túl, főleg a minden teremtménytől való belső lelki elszakadásban gyakorolta s így jutott el a „nuditas spiritus" *a lelki kivetkőzöttségnek* arra a teljességére, ahol a lélek minden gondolaton, imán, vigasztaláson, Istennek legszebb és legédesebb ajándékain túl, és mindezeken fölülemel-

kedve, már nem óhajt és nem keres mást, mint magát az Istent és nem ragaszkodik semmihez, de semmihez, egyedül csak Istenhez. Ez a tökéletes lelki kivetkőzöttség P. Lallemant lelki oktatásának egyik legkiemelkedőbb pontja volt. S nemcsak hirdette, hanem maga is teljes lelki kivetkőzés útján jutott el a tiszta szeretethez, amelyben mindnyájunk végcélja van: *„Unio cum Deo in perfecta caritate. — Egyesülés Istennel a tökéletes szeretetben."*

Ez az út elszántságot, akaraterőt és folytonos önmegtagadást kíván. P. Lallemantban megvolt mindehhez az energikus elhatározottság és a lendületes lelki bátorság, mely vállalja a szenvedést.

Erejét az isteni kegyelem táplálta, melyet imáiban merített. Az ima, a közvetlen társalgás Istennel, ez volt legnagyobb öröme, úgyhogy elmélkedéseit „földi boldogságának" nevezte. Imáira több időt fordított, mint bármely más munkájára s néha éjjel is órákat töltött benne. — Egy téli estén, amikor néhány kedves lelki gyermekével a kandalló közelében ültek, kérésükre egyszerűen bevallotta, hogy bármikor oly könnyen Istenhez emeli lelkét, amily könnyen arra a láncra pillant, mely a kandallóban a fát tartja.

Az áhítat, melyet lelke az imából merített, szent komolysággal visszatükröződött a külsején is, minden tettében, de különösen azokban, melyek közvetlenül Istenre irányulnak. Nemcsak, ha szentmiséjét mondta, breviáriumát végezte vagy a szentségeket szolgáltatta ki, hanem még a legcsekélyebb szent cselekményben is, mint amikor szenteltvízzel hintette meg magát, térdethajtott vagy keresztet vetett, egész arckifejezésén a mély áhítat és szent összeszedettség szelíd komolysága ömlött el.

P. Lallemant áhítatának legfőbb tárgya a Megtestesült Ige volt. Semmi nem tette számára az erényeket oly szeretetreméltókká, kívánatosakká, mint amikor Jézus Krisztusban mintegy megistenülve szemlélte azokat. És ennek a szemléletnek a fényében éppen a legnehezebb erénygyakorlatokat érezte legvonzóbbaknak.

Minden, amin az Úr Jézus hasonlatossága fénylett vagy ami vele vonatkozásban állott, neki kimondhatatlanul kedves és szeretetreméltó volt. A boldogságos Szűz és Szent József iránt kifejezhetetlenül gyengéd érzelmekkel viseltetett és imakapcsolatban volt azokkal a szent Angyalokkal is, akik hódolatuk és szolgálatuk révén a Szent Családhoz közel állottak.

Különös kegyelmet nyert P. Lallemant arra, hogy a lelkekben felébressze *Szent József tiszteletét.* Azoknak, akik komoly elszántsággal léptek a lelkiélet útjára, mindig azt ajánlotta, válasszák az alázatosság példaképéül az Úr Jézus Krisztust, a tisztaság eszményéül a Szent Szűzet és a belső lelkiélet mintájául Szent Józsefet.

Kedves szentje, *Szent József* tiszteletére naponta négy kis áhítatgyakorlatot végzett, melyekből nagy lelki haszna volt. Az első kettőnek reggel, a másik kettőnek estefelé volt az ideje. — Az *első* gyakorlat abból állott, hogy lelke figyelmét fölirányította Szent József szívéhez és megfigyelte, mily hűséges volt ő az isteni kegyelemhez. Majd a saját szívére tekintve elismerte gyakori hűtlenségeit, megalázta magát és bátorságot merített. — A *második* gyakorlatban azt szemlélte, hogy mily tökéletesen megőrizte Szent József lelki összeszedettségét külső munkái közt. Majd önmagára és munkáira nézve megállapította, hogy miben maradt el választott példaképe mögött. — A *harmadik* gyakorlatban Szent Józsefhez, mint a boldogságos Szűz hitveséhez fordult, fontolgatta Szent József csodálatosan tiszta és mély ismereteit Mária szüzességéről és titokzatos anyaságáról; majd megfigyelte Szent József alázatát és hitét, mellyel nagy megpróbáltatásában az Angyal kinyilatkoztatását a Megtestesülés titkáról fogadta. Ezzel a gyakorlattal megtanulta szeretni Szent Józsefet különösen a Szent Szűz iránti tisztelete és szeretete miatt. — A *negyedik* gyakorlatban elképzelte Szent Józsefnek az isteni Kisdedre irányuló imádását, hálás szeretet- és hódolatnyilvánítását és kérte, hogy a gyermek Jézust, mint Szent József, ő is mélységes tisztelettel és leggyengédebb szeretettel övezhesse.

P. Lallemant bizalmas környezetében tudták, hogy Szent József minden kérését meghallgatja és nem egyszer rendkívüli kegyelmeket is juttat P. Lallemant által. Így történt, hogy P. Lallemant egyszer, mint Bourges-i rektor, Szent József ünnepe előtt magához kérette a kollégium két fiatal tanárát, P. Ragueneau-t és P. Nouet-t, akiknek azelőtt lelkivezetőjük volt. Mikor megjelentek nála, ígéretet tett, hogy Szent József közbenjárására elnyerhetnek egy kegyelmet, bármelyet, amit kérnek, ha tanítványaikat e nagy szent tiszteletére buzdítják és ráveszik, hogy ünnepén valami rendkívüli áhítatgyakorlatot végezzenek. A két fiatal páter megígérte ezt és szavaik nyomán csakugyan Szent József-ünnepén az összes diákok buzgón a szentáldozáshoz járultak. A két páter ezután elment P. Lallemanthoz és bejelentette, hogy milyen kegyelmet szeretne elnyerni Szent József közbenjárására. P. Nouet azt kérte, hogy az Úr Jézusról mindig méltóan szóljon és írjon.

Másnap azonban P. Nouet újból fölkereste P. Lallemant-t és bejelentette, hogy azóta jobban meggondolta a dolgot és most inkább egy más kegyelmet kérne, melyet lelki előhaladására hasznosabbnak vél. De P. Lallemant azt felelte, hogy most már késő új kegyelmet kérni, mert az elsőt már megnyerte s ő csak az elsőre tett Szent József nevében ígéretet.

S valóban, az itt elnyert kegyelem szinte tündökölt P. Nouet egész élete folyamán, szónoklataiban és könyveiben egyaránt. Legfőképen tanúságot tesz e kegyelemről az Úr Jézusról írt hatal-

mas műve, több évi munkájának gyümölcse, melyet csak kevéssel a halála előtt fejezett be.

Ezt a történetet az egyik szereplő, P. Ragueneau mondta el, de hogy mi volt a kegyelem, amelyet ő maga kért és kapott ez alkalommal, azt nem akarta elárulni. Bizonyára valamely benső kegyelemben részesült, melynek titkát e szentéletű buzgó misszionárius alázatosságból magába zárta.

P. Lallemant Szent József iránti különös tiszteletét haláláig megőrizte s környezetét arra kérte, hogy koporsójába is helyezzék melléje szeretett Pártfogójának egyik képét.

Szent Józsefen kívül még különösképen Loyolai szent Ignácot tisztelte, akit lelke atyjaként szeretett. Mély ismerettel hatolt e nagy szent lelkivilágába s fiatal rendtársainak gyakran mondta, hogy mindaz, amit Szent Ignác erényeiből életrajzírói felemlítenek s ami a világ szeme előtt látható volt, semmi ahhoz a tökéletességhez képest, mely mindvégig rejtve maradt Szent Ignác lelkében. P. Lallemant-ban rendtársai és lelkigyermekei Szent Ignác lelkületének örökösét tisztelték, akinek sajátos hivatása és tehetsége volt, hogy ezt a lelkületet nekik továbbadja. Szent Ignác példájára a Jézustársasága sajátos erényét, az akarati és értelmi engedelmességet P. Lallemant is igen nagyra tartotta. Noviciusainak egyszer, amikor már hatodik hónapja az engedelmesség gyakorlását jelölte ki részletes lelkiismeretvizsgálatuk tárgyául, biztatva mondta: *„Ne únják meg kedves testvéreim, ha ily soká tartom vissza Önöket az engedelmesség gyakorlataiban. Ha ebben az erényben tökéletesek lesznek, akkor a szentségnek biztos és egyenes útjára jutottak."*

Mint mindenben, amit noviciusainak ajánlott, úgy a szerzetesi engedelmességben is P. Lallemant maga adta a legszebb példát. Az erényekben lelke rövid idő alatt úgy megszilárdult, a legfinomabb lelki kérdésekben is oly tiszta és helyes ítélete volt, hogy már 39 éves korában (8 évvel a halála előtt) nagylelkű és az emberi természet gyengeségét hatalmasan fölülmúló fogadalommal arra kötelezhette magát, hogy mindig azt teszi és mindenben azt választja, amit Isten színe előtt *tökéletesebbnek* ítél.

Az ily hősi fokban beteljesedett erényesség mellett, nem is kell fölsorolnunk azokat a rendkívüli mennyei kedvezéseket, látomásokat és kinyilatkoztatásokat, melyekkel az Ég kitüntette, — hiszen mint ő maga mondja, a szenteknél is *ne a rendkívüliségek* kössék le figyelmünket, hanem az *isteni kegyelemhez való állandó hűségben* kövessük őket.

A Szentlélek Úristen, aki P. Lallemantból tökéletes lelkivezért és elöljárót akart formálni, maga volt vezére a lelkiélet útjain.

Különösképen érezhetően tapasztalta P. Lallemant a Szentlélek irányítását imáiban. Még mielőtt eljutott volna a misztikus imára, melyet passzívnak is neveznek, mert ott a lélek Isten teljes természetfeletti tevékenységével szemben csak a szerető beleegyezését adja — már a rendes elmélkedés idején is, amikor P. Lallemant az imához fogott (amint ezt egy írása tanúsítja), benső fény árasztotta el s ebben látta imája tárgyát, elmélkedése egyes pontjait és ez vezette azokra a lelki megmozdulásokra és megindulásokra, melyeket Isten tőle elvárt.

Hasonlóan a Szentlélek Úristen volt e kiválasztott lélek oktatója a misztikus teológiában, melyet nem emberektől tanult. Noha igen erényes és nagytudású lelkivezetői voltak, számára egyikük sem volt az, ami később ő lett P. Surin-nek, P. Rigoleuc-nek és mind a többieknek, akiknek lelkiatyja volt. A benső élet fönséges magaslatain a Szentlélek vezette és ez teszi érthetővé oly gyors és nagy előrehaladását. A „Szentlélek benső törvénye" a szívébe volt vésve és ez volt élete irányító szabálya.

Viselkedése mindenben természetfeletti volt. Úgy látszott, hogy minden érzése, szava, tette egy oly mélységből fakad, mely teljesen és kizárólag az Isten birtoka. Hibákat, tökéletlenséget nem vettek észre rajta: belső élete és külső viselkedése teljesen összhangban volt. Belső élete egészen rejtett volt Istenben Jézus Krisztussal. Jézus Krisztus lelkülete úgy ragyogott fel benne, mint valami igen tiszta tükörben, úgyhogy nem lehetett vele beszélni a nélkül, hogy az áhítat érzése és az összeszedett belső élet vágya meg ne ragadta volna a lelket.

Azok, akik ismerték P. Lallemant-t, külsejéről azt mondják, hogy szép, arányos testalkata és minden mozdulatának természetes szépsége és nyugodtsága lelkivilágának méltó, összeszedett és áhítatos külsőt adott, úgyhogy mindenki, mihelyt megpillantotta, tiszteletet érzett iránta. De sokkal értékesebb lelki arcképét őrzi meg számunkra az a kis könyv, melyet halála után a fiatal jezsuita pátereknek a lelkiéletről tartott előadásai nyomán állított össze P. Rigoleuc. Ennek a kis könyvnek, a *„Lelki Tanitás"*-nak minden sora felbecsülhetetlenül bölcs és valami kifejezhetetlen *belső erőt sugárzó* irányítást ad, sok oly ismeretben részesít, melyeknek hosszú időre hasznát veszi a lélek és főleg valami megragadó szent komolysággal vonz és vezet az igazi lelkiéletre. A tökéletességről, a lelki tisztaságról, a Szentlélek vezetéséről és hogy miként kell ezt követni, az összeszedett belső életről, az Úr Jézussal való egyesülésről és a lelkiélet fokozatairól csodálatosan szép és mély dolgokat olvasunk itt. De a szépségen és mélységen túl, egyes fejezetei annyira *a lélekhez szólnak*, annyira megragadják az embert a lelke bensejében, hogy nem lehet többé kételkedni fölötte: P. Lallemant valóban a Szentlélek sugallatait követve tartotta előadásait a fiatal jezsuita pátereknek. Bizonyára Isten dicsőségére és minden életszentséget sóvárgó lélek számára nagy nyereség lenne, ha lelki tanításai minél több nyelven forognának közkézen.

Irodalom.

Beaudenom: **Elmélkedések az evangéliumról. II. kötet.** Fordította Gerely Jolán. Budapest, 1936. Korda R. T. kiadása. 320 lap. Ára 5.50 P.

Beaudenom kiváltságosan csengő név a francia elmélkedő irodalomban. Nemcsak szellemességéért, gondolatai fordulatosságáért szeretik, hanem a mélységet és gyakorlatiasságot is nagyszerűen képviseli. Leghíresebb munkája ez, mely több kiadást ért rövid idő alatt francia nyelven.

E munkájának első kötete a mult karácsonykor jelent meg a magyar könyvpiacon. Az Úr Jézus gyermekkorát dolgozta fel benne, de nem az ellágyulás kenetteljességével, hanem a komoly lelkiéletet szem előtt tartó pap céltudatosságával. (E könyv is kapható még, ára 5.50 P.)

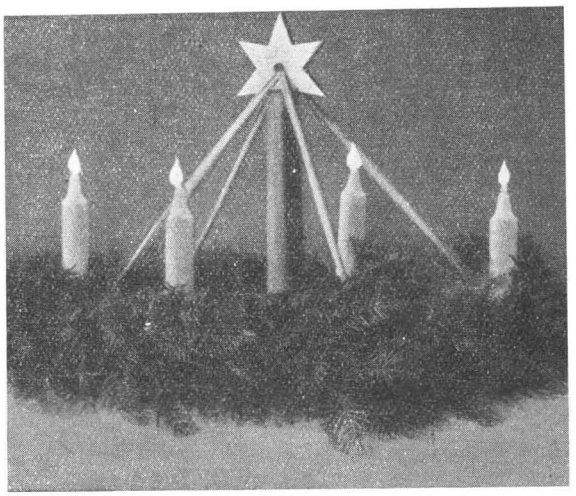
E most megjelent második kötete az Úr Jézus nyilvános életét választotta elmélkedései alapjául. Hangsúlyozzuk, hogy az életét és nem elsősorban szóbeli tanítását. Nagyon ügyes fogás volt ez, mert hiszen a mai ember, aki az események moziszerű lepergéséhez szokott, mégis csak jobban szereti a tettekbe öltöztetett tanítást.

E kötetnek ugyanazok az előnyei, mint az előzőnek. Elmélkedései nem hosszúak, módszeresek. Nem kívánnak túlmagas lendületet és így az életben fáradt ember is haszonnal forgathatja őket. Különösen kiemelendők gyakorlati beállításai, amelyek olyan ügyesek, hogy mind egyháziak, mind világiak belevihetik őket a mindennapi életükbe.

Havi védőszentek 12 mappában, több mint 400 különálló, kétszínnyomású lap. Ára P 4.50.

A zárdai és intézeti vallásos életnek egyik nagyon kedves és a lelkiéletre igen hasznos áhítatgyakorlata az úgynevezett havi védőszentek kultusza. Szokás szerint egy-egy lapot húznak a sok közül. A lapokon rajta van azon hónap egy-egy szentjének rövid életrajza, fönnmaradt mondása, vagy szemelvény irataiból, a rávonatkozó erények egy-egy érdekes beállítása — és ami a legfontosabb: egy-egy alkalmas erénygyakorlat. Egy hónapon át a kihúzott lapon levő szent az illető védőszentje, kinek példáján buzdulva, pártfogását kérve törekszik erényeiben követni.

A most kiadott Havi védőszentek-sorozat az első teljes kiadás magyar nyelven. — Feldolgozásában felhasználja a német és francia zárdaéletnek e téren kitermelt értékeit és hozzáfűzi a magyar lélek és magyar szellem sajátos igényeit — a magyar aszkétikus élet értékeit. — A magyar zárdáknak nagy értéket fog jelenteni a magyar nyelvű teljes sorozat — amit sajnálatosan nélkülöztek eddig. Nagyon ajánlatos lenne a zárdákon kívül meghonosítani a havi védőszentek kultuszát a mélyebb lelkiéletet élő kongregációkban, szövetségekben és más vallásos egyesületekben.



Az adventi koszorú.

A vallásos népszokások között számos olyan van, amelynek nem annyira a tartalma gazdag és fölemelő, mint inkább a régisége ad neki tiszteletreméltó vonást. A néplélek természete konzervatív — csak a néplélekből kiszakadtak forradalmi újítók — és a kegyelet megtartatja és évről-évre visszahozatja velük a régi szokásokat. Annak, hogy „az apám is tette", tisztes, parancsoló ereje van.

Ez a konzervativizmus azonban nem zárja el a néplelket attól, hogy *újabb* szokásokat ne hozzon be. Érdekes jelenség azonban, hogy amikor az újabb szokásokat kivizsgáljuk, ezek szimbolikus oldalai lépnek előtérbe. Úgy találjuk, hogy mintegy a szimbolikus gondolat hordozójául kereste a nép magát a szimbolumot. Ellene mondanak e kutatások a régi szabály általánosságának, amely szerint valamely külső, sokszor *profán okból használatos* tárgyhoz járult hozzá az *átvitt értelem:* a szimbolikus jelentés. Tagadhatatlan, hogy ez is igaz! Például a *viaszgyertyának* használata a liturgiában vitathatatlanul gyakorlati eredetű. Az első miséket este, majd hajnalban tartották és világításra volt szükség. Ehhez a gyakorlati eszközhöz fűződött *aztán* a szimbolikus jelentőség: hogy a gyertya Krisztus jelképe, kinek tanítása világít és melegít. Ez a szimbolikus jelentőség késztette az Egyházat arra, hogy a gyertya anyagául a *méhviaszt* kösse ki, mert a szüzi életet élő méhecskék öntestükből választják ki ezt az anyagot, amelyből a világosság születik és szimbolizálja, hogy a Világ Világossága is szüzi testből vett testet.

Az *„ádventi koszorú"* körülbelül százéves szokásbahozatala ennek épp megfordítottja. A történelmi kutatás nem akadt nyomára, hogy valaha is profán okokból használták volna. Az, hogy az angol és északi matrózok fagyöngybokrétát tüztek a hajó árbocára, ha kapitányuk családjában újszülött jött a világra, még semmiképp sem magyarázza, hogy száz év előtt a német és angol nép között megjelent és meglehetősen elterjedt ez a szép szimbolum. A kutatások alapján valószínűbb, hogy a nép

vallásos érzelme *gondolatait* realizálta bele ebbe a szimbolumba.

Az adventnek a bűnbánattal teljes várakozás, a *megtisztító Megváltó utáni epekedés* az eszméköre. Ebből kiemelkedik, mintegy kiéleződik egy másik színezetű vonás: a *reménység*, hogy a megváltás biztos. *Ezt a reménységet szimbolizálja a reménység jelképéből: az örökzöld fenyőből, borostyánból font adventi koszorú.* Hozzájárul a bűnbánat színét viselő *lila szalag*, amellyel e koszorút a család nappali szobájának asztala fölé fölfüggesztik. Alatta van együtt a család, melynek minden tagját eltölti a bűnbánatos ádventi reménység.

Ebbe a koszorúba, melyet advent első vasárnapján függesztenek föl, *négy gyertyát* szoktak fűzni. Az elsőt advent első vasárnapján gyujtják meg, a másodikat, harmadikat, negyediket a következő vasárnapokon. *Karácsony estéjén* aztán teletüzdelik az örökzöld koszorút *sok-sok égő gyertyával*, hogy jelképezzék a remény valóraválását: megszületett Jézus, a bűnbocsátó Megváltó!

*

A modern ember minden realitásra-törekvése mellett is hajlik a szimbolumok felé. Húzza, vonja őket a szépségbe öltöztetett gondolat. Ez az az ok, amiért még az egyébként kevéssé vallásos is a karácsonyfának, a betlehemnek hívévé válik néhány ünnepi órára.

Az igazán és lelke mélyén lelkies hívő azonban *öntudatossá és valósággá* teszi a többieknek ezt az ünnepi ellágyulásból származó érzelemkultuszát. Számára az adventi koszorú szalagjának lilája nemcsak szívet megfogó gondolat, örökzöldje nemcsak az egyhangú szürkeségből kitekintő érzelem, hanem a lila szalag csak vetülete annak a *bűnbánatnak*, amelyik akaratának acéllapátjával egyenessé teszi élete ösvényét és elhordja onnét a vétkek halmait. Az igazán vallásos lélek számára az adventi koszorú örökzöldje ebbe a bűnbánatba alapozott remény, amely *biztos* a beteljesülésben. Biztos abban, hogy a Kisded megszületik az ő lelkében is: elfoglalja azt kegyelmével.

Igen! A lelkiéletet élő számára a szimbolum nem csupán szép gondolatok hordozója, hanem *valóságok képe.*

Betlehem-elgondolások.

Különös valami az emberi lélek képzelőereje. Nem olyan, mint az üveglencse, amely fölfogja a külvilág tárgyairól feléje vetült fénysugarakat és megtörve őket hűséges képet vetít a szem hártyájára, vagy a fényképezőgép lemezére. Ezen keresztül a rongyos istálló rongyos istálló marad és a didergő gyermek szívetmegfogó nyomorszimbolumnak tünik elö.

Az emberi lelket az Isten nem ilyen mechanikusan működő valamivé alkotta. A lélek felfogja a tárgyak képét, a gondolatok kifejezését, de *föl is dolgozza.* Átalakítja, felöltözteti, megszépíti őket. A rongyos istállóból kiszűri a piszkot, és palotát, vagy legalábbis lakóházat szépít belőle; a pihegő és aluszékony újszülöttből, még abból is, aki „mindenben hasonlóvá lett hozzánk, emberekhez, kivéve a bűnt", édesen mosolygó, csillogó szemmel figyelő, bájos babát formál. Sőt összefogja a tekben is. Vallásos felbuzdulás és elmélyülés, meleg, családias együvétartozás érzete fakadna nyomában.

Mahunka Imre: **Te Deum laudamus.** Szerző kiadása. 340 oldal. Ára P 4.50.

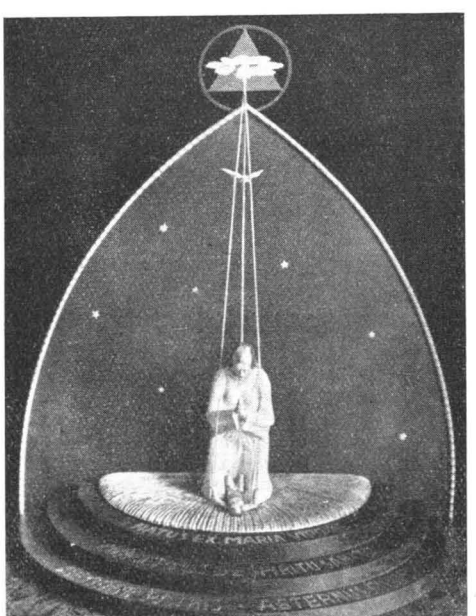
A szerző maga így ismerteti munkájának tartalmát: „Tájékoztató az aratási, termésbetakarítási hála-ájtatosság eszméiről és rendezéséről — zsoltárok, alkalmi egyházi énekek és költemények gyüjteményével."

A széles néprétegeket erősen megfogó és mindennapi életükben Istenhez kapcsoló népájtatosság úttörője és propagálója akar e munka lenni — mint ahogy kezdeményezője is a szerző. A termésbetakarítási és aratási hála-ájtatosságnak nemcsak vallásos kihatása értéklendő, de szociális vonatkozásában is nagyjelentőségű. A vett jókért hálát adni a mennyei Atyának — és megosztani a javakat felebarátunkkal — e kettőben adva van korunk társadalmi és szociális bajainak megoldása. S ami ezt elősegíti — minden eszközt örömmel kell üdvözölni és felkarolni.

A szerző munkájában eszméjének lelkes propagálója és érvekkel, gyakorlati tanácsokkal bőven, tán túlbőven alátámasztja azt. Részletes és képekkel is illusztrált bő ismertetést közöl és anyagot ad a hálaadó-ünnepség megrendezésére. Főleg lelkipásztorok veszik hasznát.

P. Pál: **A szeretet művésze.** Budapest, 1936. Korda R. T. kiadása. 64 oldal. Művészi képpel díszített kartonkötésben ára 50 fillér.

Úgy tartalmában, mint külső kiállításában a művészies felé törekvő ifjúsági munka. Egy idegenben felnevelt árva kisleány története. Életcélul tüzte ki, hogy a szeretet mü-



3. kép: Erdmann betlehemje.

vésze lesz — és ezt meg is valósította friss, erős, Istent szerető akarattal — még akkor is, amikor áldozatokkal járt az. Lebilincselő, napsugaras és nevelőhatásban elsőrendű kis munka.

P. Pál: **Az elveszett gyűrű.** Budapest, 1936. Korda R. T. kiadása. 56 lap. Művészi képpel díszített kartonkötésben ára 50 fillér.

Témája nem új az ifjúsági irodalomban, de beállítása, feldolgozása és eseménydús színezése egészen újjá teszik. Egy szegény leánykát lopással gyanúsítottak meg. Az ártatlan szenved, de Istenbe vetett bizalommal viseli el a szégyent. S mert Istenre bízta magát, Isten is megsegíti és sok megpróbáltatás után boldoggá teszi övéivel együtt. Az események csakúgy hömpölyögnek ebben az ügyesen megírt munkában és az irányzatosságot, amelyet egyébként nem szeretne a gyermek, nagyon ügyesen belerejti az író az események sodrába.

Endrődy László S. J.: **Életet Krisztusért.** (Kaszap István élete.) Manréza kiadása. 250 oldal, ára 2.50 P.

Alig egy éve még köztünk élt az a 19 éves ifjú, akinek életrajza itt fekszik előttünk. Ez a vaskos kötet bizonyság rá, hogy Kaszap István — amint a martirológium Kosztka szent Szaniszlóról írja: „rövid idő alatt életét befejezvén . . . sok időt betöltött."

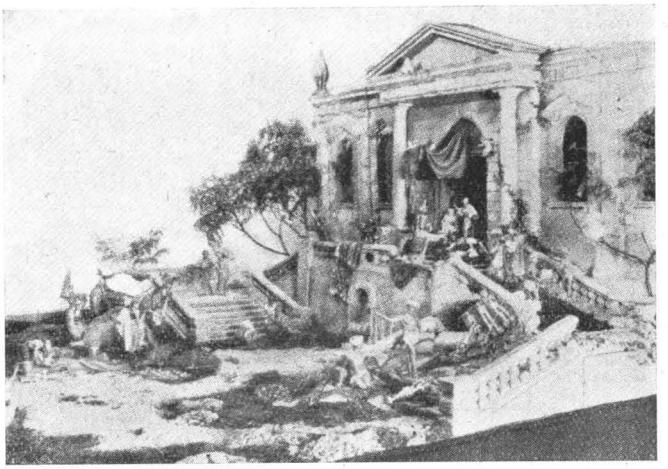
A székesfehérvári Kaszap István diákéveinek története a közös magyar diákélet vetületét adja. Minden diák önmagára ismer a könyv fejezeteiben, mely a diákélet változatait, a cserkészéletet, tornaversenyeket stb. írja le mozgalmas elevenséggel. Kaszap István életiránya a *„széles út"*-ról akkor tér rá a *„keskeny út"*-ra, mikor a kegyelem hívó szavára a Jézustársaságba jelentkezik felvételre, érettségije után. Krisztus követését tűzte ki életcélul, de jelentkezésekor nem sejtette, hogy az Úr legszorosabb követésére választotta ki: a szenvedésre. Még noviciátusa alatt súlyos, gyógyíthatatlan betegségbe esik, mely otthonába-térésre kényszeríti. Mérhetetlen szenvedések tisztítótüzében ég ki lelkéből minden salak s emelkedik fel a lelkiélet csúcsaira, hogy a legteljesebb önátadással nyujtsa át fiatal életét Teremtőjének.

Lelkiéletébe bepillantást enged lelkinaplója és életének, szenvedéseinek közvetlen tanúi, s ezek alapján az olvasó is meghatottan állapíthatja meg, hogy ez a 19 éves ifjú „sok időt betöltött" s különösen az ifjúságnak remek életpéldát adott.

Az életrajz megírása mesteri kézre vall. Csupa elevenség, csupa közvetlenség és zamat minden sora. Megérzik a friss és közvetlen impresszió hatása és a szeretet, mellyel tárgyát kezelte. Értékes, sok tanulságot nyujtó könyv ez minden lelkiéletet élőnek, de különösen alkalmas példakép az ifjúság számára. Kiállítása szép, ízléses és sok képpel illusztrált.

Hermann Fischer S. V. D.: **Licht Christi.** Klosterneuburg. Három kötet. A három együtt kartonban 5.20 pengő.

Rövid elmélkedések Jézus életének az



1. kép: A nápolyi betlehem.

magas és elvont gondolatokat is és csillagokból, sugarakból, erőt jelentő kézből és a többiből képpé, szoborcsoporttá festi, tömöríti az elvont világot.

*

Az emberi képzelőerő ezen átalakító munkáját érdekesen szemlélhetjük a régi, de főkép az új betlehemeken.

*

Az emberi képzelet nem igen tud belenyugodni abba, hogy az Istenfia rongyos istállóban jött a világra. Ahhoz, hogy a valóság szerint, reálisan ábrázolja a betlehemi képet, bizonyos fokú önmegtagadásra lenne szükség.

Ez a magyarázata, hogy a népies betlehemek többsége áthelyezi és átformálja a Kisded Jézus születésének helyképét, sőt személyeit is. Néhány érdekes példát mutatunk be ennek szemléltetésére.

A híres *„nápolyi betlehem"* (lásd 1. képet) oszlopos, ballusztrádos palotává építi át a betlehemi istállót. A Szent Családot kitelepíti ennek bejáró teraszára és még a súlyos, melegítőfogó drapériát sem hagyja el. Az Ég Ura jött e világra és ezért az emberi fantázia királyhoz méltóbb környezetet korrigál arra a képre, amelyet az Isten keze egészen másra festett. *Ez a jóakaratú alkotás elárulja, hogy az emberek milyen másképp rendezték volna meg a Krisztus születését, ha reájuk bízta volna az Isten!*

A *„hausenburgi betlehem"* (2. sz. kép.) más változatát tárja elő ennek a gondolatnak. Egy ízig-vérig bajor művész: *Ellenrieder* alkotása e müremek. A bajor hegyvidék paraszti szülötte e művész és szerelmese a kicsiny, idillikus faházaknak. Talán életének legszebb és legtisztább emlékei ahhoz a kis házikóhoz fűződtek, ahol ő látott napvilágot. Amikor aztán a kis Jézus születését akarta képbe formálni, nagyon nagyot kívánt neki juttatni: a saját szülőházát, előtte a földkerekség legszebb részét. Neki nem volt szép a betlehemi barlang-istálló, olyannal cserélte hát föl, amelyik tárgyilagos értékben nem sokkal különb annál, de az ő egyéni szeme faragott köveknél is értékesebbnek látja az összeiszkábált fatönköket, a könyöknyi ablakokat és a sövénykerítést, mert ő ott élte legboldogabb napjait.

*



2. kép: A hausenburgi betlehem.

Az emberi képzelet átformáló munkáját igen érdekesen szemlélteti egy híres német művésznek, a betlehemmozgalom egyik vezetőemberének: *Erdmann Józsefnek* különös betlehemje (lásd 3. kép). Csak ő nevezte ennek; a valóságban szép, de csak magyarázat után érthető szimbolumhalmaz ez.

Nézzük csak meg a képet és gondoljuk meg, mit akar *részleteivel* kifejezni?

A képen legfölül a felhők közül egy *kéz* nyúlik ki. Erős, hatalmat jelentő kéz: az Atyaisten keze. *Háromszög* áll mögötte, a Szentháromság szimboluma; önmagába visszatérő körvonal veszi körül, az Istenség végtelenségének jelképe.

Az Atya kezéből *három sugár* árad lefelé; az egyik a *boldogságos Szűz* fejére esik, de keresztülhalad a galamb képében lebegő *Szentlelken;* a másik kettő a földön fekvő újszülött Jézus két kis kezecskéjében végződik. A dogmatikus igazságot ábrázolják e sugarak, hogy *Jézus az örök Atyától származott és a Szentlélek közbejöttével Szűz Máriától vett testet.*

Ezt az egész gondolatmenetet a művész alkotása hármas talapzatába emberi nyelven is belevéste: „Aeterni Patris aeternus Filius — conceptus de Spiritu Sancto — natus ex Maria Virgine" áll ott. („Az örök Atyának örök Fia — fogantatott a Szentlélektől — született Szűz Máriától.")

*

Dicsérhetik művészi szempontból ezeket az alkotásokat. Magasztalhatják eszmekifejező bravúrosságukat. Ámde mi azt valljuk, hogy ezek lehetnek *műremekek*, de *nem a karácsony* műremekei.

A karácsony *minden* ember megváltásának örömünnepe. Az örök Atya pedig ezen a *mindenki által érthető esemény-nyelven* fogalmazta meg a Betlehem jelenetét. Rongyos istálló-barlangban, a jászol zizegő szalmáján, anyja köpenyébe takart, mosolygós Kisdedet állított a közepére. Aki reánéz és látó szeme van, megérti, hogy Isten kivetköztette mennyei fényéből egyszülött Fiát és elküldte e bűnös, rongyos földre, mert irgalmas volt és nagyon szeretett bennünket.

Ekkora szeretet pedig nem annyira okoskodást, mint viszontszeretetet vált ki. Mert a szeretet olyan, mint a tűz: gyujt! *cg.*

evangéliumból kivett szakaszairól. Nem is annyira elmélkedések, mint inkább az evangéliumi eseményekhez kapcsolt megjegyzések. Bennük hatalmas régiségtani és biblikus tudást tár föl a szerző, de az igazi értékét azok a rövid és lelket megkapó gyakorlati következtetések teszik, amelyeket az aszkétikus élet mély ismeretével kapcsol az eseményekhez.

Leo Wolpert: **Fünf Minuten Christenlehre.** I. kötet. Pustet, Regensburg, 1936. Ára fűzve 2.42 P.

Wolpert közkedvelt német aszkétikus író. Népszerűségének titka, hogy tud rövid lenni és az elméleti mondanivalóját mindig valamely történethez vagy hasonlathoz fűzi. Röviden: mestere a szemlélődésnek.

Éveken keresztül írta rövid cikkeit a német vallásos hetilapokban és most a katekizmus alapkérdései szerint ezeket szedte össze. E kötetében 52 ilyen rövid közleményt ad, amelyekben az egyházi évhez kapcsolódva főleg a Hiszekegy elejéről vett témákat tárgyalja. Az Istenről és tulajdonságairól, a jóról és rosszról, a teremtésről, a megváltásról, az Egyházról és a halálról szólnak főbb közleményei.

Laros: **Neue Zeit und alter Glaube.** Herder, Freiburg im Br. 1936. Ára 3.22 P.

Hat, egymástól független gondolatcsoportot dolgozott fel e könyv. Mindegyiket a mai zavaros, gondokkal teli és kemény élet vetette fel. Szól az Egyházban látszólag szembenálló isteni és emberi vonásokról; a katolikus szeretetről, a megváltásról — s arról, hogyan lehet összeegyeztetni az imát és az önmagán is segíteni akaró tehetséget, hogy miképp lehet valaki bátor és mégis félve tarthat a haláltól stb.

E kérdések, bár nem merítik ki a mai problémák sorát, de éppen az teszi értékessé a könyvet, hogy azt a párat, amelyet kiszemel közülük, alaposan megbeszéli és megvilágítja. Külön kiemelendő tulajdonsága, hogy az Egyház ellenfeleinek nézeteit nem rövidíti le, hanem teljes erejükben feltárja, hogy aztán éppúgy szembeállíthassa velük a katolikus véleményt.

Holzmeister: **Kirche im Kampf.** Wien, Seelsorger Verlag. 227 lap. Ára kartonban 4.50 P.

Nyolc fejezet az Egyházat érintő modern kérdésekről. Mind a nyolcat más és más írta, mégpedig az osztrák katolikus életnek kiválóságai. Szerepel köztük P. Bichlmair, a híres bécsi jezsuita atya, dr. Pfliegler neves szociológus is.

Témái különbözők. Szól a németföldön annyira előtérben álló fajkérdésről, a nép eszméiről, a kollektivizmusról, a zsidókérdésről, a mítoszról.

Fejezetei nem hatástvadászó szónoklatok, hanem inkább alapos megbeszélések, megértetések és komoly mérlegelések.

Adventi elmélkedések

BEAUDENOM—GERELY:

Elmélkedések az evangéliumról

első sorozatában, bensőséges, kitünően tagolt elmélkedésekben készíti elő a lelket a Krisztus-várásra. Franciaországban nagy sikert ért munka, magyar fordításban is keresett, kedvelt elmélkedő könyv.

Ára 5·50 P, kötve 7·50 P.

EGYETEMES EGYHÁZTÖRTÉNET

két első kötete jelent meg karácsonyra a

BANGHA BÉLA S. J. ÉS IJJAS ANTAL

szerkesztésében készülő nagy egyháztörténelmi sorozatból. A magyar katolicizmusnak nagy ajándéka e munka. Kétezeréves Egyházunk történetén vezet végig, emelve katolikus öntudatunkat.

A megjelent kötetek címe: I. kötet

Bangha Béla S. J. — Borbély István S. J.:
Az ősegyház története Ára 5·— P.

II. kötet Loschert Kázmér:
Az egyházatyák kora
Ára 5·— P.

Karácsonyi üdvözlő kártyák és levelezőlapok

művészi, nyolcszínben készült, aranynyomású képekkel, karácsonyi és újévi üdvözlő szöveggel.

Üdvözlő kártya borítékkal drb.-ja 5 fillér.
Levelezőlap . . . . . drb.-ja 5 fillér.

Az Utunk olvasóinak és több vételnél engedmény!

Kérjen árjegyzéket

viasz Jézuskákról, betlehemi figurákról!

Szép ajándéktárgyak:

nikkel talpas állvány, két üveg között fínom képpel, szentkép alakú **1·— P,**
nikkel talpas állvány, két üveg között fínom képpel, levelezőlap nagyságú **1·30 P,**
díszesebb nikkel talpas állvány, két üveg között fínom képpel, kicsi szentkép alakú **2·— P,**
díszesebb nikkel talpas állvány, két üveg között fínom képpel, nagyobb szentkép alakú **2·50 P,**
díszesebb nikkel talpas állvány, két üveg között fínom képpel, levelezőlap nagyságú **3·— P,**
egész fínom márvány talpas állvány különböző színben, fekete, fehér, zöld, kék és rózsaszín, két üveg között levelezőlap nagyságban matt képpel **5·20 P,**
„ „ fínom kéziszínezéssel **5·50 P.**

MAGYAR ÚJDONSÁGOK

Parsch Pius: **Üdvösség éve.** A „Das Jahr des Heiles" magyar fordítása. Az egész év liturgiájának magyarázata. I. kötete jelent meg magyar fordításban a karácsonyi ünnepkörről. Ára **6.**— P.

Mahunka Imre: **Te Deum laudamus.** A természetbetakarítási hálaájtatosság eszméjét, gyakorlati kivitelét ismerteti. Ünnepélyanyaggal, zsoltárbetéttel. Ára P 4.50.

Gulácsy Irén: **Nagy Lajos király.** A kiváló írónő legújabb történelmi regénye. Három kötet ára füzve **12.**— P, kötve **18.**— P.

Ijjas Antal: **Üzenet.** Remekbe készült novellák. Témájuk eredeti, stílusuk művészi. Ára **2.50** P.

NÉMET NYELVŰ GYERMEKKÖNYVEK

Művészi, offsetnyomású, színes képekkel, versikékkel.

1.25 P leszállított árban:

Sankt Nikolaus — Die Himmelsküche — Gegrüsset seist du, Maria — Besuch beim lieben Jesulein — Vom lieben Christkindlein — Das brave Bienchen — Ein Tag in Betlehem — Vater unser — Das brave Kind.

1.35 P leszállított árban:

Salve Regina — Mäuschen Sorgen — Fritz Osterhaus u. Sohn — Mein Gaertlein — Mach — mein Herz bereit — Die heil. drei Könige — Die braven und schlechten Beere — Alle Vöglein sind schon da! — Der Heinzelwirt — Miau! — Doktor Allesgut.

1.50 P leszállított árban:

Familie Braun — Heinzel wandert durch das Jahr — In der Wurzelstübchen.

NÉMET ÚJDONSÁGOK

Elsner Gertrud: **Gespräche mit Gott.** Ára 1.35 P helyett **1.04** P.

Acken S. J.: **Die Krankenkommunion.** Praktische Winke zur Sakramentenverwaltung.

Erich Przywara: **Hymnus.** Ára 4.95 P helyett **3.80** P.

— **Heroisch.** Ára 5.40 P helyett **4.14** P.

E. Keller: **Laudate Dominum.** Festtagspredigten. Ára 6.75 P helyett **5.18** P.

Tóth Tihamér: **Die kath. Ehe und Familie.** Predigten. Ára 7.20 P helyett **5.52** P.

Lang: **Christus in unserer Mitte.** Ára 3.25 P helyett **2.88** P.

Holzmeister: **Kirche und Kampf.** Ára **4.50** P.

Rösch: **Das neue Testament.** Neue Auflage. Ára 1.50 P helyett **1.15** P.

Dr. Veit: **Volksfrommes Brauchtum und Kirche im deutschen Mittelalter.** Ára 7.50 P helyett **5.75** P.

Mauriac: **Leben Jesu.** Ára 6.30 P h. **4.83** P.

Vogt: **Das Ehegesetz Jesu.** Eine exegetisch

kanonistische Untersuchung. Ára 7.50 P helyett **5.75** P.

P. Notker Dudli O. S. B.: **Das Segensbuch der hl. Kirche.** Az összes áldások és szentségek szövege és magyarázata és alkalmazása. P 7.20 helyett P 5.40.

Gehlen S. J.: **Wir wurden glücklicht.** Két egybekötött kis füzetben leírja azoknak a másvallásúaknak a véleményét, akik felnőtt korukban keresztelkedtek meg, vagy lettek katolikusok. Sok híresség véleménye és sok lelki mélység van ebben a könyvben. P 2.70 helyett P 2.30.

Der Math. Laros: **Neue Zeit und alter Glaube.** P 6.— helyett P 4.50.

Schneider: **Kirche und Volkstum im deutschen Raum.** Az összes német népszokások leírása képekkel. P 6.75 helyett P 5.07.

Perk S. J.: **Betende Herzen.** Intelligens emberek részére, imák. Tartalmas, szép könyv. P 4 50 helyett P 3.43.

Schmitz: **Maria Schutzherrin der Kirche.** Legmélyrehatóbb dogmatikus Mária-könyv. P 3.25 helyett P 2.82.

Mack Fr. dr.: **Christus das Gewissen unserer Zeit.** Krisztus Király-előadások. P 3.70.

Haw: **Eine gute Beicht.** P —.53 helyett P —.40.

NÉMET NYELVŰ ÉLETRAJZOK

Pater Anton Jans. **Ein Mystikerleben der Gegenwart.** Ára 6.— P helyett **4.60** P.

Dr. Klug: **Ringende und Reife.** Lebensbilder vollendeter Menschen. Ára 8.10 P helyett **6.75** P.

Dr. Klug: **Kämpfer und Sieger.** Lebensbilder heroischen Menschen. Ára 8.10 P helyett **6.75** P.

Dr. Klug: **Der Heiland der Welt.** Ein Christusbuch. Ára leszállítva 6.— P.

Willam: **Das Leben Marias, der Mutter Jesu.** Ára 9.60 P helyett **7.20** P.

Schmöger: **Heiliges Heldentum.** Lebensbilder kat. Männer und Frauen. Ára **7.04** P.

Weinrich: **Die hl. Elisabeth von Thüringen.** Ára 11.25 P helyett **9.60** P.

Geschichte einer Seele. Selbstbiographie der hl. Therese vom Kinde Jesu. Ára 6.75 P helyett **5.20** P.

Mohr: **Menschen und Heilige.** Katholische Gestalten. Ára 7.50 P helyett **5.75** P.

ELMÉLKEDÉSEK:

Huonder S. J.: **Zu Füssen des Meisters:** I. Band: **Der Arbeitstag.** Ára 4.80 P h. **3.67** P. — II. Band: **Die Leidensnacht.** Ára **4.87** P h. **3.67** P. — III. Band: **Der Verklärungsmorgen.** Ára 3.45 P h. **2.66** P. — IV. Band: **Der Morgendämmerung.** Ára 4.50 P h. **3.48** P.

Bierbaum O. F. M.: **Pusillum I., II., III., IV.** Ára **16.20** P.

Sondergold O. F. M.: **Haec Meditare.** I. Band. Ára 6.75 P helyett **5.18** P.

Praktikus, mutatós, olcsó ajándék a levélpapír!

JÉZUS SZIVE PECSÉTTEL ELLÁTOTT LEVÉLPAPIR BORITÉKKAL:

piros, kék, zöld, lila és fehér vaknyomás, fínom bankpapír 50/50 díszdobozb. **3·50 P,** 100/100 díszdobozb. **6·60 P**

Ugyanaz fínom csontpapíron 50/50 „ **4·— P**
100/100 „ **7·60 P**

„BEST LINEN"

középvastag vászonpapíros, lapos doboz, selyempapír

béléssel 25/25 kisebb **1·50 P**
„ 25/25 nagyobb **1·80 „**
ugyanaz „ 50/50 kisebb **2·10 „**
„ „ 50/50 nagyobb **2·70 „**

„TURUL VÁSZON"

kiváló fínom, igen vastag vászonpapíros selyempapír béléssel 50/50 kisebb **3·60 P**
„ „ 50/50 nagyobb **4·30 „**
„ „ 50/50 egész nagy **5·30 „**

„ADRIA CSONT"

sárgás, igen vastag papíros selyempapír

béléssel 50/50 kisebb **2·70 P**
50/50 nagyobb **3·30 „**
50/50 egész nagy **5·30 „**

„ADRIA MERITETT"

fehér vastag merített papíros selyempapír

béléssel 50/50 kisebb **3·— P**
50/50 nagyobb **3·70 „**
50/50 egész nagy **4·30 „**

Német nyelvű

zsebalakú, gyönyörűszép díszkötéses lelkikönyvek:

Considine S. J.:
Frohes Gehen zu Gott **P 3·25** helyett **2·50**
Einfach und klar **„ 3·25** helyett **2·50**
Freuet euch! **„ 3·25** helyett **2·50**
Vom religiösen Frohsinn **„ 3·25** helyett **2·50**

Bernadot—Lippert S. J.:
Eucharistiebüchlein **P 4·50** helyett **3·45**

Karrer:
Wie unsere Vater beteten **P 5·40** helyett **4·15**
Gebete grosser Seelen **„ 4·50** helyett **3·45**

Hl. Franz Sales: Weg zu Gott **„ 4·50** helyett **3·45**

Bárhol hirdetett könyveket azonos áron szállítunk.

Az Utunk előfizetői kiadványainkból 20 % kedvezményt kapnak!

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr Czapik Gyula.

1937. jan. 1. III. évf. 5. szám.



pál györgy 34

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czékus Géza: Mégis jobban tudja az Úr! — Endrődy László S. J.: Veled kezdem . . . — Legeza Mihály S. J.: A dicsőséges Név. — Pintér József: Akinek Krisztus a barátja . . . — Virágh Andor S. J.: A lélek. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: A lélek újéve. — Müller Lajos S. J.: Mennyország. — Csávossy Elemér S. J.: Az újjászületés szentsége. — Schmiedt Béla dr.: Ha az embert vágyai vezérlik . . . — Hock Konrád: A lelki szárazság. — G. L. S. J.: Félelem. — Gausz Tibor S. J.: A megszentelő malaszt. — Dr. Angeli Ottó: Az isteni szeretet hőse. — Dr. Csapó György: Elpusztult a Kolumbus-ereklye-múzeum. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" szkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. România. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

Az út, *amelyen az emberiség halad, — XI. Pius pápa karácsonyi szózata szerint — sohasem hemzsegett úgy az Isten ellenségeitől, mint manapság. A vörös istentagadás nem kimél fáradságot és pénzt, megfeszíti minden erejét, hogy ahol birja, kiölje és ahol erre nem képes, legalább legyengítse a hitet, a reményt és szeretetet. Az elkövetkező februárban 23 ország 1600 kiküldöttje vesz részt Moszkvában az atheisták kongresszusán. Megbeszélik ördögi taktikájuk tervét és elkészítik az Isten országa elleni hadjáratuk költségvetését. A hazugság és rágalom, az áltudomány és merészen nagyhangú tudatlanság pergőtüzét a legnagyobb földi erő: az arany csengése által akarják hathatósabbá tenni. Mennyi munka, mennyi energiafeszítés és mekkora fanatizmus a Sátán gyűlöletének szolgálatában!*

Az út, *amelyen az emberiségnek a vörös istentagadók ellen küzdő serege viaskodik, — sajnos! — nem csupa igazában harcolók útja. XI. Pius pápa a betegség gyengeségétől fátyolos hangon, de az igazság birtoklásának biztos erejével mutatott reá, hogy sokan küzdenek a vörös istentelenség ellen és ép ellenkező szolgálatot tesznek. Úgy akarnak diadalmaskodni ellenük, hogy Krisztus tanitását is elferditik, Egyházát béklyókba verik és Krisztus elvei helyett maguk szerkesztenek ködös féligazságokból tákolt rendszereket.*

Az Utunk *folyóirat azokat az elveket követi és hirdette mindenkor, amelyeket Krisztus Helytartója állitott oda igazaknak és egyedül üdvösségre vezetőknek. A hitetlenséggel való pörlekedés és vitatkozás helyett a hit öntudatos elmélyitését, meggyőződéssé acélositását szolgálta. Az emberalkotta új eszmék és áramlatok mérlegre állitása helyett azokat a kipróbált és biztos elveket és eszközöket öltöztette új köntösbe és világitotta meg a modern gondolkodás fényével, amelyek a Szegletkövön nyugosznak és az Egyház ősi tanitásának kicsendülései. Hogy helyes úton járt igy, amikor a modern tömlőkben is Krisztus Egyházának isteni szüretelésű ó-borát nyujtotta, bebizonyosodott abból a sok dicséretből, amelyek magas helyekről és egyszerű szivekből áradtak és áradnak feléje. A helyes út járásának ezen öntudata és az elismeréseknek jóleső hangja arra indit bennünket, hogy ezen erkölcsi pártolásnak anyagi átvetitését is kérjük Olvasóinktól: az előfizetők gyüjtését. Hogy minél gyakoribb legyen postánkban az olyan levél, amelyik a dicséret mellett arról értesit bennünket: „újabb előfizetővel gyarapitottam az én kedves folyóiratom és Krisztus követőinek táborát!"*



Mégis jobban tudja az Úr!

Irta: dr. Czékus Géza.

Hiszem, hogy nem magam vagyok csak, aki néhanapján nekiereszti fantáziája gyeplőit és másképen is elgondolja a világ folyását. Nem úgy, mint ahogyan eseményei megtörténtek. Hanem úgy, ahogyan az emberi „mindent-jobban-tudniakarás" szeretné.

*

Milyen másképen is történhetett volna ott Jeruzsálemben, amikor a három Napkeleti Bölcs Heródesnél tudakozódott!

Igy:

*

Gáspár megállította tevéjét. A többiek is beérték és a karaván egysoros egymásutánja mellé torlódott.

Nem beszéltek, csak az égboltozatot vizsgálták. A csillag, mely messze Napkeletről idáig vezette őket, egyszerre eltűnt. Előbb még izzott a magja és fehéren húzta maga után csóváját, és most csak az éjtszaka sötét boltozata van a helyén. Kialudt, mint a lámpa, amelynek elnyomta egy kéz a kanócát.

Találgatni kezdték: talán elérkeztek céljukhoz? Ezt jelentené csillogó, uszályos ruhájú égi vezetőjük eltünte?

Alighanem! Hiszen ők „Izrael újszülött Királyát"

keresik és ott a holdfényes éjtszaka Salamon temploma mellett Heródes királyi palotájának ormait, bástyáit körvonalazza.

Helyben vannak tehát! Lepihennek a célhozért ember nyugtalanságával, aki látni szeretné mihamarabb az eredményt.

Másnap fölvonulnak a magaslatra és hamarosan ott állanak Heródes előtt.

Látják a zavart, amelyet jöttük okozott, mert itt a palotában nem tud senki „Izrael újszülött Királyáról". De azt is látják, hogy Heródes még náluknál is jobban szeretné tudni, hol a bölcsője annak, akitől hatalmát féltenie kell.

Hívják az írástudókat és ezek kiolvassák a próféta jövendöléseiből, hogy az efratai Betlehembe kell menniök.

Pihennek hát még egy napot. Ámde Heródes nem pihent ezalatt. Lelkében tusát vívott a hatalom féltése azzal a nagylelkűséggel, amely készségesen adja át helyét az érdemesebbnek. Ott sziszegett szíve mélyén a vetélytárs gyűlöletének kígyója, de istenrehagyatkozása kitépte ennek mérges fulánkját.

Másnap aztán együtt indult el Heródes a Napkeletről jöttekkel. Egymásmellett himbálóztak a Bölcsek tevéi és kocogtak Heródes öszvérei. A menetet egy cohors római katona zárta be, fényesre csiszolt páncélban, zörgő pajzsokkal. Cédrusfából remekbekészült gyaloghintót is vittek magukkal az „újszülött Király" és Anyja számára. Otthon pedig, a palotában, sürögtek-forogtak az udvaroncok és szolgák: készítették elő a termeket „Izrael újszülött Királya" számára. Bíborbársony kárpitok alá remekművű bölcsőt állítottak és vastag szőnyeggel vonták be a padlókat, hogy még a léptek zaja se zavarja majd a Kisded álmát.

Alighogy elhagyták Jeruzsálemet, a csillag újra feltűnt és vezette őket egész a házig, ahol Mária őrizte a Gyermek álmát és Szent József pedig mindkettőnek nyugalmát.

A három Napkeleti Bölcs térdreborulva hódolt és reszkető kezekkel állította oda a Gyermek bölcsőjéhez jelképes ajándékát: az aranyat, tömjént és mirhát. Heródes pedig lekanyarította vállairól fejedelmi palástját és ráborította a Kisdedre. Levette fejéről koronáját és odatette a Három Bölcs ajándéka mellé. Aztán két karját az ég felé emelve, érzéstől reszkető hangon kiáltotta:

„Hódolat néked, kit a Magasságbeli küldött és az Úr népe epedett! Hódolat néked, Izrael Királya!"

Még aznap megindultak vissza Jeruzsálembe. A római katonák díszkíséretként közrefogták a cédrusfa gyaloghintót, amelyben édesen szunyókált Anyja ölében a Kisded. Szent József pedig kötőféken vezette öszvérét utánuk és arca a boldogságtól ragyogott.

És Jézus növekedék Heródes palotájában bölcseségben és kedvességben Isten és az egész királyi udvar színe előtt.

*

Milyen szép lett volna, ha így történt volna!

Ámde akkor hol lenne a názáreti szegénység lesujtottakat fölemelő példája?! — a fejedelmi pompában duskálkodó Gyermek nem lenne a nincstelenek gondjának könnyítője.

Ámde akkor elmaradt volna a názáreti Szent Család társadalmatmentő prototípusa. Szűz Mária nem lenne a családanyák példaképe és a munkások Szent József nélkül maradtak volna.

Ámde akkor nem csodálkozhattak volna az írástudók a tizenkétéves Jézus bölcseségén, legföljebb az udvari tanítómesterek sikerült tanítványának dícsérhették volna, akin nem veszett kárba az oktatás.

Ámde akkor furcsán és szinte ildomtalanul hangzott volna Jézus ajkáról a „boldogok a szegények!" dícsőítése és évszázadokon keresztül a „könnyű neki!" lekicsinylő vállvonogatásával rázták volna le magukról az emberek az Ő szavait.

Ámde akkor hatalmi szó parancsolta volna az alattvalókra Jézus hitét és az nem hatolt volna le a szívek gyökerébe, nem lett volna meggyőződéssé és *nem édes igának, nem könnyű tehernek neveznék,* hanem rideg parancsnak, melytől mihamarabb szabadulni szeretne mindenki.

Ámde akkor, ha máskép cselekedett volna Heródes, milyen más lenne a Jézus története is! Valljuk csak be: a hatalom érvényesítése és a parancs tobzódása lenne, de nem a szeretet és alázatosság trónusokon is messze magasló égi királysága!

*

Urunk! Te mennyi képességet és lehetőséget adtál az embernek! A fantázia és a kritika kettős alkotnitudása is ezek közül való. Áldott volt azonban jóságod, *amikor ezek fölött megadtad az ítélőképességet is.* Vele úrrá tetted képzelete és kritizálása fölött. Sőt úrrá tetted önmaga fölött is, mert észre kell hogy vegye fantázia-alkotta világának silányságát a mellett, amelynek eseményeit a Te kezeid rendezik!

Mi leszel?

Egy ügyes ujságíró körkérdést intézett olvasóihoz, hogy gyermekkorukban mik akartak lenni.

Érdekesnél, érdekesebb válaszok futottak be hozzá: szakács, lovasgenerális, mozdonyvezető, cukrász, hajóskapitány, repülőtiszt, sofőr, bankár, milliomos . . . szóval a legváltozatosabb pályák sorakoztak fel a gyermekek álmaiban . . . S ugyan hányadik érte el álmait, vágyait, ábrándjait? Úgy gondolom, a legkevesebbnek sikerült.

*

S mi szeretnél lenni te? Repülő? Vagy sportbajnok? Tán filmszínész? Vagy még merészebbek álmaid?

Egyet tanácsolhatok: légy azzá, aminek lenned kell!

Légy igazi keresztény! — Légy öntudatos katolikus! Úgy-e, erre nem is gondoltál?

Pedig ennél nagyobb, magasztosabb célt úgy sem tűzhetsz ki! Igazi keresztény, öntudatos katolikus! Ki megállja helyét, megvallja hitét az élet minden változatában! Aki példát ad, aki Krisztus apostola, Krisztus küzdő katonája, . . . aki a keresztény élet szentje!

Akarsz? Akarj is ez lenni!

Veled kezdem . . .

Irta: Endrődy László S. J.

Azok, akik az újév első napjain derűs mosollyal köszöntve kívánnak egymásnak boldog újesztendőt, talán nem mindig gondolnak arra, hogy ez az óhaj a jövendőnek szól, mely előttünk sötéten ismeretlen, olyannyira, hogy nem láthatunk benne semmit. Minden kívánságunk és tervezgetésünk csak gyermeki tapogatózás a vaksötét éjtszakában. S a boldog újesztendő óhajtása is legjobban talán ahhoz a fehér bothoz hasonlítható, melyet óvatosan nyujt ki maga elé, — mintegy az akadályoktól és ütközésektől félve — az utcán haladó és a maga fénytelen éjtszakájába zárt vak. Igy nyujtjuk ki mi is kívánságaink fehér botját a jövő felé, mely sötéten láthatatlan. „Boldog újesztendőt!"

A vaknak kezében azonban néha meg-megremeg a fehér bot, a gyermek szíve néha elszorul az éjtszakában, — és én is, amikor ráeszméltem, hogy mily titokzatos ismeretlenség felé fordulok, elkomolyodom és e világias, könnyed szavakat kiejtve, Rád gondolok, Istenem!

Mert Te előtted nem sötét sem a mult, sem a jelen, sem a jövő. Mindez egyetlen, egyszerű jelenvalóság Tebenned, tökéletesen világos megértés és kifürkészhetetlen örök elhatározás. Ha tehát Rád gondolok, akkor már nem mered tekintetem a rémült vaksötétbe, hanem lelkem bölcseséged szelíd tanszéke előtt szívja magába szent és fényes oktatásodat, mely áthidal időt és öröklétet.

Itt tudom meg, hogy az újév csak emberi elhatárolása az időnek, mely a Te szent terveid hordozója s azok megvalósulása az egymásutánban. Értéke és jelentősége tehát csak Tebenned van, aki minden idő felett állasz.

Mi, emberek az éveket is csoportosítjuk; emberi események határkövei közé illesztjük őket; összefüggéseket keresünk és fejlődéseket mutatunk ki. Igy alakulnak ki gondolatainkban a történelmi korszakok. De ha a történések belső értelmét kutatom, bevallom, nem jutok messzire. Mert sem a háborúk, sem a békék, sem a forradalmak nem adnak igazi feleletet az én miért-jeimre! Hanem csak egy nagy, zavaros circulus vitiosus-ban súlyos vádakozással egymásra utalnak a háborúk, békék és forradalmak.

Te azonban arra tanítasz, hogy ha megértésre akarok jutni, ne keressem semmi dolog értelmét önmagában, hanem csak Tebenned és az Égre nézve, mert már a régi vándoroknak is a földi kuszált utakon az égi csillagok mutattak irányt. És így a történelemről is azt mondod egyik szolgád szavával, hogy nem más, mint az isteni kegyelem története a földön.

Lehet, hogy a most ránk köszöntő évben is súlyos és hangos eseményekkel lesz teli a világ. Lehet, hogy egy uralkodó lemond, egy másik meg trónralép, lehet, hogy egy polgárháborúban véres harctérré válik minden ház és lakás. De ha tudom, mi a történelem, belátom, hogy mindez a furcsa és szörnyűséges dolog csak a felszín, amely mögött, mint láthatatlan, mélytengeri áramlás, isteni kegyelmed sodra küzd sok titokzatos és nyilvánvaló akadállyal.

Titokzatos testednek, az Egyháznak életét figyelve feleszmélek sok mindenre, amit most már igazi történelmi eseménynek ismerek. Gondolok a bűnbánókra és a megtérőkre, akik a gyónásban a Te isteni életedre élednek. Eszembe jutnak a hivatások, pappászentelések, szerzetbelépések, a világiak apostoli tevékenysége. És legfőképen a lelki megszentelődés belső és rejtett műveiben vallom, hogy ezek a te csodálatos tetteid és a felragyogó életszentség a te dicső, nagy hódításod.

De látom azt is: az Egyház élete csupa küzdelem. S valóban, a bukott angyalvilág gonoszsága és az emberi rosszakarat szeretetednek akadályokat emel. Sőt, Uram, — engedd, hogy ezt ma bevalljam — én magam is, noha gyermekkorom óta keresztény és Egyházad tagja vagyok, sokszor ellenállok Neked, megszentelő Szeretet, amikor be sem vallott önzéseimhez ragaszkodom.

Tanításod nyomán most felvilágosodom: látom, az idő nekem is küzdelmeket hoz, mint Egyházadnak. Az újesztendő is harcot hirdet nekem, önmagammal szemben, hogy titkos és merev ellenállásaimat felismerve és elhárítva, egész valómat megajánljam a megszentelés művére, úgy, ahogy Neked tetszik.

Ha szavakat keresek, hogy erre megkérjelek, talán ezt az imát intézem Hozzád, melyet korunk egyik legnagyobb hittudósa fogalmazott:

„Uram, ismertesd meg velem az akadályokat, melyekkel tudatosan, vagy szinte öntudatlanul megakadályozom magamban kegyelmeid művét. Adj nekem erőt, hogy elhárítsam őket és ha ezt hanyagságból elmulasztanám, tedd meg Te magad, még ha sokat is kellene szenvednem miatta.

Mit akarsz, Uram, hogy megtegyek ma Érted? Emlékeztess értem ontott szent véred árára, a szentségi és a lelki áldozás értékeire, melyek által szomjunkat szent Szíved sebéből oltjuk.

Növeld, Uram, Hozzád való szeretetemet. Add, hogy belső társalgásunk szinte folytonos legyen, ne engedd, hogy Tőled valaha is elszakadjak, hanem tedd, hogy mindent elfogadjak, amit nekem nyujtasz és hogy ne tartóztassam fel kegyelmedet, melynek a többi lelkekre is sugároznia kell, hogy megvilágítsa és éltesse őket."

Az újév küszöbén ezzel a kéréssel fordulok Feléd, Istenem! A földi mivoltában sötét, félelmetes és ismeretlen jövő, a te szerető terveid fényében világos, bátorító és mély értelmet nyer. A te terveid megvalósulása bennem lesz nekem a boldog és másokat is boldogító újesztendő.

A dicsőséges Név.

Irta: Legeza Mihály S. J.

Jézus Szent Neve-ünnepén a világ minden katolikus templomában felhangzik a szentmise Introitusa: „Jézus Nevére minden térd meghajoljon: az égieké, a földieké és az alvilágiaké, s minden nyelv vallja az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr." (Filipp. 2, 10—11.) Ezekre a magasztaló szavakra szinte gúnyos válaszként hangzik az óriási propaganda repülőgépek tompa berregése. Viszik az istentelen agitátorokat Oroszország óriási mezői felett a legeldugottabb falvakba is. Irtják, pusztítják az egyszerű nép lelkéből Jézus Szent Nevét. Az Urál, a Pirenneusok hegyi falvaiban, Európa, Amerika, Ázsia világvárosaiban, Afrika erdei kunyhóiban szakadatlanul bömböli a rádió a nyílt vagy burkolt istentagadást. Így hajlik meg minden térd 2000 év után is Jézus Nevére?

Ne csodálkozzunk ezen! Hiszen már az öreg, jámbor Simeon megjövendölte: „Ime, tétetett ez sokak romlására és feltámadására . . . és jelül, melynek ellene mondanak." (Lk. 2, 32.) Ez a jóslat pontosan teljesedik azóta.

Jézus Neve küzdelem.

Ahol csak felhangzott Jézus Szent Neve, akár a jeruzsálemi templom csarnokaiban, Athén agoráin, Róma proletár negyedében és a Cézárok palotáiban, akár a germánok szent tölgyei alatt vagy a magyar pusztaságokon, a kínai dzsunkák világában vagy az eszkimó jégkunyhóban, a modern államok parlamentjeiben és politikai gyűlésein, mindenütt megindult a harc Jézus Szent Neve körül. Vele szemben senki sem lehet közömbös! Vagy meghajtja térdét imádó szeretettel, vagy hátraszegett fővel kezet emel ellene. Vagy apostolává lesz, vagy megragad minden eszközt, hogy ezt a Nevet kiirtsa az emberek lelkéből. Valóban, mit fel nem használtak Jézus, a kereszténység ellen?! A három világrészre kiterjedő óriási római birodalom teljes apparátusát. Tűz, kard, vadállatok, megcsonkítás, kínpad, fogókkal, vasfésűkkel való marcangolás, máglya, forró olaj és ólom, mind csak eszköz az alig kicsírázott kereszténység ellen.

Hitehagyott Julián szellemi sötétségbe akarja a kereszténységet taszítani. Elzárja előlük az iskolákat. Hadd butuljanak . . . Őt követték a későbbi századokban más formákban az Egyház ellenségei. A fejedelmi pártfogásnak nevezett egyháztiprás, a placetumnak nevezett gúzsbakötés, a szekularizációnak nevezett szemérmetlen egyházrablás, a liberalizmusnak nevezett tömegnyomor-termelés, a modernségnek nevezett erkölcsi féktelenség. Mind-mind Jézus ellen.

És benn, a lelkek mélyén? Áll a harc Jézus körül. A régi és az új ember küzdelme, amelyről Szent Pál ír olyan mélyrehatóan. A kegyelem és a világ, az isteni és a romlott emberi, a tisztaság és a szenny, a szeretet és az önzés, az ég és a föld. Ez a legkevésbbé látszó, a legáltalánosabb harc Jézusért, amelyet mindennap mindegyikünknek meg kell vívnia. De ez a legnehezebb is, mert a küzdő és az ellenség igen sokszor egy: önmagunk.

Templomból, iskolából jön a fiatalság. Utcai árus kínálgatja silány portékáját. Magazin, csak felnőtteknek . . . A „fiatal úr" szégyenli visszautasítani és — tiszta lelkét szennyes iszap borítja el . . . Menjünk tovább. Előkelő iroda. Terpeszkedő bőrszékek. A hatalmas igazgató előtt állást kereső fiatal leány áll. Kell a pénz, mert otthon kis testvérek kenyérért sírnak. Igazgató: adok állást, de . . . A leány pirulva rohan el. — Jézus körül áll a harc.

Ha nagyobb lesz a fizetés, lakás, lesz hely a bölcsőnek is . . . Rajtam már senki sem segíthet . . . Csobban a víz . . . Néhány hullámgyűrű és elsimul a folyam tükre. Valahol egy kis lakásban ugyanazok a nehézségek. De a válasz: buzgó imádság. Bízó csók a Megfeszített keresztjére és folyik a küzdelem tovább — Jézusért!

Vörös az ég alja, vihar lesz — mondja a közmondás. Köröskörül vörös lángnyelvek csapkodnak az ég felé. Felgyujtott templomok, halomra gyilkolt ezrek benzinnel leöntött véres hekatombái recsegve, ropogva, sisteregve égnek. Titokzatos, félelmes morajok ütik meg fülünket . . . Figyeljük csak . . . Taps . . . A harcos istentelenek újabb sikerekről számolnak be . . . Zuhanó test tompa puffanása . . . Valamelyik spanyol város utcáján ismét lelőttek egy, ki tudja, hányadik papot . . . Pedig csak az volt a bűne, hogy pár hónappal ezelőtt, elhagyott proletár gyermekeket szedett fel az utcáról és nevelte, tanította őket Jézus Nevére. Pontról-pontra teljesednek Jézus szavai: „Gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért." (Lk. 21, 17.) „Ha engemet üldöztek, titeket is üldözni fognak." (Jn. 15, 20.)

Jézus Neve erő!

Ez az üldözés, ez a harc azonban számunkra vigaszos. Jézus velünk van! Isteni mindenhatóságával. Valóban az Ő nekünk, amit Neve jelent: Megmentő, Szabadító. Bátorít bennünket: „Én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig." (Mt. 28, 20.) Ha pedig Isten velünk, ki ellenünk!

Jézus Szent Neve ragyogott a 12 apostol előtt, az Ő ígérete bátorította őket, amikor minden külső hatalom nélkül elindultak világot hódítani. És meghódították! Pedig micsoda erő, micsoda hatalom kellett ahhoz, hogy Jézus tanítása a lelkekben virágba szökjön. Hiszen a keresztrefeszített Jézus „a zsidóknak botrány, a pogányoknak pedig oktalanság." (1 Kor. 1, 23.) Mégis rengeteg zsidó és pogány elhagyta népe évszázados hagyományait, szokásait Jézusért. Elviselték, hogy a család és társadalom kivesse őket. Elszenvedték a legrettenetesebb üldözéseket és mégis kitartottak. Pedig a cézárok és bakók már belefáradtak az üldözésbe. Minden kínzásra Szent Pál szavaival feleltek: „Ki szakít el minket Krisztus szeretetétől? nyomorúság, vagy szorongatás? éhség, mezítelenség, veszedelem, vagy üldözés, vagy kard? . . . De mindezeken győzedelmeskedünk azáltal, aki szeret minket." (Róm. 8, 35—37.)

Minden üldözés ellenére is úgy terjed a kereszténység, hogy 200 év mulva Tertullianus már ezt írhatja a pogányoknak: „Csak minap születtünk és máris betöltjük városaitokat, falvaitokat, sőt a katonai táboro-

kat, a palotáitokat, a szenátust és a köztereket. Nektek csak templomaitokat hagyjuk meg." (Apol. c. 37.) Száz évvel később pedig már az egykori pogány templomokban is Jézus Szent Nevét dicsőítik. Micsoda erők dolgoztak itt? Isten, Jézus ereje!

Mi adott erőt Szent Szimforózának, Felicitásznak, hogy 7 gyermekük után még maguk is Jézus Nevével ajkukon vértanúként haljanak meg? Vagy a kis Tarziciusnak, Ágnesnek? Vagy a kis Szent Domonkosnak, akit spanyol zsidók nagypénteken keresztre feszítettek? Vagy a kis tonkingi vértanúknak, akik 1855-ben a szörnyű kínzások alatt is Jézus Nevét suttogták. Ha már a gyermekekben is ilyen erő, ilyen hatásokat ért el, nem csodálkozunk, hogy az üldözések megtörtek a keresztények hűségén Jézus iránt. Micsoda erő támogatta őket? Jézus ereje!

Honnan van erejük a mai fiatalembereknek és leányoknak, akik a piszokban úszó világvárosok irodáiban, műhelyeiben raffinált csábítás és ezer bűnalkalom ellenére is Isten liliomai maradnak? Minden reggel első útjuk Jézushoz vezet. Az Ő szent Testét rejtik szívükbe, hogy legyen erejük a nap-nap után minden lélekben, mindíg más formában megismétlődő kísértéshegyi jelenetben. Tibi dabo . . . Neked adom a föld örömét, gazdagságát, hatalmát, tiszteletét, ha . . . Az ígéret tárgya mindíg más, de a föltétel következetesen ugyanaz: ha elhagyod Jézust! És a harc megindul Jézus körül. Sokan elbuknak, de mindazok győznek, akik Jézushoz kiáltanak segítségért, mert bármily erős is a támadás, „mindent meg tudok tenni abban, aki nekem erőt ad." (Fil. 4, 13) Ez pedig Jézus. „Én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig!"

Jézus Neve győzelem!

Ilyen isteni erőre támaszkodva biztos a győzelem! Julius Cézár, Nagy Sándor, Napóleon és a világtörténelem többi nagy hadvezére, mind a győzelem reményével biztatták fáradt katonáikat. És a katonák újult erővel vetették magukat a véres harcba. Pedig mily szegényesek voltak ezek a győzelmek . . . Jöttek újabb hóditók és visszavették a leigázott területeket. Pár év mulva csak néhány kitüntetés és sok rokkant katona emlékeztetett a régi fényes győzelemre.

Mennyivel mások, biztosabbak Jézus győzelmei! Milyen csodálatos győzelmek ezek! Ellenségei már dörzsölik kezüket, gratulálnak maguknak a „jól végzett" munkához. Hiszen „eltemették" Jézust. Hiszen kitörölték Szent Nevét az emberek szívéből . . . Alig múlik el pár év vagy évtized, Jézus diadalmasabban uralkodik, mint valaha. „Bízzatok bennem, én legyőztem a világot." (Jn. 16, 33.)

A főpapok és a nép vénei már azt hitték, hogy Jézust is éppúgy elintézték, mint az álmessiásokat. Pedig épen akkor aratta Jézus legnagyobb győzelmét. Legyőzte azt, aki eddig mindenkit legyőzött: a Halált. Feltámadott! Azóta is hányszor hirdették már halálát. Jézus mégis él! De hol vannak az üldözők? A Nérók, a Déciusok, a Diokleciánusok? Elpusztultak birodalmukkal együtt! Hol lesznek 100, 200 év mulva a Leninek, Callesek, Stalinok és Caballerok? Ugyanott, ahol ma vannak a Julianus Aposztaták, a Voltairek és más egyházüldözők: a feledés homályában . . . És Isten kezében!

Jézus pedig él! Jézus pedig egymásután üli diadalát! Valahány ellenség, ugyanannyi diadal. Ma is ezrek és milliók veszik ajkukra Szent Nevét, imádó szeretettel, gyöngéd, térdhajtó tisztelettel. Az üldözők: csak történelmi nevek. Jézus: barát, jegyes, élet, minden, milliók számára.

Mi lett azokkal, akik Jézussal harcoltak? Mi lesz velünk, akik Jézus mellett kitartunk? „Ezután nagy sereget láték, — mondja a Jelenések könyve — melyet senki sem volt képes megszámlálni, minden nemzetből és néptörzsből, népből és nyelvből, a Bárány színe előtt állani hosszú fehér ruhákba öltözve és kezükben pálmaág." „Ezek azok, akik a nagy szorongatásból jöttek." (Jel. 7, 9—14.) Ez a megdicsőült, a győzedelmes Krisztus diadalmas serege. A vértanúk, a hitvallók, a szűzek csodálatos serege. És mindazok, akik Jézus harcát a kegyelem állapotában fejezték be. A buzgó papok, szabálytartó szerzetesek, a gondos családapák, az önfeláldozó családanyák, a csillagszemű ifjak és leányok, az engedelmes gyermekek végeláthatatlan sorokban vonulnak a mennyei diadalmenetben. Hősök, a lélek hősei, akik Jézus erejével diadalmaskodtak a földi hatalmasságok, üldözések, szenvedések és — önmaguk fölött. Végigküzdötték a „jó harcot" Jézusért, amely tart ma is és tartani fog a világ végéig. Ezért részesek most Jézus győzelmében, amely tart ma is és tartani fog — az egész örökkévalóságon át.

Jézus győzelmében ma még lehet kételkedni, ma még lehet tagadni. De eljön az idő, amikor Jézus Szent Nevének ellenségei, akik a lelkeket csábították, akik az ártatlanokat megrontották, akik a szegényekkel szemben keményszívűek voltak, akik félve a küzdelem fáradalmaitól, gyáván az ellenséghez pártoltak, kétségbeesve kénytelenek belátni végzetes ballépésüket. Eljön az idő, amikor Jézus Szent Nevének barátai csak ujjongó örömmel gondolnak vissza a harcra, amelyet Jézus oldalán, Jézusért vívtak meg. És eljön a nap, amelyen Jézus Szent Nevére az egész világ színe előtt minden térd meghajol. Az égieké és az égiekké lett földieké imádó, hálás szeretettel. Az alvilágiaké és az alvilágiakká lett földieké Isten igazságos hatalmától kényszerítve. És minden nyelv vallja az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr. Az üdvözültek: az elveszíthetetlen győzelem biztos tudatában. Kimondhatatlan szeretettel, hálával Az iránt, aki megerősítette őket a harcban, aki győzelemhez segítette őket, aki megváltotta, megszabadította mindnyájukat. A kárhozottak: Isten igazságosságától lesujtva, a jóvátehetetlen veszteségük marcangoló tudatával . . . Pedig figyelmeztettek bennünket . . . Mi is boldogok lehettünk volna Jézussal . . . Mindennek vége . . . Örökre . . .

Melyik táborban leszünk mi?

Ha Jézust választjuk — küzdenünk kell!

Ha Jézussal küzdünk — erőforrásunk az Ő isteni Neve, szerető Szive lesz!

Ha Jézus mellett mindhalálig kitartunk — Jézus örök győzelme lesz a miénk is!

„E szent név felé fordulunk reményünkkel! Ez győz gyöngeségeinken s a bűn hatalmán. Minden rossz ellen ő biztat: küzdjetek! . . .

•

E névbe van beleszőve, amiről a jászol, a kereszt, az Oltáriszentség suttog. E szent név öt betűjében az ő öt szent sebe ragyog felénk s biztat szenvedéseinkben, bajainkban . . .

•

E név erejében ébred a lélek, csillan meg a kegyelem . . . A lelkek e szent név bűvkörében élnek . . . Az imádság általa nyer erőt . . . az engesztelés, az áldozat az ő nevében mutattatik be . . . Jézus, mink van nélküled?"

(Prohászka.)

Akinek Krisztus a barátja . . .

Irta: Pintér József.

Egyszer, régen, Isten keze megló-dította az idő kerekét s azóta ennek futásában nincs megállás. Csak a mi képzeletünk vág bele mezsgyét ó- és újév között. Most zökkent át ezen ismét életünk szekere a mult ösvényéről a jövő útjaira.

Ilyenkor az emberek megállanak egy kissé, hogy eligazodást keressenek a boldogságukat rejtő távolságok felé. A mult megcsalta őket. Hát nem sajnálják. A jövő azonban sokat ígér. Ezért ujjongva köszöntik. Reménységgel csordultig telt szívvel indulnak vágyaik, számításaik, ábrándjaik s terveik szekerén a Hesperidák kertje felé. Közben az élet egymáshoz sodorja őket. E közelségben aztán észreveszik, hogy szükségesek egymásnak. Azt látják, hogy a mellettük lévő emberek között akadnak olyanok is, kiknek az övékkel közös céljaik, egyenlő igényeik, azonos műveltségük és hasonlóan érző szívük van. Érzik, hogy ezekben lelküknek nem másik felére találtak, hanem másra. Rokonlelket látnak bennük. Ezért több lesznek egymás részére, mint csak ismerősök. Barátokká válnak.

A barátság két léleknek találkozása, kik nem azt érzik, hogy keresnivalójuk volt s most megleltek, hanem azt, hogy adnivalójuk volt s most van kinek adni. Már Aristoteles aláhúzza ezt a gondolatot, mikor azt mondja, hogy a barátság a szeretetnek inkább tanúsításában, mint elfogadásában van. A barátság a legnemesebb érzések közül való. Az jellemzi, hogy őszinte, állandó, hűséges és boldogító. Örömöt sokszoroz, bánatot oszt. Áldozatos gondozója az erkölcsi haladásnak. Ezért az aszkétika a barátságnak előkelő helyet ad a megszentelődésben. A Szentírás is az igazi barátot erős oltalomnak s nagy kincsnek mondja. (Jéz. Sir. 6, 14.) Csak egy a baj: hogy igen ritka!

Erre az igazságra rávezeti az embert az életben a sok keserű csalódás és a kínos megdöbbenéssel szerzett tapasztalat. Testvér, mily sokan mondják magukat barátodnak! Ölelnek, csókolnak, kezedet szorongatják. De csak addig, míg vendégbecsülő házad asztalánál megtörölhetik a szájukat. Igaza van az ószövetségi bölcs embernek: „Van barát, aki csak asztaltárs." (Jéz. Sir. 6, 10.) Nem a barátság szolgái ezek, hanem az önzés haszonlesői. Lelkükről hamar lerepedezik a barátság máza. Bánatodtól elmenekülnek. Hibáidat is megúnják. Ha arcod rózsái lehullanak, hátat fordítanak imádóid. S ha a mostoha életviszonyok kiszednek a kezedből vagyont, díszt és hatalmat, — egyedül maradsz.

Aztán sokszor rászolgál a barátság Seneca ama kemény ítéletére is, hogy: az nem barátság, hanem üzlet. Érdekszövetkezet. Zsákmányterületüknek tartanak hivatalt, kitüntetést, gazdasági életet, közvéleményt. S ha nem akarsz hozzájuk cinkosul társulni, Testvér, vagy engedelmes rabszolgául szegődni, akkor megbélyegeznek és félretolnak. S ez még a jobbik eset. Mert azt is megteszik, hogy pusztuló boldogulásod roncsait vigyorogva lökdösik vissza az árba. Máskor meg elfűrészelik existenciád tartóoszlopait irigységből, kenyérféltésből s beteges hiúságuk alantas ösztöneiből.

Az ilyen barátokat ellenérzéssel kerüli minden komoly s a lelkek belső tartalmát is mérlegelő ember. Ezért örömmel hagyja ott őket az óesztendőnek összesepert szemetje között. És minden vágya az, hogy a feldarabolt időnek újévében olyan igazi baráti kezet foghasson meg, amely őt a jövendőség kuszált vonalai között biztosan eligazítsa.

Testvér, ha ilyen vágyakkal lépsz ki az újesztendőnek kitáruló kapuján, bízd magadat Jézusra, aki homlokán szentséges nevének glóriás sugárzásával, jön szembe veled elindulásod útján s vár rád és a te barátkereső szívedre. Ragadd meg ennek a te éretted testbeöltözött Istennek feléd nyujtott baráti jobbját. Az Ő barátsága nélkül nem tudod odamenteni lelkedet a mennyország boltívei alá.

Krisztus nagyrabecsülte a barátságot. Mindig szívesen vette ennek a jeleit. Gondoljunk csak Lázár házára. Aztán apostolairól azt a nyilatkozatot tette, hogy: „barátaimnak mondlak benneteket". (Ján. 15, 15.) De minket sem zárt ki bizalmas köréből, mert minden emberhez adressálta szavait: „Ti az én barátaim vagytok, ha megcselekszitek, amiket parancsolok nektek." (Ján. 15, 14.) Íme, a feltétel, mellyel kiérdemelhetjük a vele való barátságot. És ennek a barátságnak az előnyeit is.

Krisztus lelkét osztja meg velünk, amikor barátságába fogad bennünket. És a sors kése bármennyire is bevág minket sebekkel, Krisztus ezekre mindig tud elég balzsamot rakni. Az Ő barátsága édesíti imádságunkat. Ez könnyíti a böjtöt. Oszlatja a kisértést. Bűnösből szentet farag. Vajjon Krisztus barátsága nélkül volnának-e misszionáriusaink és vértanúink? Volnának-e liliomos szüzek és szentfejű anyáink? Volnának-e az irgalomtevésnek hősei és a vezeklő életnek csodái?

Silány barátság az, mely szenvedésbe nem kerül. Krisztus nem ilyen nel közeledik felénk. Ő azt mondta: „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mintha valaki az ő életét adja barátaiért." (Ján. 15, 13.) Hát Ő a magáét odaadta a keresztfán függve. Ennél többet már igazán nem tehetett érettünk. Ezért lesz majd a felettünk való ítéletének kiindulópontja az iránt unk való barátsága. S ha mi ezt a barátságot könnyelműen visszautasítottuk, vagy csókkal árultuk el, akkor csak magunknak tehetünk szemrehányást az elvettetésért. Míg ellenben, ha vele tartunk, szép életet, könnyű halált és boldog örökkévalóságot biztosít a részünkre.

Hát ennek a barátnak a keze után kell nyúlnod, Testvér, ha boldog újévet akarsz magadnak. Eddig talán idegen szeretetben kerestél örömöket, amelyek elsodortak oda, ahol most befelé sírás között szíved körül keserű lett a multnak emléke. És most úgy érzed, hogy szükséged van segítő erőre, mely lábon állva tartson az élet forró talaján. Hát csak közeledjél bizalommal Krisztushoz. Barátsága felvértez téged a világ és önmagad ellen. „Nem fogsz félni az éjjeli rémtől, a nappal repülő nyiltól, a sötétben járó vésztől és a déli gonosz támadásától." (Zsolt. 90, 5.) Dolgozzál a Vele való barátság kimélyítésén, mert a boldogságod ezen nyugszik. És légy hálás Krisztussal szemben azért, hogy megelőzött téged a barátságával. Mert aki ezt megkapja és élvezi . . . az üdvözül!

A lélek.

Irta: Virágh Andor S. J.

Letagadhatatlanul van. És foglalkozik is mindenki a lelkével, csak nem egyformán okosan és igaz módon. Akik büszkén hirdetik, hogy csak anyag van és a gondolat sem más, mint holmi kisugárzása az anyagnak, azok is foglalkoznak a lelkükkel, de reménytelenül és kínosan. Mert hiszen a gondolat hatalmát ismerik és a lelki erők robbanását figyelik. De nem akarják elfogadni a lélek szellemi mivoltát. Elvégre ízlés dolga, ha valaki az ó-bor helyett az ecetest szereti. Persze, viselni kell a következményeket. Mert ha valaki rátapos az igazságra, megmarja azt. És az igazság marása mindig fájó és szörnyű fekélyeket támaszt az öntudaton. Tagadni lehet ezt a fájdalmat, de az mégis fojtogat és kétségbeesésbe kerget. Az a nagy rádöbbenés, hogy hazug az életem és a „tudományos" elméletek csak elfacsart gyerekmesék, hogy a létet, ezt a legnagyobb ontológiai igazságot, hiába próbálom Darwin-féle majom-ruhába öltöztetni, vagy az anyag felbomló és rothadó rongyaiba, azért a lét megmarad létnek, a lélek léleknek vagyis halhatatlannak és szellemi valóságnak. A lelket- és az Istenttagadó filozófia büszke, de ez a büszkeség hangtalan és befelé folyó könnyeket akar elrejteni. A hitében megrokkant ember könnyeit, aki elúnta a szűk ösvényt az igazság erdejében és felvetett, büszke fővel akadt el modern Babylonok modern mocsaraiban.

Akinek van hite, az győzelmesen tapint reá a lelkére. Örül. Mert van. Mert létezik. — A tavasz: öröm. A feketerigó füttye: az is öröm. Még a békakuruttyolás is, mikor elnyúlnak a vízben és szerenádot adnak egymásnak. Persze, ez nem valami szép hasonlat. Dehát igaz. Mert a béka is szereti a napsütést meg a kényelmes elnyúlást a tó partján. Tud örülni. Persze, nem úgy, mint az ember, hanem csak úgy, mint a házőrző eb, mikor gazdája megsímogatja a fejét.

Sok testi hasonlóság van az állat és az ember között. Ennek az oka egyszerű: van bennünk a n y a g i r é s z is. Az csak természetes, hogy az anyagi dolgoknak van érintkezési pontjuk, melyek hasonlóságot mutatnak. De rosszszemű ember, aki csak az anyagon alapuló hasonlóságokat veszi észre. No, meg talán rosszmájú is, ha tagadja, hogy a test öröme más, mint a léleké, hogy csak érzékek vannak és a lélek öröme, lelkesülése szent eszmékért ugyanaz, mint a farkas préda-vágya, vagy az oroszlán kéjes vérszomja, mikor az elejtett zsákmányon lakmározik.

A lelket meg tudom találni hit nélkül, a józan ésszel, komoly filozófiai alapon. Bár szememmel nem látom közvetlenül, de látom hatásaiban és cselekvéseiben. A kölni dóm fenséges és Michel Angelo festményei megrázóak. A s z é p l é l e k n e k elgondolásai ezek. Az Alcazar hősei vérükkel obeliszket állítottak fel a nagy világ elé, melyre felvésték a kitörölhetetlen mondatot: „E r ő s l e l k e k voltak, akik meg tudtak halni egy szent eszméért!" A. Schall a kínai császár udvarában csillag-titkokról lebbentette el a fátylat és a pogányok megértették, hogy ez a lélek győzelme az anyag fölött.

Így kell kutatnom a lélek megnyilvánulásait a mindennapi életben is. Akkor látom, hogy tudok gondolkozni dolgokról, melyeket a testi érzékek nem látnak közvetlenül, de meglátja az ember, mert van szellemi része. És látom majd azt is, hogy vannak szabad elhatározásaim, melyekért felelős vagyok. Az állatot csak az éhség és hideg űzi, vagy más alacsonyrendű törekvések, melyek sohasem tudnak átcsapni abba a magasabb körbe, ahol a lélek útjai kezdődnek szentségben, jóságban, önzetlen szeretetben, tudományban vagy művészetben. Sőt a gyűlölet és ádáz harcok is a halhatatlan lelket bizonyítják, amikor elvont eszmékért vagy letört szabadságért gyúlnak ki.

*

Milyen jó tudni azt, hogy van lelkünk. Halhatatlan lelkünk. Hogy a sírral nem zárul be minden, hanem átnyúlunk a végtelenségbe.

A fáraók hatalmas gúlákat emeltek mások sírásából, ezrek verejtékéből és roppant nagy kövekből. Így akarták dicsőségüket átnyujtani a következő századokba. Testüket gondosan bebalzsamoztatták, hogy föntmaradjon sokáig. Ez a végtelenség vágya az emberben. De elcsorbított és hamis.

Nagy Sándor hódított. Népeket igázott le. De azt mondják, sírt, mikor látta a csillagokat és tudta, hogy azokat nem tudja meghódítani fegyverrel. Ez is a végtelenség vágya volt. A halhatatlan lélek ösztönös feltörése, mely azonban ostobaságban csordult ki.

Assisi szent Ferenc is a halhatatlanságra vágyott, mikor az úton megcsókolta a bélpoklost, hogy legyőzze undorát. Nem tudta ugyan, hogy életrajzot írnak majd róla és följegyzik ezt. De nem is ezért tette, hanem hogy legyőzze magában a testet, hogy a lélek szellemszárnyai jobban kinyujtózhassanak az igazi végtelenbe. Az el-nem-múlásba.

Szent Eduárd († 1066), Anglia uralkodója, hátán cipelt egy beteget a westminsteri Szent Péter-templomba. A beteg ott meggyógyult csodálatosan, Szent Eduárd pedig közelebb jutott a Végtelenhez. Alázatos szeretete az égbe nyujtotta. Mert ő is szerette az el-nem-múlást, hiszen neki is volt halhatatlan lelke. De ezt igaz módon kereste. Bölcsen, az Isten okosságával.

*

A hívő lélek örömmel állapítja meg a nagy igazságot, hogy van lélek, halhatatlan lélek. Mert a lelket letagadni nem lehet és a végtelenség kínzó vágyát csak az Isten tudja kielégíteni.

Ez az öröm szilárd, mert a kutató ész bizonyítani

tudja a lelket, és a hívő előtt új távlatokat nyit meg az Isten szava. A nagy revelációk tényt jelentenek a sötétben, szük, de biztos ösvényt a semmibe szétterjengő lapályok fölött és biztos kiindulást adnak a mélyebb lelkiéletnek. Igy értelme van az önmegtagadásnak és alázatnak, a szeretetnek és fájdalomnak, a mosolynak és a kereszthordozásnak. A lelkiélet: Istenkeresés. A végtelenségnek a keresése. Győzelmes keresés, mert fel tud oldódni Isten birásában. Assisi szent Ferenc zsákba öltözik, hogy levetkőzze a földet és a béklyókat, mik lekötik a lelket. Krisztus a grecciói erdőben a kereszten függve kerubszárnyakkal repül feléje. Stigmákat ad neki, hogy még jobban felszabadítsa a végtelenség számára a szegény poverellót, aki érte lett poros utak kóbora. Érte és a keresztért és a végtelenségért. Igy jön el az Isten nagy léptekkel mindenkihez, aki nem tagadja meg magában a lélek halhatatlanságát, hanem üzötten és vágyaktól terhesen akarja lelkét felemelni a földről. Vagyis: aki lelkiéletet akar élni.

A lélek újéve.

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Olvastam valahol és mondhatom, mélyen meghatott annak az Istenben bizó jó léleknek ritka cselekedete, aki elővett egy fehér papirlapot s az aljára ráirta ez egyetlen szót: Amen. Úgy gondolkodott, hogy a tiszta lap többi részét úgyis teleirja Valaki, örömbetűkkel vagy bánatsorokkal, áldást, csapást, vigaszt vagy megpróbáltatást jegyez rá s neki csak egy felelete lehet: Amen.

Új esztendő hajnalán ezzel az Istenre hagyatkozó, benne bizó és hivő hittel mondjuk: legyen úgy, ahogyan Te akarod, ahogyan Te szánod, legyen az, ami a Te legszentebb elhatározásod. Nekem köszönetem, megnyugvó hálám csak ebben a szóban sűrüsödik: Amen. Legyen úgy! Amit Te akarsz, ahogyan, amint és ameddig akarod.

•

Oxfordban van egy óra, melyen ez a felirás olvasható latinul: az órák múlnak s mindegyiket beszámitják.

Ebben az esztendőben sem lesznek felelőtlen napok, felelőtlen órák és percek, mert nincs felelőtlen élet. S a felelősség az lesz, hogy haladnod kell s nem hátracsúszni, előrelépni s nem bukdácsolni. Nem kell sok fogadkozás, nagyhangú igéret, egyszeri nagy felbuzdulás, hanem lassú, biztos, nyugodt tempózás előre. Feletted magaslik a beszámitás kemény tudata: Isten előtt nincs súlytalan óra és nyomtalan perc. A napok és órák egymásra halmozódnak, mint Bramante téglái s te belőlük leszel erős, nemes, keménykötésű egyéniség, vagy hiányában lehetsz hitvány, nevetséges figura, torz alak. „Minden jól átélt élet, hosszú élet." (Leonardo da Vinci.)

•

A nyáron fogtam kezemben egy lepkét, afféle tarka lepkét, szép aranypillangót, amilyenről a költő énekel. Elnéztem kecses szárnyait, amint vergődött, csapkodott, néztem, mint mechanikai műszerek bámulatos alkotását. Mindegyik kétkarú emelő. Ezzel a karpárral tartja fenn magát, ezzel szeli, vágja a levegőréteget. Azt mondják, egy másodperc alatt négy méter utat tesz meg s ez alatt a másodperc alatt, 440-szer csapja le szárnyait. Micsoda erő s még hozzá, mily egyenletes, kimért, nyugodt erő. Nincs kilengés, eltérés, nincs rendellenesség.

Állandó, nyugodt, egyenletes csapások kellenek a tovaszökkenéshez, csakúgy, mint a biztos és eredményes lelkiélethez. Akár kacag a napfény és pompában úszik a mező, akár közelgő vihar szele érzik és fojtott a levegő, a tarka lepke, a szép aranypillangó másodpercenkint 440-szer csapja le emelőkarjait, hogy tovaszálljon arra, amerre a nap nyugovóra jár. Akár hímes rétszőnyeg, akár tátongó sziklaörvény felett repül, egyenlően biztos, és egyensúlyozottan kitartó a tovalibbenése.

Nem lesz nehéz jónak lenni az eljövendő esztendő ünnepnapjainak előrelökő erejében, de igenis nagy érdem lesz szinten maradni a hétköznapok unalmas, ásitó örvénye felett.

Ehhez kell lelkierő, lélekmunka!

•

Rómából kifelé visz a Via Ostiensis, Itália hires és keresett fürdőhelyéig, Ostiáig. Olyan autóút, aminőt hazánkban keresve se lehet találni. Az egész szinte fényezett, csillogó lakkboritás, a közepén fehér választóvonal a kitérések és kereszteződések számára. Ha egy-egy autó végigsuhan rajta, az úttest csillogása, mint tükörkép mutatja a rohanó járművet. Naponta fényezik, főként éjtszakánként tisztitják és nyoma sincs az úttesten karcolásnak vagy nyomás sértésnek. Egy félórás, kellemes út visz ki addig a helyig, ahol Néró kegyetlen üldözése idején Szent Pál apostolt, mint szabad római polgárt lefejezték.

Egy másik napon kényelmetlen, poros, fárasztó római úton jártam. Szűk sikátorok, proletár negyeden át haladtam, a sokat emlegetett Lateranba, ahol őrzik Szent Pál apostol Ostiában levágott fejét. Az előbbi út, a pompás és kényelmes autóút is Szent Pál emlékével megszentelt helyre visz, az utóbbi a maga műveletlen kultúrátlanságával szintén a nemzetek apostolának szentelt helyre juttat.

Akármely úton vigyen életösvényed ez új esztendőben, a főcélt sohase téveszd szem elől. Itt is, ott is, a ragyogó autóúton éppúgy, mint a sáros, poros ösvényen egyfelé visznek lépéseim, örök célom: Isten felé. Az esztendő minden napja, órája, perce — lépés Feléje. Ösvények, amelyek határolják vagy beszegik az életútvonalat, amely bitúmenes országút vagy rossz dűlőút, de Istenhez visz!

Mennyország.

Irta: Müller Lajos S. J.

II.

Szent Ágoston a nála megszokott szellemességgel így jellemzi a mennyországot:

Szünetelünk majd ott és szemlélünk,
Szemlélünk és szeretünk,
Szeretünk és dícsérünk.
Ez leszen majd a végén vég nélkül.
(Az Isten városáról, XXII. 3.)

„Vacabimus" *mondja Szent Ágoston, amit magyarra így is fordíthatnánk:* „vakációzunk", „szünetet tartunk". De mit fejez ez ki? Bizonyos felszabadulást a munkától, gondtól, félelemtől, fáradságtól, szenvedéstől. Béke, nyugalom, biztonság: mindmegannyi járulékos boldogság. A nagy kreszcendónak *csupán első lépcsője. És mégis szinte megbecsülhetetlen.* Itt a földön kénytelenek vagyunk szüntelen fohászkodni: Szabadíts meg a gonosztól, vagyis minden rossztól, bajtól. Odaát már nem lesz többé helye ennek az imának. A „Miatyánknak" ez a végső akkordja, az egész „Miatyánkkal" együtt az égben *már idejét múlta. A mennyország boldog lakói nem* mondják már azt.

Midőn a szeplőtelen Szűz a Massabielle-sziklafal barlangmélyedésében 1858 február 11-én Soubirous Bernadettének megjelent s őt a rózsafűzér jó végzésére tanította, maga csupán a „Gloria Patri"-nál, a „Dicsőség" mondásánál nyitotta meg szent ajkát. Ezt együtt mondotta a leánykával, kimondhatatlan bájjal tekintve az égre. Az Üdvözlégyek, nagyon természetesen, nem illettek ajkára, a Hiszekegy és Miatyánk reája nem volt aktuális. Ő az égben már nem hisz, hanem tud és lát. A Miatyánk pedig oly kérések összege, amelyek a mennyországban már teljesedtek.

Istennek neve ott fenn már teljes mérvben megszentelt, eljött már az Ő országa, s mindenben teljesedett akarata. A mindennapi kenyeret, sőt magát az Eucharistiát, túl bőven pótolja maga az isteni lényeg. Bűneink ott már biztosan meg vannak bocsátva, sőt beállott a boldog lehetetlenség Istent megbántani. Ha az ég lakói még nem bocsátottak volna meg megbántóiknak teljes szívből, akkor nem is volnának szentek és üdvözültek. S az égben nincsenek ellentétes érdekek, s így nincs féltékenység, irígység, érzékenykedés és panasz sem. Az égben még sokkal inkább érvényesül az, ami az első keresztény egyházközségeket jellemezte: az „egy szív, egy lélek". (Ap. cs. 4, 32.)

Nincs ott kísértés, nincs külső s belső ellenség, nincs ördög, nincs világ. De ami fő, nincs ott többé bűnre ösztökélő inger, rendetlen hajlam, érzékies, világias, kevély „én". Szegény természetünk nincs többé mintegy kettébontva s arra utalva, hogy önmagát szüntelen ellenőrizze s mintegy önmagával birkózzék, ha lelkiismeretét mindíg szeplőtelen tisztaságban akarja megtartani. A bűn, mely az egyetlen igazi baj, a kísértés, mely egyetlen igazi veszély, nincsenek már, elmúltak, letűntek örökre. Nincs küszködés és harc. Csak csodálatos szabadság, csodálatos mentesség! Vakáció!

*

„És így szóla, aki a trónon ül: Ime, megújítok mindeneket." (V. ö. Jel. 2, 5.)

Ebben a szent vakációban beállott a teljes béke, a teljes harmónia. Ura lettem teljesen önmagamnak és minden hajlamomnak. Szabadon engedhetek minden vonzalomnak, a szeretet egészen szent és rendezett szenvedélyének. Hadd bontakozzanak ki lelkem szárnyai, hadd vigyenek Istenbe, hogy aztán ott maradjak mindörökre. „Lelkem hozzád tapad, Isten! és jobbod erősen tart engem." (62. zs. 9.)

Nem kell ehhez többé semmi erőfeszítés, mert lehetetlen minden ellanyhulás. Itt a földön folytonfolyvást azon voltam, hogyan kapaszkodjam az engem hivogató, csalogató Istenbe: „Törekszem rá, hogy magamhoz ragadjam, mert Krisztus is magához ragadott engem." (Fil. 3, 12.) Az égben már: „Megleltem, akit szeret a lelkem, megragadtam és el nem engedem." (É. É. 3, 4.)

Itt a földön is, való igaz, Isten kezében vagyok *és nincsen hatalom, amely engem abból kiragadhatna.* De mégis van egy ilyen: önmagam. Istent kényszerithetem, hogy kezét kinyitva, esni engedjen engem. Mikor lelkesülten kiáltom az Apostollal: „Ki szakít el engem Krisztus szeretetétől?" (Róm. 9, 35), ezt csak azzal a félelmes hátsó gondolattal *tudom tenni:* Igen! senki, csak én magam! Ki tudja, holnap nem leszek-e olyan őrült, hogy teszem...?

De a mennyben már bátran kihívhatom magam ellen az eget és a földet, a magasságot és a mélységeket, angyalt és ördögöt, életet és halált... s egyik sem merné kétségbevonni az én feltétlen diadalomat. Most már én is bízhatom magamban, hogy Jézus Krisztustól soha el nem szakadok. Mily kő esett le a szívemről! Minő szünetelés, minő örök vakáció!

Nincs egyéb dolgom, mint vakációzni, és szent elragadtatásban pihenni, szunnyadni az Atyának kezében, mint ahogy a gyermek gondtalanul és boldogan alszik a bölcsőjében.

Ez a teljes mentesség, teljes szünet: örök vakáció!

*

„Igen, — mondja a Lélek — pihenjenek meg munkáiktól." (V. ö. Jel. 14, 13.) A régi rend *véget ért, a megpróbáltatások világrendje.* „Mert az elsők elmúltak." (Jel. 21, 4.)

Hogyan? Tehát semmi sem marad meg abból, amiben életem tellett itt, ami engem a világon érde-

kelt? Igen is, nem is! Semmi sem marad meg, ami zavarná, homályosítaná örömömet, de minden megmarad, ami fokozhatja, szépítheti a boldogságomat.

Megmarad-e a földön élvezett javak emléke? Miért ne? Talán sajnálom, hogy elvesztettem, hogy nélkülözöm azokat? Minek búsulnék miattuk? Hiszen Istenben a sugár helyett megkaptam a Napot, a csepp helyett az Óceánt! Azoknak a mulandó földi javaknak, örömöknek és élvezeteknek ragyogó, kedves emléke marad meg örökre, amelyekről Isten szeretetéből lemondottam.

Mi marad a földi szeretetből? A rendetlenből semmi. Örülök, hogy leráztam, megszabadultam attól. A rendezett szeretet ellenben égi jutalmam kiegészítő része lesz, mikor látom, hogy szeretteim is megosztják velem a mennyország örömeit. Ott fent egyébként minden szeretet, a nélkül, hogy elvesztené sajátos ízét, kellemét, Istennek szeretetében olvad fel. Ez a szeretet pedig csak azt semmisíti meg, ami vele kiegyezhetetlen.

Innen van, hogy az apa, anya, hitves, gyermek stb. üdvössége a választottak járulékos boldogsága, míg ellenben azok elkárhozása nem zárja ki, sőt legkevésbbé sem zavarja a menny lakóinak boldogságát.

Mit gondolok majd egykori bűneimről? Azt, amit Péter, Magdolna, Ágoston gondolnak. Kifejezhetetlen hálával élvezem a penitencia édes gyümölcseit, és örökre áldom Istennek végtelen irgalmát.

Mi marad a veszélyekből? Amelyek örök üdvösségünket kockáztatták s amelyeknek most az égben ébredünk csak igazi, eleven tudatára?! Megesik olykor ebben az életben, hogy akik rettentő életveszélyből, hajótörésből, földrengésből, tűzvészből vagy gyilkos kezéből véletlen szerencse folytán megszabadultak, örökre idegroncsokká válnak. Éjtszakai álmukból fel-felriadnak. Sőt volt eset, hogy a Duna hullámaiból kimentett fuldokló az izgalom folytán ott a parton lehelte ki lelkét. Hányan és hányan majd csak az örökkévalóság révpartján láthatják meg, hogy milyen borotvaélen jártak, és mily könnyen hullhattak volna az örök tüzes örvényekbe. Ez a tudatraébredés bizonnyal végnélküli hálára indítja a megmentetteket, akik örökre zengik majd: „Az Úr irgalma az, hogy el nem vesztünk." (Jer. S. 3, 22.) De a mélységes békét még ez sem tudja megzavarni.

Mi marad munkából, üldöztetésből, vérből, verítékből? Szent Pállal azt felelhetjük: „Azt tartom, hogy amiket most szenvedünk, nem mérhetők össze a jövendő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk." (Róm. 8, 18.) „Ez a mi jelenlegi, pillanatnyi és könnyű szenvedésünk ugyanis a mennyei dicsőségnek fölötte nagy, örök mértékét szerzi meg nekünk." (2 Kor. 4, 17.)

*

Igen! Szent Pál hősies fáradalmai, s az övéhez hasonló roppant kimerítő utak és munkák, amelyeket Xavéri szent Ferenc vállalt magára; a hosszú, magányban, rejtettségben, önmegtagadásban, bőjtölésben és vezeklésben töltött élet, aminő Remete szent Pálé vagy Alkantarai szent Péteré, az áldozatok szakadatlan sora, amelyeknek terjedelmét B. Colombière Kolos előtt is „oly rémesen hosszúnak tüntette fel a képzelődés, mind-mind „pillanatnyi és rövid" az égnek kimondhatatlan és örök élveihez viszonyítva.

A hősi szerzeteseknek, akik Pombal börtöneiben 18 évig szinte elevenen rothadnak el panaszszó nélkül, B. Bobolának, akit 7 nap és 7 éjjel fejjel lefelé akasztottak fel egy gödörben, B. Spinolának, Sz. Brebeufnek, akiket lassú tűzön égettek el, mind az, amit csak tűrtek, oly rövidnek tűnik fel, mint egy szemrebbenés s teljesen megvetendő csekélységnek tartják a jutalomhoz képest, amelyet ezért érdemeltek és élveznek örökre.

Minő szünetelés, minő vakáció, örök vakáció ez!

Az evangéliumi gazdag ember elég botorul már ebben az életben így szólt önmagához: „Én lelkem, van sok javad, sok esztendőre eltéve, nyugodjál, egyél, igyál, élvezd az életet." Isten kárhoztatja is ezt a léha gondolkozást: „Esztelen! az éjjel számonkérik tőled lelkedet, amiket tehát szereztél, kié lesznek? (Lk. 12. 20, 21.) Ott fenn már maga Isten buzdít, biztat és bátorít, hogy élvezzük az örök élveket, mint ellenértékeit verítékünknek, könnyeinknek, sőt talán vérünknek, amelyet az ő dicsőségéért, az ő szolgálatában az élet nagy munkaévében, tanévében hullattunk.

Mert itt van már az örök szünet, az örök vakáció!

Kétféle értékelés.

Sebes irammal igyekezett előre a gyorsvonat Klondyke híres aranymezői felé. Állandóan szállította oda a szerencsét keresőket. Egy napon a szerencsevadászoktól elütő utas is került közéjük: egy pap. A hosszú út unalmában beszélgetni kezdett utitársával.

— Hova utazik? — szólította meg.

— Klondykébe! Az aranymezőkre! — hangzott a bizakodó válasz.

— No, akkor hamarosan milliomos lesz! — mosolygott a pap.

— Magam is remélem! Igaz, hogy kemény ára van, de megéri! Képzelje, uram, húsz méter mélyen fekszik az arany! Sajnos, az évnek csak három hónapjában lehet dolgozni a nagy hideg miatt. S állandó életveszélyt jelent számunkra a sok rabló, akiktől hemzseg Klondyke! A drágaság meg szinte kibirhatatlanul nagy ott. De hát, az arany, arany! Megéri! — állapította meg csillogó szemmel az utitárs.

A pap mélyet sóhajtva elhallgatott. Társa felfigyelt rá.

— S ön, hova igyekszik? Szintén arany után? — kérdezte.

— Én gyöngyöket keresek — válaszolta szelíd mosollyal a pap.

— Gyöngyöket, itt? — csóválta fejét hitetlenül az utitárs.

— Igen, drágagyöngyöket — mosolygott a pap. — A pogány eszkimók közt keresem . . . A halhatatlan emberi lélek aranynál értékesebb drágagyöngy . . . s én ezt a legnagyobb értéket megyek — akár vérem árán is — felkutatni . . .

Az újjászületés szentsége.

Irta: Csávossy Elemér S. J.

A keresztkútnál.

A keresztség a legszükségesebb, a legalapvetőbb és mégis mondhatni a legelfeledtebb szentség. Mily ritkán gondolunk vissza keresztségünkre! Mily kevéssé tartjuk számon jelentőségét, hatásait, a szent követeléseket, melyekkel még most is lelkünkkel szemben fellép! Mily keveset gondolunk a kiváltságokra, jogokra, a lelki felmagasztalásra, a boldogságra, melyek kíséretében és következményképen vele járnak!

Nagy emberek nem így gondolkodtak. Szent Lajos, francia király, Montforti Boldog Grignon Lajos és mások keresztelési helyükről nevezték el magukat. Mily nagy jelentőséget tulajdonítottak a keresztségnek az őskereszténységben is! Húsvét és pünkösd ünnepének vigiliája és nyolcada egészen ennek a szentségnek jegyében áll. *Elpidoforus* diákonus egy aposztata kereszténynek odatartotta a fehér ruhát, melyet a keresztények jelkép gyanánt viseltek megkereszteltetésük után, és odakiáltotta neki: „Ez a ruha vádlód lesz az ítélet napján." Hány kereszténynek kellene ugyanezt mondanunk manapság, nemcsak a hitet, hanem a keresztény életet, a keresztény öntudatot, a bátor keresztény fellépést, a lelki és apostoli buzgóságot illetőleg!

Az első áldozást nagy ünnepélyességgel tartjuk meg, mindenesetre elsőáldozási napunkat életünk legszebb napjai közé sorozzuk. De ki tartja számon keresztelési napját? Gyakran áldozunk; a keresztséget csak egyszer vehetjük fel, azért elfelejtjük. A bérmálásra is visszagondolunk, talán az ajándék miatt, melyet kaptunk, s mert akkor már iskolába járó gyerekek, félig felnőttek voltunk, s mert a püspök ott volt nálunk, akit a község, a város nagy ünnepélyességgel fogadott. Mindez hiányzik a keresztségnél, azért elfelejtjük.

Egy papszentelés, egy primícia örök emléket hagy nemcsak a felszentelt pap, hanem a nép, az egész község vagy város lelkében is. A sok keresztelés a templom titkos magányában, a keresztkútnál, elvész az emberek tudatában, a gyermek maga pedig akkor még csak pusztán vegetatív és szenzitív életet élő valaki, akiben a szellemi és természetfölötti erők szunnyadoznak, s így nem fogja fel a pillanat jelentőségét.

A házasság szentségét gyakran külső fény veszi körül, még a szegények is ilyenkor kitesznek magukért. Nagy lakoma is szokta követni a házassági frigy megkötését. Olykor a házasság szentségi oldala háttérbe is szorul a világi ünnepség mögött. Ez is hiányzik a keresztségnél, bár olykor mélyebben hívő keresztényeknél szokásban van az ú. n. „keresztelő", v. i. családi ünnepség, melyet az újonnan született gyermek megkeresztelése alkalmából a rokonok s a sógorság bevonásával megülnek.

A gyónáshoz is gyakran járulunk, az utolsó kenet is, ha valaki egyszer felvette, nyomot hagy emlékezetében. Mindezt mintegy pótolnunk kell a keresztség szentségénél.

*

Mily sok ellensége van az Egyháznak sokszor saját megkeresztelt hívei közt is! Csak az tudja, aki köztük él. Mennyi megszólása, rágalmazása, gyanúsítása az Egyház intézményeinek, dogmáinak, rendelkezéseinek, szolgáinak! Ez a csendben szőtt rágalom- és gyűlölethadjárat valódi lelki bolsevizálása a családoknak és a népnek. Terjed a métely a hűtlen megkeresztelt katolikusok révén. Hogy az Egyház sokszor nem tud kellőleg érvényesülni, ennek legmélyebb oka, hogy tagjai közt vannak tudatos és kevésbbé tudatos ellenségei, gyalázói, törekvéseinek kerékkötői, a nem meggyőződéses, sőt álkatolikusok. Mindennek forrása pedig, hogy nem tudják, elfelejtették, mit kaptak, mivé lettek a keresztség szentségében. Megfeledkeznek a keresztségi szent fogadalomról, mely csak kifejezője azoknak a szent kötelességeknek, melyek a szentségből magából minden lélekre háramlanak, kifejezője annak a szent lekötöttségnek, mely a keresztség eltörölhetetlen jele által a lelket az Egyházhoz, Krisztus titokzatos testéhez fűzi.

Lehetséges-e, hogy valami házassági megegyezés által gyermekeit, vagy azoknak felét tudatosan a tévhitnek kiszolgáltassa, megfossza az Egyházzal való kegyelemteljes s az örök üdvösségre szükséges életközösségtől, lehetséges-e, hogy ő maga hitvány emberi szerelemért Egyházát otthagyja, másvallású templomban esküdjék, vagy csak úgynevezett polgári kötésben éljen, ha lelkében él a keresztség szentségének szent, folyton megújuló emléke, fogadalmának, szent Egyházhoz-fűzöttségének soha el nem halványuló hite és tudata?

Mélyedjünk el tehát kissé e szentségnek titkaiba. Tartsunk mintegy háromnapos magányt, lelkigyakorlatot a keresztelő gyertya fénye mellett. Új megvilágításban állnak majd lelkünk előtt a hit örök igazságai, mint új csillagok emelkednek fel lelkünk láthatára fölé és beragyogják égboltunkat. Itt is érvényesülni fog Szent János szava: „Az élet volt az emberek világossága. És a világosság a sötétben világít, de a sötétség azt föl nem fogta . . . Mindazoknak pedig, kik befogadák, hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek, azoknak, kik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem nem a férfi indulatjából, hanem Istenből születtek." (Jn. 1, 5—13.)

Újjászületés.

A keresztség elsősorban igazi lelki újjászületés: „Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába." (Jn. 3, 5.) Bár minden részesedés a megszentelő kegyelemben, az isteni élet bármely közlése, akár a bűnbánat, akár az élők szentségei révén, akár jócselekedetek által, melyeket a kegyelem állapotában végzünk, valódi lelki újjászületést jelent, mégis a szó kimeritő és teljes értelmében csak a keresztséget nevezhetjük lelki újjászületésnek.

Ami a születés a természet rendjében, az a keresztség a természetfölötti rendben. A természetes születésnél emberi természetünket kapjuk mindazokkal az életerőkkel és képességekkel, melyek földi életünkre alkalmasakká, felkészültekké tesznek. Mindezt nem saját közreműködésünkkel, nem a mi erőlködésünk következtében, hanem egyenesen szüleinktől és a teremtő Istentől mintegy ajándékként kapjuk. Ilyen a keresztség a természetfölötti rendben. Beleoltja lelkünkbe az új, a kegyelmi élet magvát, új természetet ad nekünk mindazokkal a természetfölötti képességekkel és erők-

kel, melyek ennek az új, természetfölötti életnek folytatásához szükségesek és alkalmassá tesznek minket. S mindezt saját közreműködésünk nélkül, nem jócselekedeteink érdeme gyanánt, hanem tiszta ajándékként kapjuk Istentől. Egyúttal Isten földi családjába, az Egyházba belépünk, annak tagjai leszünk minden joggal és kötelességgel együtt, melyek vele járnak, egészen úgy, amint a gyermek is születése által a földi család tagja és az összes emberi jogok és kötelességek hordozója és alanya lesz. Ebben különbözik a keresztség minden egyéb kegyelemközléstől, melynek akár a bűnbánat, akár az élők szentségei, akár jócselekedeteink révén részesei lehetünk.

Ily értelemben írja Szent Pál apostol: „Mikor azonban Üdvözítő Istenünk jósága s emberszeretete megjelent, megszentelt minket, nem az igazságnak azon cselekedetéért, melyeket véghezvittünk, hanem az ő irgalmassága folytán, éspedig a Szentlélek eszközölte újjászületés és megújítás fürdője által, kit bőségesen kiárasztott reánk Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örököseivé legyünk az örök életnek." (Pét. 3, 4—7.)

És mivel a keresztség előtt lelkileg holtak voltunk, azért a keresztség igazi lelki feltámadás is új életre. Ezért hasonlítják össze már az apostolok és utánuk az őskeresztény liturgia a keresztséget Krisztus feltámadásával és kapcsolják össze a szentség kiszolgáltatását a feltámadás ünnepével. „Áldott legyen az Isten — írja Szent Péter apostol — és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újjászült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak halottaiból való feltámadása által romolhatlan, fertőzetlen és hervadhatatlan örökségre, mely a mennyekben számotokra fenntartatik." (1 Pét. 1, 3—4.)

Ennél a lelki újjászületésnél három dolgot kell különösen figyelembe vennünk: 1. Ki az, aki minket a keresztség szentségében újraszül? 2. Mily viszonyba lépünk hozzá ezáltal az újjászületés által? 3. Mit hoz számunkra ez a lelki újjászületés?

1. *Ki az, aki minket a keresztségben újraszül?* — Ezt megmondja nekünk Szent János evangéliumának már idézett szava: „Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába." Tehát a Szentlélek az, aki lelkünkben ezt az újjászületést eszközli. A víz csak a szentségi jel és eszköz, a működő a Szentlélek maga: „Megmentett minket a Szentlélek eszközölte újjászületés és megújítás fürdője által." A Szentlélek pedig Isten. Tehát Isten az, akiből újjászületünk a keresztség által. Azért mondja is ugyancsak Szent János evangéliumának már idézett szava: „Hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek, azoknak, kik nem a vérből, hanem Istenből születtek."

Mily nagy, mily magasztos ez a lelki újjászületés! Magához a Fiúisten örök születéséhez hasonlít az Atyától. Mily nagy az ember méltósága a kegyelem által! Bár mindnyájan megértenők, értékelnők, megbecsülnők és szentül megőriznők! Az újjászületést a Szentlélek eszközli ugyan, de a kebel, melyből a lélek voltaképp születik, az örök Atyának isteni keble: „Áldott legyen az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újjászült minket."

Az Atya az istenség forrása. Az újjászületés pedig részesedést jelent az isteni életben. Azért ennek a természetfölötti kegyelmi életnek, melyet az újjászületés által kapunk, ősforrása szintén az Atyaisten. Istennek kifelé való működésében ugyan mind a három isteni Személy egyenlőkép résztvesz; hiszen egy az akarat, egy a hatalom, melyet a három isteni Személy közösen birtokol. De mégis, mivel magában a Szentháromságban az isteni származásoknak, az isteni életközlésnek, melyből a Fiú születik és a Szentlélek ered, ősforrása az Atya, azért ő az a kút is, melyből az isteni életben való részesedésnek kegyelmi folyama patakzik, hogy a lelkeket a keresztség vizének közvetítésével elöntse és természetfölötti életre újjászülje. A Fiúisten megváltó érdemei szerezték meg számunkra ennek az isteni életnek kiáradását lelkünkbe, a Szentlélek pedig ennek a kiáradásnak isteni eszközlője: „Megmentett minket a Szentlélek eszközölte újjászületés és megújítás fürdője által, kit bőségesen kiárasztott reánk Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örökösévé legyünk az örökéletnek."

Lássuk most, mit kap a lélek ebben a lelki újjászületésben. — Egészen új természetet, új, természetfölötti, isteni életet. Szent Péter a megszentelő kegyelmet az isteni természetben való részesedésnek nevezi. (1 Pét. 1, 4.) Ezt a részesedést az isteni természetben közli velünk minden más szentség előtt a keresztség, a lelki újjászületés szentsége. A lélek mintegy állagában, egész benső mivoltában átváltozik. Teremtmény marad ugyan, de valami isteni szikra hatja át teremtett voltát, némiképp megistenül, mint a vas izzóvá, fényt és meleget árasztóvá lesz, ha a tűz ereje áthatja.

Az új természetből fakad az új, természetfölötti élet. A lélek elhagyja tisztán természetes életmódját, mely által csak a föld számára él, fölléje emelkedik még a pusztán emberileg vett szellemi életnek is, mely által értelmileg megismer és szabadon akar. A természetfölötti, kegyelmi életben a hit által megismeri az Istent, bár homályban, de mégis valamikép úgy, ahogy Isten saját magát megismeri, és ez a hit a túlvilágon világos látásba megy át az Apostol szavai szerint: „Most tükör által homályban látunk, akkor pedig majd színről-színre." (1 Kor. 13, 12.) A remény által oly lendülettel tör Isten felé, melyet a puszta természetből sohasem vehet, és ez a remény boldog birtoklásba megy át az örök hazában. A szeretet pedig már ezen a földön e szót adja a lélek ajkára: „Abba, Atyám!" (Róm. 8, 15.) Mert az Apostol tanúsága szerint már nem vettük többé a szolgaság lelkét, hogy ismét csak féljünk, hanem vettük a gyermekkéfogadás lelkét, amelyben azt kiáltjuk: Abba, Atyánk! (V. ö. Róm. 8, 15.) Ez a szeretet a másvilágon sem változik meg, csak örömbe öltözik és ment lesz az elvesztés minden veszélyétől.

Mindezt az újjászületés szentsége, a keresztség adja nekünk először az életben és oly tiszta ajándékként, mint semilyen más szentség vagy kegyelemközlés, melyet Isten végtelen bőkezűsége számunkra rendelt. Tiszteljük és szeressük azért ezt a nagy szentséget, őrizzük meg emlékét és főleg azt az ajándékot, melynek általa részeseivé lettünk! Ezért imádkozik az Egyház a keresztkút megszentelésénél:

„Ő termékenyítse meg ezt az emberek újjászületésére készített vizet, isteni erejének titokteljes hozzáadása által; hogy megszentelést nyerve, az isteni kegyelemforrás öléből új teremtmények szülessenek újra és mennyei nemzetség merüljön föl; és akiket megkülönböztetett vagy a nem testre, vagy a kor az időre nézve, azokat mindmegannyit a kegyelem, mint édesanya, egyetlen gyermekereggé szülje. Messzire távozzék tehát, Urunk, a te parancsodra innen minden tisztátalan lélek; legyen távol az ördögi cselszövény minden gonoszsága. Ne keveredhessék ide ellenséges erő; ne röpködjön leselkedve, ne alattomoskodjék lappangva, ne rontson fertőzve." (Szunyogh, Misszále.) (Folytatjuk.)

Ha az embert vágyai vezérlik . . .

Irta: Schmiedl Béla dr.

A Ferenc József-rakpart járókelői egyik napon arra lettek figyelmesek, hogy az Erzsébet-híd közelében, a Duna szélén egy apró játékhajócska úszik a vízen. A kis játékszer le-lesüllyedt a vízbe, majd ismét felbukkant. Akik a kis hajócskát élesebben megfigyelték, azok azt is észrevették, hogy a kis hajó orrára spárga van kötve s erre a zsinegre valami nehéz súly akaszkodhatott és e miatt billent meg a játékszer a vízen. A rendőrség mentőmótoros tagjai is vizsgálták a vizet, majd az egyik rendőr kapta magát, s mótorral a kis csónak közelébe sietett. A parton állók csak azt látták, hogy a rendőr csáklyát húz elő a mótorcsónakból, belemártja a vízbe és valami nehezebb tömeget vonszol a mótoros felé. A rendőr kihajolt a víz fölé és a következő pillanatban egy nyolc-tíz éves, fürdőruhás kisfiú holttestét emelte be a csónakjába. A kisgyermek kezére spárga volt fonódva s ennek a spárgának a végén himbálódzott a kis játékcsónak.

A rendőrség csakhamar agnoszkálta a kis szőkehajú fiúcskát. Megállapították, hogy a kis áldozat a Duna-parton az egyik csónakház talpfáján álldogálva úsztatgatta kis játékhajócskáját, amikor egy mótoroscsónak közeledett arrafelé. Valószínűnek látszik, hogy a gyermek a hullámveréstől imbolygó talpfáról leszédült és az így megszédült gyermeket aztán a hullámok között hánykolódó játékcsónak már nagyon könnyen magával rántotta a — halálba. A gyermek tehát a játékcsónaknak lett az áldozata!

Ez a Duna-parti kis gyermektragédia száz és száz más változatban ismétlődik meg a nap alatt.

Lehet az áldozat néha király is! A világ ilyenkor összecsapja a kezét és csodálkozik. Csodálkozik a királyi tragédián. Csodálkozik azon, hogy koronás fej bukik el az iszapos árban. A dolgok mélyére néző rendőrt azonban nem lepi meg az eset. Nem lepi meg pedig azért, mert ahol a kézre a szenvedély egy játékszere fonódik, ott mindig fenyegetőzik a tragédia lehetősége! A király sem kivétel! A király sem engedheti meg magának a veszedelmes játékokat. Nem flörtölhet éveken át férjes asszonnyal. Nem utazgathat és szórakozhat idegen istennővel, mert előbb-utóbb bálványimádásba süllyed.

A király is megszédülhet. Megszédíti a szenvedélyek hullámverése, és a szenvedély hajszálfínom selyemszálával a kezére fonódott veszedelmes játékszer lesz a veszte!

Az élet szinte hemzseg az ilyen Duna-parti és Themse-parti tragédiáktól. Ezren és ezren vetik el maguktól nap-nap mellett az örök élet koronáját, csakhogy rabjai maradhassanak a szenvedélynek. Az élet eme szerencsétlenjei nem „égi szemszögből" nézik az életet, hanem a földi örömök szemszögéből. Ezek nem tudnak lemondani a máról a holnapért és holnaputánért. Ezek idővel úgy legyengülnek akarat terén, hogy nem képesek elszakítani a legnagyobb veszedelem esetén sem a szenvedély selyemfínom hajszálkötelét. Ámbár az is igaz, hogy a szenvedély cukorspárgáját az ördög idővel a szenvedély hajókötelévé fonja át . . .

Azt tartja a közmondás, hogy más kárán tanul a magyar. Nos, az élet most királyi példát statuált! Öt világrész hangos attól a hullámcsapástól, amely egy koronás fejet temet el, mert a királyi kéz nem volt szabad, mert ott feszül a kézfejre hurkolt spárgán a — játékhajócska!

Tanulunk-e ebből az esetből?

Fejünkhöz kapunk-e és töprengünk-e, elmélkedünk-e azon, vajjon nincsenek-e nekünk is veszedelmes kapcsolataink? Nincsenek-e nekünk is holmi játékszereink?

Talán egy tintatartónk, amelyhez rendetlenül ragaszkodunk, mert rabjai lettünk a nyomdafestéknek, a sikernek, az elismerésnek és a tömjénezésnek? Nincsen-e egy szívünkhöz nőtt könyvünk, fényképünk, hegedűnk, ecsetünk, gyűrűnk, poharunk, tányérunk, székünk, ágyunk, barátunk, kártyapartnerünk, amiket és akiket a rendetlen szeretet és rendetlen szimpátia cukorspárgái fűznek szívünkhöz? És mert a szív nem szereti a „szakadást", azért aztán a bűnben maradunk s a hullámsírba zuhanunk.

És külön fejezetben kellene írnunk a nőről, mint a legveszedelmesebb veszedelemről. — De szóljon erről Ábris fráter . . .

— Tán huszonnégy esztendős voltam, — mondja Ábris fráter Gárdonyi: Isten rabjai-ban — mikor a sekrestyésünk megbetegedett. A veszprémi kolostorunkban történt. A prior engem rendelt helyettesének.

Egy misén felötlik nekem egy fiatal, gyászruhás asszony. Nem szoktam pedig asszonyokra nézni. De úgy állt a szeme rajtam, akár a tüzes parázs. Csak nézett, nézett.

A nézést aztán az ismerkedés követte. Bár ne történt volna meg . . .

— Bár utána ne szóltam volna, — mondja Jancsikának Ábris fráter — mert akkor nem történt volna semmi sem velem. Mert ördögnek a fonala a szó: abból fon kötelet, hogy elránthassa a keresztény lelket!

Aztán jött a következő lépés. Ahogy a másnapi

misén Ábris fráter körülhordozta a perselyt, az asszony belévet egy kis összegöngyölt papirost.

— Azt kellett volna tennem, — vallja be maga Ábris fráter — hogy odaadjam a levélkét a priornak. De az ördög akkor már fogott. A farkas a fogával ragadja az embert, az oroszlán a körmével. Az ördög az asszony szemével.

És Ábris fráter kilépett a rendből az asszonyért. Elcserélte az Eget a Földért.

Alig múlt el egy esztendő, Ábris fráter már így kesereg:

— De üresfejű ez az asszony! Nem telik bele tíz-húsz év és elhervad a szép bőr, elfonnyad a szép hús. A legszebb macskából is vén macska lesz valamikor. És én az örök életre való jussomat adtam oda! Hát nem vagyok-e én százszorta bolondabb a bibliai Ézsaunál! . . .

Bizony, ez a vallomás mindenki ajkán megszületik, aki egy asszonyi főkötőért elcseréli az égi koronát. Mert idővel minden bűnösben megmozdul a lélek. És ez a lélek felsír, felzokog, bocsánat után könyörög. Felzokogott Ábris fráterben és fel fog zokogni Eduárd fráterben és fel fog zokogni benned is, ha netalán Ábrishoz, vagy Eduárdhoz hasonlóan te is eladod a percért az — örökkévalóságot!

Ne engedd, hogy „vágyaid" vezéreljenek! Fékezze a vágyainkat a bölcs előrelátás. A fékezetlen vágy ugyanis tetszést nemz, a tetszés pedig a tettet szüli . . . a tett aztán a szokást . . . a szokás a romlást . . . és az elkárhozást.

Ez nagyon szomorú törés egy ember életében! És a legszomorúbb ebben a törésben az, hogy homokba gurul ilyenkor egy égi korona is . . .

A lelki szárazság.

Tanácsok az imát szerető lelkek számára.

Irta: Hock Konrád.

II.

A lelki szárazság harmadik fajtája.

Ez csak szemlélődő lelkeknél fordul elő. Ennek lényege, hogy a lélek Isten haragvó igazságosságát szemléli. Rendszerint a misztikus egyesülés elején lép fel, mikor a lélek túl van már a misztikus eljegyzésen.

Isten megmutatja a léleknek igazságosságát, de az isteni szeretet által megdicsőítve. Olyan ilyenkor Isten, mint az atya, ki tökéletlen gyermekét karjaiba zárja és a szeretet csókjai közt figyelmezteti előbbi rosszaságára, hálátlanságára. A lelki szárazságnak ezt a harmadik fajtáját a lélek éjtszakájának nevezik. Felülről jövő világosságban látja ilyenkor a lélek Isten haragvó tekintetét, érzi, hogy mit érdemelt volna bűneiért, ha Isten érvényesülni engedi igazságosságának szigorát. S bár Isten tartja és egyesülve van vele, mégis úgy érzi, hogy Isten eltaszította magától. Rettentő megpróbáltatás ez a lélekre, kit úgyszólván minden vigasztól megfosztott ilyenkor s nem talál sem Istennél, sem embernél támaszt.

Volt idő, mikor a misztikus kegyelmi életről írni nem lehetett a nélkül, hogy heves támadások ne visszhangzottak volna nyomában, így a lelkiélet mesterei burkoltan írtak e tárgyról s a lelkiéletben járatlanok a lelki szárazság harmadik fajtájáról írt homályos jellemzéseket, kifejezéseket átvették és a lelki szárazság első és második fajtájára alkalmazták. S lassankint közhasználatba mentek át a lelki éjtszakát jellemző kifejezések s akik közönséges lelki szárazságban szenvednek, a misztikusokat jellemző panaszokat hallatnak: Isten nem szeret, Isten elhagyott, Isten eltaszít magától. — S e kifejezéseket akkor hallatják, mikor tán ők fordultak el Istentől hűtlenségükkel, hibáikkal, bűneikkel, a teremtmények rendetlen szeretetével, s önmagukban kellene keresni vigasztalanságuk okát és megjavítani azt. A lelkivezetőknek ugyancsak résen kell lenniök, hogy ilyen önámításból kiábrándítsák és a helyes útra és alázatra, helyes önismeretre segítsék vezetettjeiket a lelki szárazság tekintetében és helyes megítélésében is.

Hogyan viselkedjünk a lelki szárazság idején?

Mindenekelőtt el kell fogadnunk azt az alaptételt: hogy a lelki szárazság baj, s állandóan dolgoznunk kell megszüntetésén. Némelyek ugyan, egyes lelkivezetők félreértett kijelentései nyomán, a lelki szárazságot tartják a lelkiélet normális állapotának. Sőt úgy vélik, hogy a lélek ilyenkor legkedvesebb Isten előtt, s hogy a lelki szárazság idején végzett ima kedvesebb, értékesebb Isten szemében, mint a lelki vigaszok között végzett. S ebből természetesen következtetik azt, hogy jobb lelki szárazságban élni, mint vigasztalásban és az ily lelkek, — következetesen — húzódoznak a vigasztól, lelkiéletük nagy kárára.

A valóságban, nem a szárazság a normális állapota a léleknek, a lelkiéletnek, hanem a vigasz. *„Szolgáljátok Istent örvendezve"* — mondja már a Zsoltáros. Szent Pál pedig így figyelmeztet: *„Örvendjetek az Úrban mindenkor, ismét mondom: örvendjetek!"* Még határozottabb az Apostolnak ez a kijelentése: *„Isten országa nem étel és nem ital, hanem igazság, és béke és öröm a Szentlélekben"*, — Isten azt akarja, hogy örömmel szolgáljunk neki s hogy az ő szolgálatában valóban boldogok legyünk. A tökéletes lelkeket már ez életben oly gyönyörökben részesíti, hogy szinte megmámorosodnak az isteni vigaszok bőségétől. *„Mely nagy, Uram, a te édességed sokasága, melyet fenntartottál a téged félőknek, melyet megadsz azoknak, kik benned biznak."* (30. zsolt.)

A legrosszabb, amit lelki szárazság idején tehetünk, az, ha türelmetlenné, bosszússá, szomorúvá vagy bátortalanná válunk. Mint ahogy a keresztet is megnehezíti, ha nem szívesen viseljük, úgy a lelki szárazság is csak növekszik, ha miatta izgatottá, vagy csüggedtté válunk. Ne adjunk tehát lelkünkben helyet semmiféle téves nézetnek és csüggedésnek. Ne gondoljuk azt, hogy Isten elhagyott bennünket. Még a lélek éjtszakájában sem hagyja el Isten a lelket, sőt bensőségesen szereti azt.

Lelki szárazság idején mondjuk inkább azt, hogy: „ma nem jól érzem magam, s azért nem tudok imádkozni", — vagy: „hibát követtem el, Isten tehát megvonta tőlem büntetésül vigaszát", vagy: „Isten meg akar szabadítani a vigaszokhoz való rendetlen ragaszkodástól, azért vonta meg tőlem egyidőre vigasztalását."

Ne gondoljuk azt sem, hogy a lelki szárazság idején végzett imáink nem érnek semmit. Ilyenkor, mindenesetre, nehéz imádkozni, de ha legalább törekszünk arra, hogy figyelmünk Istenre irányuljon, már ez a kitartás és állandó küzdelem az elszórakozás ellen, megnyeri Isten tetszését. S így a lelki szárazság idején végzett ima is értékkel bír Isten előtt. Sőt, minél több küzdelemmel jár ez részünkről, annál nagyobb értékkel bír Isten szemében.

„Az édesség ugyan sokkal jobban megfelel a mi izlésünknek és önszeretetünknek, — tanítja Szalézi szent Ferenc — *ám a lelki szárazság Isten izlésének felel meg jobban s az ő szeretetének szándékai szerint hasznosabb ránk nézve . . .*" „Szent Péter szerette a Tábor-hegyét és menekült a Kálváriától, de ez utóbbi mégis áldást hozóbb volt az előbbinél . . ." — Azoknak, akik testileg nagyon kimerültek, s akiknek ezért nehezebb az Istennel való társalgás, nem szabad azzal a gondolattal kínozni magukat folyton, hogy ők lanyhák. Szolgáljon vigasztalásukra Szalézi szent Ferencnek egy másik mondása: *„Isten hűséges szolgálójának lenni nem annyit jelent, mint mindig édességet élvezni, úszni az édességben, soha nem érezni ellenszenvet, idegenkedést a jó iránt. Ez esetben se Szent Paula, se Szent Angela, se Szent Katalin nem lettek volna Isten hűséges szolgálói. Isten hűséges szolgálójának lenni annyit jelent, mint szeretetteljesnek lenni a felebarát iránt, erősen eltökéltnek lenni Isten akaratának engedelmes teljesítésére, átadni magunkat Istennek nagy alázatossággal és szívbeli egyszerűséggel s ép ilyen lelkülettel elviselni magunk alacsonyságát, mások tökéletlenségét."*

De hibás dolog lenne, ha a lelki szárazságot egyszerűen el akarnánk viselni a nélkül, hogy megszüntetésére valamit is tennénk. Ellenkezőleg: minden eszközt igénybe kell vennünk, hogy a lelki szárazságtól megszabaduljunk. De a megfelelő gyógyszert csak akkor találjuk meg, ha ismerjük az okot, melyből lelki szárazságunk származik. Ezért kell tisztában lennünk, hogy a bajnak melyik fajtájától szenvedünk.

Testi kimerültségnél erre kell vigyáznunk: Ha csak múló természetű testi fáradtságról van szó, akkor nyugodtan ki kell várnunk, míg néhány óra, vagy néhány nap mulva ismét helyreáll egészségünk. S addig békén és megadással viseljük el a szárazságot. — De, ha tartós testi gyengeséggel állunk szemben, akkor komoly eszközökhöz kell nyúlnunk, hogy egészségünket helyreállítsuk. Szalézi szent Ferenc erre vonatkozólag így tanít: *„A lelki vigasztalanságnak néha a test rosszulléte az oka, amit szigorú böjtölés, túl hosszú virrasztás, vagy megfeszített munka idéz elő. Ezeknek elfáradás, álmosság s egyéb panasz és gyengeség a következménye. Minthogy a test és lélek szoros kapcsolatban van, mindez állandóan terheli a lelket. A baj gyógyítására könnyítsünk a testen s engedjünk neki tisztességes üdülést, hogy ismét erőre kapjon."* Természetesen ez a gyógyulás és megerősödés hosszabb ideig, esetleg hónapokig fog tartani. Ez idő alatt türelemmel, Isten akaratán való megnyugvással kell a lelki szárazság keresztjét viselnünk. Ha egészségi állapotunk annyira rossz, hogy a gondolkozás is nehezünkre esik, vagy, ha hosszabb imánál szívgyengeség és szédülés áll be, akkor korlátozni kell ájtatossági gyakorlatainkat. Szent Terézia is úgy intézkedett, hogy az ilyen beteg nővérek kevesebbet imádkozzanak és többet aludjanak és pihenjenek.

A hibák és bűnök okozta lelki szárazságnál a következőket kell megszívlelnünk: ha múló hibáról van szó, akkor azt bensőségesen meg kell bánnunk és erősen elhatároznunk, hogy többé nem követjük el. Az ilyen bűnbánó megalázkodás után nagyon sokszor visszatér a lélek békéje és vigaszos állapota. De gyakran megtörténik, hogy Isten többet kíván a lélektől. Vagy, hogy ballépésünkért valamilyen vezeklést vállaljunk, vagy, hogy magunk vádolásával a szentgyónásban tisztuljunk meg.

Ha lanyhaságunk miatt estünk lelki szárazságba, mert tán túlságosan ragaszkodunk a földiekhez és túlságosan sokat foglalkozunk földi dolgokkal, akkor csak az segíthet rajtunk, ha komolyan törekszünk kilábolni a földiekbe merültségünkből. Rendes körülmények között ez csak akkor lesz lehetséges, ha gondosabban ápoljuk lelkiéletünket, ha komolyan végezzük elmélkedéseinket és rendszeresen és erőteljesen gyakoroljuk Isten jelenlétét. Az ilyen lanyha, elvilágiasodott lelkeknek gyakran kell felindítani a bánatot is, mert rájuk különösen áll a Próféta szava: *„A töredelmes és alázatos szívet, ó Isten, nem veted meg."* (50. zsolt.)

A lelki szárazság ezen állapotában minden erőnkkel azon kell dolgoznunk, hogy jobbakká váljunk. Könnyebben elérhetjük ezt, ha állhatatosan gyakoroljuk épen azt az erényt, melyet e megpróbáltatás ad számunkra. Ha nagyon fájdalmas a lelki szárazság elviselése, vessük alá magunkat nyugodtan Isten akaratának és biztosítsuk öt, hogy készséggel álljuk ezt a megpróbáltatást mindaddig, míg ez az ő szent akarata. Ha ellenszenvet érzünk a teremtmények iránt s nincs többé örömünk munkánkban és környezetünkben, így fohászkodjunk: „Örülök, Uram, hogy meghalhatok minden földinek s egyedül Neked élhetek." — Ha égő vágy emészt az Istennel való bensőséges egyesülés után, nem szabad elnyomnunk ezt a vágyat, hanem át kell adnunk Istennek, a magunk részéről ébren tartani és éleszteni kell azt, míg a teljesedést rá kell bízni Istenre. S ha a lelki szárazság mellett még egyéb szenvedéseket is kell viselnünk, igyekezzünk türelemmel felhasználni megszentelésünkre azt is.

A megpróbáltatás idején különös nagy bizalommal kell viseltetnünk Isten iránt. Meg kell önmagunkat győznünk arról, hogy a lelki szárazság nagy áldássá válik számunkra és ezért hálát kell tudnunk mondani Istennek. Eppinger anya, a niederbronni nővérek társaságának alapítónője azt mondta, hogy a lelki szárazság mindaddig nem érte el célját, míg hálásak nem tudunk érte lenni. E mondás igen megszívlelendő. A legtöbb lélek ugyanis, főleg kezdetben, nagyon elégedetlen a lelki szárazság miatt és visszakívánja vigasztalásait. Míg a lélek ilyen állapotban van, szárazsága nem szűnik meg. Csak, ha belátja, hogy ez az állapot számára hasznos, s ezért szívből hálát tud adni, remélheti a megpróbáltatástól való szabadulást. Nem szabad elfelejteni, hogy a lelki szárazságnak ez a faja mindig huzamosabb ideig tart, legalább is néhány hónapig. E megpróbáltatás idején gyakran nehéz tisztán módszeres elmélkedést végezni, vagyis gondolatról-gondolatra haladni. A járatlan lelkek sokat gyötrődnek e miatt. Ilyenkor nem kell nagy erőfeszítéseket tenni és újra és újra erőszakolva hajtani magunkat a módszeres elmélkedésre, hanem helyette alkalmazkodni Isten szándékaihoz, az egyszerűség imáját kell gyakorolnunk, vagyis egy gondolatnál megmaradni és azt fontolgatni.

(Folytatjuk.)

Félelem.

II. Az emberfélelemmel

vívott csatáim külön fejezetet alkotnak lelkiéletemben. Zaklatásának ki vagyok téve. Erről nem tehetek. Számítanom kell érkeztére. Felkészülten kell várnom. Arról azonban már tehetek, mert tőlem függ, vajjon mások véleményétől való gyávaságomban követek-e el bocsánatos bűnt, vagy pedig tántoríthatatlanul indulok meggyőződésem és a kegyelem ösztönzése után.

Nem tagadom, többször megakaszt, vagy letérít arról az útról, amelyen járnom a komoly lelkiélet és Isten kötelez. Érzem, nagyon befolyásol másoknak, társaimnak kérdő, csodálkozó, olykor finoman gúnyos tekintete. Sokszor rajtakapom magam azon, hogy lelkiismeretem intése ellenére sem teszem azt, amit pedig az Úr Jézusnak külön megígértem. De csak azért: mert látnak, mert „mit szólnak majd hozzá" . . .? Félek, nem becsülnek majd, álszentnek tartanak. Igaz, ilyenkor könnyen találok ürügyet, *de tudom, nincs rendben . . .*

Még a javulástól is félek. Hogyan mosolyognak majd, ha tapasztalják, hogy szeretetreméltó, kedves viselkedéssel akarom legyőzni mogorvaságomat. Hibám beismerésével, bocsánatkéréssel akarom jóvátenni hirtelenkedésemet, vagy szeretetszolgálattal a sértést. És a mosolynak puszta elképzelése — mit tagadjam — megállít, zavarba hoz. Sokszor visszafordulok, vagy nagyon nehezen szánom el magam. Küszködnöm kell . . . Ha olykor-olykor Berchmans szent Jánosra gondolok, aki ezzel a jelszóval vágta keresztül magát a gyáva érzelmen, amely a Rend szabályainak megtartásától akarta visszatartani: *„Non erubesco evangelium, nem szégyenlem az evangéliumot"* (Róm. 1, 16.), akkor bátorságot, erőt érzek, hogy szembeszálljak az emberfélelemmel. Oly jól esik együtt küszködnöm a Szenttel. Együtt küszködni: mert nem lett volna szüksége erre a jelszóra, ha nem jelentett volna számára is problémát az emberi tekintet.

Az Úr Jézus is számolt gyöngeségemmel. Nem hiába hangoztatta: *„Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom azt Atyám előtt."* (Mt. 10, 32.) Ha ilyen súlyos szavakkal akar belém bátorságot szuggerálni, csak kegyesen fogadhat, amikor ingadozásom közben Hozzá menekülök. Fohászom meghallgatásra talál, ha alázatosan kérem: „Adj Uram erőt, hogy megvalljalak szavammal, és tettemmel hirdessem, hogy komolyan veszem a keresztény életet, követésedet . . . Adj erőt, nehogy megbántsalak . . ."

Elmélkedéseimben, lelkiismeretvizsgálat idején olyan világosan belátom, micsoda hiúványség volt részemről, micsoda hálátlanság: Isten szent tetszését az emberek kedvéért elsikkasztanom. Söt, ha csak kicsit elemzem eljárásomat, hiú félelmemet, rájövök, hogy több mint fele merő képzelgés. Csak képzelem, hogy figyelnek és elítélő, gúnyos véleménnyel beszélnek rólam. A valóságban kisebb gondjuk is nagyobb annál. Nagyon sokféle szubjektív elgondolást, érzést helyezek én másokba, ami pedig eszükbe se jut. De ha mégis valakinek nem tetszik az én kötelességteljesítésem, vajjon mit árthat nekem az ő nemtetszése? Vajjon, mi az a vélemény, egy emberparány véleményecskéje egy másik emberparány Isten felé törekvéséről? Egy buborék, amely elpattan . . . És ettől félek?! Közben az egyedül abszolút normától, Isten véleményétől, az Ő helyeslésétől, vagy nemtetszésétől még csak meg sem remegek?!

Megbecsüléssel, bizonyos irígységgel nézek olyanokra, akik kedvesen és határozottan, minden merev makacsság nélkül, nyugodt könnyedséggel teszik túl magukat minden emberi félelmen. Ez a megbecsülés valóban megilleti őket. — De nekem is kijár: ha megvallom Krisztust az emberek előtt.

De ha előfordulna, hogy törekvésem Isten szolgálatában, a lelkiéletben nemtetszést váltana ki, vajjon hiúságomat féltve meghátrálhatok? Tegyük fel, csakugyan lenéző mosollyal fogadják hibám javítását. Kikeresik és megtárgyalják jó szándékkal, jó akarattal, de hát mindíg valami gyarlósággal végrehajtott cselekedetemből a negatívumot, amelytől pedig az Úr nagy megértéssel eltekint, a jót pedig Szívébe zárja. Vajjon ilyenkor engedjem magam befolyásoltatni? Az ő kedvükért ne törődjem Krisztus tetszésével?

Mégis: bánt és kellemetlen érzést okoz, ügyetlennek érzem magam, zavarba hoz, akaratlanul is bénít, ha arra gondolok, hogy rossz színbe tünök fel, félreértenek, elhidegülnek . . .

Mondjuk, hogy mindez igaz. Akkor is a megszégyenülést választom, de emberi tekintet nem irányíthatja lépéseimet! Egy kis megaláztatást, félremagyarázást csak elviselek azért az Úr Jézusért, Aki az Atya útjait követve elviselte, hogy hamis prófétának, leleplezett népámítónak, hurokra került csalónak nézzék olyanok is, akik pedig már-már hittek Benne, messiási küldetésében . . .

Az elmélkedések, imák, motiválások után még mindíg dolgozik bennem a hiú emberfélelem. Hiába, nagyon természetünkbe fészkelte magát ez az érzelem. Teljes felszabadulás csak komoly munka és hosszú fejlődés, lassú átalakulás után jön létre. Amihez nagy türelem és kitartás kell. Emberfélelemmel való birkózásom közben az erő, elszántság mellé ezt a nyugodt türelmet és végigkitartást is kérnem kell. És gyakorolnom, hogy győzelmem biztos legyen! És felszabadulva az emberi tekintet bénító, hátráltató hatása alól, nagy lépésekkel haladjak a tökéletesség útján. *G. L. S. J.*

A megszentelő malaszt.

Irta: Gausz Tibor S. J.

Nyilt és titkos vágyak.

A jó Isten kiszámítottan, tervszerűen alkotta az embert. Szervezetünkben semmi sem fölösleges, mindennek megvan a maga fontos szerepe, még a szemöldöknek is, a szempilláknak is különös feladatot kell teljesíteni: védeni az egyik legfinomabb, legkényesebb „műszerünknek", szemünknek épségét. Testünk minden kis izecskéjére szükség van, hogy Isten elgondolása szerint tökéletes legyen a „teremtés koronája" — az ember.

A lelkiélet irányait is a jó Isten szabta meg. Ő helyezte belénk a különböző érzelmek színes skáláját. Ő engedte meg, hogy a legváltozatosabb szenvedélyek kísérjenek egészen a sírig. A jó Isten szemszögéből tekintve a nagyság utáni vágy sem cél nélküli bennünk. Nagy feladatot kell betöltenie, állandó lökésekkel a Teremtő által elgondolt gyönyörű magaslatokra kell föllendítenie bennünket.

Sajnos, mi nem ismerjük fel a legtisztábban látó művész terveit. Sokszor ösztönösen és téves irányba fejlesztjük azokat a képességeket és energiákat, amelyeket Isten az Ő általa kitervezett cél elérésére helyezett belénk. Kicsiny, szűk látókörünkön belül apró célokat tűzünk ki magunk elé és annak elnyerésére összpontosítjuk minden erőnket. A falu leánya, a szép természet gyermeke érvényesülési lehetőségét a városi életben ismeri fel . . . Otthon szabad életet élhetne, de ő inkább választja a városi szolgálatot . . . A masamódlány a középosztályt majmolja. Erre megy minden összekuporgatott pénzecskéje! A középosztály fölfelé törekvő vágyának félszegségeit talán legjobban Eugène Labiche és Edouard Martin rajzolták meg a „Poudre aux yeux" című vígjátékukban.

Érdekes jelenség az is, hogy ha valaki már eljutott a megkívánt magaslatra, megveti az alatta állókat. A jobbmódú gazda szinte szóba sem áll a napszámossal, pedig valamikor ő is vagy ősei is napszámból éltek. Az úr megveti a szegényt. A római patrícius állatként kezeli a rabszolgát. A bramin egyenesen tisztátalanná válik, ha páriával érintkezik . . . Mindenki magasabb fokra törekszik, érvényesülni akar, nyiltan vagy titokban a megtiszteltetés koszorúja után nyúl . . . Éva is ezért tépi le azt a bizonyos almát az élet fájáról. Mindentudó akart lenni, mint az Isten és halhatatlan Luciferből is ez a titkos vágy robban ki végzetes mondatával: „Hasonló leszek a Fölségeshez! Az égbe megyek fel én, az Isten csillagai fölé állítom trónomat!" (Iz. 14, 14)

A fölfelé törtetésnek ilyen megnyilatkozása bűnös, a biztos bukáshoz vezet! Ha nem is anyagi, de erkölcsi összeomláshoz, a lelki katasztrófához. Erről tanúskodik a pokol léte, az eredeti bűn nyomába lépő kínos nyomor és szenvedés, a nap-nap után szomorúan lejátszódó embertragédiák!

Az Isten terve.

Az emberi remekmű alkotója más útra mutat. Az érvényesülés, a fölfelé törekvés vágyát másképp óhajtja kielégíteni. A vágynak és a megvalósulásnak gyönyörű harmóniában kell találkozniok, amelyben nincsen semmi bűn, semmi rendetlen és mégis teljesen kielégít! Sőt, ép azért elégít ki, mert a legfölségesebb, mert a legtisztább, mert a Teremtő elgondolásából fakad! Ha rendetlen volna, ha bűnös volna, nem is nyugtatná meg az embert!

A katolikusoknak igazi érvényesülése, nagysága a megszentelő kegyelemben van! Már láttuk, hogy a megszentelő malaszt messze fölemel természetünk fölé olyan magasra, hogy magát az Istent érjük el! Bizonyos értelemben itt valósul meg Nietzsche „Übermensche", csakhogy nem tévutakra tévedt filozófiai elgondolás szerint, hanem a legmerészebb és legreálisabb isteni tervezésben. Mert az Isten jósága folytán a megszentelő kegyelem által részesei leszünk magának az isteni természetnek!

Igaz ez? Lehetséges ez? Valóban részesedhetünk mi Istennek természetében? Nem jelentené-e ez azt, hogy bizonyos értelemben mi is Istenek leszünk? De ha ez azt jelenti, akkor eleve is kizárt dolog, mert nem lehetünk egyszerre emberek is — és Isten is!

Milyen sikert jelentene a pedagógiában, ha a nevelő, mintegy varázsütésre a saját tulajdonságaival ruházhatná fel a gyermekeket. Milyen könnyű lenne lefékezni a fékevesztett szilajságot, lustaságot, hazugságot . . . Fölöslegessé válnának a pedagógiai könyvek, módszerek, hiszen a nevelő a legegyszerűbb módon a saját nyugalmából, ambíciójából, pontosságából adhatna át valamit . . . Vagy, milyen szenzációt keltene, ha egy különös tehetséggel felruházott állatidomító az állatokkal közölni tudná az emberi természetet, hogy attól kezdve már emberi módon élhetnének, megnyílna számukra a tudomány eddig soha föl nem fogott gyönyörűsége, a művészet, a haladás, a kultúra!

Mind álom! Az emberi részesedés az isteni természetből, bár sokkal nagyobb, mégis valóság! A katolikus embernek rá kell eszmélnie, élnie kell az igazságot: a kegyelem által az Isten természetében részesedik!

Előre ki kell jelentenünk azonban, ez nem jelenti azt, hogy Isten mintegy kiszakít saját szellemi valóságából valamit, azt helyezi belénk. Nem! Az Isten természetének közlését úgy kell elképzelnünk, hogy Isten a lélekbe teremt valamit, amit mi megszentelő malasztnak nevezünk és amely kegyelem isteni erővel, tulajdonsággal, képességekkel lát el. A megszentelő kegyelem tehát, bár teremtett valami, valóban Isten természetében részesít, mert olyan méltóságot ad, olyan tevékenységre képesít, olyan életszintre emel, amely természetszerűleg csakis az Istené, az Isten sajátos tulajdonsága! Ezért méltán írhatott a Zsoltáros Isten által felvilágosítva: „Istenek vagytok és a Fölségesnek fiai!" (81. zs. 6. v.)

Micsoda szédítő magaslat! Milyen káprázlató ígéret! Mennyire fölülmúlja az emberi vágyat! De:

lehetséges ez?

Nem képzelünk mi el valami lehetetlent? Nem túlméretezett-e állításunk? Nem! Mert egyrészt Isten ennél sokkal nagyobb titkot ismertetett meg velünk,

másrészt ez a tan a Szentírásban és a szenthagyományban kétségkívül, világosan föltalálható! Az Isten Krisztusban sokkal nagyobbat, felfoghatatlanabbat tett, mint amikor magához bennünket felemel! Az Úr Jézus Krisztus Isten is és ember is egyszerre! Az Úr Jézus Krisztusban a második isteni személy emberi természetet vett fel, következőleg ő egy személy, két, isteni és emberi természettel. De az Úr Jézusban az isteni természet nem teremtett valami, mint bennünk a kegyelem, hanem maga a teremtetlen, örökkévaló Isten! Jézus a szó legszorosabban vett értelmében Isten is és ember is! Ha pedig ez lehetséges, miért volna lehetetlen az ehhez csak hasonló, kisebb értékű részesedés az Isten természetéből?

Igaz. Értelmünkkel ennek a titoknak lehetőségét sem foghatjuk föl. Ha Isten ki nem nyilatkoztatta volna, soha rá nem jöhettünk volna. De Isten a mi nagy vigaszunkra tudtunkra adta nagy ajándékát. Olvassuk csak a Szentírás idevonatkozó gondolatait. „(Isten) a fölötte nagy és drágalátos ígéreteket ajándékozta nekünk, hogy ezek által *részeseivé legyetek az isteni természetnek!*" (2 Pét. 14.) Szent Pál, a lánglelkű apostol pedig így ír: „Mi pedig mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén az Úr dicsőségét, *ugyanazon képmássá* fogunk átváltozni dicsőségről-dicsőségre, az Úr lelke által!" (2 Kor. 3, 18.)

Idetartoznak azok a szövegek is, amelyek az Istentől való születésünkről és Isten-fiúságról beszélnek. A születés ugyanis magát a természetet közli és csak az nevezhető fiúnak, aki atyja természetében jelenik meg! Ebben a megvilágításban talán még jobban megértjük az Úr Jézus Nikodémusnak tett kijelentését: „Ami a testből született, test az; és ami a lélekből született, lélek az. Ne csodálkozzál, hogy azt mondottam neked: szükséges újra születnetek!" (Ján. 3, 6.) Szent János evangélista pedig így ír: „Mindazoknak pedig, akik befogadtak, hatalmat adott, hogy *Isten gyermekeivé* legyenek, azoknak, akik hisznek az ő nevében, akik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem nem a férfi indulatjából, hanem *Istenből születtek.*" (Ján. 1, 12.)

Az anyaszentegyház a kegyelem roppant nagy értékének tudatában mindennap kitartóan könyörög: „Isten, ki az emberi természet méltóságát csodálatos módon alkottad és még csodálatosabb módon megújítottad: add, hogy e víz és bor misztériuma által annak *istenségében részesülhessünk*, aki emberségünknek részesévé lenni méltóztatott: Jézus Krisztus, a te Fiad, a mi Urunk!" Húsvét utáni 4. vasárnap külön is így imádkoztat: „Isten, ki ennek az áldozatnak tiszteletreméltó bemutatása által *az egy fölséges istenség részeseivé teszel minket:* engedd, hogy . . . azt méltó életmódunkkal el is érhessük." Urunk mennybemenetelének ünnepén pedig ujjongva mond ezért a nagy ajándékért köszönetet! Olvassuk csak; és imádkozzuk is egyszerre: „Valóban méltó és igazságos, illő és üdvösséges, hogy mi neked mindenkor és mindenhol hálát adjunk, szentséges Úr, mindenható Atya, örök Isten, Krisztus Urunk által. Ki föltámadása után minden tanítványának nyilván megjelent és szemük láttára emelkedett fel az égbe, hogy *minket istenségének részeseivé tegyen.* És ezért az angyalokkal és főangyalokkal, a trónálló és uralkodó égiekkel és a mennyei seregnek egész csapatával dicsőséged himnuszát énekeljük, szünet nélkül zengve: Szent, szent, szent!"

A szentatyáknál is lépten-nyomon találkozunk ezzel az igazsággal! Szent Irenaeus Jézus végtelen szeretetére mutat rá, amikor erről elmélkedik és bennünk is felkelti a viszontszeretet gondolatát: „A mi Urunk, Jézus Krisztus végtelen szeretetből azzá lett, amik mi vagyunk, hogy minket olyanná tegyen, amilyen ő!" (Haer. 1, 5. prae.) — Vajjon mit jelentett Jézus számára azzá lenni, amik mi vagyunk a kegyelem magasztos ajándéka nélkül?!

Szent Ágoston is egész hasonlóan ír: „Saját természetében megmaradva, a mi természetünk részesévé lett, hogy mi a magunk természetében megmaradván, *az Ő természetének részeseivé legyünk!*" (Ep. 140 c. 4. n. 10.)

A mi büszkeségünk.

Nagy szent Leó karácsonyi beszédében a megszentelő kegyelemnek legbelsőbb lényegét érinti és azt mondja: „Ismerd meg, ó keresztény, méltóságodat és az isteni természet részesévé lévén, ne süllyedj vissza korábbi nyomorúságodba hozzád méltatlan magaviseleted által!" (De nat. Dom. serm. 1. c. 3.) Milyen mély következtetést von le a nagy Szent: „Az isteni természet részesévé lévén — ismerd meg méltóságodat!" Mennyire idegen gondolat ez sok-sok katolikus számára! Büszkék vagyunk szellemi fölényünkre! Fitogtatjuk lépten-nyomon tudásunkat . . . A külső címek, hivatalok halmozása dicsőségvágyunkat teljesen kielégítik! Szépségünk, termetünk finom vonalai, arcunknak harmónikus vonásai, a nagyszerűen sikerült saison ruha — ezek a mi „értékeink"! Igazi méltóságunk okára még csak nem is gondolunk! Hányszor teljesedik rajtunk az, amitől szent Leó óv: „Ne süllyedjünk vissza korábbi nyomorúságunkba, hozzánk méltatlan magaviseletünk által!" Milyen reformra volna itt szükség elsősorban saját értékelméletünkben!

Nagyon érdekes Szent Pálnak gondolkodásmódja is. Hogy mennyire becsüli a földi dolgokat és mennyire értékeli a kegyelem nagy adományát, azt klasszikus módon emeli ki a korinthusiakhoz írt levelében: „Mint körülmetélt hivatott-e valaki? ne tüntesse el körülmetéltségét! Körülmetéletlenül hivatott valaki? ne metéltesse magát körül! A körülmetéltség semmi és a körülmetéletlenség is semmi . . . Mint rabszolga hivattál meg? Ne gondolj vele; de ha szabad is lehetsz, inkább használd fel azt (szabadságot? rabszolgaságot?)! Mert aki mint rabszolga hivatott meg az Úrban, az Úrnak szabadosa; hasonlóképen, aki mint szabad ember hivatott meg, Krisztusnak rabszolgája. Vételáron vétettetek meg, ne legyetek emberek szolgái!" (1 Kor. 7, 18—24.)

Ne felejtsük el, hogy Szent Pál az akkori kornak két legellentétesebb értékét emelte ki! A zsidó szemében nem volt semmi sem megvetésre méltóbb, mint a körülmetéletlenség. A rómaiak előtt pedig a legmegbélyegzőbb állapot a rabszolgaság! Mennyire értékelhették az első keresztények az isteni természet közlésének ajándékát, ha Szent Pál minden különösebb kitérés és bizonyítás nélkül a legegyszerűbb szavakkal csak annyit ír: „*Mint rabszolga hivattál meg? ne gondolj vele . . .*"

Mi lenne a válasz, a visszhang ma, ha a modern kor keresztény rabszolgáinak, a munkásoknak és munkaadóknak és a világ szája szerint igazodóknak tömegébe ezt a szentpáli gondolatot beledobnók? Az egyik része cinikusan nevetne fölötte, a másik súlyos öklét rázná . . . Ez a tény viszont csak azt jelenti, hogy mi, katolikus keresztények, már elfelejtettük értékeinket! Elfelejtettük igazi méltóságunkat! Nem törődünk azzal a kitüntetéssel, amely reánk vár az Isten nagy jósága folytán.

Pedig nekünk elhivatottságunk van! Mi vagyunk a föld sója! Mi „istenek vagyunk és a Fölségesnek fiai"!

Az isteni szeretet hőse.

Dom Pius de Hemptinne O. S. B.

Irta: Dr. Angeli Ottó.

Szent Benedek ősi rendjének ezernégyszázéves fájára, mely az évszázadok hosszú sora alatt a szenteknek beláthatatlan sokaságát termette, a mult évszázadban új tavasz nyílott. Ennek az új monasztikus tavasznak egyik csodálatosan szép virága, melyből az életszentségnek, a misztikus élet mélységeinek illata árad, Pius de Hemptinne, a maredsousi (Belgium) apátság tagja. Mindössze 27 évet élt, de ez idő alatt a kegyelmi élet oly gazdag kibontakozásra jutott lelkében, hogy joggal alkalmazhatjuk rá az Irás szavait: *„Mivel hamar tökéletessé lett, hosszú időt töltött be."* (Bölcs. 4, 13.)

Gyermekkora.

De Hemptinne Pius, családi nevén Iván, előkelő, vallásos belga családból származott. Már kisgyermek korában feltűnő érzék nyilvánult meg benne Isten és a természetfeletti dolgok iránt. Szinte spontán előtörő istenszeretet árad szét gyermeki életének minden vonatkozásán. Ez ad utolérhetetlen bájt természetes, fesztelen, mindamellett fegyelmezett magatartásának növekvő ifjúkorában is. Ahol csak megjelent, örömöt terjesztett maga körül.

Elemi iskoláinak elvégzése után szülői a maredsousi bencés apátság iskolájába adták további tanulmányokra. Itt jutott először érintkezésbe Szent Benedek fiaival, akiknek soraiba Isten később őt is meghívta A kolostori iskolában főképen mint a gyakori szentáldozás buzgó apostola tűnt ki. (Kb. két évtizeddel X. Pius előtt!)

Hivatása.

Tizenhatéves volt, amikor az Úristen a szent hivatás csillagát először felragyogtatta lelkében. A hivatás szavát úgy tekintette, mint Isten szeretetének figyelmességét. Azonnal felel a hívásra: egész lélekkel és határozottan kész követni a hívó szózatot. Hamarosan tisztába jött azzal is, hogy Isten őt éppen abba a kolostorba hívja, amelynek imádságos levegőjében nevelkedett már évek óta; ez lesz számára az a hely, mely — saját szavai szerint — „kiválóan alkalmas Isten szeretetére".

Iván lelkiélete eddig símán haladt előre, semmi kétely, vagy nehézség nem zavarta ifjú lelkét. De Isten az ő választottjait nem kíméli meg a küzdelmektől, szenvedésektől. Ez alól Iván sem volt kivétel. Mihelyt az isteni hívó szóra kimondta lelkesülten az igent és szülei beleegyezésével megtette a lépéseket a szerzetbe való belépésre, azonnal heves küzdelem, nyugtalanság lepte meg lelkét. Igéző szépségben áll előtte a szerzetesi élet, máskor viszont elviselhetetlenül nehéznek, kibirhatatlannak látja annak szigorúságát, magát pedig teljesen tehetetlennek érzi annak viselésére. Természete tusakodik az áldozat ellen, melyet akarata magára akar vállalni. Ily lelki állapotban érkezett el a nap, amikor búcsút mondva a világnak és a szülői otthonnak, belépett a monostor kapuján. Itt még keményebb küzdelem várt rá: teljes lelki elhagyatottság, szárazság ülte meg lelkét. *„Ha mindezekben nem látnám Isten akaratát, nem birnám ki"* — írja haza. De ez az első próba nem tartott sokáig. Amikor 1897 dec. 16-án magára öltötte a szerzetesi ruhát, egyszerre eltűnt lelkéből minden békétlenség és az isteni kegyelem napjának vigasztaló fénye ragyogta be azt. Most már teljes világossággal látta hivatását: *Szeretni Istent szívének minden erejével!*

A noviciátusban szigorú, aszkéta noviciusmesterének vezetésével teljes buzgósággal állott neki a lelkiélet nagy feladatának: meghalni önmagának és egyedül Istennek élni. Mindenekelőtt fenntartás nélkül átadta magát az újoncmester kezébe és mindenben a legpontosabb engedelmességre törekedett, másrészt pedig törekedett elmélyedni Isten jelenlétébe és az imádságba. Legfőbb igyekezete volt, hogy a liturgiát minél jobban átértse és abban a lehető legbensőségesebben vegyen részt. A teológiát előkészítő filozófiai kurzus elvont és a gyakorlati hitélettel közvetlenül nem érintkező igazságai hidegen hagyták Pius lelkét, aki inkább a szív, mint az ész embere volt. Részben talán ennek is tulajdonítható, hogy lelkiéletében ez a két év stagnálást mutat. Az Isten utáni vágy most is ég lelkében, de úgy érzi, hogy lelkének szabad szárnyalását valami lekötve tartja. Ebből azután kínos feszültség keletkezett lelkében, mely csak a következő év őszén tartott lelkigyakorlatokban oldódott fel. A kegyelem áradása elragadta lelkét és vitte feltartóztathatatlanul az életszentség magaslatai felé. Ettől fogva egyetlen törekvése önmagát fenntartás nélkül átadni a kegyelem működésének, önmaga teljes felemésztéséig. A lelkigyakorlatot követő napon kezdi írni lelki naplóját, melynek ezt a nevet adja: „Napló a jó Isten számára." Valóban a jó Isten számára írta e naplót, melybe beleírta Istent szomjazó lelkének legbensőbb titkait, leggyöngédebb megrezdüléseit.

Magaslatok felé.

A löweni apátságban a teológiai évek alatt lelkiélete hatalmas lendülettel ívelt a misztikus élet magaslatai felé. Ezt a föllendülést természetesen az isteni kegyelem hozta létre, de ennek működését főkép két körülmény mozdította hathatósan elő. Az egyik az, hogy a teológiai tanulmányok sokkal közelebb álltak lelkéhez, mint a filozófia, a másik meg az, hogy lelkiéletének vezetését most a löweni perjel vette át, ugyanaz, aki a fentemlített lelkigyakorlatokat is adta. Piusban kitűnő tanítványra akadt. Az ifjú szerzetes nemcsak ésszel igyekezett megtanulni a dogmatikus igazságokat, hanem imádságos szívvel is átelmélkedte azokat és lelkiéletébe is szervesen beállította. *„Befejeztük a Szentháromságról szóló fejezetet,* — írja egy helyen — *de szívemmel még nem dolgoztam föl teljesen."* Ez utóbbi munkát nem az előadóterem padjain, hanem a cella csendjében és a tabernákulum előtt töltött adorációkban végezte. És ennek köszönhette, hogy a hitigazságok nem holt igazságok maradtak számára, hanem élő és éltető valósággá váltak, melyek átmentek vérébe és irányították lelkiéletét.

De ezek a körülmények csak alkalmak voltak az isteni kegyelemnek arra, hogy Pius lelkét megragadja és hatalmas lépésekkel vigye előre a misztikus lelkiélet útjain. Az isteni szeretet tüze eddig nem tapasztalt hatalmas lánggal lobbant föl szívében; érzi, hogy teljesen Isten kezében van, aki feltartóztathatatlanul viszi őt a tökéletes egyesülés felé. Az isteni szeretetnek ilyen megnyilvánulására Pius nagylelkűen felelt: az 1901. év folyamán három ünnepélyes felajánlást tett, hogy önmagát minél tökéletesebben átadja Isten kezébe. Először márc. 25-én, az Ige megtestesülésének napján az örök Igének ajánlotta fel magát, hogy amint az egykor a bold. Szűzben testet öltött, úgy most az ő lelkében is öltsön testet, folytassa őbenne misztikus életét. Nagyboldogasszony ünnepén tett második felajánlásában a bold. Szűz szolgálatára ajánlotta föl magát. Ezt követte karácsony ünnepén a harmadik felajánlás, mely ismét a megtestesült Igének tétetett. Vajjon miért tette Pius e felajánlásokat? Megmagyarázza ő maga: *„Ha a Szeretet egy nagylelkű szivet birtokába vett, kérlelhetetlenül megköveteli tőle, hogy mindenét áldozza föl neki, míg csak semmije, egyáltalán semmije sem marad. És ekkor kezdi a lélek saját teljes tehetetlenségét megismerni, de egyben erősnek érzi magát Istenben."* A szeretetnek ez a kínos vergődése volt az, mely Piussal folyton újabb felajánlásokat tétetett, ami viszont Istennek mindig újabb alkalmul szolgált arra, hogy szeretetének újabb érintéseivel feleljen arra.

A szeretet kiáradása.

Pius lelke önfeledten merült el az isteni szeretetben. Ámde a szeretet parancsa azt kívánja, hogy Istenben és Istenért felebarátainkat is szeressük. Isten szeretetének teljességéhez hozzátartozik a felebaráti szeretet is. Ezért Isten szükségesnek tartotta Pius figyelmét erre is ráirányítani. *„Szerelmesem e napokban* — írja 1901 októberében — *felvilágosított és igen meghatóan beszélt nekem a felebaráti szeretetről. Eddig némileg megelégedtem a szeretet parancsának első részével, a nélkül, hogy a másikba, a Mandatum novum-ba belemélyedtem volna. Most azonban világosan megértettem, hogy a lélek nem vonhatja ki magát mindenből, ami őt körülveszi, hogy egyedül csak az elrejtett Üdvözítő szeretetének éljen . . . Egyesülnünk kell egymásközt is egy mélyen gyökerező szeretetben, mely minden önzést számüz és a Szentháromság személyeinek példájára összefüz minket."* És erre a kölcsönös, önzetlen, megértő, áldozatos testvéri szeretetnek gyakorlására kitűnő alkalom kínálkozott a közös, kolostori életben. És Pius igyekezett is felhasználni ezeket az alkalmakat. Természetfeletti világban élő lelke főképen a lelki igényeket, szükségleteket látta meg és azokon igyekezett segíteni. És miután kiválóan értett ahhoz, hogy a társalgás fonalát lelki dolgokra irányítsa, ilyenkor a lelkek megnyíltak előtte, mindig kész és hozzáértő segítőre találtak. Észrevették ezt elöljárói is és az ingadozó, küszködő lelkeket ügyesen Piushoz irányították, hogy azok tőle eligazítást, buzdítást nyerjenek.

A tűzpróba.

Mint a téli álomból ébredő természet a tavasz éltető napsugarára egyszerre zsendülni kezd és hamarosan teljes virágdíszbe öltözik, úgy Pius lelke is az isteni kegyelem napjának érintésére hamarosan kibontakozott és az erények virágdíszébe öltözött. Ezt az időt méltán nevezhetjük az ő életében lelki tavasznak. De miként a nagy természetben az üde tavaszra a forró nyár következik, amikor ugyanaz a nap, mely eddig kellemes melegével virágba borította a természetet, most kínzó forrósággá válik, hogy a virágokból fakadt gyümölcsöket megérlelje, úgy a lelki életben is az isteni szeretet napja, mely kezdetben vigasztaló édességgel töltötte el a lelket és gyors zsendülést hozott létre abban, egyszerre csak kínzó szárazsággá válik, mely égeti, gyötri a lelket. Ebben a lelki szárazságban, mint forró nyárban érik a lélek, ilyenkor acélozódnak meg erényei. Keresztes szent János, a misztika doktora, lelki éjtszakának nevezi e megpróbáltatásokat, miután ezekben a lélek teljes sötétségbe merül, eltűnik előle minden, ami eddig vigasztalást és biztosságot nyujtott neki. A lélek rádöbbent arra, hogy Isten a legfőbb jó, a végtelen tökéletesség, akit végtelen szeretet illet meg. Másrészt mindjobban feltárul előtte saját semmisége, nyomorúsága, bűnössége, és azért úgy látja, hogy ő képtelen Istent méltóképen szeretni. Egyrészt olthatatlan szomjúságot érez Isten után, aki ellenállhatatlanul vonzza őt maga felé, másrészt ugyanez az Isten — úgy érzi — végtelen távolságba távozik tőle, teljes sötétségbe burkolózik, nem tudja őt elérni. Ebből kifolyólag azután kimondhatatlan kínokat érez, melyek a tisztítótűz kínjaihoz hasonlók, emberi szavakkal ki nem fejezhetők és csak az tudja azokat igazán megérteni, aki maga is átélte.

Piusnak is át kellett mennie ezeken a megpróbáltatásokon, az ő életébe is beköszöntött a boldog tavasz után a kínzó, forró, érlelő nyár. Ez az új időszak ünnepélyes fogadalmának letételével veszi kezdetét (1902 márc. 21.), amikor újabb (negyedik) felajánlást is szerkesztett, melyben a Szentháromságnak ajánlva fel magát, ünnepélyesen lemondott összes lelki javairól is, melyeket a szerzetesi fogadalom meghagyott neki, egészen kiüresitette lelkét, hogy Isten korlátlanul birtokába vehesse azt. Ettől fogva az isteni szeretet, mely eddig legfőbb vigasztalása volt, egyben a legnagyobb szenvedések forrása is számára. *„Itt a földön a szeretet nagy titkai* — írja — *egyben a szenvedésnek legmélyebb mélységei. A szeretet akkor lesz igazán titok a lélekben, amikor annak legbensőbb mélyét eléri; a szent szeretetláng azonban a mélységeket nem tölti be a nélkül, hogy egyben fájdalmas égési sebeket ne okozzon."* Máskor meg igy kiált fel: *„Istenem, szeretettől lángoló szivet adtál nekem, mely szünet nélkül kínoz vagy az utánad való mérhetetlen vággyal, vagy ismét a Te jelenlétednek fájdalmas hiányával."*

A teremtményektől már elszakadt, Istent nem találja, mintegy ég és föld között lebeg teljes elhagyatottságban. E mellett kísértések is kínozzák. Mit tegyen? Teljes bizalommal az Úr karjaiba veti magát: *„Jól tudom, Istenem, hogy Te a lelkeket, akik téged őszintén szeretnek, keserű órákon vezeted át, melyekben sötét árnyak takarják el világosságodat és őket nyugtalanságba és sötétségbe taszitják, órákon, melyekben a kisértés hullámai lelkünket fenékig felkavarják . . . Uram, mily zavarban van akkor a lelkünk! . . . De honnét várja ily szükségben szabadulását, ha nem Tőled, Jézusom, aki benne szunnyadsz, amint egykor Péter hajójában és ajkadnak egy szavával a legvadabb hullámoknak is csendet parancsolsz?"*

A fő az, hogy a lélek ilyenkor is mindig hűséges maradjon a legnagyobb szárazság és kisértések közepette is, azaz imáit, kötelességeit pontosan végezze és a ráboesátott kereszteket türelemmel, nagylelkűen viselje. És Pius ezt meg is tette. Rendszeresen gyakorolta lelkiatvja útmutatásai szerint a szerzetben szokásos vezekléseket, naponkint elvégezte szokásos magánájtatosságait, melyek közül legfőbb volt az Oltáriszentség látogatása. Lelkiéletének tengelye, napjának főfog-

lalkozása a liturgia volt, melyről Szent Benedek azt parancsolja Regulájában, hogy annak semmit eléje ne tegyenek a monostorban. Hogy mily lényeges helyet foglalt el Pius lelkiéletében a liturgia és mennyire átment a vérébe, azt mutatják feljegyzései. Egyik helyen pl. így írja le a bencés napi életét, melyet a liturgia von be az örökkévalóság fényével: *„Vannak az Úrnak kedvencei, akik sohasem hagyják el a szentélyt, hanem az oltár közelében választanak maguknak állandó lakhelyet; ezek a szerzetesek. A szentély árnyékában ütik fel sátrukat és életüket az isteni szolgálatnak szentelik. Minden reggel ott látni őket az oltár körül összegyülve a szent titkokat ünnepelni. A fölséges áldozat a középpont, mely körül a zsolozsma imaórái keringenek. És ha az emberi élet magában véve alig több, mint a kis vízcsepp (melyet felajánláskor a pap a borba vegyít), így végtelen értéket nyer az isteni vérrel való egyesülés által és így képessé válik arra, hogy az isteni kegyelmet és irgalmat ránk leesdje. Az oltár titkát felfogni, az igazi élet kezdete; az oltárról élni annyit jelent, mint szentnek lenni, mint Istennek tetszeni; az oltárhoz fellépni pedig, hogy a szent titkot ünnepeljük, annyit jelent, mint a legfölségesebb méltóságot viselni, ami az Isten Fiának és tisztaságos Anyjának méltósága után csak elképzelhető.“*

Királyi papság.

Igy teltek el Pius napjai is az oltár előtt, a liturgia fényében és lassankint elközelgett a nap, amikor ő is felléphetett az oltárhoz a szent titkokat ünnepelni. Hogy hogyan készült erre a nagy napra, ismét feljegyzéseiből láthatjuk legjobban. *„A Szentlélek gazdag kiáradását várom szegény lelkembe; neki adom át lelkemet tökéletesen, hogy abban tetszése szerint működhessék. Boldogságom nagy. Mégis kénytelen vagyok a pappászentelést úgy venni, mint egy fájdalmakat ígérő eseményt . . . Érzem nagyon, hogy a papi cselekmények pillanatában egyek vagyunk Krisztussal. A pap, miként Krisztus, egyesíti saját személyében az áldozatot bemutatót és az áldozati bárányt. Mily rettenetes ez az áldozat! És mégis teljes horderejében kell azt felfognunk, ha a kézföltételhez akarunk járulni; készen kell lennünk arra, hogy a szenvedéseket viseljük oly mértékben, amint azt a szeretet számunkra elkészítette . . . De pappá lenni még nem minden. A felszentelés pillanatával megkezdődik saját énünknek keresztrefeszítése . . . És ha magunkat teljesen feláldoztuk és igazán papok lettünk, akkor egész életünknek folytonos áldozattá kell válnia.“* Mindezekből világosan láthatjuk, milyen lelkülettel készült Pius a pappászentelés nagy pillanatára.

Krisztus szőllőjében.

A várva-várt nap 1903 augusztus 30-án érkezett el, amikor a namuri püspök Maredsousban őt pappá szentelte. Felszentelése után visszatért Lőwenbe, ahol még a teológia utolsó évfolyamát végezte el. Ennek elvégzése után 1904 nyarán hazatért saját apátságába, Maredsousba, ahol nemsokára megkapta beosztását: apátja a kolostori iskolába helyezte, ahol egykor mint növendék volt, és a növendékek felügyelőjévé nevezte őt ki. Rokonszenves egyénisége, mély lelkisége, főként pedig részrehajlatlan szeretete hamarosan kivívta magának a fiúk őszinte tiszteletét és ragaszkodását. Ezt Pius arra használta föl, hogy lelküket megfogja és a jóra irányítsa. Főképen a felebaráti szeretetet és szociális érzéket törekedett kifejleszteni a fiúkban.

Az eddig tisztán lelki életének és tanulmányainak élő szerzetes egyszerre a papi élet ezernyi külső munkájával elfoglalt apostol lett. Azt hinnők, hogy ez bensőséges lelki életét hátráltatta? Korántsem. Az engedelmességből vállalt külső munka a helyett, hogy gátolná, ellenkezőleg, előmozditja a szemlélődő életet. Hisz az Isten szándéka szerint tevékenykedő lélek a külső munkával is Isten akaratát teljesíti és így állandóan egyesülve marad Istennel. Bár Pius a kórusban, a liturgia ünnepélyes végzésében nevelői elfoglaltsága miatt nem vehetett részt oly mértékben, mint egykor, azért nem panaszkodik, mert ebben is Isten akaratát látja. Főképen a napi szentmise volt számára a napi élet munkájához és keresztjeihez szükséges kegyelmek forrása. Az Isten utáni szerető vágyakozás állandóan ott él lelkében, ez legfőbb boldogsága, de egyben legégetőbb kínja is. Ez a belső tűz, mely lelkét állandóan égette, lelkét lassan kiérlelte, testét pedig fölemésztette. Az ifjú szerzetes — mindössze 26 éves — külsőleg megöregedett, kiteljesedett, megérett ember benyomását keltette, szemeiből azonban csodálatos fény csillogott, az örökkévalóság visszfénye. Szinte látszott rajta, hogy már megérett az örök életre, Isten nem sokáig hagyja már őt itt e siralom völgyében.

A kereszten.

Előbb még a testi szenvedések tűzpróbáján is át kellett esnie, isteni Mesterének példájára, a testi szenvedések keresztútját is végig kellett járnia. E keresztút — egész váratlanul — 1906 június 27-én köszöntött be számára, amikor este cellájába térve, hirtelen vérhányás fogta el. Bár másnap reggelre annyira összeszedte magát, hogy még el tudta mondani — ez életben utolsó — miséjét, utána ágynak dőlt, úgyhogy ki kellett őt vonni a munkából. Pár hét mulva szülőihez szállították őt abban a reményben, hogy ott hamarább meggyógyul.

Azt remélte, hogy ismét felgyógyul, és visszatérhet a kolostorba. De szeptemberben újabb rosszabbodás állott be állapotában. Amikor kissé jobban lett, nagyatyja kastélyába szállították, ahol nemsokára újabb, harmadik roham következett, mely még súlyosabbra fordította állapotát. Mialatt teste, így lassan elsorvadt, azalatt lelke a szenvedések tűzkohójában megkapta a végső cizellálást az örök életre. Az Úristen fokozato-



Toledóban, a karmeliták kolostora falánál szembenállottak egymással: egy apáca kiszáradt holtteste, melyet a kommunisták dobtak ki koporsójából és egy vörös fiatalember. Az egyiknek lelke volt; a másiknak lelke van. Az egyiknek lelke boldog az Úr honában; a másikéval, Urunk! mi lesz?!

san *megfosztotta őt mindentől, ami itt a földön még* örömet, vigasztalást szerzett neki és ezzel lelkét is kiüresítette minden ragaszkodástól, mely nem közvetlenül Őreá irányult. Először elvette egészségét, megfosztotta őt a szentmise bemutatásának örömétől, azután kiemelte szeretett növendékei közül, kiszakította a monostor megszentelt légköréből, megfosztotta a liturgikus élet örömeitől. Ezután jöttek a belső megfosztások: a lelki vigasztalás és béke teljes hiánya, melyet még súlyosabbá tettek a kísértések és a nyugtalanság, mely lelkére nehezedett. Valóban ő is felkiáltott az Üdvözítővel: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?"

De Isten még tovább folytatta a kifosztás nagy munkáját: 1907 januárjában újabb és végső komplikáció állott be Pius állapotában: agyhártyagyulladás lépett fel nála, mely azután hamarosan végzett is vele.

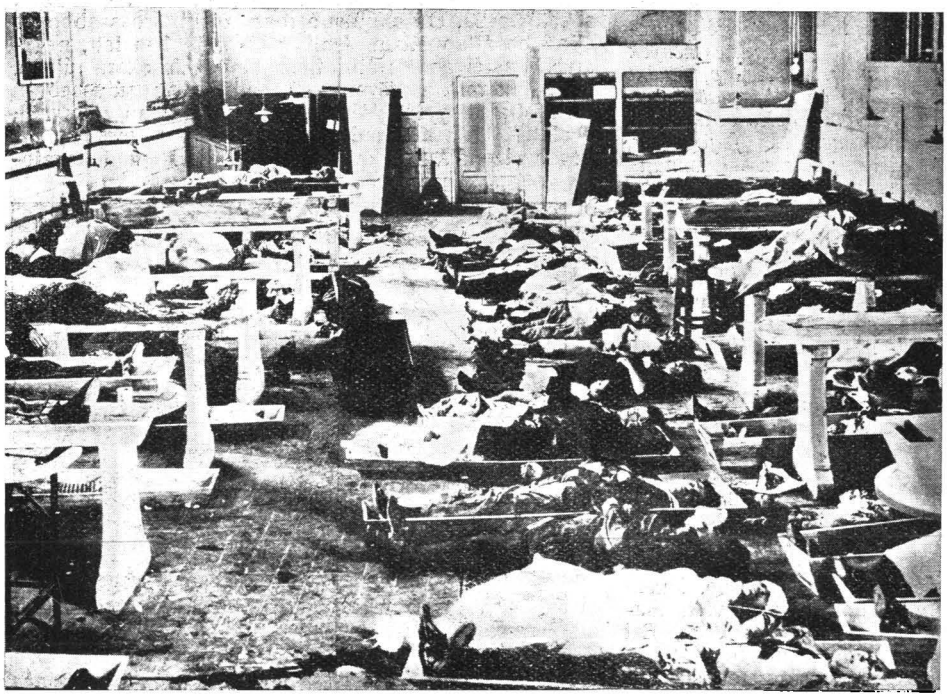
Betegségében e szavakat szerette ismételni: „Domine Deus, in simplicitate cordis mei laetus obtuli universa . . . Deus Israel, custodi hanc voluntatem!" *Uram, Istenem, szivem egyszerüségében örvendezve ajánlottam fel mindent . . . Izrael Istene, őrizd meg ezt az akaratot!"* E szavakban egész lelkülete össze volt sűrítve. Három nappal halála előtt, öntudatra térve, nagy áhítattal elimádkozta még a completoriumot. Ezzel azután egész életének zsolozsmáját befejezte. Ezentúl már csak röpimákat birt mondani. Az Úr Isten a breviáriumot is, eddigi nagy vigasztalását, kivette kezéből. Lassankint bénulás állt be tagjaiban, mely fokozatosan az egész testre kiterjedt. Az Úr tagjainak használatától is megfosztotta őt. Kedvét azonban még ekkor sem vesztette el. Amennyiben magánál volt, vidám volt, sőt környezetét is vidámságra igyekezett hangolni.

De még egy utolsó próba volt hátra: Isten megfosztotta *őt látásától.* Teljes sötétség borult rá. Most már teljesen ki volt fosztva mindenből, csak két dolog maradt meg lelkében, saját szavai szerint: *„emésztő vágy Isten birtoklása után és saját semmiségének mélységes átérzése Isten szine előtt."* Ezzel az áldozat elkészült, mindenéből kifosztva, egészen tisztán szállhatott Isten elé. Es Isten most már nem is késlekedett, hogy Pius lelkét kedves áldozatként magához vegye: 1907 január 27-én, délelőtt 10 óra körül, a haldoklók imádságainak elvégzése után csendben, békésen kilehelte lelkét. Testét a maredsousi apátság temetőjébe temették, hogy ott, szerzetes testvérei között várja a boldog feltámadást.

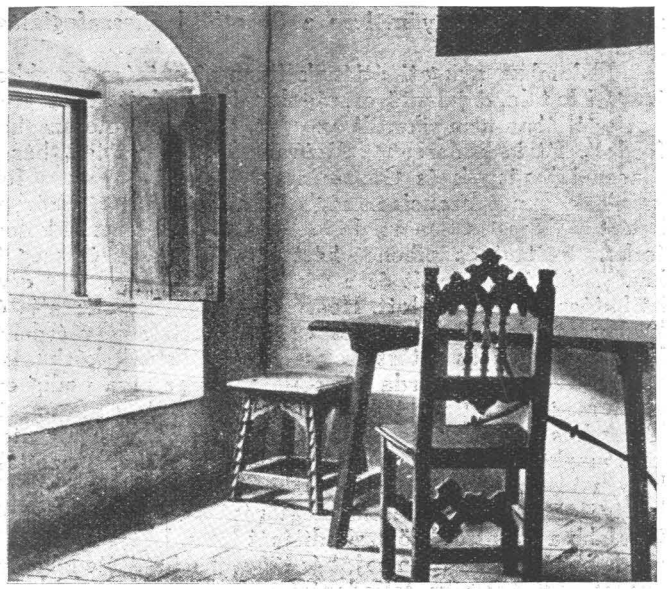
*

Ha e kiválasztott lélek életét és lelki fejlődését vizsgáljuk, egy nagy eszme és mozgató erő domborodik ki abból és ez nem más, mint: *a szeretet.* Egy nagy igazság hatja át lelkét: az ember egyetlen hivatása szeretni szivének minden erejével. Isten egyedül azért teremtett minket, hogy szeressük Őt. Pius is ebben látja egyetlen nagy hivatását: *„Az Úr Jézus azt határozta felőlem, hogy soha mást ne tegyek, mint hogy Őt szeressem, akármilyen munkakört adjon is a jövőben."* Ez a szeretet pedig abban áll, hogy fenntartás nélkül átadjuk magunkat az Úr kezébe, hogy Ő formáljon minket tetszése szerint. *„Nagyon is igaz,* — mondja de Hemptinne Pius — *hogy a lélek, amelyik a kegyelmet szabadon és akadálytalanul működni engedi magában, hamarosan egészen átalakul. Magunktól nem vagyunk képesek semmit sem tenni, de ha egyszer Jézus kezében vagyunk, akkor már minden kívánságunk szerint történik."* Ezért tehát *„feladatunk kevésre szorítkozik: szeretni, várni és Isten akaratát teljesíteni."* A léleknek dolga annyi tehát, hogy őszintén akar szeretni, egészen, fenntartás nélkül odaadja magát Isten kezébe, minden pillanatban készségesen vizsgálja Isten akaratát, és amit egyszer annak felismert, azt megteszi, ha kell, áldozatok árán is. Ez az életszentség útja. *„Törekedjünk azért mindenekelőtt a szeretetre; a szeretet a lélek boldogsága és élete; a szeretet tehát tulajdonképen a szentség lényege."*

Adja az Isten, hogy de Hemptinne Piust követve, minél több lélek jusson el az ő nyomán az életszentségre, mely nem más, mint az őszinte, tevékeny és áldozatos szeretet Isten és felebarátaink iránt!



Spanyolország egyik, a fehérek által elfoglalt városának hullaháza, ahova az utcákról hordották be a holttesteket. Mennyi gyűlölet és mennyi beteljesületlen remény fekszik itt! Mennyi könny és mennyi átok maradt utánuk! És mi van a lelkükkel?! . . . Spanyolországban bő aratása van most az ördögnek . . .



Kolumbus cellája a de la Rapida-kolostorban.

Elpusztult a Kolumbus-ereklye-múzeum.

Irta: Dr. Csapó György.

Idő kell még hozzá, hogy a művelt világ fölszámolja azoknak az értékeknek pusztulását, amiket pótolni soha többé nem lehet. Az elpusztult életek helyét újak tölthetik be, az összebombázott házak helyébe még szebbeket építhetnek, de *a történelmi emlékeket* nem pótolhatja majd sem emberi tudás, sem művészi alkotóképesség.

Egy ilyen soha jóvá nem tehető pusztulást könyvel el a világtörténelem is az Egyház büszkesége: a spanyol *de la Rapida-i* ferencrendi zárda rombadöntésében. Vele együtt tünt el a föld színéről Kolumbus Kristófnak, az Egyház nagy és kevéssé méltányolt, vallásos fiának egykori cellája és ereklye-gyüjteménye.

A profán történelem alig említi, hogy Kolumbus Kristóf életében és Amerika fölfedezésében milyen vezérlő motívum volt a vallás és milyen nagy szerepet játszott az Egyház.

Amikor Kolumbus lelkében megszületett a gondolat hogy Indiát nyugat felé hajózva keresse föl és vele kikapcsolja Afrika megkerülését, azt is hangoztatta, hogy általa hátba támadhatja a törököt, és a kereszténység ellenségét megsemmisítheti. Neki magának kedvenc eszméje volt a Szentföld visszafoglalása. Ezt egész élete végéig nem adta föl, aminek tanúbizonysága a végrendelete. Hatalmas vagyona maradt, amit egy kereszteshadjárat céljaira hagyott hátra. Azt remélte, hogy a török

Irodalom.

Szunyogh Xav. Ferenc O. S. B.: **A szentmise kialakulása.** Budapest, 1936. Szent István Társulat kiadása. 98 oldal. Ára 1.60 P.

Nagyon értékes ez a munka, de a tartalma más, mint aminek címe után gondolná az ember. Azt várnók ugyanis, hogy a szentmise szertartásainak és szövegének kifejlődését, históriáját adja meg. De nem ezt teszi.

Könyvének anyaga azoknak a szövegeknek összeállítása, amelyekből fejlődött a szentmise szövege és amelyek bizonyos korokban e fejlődésnek egyes stádiumait adják. Igy vázlatosan megismerteti a zsidók étkezési és húsvéti lakomájának imáit; kimutatja, hogy a Szentírás tanúsága szerint az Üdvözítő tulajdonképen ezeket végezte el, amikor az utolsó vacsorán az Oltáriszentséget rendelte és az apostolok miséje ugyanaz volt. Ezután az őskeresztény liturgia első hozzáadásait, főkép pedig Justinus szentmise-leírását és az apostoli konstituciók reánk maradt szövegét ismerteti. Érdekes még a VII. század előtti katechumenok miséjének és hívők miséjének leírása.

Erről a témáról úgy a német irodalomban, mint főkép a francia liturgikus irodalomban elsőrangú és bőségesen tárgyaló művek jelentek meg, amelyeket Szúnyogh — mint könyvéből kivehető — igen jól ismer és a magyar viszonyokhoz alkalmazva okosan használt fel.



A spanyol eseményekben talán a legmegdöbbentőbb, hogy a vörösök harcában a nők és gyermekek is résztvesznek. A fölvonulásokon velük vitetik a szovjet jelvényeit. Mi lesz ezek lelkével? . . .

A könyv nem a szentmise történetét adja tehát, mint előbb említettük, hanem annak kiegészítése.

Dr. Szívós Donát O. S. B.: **A ma diákja.** Budapest, 1936. Szent István Társulat kiadása. 324 oldal. Ára 3.20 P.

Bizony, meg kell vallanunk, hogy ifjúsági szentbeszédet újabban mind ritkábban és ritkábban adnak ki a hittanárok és ifjúsági lelkipásztorok. Érthető ennek az oka. A működő hittanár beszédjeit máskor is fel akarja használni és így nem bocsátja nyilvánosságra. Szívós Donát, a budapesti bencés gimnázium exhortátora dícséretreméltó önmegtagadó munkát is végzett, amikor kiadta szentbeszédjeit.

Könyvében az iskolai év minden vasárnapjára, ünnepére és vallási kapcsolatú ünnepségére egy-egy fejezetet ad. Feldolgozott témái azok közül valók, amelyek a mai diákokat foglalkoztatják, érdeklik, és feldolgozási módja is elsőrangú. Gondolatai szépek, beállításai érdekesek, stílusa nemcsak magyaros, de mintaszerű. Ami pedig különösen kiemelendő: hogy nem használta azt a színte pajtáskodó és már-már hányi-vetivé váló stílust, amellyel egyes hittanárok a mai ifjúság beszédmodorát iparkodnak szentbeszédeikben is felhasználni. Másutt helye lehet ennek, de téved az, aki úgy véli, hogy vele jobban leköti a fiatalságot. Az ember természete a szentbeszédnél bizonyos emelkedettséget kíván és idegenkedik a hétköznapitól.

Szívós Donát könyvének azonban nemcsak a hittanárok veszik majd hasznát. Ez a munka nagyon alkalmas lelkiolvasmány a felsőbbosztályos középiskolásoknak.



Spanyolországról azt olvassuk minden ujságban, hogy a borzalmak hazája most. Ez igaz! De nem az egész igazság! Mert Spanyolországban talán sohasem imádkoztak annyit a nők és gyermekek, mint manapság. Tekintsen le az Úr irgalma kitárt karú könyörgésükre!

megtámadásának gyümölcse a Szentföld visszafoglalása lesz.

Kolumbus nyugati útjának finanszírozására az akkor tengeri hatalmat jelentő országokat iparkodott megnyerni. Portugáliában nem sikerült az ügye, hát Spanyolországhoz fordult. Itt is kudarcot vallott első kopogtatása, bár a placeneiai püspök és Gonzales de Mendoza bíboros fölkarolták. Innét Franciaországba akart menni és útközben betért a „Nuestra Senora de la Rapida" ferencrendi kolostorba. Szállást és pihenőt kért Isten nevében és meg is kapta. Föltárta terveit és a zárda gvárdiánja, *Perez atya* hathatósan melléje állott. Hosszabb ideig ott tartóztatta és közben minden összeköttetését fölhasználta a terv érdekében. Kolumbus összetört és csalódott lelkének kórházává vált a ferencrendi zárda kis cellája, Perez atya pedig ezalatt magát a hitbuzgó királynőt: Izabellát is megnyerte Kolumbus tervének. Izabellát nem az India nyugati úton való megközelítésének szédítő gazdasági előnyei vonzották, hanem ő is azért vette pártfogásába Kolumbust, mert vállalkozásától a török hatalom megtörésének egy új útját és távolabb a Szentföld fölszabadítását látta. Ezért bocsátotta rendelkezésére a három hajót és 120 embert és tette lehetővé akaratlanul Amerika felfedezését.

Kolumbus első útja nehéz hónapjaiban vallásában keresett biztatást és amikor az Újvilág szárazföldjére tette a lábát, a *Te Deum* és a *Salve Regina* elrecitálása volt első szava, a szigetet pedig *San Salvador*-nak: az *Üdvözítő szigetének* nevezte el.

Kolumbusnak bizony alkalma volt később is kimutatni nagy lelkierejét, amely mély hitében és gyakorló vallásosságában gyökerezett. Még három nagy felfedező utat tett és eljutott a hatalom és dicsőség magasságára. Óriási vagyonra, alkirályi hatalomra, tengernagyi méltóságra emelkedett a világ akkor legnagyobb tengeri hatalmának országában: Spanyolországban. És erről a magasságról bukott le, azaz megdöbbentően nagyot bukott. Ellenségei rágalmakkal bevádolták a spanyol udvarnál és bilincsekbe verve hozták vissza Európába. Bár a spanyol király visszaadta szabadságát, Kolumbus lelke és vállalkozási kedve megtörött. Azt a néhány évet, amely még fönnmaradt számára, lelkének üdvére használta föl. Vissza-visszavonult a *de la Rapida-i* franciskánus kolostorba és ott érezte jól magát, abban a cellájában, ahol egykor útja terveit készítgette és annak lehetővé válásáért oly sokat imádkozott. Még megpihenni is a ferencesekhez vágyott. A harmadrend ruhájában temettette el magát a Valladolid-i franciskánus zárdában.

A spanyol ferencesek megbecsülték e hűséges emberük emlékét. A *de la Rapida* kolostorban használt celláját megjelölték, bútorzatát évszázadokon keresztül gondosan megőrizték, sőt összegyüjtöttek minden ereklyét, ami Kolumbusra vonatkozott. Valóságos ki múzeum fejlődött ott ki.

És most jött a vörös uralom. Az, amely a vérbajos Leninnek egy páratlanul grandiózus mauzóleumot építtetett és ott üvegkoporsóban mutogatja az odaterelt proletároknak prófétájuk földi tetemét. És ennek az uralomnak spanyol hajtása barbárul megsemmisítette a Kolumbus-múzeumot. Bútorait összetörték, írásait, ruháit, a reá vonatkozó ritka könyveket fölégették és még kardját is összetörték. Miért? Nem azért, mert Amerikát fölfedezte, hanem azért, mert mélységesen vallásos volt . . .

ALCANIZ S. J. — CSÁVOSSY S. J.:

BOLDOGSÁG ÚTJA

Személyünk felajánlása Jézus szent Szívének.

Spanyol eredetije három hónap alatt 40.000 példányban jelent meg.

Nagyon csinos kis füzet. Tömegterjesztésre — apostolkodásra igen alkalmas.

ÁRA —·26 P.

MÜLLER LAJOS S. J.:

Legyetek tökéletesek

Lelkiéletet élőknek rendkívül hasznos kis könyvecske. A lelkiismeretről ad tanítást — a részletes lelkiismeretvizsgálatra elsőrendű anyagot.

ÁRA —·90 P.

BANGHA S. J. — BORBÉLY S. J.:

AZ ŐSEGYHÁZ

„A keresztény Egyház története" nyolc kötetre tervezett munkának első kötete. A kereszténység első négy századának rajza.

Ára fűzve 5·— P, kötve 6·50 P.

LOSCHERT KÁZMÉR:

AZ EGYHÁZATYÁK KORA

„A keresztény Egyház története" munkának II. kötete. Nagy Konstantin — és a nyugatrómai birodalom bukása közötti idők történetét tartalmazza.

Ára fűzve 5·— P, kötve 6·50 P.

BANGHA BÉLA S. J.:

Velünk az Úr

A hírneves szónok szentbeszédsorozatának III. kötete. Tartalma: Eucharisztikus beszédek, evangéliumi szakaszok, alkalmi beszédek.

ÁRA 2·50 P. KÖTVE 3·50 P.

MAGYAR ÚJDONSÁGOK:

Bangha S. J.: **Velünk az Úr.** Szentbeszédek. Fűzve P **2.50.**

Beaudenom-Gerely: **Elmélkedések az Evangéliumról.** Jézus nyilvános életéből vett kitűnő anyag. Fűzve P **5.50.**

Csávossy S. J.: **Kereszt és feltámadás.** Klasszikus értékű lelkigyakorlatos elmélkedések. Fűzve **6.50,** kötve **8.50.**

Blazovich O. S. B.: **A nagy Szfinx.** Az emberről, az emberi lélek titokzatosságáról. Fűzve P **3.—**

Dr. Schütz: **Az örökkévalóság.** A kiváló tudós előadásai. Fűzve P **3.80.**

Dr. Schütz: **Őrség.** Tanulmányok, cikkek gyüjteménye. Fűzve P **3.80.**

Dr. Kühár Flórisz O. S. B.: **Egyetemes vallástörténet.** I. kötet fűzve P **4.80,** II. kötet fűzve P **5.20.**

Szunyogh O. S. B.: **A szentmise kialakulása.** Fűzve P **1.60.**

Szivós Donáth O. S. B.: **A ma diákja.** Lélekmegfogó, modern megfontolások diákok számára. Fűzve P **3.20.**

Sík Sándor: **Szent magyarság.** Hat remek beszéd a magyar szentekről. Fűzve P **1.20.**

Spirágó: **A boldogságos Szűz.** Fűzve P **3.—.**

Mauriac: **Nagycsütörtök.** A nagy író gondolatai az Oltáriszentségről.

Mauriac: **Jézus élete.** Kötve P **5·—**

Adam—Vécsey: **A katolicizmus lényege.** Fűzve P **3.—.**

Misicatelli: **Savonarola.** Fűzve P **3·20.**

Nagy szent Albert: **Az erények könyve.** Fűzve P **1.20.**

Dombi Márk: **Szent Bernát.** Fűzve P **—.60.**

A breviárium himnuszai magyar-latin nyelven. Fűzve P **1.—**

NÉMET ÚJDONSÁGOK:

Lippert S. J.: **Einsam und gemeinsam.** P 3.90 helyett P **2.99.**

Hermann Franke: **Das Heil der Völker.** A modern kérdések egyik legnagyobbika: a nép kérdése katolikus vonatkozásban. P **4.95** helyett P **3.80.**

Beermann: **Mädchenart.** Bepillantás a leánylélek világába. P **4.50** helyett P **3.45.**

Dr. Engelbert Niebecker: **Das allgemeine Priestertum der Gläubigen.** P 5.40 helyett P **4.14.**

Dr. R. Graber: **Die Gaben des hl. Geistes** P **6.60** helyett P **5.06.**

Dr. Angela Hämel—Stier: **Johanna Franziska von Chantal.** P **7.50** helyett P **5.75.**

W. Ellbracht: **Erziehung in der Familie.** P **4.95** helyett P **3.80.**

Dr. Hengstenberg: **Christliche Askese.** P **8.70** helyett P **6.67.**

Bremond: **Das wesentliche Gebet.** A misztikus irodalom és kiválóságok véleménye az imáról és fajairól. P **10.20** helyett P **7.82.**

Laros: **Evangelium hier und heute.** Az egyházi év első felének minden vasár- és ünnepnapjára eső evang. szakaszok fejtegetése. P **6.90** helyett P **5.29.**

Considine—Welzel S. J.: **Froher Umgang mit Gott.** P 1.10.
Welzel S. J.: **Eucharistie und mystischer Leib Christi.** P 3.05.
Mönchtum heute. P 9.—
Hudal—Ziegler: **Einleitung in das Alte Testament.** P 7.50.
Borghins: **Mann und Christ.**
Dr. Felder: **Jesus von Nazareth.** P 7.50 helyett P 5.75.
Wolpert: **Fünf Minuten Christenlehre.** P 4.20 helyett P 3.22.

BEAUDENOM—GERELY:

Elmélkedések az Evangéliumról

A nagysikerű francia elmélkedés-sorozat második, önmagában is önálló kötete. Az Úr Jézus nyilvános életéről s az abból levonható erényekről ad kidolgozott, igen gyakorlati és a lelket mélyen megfogó elmélkedéseket.

Ára kötve P 5·50.

Breviarium Romanum m. Propriummal

közép alakú, 1936 évi kiadás:

110×163 mm 18⁰ alak

finom vékony papíron, fekete bőr, vörös metszéssel P 79·50 helyett P 61.—

finom vékony papíron, fekete bőr, arany metszéssel P 91·80 helyett P 70·—

nagy alakú, 1936 évi kiadás:

120×178 mm 12⁰ alak

finom vékony papíron, fekete bőr, vörös metszéssel 105·30 helyett 81·—

finom vékony papíron, fekete bőr, arany metszéssel P 120·30 helyett 92·—

közép alakú, 1937 évi kiadás:

melyben a mai napig megjelent officiumok bennfoglaltatnak

110×157 mm 18⁰ alak

fekete bőrkötés, vörös metszéssel P 45·30 helyett P 35·—

fekete bőrkötés, arany metszéssel P 60·30 helyett P 46·—

A vámköltséget nem számítjuk fel!

A kiadóhivatal kéri az előfizetések pontos megújítását!

Templomi Misekönyvek

leszállított áron:

(Vámköltséget nem számítunk fel.)

Pustet-kiadású, magyar propriummal, jelzőszalagokkal

kis quart alakú:

22·5×29 cm

I. sz. félbőrkötés, vörös metszéssel P 55.20 helyett P 42.—
II. sz. félbőrkötés, arany metszéssel „ 64.20 helyett „ 49.—
I/a. sz. fekete bőr, vörös metszéssel „ 82.20 helyett „ 63.—
II/b. sz. fekete bőr, arany metszéssel „ 91.20 helyett „ 70.—
2. sz. piros bőr, arany metszéssel „ 97.20 helyett „ 74.50

nagy quart alakú:

23×32 cm

I. sz. félbőrkötés, vörös metszéssel P 67.50 helyett P 52.—
II. sz. félbőrkötés, arany metszéssel „ 76.50 helyett „ 59.—
I/a. sz. fekete bőr, vörös metszéssel „ 97.50 helyett „ 75.—
II/b. sz. fekete bőr, arany metszéssel P 106.50 helyett „ 82.—
2. sz. piros bőr, arany metszéssel P 117.— helyett „ 90.—

Gottwald-féle:

23×32 cm

fekete bőrkötés, piros metszéssel P 157.95 helyett P 121.—
fekete bőrkötés, arany metszéssel „ 166.95 helyett „ 128.—
fekete bőrkötés, arany metszéssel „ 172.95 helyett „ 133.—

kis folió alakú:

25×36 cm

0. sz. félbőrkötés, vörös metszéssel P 88.50 helyett P 68.—
1/a. sz. fekete bőr, vörös metszéssel „ 105.— helyett „ 80.—
1/b. sz. fekete bőr, arany metszéssel „ 117.— helyett „ 90.—
2. sz. piros bőr, arany metszéssel „ 126.— helyett „ 97.—

Gyászmisekönyvek:

kis folió alakú:

25×36 cm

vászonkötés, piros metszéssel	P	9.75	helyett	P 7.50
vászonkötés, arany metszéssel	P	11.25	helyett	P 8.60
bőrkötés, piros metszéssel	P	21.—	helyett	P 16.—
bőrkötés, arany metszéssel	P	22.50	helyett	P 17.20

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1937. febr. 1. III. évf. 6. szám.



pál györgy 34

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Bíró Xav. Ferenc S. J.: Farsangi kiengesztelés. — Raoul Plus S. J.: Mária anyánk . . . de mily áron! — Tanít az Ács Fia. — Müller Lajos S. J.: Gyertyaszentelő Boldogasszony. — Legeza Mihály S. J.: Áldozati tények. — Franz. Xav. Esser S. J.: Jóvátétel. — Dr. Schmiedl Béla: Kabeljavítás a nagyböjtben. — Csávossy Elemér S. J.: Az újjászületés szentsége. — P. Lippert S. J. utolsó predikációja. — G. L. S. J.: Harag. — Dr. Czapik Gyula: A lélek átsugárzása a testen. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: **dr. Czapik Gyula.** — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

Az út, *melyen a világ táncolva halad farsang idején, olyan mint a bálterem, melyen ez a mámoros, vígságtól hangos út át is vezet. Ezer és ezer villanylámpa ont rá káprázta tó fényt, csillogást. Talaja tükörsima, nincs rajta tövis, nincs tilalomfa, nincs akadály. Levegője mámoros illattól, jazz-muzsikától, kacagástól telitett. A színek, a csillogás oly pazar pompája tobzódik ott, hogy ez az út ingerlően csábit, mert az öröm és boldogság országútjának látszik . . .*

De ennek az útnak öröme, boldogság-igérete valóban látszat csak. Minden szín és minden csillogás, maga a táncoló vígság is alapjában látszat, mesterségesen csinált, mint a farsang szimboluma: álarc csupán . . . Ideig-óráig nyujt csak örömöt, utána keserűség, kiábrándultság, életúntság tör fel, nem egyszer romboló erővel . . . Sokszor a boldogtalanság tombol ott örömöt színlelve keserűségében, sokszor a zokogás tör ki hangos dáridóban, farsangi vígság álarcában . . .

Az út, *mely az igaz boldogságra, igaz örömre vezet, nem igen halad át bálter-mek parkettjén, parfőmös gőzén, jazz lármáján. Talaja nem tükörsima, van rajta tövis is a rózsa mellett, árny is a fény között . . . De ezen az úton nincs látszat, semmi sem illúzió. A fény, mely bevilágitja és hivogatólag ragyog fel, nem mesterséges és kialvó sugárzás, hanem az örök igazságnak soha ki nem fogyó, minden sötétségen keresztül hatoló fényforrása, Isten szeretetének el nem múló boldogságot árasztó melege . . . Az*

Utunk *ennek az örök fényforrásnak, ennek a ki nem apadó melegnek reflektora. Azoknak világit, akik nem akarnak az igazság elől illúziókba temetkezni. Akik szembe mernek nézni azzal az igazsággal, hogy a földi élet ösvénye keménytalajú, de tudják azt is, hogy egy égi kéz mindig kész fenntartani őket. Akik tudják, hogy nem a tilalomfának gyümölcse az igaz öröm, s nem is keresik azt ott, hanem a felsőbbrendű ember felsőbbrendű örömei után törtetnek acélos akarattal, az igazi és örök örömök forrása felé: Istenhez! . . .*

S örömük kiáradásában magukhoz igyekeznek vonni útjuk mentén botorkáló, hamis fényektől elvakult embertársaikat is, kezükbe adva első elinditónak, reflektornak e lapot . . .

BIRÓ XAV. FERENC S. J.:

A kommunizmus és Jézus Szíve

Ilyen bátran és igaz módon és ily meggyőzően régen irt a magyar irodalomban valaki korunk sebeiről. Mérlegre teszi a kommunizmust, kimutatja hibáit és lehetetlenségeit — de ép úgy rámutat azokra a mulasztásokra és szívtelenségekre is, melyek a kommunizmus terjedésének tápot adtak. — S Jézus Szívének nagy apostola a megoldást Jézus Szívének irgalmasságában, végtelen szeretetében jelöli meg.

Ára szép kartonkötésben P —'60.



Farsangi kiengesztelés.

Irta: Bíró Fav. Ferenc S. J.

Minden igaz keresztény léleknek egyik legkedvesebb igényét képezi az együttérzés az Egyházzal s annak fejével, a mi Urunk Jézus Krisztussal. Az Egyházzal való együttérzés és együttélés gyakorlati megvalósítása az egyházi évvel való együttérzés és együttélés.

Kevés időszaka van az egyházi évnek, melyben annyira igénylődne az együttérzés és együttélés, mint a farsangi idő. Az egyházi évnek legszomorúbb időszaka ez, melyben oly sok bűnnel mocskolják be az Egyházat és annak fejét az Úr Jézust, kit egész éven át sem sértenek meg annyira, mint éppen a farsangi időszakban és főleg annak utolsó napjaiban.

*

Amiket Szent Pál a pogányokról írt, hogy: „mert amiket azok titkon tesznek, szégyen még mondani is" (Ef. 8, 12.) — a farsangi időben biz igen sok kereszténnyről is állítható. Mintha megújulna azon emberek sokasága, akikről a Bölcseség könyve szól: „Jertek tehát, éljünk a jelen jókkal és élvezzük gyorsan, ami



teremtetett, még az ifjúkorban. Drága borral töltekezzünk és ne múljék el tőlünk az idő virága..." (B. k. 2, 6—10.)

De, ha összehasonlítjuk a multtal a jelent, elszomorító az eredmény, ha figyelembe vesszük, hogy azok pogányok voltak, a jelen fiai pedig keresztények! S ugyanazt cselekszik, mint a pogányok! Egész életük vétek, mellyel újból keresztre feszítik Krisztust, megszomorítják a Szentlelket és öntestükben, lelkükben megfertőztetik az ő szent templomát, s kicsúfságolják az Egyházat, ezt a jó anyát. Botrányai a jóknak, mocsárba rántói az ártatlanoknak. Ezek a szerencsétlenek eltékozolják vagyonukat, tönkre teszik egészségüket, megrövidítik életüket és önmagukat az állatoknál alábbvalóvá téve rohannak kacagva, dalolva, mulatva a széles úton az örök kárhozatba...

A jelen idők bűnei keservesebben sebzik meg az Úr Szívét, mint a zsidók bűnei, mert azokról lehetett állítani: „Ha megismerték volna a dicsőség Urát, sohasem feszítették volna meg" (1 Kor. 2, 8.), de a keresztényeket így menteni nem lehet.

*

Templomaink oltárszekrényéből nézi ezeket a vétkező tömegeket az Úr Jézus és elmondhatja: „Mi haszna az én vérem hullásának?" (Ps. 29, 10.)

Látja a Vatikánból az Úr Jézus helytartója is és elmondhatja XV. Benedek pápával: „Mily sok megkeresztelt alattvalóm van, de mily kevés juhom!"

Aztán felénk fordul az Úr Jézus és a Zsoltárossal így szól: „A gyalázat megtöri szívemet és beteg vagyok. És vártam, ki szánakozzék és nem volt, és ki megvigasztaljon és nem találtam." (Ps. 68, 21.)

Közöttünk sem?...

*

Ez az idő valóban alkalmas arra, hogy az Egyháznak és az Úr Jézusnak mély fájdalmával együtt érezzünk, hogy a gyalázat megtörje a mi szívünket is és mintegy betegekké tegyen s hogy azok közt legyünk, kik szánakoznak és akik vigasztalják őt.

Felette alkalmas ez az idő arra is, hogy oly kegyelmeket nyerhessünk az Úrtól, amilyeneket — némely szent kijelentése szerint — egész éven át sem szerezhetünk s oly érdemekkel gyarapodjunk, amilyenekkel talán egész évi fáradalmaink árán sem ékesíthetjük magunkat. Mert olyan szégyent-gyalázatot és olyan rettentő kínokat az év egyik szakában sem szenved az Úr Jézus az egész világon és oly általánosságban sem, mint farsangkor. Hiszen hány és hány egész éven át hűséges lélek, valahogy eszét veszti ezen időszakban s halad a gonoszokkal és könnyelműekkel, csakhogy szemet ne szúrjon elkülönülése.

S ha ezen bűnözönvízben ott vagyunk az Úr mellett és több hittel, több szeretettel, több jósággal megengeszteljük, megvigasztaljuk őt, bizonyára kedvesebbek leszünk előtte, minthogy minden ember előtt kedvesebb és felejthetetlenebb az a jóbarát, aki a bánat, a csalódás, a meggyalázás, a szenvedés legkeserűbb óráiban is kitartott mellette, hű maradt hozzá.

Épp ezt a vigasztaló hűséget, épp ezt az elégtételt nyujtó szeretetet kéri tőlünk az Úr Szívének tisztelete által is. S ezért eseng évezredekkel előbb a Zsoltáros szavaival: „És vártam, aki szánakozzék és nem volt, és ki megvigasztaljon és nem találtam."

A világ e napokban szinte ujjong az örömtől, hogy oly sok kárt okozhat az Úr Jézusnak, oly sok és nagy sebet üthet a jóságos Szíven, oly sok lelket rabolhat el a jó Pásztor kebléről, oly tömegekben, hogy az Egyház az egész nagyböjt idején alig tud annyit visszaszerezni, s a dús prédát a földkerekségen fáradozva, sok pap és misszionárius esztendőn át se tudja kárpótolni.

*

E mérhetetlen nagy és szomorú veszteség láttán viszont fejezzük ki és mutassuk ki részvétünket az Úr iránt. Hadd tapasztalja, amit Szent Margittól kért: „Legalább te szeress engem!"

S hogy igaz legyen az, amit Szent Pál hangoztat: „az Istent szeretőknek minden javukra válik" (Róm. 8, 28.) — ezen szomorú és bűnös napok sarkaljanak bennünket a részvéten kívül fokozottabb jócselekedetek gyakorlására is, hogy több örömöt szerezve, tetszőbb kárpótlást nyujthassunk neki.

Az első és legnemesebb cselekedetünk lehet az, hogy imádkozzunk a farsangi bűnösökért. Imádkozzunk értük fokozott mértékben. Imádkozzunk ezekért a vakokért, kik nem látják sem magukat, sem Istent, sem lelkük veszélyeit, ellenségeit. Nem világoskodik nekik sem a hit, sem az ész világa. A sátán bilincseibe verte és mint tehetetlen rabszolgáit, tetszése szerint ráncigálja őket. Könyörögjünk értük Elizeussal: „Uram, nyisd meg ezeknek szemeit, hogy lássanak." (4 Reg. 6, 20.)

Sírjunk felettük forró imádsággal, mint Szent Pál tette: „Mert sokan élnek, — úgymond — kikről gyakran mondottam nektek (most pedig sírva is mondom) mint Krisztus keresztjének ellenségei, kiknek végök veszedelem, kiknek istenük a has, és dicsőségük gyalázatban vagyon, kik a földiekhez ragaszkodnak." (Phil. 3, 18—19.)

Vajha akadnának olyan buzgó imádkozóink, mint amilyen volt Ábrahám, aki mintegy erőszakos alkudozással akarta meglágyítani az Úr szívét Sodoma iránt. Otven igazról leszállva negyvenöt, majd negyven, majd harmincra s húszra s végül: „Kérlek, — úgymond — ne haragudjál, Uram, ha még egyszer szólok: hogyha tízen találtatnak? É mondá (az Úr): nem törlöm el a tízért." (Gen. 18, 24—33.)

Mily hatalma van Isten szívén az alázatos és buzgó imának! Ki tudta volna eszközölni öt rettentően bűnös

város megmentését tíz igazért. Mit tehetnél te, ha értenéd!...

Vajha Izaiás szívével és ajkával tudnánk a bűnös népért esdekelni úgy, amint ő tette.

„Miért hagytál minket eltévelyedni a te utaidról, megkeményedni szívünkben, hogy ne féljünk téged? Fordulj hozzánk a te szolgáidért, örökséged nemzetségeiért (63, 15—17.)... Nincs, aki segítségül hívja nevedet, ki felkeljen és hozzád tartson, elrejtetted orcádat előlünk és megtörtél minket gonoszságaink keze által. És most Uram, atyánk vagy te, mi pedig sár... te alkotónk és mi mindnyájan kezed alkotmányai." „Ne haragudjál Uram, oly igen és ne emlékezzél meg többé gonoszságainkról, íme, tekints reánk, mi mindnyájan a te néped vagyunk." (Iz. 64, 6—10.)

Mi hozzátehetjük: hogy mi mindnyájan drágalátos véred árán megváltott gyermekeid vagyunk. S ez a vér jobban kiált az égre kegyelemért, mint Ábel vére bosszúért, csak legyen imádkozó ajk, mely meg tudja azt szólaltatni!

*

Vajha volnának oly kiváló lelkek, akik Mózesként tudnának imádkozni, aki túltett Ábrahámon és Izaiáson az önfeláldozó könyörgésben. Így imádkozott: „Kérlek, a nép fölötte nagy bűnnel vétkezett és aranyisteneket csináltak maguknak. De bocsásd meg nekik e vétket, vagy ha ezt nem cselekszed, törölj ki engem a te könyvedből, melyet írtál." (Ex. 32, 31—32.)

Ez a buzgó és részvevő apostoli imádság szükségképen felébreszti bennünk a halhatatlan lelkek örök üdvösségéért bűnbánatot tartó és dolgozó munkás szeretetet is. Kiki a maga módja szerint, önmagát kisebb-nagyobb fokban megtagadva, bűnbánati cselekedeteket gyakorol s mindezeket a megszomorított és meggyalázott Úr Jézus irgalmas Szíve szent sebébe helyezi el, hogy egyrészt kárpótlást nyújtson neki és kiengesztelje őt, másfelől megbocsátást eszközöljön ki a szerencsétlen bűnösöknek.

Így cselekedett Mózes, aki a vétkező Izraelért nemcsak imádkozott, hanem negyven napon át böjtölt is. Joël próféta ily cselekedetre buzdítja a papságot: „Övezzétek fel magatokat és sírjatok, papok! Ordítsatok, ti, az oltárszolgák! Menjetek és virrasszatok szőrzsákban, én Istenem szolgái! (1, 13.) Engedj, Uram, engedj meg a te népednek és ne add örökségedet gyalázatra, hogy ne uralkodjanak rajta a nemzetek." (2, 17.)

A fennhéjázó bűnösök kevélységét mi is engeszteljük ki nagyobb alázatossággal. Szüntelen elégedetlenségüket tegyük jóvá teljes és tökéletes engedelmességgel a gondviselő Atya végzéseivel szemben. Szemeik féktelenségéért vezekeljünk szemeink szigorúbb megfékezésével. Rút beszédeikért, káromkodásaikért kárpótoljuk az Urat szigorúbb hallgatásunkkal. Majdnem állandó mértéktelenségükért nyújtsunk némi elégtételt azzal, hogy némely jobb falatot megvonunk magunktól, vagy ha valamiben hiányt szenvedünk, azt türelemmel elviseljük. Végezzünk mindent általános jószándékkal, hogy az Úr kegyeskedjék minket azzal megjutalmazni, hogy egy-egy tékozló fiát bőségesebb kegyelemmel visszavezetni az atyai házba.

Nincs annak valóban katolikus szíve, főleg apostoli szíve, aki még a farsangi időszakban sem eszmél arra, hogy milliószámra hullanak a kárhozatba az Úr vére árán szerzett lelkek s ha e károk láttán nem érez együtt az Úr Szívével! ...

Lobbanjon lángra a lelkek iránti szeretetünk, mikor Szent Pál apostol tüzes szavait halljuk: „Én pedig örömest áldozok és azonfelül magamat is feláldozom a ti lelkeitekért, ámbár mentől inkább szeretlek titeket, annál kevésbbé szerettetem." (II Kor. 12—15.) „Kicsoda szenved, hogy én ne szenvednék? Kicsoda botránkozik, hogy én ne égnék?" (II Kor. 11, 28—30.) „Mert én magam kívántam átokká lenni, Krisztustól elszakasztva, atyámfiaiért, kik nekem test szerint rokonaim." (Róm. 9, 3.)

E dicső példákon felbuzdulva kell, hogy mi is együttérezzünk az Úrral legszomorúbb óráiban. Hiszen a farsang napjaiban szinte újra átéli a nagypéntek minden gyalázatát, szenvedését. Kell, hogy e napokban lássuk szenvedő alakjában az Urat, amint megmutatta magát egyes kiválasztott lelkeknek, panaszkodva a bűnösökre, kik mintegy újra és újra megfeszítik őt. Alacoque szent Margit egyízben látta az Úr szétszaggatott és átdöfött Szívét s így szólt hozzá: „Nézd, itt a sebeket, amelyeket az én kiválasztott népemtől kaptam. Mások megelégesznek azzal, hogy testemet üssék, ezek azonban megsebzik Szívemet, amely sohasem szűnt meg őket szeretni."

„Hát nincs senki sem, aki részvéttel lenne azon fájdalom iránt és résztvenne azon nyomorúságos állapotomban, amelybe engem a bűnösök helyeznek?" — így szólt máskor az Úr Szent Mária Margithoz.

Ne engedjük, hogy ránk is vonatkozzék az Úr panasza: „És vártam, ki szánakozzék és nem találtam." (Ps. 68, 21.) Nemes elhatározással lépjünk az Úr elé és ajánlkozzunk Illéssel:

Íme, én, itt vagyok, Uram!

Iszonyú kórház a világ, — az Eucharisztia szentélye e kórház kápolnája . . . Miserere! — suttogja benne a mi lelkünk főpapja . . . Aki e környezetbe lép, azt megszállja Krisztus lelke: engesztelő is . . . s szeretete áldozattá nő: dolgozni, küzdeni, szenvedni akar Jézusért." *(Prohászka.)*

Mária anyánk . . . de mily áron!

Irta: Raoul Plus S. J. Fordította: G. A. M.

Mária dicsősége, Mária nagysága, főleg ezekről szoktunk beszélni. Amint megjelenik lelkiszemeink előtt Nagyasszonyunk, kiváltságainak telje tárul elénk s talán azért elmélkedünk ritkábban dicsőségének váltságdíjáról: magasztos áldozatairól.

Mária pályafutását legjobban kifejezi, jellemzi e szó: anya. Kétszeresen anya ő: emberileg Jézus anyja és a természetfeletti rendben minden kereszténynek anyja. Jézust, „elsőszülöttjét" fájdalom nélkül hozta a világra, de mennyit kellett szenvednie, míg „többi gyermekét", az embereket az isteni életre szülte!

Kezdetben mondaték: in dolore paries. Minden új élet létrehozása könnyekkel jár. Máriának mérhetetlen fájdalmakkal kellett megküzdenie, hogy — Isten kiválasztása folytán — Krisztusban isteni életet adjon az embereknek.

Dolore... paries... szenvedés, termékenység!

⁂

Hivatalosan — ha szabad így kifejezni — Szűz *Mária fájdalmas pályafutása a „bemutatás", a „tisztulás"* napjával kezdődik.

Minden keresztény lelket áthat az ősz Simeon tragikus szavainak emléke, melyekkel a fiatal anyát illette, mikor gyermekét felajánlotta a templomban: „A fájdalmak tőre fogja átjárni szívedet."

⁂

A születés után elmúlt néhány hét. Az izraeliták szokása szerint, mikor az asszonyok először lépték át újból a templom küszöbét, bemutatták gyermeküket az Úrnak. Mária alkalmazkodik e törvényhez.

Simeon, Isten lelkétől vezetve a templomba megy. Tudja, mint ahogy minden zsidó tudja, hogy közelg a Messiás. S ő kinyilatkoztatást is kapott, hogy nem hal meg addig, míg Izrael Megváltóját meg nem látja. S ez az óra most elközelgett...

Ime: az Úr felkentje...

A templom előcsarnokában egy fiatal anya várakozik egy férfivel, ki két galambot tart kezében. A fiatal anya palástja egyik redőjében fogja az újszülöttet. Salutare Dei... Isten dicsősége! Ő az! Ez a kis jelentéktelenség a gyöngédség puha fészkébe rejtve. Salutare Dei, Isten Erőssége! Ez a kis világos pont a sötét fülke árnyékában maga a Világosság, mely eloszlatja a nemzetek sötétségét.

Ime: ez az a most, melyet Simeon egész életében várt. Ajkai hálahimnuszra nyílnak meg: „Most bocsátod el Uram szolgádat a te igéd szerint, mert látták szemeim a te megváltásodat, melyet készítettél minden népek színe előtt..."

Mária előlép. Odanyujtja kincsét. Simeon reszkető, ügyetlen kezekkel nyúl a Gyermek után. Jézus érzi, hogy nem előnyös számára ez a csere: ez már nem a Szűznek édes ölelése. És eszébe juttatják a kezeket, melyek majd később máskép fognak vele bánni... Simeon *felemeli a drága Kisdedet, kit már megjelölt az áldozat bélyegzőjével.* S miután felajánlotta az Úrnak, visszaadja az anyának a rábízott kincset...

És ihlettségtől átszellemülten mit mond a fiatal anyának, ki áldozatát nagy meghatottsággal mutatta be?

Hogy mit mond? Bizonyára becéző, elbűvölő szavakat! Nem! Inkább félelmes az ő beszéde: „Ime, tétetett ez sokak romlására és feltámasztására Izraelben és jelül, melynek ellene mondanak." Az emberiség két táborra fog oszlani: egy része Jézus Krisztus mellett harcol majd, a többi ellene lesz. És ez utóbbiak, sajnos, halálba kergetik „és neked magadnak is tőr fogja átjárni lelkedet..." (Lk. 2, 25.)

Mi várhat rád, Mária, ha azt nézzük, mi vár Jézusra! Gyermeked szenvedésein mérd meg saját keresztjeidet! A jövő nemzedékek számára az állandó vértanúság *tőrével átszúrt szív asszonya leszel... És most,* ha lehetséges, menj békében és az Úr öröme legyen veled!

Lehetséges-e, hogy ily jövendölés után Mária lelke aggodalommentes legyen? S Jézus bemutatását nevezik „örvendetes" titoknak! Nem végtelenül tragikus titok-e inkább?!

Ime: Egy fiatal anya, kezdő anyaságának boldogságában szerető karjaiban ringatja azt az édes kis életet, mely keblén pihen. És egyszerre, ellentmondást nem tűrő bizonyossággal, brutális ridegséggel valaki föléje és gyermeke fölé hajolva rettegésbe hozza szívét ezen iszonyú jóslattal: „Neki az ellentmondás, neked a tőr", azaz „neki a kereszt, neked a kereszt töve". Mária megértette ezt, mert az ígért Messiásról a Szűz mindent tud. Ismeri az Irásokat, soká elmélkedett Izaiásról és a prófétákról.

S ugyan mit hirdetnek Izaiás és a próféták? Vérrel irt a szövegük. Amint Mária, úgy mi is ismerjük e szöveget, de mi kevésbbé tudjuk jól értelmezni. A fájdalmak férfia lesz, Istentől sujtva és megalázva. Betegségeinket viseli, bűneinkért átszögezik, mert Jehova ráháritotta mindnyájunk gonoszságát. Tetőtől talpig egy seb lesz.

Ha összeállitjuk az Ószövetségnek a Megváltóra vonatkozó összes szövegét a legkisebb részletekig, — belefoglalva a szivacsot, az epét és az ecetet, a varratlan köntöst, amely fölött sorsot húznak a kereszt tövében — kialakul a kinszenvedés története. Mária

mindezt elolvasta, mindezt átelmélkedte. Nem ámíthatja magát. S mi több, minden valószínűség szerint Isten még külön felvilágosító kegyelmeket is adott neki az őt váró eseményekről.

A „Fájdalmak Férfia", ó, ez a kifejezés rá még igen enyhe! Izaiás látnoki szemmel, akaratlan barbársággal, kegyetlenül részletez... „Nem, nem, még látszata se az embernek! Féreghez hasonló."

„Fájdalmak Férfia! Egy seb! Földi féreg!" Így beszélnek a nagy látnokok és Mária szívébe zárja mindezen szavakat.

De ma nem az Irás szövegéről van szó, nem régi formulákról, melyek az ősidők mélységén, jótékony ködburkolatban veszítenek éles körvonalaikból. A félelmetes kijelentést: „tőr járja át a lelkedet" — itt és most hallja, minden halkítás, elsimítás, enyhítés nélkül.

„Tied lesz, Mária, a Szentirásban jelzett szenvedések Messiása."

Hogy jobban megértsük, iparkodjunk modern beállításba helyezni ezt az esetet:

Húsz évvel a háború előtt egy fiatal anya hajol gyermeke bölcsője fölé. Valaki odalép melléje s a próféta feltétlen biztosságával jövendöl neki: „Figyelj rám: előre megmondom neked e kisded napjainak számát és halálának körülményeit. Egyedül hal meg szegényke a harctéren, testét átlövik, feje láztól ég és az éjtszaka félelmes sötétségébe nevedet kiáltja bele. Utánad vágyódik és te beláthatatlan távolságban leszel tőle." — Ily jóslat hallatára biztosan összetörne a szegény anyai szív. Kisdedeik bölcsői mellett az teszi boldogokká az anyákat, hogy nem sejtik a jövőt. Nem tudják, mi vár gyermekeikre. S egy anya mindig ragyogó jövőt álmodik gyermekének.

De Mária esetében nincsenek ragyogó álmok. A kilátásba helyezett valóság vöröslik a vér színétől. Ez a Kisded, melyet a meghatott aggastyán visszahelyez anyja karjaiba, vértanúságra született. És Mária élni fog, jobban mondva: halni fog harminchárom éven át abban a gyötrelemben: „Fiamat keresztrefeszítik!"

Mária hazatért a Simeon karjaiból átvett Gyermekkel. Fájdalmak szerelme! Anyai hivatása, hogy az áldozatra nevelje. És ő nem ellenkezik, előkészíti az áldozatot a tőr órájára.

Képzeljük el egészen reálisan a gyermek és az anya viszonyát. A kis Jézust Mária térdein. Az anya enyelegve játszik a Kisdeddel s örömteljesen mosolyog, — de hirtelen elborulnak szemei, szorongva vonaglik szíve. Majd egykor éppúgy, mint ebben a pillanatban, térdein fogja ismét tartani... 33 év mulva... Szegény anya, a kereszt tövében te leszel a pieta!

Távozzál, kegyetlen kép! Még nagyobb szeretettel hajol Kisdede fölé és homlokon csókolja. De mi ez? Ugyanezen a helyen 33 év mulva tövisek fogják szúrós csókjukat nyomni és koszorújukkal véresen becézni.

S amint az évekkel nőtt a Gyermek és sötét árnyék borult homlokára, vagy nagy, kérdő szemeire, — melyek mindent tudtak! — Mária megsimogatta Jézusát és mosolyt csalt ajkaira. És az anya ámította magát, hogy a Fiú felejtett... és hogy egy pillanatra elhagyta isteni bölcsesége s megfeledkezett a kereszt két félelmetesen kitárt karjáról, melyek oly iszonyúan fenyegettek a távol láthatáron.

Nem volt mindig könnyü megmenteni a veszélytől a Gyermeket. Már mint egész kisded játszott a kereszttel: nem lehetett megakadályozni Heródes üldözését, megölette a kisdedeket, de Ő, az Ártatlan elmenekült.

De csak elodázódott a kereszt. Egy napon győzni fog a gonosz. Hányszor jutott eszébe a Szűznek a kereszt két merev, kegyetlen karja és ilyenkor annál nagyobb szeretettel szorította keblére gyermekét... Egykoron, igen, egykoron a kereszt karjai diadalmaskodnak anyai két karja fölött és még gyöngédebb volt ölelése, hogy már előre kiegyenlítse a halál fájának gyötrelmes ölelését.

Egy híres képen Jézust Szent József műhelyében látni. Középen áll a Gyermek, vállain két gerendával, melyek a fehér falon előre megsejtetik a Golgota tragikus, sötét árnyékát. Mária a sarokban ül, aranyló gyaluforgácsok között, megfordul, de nem Jézus felé, hanem a fal irányába néz, melyen drámai kísértetiességben rajzolódik le a kereszt két gerendája.

Jellegzetes kép. Mária minden tekintetével, melylyel Jézust nézte, felfedezte mögötte Jézus bitófáját, a keresztet, ezt a félelmes jelt. Az ellentmondás országának legmagasabb csúcsára ültetve.

Nem téved a katolikus pietás, ha a vértanúk királynőjének nevezi Máriát. Nemcsak fájdalmának mélységével múlt felül minden fájdalmat, de lelkének összezúzása az időtartamot tekintve is meghaladta minden lélek kínjának tartósságát. Simeon karjaitól a kereszt karjáig Jézus harminchárom évig él s ez Mária szenvedéseinek harminchárom éve. Statisztikailag hétre csoportosították Szűz Mária szenvedéseit. Hétfájdalmú Szűz. Ezzel akarjuk kifejezni, hogy Mária hét alkalommal különösen szenvedett: Simeon jövendölése, az egyiptomi menekülés, a jeruzsálemi templomban elvesztett gyermek Jézus, a keresztúti találkozás, fenn a Kálvária csúcsán, a keresztlevétel, s a temetés alkalmával. De a hét biblikus szám is és ez „végtelen mennyiséget" is jelent: a hétfájdalmú Szűz; örökké szenvedő Szűz.

Dacára annak, hogy Mária Jézus bemutatásának napjától a Kálváriáig minden pillanatban végtelenül szenvedett, nem tört le a fájdalom súlya alatt. Semmiképen sem. Határtalan öröm kísérte minden útján. Mint ragyogó dicsfény vette körül az állandó derü. És honnan ez az öröm, ez a derü?

Ennek első oka: a föltétlen elfogadása az Atya akaratának. Elmondhatta Jézussal: „Eledelem" azaz életem legbensőbb lénye: „Atyám akaratát cselekedni, ki mennyekben vagyon." S bár keresztrefeszítő volt ez az akarat, de a boldogság, hogy ezt teljesítheti, felülmúlta a szenvedést. Hasonlóan Jézusához, Mária lélekzetvétele is egy folytonos „Amen" volt, egy meg nem szünő „Ita, Pater!", „Legyen úgy, Atyám!" Ez a teljes odasimulás az isteni akarathoz, ez a végtelen boldogság kezdete volt, melyet semmi sem homályosíthatott el. S ha elgondolta, hogy milyen fiúnak

az anyja ő, páratlan örömmámor ömlött el lelkén minden pillanatban. Ha már „anya lenni" boldoggá tesz minden asszonyt, ki gyermeket szül, „Isten Anyja" lehetni mily elragadó kiváltság!

De míg Mária lelki derüjét szemléljük, ne feledjük el, hogy a minden örömök anyjának ugyanabban az időben a fájdalmak mélységei tátongtak lelkében.

A Megváltó, földi létének első pillanatától kezdve látta lelki szemei előtt a Kálváriát. Isteni tudása föltárta előtte a haláltusa kínjait, a zsidó és római, az egyházi és világi törvényhozás botrányos igazságtalanságait, a halálraitélést, a kereszt magaslatát. Mindig maga előtt látta ezt a rettenetes víziót. De egyben istensége az árnynélküli boldogság látomását is élvezte. Ha az evangéliumban isteni Mesterünket színeváltozásában szemléljük, ne következtessük abból, hogy csak ezen alkalommal részesült az Istenfia az örök boldogság víziójában. Állandóan része volt a föltétlen boldogságban. Tetszett neki e napon dicsőségében is kinyilatkoztatni magát, de e dicsőség számunkra láthatatlanul, de számára valójában sohasem hagyta el fönséges lényét. Másrészt, ha haláltusájában szemléljük Őt, mint eltíport áldozatot, abból se következtessük, hogy az Isten Fia csak abban a pillanatban volt a szenvedés martaléka. Isteni Üdvözítőnk élete minden pillanatában agonizált, mert isteni mindentudása tisztán megmutatta neki, mely cél felé halad. Tehát: minden pillanatban Olajfák-hegye és Tábor, minden pillanatban lelki összezúzódás és öröm, haláltusa és dicsőség ragyogása. Csodálatos látványa a két természet egyesülésének, az emberinek és az istieninek Krisztusban, egy személy egységében.

Természetesen Szűz Mária nem részesült a hypostatikus egyesülésben, de lelkének állapota sok hasonlóságot mutatott isteni Fiához. Teljesen tudatában a jövendőnek, állandó lelki összetörtségben élt, — másrészt Isten akaratában megnyugodva, mint Istenanyja, bensőséges boldogságban kimondhatatlan örömet élvezett. De lelkében betartva a helyes viszonylatot: Olajfák-hegye és Tábor minden pillanatban és úgy, mint isteni Fia. Csak ne felejtsük el a Tábor gondolata fölött folytonos agóniáját.

*

Egy ifjú — ki nagy tisztelője volt a hétfájdalmú Szűznek s naponta meglátogatta kegyképét — egyszer bűnbe esett. Visszatérve ismét a Szent Szűz képéhez, nagy megdöbbenéssel vette észre, hogy a hétfájdalmú Szűz szívét egy tőrrel több járja át... Megértette! — S mikor töredelmes gyónása után letérdelt Mária oltárához, eltűnt a szívből a nyolcadik tőr!...

Megható jelkép ez. Nagy gondolat kifejezője: Dolores... paries... szenvedés — termékenység — tőr és öröm — Golgota és Tábor.

Ez a Szűzanya része velünk szemben is!

Tanít az Ács Fia.

A názáreti ház ölén szemlélem az Úr Jézust, amint napestig verejtékezve dolgozik Szent József műhelyében, — s amint a csendes, egyszerű, szürke élet keretei közt tölti napjait.

Lelkem megittasodik e szemlélettől s a rejtett élet — számomra oly érthetetlen — titkáról beszélgetést kezdek az Úr Jézussal:

Hát csakugyan te vagy az örök Bölcseség, végtelen Hatalom, végtelen Szentség? Nem látok itt rajtad semmit ezekből . . .

Ha csakugyan tied minden hatalom és erő, ugyan miért ácsolsz harminc éven át egy rejtett helyecske szűk műhelyében? . . . Ha csakugyan szomjazod a lelkek üdvösségét, miért nem jársz körül a földön, hogy szólj hozzájuk és megtéritsd őket? Miért hallgat ajkad harminc éven át? . . .

Mi ez, édes Jézusom? Annyira máskép cselekszel te itt, mint ahogy én elgondolom s ahogy én tennék?

Lelkemben felcsendül Jézus válasza:

Igen, én máskép cselekszem, mint ahogy te tennél. Ép azért élek itt, hogy megjavitsam eszed járását, megjavitsam szived vonzalmát. Ismerem szived keménységét. Azon dolgozom harminc éven át, hogy meg tudjam törni kevélységedet, büszkeségedet. S hiába tettem volna mást ezenkivül, nem okultál volna.

Áldozatommal az alapot kellett leraknom földi és égi boldogságodhoz: az alázatosságot. Meg akarlak tanitani példámmal önmagad túlbecsülése, önmagad tiszteltetése utáni sóvárgásnak leküzdésére. Harminc évig kellett dolgoznom azon a koporsón, melybe a te büszkeségedet, önteltségedet bezárhatom, eltemethetem.

Azért születtem a betlehemi istállóban, azért futottam az egyiptomi számkivetésbe, azért élek Názáret elrejtettségében, alacsonyságában, azért merültem a megaláztatások és szenvedések égő tengerébe — a kereszt gyalázatáig, és választottam a rejtett és megalázott életformát az Eucharistiában, hogy okulj példámon, hogy tanulj tőlem.

Befogadod-e végre evangéliumomat? Meglágyulsz-e, megtöröd-e magad az alázatra? Megszűnsz-e vágyódni végre-valahára az elismerés, a dicséret, a megtiszteltetés cifra cafrangjai után? Megkeményited-e magad végre-valahára, hogy oda ne légy, ha e hiú rongyokat meg nem kapod? Vagy, ha isteni alázatosságom gyönyörűséges köntösébe öltöztetlek?

Megérted-e végre-valahára tanulékony szivvel, rejtett életem mélységes okait, titkait? Mit felelsz mindezekre?

Mit válaszoljak, Uram? Megalázódva borulok le isteni példád és tanitásod előtt és vágyódva könyörgöm hozzád:

Jézusom, a te mélységes alázatosságod balzsamával gyógyitsd meg büszke szivem tátongó sebeit és adj erőt, hogy hűen kövesselek téged. Ne csak vágyban, szóban, de tettben, gyakorlatban is . . . bármibe kerül is. Ime, kész vagyok rá, — de áldd meg, segitsd gyengeségemet, Uram!

Gyertyaszentelő Boldogasszony.

Irta: Müller Lajos S. J.

Elközelgetett a negyvenedik nap, amelyen az ószövetségi törvény értelmében a fiúgyermeket Istennek be kellett mutatni. A Szent Család is alávetette magát ennek a törvénynek és a bemutatással kapcsolatos minden szertartásnak. Elhagyják tehát Betlehemet, ahol a sok nélkülözésért annyi öröm is kárpótolta őket, s megindulnak — most már hárman — a szent Város, a templom felé. Mária kétségkívül hátason ül, amelynek kantárát József tartja. Keblén a szendergő isteni gyermek.

Útjuk Rafaim pusztaságán visz keresztül, ahol egykor Ábrahám is járt, amikor fiát Moriah hegyére vitte, hogy ott az Úrnak feláldozza . . . Itt járt a szent hajdanban Jákob is, mikor feleségét, Rachelt, gyászbaborult szívvel eltemette . . . Mikor ennek fehérre meszelt sírja mellett áthaladt a Szent Család, a kis Jézus bizonnyal gondolt az aprószentekre, akiket ma még boldogan ringattak bölcsőikben. Hiszen ezek halálát az Írás Rachellel hozza összefüggésbe, aki gyermekét siratja ezekben a kicsi vértanúkban. De gondolt a másik Rachelre: saját édesanyjára is, aki ugyancsak áldozatot hord karjai közt . . .

A városba érve ünnepi ruhát öltöttek s a templomba vonultak. Valószínűleg a nagy Nikánor-kapu előtt találkoztak az agg Simeonnal. Fehérszakállas aggastyán, tiszteletreméltó alak. Barátságos arca az imádságos, istenbemerült lelkület vonásait tünteti fel. A Szentlélek kijelentette neki, hogy sok-sok imája meghallgatásra talált: életének legfőbb vágya teljesült . . . Most tartja bevonulását a Messiás az ő Atyja házába és vele találkozhatik . . .

Alig pillantja meg Máriát, karján a kis Jézussal és Szent Józsefet, titkos sugallat által felismeri őket. Odalép Mária elé és mély meghajlással fejezi ki imádó hódolatát az isteni Gyermek előtt. Aztán karjára veszi, nézi, szemléli az öröm és szeretet elragadtatásával. Elhaló szemével mélyen a Gyermek szemébe *pillantott*, és sok mélységes titkot olvasott ki abból. Látja az egész jövendőt, amely a Gyermek kezébe van letéve . . . Ez a Kisded választja majd szét két táborra az emberiséget itt a földön és az örökkévalóságban. Ő lesz a szegletkő. Aki nem rá épít, azt összezúzza. Már ott dereng a messze távolban a kereszt a Golgotán és alatta az édesanya *tőrrel szívében* . . . A jó öreg úgy nagy vonásokban el is mondja látomását az ámuló szülőknek és az odacsoportosuló hívő népnek.

Időközben odajött az öreg, szentéletű Anna özvegyasszony is. Meghajlottan, botra támaszkodva közeledik, a sok böjtöléstől és virrasztástól sovány és beesett. Szeme megtört és könnyes. Ő is felismerte a Messiást és Édesanyját. Megismerte a kisdedben Izrael Istenét, és áldotta Máriát. E közben halvány, kiaszott vonásai megifjodnak. Mintha csak fiatalságának rég eltűnt szépsége — mint a télre hirtelen kibontakozó tavasz — mosolygott volna fel rajta. Eddig elhaló szemefénye hirtelen felcsillámlik, fiatalos, izzó tűzben, örömben, szeretetben gyulladoz és lángol.

Az Úrnak nagy kedve tellett a két szent öregben, és drágalátos, boldog halállal jutalmazta meg őket.

Mária alávetette magát a tisztulás szertartásának. Csupa alázatosságból közönséges anyának mutatva be magát, mint akinek szüksége van a vezeklésre gyermeke nevében, aki születésével a bűnösök számát szaporította. Ezt a szertartást a Nikánor-kapu közelében tartották. Ez a kapu 16 méter magas, 8 méter széles volt, szárnyas ajtókkal, amelyek korinthusi ércből voltak öntve s ragyogtak, mint az arany. Roppant súlyuknál fogva csak 20 ember tudta azokat nyitnizárni. Némi fogalmat nyujt ez a templom grandiózus voltáról. — Pedig ez a templom is már csak halvány utánzata volt a hajdani, lerombolt salamoni templomnak.

A pap áldó és könyörgő imádsága után az anya áldozatot mutatott be gyermekéért: bárányát vagy galambot, vagyona szerint. Mária ebben is a szegények sorsát osztotta. Erre a gyermeket az apa vette át s a Nikánor-kaputól balra, a templom belső teraszait megkerülve, a papok udvarának bejáratához vitte. Józsefet ebben az útban az édesanyán kívül bizonnyal az agg Simeon és Anna asszony is elkísérte és így megtartották az első *gyertyaszentelő körmenetet*, — mindent úgy cselekedve, ahogy az Úr törvényében meg vala írva.

A kijelölt helyen a pap átvette a gyermeket és a magasba emelve, bemutatta az Úrnak. Az apa lefizette az előírt pénzösszeget a templom céljára és a pap *áldó szavak kíséretében visszaadta a gyermeket.* Vajjon mit érezhetett az isteni Szív, midőn őt az ószövetség papja az áldozati oltár előtt, szemben a szentek-szentjével, bemutatta az ott lakozó Istennek? Ekkor bizonnyal ő is Atyjának áldozta önmagát a dicséret, imádás, engesztelés és könyörgés érzelmeivel, amelyeket most különös áhitat és szeretet hozott izzásba. Sohasem áldoztak ebben a templomban Istennek drágább, kedvesebb és fenségesebb áldozatot. De ezzel el is érte az ószövetségi papság hivatásának tetőfokát.

Miután végigszemléltük ezt a jelenetet, vonjuk le belőle a tanulságokat:

I. Az áldozatosság szelleme.

Kétségkívül ez töltötte be elsősorban a Szent Családnak, különösen Jézusnak szívét-lelkét. Ezt látom már az előképben, Ábrahám áldozatában is.

Az Úr ugyanis így szólott egykor Ábrahámhoz: „Vedd egyszülött fiadat, *akit szeretsz*, Izsákot, és menj el s áldozd fel *égő* áldozatul az egyik helyen, amelyet mutatok neked." És Ábrahám még azon éjjel felkel. Fát hasogat, miközben szívét irtózatos fájdalom tépi. Megnyergeli szamarát, maga mellé veszi Izsák fiát és két szolgát. Aztán megindulnak a valóban égő áldozat bemutatására, ahogy azt az Úr kívánta. Harmadnap útjában, Moriah-hegyénél, az Úr Lelke értésére adja Ábrahámnak, hogy a kijelölt helyhez megérkeztek. A szolgákat a hegy tövénél hagyják. „Várjatok itt, — szólt hozzájuk Ábrahám — míg mi felmegyünk a hegyre imádkozni." Most fia hátára teszi a fát, a saját kezében pedig tüzet és kardot tart.

— Apám! — szólal meg egyszerre a kis Izsák.

— Mit akarsz, fiam? — kérdi az apa.

— Apám! — folytatja Izsák — íme, itt a tűz, meg a fa, de hol az áldozatra való állat?

— Isten majd gondoskodik arról is — nyugtatja meg az atya a gyermeket.

Elérkeznek a helyre, amelyet Isten maga jelölt meg. Ábrahám erre oltárt készít és fát rak arra. Megkötözi fiacskáját, aki engedelmes lélekkel semmi ellenkezést nem fejt ki. Aztán veszi a kardot. Már-már a gyermek nyakára suhint, amikor az Úr angyala lekiált az égből: „Ne nyúljon kezed a gyermekhez és mit se csinálj neki; most már tudom, hogy féled az Istent s kedvéért egyszülött fiadnak sem kedveztél." (Gen. 22, 1—13.)

Ezt a hitet és engedelmességben megnyilatkozó áldozatos isteni szeretetet nem győzi a világ csodálni! Maga a Szentírás is megdícséri: „Ábrahám a kísértésben hűnek bizonyult." (J. S. F. 44, 21.) Pedig ez csak előkép.

Az imént láttuk az igazi Izsákot, egyelőre csak édesanyja karján. De szívében már meghozza az égő áldozatot, amelyet majd akkor teljesít be egészen, amikor „fával a vállán" felmegy a Moriahra, a Kálváriára. Mária is Ábrahám igazi leányának bizonyul. Ő sem kíméli egyszülött fiát . . .

Míg a többi anya kiváltva gyermekét visszakapja, s boldogan viszi azt haza, Mária felvilágosodott lelke érzi, tudja, hogy tőle Isten az ő fiát teljesen, égő áldozatul fogadta el. Meg is hozza ezt az áldozatot, inkább mint atyja, Ábrahám. Szépen mondja ez ügyben Liguori szent Alfonz: „Melyik anya fogadna el gyermeket önként, akiről tudná előre, hogy gyalázatos halállal ragadják el tőle, éspedig tulajdon szeme láttára. Mária az egyetlen, aki Fiát ily kemény feltétel mellett is önként elfogadta. Sőt mi több, tulajdon kezével mutatja be azt az Úrnak s áldozza fel az isteni igazságosságnak." Mennyivel szívesebben adta volna oda önmagát s szenvedte volna el Fia helyett a kínhalált az ember üdvösségéért! Mily hála illeti meg ezért Édesanyánkat!

Nagy tanulság és felhívás ez számunkra az áldozatosság szellemének ápolására! Mi is az az áldozat? Önkéntes, a szoros kötelességen túlmenő készség: adni, jót tenni, szenvedni. A kötelesség teljesítése csak akkor egyúttal áldozat is, ha azt az áldozat szelleme hatja át. Mily óriási jelentősége van az áldozatos szellemnek az életben, főleg a lelkiéletben, a jellem kialakulásában, Krisztus követésében, a családban, a társadalomban! Különösen a gyengébbet teszi széppé és nemessé. Főképen a nőt alakítja igazán naggyá, magasztossá. És ez is voltaképen az igazi hivatása és élettörténete. De minden emberi nagyságnak is ez a titka, kulcsa.

Legfőbb emberi értékünk, szépségünk, hogy önmagunk fölé tudunk emelkedni; szóval áldozatot tudunk hozni. Az állat nem képes erre, az angyalnak nincs mit feláldoznia. Maga Isten is szinte megirigyelte tőlünk ezt a szépséget. Tehát emberré lett, hogy tudjon ő is áldozatot hozni. A szenteket is az áldozat tette szentekké.

Mily kár, hogy, sajnos, éppen ez az emberi szépség, nagyság van kiveszőben ezen a világon! Laza a családi élet, s amint igazi áldozatra kerül a sor, széthullik. Már a gyermeket is úgy nevelik, hogy lehetőleg minden áldozattól felmentik. Olyan is az eredmény!

Az emberek legtöbbje, csakhogy ne kelljen áldozatot hozni, pazarol és kötelességet mulaszt. A munkás szabotál, amerikázik, a hivatalnok panamázik. Fenn óriási jövedelmeket harácsolnak össze, alant meg éhen pusztulnak, mert nincs, aki áldozatot hozzon!

Ámde szálljunk le kissé saját szívünkbe is és kutassuk, vajjon él-e *bennünk* is az áldozatosság szelleme? Vagy a mi életünk is csupa fínom önzés, csupa számítás: hogy vajjon végelemzésben hogyan járnánk jobban? Akárhánynak még a lelki életét is fínom önzés jellemzi és hatja át. Van, aki azt vallja elvnek: „Csak azt teszem, ami szükséges és semmi egyebet!" A másik, ha hoz is némi áldozatot, de ügyel, hogy önszeretete ne húzza a rövidebbet. Azon van, hogy lehetőleg könnyítsen azon, amit megajánlott, hogy lereszelje, s amint lehet, lerázza azt. Pedig az ilyenek sokszor mily jelentékeny áldozatokat mutatnak be a kapzsiság, a hiúság és az érzékiség oltárán! Sokszor egészséget, sőt életet is odaadnak hitvány célokért.

Nézzünk a boldogságos Szűzre, nézzünk Jézusra! Nem azt kérdik-e ők egész eljárásukkal, magatartásukkal: Mit tehetnék még, amit nem tettem meg érted? Merítsünk tehát példájukból áldozatos szellemet Isten ügyéért, a lelkekért!

II. A nagy lelki tisztaság.

„Aki meg van mosva, elég neki, hogy lábát mossák meg, akkor egészen tiszta" (Jn. 13, 10.) — mondotta Jézus a lábmosás előtt, az utolsó vacsorán.

Azt akarta ezzel kifejezésre juttatni, hogy még a legszentebb lelkek is igyekezzenek a portól szabadulni, amely a földi élet utain feltétlenül rájuk tapad. Csak a boldogságos Szűz kivétel. Ő a porszemektől is mentes. *„Égészen szép, és makula nincs őbenne."* (É. É. 4, 7.) *„Szép, mint a hold, tiszta, mint a nap."* (É. É. 6, 9.) Minden képet, hasonlatot, amely szépségről, tisztaságról beszél, Egyházunk reá alkalmazza. Nevezi őt: „Igazság, vagyis minden erény tükrének, amelyen nincs homály." A Szent Szűzben tehát minden egészen tiszta: a lélek, a test, az értelem, az akarat, a képzelőtehetség, az érzékek, a tekintet . . . Tiszta fogantatása, születése, gyermekkora, egész élete.

Miért vetette tehát alá őt az Úr a „tisztulás" *szertartásának?* Ugyanazért, amiért az ő szent Fia is alávetette magát hasonló szertartásoknak, amelyek a bűntől való mentesülést jelképezik.

Nagy felhívás ez számunkra a tisztaságra, a minél tökéletesebb tisztaságra! Mert reánk csakugyan alkalmazható az ige: *„Aki igaz, legyen még igazabb, és a szent, legyen még szentebb."* (Jel. K. 22, 11.) Vizsgáljuk meg e tekintetben is magunkat.

Mi katolikusok, Jézus eleven tagjai, élő tabernákulumai vagyunk, főleg a gyakori szentáldozás folytán. Mily tisztaságra kötelez ez!

Nemcsak a papra, hanem minden katolikusra alkalmazható a Zsoltáros szava: *„Ki mehet fel az Úr hegyére az oltárhoz, ki állhat meg az ő szent helyén? Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta."* (23. Zs. 3, 4.)

Szent Péter apostol is mindnyájunkra gondol, amikor azt mondja: *„Ti választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, szerzett nép vagytok, hogy hirdessétek annak erényeit, aki sötétségből hívott titeket az ő csodálatos világosságára."* (I Pét. 2, 9.)

De nézzük meg, hogy milyenek vagyunk a gyakorlatban?

Ki mondhatja el teljes őszinteséggel önmagáról: *„Tiszta az én szívem, tiszta vagyok a bűntől."* (Péld. 20, 9.)

Szegezzük csak tekintetünket szívünk kikutathatatlan, rejtelmes mélységeibe, óceánjába . . . *„Itt a tenger, nagy és hatalmas terjedelmű, nyüzsög benn a számtalan hüllő, apró és nagy állat egyaránt."* (103. Zs. 25.)

Nem hiába sóhajtozza Dávid: „Tisztíts meg *titkos* bűneimtől!" (18. Zs. 13.) A hármas kívánság mennyi szállal ágazza-bogozza be szívemet, éspedig legtöbbször tisztességeseknek látszó ürügyek leple alatt.

Főképen az érzékiség nagy mester ebben. Hányszor bujkál a szeretetnek, barátságosságnak, előzékenységnek, illedelemnek, divatnak stb. jól begombolt köntösében. A harag és gyűlölködés is mily szívesen ölti magára az igazságosság és méltányosság zubbonyát! *„Törd át a falat"* (Ezek. 8, 8.) — mondja az Úr. Ne engedd megcsalatni magad a külső látszattól. Isten adja, hogy reánk ne vonatkozzanak az Üdvözítő szavai: *„Jaj nektek, mert megtisztítjátok a pohár és tál külsejét, belül pedig telve vagytok szennyel."* (Mt. 23, 25.)

Figyeljük meg makacs ragaszkodásunkat saját véleményünkhöz — sokszor bizony az igazság és szeretet rovására! És szándékainkat; vajjon egyenes úton járnak-e? Mennyi minden szorul még bennünk tisztulásra! Nem kevésbbé külső magatartásunkban, fellépésünkben, tekintetünkben, olvasmányunkban! Figyeljük meg felszínességünket, óvatosságunk hiányát; — nehogy lelki kárt okozzunk másoknak. Vegyük vizsgálat alá őszinteségünket is. Vajjon nálunk is csak arra valók a szavak, hogy leplezzék gondolatainkat? Hogy: „Nyüzsög a számtalan hüllő, apró és nagy állat" a szív feneketlen óceánjában! Most látom csak, hogy a Gyertyaszentelő mennyit mond nekem, mennyire nekem való ünnep!

III. Vágy az Eucharisztia után.

Gondoljunk az agg Simeonra, aki hosszú földi pályáján keresztül epedt a Messiás után. Élete céljának, élete értelmének tekintette az ő meglátását. Ime, végre-valahára karjaiba zárhatja, ölelheti, csókolhatja! Mily öröm, mily boldogság! De Máriának is! Hiszen az ő leghőbb kívánsága a lelkeket Jézusnak és Jézust a léleknek adni!

Mikor e gyönyörű jelenet felett elmerengünk, talán bizonyos szent irígység is ébred bennünk . . . Pedig, *nekünk az életben nemcsak egyszer, hanem naponkint kijut ez a boldogság, ez a szerencse.* De sajnos! A megszokott dolgok, ha mégoly isteniek is, elkopnak. Mennyire hiányzik már belőlünk a szent elfogódás, vágy, remegéssel vegyes epedés, öröm és szeretet, amely ily fenséges aktusnak, aminő a szentáldozás, megfelel. Milyen hűvös és szórakozott ez az isteni ölelkezés! Ha messziről hazatérő testvérével, barátjával, hitvesével bánna valaki ily hidegen, bizony csodálkoznék, gyanút fogna és rosszat sejtene. A hit elvesztette bennünk fényét és melegét. Ilyen bensőség nélküli, gépies a hálaadásunk is!

Sokszor olyanok vagyunk a szentáldozásban, mint aki barátja keblén elájult s csak hellyel-közzel tér öntudatra. Fizikailag oly közel vagyunk Urunkhoz, de lelkünk mily távol van tőle . . . Aztán tovasietünk . . . *„Házam romokban hever, közületek pedig kiki a maga házába siet."* (Agg. 1, 9.) Pedig az van nálunk, Akiről az Írás mondja: *„Nincs keserűség a társaságában, hanem csak vigság és öröm."* (Bölcs. 8, 16.)

Szégyelhetjük magunkat, hogy mennyivel többre becsüljük a világ szórakozásait, élvezeteit. Egy átmulatott éjtszaka miatt lemondunk a szentáldozásról, mint Ézsau egy tál lencséért lemondott elsőszülötti jogáról. Hasonlítunk a durvalelkű zsidókhoz, akik a pusztában még a mannával sem voltak megelégedve.

„Undorodik már a lelkünk ettől a sovány ételtől" — szóltak fitymálva. — „Eszünkbe jut az ugorka, a dinnye, a párhagyma, a vöröshagyma, a foghagyma. Most száraz a lelkünk: nem lát szemünk semmi mást, csak *mannát* . . ." (Exod. 11, 5. 6.)

Mint a koldusgyerek kapaszkodunk a penészes kenyérbe, és még kalács fejében sem akarunk arról lemondani.

* *

Istenem! pedig mi a szentáldozás! Elgondolkodom.

A mulandóság gyermeke vagyok. Hogy a Szentírás szavát használjam: *„Enyészem, mint a hanyatló árnyék."* (108. Zs. 23.) A temető kézzelfoghatólag igazolja ezt. Letűnt társadalmak némán kiáltozzák ott felénk: *„Mint az átlebbenő árnyék, elenyésztünk erről a földről . . ."*

Ugyancsak a Szentlélek figyelmeztet minket, hogy életünk olyan, mint az álom, mint *„az ébredőnek rövid álma"*. (72. Zs. 20.) *„Olyan az ember élete, mint a fűé, virítása olyan, mint a mező virágáé. Ha átmegy rajta a szél, elenyészik és többé helyét sem ismerik."* (102. Zs.)

Nem sikolt-e lelkünk ösztönösen a halhatatlanság után?!

„Ave Caesar! morituri te salutant!" „Üdvözlégy, császár, köszöntenek téged a halálba indulók!" — kiáltották a véres párviadalra induló gladiátorok.

Mi is kiáltsunk oda, szegény halandók az örökkévalóság halhatatlan és láthatatlan Királyának: *„Üdvözlégy, Krisztus! téged köszöntenek a halálba indulók."* Kiáltsunk oda a csillagmilliárdok Urának, — amelyeknek némelyike észbódító messzeségből, tán évmilliókon át küldi hozzánk sugarait — kiáltsunk oda a nagy Királynak: *Élet! Élet!*

Ám, ha élet után epedünk, vegyük őt magunkhoz. A csillagoknak, a halhatatlanságnak Királya isteni szavát adta: *„Én vagyok az élő kenyér, ha valaki e kenyérből eszik, örökké él."* (Jn. 6, 51. 52.)

Ó! Örökkévalóság! S annak rettentő kilátásai!

Atomból áll a földkerekség, nagyítóval is alig látható atomokból, — hány és hány milliárdból! Hát még mennyi atomból a földünknél sokkal nagyobb milliárdnyi csillag?! Némelyek negyvenszer ezermilliót számítanak . . . Számítsunk csak minden atomra *ezer* évet. Mikor lesz ennek az időnek vége? Mikor? Elképesztő, hajmeresztő gondolat! És mi akkor is élni fogunk és nem törlesztettünk le örökkévalóságunkból szemernyit sem!

Ezt az örökkévalóságot Istentől távol, örök gyötrelemben, örök tűzben tölteni: ez az örök halál. Ez fenyeget! Ezt az örökkévalóságot végtelen boldogságban, istenlátásban, birtoklásban tölteni: ez az örök élet.

Halál vagy élet!

„Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete vagyon." (Jn. 6, 55.) Azt megőrzöm a lelki rothadástól, penésztől, amely a testen, érzékeken át oly csábítóan kínálkozik fel a léleknek, hogy örökre elveszítse. A „bűzös hagyma" . . . És miatta nem kellene a halhatatlanság étke, az isteni manna? Mondjuk Izaiással: *„Utánad vágyakozott éjtszaka a lelkem és reggel lelkemmel bensőmben te feléd ébredtem."* (Iz. 26.)

Mert: *„Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem te hozzád, Istenem! Szomjazza lelkem az erős, élő Istent."* (41. Zs. 1.)

Mikor megáldoztam, elmondom az Énekek Énekének jegyesével: *„Árnyékában kívánok én megtelepedni, és gyümölcse édes az én inyemnek."* (2, 3.)

Ilyenkor érzem amúgy igazában, hogy az örökkévalóságnak vagyok a gyermeke s nincs okom félni a haláltól, hiszen átölelve tartom az *Életet*, és összeolvadok Vele.

Akkor, csak akkor értem meg teljesen az agg Simeon énekét is, aki teljes megelégedettséggel búcsúzik az élettől: *„Most bocsásd el, Uram, szolgádat a te igéd szerint békességben"*, mert látták szemeim, sőt keblemre szorithattam a világ Megváltóját, magát a halhatatlanságot, az Életet.

Áldozati fények.

Irta: Legeza Mihály S. J.

Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepének liturgiája csodás egységbe foglalja az egyházi év két főpillérének, Karácsony és Húsvétnak szimbolikáját. A fény és az Isten Báránya, a megváltó-áldozat gondolata itt lépnek egységben előtérbe. Erre emlékeztet a gyertya is, amelyet ezen az ünnepen kezünkbe ad az Egyház. A gyertya magát áldozza fel, hogy fénnyé legyen, hogy eloszlassa a sötétséget. Jézus önmagát áldozza fel, hogy számunkra felpirkadjon Isten országának világossága. A mi áldozatainkból is fények gyulladnak, amelyek világosságot árasztanak körülöttünk, sőt bevilágítanak az örökkévalóság távlataiba is.

Megváltó-áldozat — örök Világosság.

A lelkek mély sötétségben sorvadtak. Ádám bűne sűrű, fekete szemfedőt borított rájuk, amelyen keresztül csak ritkán csillant át a szabadulás reménysugara. A megsértett Isten — úgy látszott — átokban hagyta a világot. Csaptak fel ugyan áldozati tüzek mindenfelé. De hamis isteneknek! Csak még jobban koromba borították az amúgy is nehéz eget.

Ki tud itt segíteni? Ki fog itt segíteni? Ki engesztelheti ki a mélyen megsértett Istent? Hiszen amit az ember adhatott, az égő bűnáldozatok nem tetszettek neki! (Zsid. 10, 6.) Az isteni Irgalom tépi szét a szemfödőt és eljön az igaz Világosság, amely megvilágít, Istennel kiengesztel minden e világra jövő embert. De hogy ez megtörténhessék, Isten tervei szerint áldozatot áldozatra kell halmoznia... Már a felajánló pap karján azt zsongja a kis Jézus lelke, ami egész életének mottója lesz: „Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem... Akkor mondám: Ime, eljövök... hogy megcselekedjem, ó Isten, a te akaratodat." (Zsid. 10, 5.) Ő lesz az Istennek tetsző, engesztelő áldozat. Lényegéből nem áldozhat fel semmit, hiszen ő a változhatatlan Tökéletesség. Áldozatul hozza legalább megjelenési formáját: „Kiüresítette önmagát, felvette a szolga alakját..." (Fil. 2, 7.) Isten... a szolga alakját... Egy szenvedéssel teli emberi életre. Micsoda áldozat! De árad is belőle a fény! Fény, világosság a megváltás után zokogó pogányok számára. Fény, meleg a halál árnyékában didergőknek. Fény, meleg, világosság minden idők minden embere számára. Megváltó-áldozat — igaz Világosság!

Az áldozati fény csodálatos fény. Isten szeme kell hozzá, hogy teljességében felfogja. Hiszen a földre, a földi szemekre sötétség borult, amikor a kálváriai áldozat lángja utolsót lobbant. Pedig ez a lobbanás nem kialvást jelentett, hanem örök, kiolthatatlan fényoszlopba szökést. A fény diadalát a sötétség fölött. A bűn, a sötétség országának megrendülését. A fény, a tisztaság, a kegyelem diadalmas felragyogását. A legnagyobb, a legnemesebb Istenért hozott megváltó áldozatból a legnagyobb, a legnemesebb, üdvözítő, igaz fény ragyogott fel minden ember örökkévalósága számára.

Az áldozati fény szétáradása.

A nagy áldozati lángról azóta ezrével lobbannak fel lobogó, melegítő lángok vagy apró, imbolygó fények a világ kietlen sötétjébe. „Ti vagytok a világ világossága." (Mt. 5, 14.) Világosságok, fények? Akkor nekik is áldozatból kell fellobbanniok! „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét mindennap, és kövessen engem." (Lk. 9, 23.) Az áldozatban is. A fényárasztásban is. A dicsőségben is. Áldozat nélkül nincs égi fény!

Tudta ezt Szent Pál is. Ez a hatalmas, tiszta, világító láng, *amely 2000 év óta szakadatlanul világít*, melenget milliókat. Dicsekvés nélkül mondja el, milyen áldozatokat kellett neki Istenért és a lelkekért hoznia. (2 Kor. 11, 23—29.) Xavéri szent Ferenc, a második Pál valósággal eseng a szenvedésért: Amplius, Domine... Még többet, Uram... Áldozatából olyan fény áradt, hogy országokat beragyogott vele. Avilai szent Teréz nem akar tovább élni, ha már nem szenvedhet. De lett is belőle olyan fény, hogy a tökéletesség legmagasabb csúcsait is nappali fénybe borította. Ezreknek lett biztos útmutatója ott, ahol olyan könnyen el lehet tévedni...

Hozzájuk csatlakozik a kis fények serege. Hiszen Isten Egyházában a lobogó máglyák, a hatalmas világítótornyok édestestvére a pusztán messzevilágító pásztortűz is, meg a kis szentjánosbogár fénye is. Nemcsak a ritka, feltűnő nagy áldozatok lobbannak *melegítő, világító* lángra, hanem a mindnyájunk életében bőven *előforduló apró szenvedések is. Lelki-testi* adottságaink, foglalkozásunk, környezetünk, az élet apró, kellemes vagy kellemetlen eseményei, ezer és ezer kis tűszúrása... Csak rajtunk múlik, hogy ezekből fény sugározzék szét. Csak rajtunk múlik, hogy szeretetből Istenért viseljük el őket. Csak rajtunk múlik, hogy az Úr Jézus Szívén lángralobbantsuk őket. Mert itt gyulladnak lángra a hatalmas viharálló fáklyák éppúgy, mint a kis áldozati gyertyácskák!

Ez a lehetőség! *És a valóság? Sokszor meleg* helyett hideg fényekké leszünk!

A fény tragédiája.

A modern technika egyik megoldatlan problémája a hideg fény. Fény, amely világít, de nem melegít. Az életben számtalan hideg fény él közöttünk. Szomorú a sorsuk: világítanak, de nem melegítenek... A hideg fény a technikában diadal, a lélekben tragédia...

Mennyi áldozatot kíván a világi nagyság, a tudományos kutatás, az országok kormányzása, a divat, "Ha fele annyit tennétek és szenvednétek az istenért, stb. Mors szent Tamás mondta egyszer ledunyadnak: mint az emberek tetszéséért, biztosan nagy lenne a dicsőségtek az égben." Ezek az áldozatok is világítanak. Az évezredek országútján sűrű egymásutánban lobbannak el. Egy-egy milliméterre be is világítják az utat. Talán az örvénybe vezetőt... De rövidesen megszűnik fényük, kiapad fényforrásuk. Mert nem a „lux vera"-val, az igaz Világossággal voltak kapcsolatban. Mert nem Istenért világítottak. Pedig sokszor ugyanaz a munka örök fénnyé változhatott volna. Ha Istenért végzik. De így: Isten nélkül, vagy éppen Isten ellen áldozati fényük csak hideg csillogás. Ragyogó, színes, hamar tovatűnő, északi fény, amely a megdermedt természet felett virraszt. Vagy mint a piramisokban rejlő állítólagos „örök tüzek". Égnek — emberi számítás szerint — talán sokáig. Ha nem nyúl hozzájuk senki, semmi. De az első légáramlat kioltja őket... Talán tapsorkánok is kavarognak körülöttük. De mit használ mindez, ha éppen csak Az nem tapsol, Akinek elismerése igazi, egyedüli, örök érték: az Isten!

Az áldozati fényt a tragédiától csak az óvja meg, ha Istenbe kapcsolódik, ha Istenből táplálkozik, ha Istenért ég. Így fénye örök fény, égi fény lesz.

A kiapadhatatlan fényforrás.

Szükség van erre. Hiszen minden teremtett fényforrás világítva, melegítve önmagát emészti fel, önmagát fogyasztja. Minden igazi áldozat „én"-ünkből tép le darabkákat. Minden áldozat többé-kevésbbé elevenünkbe vág. Épp ezért áldozat. Épp ezért érték. Az igazi áldozati lángoknál ez a fogyás nem veszteség. Ez a fogyás csak látszólagos. Mert amikor az áldozati gyertya betöltötte föladatát és egészen, maradék nélkül fénnyé, meleggé lett, akkor találja meg a maga legnagyobb kiteljesülését. „Mert aki meg akarja menteni életét, elveszti azt; aki pedig elveszti életét é n é r e t t e m, megmenti azt." (Lk. 9, 24.) Van ugyanis, Aki ezeket az apró lángokat összegyűjti. Van, Aki ezeket ragyogó diadalpalásttá szövi össze. Van, Aki ezeket önmagából mérhetetlenül megsokszorozza és úgy adja vissza: a „lux vera", Jézus Krisztus!

Ezt az igazságot, a fény és az áldozat csodás összefüggését értették meg a szentek. Ez ad erőt a munkára a tökéletességre törekvő millióknak. Megértik és így cselekszenek. És maguk is fények lesznek. Az istenszeretet szeráfi lángjai. Az áldozatos felebaráti szeretet sugár forrásai, amelyek minden arcra derűt, minden szívbe meleget varázsolnak. Az apostoli buzgóság fénykévéi, akik Isten útját világítják meg embertestvéreiknek. A tisztaság titokzatos, vonzó fényei. A kötelességteljesítés egyenletesen égő lángjai. A türelem, a csöndes, Istenben megnyugvó szenvedés örökmécsesei... Voltak és vannak, akikben a szürke hétköznapok ezernyi kis áldozata vált fénnyé. Voltak és vannak, akik egyetlen, égbenyúló fáklyává lettek. Az életáldozat rejtett hősei. A nagy, a szent, a hősi lelkek. Voltak és vannak, akik igazi fényeknek látszottak, pedig csak ingovány felett fellobbanó, a nádason végigfutó lidércfények voltak. Akik titkoskevélyen magukat tették meg fényforrásoknak...

Amíg el nem jön az igaz Világosság általános, nagy diadala a sötétség országa fölött, amíg el nem jön az áldozatos lelkek örök fénybeborulása, mindig lesznek lelkek, akik testvérként csatlakoznak hozzájuk. Mi is lenne a világgal, ha fényük kialudna, ha melegük nem sugároznék szerte? Ha nem lenne többé, aki áldozatot hozzon Istenért? A sötétség, a hideg megdermesztene, megölne minden emberi szívet! A modern élet sok részlet-illusztrációt szolgáltat erre... De mi lenne a világból, ha m i n d e n áldozati lehetőség égi fénybe szöknék? Világosság, bensőséges, meleg boldogság. Mert — ne feledjük soha — minden, még a legkisebb Istenért hozott áldozatból is fény árad a világra még akkor is, ha földi szem előtt rejtve maradnak. Látja őket és értékeli az, Akinek az áldozat által fénytársaivá lettünk: az igaz Világosság, Jézus.

Fontos kapcsolat.

Ezerkilencszázhét nyarán Borghese herceg feltűnést keltő automobilutat tett meg Párizs és Peking között. Két hónap alatt futotta be gépén a mintegy 160,000 kilométert. Áthaladt Keletázsiában a Gobi-sivatagon is. Kietlen, rideg, halálosan szomorú volt ez a mérhetetlennek látszó pusztaság. Leirhatatlan, mozdulatlan csend, mérföldekre élőlénynek semmi nyoma . . .

Egyszerre csak egy sötét pontot fedeztek fel, mely egyre nőtt-nőtt szemük előtt. Végre felismerték: egy épület volt, egy táviróhivatal: Pang-kiang, — a sivatag közepén. Ha az ott élő hivatalnok emberrel akar beszélni, nyolcnapi utat kell megtennie . . . A herceg kísérője egy táviratot adott ott fel Londonba. A kinai hivatalnok csodálkozva vette át a szöveget s szótlanul számitgatta az érte járó díjat. Végül a felvett szöveg fölé sorszámnak odaírt egy egyest.

— Ez az első távirata ma? — kérdezte a feladó.

— Ez a legelső távirat hivatalomban — válaszolta a hivatalnok.

— Ebben az évben? — érdeklödött a herceg titkára.

— Nem, uram, amióta ez a hivatal fennáll itt. Épen hat éve.

— Hat év alatt egyetlen távirat sem?

— Egy sem. — Járnak ugyan erre karaványok, de egyetlenegynek se jutott még eszébe, hogy összeköttetést keressen a távoli világgal.

*

Az élet sivatagán nagy karavánokban vándorolunk mi is. S ugyan hány gondol közülünk arra, hogy vándorlásában, életútjában összeköttetést keressen a másik, a felsőbb világgal: az Éggel?! Kemény, rögös életúton járva, hányan elfeledkeznek a hatalmas segítőről: Istenről!

Jóvátétel.

Irta: Franz. Xav. Esser S. J.

A hithű zsidók összegyűlnek minden pénteken este a különböző égtájak felől a siránkozás falánál, — az elpusztult templom ez egyetlen maradványánál, — s a hűs szellő hangos sóhajokat visz széjjel szárnyain hegyen-völgyön, egész a Jordán partjáig. A sóhajok a szentély elvesztése fölött érzett szomorúságot adják hírül, s az ég segítségéért és irgalmáért könyörögnek. E színjáték mindenki szívét mélyen megindítja; az ember azt hiszi, hogy a hideg, kemény köveknek is együtt kell érezniök és sírniok a gyászolókkal.

Az eredeti bűn szörnyű pusztítása az Isten elgondolása szerint való embert is nyomorúságos rommá tette. E romoknál is megjelentek minden időkben az emberiség legkiválóbb képviselői, hogy ékesszóló kifejezést adjanak az általánosan érzett gyásznak és vágyakozásnak. Emlékezzünk például Aeschylusra és „Leláncolt Prometheus"-ára, Wolfram von Eschenbach-ra és „Parzival"-jára, Shakespeare-re és „Hamlet"-jére, Goethe-re és „Faust"-jára, vagy Byron-ra és „Manfred"-jára. E költői műveknek szívbemarkoló tárgya: az örök küzdelem Ádám bűne óta az ember *magasabb vágyai és alacsonyrendű kívánságai*, magasztos törekvései és közönséges cselekedetei között. Csak hiányzik e művekből a kiegyenlítődés, a megoldás, mely megbékítene.

Byron például „Manfréd"-jában, könyörögve fordul a föld három leghatalmasabbjához, a levegő urához, ki felhőpalotájában él, a hegyek királyához sziklatrónusán és a vizek szelleméhez a tenger mélyén. Manfrédon ugyanis alacsonyabbrendű természete ismét úrrá lett egyszer, s háttérbe szorította lelkében a nemeset, a tisztát. Mondhatatlan önvád marcangolja. Mikor megjelenik a három idézett hatalom, szívet megindító kéréssel fordul hozzájuk; csak legalább egyet adjanak meg neki: a feledést, önmaga elfeledését. Ám a felelet, amit kap, vigasztalan: Nem adhatnak neki egyebet, — csak aminek maguk is birtokában vannak. *Kérjen földi dolgot: hatalmat*, uralmat, szerencsét, fényt, vagy varázsszót, mellyel az alájuk rendelt elemeket kormányozhatja. Ezt megkaphatja, — de amit kíván, azt nincs módjukban megadni. Igy hát nem marad más hátra, mint türelemmel remélni azt a szomorú békességet, amit a halál ad. Felfogása szerint ugyanis ez örök némaságra kényszerít minden benső szózatot, — elhallgattatja hát majd az önvádat is.

A probléma megoldása itt: tehetetlen kétségbeesés. Toronymagasan áll e fölött a nagy görög tragédia-írónak, Aeschylus-nak munkája, mert biztató reménységet foglal magában. Ha e körülbelül kétezer éve készült művet olvassuk, szinte úgy rémlik, mintha nagyon halkan, *alig hallhatóan, de mégis jól* érthetően felénk hangzanék a végtelen messzeségből, a paradicsomból az első örömhír, mely az eljövendő Megváltót hirdeti; vagy mintha az író látnoki szeme előtt föltűnt volna a távolban az a csodás tavaszi jelenet, mikor *Gábriel arkangyal a menny üdvözletét* hozza a názáreti Szűznek, s így szól hozzá: Méhedben fogansz és fiat szülsz, ki Izrael megmentője lesz. A leláncolt Prometheus, — *kire mintha az emberiség* minden nyomorúsága rá volna halmozva, — a következő sajátságos isteni híradást kapja:

> Ne várd e szenvedések végét,
> Míg oly Isten nem érkezik,
> Ki *kínjaid* magára átveszi,
> Ki Hadeshez leszállni kész helyetted,
> S a Tartarus sötét torkába is!

A Szabadító leszállását „Hadeshez", meg „a Tartarus sötét torkába", minden évben újra meg újra elénk állítja a véres nagypéntek liturgiája. Látjuk, amint az Isten ártatlan Fiát az ostorozó oszlophoz állítják, s ütés ütés után addig éri hátát, míg az egyetlen seb. Aztán töviskoronát tesznek fejére, melynek tövisei mélyen belefúródnak halántékába s mondhatatlan fájdalmat okoznak. Végül keresztre szegezik, hol három órán át gyötri rettenetesen a szomjúság és a lelki szenvedés. Ha pedig megkérdezzük a fájdalmak Férfiát, hogy *mire való mindez*, — egyetlen felelete van: az ember tönkrement mivoltának helyreállítására. Ezt hallván kitört mindnyájunk szíve mélyéből a kiáltás: Milyen istenien nagy, milyen végtelenül komoly dolognak kell e helyreállításnak lennie!

Nem elégedhetünk azonban meg annyival, hogy megindult szívvel tekintünk a keresztre s a megváltás tényén álmélkodva, felkiáltunk az Egyházzal: Ó boldog bűn (t. i. az ősszülőké), mely ily Megváltót hozott! Ha így tennénk, méltán jelenhetnének meg ismét azok az Isten küldötte angyalok, kik a mennybemenetelkor jelen voltak s jogos haraggal rázhatnának föl *terméketlen* bámulásunkból: „Mit álltok itt tétlenül?" Mintha ezt akarnák mondani: „Inkább nézzetek utána, vizsgáljátok meg, mennyiben állította helyre Isten Fiának megváltása bennetek eredeti emberi mivoltotokat? Csak ha kiviláglik, hogy minden régi fényében, eredeti pompájában tündöklik ismét, csak akkor hangoztathatjátok túlboldogan az üdvözült lelkek „Szent, szent, szent"-jét, — csak akkor állhatjátok hangos örömujjongással körül a keresztfát s kiálthatjátok mindig *újra meg újra*: Ó boldog *bűn*! Ha azonban megállapítjátok, hogy az Üdvözítő csupán részben állította helyre, amit az eredeti bűn megrontott s a többit *reátok bízta*: akkor a terméketlen ujjongás helyett hozzá kell fognotok haladéktalanul *ehhez a kiegészítő* munkához, mégpedig ugyanazzal

az energiával s ugyanazzal az áldozatkészséggel, amellyel ő adta magát a keresztre.

A feleletre váró kérdés tehát ez: Megváltói munkájával mennyiben állította helyre az Üdvözítő azt, amit az eredeti bűn megrontott?

Azok az emberek, kiket érzékeik elámítanak s kik főként földi boldogság után vágynak, bizonnyal azért ujjonganának leghangosabban, ha az Üdvözítő a paradicsomot szerezte volna vissza minden gyönyörével, *valamint a szenvedésre való képtelenséget s a halhatatlanságot.* Ám Isten gondolatai nem járnak e föld poros útjain, úgy mint a mieink; ő nem a test és vér szavára hallgat. Az ő gondolatai fölfelé szállnak a fényes magasságokba, hol napok és csillagok keringenek, s hová a túlvilág zenéje hallatszik.

Ezért volt az Üdvözítő első gondja a megszentelő malaszt visszaszerzése. Ebből ismét láthatjuk, milyen egyedülálló kincs ez az Isten értékelése szerint; toronymagasan áll az édenkert mindnyájunk által annyira visszaáhított tavaszi pompája fölött! Mihelyt pedig a ragyogó nap, a megszentelő kegyelem ismét ott tündöklik az emberi szív égboltozatán, — haladéktalanul megjelenik bolygóinak koszorúja is és ragyogva veszi körül; megjelennek az isteni és erkölcsi erények s a Szentlélek ajándékai.

Az ember első rendkívüli java így tehát ismét birtokunkban van. Vagy legalább is megvan a lehetősége annak, hogy azt a szent keresztség, őszinte gyónás, vagy a tökéletes szeretet és bánat felindítása által mindenki megszerezze. Bizonyos, hogy nagyon sokat nyertünk ezáltal. De nem vagyunk kielégítve. Mert az emberek olyanok, mint a gyermekek, kik akkor is vágyakozva néznek a fán csüngő almára, ha kezünkben ott van már egy hatalmas aranysárga példány. Ilyen vágyakozva nézünk mi is a többi nagy kincsre, mit az eredeti bűn folytán elvesztettünk: a sértetlenségre, a halhatatlanságra, a szenvedni nem tudásra, — és ilyenformán gondolkozunk: Ha a legnagyszerűbb gyümölcs ott függött a kereszt fáján, miért hiányoznának ezek? A Megfeszítettnek csupán a kezét kell kinyujtania, hogy leszakassza s felénk nyujtsa... Ám mindenki megdöbbenésére, úgy látszik, hogy az Üdvözítő nem fárad tovább; hasztalan várjuk mind türelmetlenebbül. Végre leveszik a keresztfáról, és... a Kálvária üres.

Igy hát a megváltás után is megmaradt szívünkben a rendetlen szenvedélyek lázongása, a tompa kín, amit a gondok okoznak, s a fájdalom a test tagjaiban; nem szűnt meg az értelem homályossága s az akarat gyengesége sem; és továbbra is nagy az összevisszaság a képzelet, az emlékezet és a kedély terén. Ha e gyarlóságainkat, tökéletlenségeinket mérlegeljük sok mással együtt, nem találunk-e éppen elegendő okot arra, hogy mi is a siránkozás falához vonuljunk a zsidókkal? Hogy állandó jajgatással hirdessük a hideg köveknek külső, belső nyomorúságainkat, s mélységes vággyal kiáltsunk egy újabb Megváltó és Üdvözítő után, ki ezektől a nyomorúságainktól is megszabadítson? S mily sajátságos! Még soha sehonnan sem szállott Isten trónja elé ilyen újabb „Harmatozzátok egek az Igazat!" Hogyan magyarázható ez?

Bizonyos, hogy a Megfeszített nem törölte el az eredeti bűnnek előbb említett súlyos következményeit. Ám csodálatos segítő- és gyógyeszközöket bocsátott rendelkezésünkre. Ha komolyan használjuk őket, önnevelés és az erények gyakorlása által mind tökéletesebbé tehetjük emberi természetünket. Ezeket az eszközöket az a három láda őrzi, mely a kereszt tövében áll.

Az első rejti az Üdvözítőnek tanításait, melyek nyilvános életében hangzottak el; melyek oly világosak, hogy szinte átlátszóak s melyek tele vannak mély bölcseséggel. Aki vizsgáló szemmel tanulmányozza őket, abból ellenállhatatlan erővel fakad ki Szent Pál kiáltása: „Mekkora a mélysége az Isten gazdagságának, bölcseségének és tudásának!" (Róm. 11, 33.) A világosságnak olyan bősége ömlik ugyanis e tanításokból a mi elhomályosodott értelmünkre, hogy az egészen átvilágítottnak, szinte megdicsőültnek tetszik. Csak úgy találomra kapjunk ki vagy egyet e tanításokból: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?" (Máté 16, 26.) Az ember egyetlen nagy földi célját úgy világítja meg ez a mondat, mint egy hatalmas fénycsóva. Tehát nem megtiszteltetés, gazdagság, élvezet miatt van az ember e földön, hanem feladata a lélekművelés, önnevelés, jellemképzés, erénygyakorlás. Ha a különböző évszázadok minden nagy szelleme összetette volna értelme fényét egy hatalmas nappá, — akkor is képtelenek lettek volna az emberi élet egyetlen helyes felfogását ily élesen, világosan, határozottan megállapítani. Ime a bizonyság, hogy az Üdvözítő tanításai mily világosságot árasztanak az elhomályosodott emberi értelembe.

De talán nagyon szerencsésen fogtuk ki ezt a mondást. Próbáljunk hát még egyszer belenyúlni a ládába. Máté jegyezte fel az Üdvözítő e szavait: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát." (16, 24.) Vajjon e szavak az egyetlen helyes életfeladatról szóló tanítás örömteli kiegészítéseképen nem a legjobb eszközre mutatnak-e reá, mellyel a feladatot megvalósíthatjuk? És mily nagyszerű formában! Tudvalevő ugyanis, hogy a mindenoldalú és állandó önmegtagadás homlokegyenest ellenkezik vágyainkkal és érzéseinkkel. Ezért kell nagy örömmel üdvözölnünk, hogy az önmegtagadás kemény tanítása mögött a végtelenül bölcs Isten egész tekintélye áll. Ezen meg kell törnie minden emberi magyarázgatásnak, csűrés-csavarásnak, rágódásnak, kétkedésnek éppen úgy, mint ahogy a torlódó hullámok megtörnek s porrá zúzódnak a kemény, meredek sziklaparton.

Nyissuk ki derűs bizalommal a második ládát is, hadd lássuk, mi van benne. Azonban ajániatos óvatosan kezdeni a dolgot s eleinte csak egy kis résen át kémlelni befelé. Mert a ládika tartalma vakító: az Úr Jézus példája van benne. Az Istentől elgondolt ember itt a lehető legtökéletesebb alakban áll előttünk. Őseink még a bűnbeesés előtt is csak halvány körvonalaiban ábrázolták ezt a tökéletesen kidolgozott

mesterművet. Krisztus egyénisége viszont remekmű volt mindig, akár a betlehemi istállóban vagy Egyiptom magányában volt elrejtve, mint a csendes tabernákulumban, akár mint kegyképhez zarándokoltak hozzá Názáretbe, akár úgy mutatkozott nyilvános életében Palesztína és Galilea lakosai előtt, mint mikor a monstranciát processzióval hordozzák körül. S nem sugároznak-e minden magasztos példából titokzatos erők, melyek ellenállhatatlanul vonzanak, mint a mágnes? Krisztus példája mennyire megerősíti az akaratot! Immár bátran rátapos az alacsonyabbrendű természet legveszedelmesebb gerjedelmeire is, kezét pedig kinyujtja emberfelettieknek látszó erények és teljesítmények után! Ámulva látjuk ezt a vértanúknál, komoly vezeklőknél, tiszta szűzeknél, röviden: a felfelé törekvőknél. Krisztus példája olyan, mint a tavaszi levegő, mitől mindenütt élet fakad. E kincset szemlélve ismét ajkunkra vehetjük az Egyház ujjongását: Ó ősszüleink boldog vétke, mely ilyen vezért állított élünkre!

S mit rejt vajjon a harmadik láda? Kinyitjuk és elámulunk! Ugyanis ez csak látszólag, csak alakja szerint láda; tulajdonképen: kút. A kegyelem vize hullámzik benne, mely életet, erősítést, gyógyulást ad; s e kút feneketlen. Mert a Krisztus megváltása által nyert kegyelmek végtelenek és teljesen rendelkezésünkre állanak; csak meríteni s inni kell belőlük. Magasabbrendű életet akarnak nekünk adni, meg akarnak erősíteni az önnevelés és erénygyakorlás komoly munkájában.

Elsősorban a felvilágosító kegyelmek azok, melyek rendelkezésünkre állanak s melyek fényt árasztanak az elhomályosult értelembe. Hogy átvilágították s mind jobban szétszaggatták pl. azt a felhőfátyolt, mely Szent Ignác értelmét körülvette! Mikor betegágyán a szentek legendáit olvasta: megmutatták a kevély spanyol katonatisztnek az utat a valódi hősiességhez.

Továbbá erősítő kegyelmeket nyerünk meggyengült akaratunk számára. S mily hatalmasak ezek is! Szent Pál félénkszívű volt, mint mi mindnyájan; — földies gondolkozása gyengévé tette s így rettegett minden szenvedéstől. Ám az erősítő kegyelmekben bízva örömmel és ünnepélyesen jelentette ki: „Mindent megtehetek abban, aki engem megerősít", s olyan győzelmeket aratott önmagán, melyek szinte egyedülállóak. Alkalomadtán felsorolja kivonatosan, hogy miket viselt el: a zsidóktól.ötször kaptam egy híján 40 ütést; háromszor megvesszőztek; egyszer megköveztek; háromszor szenvedtem hajótörést; egy nap és egy éjjel voltam a tenger mélyén. Igen, ezek az erősítő kegyelmek néha oly erőt adnak az embernek, hogy a gyenge nádszál gránitoszloppá válik s játszva vesz egész boltozatokat a vállára.

Végül némely egyháztanító szerint tisztító s az érzéki vágyakat fékező kegyelmeket is kapunk. Sokan fognak hozzá szent buzgalommal az önnemesítés nehéz munkájához. Ám hogy dúlnak sokszor a szenvedélyek! Hogy zúg és háborog bensőnk! Tapasztalta ezt Szent Ágoston is, míg hosszú, fáradságos útján eljutott az ösztönök sivatagjából a tisztaság ígéretföldjére.

Kábeljavítás a nagybőjtben.

Irta: Dr. Schmiedt Béla.

Amikor a világrészeket összekötő tengeri kábelen üzemzavar támad, olyankor a kábeljavító hajó órákon belül kifut a tengerre, hogy kijavítsa a tenger fenekén futó többezer kilométernyi fekete drótkígyón — a kábelen — a hibát.

Amikor új kábelt fektetnek, olyankor a kábelvezetéket mérföld-jelekkel látják el. Valahányszor leszalad a tekerődobról egy mérföldjelzés, a szolgálattevő tiszt a nap és csillagok állása szerint bevezeti a kábelnaplóba, hogy melyik szélességi és melyik hosszúsági ponton fekszik az a bizonyos mérföldjelzés. Ha a későbbi években aztán zavar támadna a kábelen, egy készülék segítségével meg lehet állapítani, hogy melyik mérföld körül sérült meg a vezeték. Így aztán a kijavítás már könnyen megy.

A kábeljavítás több napi munkát vesz igénybe.

Vágjunk neki a tengernek, hogy megkeressük a hibás helyet. Sokszor öt-hat napi utat kell megtennie a kábeljavító hajónak, amíg eléri a megszakadt helyet. A karvastagságú kábeldrót itt talán ezer méteres mélységben fekszik a tenger fenekén.

— A bóját kihelyezni! — parancsolja a hajókapitány.

A bója tíz méter magas vasgömb. Több mint ezer kilós szörnyeteg. Óriási felhajtó ereje van, hiszen több mint ezer méteres kábeldrótot kell a vízen fenntartania. A bója egy perc alatt a darun függ. A hajó oldalra dől. A bóját vízre lendítik.

Most jön a türelmi játék. Meg kell keresni a mélyben a keresőkötéllel a mérhetetlen mélységben fekvő meghibázott kábelt.

— A keresőkötelet ezerötszáz méteren rögzíteni! — vezényel a főmérnök és az erőmérőhöz siet, amely a kötél húzófeszültségét mutatja.

Lélekzetvisszafojtva ülnek a mérnökök a készülék körül. Most! . . . A mutató kiugrott! . . . Sokszor bizony csalódik a társaság, mert a keresőkötél horgonya a tengerfenéken akad meg. Sokszor három

napig halászgatnak a messzesodort kábeldrót után. Végre jön a biztos jelzés:

— Gépeket állíts!

A kábel megvan. A keresőkötelet felcsavarják. De lassan és óvatosan. És csak egy darabig, mert a drótkígyó nagy súllyal vágyódik a mélység felé. Igy hát a tenger fenekén kell kettévágni. Ezt a munkát egy különleges vágóberendezés végzi el.

— Elvágta! — ordítja a főmérnök. Az erőmérő mutatója visszaszalad. A keresőhorgony pedig az elvágás pillanatában megragadta a kábel egyik végét. Ezt már fel lehet húzni. Mire a fekete kígyó felbukkan a vízen, elmúlt egy fárasztó éjtszaka. A kábel ott feszül a keresőkötélen, majd verejtékes munkával a bójához rögzítik. A bóját emelődaruval a hajóba emelik. Az összekötő kábelt bevezetik az irodába és rákapcsolják a telefonra. Lehet, hogy a hiba éppen az elvágott ponton volt. Ez a legszerencsésebb eset. Ha a hiba néhány mérfölddel arrébb volna, akkor bizony fel kell tekerni a tengerfenékről a drótkígyót a hiba helyéig. Amikor aztán a forrasztómesterek a kábel lelkén a javítást elvégezték, akkor meg kell keresni az elmetszett kábel másik végét.

De hol van a másik kábelvég?

Bár az elvágáskor pontos helymérést végzett a kapitány, a másik vég még nincs! A hajó a keresőhorgonyt jobbra-balra vonszolja a tengerfenekén, de — hiába. Az áramlás közben elsodorta a másik kábelvéget.

Most fogócska jön. Napok telnek el, míg az erőmérő mutatója kiugrik. Végre megvan. Ezt a véget is felhúzzák. Bójához erősítik. És most látják, hogy elvetődtek a másik bójától jó néhány mérföldnyire. Napokig tartó keresés után bukkannak rá az alkotmányra, amint jókedvüen sütkérezik a napfényben.

Mindkét bóját hajóra emelik. Egy-két telefonváltás az egyik földrész felé is és a másik felé is. S miután mindkét vezeték jól működik, a végeket összekötik. Előbb összeforrasztják az ereket, azután beburkolják és szigetelik. Végre ott fekszik az üzemképes kábel a fedélzeten.

— A kábelt ki lehet dobni — jelenti a mérnök.

— A tartókötelet elvágni — vezényel a főmérnök.

És a következő pillanatban a vaskos, fekete kígyó eltűnik az Óceán mélységeiben. A hajó talán el sem indult még onnan és máris beszél a javított kábelen a két világrész . . .

*

A te kábeled is beteg!

Az ember belvilága ugyanis egy nagy Óceán, melynek rejtelmes és sejtelmes mélyén ott fekszik az én életem nagy kábelvezetéke, mely összeköti az Eget és a Földet . . . a Végtelent és a Végest . . . Istent és engem . . .

Ez a kábel az istenszeretet.

Bizony, időközönként ez a kábel is megbetegedik. Hellyel-közzel megrozsdásodik, miután előzőleg talán meghibázott a védőburkolat. És ha kellő időben helyre nem hozzuk a hibát, akkor annak a veszedelemnek tesszük ki magunkat, hogy a kábel egészen megszakad . . .

A nagyböjt alatt ezer és ezer számra szaladnak ki a római nagy kikötőből azok a kábeljavító hajók, amelyeken az Egyház matrózai végzik a lélekjavítás szent szolgálatát.

A munkálat szintén ezerméteres mélységekben zajlik . . . Mert a lélek nagy mélység. A lélek egy titokzatos nagy Óceán, melynek mélységében ezer veszedelem környékezi a lelki kábelvezetéket, az istenszeretetet. A lélek egy mérhetetlen mélység, melyben a bünök örvénye kergeti egymást.

A jó munkához idő kell. A tökéletes lelki kábeljavításhoz is idő kell. És szélcsend. Ezért teremti meg az Egyház a nagyböjti csendet és szent némaságot.

A munkát a vatikáni nagy hajó evangéliumos matrózai végzik. Odaadással és szakértelemmel. Boldogok, ha meglelnek a mélyben egy-egy hibás lelki-kábelt. Ilyenkor napokig elbajlódnak problémáik nagy bójái között, míg végre felhangzik:

— Halló, itt a föld!

Aztán jelentkezik az ég is! . . .

És most jön a forrasztás! Most jön a kapcsolás. Két világot kell ismét összehozni. Két világot kell összefogni. Bizony, ez nem könnyü munka. De végre megtörténik. Rendbe jön a lélek kábelén a kábel lelke s felhangzik a jelszó:

Ego te absolvo . . .

Menj! Többé ne vétkezzél . . .

És ekkor ismét eltünik a lélek vizeiben az istenszeretet hatalmas kábelvezetéke, melynek örök időre szóló rendeltetése: összekötni az Eget és a Földet . . . az Embert és az Istent . . . a Látható világot a Láthatatlan világrésszel.

Az Egyház minden esztendőben ráköti a kezedben kacagó nótafára a fekete fátyoldarabkát, és minden esztendőben odalopja a hangvonalak közé azt a kis zenei keresztet, ami aztán mollba, áhítatba transzponálja a farsangi fortisszimót. Ne félj ettől az időtől. Ez a lélek ideje. Ilyenkor kell megállapitania mindenkinek, hogy hanyadik mérföldnél hibás az ő kábele. És hogyha ez a kábel már régóta néma lenne, ha az én istenszeretetem szent köteléke már régóta rozsdás, néma, egyszerü drótkötél lenne, akkor lássunk hozzá a munkához, hogy ezt a rozsdás drótkötelet fényesre varázsolja a bünbánat szent müvelete és hogy végigszaladjon egészen az Égig az üzenet:

— Jelentkezem, Istenem! Rendelkezz velem!

És szól az Isten: Jól van, fiam! Örvendek, hogy életjelt adtál magadról. Mindent megbocsátok. Csak siess a keblemre. Jöjj haza. Vár a régi hajlék. Vár atyád megspórolt, meleg csókja. Várnak régi szép, gyermekkori tiszta emlékeid. Vár a nyugodt lelkiismeret itthonhagyott párnája. Vár a tiszta ételek fehér asztalterítője. Vár a régi tál és abban a tiszta eledel. Leölettem a kövér borjút is, mert az jelentkezett, akiről azt hitte a világ, hogy már régen elveszett . . .

Az újjászületés szentsége.

II.

Irta: Csávossy Elemér S. J.

II. *Mily viszonyba lépünk Istennel az újjászületés szentsége által?* — Ezt a viszonyt már az előzőkben némileg érintettük: „Hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek, azoknak, kik nem a vérből . . . hanem Istenből születtek." (Jn. 1, 13.) Ezt a viszonyt nevezi meg Szent János első levelében még nagyobb hangsúllyal: „Lássátok, milyen szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk és azok is vagyunk." (1 Jn. 3, 1.)

A puszta természet rendjében az ember Istennek csak alkotása, birtoka, teremtménye, szolgája. Ez a viszony, mely a teremtmény lényegéhez tartozik, nem szűnik meg ugyan soha, de felmagasztalást nyer a gyermeki, a fiúi viszony által, melybe a kegyelem helyezi az embert az újjászületés, az újjáteremtés szentsége által. Ennek hatása következtében az ember valóban és igazában „nova creatura", új teremtmény (Gal. 6, 15.) lesz.

Így felmagasztalva, nem a természet szerint ugyan, de mégis örökbefogadás révén, hasonló tekintettel emelheti fel szemét a mennyei Atyához és nézhet bele isteni arcába, amilyennel maga a Fiú tekint bele az örök Atya szemébe, és az Atya viszont a kegyelemmel megáldott, újjászületett lélekhez is hasonlóképp szól, *mint Egyszülöttjéhez: „Fiam vagy te, a mai napon* nemzettelek én téged." (2. Zsolt.)

Amint a Fiú egészen az Atyáé, az Atyának Igéje, melyről Szent Ágoston mondja, hogy semmi sem inkább másé, mint az ige, hiszen egész lényét tekintve azé, aki azt kimondja: úgy a lélek is a Fiú isteni születésében való részvétel által e megszentelő kegyelemben egészen Istené lesz; Istenhez való rendeltsége bensőbb és tökéletesebb, mint az a puszta teremtés által lehetséges.

Az istenfiúság tudata voltaképp az az örömhír, melyet e szó „evangélium" kifejez. Ez, mondhatni, az egész evangélium. Ez a karácsonyi örömnek is legbensőbb tartalma, mert Krisztus megtestesülése és születése által mi is Isten gyermekeivé lettünk: „Mikor üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete megjelent, megszentelt minket az újjászületés fürdője által, hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örököseivé legyünk az örök életnek." (Tit. 3, 4—7.)

Ez a tudat, az istenfiúság tudata és a belőle fakadó öröm jellemzi egészen az őskereszténység igazi lelkületét. Ez az örömhír hatotta át egész bensejüket és azért áthatotta egész külső életüket is. Azért szólítja meg Szent Ágoston az újonnan kereszteltekhez intézett gyönyörű beszédében az előtte álló fehérruhás sereget e szavakkal: „Hozzátok szólunk, a szentségnek új sarjadéka, akik vízből és Szentlélekből újra születtetek: istenes sarjadék, új raj, dicsőségünk virága és fáradalmaink gyümölcse, örömöm és koronám, ti mindnyájan, kik itt álltok az Úrban. Az apostol szavaival szólok hozzátok: Az éjtszaka előrehaladt, a nappal pedig elközelgett. Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit és öltsük magunkra a világosság fegyvereit. Mint nappal, járjunk tisztességesen; nem tobzódásban és részegeskedésben, nem bujálkodásban és kicsapongásban, nem civódásban és versengésben, hanem öltsétek magatokra az Úr Jézus Krisztust." (Serm. 1 in Oct. Pasch.)

Ezzel az érzülettel állottak ott húsvét nyolcada alatt az Egyház zsengéi s ez az érzület visszhangzik még ma is a húsvét-nyolcadi szentmisék örömtől ujjongó énekeiben: „Bevezetett titeket az Úr a tejjel-mézzel folyó földre, alleluja, hogy az Úr törvénye legyen mindig ajkatokon, alleluja, alleluja! Áldjátok az Urat és hivjátok segítségül nevét, hirdessétek a nemzetek közt műveit." (Bevonulásra húsvét hétfőn.) Egy darab őskereszténység nyílik meg előttünk a keresztség szentségét övező szertartásokban és imákban.

Mintha ebből a lelkületből, ebből az emelkedettségből és lelki örömből, a keresztény hitnek eme lelkendező átéléséből és életté varázslásából hiányoznék valami bennünk, mai keresztényekben. Nekünk sokszor kereszténynek lenni és keresztény életet élni, még ha kötelességből meg is tesszük, nyűgnek látszik és tehernek. Nem örömhír nekünk a kereszténység, mert az istenfiúság tudata nem eleven mibennünk. A keresztény élet pedig nem nyűg és teher, de nem is puszta kötelesség, melyet teljesítenünk kell, hanem a léleknek szent igénye, vágyak teljesülése, szent eszmény, melyet epedve és örömmel iparkodunk megvalósítani.

Szentül büszkének kell lennünk az istenfiúság kiváltságára és annak minden lealacsonyításának még gondolatára is a francia Rohan-ok devizájával kell válaszolnunk: „Roi ne puis, prince me daigne, Rohan suis." Király nem lehetek, herceg — az kevés nekem, Rohan vagyok! Isten nem, de Isten gyermeke vagyok, igen, és minden, ami alatta van ennek a méltóságnak, az kevés nekem! Ez a keresztény ember devizája. Prohászka szellemes szavával, melyet ő a papi méltóságra alkalmazott, kell mondania: *Christianus sum, nihil divini a me alianum puto*; keresztény vagyok, minden, ami isteni, közel áll hozzám. Vagy még jobban Krisztus szavával: „Nem tudjátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?" (V. ö. Lk. 2, 49.)

Az istenfiúság kegyelme által mintegy „otthon" vagyunk Istennél, mint a fiú is a szülői házban otthon érzi magát. Valami Isten-félelem, de nem az a szent istenfélelem, mely a Szentlélek ajándékainak egyike, hanem az a bizonyos „Gottesschen", amint a német kifejezi, szomorú öröksége a bukott emberi nemnek. Fél az Isten közelében lenni. Ezt a nem jó félelmet, ezt az Istentől távol maradni szeretést veti ki lelkünkből gyökerestől az istenfiúság tudata. Istennél *otthon* érezzük magunkat. A gyermek meghitt bizalma és szeretete szülői iránt, lelkünk alaphangja. Ezt az alaphangot még az Istentől ránk bocsátott próbák és szenvedések sem változtatják meg.

Ha ez a tudat, ez a meghitt közelség tölti be lelkünket, akkor Isten házában, a *templomban is otthon* fogjuk érezni magunkat. Nem lesz szükséges, hogy parancsszóval hajtsanak Atyánk hajlékába, nemcsak puszta kötelességből és únottan megyünk majd a vasárnapi istentiszteletre, hanem szívünk vágya visz majd oda, és nemcsak ünnepnap, hanem, amikor tehetjük, máskor is. A zsoltár szava tölti majd be lelkünket:

„Örvendeztem, mikor azt mondották nekem: az Úr házába megyünk." (121. Zsolt.) „Mily kellemesek a te hajlékaid, seregeknek Ura! Sóvárogva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba. Ujjongva eped szívem az élő Isten után." (83. Zsolt.)

És napközben sem hagy majd el a gondolat, hogy Isten gyermekei vagyunk; egész életünkre rányomja bélyegét, mert „az ő Lelkéből adott nekünk". (1 Jn. 4, 13.)

III. Mit hoz számunkra a lelki újjászületés? — Szent Ágoston szép szava mondja az újjászületett, megigazult lélekről: „Mennyország vagy, és a mennyországba visz utad" — Coelum es et in coelum ibis. Ez fejezi ki legjobban azt a legnagyobb ajándékot, melyet az istenfiúsággal együtt a keresztségben kapunk: Isten lakik bennünk, lelkünk Isten temploma, egy földi mennyország, ahol a háromszemélyű Isten ütötte fel hajlékát. Ezzel egyszersmind a nagy mennyország örökösei leszünk a túlvilági hazában; mert hiszen az Istent már itt bírjuk lelkünk kis mennyországában a kegyelem által, a nagy mennyország pedig nem más, mint a kegyelem kivirágzása a már birtokolt Isten boldogító és soha többé el nem veszíthető látásában.

Az egyik mennyországból a másikba megyünk át, ha akarunk, halál nélkül. Amint az első ember, ha bűnbe nem esett volna, halál nélkül cserélte volna fel a földi életet az örök élettel, úgy most az újjászületett lélek, ha a keresztség által nyert kegyelemben állhatatos marad, bűnhalál nélkül megy át a földi mennyországból a túlvilágba, hogy ott megszakítás nélkül folytassa azt a természetfölötti életet a dicsőségben, melyet itt a hit homályában megkezdett: coelum es et in coelum ibis.

Erről ír a népek apostola a rómaiakhoz: „Maga a Lélek tesz lelkünkkel együtt tanúságot, hogy az Istennek a fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösök is: „Istennek örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei, ha tudniillik vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk." (Róm. 8, 16—17.) És az apostolok fejedelme: „Áldott legyen Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újjászült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak halottaiból való feltámadása által romolhatlan, fertőzetlen és hervadhatlan örökségre, mely a mennyekben számotokra fenntartatik, kik Isten erejében a hit által megőriztettek az üdvösségre." (1 Pét. 1, 3—5.) Ugyanezt a gondolatot fejezi ki ismét Szent Pál Titushoz írt levelében: „Megmentett minket a Szentlélek eszközölte újjászületés fürdője által, hogy megigazulva, reménybeli örököseivé legyünk az örök életnek." (Tit. 3, 4—7.) Szent János is ugyanezt mondja: „Szeretteim, most Isten fiai vagyunk és még nem tűnt ki, hogy mik leszünk. Tudjuk azonban, hogy amikor meg fog jelenni, hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt, amint van." (1 Jn. 3, 2.)

Azért int minket a keresztelő pap a szentség kiszolgáltatása után búcsúzáskor: „Vedd ezt a fehér ruhát és vidd el szeplőtelenül a mi Urunk Jézus Krisztus ítélőszéke elé, hogy örök életed legyen! — Vedd az égő fáklyát és feddhetetlenül őrizd meg keresztségedet, tarsd meg Isten parancsait, hogy amikor az Úr a menyegzőre jő, az összes szentekkel elébe vonulhass a mennyei udvarba és örökké élj! Amen."

P. Lippert S. J. utolsó prédikációja.



A német aszkétikus irodalommal együtt gyászolja az Utunk is P. Lippert jézustársasági atya halálát. Ez a gyenge egészségű, de erőslelkű, kivételes tehetségű aszkétikus író, a német katolicizmus leghíresebb rádió-szónoka és legtermékenyebb, legszellemesebb írója volt. Lapunk olvasói is számos remekbe készült cikkében gyönyörködhettek az elmult évfolyamainkban, melyeket kedves, készséges, finom lelkét elárulo sorok kíséretében adott át az Utunk-nak.

P. Lippert nagy hírnévre tett szert és óriási hatást ért el beszédeivel, irásaival, de nagystílű, eredményekben gazdag életének legnagyobb, legremekebb „munkája" volt lélekmegkapó szent halála.

A mult év decemberében kimerülten vonult vissza Locarnoba egy kis erőgyüjtésre. Itt meghűlt. Azt hitte, hogy csak kis influenzája van s pár napra kért felvételt a locarnoi Szent Ágnes-kórházba. Az ápoló apácák még aznap este meg akarták orvosokkal vizsgáltatni a nagynevű jezsuita atyát, de P. Lippert tiltakozott:

— Ó, lesz arra idő holnap is! Ne zavarjuk most szegényeket!

Az orvosi vizsgálat súlyos tüdő- és mellhártyagyulladást állapított meg nála. Betegsége szabályosan folyt le és már-már azt hitték, túl van a veszélyen. De a tizedik napon hirtelen válságosra fordult állapota. Meghagyta, hogy senkit se értesítsenek állapotáról.

— Minek okozzunk kellemetlenséget másoknak! — mondotta.

Csupán azt kívánta, hogy sürgönyileg hívjanak hozzá egy jezsuita atyát, akinek segítségével elkészülhet a nagy útra. Hajnalban megérkezett P. Rohner. Azonnal elvégezte nála gyónását. Mikor a szentkenet szentségét akarták feladni, megkérdezte, hogy kértek-e rá már engedélyt a helyi plebánostól? S addig nem nyugodott, míg meg nem szerezték az engedélyt.

— Tartsuk be, páterkám, kis dolgokban is az Egyház előírásait — mondta. — Azért adják őket, hogy betartsuk!

Szive rohamosan gyengült. Az orvosok közölték P. Rohnerral, hogy közeledik a vég. A páter odalépett P. Lipperthez s biztatóan figyelmeztette:

— No, páter, hazamegyünk!

— Most mindjárt? — kérdezte felélénkülve, örvendő mosollyal a nagybeteg.

— Nemsokára, — válaszolta rendtársa, ámulva a beteg nagy nyugalmán.

P. Lippert arca még mosolygósabbá vált, megtört szeme felragyogott s csak ennyit mondott beleegyezőleg a nagy hírre:

— Jó!

S imába merülve csendesen elszenderült.

Szép és nagystílü életének méltó befejezése, leghatásosabb, legremekebb predikációja: szép halála volt.

Harag.

I. A lélektan

meghatározása szerint: tudatos ösztön-törekvés másnak bajt okozni és a baj előidézése miatt örülni. Lélektanilag a kedvetlenség érzelme domborodik ki benne, amely határozott személyre, vagy dologra irányul. Ez a kedvetlenség össze van kötve ellenállásra indító, szembehelyezkedésre ingerlő tevékenységgel, amely az illető személyt vagy dolgot megsemmisíteni, legalább is annak ártani törekszik. A harag érzelme az állatban éppúgy megvan, mint a kis gyermekben. De csak a felnőttnél található meg legmagasabb formája: a haragtól indított akarás másnak fájdalmat okozni és szenvedésében kielégülni. Ritkán irányul az ellenfél megsemmisítésére. Megelégszik a bántalmazással vagy fenyegetéssel.

Ismételt izgatás ébreszti fel ezt az indulat-érzelmet. Szükséges azonban az izgatásra való disponáltság is. Ennek az ingerlékenységnek vagy testi, szervezeti alapja van, vagy azáltal jön létre, hogy valamely szándékolt cselekvésünkben megakadályoztak, törekvésünk hosszabb-rövidebb sorát újból és újból megbontották. Fokozódik a harag, ha ez az akadályozás igazságtalannak, jogtalannak látszik. Az izgatásra indulatunk hirtelen kirobbanással is válaszolhat. Reakcióképen gyakran ütünk, még az élettelen dologra is. Utóhatása nem nagy, nem jelentős.

Önérzetünk megsértése, a megaláztatás is kiváltja ezt az érzelem-indulatot. Leginkább a gyakori sértegetés hat, főleg ha a szavakban bántó szándék nyilvánul meg. Következménye a törekvés: az önértékelés pozitiv érzelmeit, amelyet a sértés lerombolt, illetve megingatott, magunkban visszaállitani; ez a törekvés aztán kedvre hangol, a haragot elüzi. A cselekvés ebben az esetben a sértő ellen irányul és erős utóhatással jár.

A harag harmadik kiváltó oka *igazságérzetünk megsértése* másokban. A harag érzelme ilyenkor önmagunk ellen is felkelhet.

Legprimitívebb *megnyilvánulása* — amely gyermeknél, söt állatnál is tapasztalható — vak szétzúzása mindannak, ami közelébe kerül. Továbbá az ellenállás, szembeszállás, a támadás megelőzése figyelmeztetéssel és fenyegetéssel. A felnött ember haragja legkifejlettebb formájában akkor lép fel, amikor a már elmúlt sértésekért áll bosszút úgy, hogy a büntetést a sértéshez szabja.

A gyermek haragjában földreveti magát. Harap, rugdalódzik, kapálódzik, öklöz, karmol. A felnöttnél új formák lépnek fel, sokszor a legraffináltabb árnyalatokban. A felnőtt szavakkal törekszik ellenfelét megsérteni. Kipuhatolja, mi okoz bensőleg fájdalmat. Hatásosnak találja, ha nevetve sértegethet, gúnyolhat. Vagy ha ellenfelét látszólag nem akarja komolyan venni. A harag durvább kitörése átkozódásban, szitkozódásban, káromkodásban nyilvánul meg, amellyel a megfélemlítést akarja az illető elérni. Vagy pedig olyan szavakra ragadtatja magát, amelyet különben elkerült volna.

Bizonyos müveltségi fokon, a társadalmi szokások fegyelmező ereje a harag lefolyását *módositja*. A támadás az önuralom bizonyos foka miatt óvakodik minden tiltott túlzástól. Sokszor megelégszünk azzal, hogy haragunk egyedül csak képzeletvilágunkban nyerjen szabad lefolyást. Gyakran elég, ha szidalmazó, gúnyosan visszavágó gondolatokat szórunk magunkban az ellenfélre. Érdes megjegyzéseket, sértő, megalázó, az ellenfél szavát és tettét visszafordító szavakat, tréfát gyártunk ellenfelünkre. És a nélkül, hogy kimondanánk, elégtételt érzünk. Máskor elrejtjük bosszúnkat: elkapjuk ellenfelünk kezét, barátságosan belecsípünk. Lehetőleg erősen, hogy fájjon. Aztán nevetünk, mintha tréfa lett volna. Az elégtételszerzés másik módja a tréfa, irónia. Ártatlan mosollyal gorombaságot vágunk ellenfelünkhöz. De komolyan gondoljuk azt, amit barátságos enyelgéssel kimondottunk. Támadásunk indirekt alakot is ölthet: úgy teszünk, mintha egy harmadikat bántanánk.

Önmagunk magasztalása szigorúan zártkörben, csupán önmagunk előtt, szintén a harag egyik belső *megnyilvánulása lehet. Ilyenkor elképzeljük*, amint ellenfelünk meghunyászkodva, görnyedve jön majd elénk, hogy kérjen valamit és amikor reánk szorul, méltósággal fogjuk őt visszautasítani. Ez a képzelgés örömet okoz. Megesik, hogy a kezdetben ellenséges szándékú eljárás barátságos érintkezéssé válik. Helyreáll a jó viszony, mert a viszont-támadást nem tartjuk okosnak, vagy az illető eljárását jogosnak ismerjük el. Más esetben nevetünk önmagunkon, mintha csak szemlélők lennénk, ezzel el is tűnik *haragunk*. Vagy beleképzeljük *magunkat* bosszantani, támadni igyekvő ellenfelünk helyzetébe és mentséget találunk számára. Utolsó megoldásként választjuk a nyugalmat, közömbös nemtörődést, beláttatjuk önmagunkkal, hogy most a haragnak nincs értelme.

A harag *eltünése* lassú vagy hirtelen. A megbékéltető megoldásnál örömre hangolódunk. Ha ez nem történhet meg, lassan alább hagy ugyan az indulat feszítő ereje, de gyulékony állapotban marad, hamar feléledhet. Teljesen csak akkor párolog el, ha a másik enged, ha az illetőt baj, szerencsétlenség éri, vagy ha barátságos, alázatos lesz. A sértett önérzet haragja megszünik, ha a pozitív öntudat helyreállítódik lelkünkben, ami képzeletben is lefolyhat. A támadó rossz tulajdonságait és saját kiválóságainkat sorakoztatjuk fel önmagunk előtt, vagy olyan új szempontot fedezünk fel, amely az ellenfél lélektani helyzetét, a körülményeket érthetövé teszik. Ritkán használ a figyelem-elterelés!

Ennek az érzelemnek lélektani utóhatásaként fellép olykor a bánat, a szégyenkezés a fékezetlen viselkedés miatt, azzal a törekvéssel együtt, hogy mindent jóvá tegyünk. Túlzott kirobbanásnál erős visszahatástól is lehet félni.

Gyakori utóhatása az óvatosság, előrelátás, hogy hasonló eseteket elkerüljünk; a hibákat, amelyek miatt haragra gerjedtünk, javítsuk. Ismételt haragos összecsapásból ellenszenv burjánzik. A harag egyik következménye lehet a jellembeli bátorság, a készenlét akár az életet is kockára tenni. Vagy pedig a kegyetlenség, a gyönyör más fájdalma fölött, ami állandó jellemvonássá is válhat, mint pl. Nérónál.

Az észszerűség alapjait elhagyva, túlzott vagy tartós formában, a harag érzelme teljesen értéktelenné válik. Bizonyos határokon belül: hasznos és helyes lehet. Beszélünk szent haragról, jogos felháborodásról, pl. amely aljas kegyetlenség láttára, hallatára fog el. A személyes sérelem miatt támadt haragnak az az előnye, hogy óvakodásra késztet és visszatarthat a sértegetéstől. Enyhébb bosszankodás a tevékenységet a kívánt irányba fokozza.

A harag és lelkiéletünk.

Sötét erő a lélek mélyén. Sok gondot okozhat, sok zavart támaszthat lelki fejlődésünkben. Érzelmeink között a harag az, amely leginkább eltorzult bennünk az emberi természet lassú leromlása következtében, az egyéni bűnök és az átöröklés által. A legkevésbbé tudjuk *pozitive* lelkiéletünkbe beépíteni. Ha van is rendezett és szent harag, ennek elsajátítására, kikalapálására nem igen érdemes külön gondot fordítani. Amúgy is könnyen hajlunk arra, hogy jogosnak minősítsük rendetlen haragunk megnyilvánulásait. Elég munkát ad a rendetlen haragkitörések megelőzése, megakadályozása, elvezetése.

Negative fel tudjuk használni előmenetelünk javára. Erőt szerzünk és érdemet indulatunk fékezése által. Vagy megalázódunk mélyen és őszintén, ha csatát vesztettünk. Ennek az indulatnak ez a felemelő oldala, szinte hivatása: folytonos küszködéssel és megalázódással gyarapítani a lélek kegyelmi életét. Mint ahogy Szalézi szent Ferenc fékezetlen indulatosságának megfékezésével, a szelídség kidolgozásával lett szentté.

Minél nagyobb adag szorul belém a haragos, ingerült adottságokból, annál őszintébb megadással és lelkesedéssel szánjam el magam az éveken át tartó küzdelemre. A haragra hajló természet megjelöli azt az utat, amelyen lelkiéletemben haladnom kell, hogy a kegyelemmel kidolgozzam magamban az életszentségnek Istentől számomra meghatározott fokát. Ne is kerülgessem soká . . . Fogjak munkához! Tűzzem ki a célt. A szelídszívű Jézus kegyelmére, segítésére építve, Szűz Anyánk oltalma alatt, Szalézi szent Ferenc példájára a szelíd szeretet szentje akarok lenni.

Alapozás.

Ha az indulatosságnak *állandó, szervezeti alapja van, s jellememből folyik,* vigyázzak erre az önámító kibúvásra, mentegetésre: „nekem már ilyen a természetem, nem tehetek róla". Addig-addig emlegetem, amíg önigazolás csúszik be és felmentést érzek az elszánt munka alól.

Legyek elkészülve arra is, hogy a sok vesződés, hosszú küszködés haragos természetemmel, önmagammal szemben is haragra, türelmetlenségre ragad. Ilyenkor emelkedjem fel ehhez az igazsághoz: Isten adta számomra ezt a terhet, keresztet, az állandó küzdelmet indulataimmal. Az alázatos megnyugvás, amely ebből a gondolatból fakad, erőmet fokozza. Amíg eleven hittel és lelkes készséggel Isten kezéből fogadom sok bajt okozó természetemet és az állandó küszködésben felismerem lelkiéletem hivatását, irányát: a panaszkodás, kéztördelés, tehetetlen kapkodás, ernyedt lemondás veszélyét is elkerülöm és megőrzöm elszánásom állandó rugalmasságát. Úgyhogy a megalázó botlások, szégyenteljes fékezetlenségek után is újból tudom kezdeni az önalakító, önszentelő munkát. A haragos adottság elleni küzdelemben nincs fontosabb elv: újból és újból kigyujtani elszánásom tüzét, nehogy a komoly lelkiharc nevetséges játékháborúvá korcsosuljon. És üres levegőverdeséssé, amely elég ahhoz, hogy saját szemeimbe port hintsek. De elég ahhoz is, hogy lelkiéletem megdermedjen, mihelyt elállok a jellememmel adott életfeladatom megvalósításától. Egyedül a százszázalékos beirányzottság segít a harag rendetlen indulatával szemben! Egész akarás és végigharcolt küzdelem! Minden félmunka hiábavaló, eredménytelen önbecsapás!

Az ingerlékenységnek *átmenetileg* is lehet szervezeti alapja, pl. kimerült idegzet, megfeszített munkairam, lelki depresszió . . . Természetesen, ha ilyen és hasonló okok szerepelnek, itt kezdem a gyógyítást azzal: hogy kipihenem magam, nyugodt ütemre kapcsolom elfoglaltságaimat. Ha a jó Isten határozott akarata, az engedelmesség rakja rám a kimerítő, idegőrlő munkát (és nem csupán természetes ambícióm merő hösködése, kardnyelős önprodukciója s tehetségeim megbámultatása kis szenteltvízzel hintve!), ez esetben a kimerítő elfoglaltság és őszinte önuralomra való kitartó törekvésem mellé biztosan megkapom a jó Istentől a megfelelő kegyelmet, éberséget, erőt, amely elegendő lesz ingerültségem megfékezésére és érdemszerzésre. Mindenesetre nagyon kérdéses marad, vajjon a Szentlélektől jön-e a vállalkozás hatalmas apostoli munkateljesítményre, amely azonban a folytonos idegfeszültség és ingerült kirobbanások miatt a testvéri szeretet krisztusi parancsát rúgja fel.

Megpihent idegzettel kevesebb erőkifejtés árán nagy önuralmat, nagy szelídséget alakíthatok ki magamban.

Nincs kizárva, hogy kellő pihentség után is probléma marad a harag feletti uralom elsajátítása. S akkor nem marad más hátra, minthogy egyik kezemmel gyakori imával, alázatos kéréssel kapaszkodom a kegyelembe, másik kezemmel szelídítem, erőteljesen és állhatatosan fékezem természetemet.

G. L. S. J.

Irodalom.

Biró Xav. Ferenc S. J.: **A kommunizmus és Jézus Szíve.** Korda kiadás, Bpest, 82 lap, ára 60 fillér.

P. Biró S. J. originális egyénisége a magyar hitbuzgalmi irodalomnak és pasztorációnak. Kemény a szava és meglátja ott is a hibákat, ahol mások napirendre térnek. Különösen nagy érdeme, hogy a bajokról nem idegenben és másokban keresi először a hibákat, hanem lelkiismeretvizsgálatot tart a saját magunk tettei felett és bizony, ha valami nincs ott rendben, kérlelhetetlenül megmondja. Azonban ennél sohasem áll meg, hanem jóságos szándékkal jelöli meg a bajból való kivergődés útjait. Amilyen kemény a hibakutatásban, éppen olyan bársonyoskezű aztán a segítésben.

Könyvében az orosz kommunizmusban a cári zsarnokság és Krisztus elleni küzdelem reakcióját és büntetését látja. Ámde a világszerte mindinkább terjedő kommunista mozgalmakban is büntetést lát. Ez a hatása annak, hogy az anyagi életben és a gazdasági helyzetekben nem Krisztus törvényei szerint igazod-



Liziői kis szent Teréz fényképe.

A lélek átsugárzása a testen.

Irta: Dr. Czapik Gyula.

Schamoni nevű westfáliai pap évek óta nagy munkával foglalkozik. Fölkutatja a szentek és boldogok arcképeit. De nem azokat, amelyek a fantázia, vagy leírás alapján törekszenek csak ábrázolni az illető szentet, hanem olyanokat, amelyek kétségenkívül az *eredetiről* készültek.

Évek hosszú kutatásával megállapította, hogy a régebbi (1000-ik év előtti) szentek közül csupán *tizenötről* van olyan képünk, szobrunk, amelyik valóban az élő prototiponjáról készült; a többinél csak néhány szórványos adat, sovány leírás, vagy ép az önkényes elképzelés irányította a festőt. Ezek főkép a hagyományban megmaradt néhány jellegzetességet vették föl karakterizáló vonásul és a többit saját elgondolásuk szerint adták hozzá. Igy pl. Szent Pál apostolról tudták, hogy kicsiny, kopaszfejű, szakállas alak volt. Minden képén megvannak ezek a jellegzetességek, de aztán egyéb más sem egyezik rajtuk. Bizony, ha egymás mellé tennők a Nemzetek Apostolának csupán tíz híresebb ábrázolását, mind a tíz más és más személyiséget mutat. E képekre nem is mondhatjuk, hogy Szent Pál képei, hanem csak azt, hogy X vagy Y festő „így képzelte el Szent Pált".

Az utóbbi 900 év kanonizált szentjeivel már szerencsésebbek vagyunk. *Schamoni* 230-nak (nincs is sokkal több) ikonografiáját kutatta föl eddig és közülök 90-nek képéről állapította meg, hogy kétségtelenül hű.

Különös szorgossággal fáradozott olyan szentek ábrázolásainak fölkeresésén, akik *Rómában haltak meg* és érdekes, hogy közülük 15-nek megvan a halotti maszkja.[1]

*

A szentek hiteles és hű arcképe, aztán a halotti maszkja igen érdekes és meglepő problémákat vet föl.

*

A szentek hiteles arcképei sok-sok argumentumot szolgáltatnak a mellett az állítás mellett, — amelyet különben a köznapi tapasztalat is lépten-nyomon mutat — hogy a szép testben nem mindig lakik szép lélek. Vagy megfordítva kifejezőbb e tétel: *a szép lélek nem mindig lakik szép testben is.*

Azok között a szentek képei között, amelyek biztosan élethűen ábrázolják a személyt, több igazi szépség van. Vegyük csak pl. *Liziői kis szent Terézt.* Róla több fotográfia maradt fönn, éspedig amatőrkép, tehát nem olyan, amelyet a fotografus alaposan retusált volna. Ezeken a

[1] A halotti maszk készítését már a régiek is gyakorolták. Szobrászok és mások is foglalkoztak vele. Ma lefotografálják a halottat, akkor maszkot vettek föl róla. A hátramaradottaknak emlék volt, a készítőknek kereset. Technikai eljárása többféle volt. A legegyszerűbb készítési módjánál a halott arcát gondosan beolajozták, lehelletszerűen vékony ruhát terítettek reá (főkép ha szakállas és bajuszos volt) és erre gipszhabarcsot nyomtak. Amikor megszáradt a habarcs, levették és kész volt az arc negatívja. Ebbe öntötték aztán a viaszt vagy gipszet, hogy megkapják a pozitívumot.

képeken kis szent Teréz tagadhatatlan klasszikus szépség;[2] arca és termetének arányossága minden kritikát megáll.

Az ellenkezőre is van példa. Éspedig számos. A férfi szentek közül pl. *Don Bosco*, kiről több fotográfia maradt fönn; azután *Loyolai szent Ignác, Lelliszi szent Kamill, Néri szent Fülöp*, kiknek halotti maszkját bírjuk; továbbá *Barat Zsófia* és az életszentség hírében elhalt *Ledóchowska Mária*, kikről fotográfiáink vannak, nem voltak szépségek.

Az adatok végül azt is mutatják, hogy a szentek között *torz-arcot, durva és úgynevezett Lombrózó-tipust egyetlenegyet sem találunk.* Azok az ú. n. „modern művészek", akik manapság a primitív irányzat, spirituális irányzat és más művész-divat címeken templomainkat, betlehemeinket, templomablakainkat, sőt oltárainkat gonosztevők, alkoholisták és idióták képmásaival szentségtelenítik meg, messze eltérnek a valóságtól. De nem fölfelé és nem is jobbfelé térnek el, hanem *lefelé.*

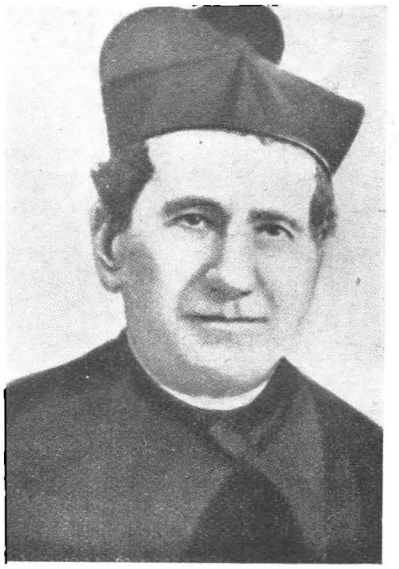
A szentek igazi arcképei nemcsak ugyanazt mutatják, amit a köznapi tapasztalat nap-nap után igazol, hogy: szép testben is van szép lélek, de nem minden szép lélek lakozik szép testben, — hanem azt is, hogy: *az akarat tud független lenni a testtől és képes széppé, nemessé formálni a lelket akkor is, ha nem éppen remek az a test, amelyik a földi hajléka.*

Tagadhatatlan azonban egy. *A lélek szépsége mégis átüt és átcsillan a nem éppen szép arcon és kifejezésre jut a nem épp ideális termet tartásán is.* Olyankép van ez, mint az erős fényforrással, amelyet gyürött, durva és csúnya mintájú kendővel takarunk le. A sugarak átütnek a kendőn és nem a gyürötlséget, nem durva szövést és az ügyetlenül kunkorodó ábrákat veszi észre a reá pillantó szem, hanem azt a derengő fényt, amelynek sugarai természetüknél fogva áttörik a gyatra leplet.

A szenteknél tapasztalhatjuk ezt. Arcuk sokszor festői szemmel értékelve, nem különös; termetük a szobrász becslése szerint nem rendkívüli. Ha reájuk nézünk, mégis lehetetlen észre nem venni, hogy a nem épp szépségtípusról valami más is sugárzik felénk. Valami, ami onnét a lélek mélyéből ered és homályosan átdereng a vonásokon.

Nézzük csak meg *Don Bosco szent János* fotográfiáját. Inkább tömzsinek mondható termete, petyhüdtes arca, szélescimpájú orra, elnyúló szája, nem tipikus szépség. De nemcsak szemeiből, de arca vonásainak együtteséből két karakterisztikus lélekvonása sugárzik le. Az egyik a *szivjóságos szeretet*, amelyik nem tud botránkozni és mindenben megtalálja a jóságnak szikráját. A másik pedig a léleknek az a *különleges derüje*, a gondatlan fiatalságnak a sajátja, melyet Don Bosco olyan páratlan lelki művészettel tett magáévá. Ez nemcsak az ő számára varázsolt verőfényt, még a szegénység és tanácstalanság homályába is, de minden intézményébe és egész környezetébe. Ez a szeretet és derü alkotta meg azt a pedagógiai szellemet, amely különleges tulajdonsága folytán típus már. Ez a szellem észreveszi a hibás vadhajtásokat is, de munkáját nem ezek nyesegetésével kezdi, hanem a *jóságnak azt a szikráját éleszti*

[2] Klasszikus szépség alatt azt értjük, amelyik minden korokban az és megfelel az esztétikus arányoknak. Nem értjük itt a *divatszerinti* szépséget, amely ma az, de néhány év előtt nem az volt és néhány év mulva nem az lesz. A mai deszka-termet pl. három évtized előtt riasztó volt. A Krisztus-korabeli molett női szépségtípus meg pl. ma már nem az.



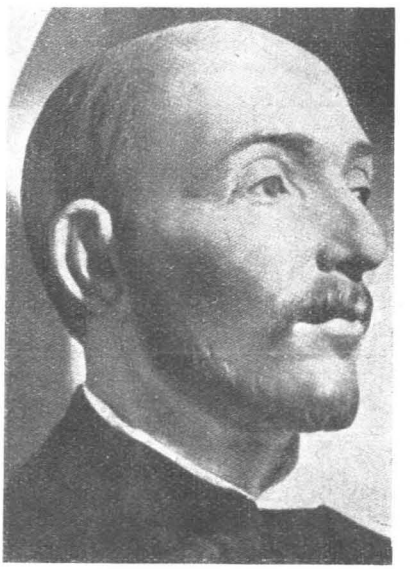
Szent Don Bosco János fényképe.

tak el. Állítását mindenütt a pápák encyklikáival, főként a Quadragesimo annoval támasztja alá.

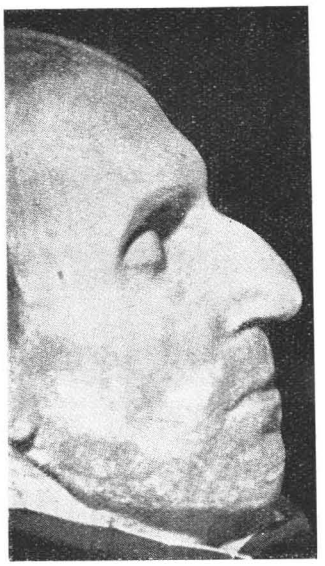
A bajból való kiutat ahhoz az igazi kereszténység szellemhez való visszatérésben látja, amelynek foglalata a Jézus Szíve tisztelet.

Alcaniz S. J.: **Boldogság útja.** Fordította: Csávossy Elemér S. J. Korda kiadása 32 lap, ára 26 fill.

Régóta emlegetik már, hogy a mai emberiségnek egyik főbaja az önhittség. Mindenben saját magára akar csak támaszkodni, erejére, tudására és képességére. Szakított a kereszt-



Loyolai szent Ignác halotti maszkja alapján készült viaszszobor.



Borgia szent Ferenc halotti maszkja.

ténység életfelfogásával, amely nem veti meg az emberi erőt, de igazában Istenben bízakodik inkább.

Alcaniz jezsuita atya a spanyol hitbuzgalmi mozgalomnak egyik vezéregyénisége felhívta a figyelmet erre a hibára és buzdította híveit, hogy elsősorban az Istenre támaszkodjanak és reméljenek irgalmában, szeretetében. A pontot, amelybe reménységüknek horgonyát vessék, Jézus Szívében jelölte meg. Egy külön ájtatosságot állított be, amellyel az egyén teljesen áladja magát Jézus Szívének, felajánlja életét és képességeit, sőt ennél tovább megy, tetteit is elsősorban a Szent Szív dicsőségére irányítja, aminek ellenértékéül bizalommal várja az Isten oltalmát és segítségét.

Ezt a szép, ezt a felemelő ájtatosságot P. Csávossy S. J. a magyar viszonyoknak és karakternak megfelelően átdolgozta.

Bangha Béla S. J.—Borbély István S. J. **Az ősegyház.** Pázmány Péter Irodalmi Társaság kiadása, 304 oldal. Ára P 5·—.

Első kötete egy igen örvendetes és valóban szükséges vállalkozásnak. P. Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal egy nyolc kötetre tervezett egyháztörténelemnek kiadását kezdték meg munkájukban. Nem a szakkörök számára akarnak dolgozni, hanem az intelligens laikusokat tartják szem előtt. Épp azért mellőzik a tudományos apparátust, a források citálását, a vitás kérdések teóriáit. Illetve csak annyit adnak azokból, amennyi éppen szükséges. Egyébként a símaságra, az elbeszélésszerűségre törekszenek. E vállalkozásnak első kötetét nagy érdeklődéssel várta és fogadta a közönség. Bangha Béla és Borbély István S. J. atyák az őskeresztény Egyház történetébe vezetnek be és Nagy Konstantinnal, valamint Szilveszter pápának uralkodásával zárják le a kötetet.

A munka élvezetes olvasmány. A történelmi eseményeken túl annak a hősi korszaknak hite és akaratereje domborodik ki belőle.

eleven tűzzé, amelyet szeretetével és optimista derűjével a vadhajtások között kikeresett és ennek fölszított lángjával égetteti el a vadhajtásokat.

Igen! a szentek között igen gyakran találunk olyanokat, kiknek testét és arcát nem mondhatjuk szépnek. Ámde ha jól megnézzük vonásaikat, megtaláljuk *lelkük* szépségét, amely átüt és *átvilágít* a közönséges típusú külsejükön.

*

A *halotti maszkok* egészen különleges szerepet töltenek be az egyén ábrázolásában. Akkor adják vissza vonásait, amikor már eltávozott a lélek. Az, aki nemcsak az életet jelenti, hanem a jellemet, a *teljes egyéniséget* kifejezésre juttatja.

Akik ismerték azt, akinek halotti maszkját látják, rendesen azt szokták mondani, hogy *nem az igazi* arcot mutatja.

Ebben van is valami. Különösen akkor, ha nem használják föl a maszk-vételre alkalmas időpontot.

A halott arca a haláltusában rendesen kimegy igazi formájából. Az arcizmok önkénytelenül megfeszülnek, majd megmerevednek. Ilyenkor nem az igazi az arc kifejezése. Ámde néhány óra mulva ez a merevség enged, az izmok a rendesen megszokott helyzetüket veszik föl, hogy aztán ismét ellanyhuljanak. Jó halotti maszkot épp ezért csak az előbb említett alkalmas időben lehet készíteni és a régiek ebben is — mint sok mindenben — mesterek voltak.

Sőt a halotti maszk, ha nem is adja az élő ember szokásos kifejezésü képét, de sokat elárul a lelkéről. Elárulja annak alapkarakterét.

Vannak emberek, akiknél nem a szemük, hanem az arcuk a lelkük tükre. Azok ezek, akik nem tudnak parancsolni maguknak és mindenben indulataik zsarnoksága alatt állanak, még arcuk kifejezésében is. Vannak olyanok, akik viszont úgy tudnak uralkodni viselkedésükön, hogy az egész mást mutat, mint amit belsejükben éreznek. Bent a gyülölet feszül, kívül mézes-mázosak és szeretetet mímelnek. Ezek a képmutatók és az érzelem színészei. Végül vannak olyanok is, akiknek lelke mélyén uralkodni akar egy-más érzelem, de ők fölülbírálják ezt és akaratukkal módosítják. Megfékezik az érzelmet, gyengítik, mással pótolják. Néha egészen leigázzák, elfojtják és az ellenkezőt teremtik elő. Külsőleg is ezt az előparancsolt érzelmet juttatják kifejezésre. Nemcsak tetteikben, hanem még arcuk kifejezésében és egész magatartásukban is. Náluk azonban nincs mímelés és képmutatás, mert ők nemcsak kívül mutatják azt, ami belül másképp áll, hanem *belül és kívül* parancsolnak önmaguknak.

A szentek ebbe az utóbbi csoportba tartoznak. Karakterizálójuk, hogy az akaratuk volt az úr külsejükön, belsejükben egyaránt. Nem az érzelmeik alakították őket, mint ahogy a szél és vihar fodrozza a tenger hullámait. Nem csúcsosították akaratuk formáló erejét csak a külsejükre, úgyhogy a belsőre nem vittek erőt. Uralkodó erejük egyformán kiterjedt *belsőre, külsőre egyaránt.*

Loyolai szent Ignác pl. alaptermészete szerint a vidámságra hajlott. Szeretett nevetni, sőt kacagni. Ezt az alapérzelmét öntudatosan fékezte és komolysággal enyhítette. Arckifejezésében e kettőnek: a komolyságnak és vidámságnak olyan fönséges vegyülékét adta, hogy — amint egykorú följegyzések mondják — „vidámságával földerítette a reá tekintőket, míg komolyságával pedig fékentartotta őket".

E két ellentétes érzelemnek harmóniába összevegyülő

Blazovich Jákó O. S. B.: **A nagy Szfinksz.** Budapest, 1936. Szent István Társulat kiadása. 253 oldal. Ára 3.— P.

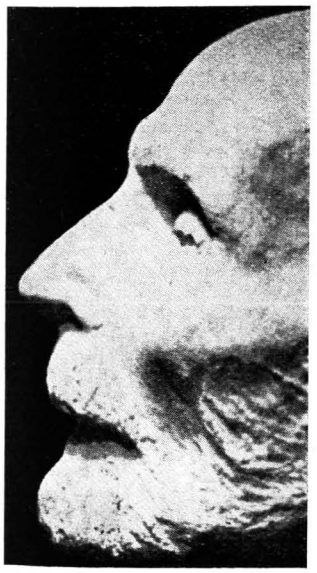
A nagy Szfinksz, aki a könyvnek tárgya: az ember. Az ember méltóságáról, a kiváló és tökéletes ember példaképeiről koronként más és más a világnak és szellemi életnek felfogása. Így más és más az a szemszög, amelyből koronként megítélték a kiválóságokat és megdícsérték a törekvéseket.

Blazovich könyve az emberi ideálnak szellemtörténetét adja, de úgy, hogy minden kornak általános szellemtörténetét is odadolgozza hátterül. Épp ezért páratlan és a magasabb intelligens közönség számára nagyon értékes a könyv.

Szól a középkor emberéről, azután a reneszánsz, a barokk-kor, a felvilágosodottság korának, a romanticizmusnak embertípusáról, majd pedig a modern ember típusának tárgyalására tér át, megvilágítja a tömegembert, a gazdasági élet embertípusát, a gépembert és a mai embert. Rengeteg anyagot dolgozott fel munkájában és érdekes, emelkedett.

Rudloff O. S. B.—Kolos O. S. B.: **Rövid dogmatika világiak számára.** Budapest, 1936. Szent István Társulat. 231 oldal. Ára 2.40 P.

Hála Istennek, ott tartunk már, hogy az intelligens közönség kezdi belátni korunk egy nagy hiányát: hogy a vallásoktatás és vallási továbbképzés a középiskolával megszűnik. Ez a dogmatika ilyen, a középiskolából kinőtt intelligens közönség számára készült hittankönyv. Nem népies vallásmagyarázat, hanem rendszerbe foglalt előtárása a katolikus Egyház tanításának. Módszerében pozitív, azaz magát a tanítást adja elő, de az ellenvetések cáfolásába, az apologétikába nem nyúl már át. Függelékében igen használható és áttekinthető vázlatos összeállítást és a szükségesebb szentírási részek, hitvallások, stb. szövegét adja.



Kalazanti szent József halotti maszkja.

együttesét látjuk Loyolai szent Ignácnak azon a viasz-szobrán, amelyik halotti maszkja fölhasználásával készült és azoknak véleménye szerint, akik őt életében jól ismerték, élethű.

A halotti maszkokon — ha alkalmas időben vették föl őket — *ezt a karakterisztikus alaptermészetet adó kifejezést láthatjuk.* Ekkor már nem működhetett a fékező és más érzelmet érvényre juttató akarat, hanem a benső fundamentális tulajdonság szerint *önként* helyeződtek el az arc izmai. Így aztán kimutatták az uralkodó alapérzelmet.

Nagyon érdekesen megfigyelhetjük ezt a római szentek halotti maszkjain. Közülök íme leközlünk néhányat:

*

Borgia szent Ferenc († 1572) életében nem engedte lefestetni magát. Testvére: Tamás, a boldoggáavatási eljárás folyamán tett vallomásában elmondotta, hogy a Szent halálos ágyán feküdt, amikor rendtársai egy híres festőt hivattak, hogy megörökítse vonásait. Egyik páter úgy helyezkedett el az ágy közelében, hogy mögötte meghúzódhatott és dolgozhatott a festő. Borgia szent Ferenc azonban észrevette. Beszélni már nem tudott, de rosszallóan elfordította a fejét. A festőt eltávolították és aztán holttestéről halotti maszkot vettek, amely most Rómában a Cappellette di Sant Ignazioban van.

Erről a halotti maszkról bizonyos fölényesség, bizonyos lenézés látszik. És valóban ez volt Borgia szent Ferencnek egyik hősies fokú alaperénye: lenézte és semmire becsülte a világ dicsőségét és jólétét, amelyben része volt, de elhagyta a mennyek országáért. Királyi vérből származott: katolikus Ferdinánd spanyol királynak volt dédunokája. Gyönyörűséges hercegnő volt a felesége: Castrói Eleonora. Gandia hercege, majd Katalánia alkirálya volt. Amikor pedig Rómába került mint szerzetes, a pápa biborosnak akarta megtenni. A földi előnyök lenézését azonban nem akkor kezdte meg, amikor a szépséges Izabella királynő hullájának megpillantása a visszavonulás végső elhatározását kiváltotta belőle, hanem már katalániai alkirálysága idején is deszkán hált és udvara dús lakomáin is csak kevés zöldséget evett és egy pohár vizet ivott. Arckifejezése egész életfelfogásának tolmácsolója: kincs, pompa, fény, jólét és hatalom ködpára az Isten bírásához képest!

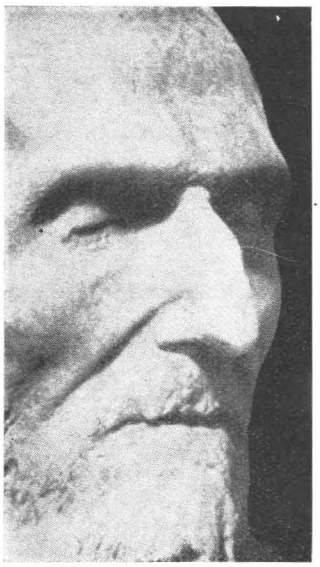
*

Kalazanti szent József († 1648) halotti maszkját a piaristák rendjének szent Pantaleonról nevezett római kolostorában őrzik. Nagyszerűen sikerült és technikailag is kitűnően kivitelezett halotti maszk.

Arcáról valami megható, mélységes fájdalom tükrözik, melyet egészen átszellemít bizonyos megnyugvó beletörődés és megadás.

És valóban ez a szenvedéssel párosult megadás volt Kalazanti szent József lelki karakterisztikonja. Ezért nevezték őt már kortársai a *„Keresztény Jób"*-nak.

Kalazanti szent József egyideig alkotásának: a piarista rendnek tüneményes elterjedésében és sikereiben gyönyörködhetett. De öröme kelyhébe nemsokára üröm keveredett, amely élete végén vált legkeserűbbé. Rendje az áldozópapok mellé kisegítő testvéreket is vett föl, akiknek aszkétikailag nem eléggé megnevelt szelleme nagy bajokat okozott. Ezek akartak uralkodni és külső segítséggel Kalazanti szent Józsefet letették a rendfőnökségről. A vezetés ép ellenségeinek kezébe került, de ő volt az első, aki engedelmeskedett nekik. Aztán a pápa degradálta rendjét egyszerű fogadalmas



Néri szent Fülöp halotti maszkja.

Piero Misciattelli: **Savonarola.** Fordította: Husztiné Révhegyi Rózsa. Budapest, 1936. Szent István Társulat kiadása. 270 oldal. Ára 3.20 P.

A milánói domonkosok főnöke: Savonarola nemcsak a XV. századbeli történelemnek, hanem az egész egyháztörténelemnek egyik legtragikusabb alakja. Egy mélységesen meggyőződéses hitű, nagy teológiai tudású, bámulatos szónoki képességű, az életszentség nagy magasságára felemelkedett aszkéta, az Egyháznak szinte végsőkig szerető fia volt és mégis ellentétbe került az Egyház fegyelmével és a hóhér keze alatt végezte életét.

Savonarola abban a korban élt, amikor Firenzében, de Rómában is a reneszánsz rothadásig megrontotta az erkölcsöket és a kornak romlott szelleme magával ragadott a főpapok közül is sokat, sőt a pápai udvarban is megtelepedett.

Annyi bizonyos, hogy Savonarolának teljesen igaza volt, amikor tisztább erkölcsöket, mélységesebb hitet követelt. Az is igaz, hogy nemcsak követelt, hanem ezt a tisztább erkölcsöt élte és a mélységes hitet reprezentálta, melyről prédikált. A hit és Egyház tisztaságáért folytatott küzdelmében azonban egy nagy hibát követett el: nem ismert disciplinát és úgy akart javítani, hogy a tekintélyt is rombolta.

Savonarolát sokan a protestantizmus előhírnökének szeretik tekinteni, de élettörténete, szavai, írásai és főkép viselkedése nyomát sem mutatják ennek. Sőt ellenkezőleg, a hite mindvégig korrekt volt, egészen a bitófáig és a máglyáig.

Nagyon érdekes könyv, de olvasásakor nem szabad elfelejtenünk, hogy az embereket és Savonarolát, de főkép ellenségeit és egyházi elöljáróit nem a mai kor észjárása szerint kell megítélni, hanem azon idők szerint, amelyben éltek.

kongregációvá. József ebben is megnyugodott. Kiszorult legkedvesebb helyéről: az iskolából is. Nem panaszkodott. A 92 éves aggastyán kiült a rendház előtti padra és ott foglalkozott az utcagyerkőcökkel.

Halotti maszkja mintha csak ezt mondaná: *„Türök, Uram! Türök!"*

*

Néri szent Fülöp († 1595) halotti maszkja szintén Rómában van és nagyszerűen sikerült alkotás.

Vonásai csak úgy sugárzzák az erős, megfeszített akaratot, amely parancsolni tud önmagának. Parancsolni önmegtagadást, lemondást, engedelmességet, bensőséges alázatosságot. Csak kissé és lehelletszerűen vonul át rajta az a másik vonás, amelyet a világ jobban ismert: a páratlanul derűs vígság egész a viccességig. Már pedig ez is jellegzetessége volt szent Fülöpnek.

Belső, a világtól elzárt élete kemény önmegtagadás volt. Keveset aludt, azt is a puszta földön. Vasláncos vezeklőövet viselt titkon, ruhái alatt. Éjtszaka végigjárta Róma hét templomát: 12 mérföldet! Jelmondatául szent Bernát híres elvét választotta: Spernere mundum; spernere nemínem; spernere seipsum; spernere se sperni! Magyarul: „Megvetni a világot; meg nem vetni senkit; megvetni önmagunkat; megvetni a megvettetést!"

Szigorú életét és kemény önfegyelmezését azonban kedves és vidám viselkedés alá rejtette. Szeretett kacagni, sőt a komoly dolgokat is tréfába öltöztetni. Végigjárta az utcákat és boltokat; megszólította a fiatalembereket, elviccelt velük és úgy fejezte be a tréfát: „No, testvér, hát mikor kezdjük meg a javulást?" Ez a mondat és ahogy mondotta, a tréfa után is szíven találta a fiatalokat. Jellemző az is reá, ahogyan egy aggályoskodó apácát megleckéztetett. „No Skolasztika — mondotta neki — mit lógatod az orrodat? Hiszen a tiéd lesz a mennyország!" „Dehogy lesz, atyám! — felelte a testvér — hiszen bűnös vagyok." „Mondd csak, kikért halt meg az Úr Jézus?" „A bűnösökért". „No hát akkor mit búsulsz? Helyette mosd meg lelkedet bűnbánattal az Ő vérében és bejutsz az égbe!" Még mások próbáratételében is szerette a tréfát. Amikor Baronius, aki pedig már akkor híres történettudós volt, oratóriumába belépett, ilyen módon gyakoroltatta vele az alázatosságot és türelmet. Elküldötte egy gorombaságáról híres korcsmároshoz, óriási kannát és egy aranyat adott a kezébe, hogy hozzon onnét egyetlen deci bort. Először kacagott, amikor másoktól hallotta, milyen éktelen perpatvart csapott a korcsmáros, de aztán könnyes szemekkel, megindulva örült, midőn azt is hallotta, milyen fegyelmezetten türte a szidalmakat Baronius.

*

Valami régi írónál olvastam valaha: *Beatificum est: sancti fuint!* Boldogító dolog az, hogy a szentek úgy lesznek!

Igen! a szenteket nem a föld termeli ki, mint ahogy az anyaföld a búzát. A szentek nem az égből esnek alá, mint ahogy a gyönyörűen kikristályosodott hópehely leszáll az út rögére. Ahhoz, hogy valaki szent legyen, az *Úr kegyelmén kívül* csak egyetlen kell: *akarat.*

Az életszentséghez nem kell szép test; de ez nem is akadálya neki. Nem kell sanyarú és ványadt porhüvely sem; de ez nem is elősegítője egymagában. Csak kegyelem kell és akarat!

És ez boldogító biztatás mindenkinek!

SAJTÓ ALATT!

Müller Lajos S. J.:

A kereszt iskolája

a nagynevü aszketikus író e munkájában Jézus kínszenvedését dolgozza fel bensőségesen mély, s gyakorlati vonatkozásban gazdag elmélkedésekben — beosztva az anyagot a nagyböjt minden napjára.

A katolikus műveltséghez tartozik

Egyházunk történetének ismerete. Ily irányú tudásunkat kiegészíthetjük: Bangha Béla S. J.—Ijjas Antal szerkesztésében most megjelent Egyháztörténelemből. Első két megjelent kötetének tartalma:

I. BANGHA S. J. — BORBÉLY S. J.:

AZ ŐSEGYHÁZ

A kereszténység első négy századáról.

II. LOSCHERT KÁZMÉR:

AZ EGYHÁZATYÁK KORA

Nagy Konstantin — és a nyugatrómai birodalom bukása közötti idők rajza.

Kötetenként fűzve 5·— P, kötve 6·50 P.

A 8 kötet előfizetési ára fűzve P 32·—, kötve P 42·—.

Lelkigyakorlatos könyvek

P. Csávossy S. J. művei:

I. kötet: Örök igazságok. Alapigazságok. Teljes 8 napos lelkigyakorlat. Ára fűzve P 6·50, kötve P 8·50.

II. kötet: A nagy Király nyomdokain. Teljes 8 napos lelkigyakorlat az Úr Jézus gyermekkoráról és nyilvános életéről. Ára fűzve P 6·50, kötve P 8·50.

III. kötet: Kereszt és feltámadás. Nyolcnapos lelkigyakorlat az Úr Jézus szenvedéséről és megdicsőüléséről. Ára fűzve P 6·50, kötve 8·50.

Együtt a Mesterrel. Jézus Szíve-lelkigyakorlat. Ára fűzve P 3·—, kötve P 4·30.

Blazovich O. S. B.:

A csend mélységeiből. A lelkiélet alapkérdéseiről remek stílusú elmélyedések. Ára fűzve P 2·80, kötve P 4·10.

Tomka Ágoston S. J.:

Három nap a Manrézában. Lelkigyakorlatos konferenciák főleg intelligens férfiaknak és ifjaknak. Ára fűzve P 3·60, kötve P 4.50.

NÉMET ÚJDONSÁGOK:

Dr. Donders: **Christusbotschaft.** Több prédikációvázlat az egyházi év minden vasár- és ünnepnapjára. Ára kartonkötésben P 8·70 helyett . . . . . P 6·67

Bibelerklaerungen von Otto Karrer: A Máté Evangélium magyarázata 7 kötetben, drb.-kint . . . . . P 1·15

Sudbrack S. J.: **Die Kommunionerziehung in der Familie.** Anyaggyüjtemény lelkészek és nevelők számára. Ára . . . . P 2·60

MAGYAR ÚJDONSÁGOK:

Biró Ferenc S. J.: **A kommunizmus és Jézus Szíve.** Ára kartonkötésben . . . P —·60

Pécsi Tamás: **Tűz és kard felett.** Szent Cecília életregénye. Ára kartonkötésben . P 1·50

Alcaniz—Csávossy S. J: **Boldogság útja.** Személyünknek Jézus Szívének való felajánlásáról. Ára . . . . . P —·26

A boldog esztendő. Gondolatok Szalézi szent Ferenc müveiből az év minden napjára. Két kötetben, drb.-kint . . . . . P —·80

Várkonyi Fidél dr.: **Szűz Mária.** Lelkiolvasmánynak kiválóan alkalmas szép gondolatok a Szüzanyáról . . . . . P —·70

Várkonyi Fidél dr.: **Jézus Krisztus.** P —·12

Gyenis András S. J.: **Loyolai szent Ignác és életműve** . . . . . P —·50

Dr. Turner—Putnoky: **Engedjétek hozzám!...** Szemléltető és magyarázó rajzok a római katolikus hittan tanításához. Ára . P 2·80

Misenaptár az 1937. évre . . . P —·50

Werner Alajos: **Az éneklő Egyház.** Rövid, de szakszerü összefoglalás az egyházi zenéről történelmi, esztétikai és liturgiai szempontból. Ára . . . . . P 2·40

Parsch—Szunyogh: **A szentmise magyarázata** a liturgikus megújulás szellemében. Ára P 4·80, keménykötésben . . . . . P 6·—

Dr. Bendefy: **Az ismeretlen Juliánusz.** A legelső magyar Ázsia-kutató életrajza és kritikai méltatása sok képpel és térképpel. Ára . . . . . P 2·90

Dr. Döry László: **A Miasszonyunk legkisebb leánya.** Gelencsér M. Gabriella, a Miasszonyunkról nevezett női kanonokrendi szerzetesnő életrajza. Ára . . . . . P 1·—

P. Szeghy Ernő: **Elmélkedések a bold. Szűz Máriáról.** (a bold. Szüz ünnepköréről és a lorettói litániáról.) Ára P 2·—

Viglietti: **Egy hivatás története.** Ghislieri Enrico élete. Ára . . . . . P 2·—

Bosnyák Zoltán: **Magyarország elzsidósodása.** Ára . . . . . P 1·40

NÉMET NYELVŰ BŐJTI BESZÉDEK:

Berghoff: **Christus unser Leben und Vorbild.** 21 bőjti prédikáció. Ára fűzve P 4·80 helyett . . . . . P 3.21

Greeve: **S. O. S. Christi Leid in unserer Zeit.** A híres holland szónok bőjti beszédei a modern közönség számára. Ára fűzve P 4.20 helyett P 3.22, kötve P 6.75 helyett P 5.18

Greeve: **Welt aus der Kreuzesschau.** Ára fűzve P 4.20 helyett P 3.22, kötve P 6.75 helyett . . . . . P 5.18

Perroy: **Der Leidensweg des Herrn.** Ára kötve P 6.45 helyett . . . . . P 4.95

Bierbaum: **Das Wort vom Kreuze.** 6 Fastenpredigten. Ára fűzve . . . . . P —.90

Bamberg: **Fastenpredigten.** Hét bőjti beszéd az utolsó dolgokról. Ára fűzve . P —.60

Fassbender: **Passionsgestalten.** Nyolc bőjti beszéd . . . . . P —.90

Fuhr: **Der verlorene Sohn.** Hét bőjti beszéd . . . . . P —.90

Beissel S. J.: **Das Leiden unseres Herrn.** Nagybőjti elmélkedések. Ára kötve P 2.90 helyett . . . . . P 2.30

Graf: **Der göttliche Kreuztraeger.** Elmélkedések Jézus kínszenvedéséről. Ára kötve P 4.65 helyett . . . . . P 3.57

Ude: **In der hohen Schule des Kreuzes Christi.** Hat szentbeszéd a szentkeresztről. Ára fűzve . . . . . P 1.20

Dubowy: **Der leidende Heiland dein Führer zu wahrem Glück.** Ára fűzve P 1.80 helyett . . . . . P 1.38

MAGYAR BŐJTI BESZÉDEK ÉS BESZÉDANYAG:

Grönings S. J.: **A mi Urunk Jézus Krisztus szenvedéstörténete.** A világhírű amerikai jezsuita konferencia-beszédei. Ára fűzve . . . . . P 2.80

Pakocs Károly: **Örömet akartok?** Hét nagybőjti konferencia-beszéd, amelyben a kereszt felemelő és lelki örömet nyujtó oldalát mutatja be. Ára . . . . . P 1.60

Plus—Zsámár S. J.: **A kereszt királyi útja.** A világirodalom legkiválóbb aszkétikus íróinak idézetei a szent keresztről. Ára fűzve P 2.40 kötve . . . . . P 3.50

Huszár Elemér: **Hegytetőkön, Es az Ige testté lőn . . .** Mindkét kötet 1—1 ciklus bőjti beszédet tartalmaz. Ára drb.-ként . P 1.—

S. J.: **Elmélkedések Jézus Krisztus szenvedéséről** a nagybőjt minden napjára. Ára fűzve . . . . . P —.80

Avancinus S. J.: **A szenvedő Jézus.** Ára fűzve . . . . . P 1.—

Elmélkedések Jézus életéről. Ára . P 1.20

Szeghy Ernő: **Elmélkedések Jézus kínszenvedéséről.** Ára . . . . . P 3.—

Legyetek tökéletesek!

Aki hűségesen és következetesen betartja, amit MÜLLER LAJOS S. J. az országszerte ismert nagy lelkivezető e munkájában ajánl és tanít — az biztosan előrehalad a tökéletesedés útján. Komoly lelkiéletet élőknek nélkülözhetetlen ez az önismeretre nevelő könyvecske.

ÁRA 90 fillér.

P. Lippert S. J. művei:

Aus dem Engadin, leszállított áron	P	4·76
Abenteuer des Lebens „ „	„	4·37
Mensch Job redet mit Gott, leszállított áron . .	„	4·83
Vom Gesetz und von der Liebe „ „	„	4·83
Von Festen und Freuden „ „	„	4·83
Wunder und Geheimnisse „ „	„	4·83
Christentum und Lebenskunst „ „	„	4·83
Gotteswerke und Menschenwege „ „	„	11·50

A szenvedő szeretet hőse

az a magyar ifjú, aki alig egy éve húnyt el — kínos szenvedések tisztító tüzében, az életszentség ragyogásáig égve. Élettörténetét

ENDRŐDY LÁSZLÓ S. J.:

Életet Kriszłusért

címen írta meg — remek példaképet adva benne az ifjúságnak — és a „keskeny úton" járó minden léleknek.

Ára: P 2·50.

A lélek öröme: Isten.

Az Istennel egyesült bensőséges élet titokzatos szépségű, boldogító világát ismerteti meg a természetfelettiek országában otthonos jártassággal

MÜLLER LAJOS S. J.:

MISZTIKA

című hatalmas munkájában. Sem a mélyebb lelkiéletet élők, sem a lelkivezetők nem nélkülözhetik e széles látókört nagy tudással átfogó művet. Ára fűzve P 9·50, kötve 11·50.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1937. márc. 1. III. évf. 7. szám.



pál györgy 34

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Tóth Tihamér: Milyen jó az Isten. — Müller Lajos S. J.: Mennyország III. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Virágszál az útszélen. — Pintér József: Jehova hűséges szolgája. — Csávossy Elemér S. J.: A kereszt Isten nagyságának emlékoszlopa. — Schmiedt Béla dr.: Nagyböjti szabadság. — Dr. Czékus Géza: Mi volt Krisztus kereszthalálának közvetlen oka? — Raoul Plus S. J.: Mária „fiat"-ja. — Gausz Tibor S. J.: Az ismeretlen szentség. — G. L. S. J.: Harag. — Hock Konrád: A lelki szárazság. — Dr. Czapik Gyula: Az uralkodó jellemvonás az akarat kezében. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. **Egyes szám ára 40 fill.**

Csakúgy ontja a posta szerkesztőségünkbe a leveleket. Belőlük elénk tárul a becsülés és szeretet, amellyel az ***„Utunk"****-at fogadják. „Azért szeretem ezt a lapot, — irja egyik előfizetőnk — mert állandóan buzdit és tanit a jóra." — „Alig várom az* ***„Utunk"****-at, — közli velünk egy másik — mert mindig valami újat tanulok belőle. Pedig beképzelés nélkül mondhatom, hogy elég sokat olvastam aszkétikus irányban és könyvtáramban megvan a legjelesebb ilyen munkák egész sora. De e lap hasábjain új megvilágitásba kerülnek az igazságok . . ."*

De nemcsak laikus olvasóink dicsérik és szeretik az ***„Utunk"****-at, hanem a szakemberek is becsülik. Főkép az utóbbi időben pap olvasóink száma erősen megnagyobbodott. Azt véljük, hogy ennek okát egy szerzetes tanár irta meg találóan: „Valami van az* ***„Utunk"****-ban, ami megkülönbözteti egyéb aszkétikus folyóiratoktól. Olyan józan optimizmusa van, mely nem adja fel a harcot, hanem verhetetlen bizalommal küzdelemre bátorit. Tetszik túlzásoktól mentessége. Nem akar rendkivülieket hozni, de talál mindig valami érdekeset és újat, amit elsőrendűen felhasználhatok lelkem és lelkek javára . . ."*

Az „Utunk" *hálás az elismerésért. Bár munkájának jutalmát fentről várja, de jól esik a szeretetteljes elismerő szó barátai részéről. Ámde az* ***„Utunk"*** *iróit és kiadóit főkép az a cél lelkesiti, hogy minél inkább terjedjen Krisztus országa a lelkekben. Ezt pedig akkor éri el, ha az intelligencia minél nagyobb számmal csoportosul olvasói és pártfogói közé. Ezt elérjük, ha jóakarói az elismerések mellé, mindig néhány új előfizetőt is csatolnak.*

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.

Kereszt és feltámadás

Krisztus kinszenvedésének és dicsőséges feltámadásának mélységes titkait, tanulságait feldolgozó remek lelkigyakorlatos elmélkedések.

Ára amatőrkötésben: 6·50 P. kötve: 8·50 P.

Milyen jó az Isten!

Irta: dr. Tóth Tihamér.

Egy napon Fülöp apostol ezzel a kéréssel fordult Krisztus Urunkhoz: „Uram! mutasd meg nekünk az Atyát." (Ján. 14, 8.)

Milyen különös kérés! De mennyire a mi lelkünkből is szól! Ábrahám, Mózes, meg más próféták emberi szemmel, jelenésben is látták az Istent — így szerette volna látni Fülöp is, így akárhány mai ember is.

De halljuk csak, mit válaszol Krisztus. „Fülöp! aki engem látott, látta az Atyát is. Hogyan mondhatod hát: Mutasd meg nekünk az Atyát?" (Ján. 14, 4.)

Mily csodálatos kinyilatkoztatás ez az Istenről! Aminőnek engem láttok, olyan az Isten! Amilyen kedves a betlehemi kis Jézus — olyan az Isten. Amilyen szeretetreméltó a serdülő Jézus — olyan az Isten. Amilyen megbocsátó az irgalmas Jézus — olyan az Isten. Amint szeret minket a keresztfán értünk meghaló Jézus — úgy szeret az Isten! Amilyen jó volt Krisztus Urunk — olyan jó az Isten!

Olyan jó az Isten...

Az Istenről elmondhatunk minden kiválóságot és erényt, szoktuk Őt nevezni öröknek, igazságosnak, bölcsnek, hatalmasnak... és így tovább,... de egyetlenegy jelző sem áll hozzánk közelebb, egyetlenegy tulajdonsága sem fogja meg erősebben a szívünket, mint mikor azt mondjuk: a jó Isten, a jóságos mennyei Atya. Igen, mert ha az atyának bölcsnek, igazságosnak, erősnek is kell lennie, de mindenekfölött jónak, jóságosnak.

Hát csakugyan jó-e az Isten? — vetem föl a kérdést.

*

A) Jónak kell lennie, mert különben honnan eredne a világon minden jóság, ha nem Istenből, a jóság örök forrásából?

A világon ugyan sok szenvedés és nyomorúság is van, annyira elkeseredettek azonban mégsem lehetünk, hogy minden szépet és jót letagadjunk a világ arcáról. Ó igen, van az emberek közt tömérdek gonoszság is; igen, tudnak az emberek nagyon közönségesek is lenni. De van tömérdek, csendben dolgozó jóság is, vannak nagyszerű, fölemelő erények is. Igaz, van gyűlölet is, de van szeretet is. Van gyilkosság is, de van életet adó önfeláldozás is. Van ravasz haszonlesés, de van éjt-nappallá tevő édesanyai aggódás is.

Ki alkotta ezeket az irgalmas szíveket, hol az őspéldája minden emberi jóságnak? Az Isten szívében, az Isten jóságában. És amint lehet tiszta a patak vize



Isten „a világosság atyja". (Jak. 1, 17.)

is, de legtisztább mégiscsak a forrásánál; amint világos a napsugár, de mégis legfénylőbb az eredeténél, éppígy szép lehet az emberi jóság is, de százszorta szebb, tisztább, világosabb az Isten jósága.

Isten „a világosság atyja". (Jak. 1, 17.) Találhatnánk-e ennél szemléletesebb kifejezést az Isten jóságára? Hiszen a fény, a világosság, a napsugár adja a földnek az örömet, derűt, termést, energiát, életet. Ha nincs nap, nincs termés, nincs zöldelő erdő, nincs virágos rét, nincs egészség, nincs élet a földön. Csodás teremtménye Istennek!

És hány ilyen nap van a világon? Ezernyi ezer. Ki tudná összeszámolni? És ennek az ezernyi és milliónyi sugárzó fényforrásnak egyetlen ősforrása van, egyetlen teremtője, egyetlen ura és parancsolója: „a világosság atyja", akinek mindezek a mérhetetlen nagy fénytengerek csak halvány árnyékai. A mi napunk és a világegyetem valamennyi napjai csak fényesek, de Isten maga a fényesség, maga „az örök világosság" (Iz. 60, 19.), akiben minden jótulajdonság lényegénél fogva, végtelen fokban megvan... Ő a világosság, és nincs benne semmi sötétség.

*

B) De jónak kell lennie az Istennek azért is, amiért mi is jók vagyunk.

Bármennyi rosszaságot lássunk is a világban, nem lehet letagadni azt sem, hogy sok jó is van azért köztünk. Van sok jó ember is a földön.

De miért vagyunk jók? Miért jók az emberek?

Először is jók vagyunk, mert a jóság maga is öröm és mert jónak lenni s mást boldogítani nekünk is boldogság.

Akinek egészsége van, az érzi, mily szánalomraméltó a beteg. Akinek vagyona van, tudja, mily szomorú helyzetben él a nélkülöző. Megszánjuk, megsegítjük tehát a szegényt és beteget, mert érezzük, mennyire méltatlan volna hozzánk, ha szűkkeblűen magunkba zárkóznánk s nem segítenénk ott, ahol segíteni tudunk. Viszont ellenkezőleg meg, mily boldogság fakad lelkünkben az elvégzett jótett nyomán! De különben is egy törzsből vagyunk, egy emberpárnak vagyunk gyermekei, aki szegény és aki gazdag, mindkettő ugyanúgy emberi természettel bír, — illik tehát, hogy segítsünk egymáson.

De ha ez áll rólunk emberekről, mennyire inkább áll ez Istenről!

Isten végtelen. Végtelen és örök benne a boldogság is. Nem hiányzik semmi az ő végtelen boldogságából. Dehát akkor hogyne érezne velünk a mi sok szenvedésünkben, hogyne tudná, mit jelentenek számunkra a testi és lelki csapások, fájdalmak és megpróbáltatások! Hát azt hiszed, hogy Isten nincs részvéttel irántunk, mikor látja, mennyit küzdünk és szenvedünk a földön! Hiszen ha valaki, hát Ő tudja, mennyi minden hiányzik nekünk a boldogságunkból!

De meg aztán ha valaki, hát az Isten tudja azt is, mennyi szép és fölemelő vonás rejlik a mások megsegítésében, mások boldogításában még a magunkról való megfeledkezés árán is. Az ember lehet önző, de nem lehet az Isten. Az ember lehet szívtelen és részvétlen, de nem lehet az Isten. Az ember lehet fukar, de nem lehet az Isten: neki nem kell félnie, hogy maga válik szegénnyé, mikor másoknak osztogat. Mindenki más félhet ettől, de nem félhet az Isten. Adni és segíteni, mosolyt fakasztani és könnyet letörölni — jó embereknek is tulajdonsága. De adni és segíteni, mosolyt fakasztani és könnyet letörölni millió és millió emberrel, és tenni mindezt a viszontszolgálat minden lehetősége nélkül, — erre csak az Isten képes.

És ha ember segít az emberen, mert testvérén segít, még jobban elmondhatjuk ezt az Istenről. Az ember csak testvére a másik embernek, de egyenesen képmása az Istennek, az „Isten képére és hasonlatosságára teremtett" lény. A festő szereti a képet, melybe belelehelte minden alkotó erejét. A zeneszerző szereti darabját, amelyben géniuszának lángja lobog. Az atya szereti gyermekét, aki egy darab a húsából-véréből. Hát ne szeressen minket, ne legyen jó mihozzánk az a mennyei Atyánk, akihez szorosabb kötelékek fűznek minket embereket, mint a képet a festőhöz, mint a zeneművet a szerzőhöz, mint a gyermeket apjához?

*

C) Most tudok már megfelelni a nagy kérdésre is, amit oly sokszor adnak föl az emberek maguknak és nem tudnak rá feleletet: Miért is teremtett hát minket az Isten? Mi célja volt, hogy az embert teremtette?

Talán az, hogy csodálatot keltsen és fitogtassa mindenható erejét? No, ugyan mi haszna volna Istennek abból, ha az emberek bámulnák Őt?

Dehát akkor miért teremtett minket? Azért, hogy valaha megmutathassa rajtunk hatalmát, haragját, büntető erejét és örökké sujthasson minket a kárhozat helyén? Ugyan ki merne ilyen káromló gondolatokkal nézni az Istenre?

Hát akkor miért teremtett minket? Azért, mert Ő végtelenül jó, végtelenül boldog és gazdag, és boldogságában, gazdagságában minket is részesíteni akar. Saját képmására alkotott emberekkel népesítette be a földet, hogy a próbaidő megállása után ugyanezekkel az emberekkel népesítse be az Ő örökké boldog országát.

Így aztán megértem az Úr szavait, amik különben olyan furcsán hangzanának: „Ne hívjatok senkit atyátoknak a földön; mert egy a ti atyátok, ki mennyekben vagyon." (Máté 23, 9.) Valóban így van: a szó szoros értelmében csak Istent nevezhetjük Atyánknak, mert annyi szeretet, annyi önzetlenség, annyi megértés, annyi megsegítés, annyi gyöngédség, annyi erő nincs egyetlen földi atyában sem, mint van az Istenben.

Ime, milyen nagyszerű és fölemelő eredményre jutunk, ha csak kissé is elgondolkodunk azon, amit annyiszor ejtünk ki ajkunkon, de gondolkodás nélkül: a jó Isten.

Ime: milyen jó az Isten!

Mennyország.

Irta: Müller Lajos S. J.

III.

A mennyországban: „szemlélünk és szeretünk". (Szent Ágoston.)

Bár a mennyország az a hely, ahol Szent Bernát szerint megvan minden, amit csak az ember szíve óhajt, és hiányzik minden, ami fáj, de mégis, ami a mennyországot azzá teszi, voltaképen az Istennek látása és birtoklása. E nélkül az ég üres maradna, viszont ez magában véve is tökéletesen elég.

Az istenlátásnak gyönyöréről a halandó testben még csak halvány sejtelmet sem alkothatunk magunknak. Erre elsősorban áll az ige: „Szem nem látott, fül nem hallott, ember szívébe fel nem hatolt, amiket az Isten készített azoknak, akik őt szeretik." (I Kor. 2, 9.) A megszentelő kegyelem ugyan csírájában magában hordja már az istenlátás, istenbirtoklás képességét, de még ez sem adja meg a lehetőséget, hogy a lélek a halandó testben — a dicsőség fénye nélkül — megbírja azt a boldogságot és örömet, amely a teljes Szentháromság színről-színre való szemléletéből árad.

„Arcomat nem láthatod, — szólt az Úr Mózeshez — mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon." (Exod. 33, 20.)

*

Már itt a bűnátkozta földön mily sok gyönyört kínál a szép természet. Gondoljunk csak a tavaszra, amidőn szinte újra meg újra elhangzik a Teremtő ajkáról a mindenható, nagy „Legyen!"

És az Alkotónak ezen „Legyen" szava,... „amelynek visszhangja reszketve vonul végig egész birodalmán, minden erőt újra munkába hív, minden lényt újra életre szólít szende, szelíd, éltető lehellettel, a folyókat és patakokat a jégpáncéltól felszabadítja, a völgyeket a reménység zöldjébe öltözteti... és a meggyengült, elaggott télapó visszavonul a zord hegyek közé". (Goethe: Faust.)

Már a középkorban, a 6-ik században, a keresztény költő így énekli meg a tavaszt: „Ilyenkor visszatér a világba minden gyönyör. A mező virágai kacagva nyitják fel szemüket s ehhez minden lomb tetszéssel tapsol, a madár pedig újra beletanul dalába, amelyet a tél fagyában elfelejtett." (Venantius Fortunatus.)

Utazásokat teszünk, messzeföldre elmegyünk, hogy lássunk szép vidékeket. Óriási hegyeket mászunk meg, hogy élvezzük a gleccserek világában a felkelő nap tündéries pompáját, ragyogását.

Az emberi kéz is sok remeket alkot szemünk és szívünk gyönyörködtetésére. Gondoljunk csak a festő-, szoborvéső- és építőművészek nagyszerű alkotásaira!

Ámde mindeme szépség, amellyel a Teremtő ezt a sáros, poros földgolyót telehintette, együttvéve is elenyésző egyetlen angyal szépsége mellett. Ha egy angyal szemléletében gyönyörködhetnénk, unalommal fordítanók el szemünket mindattól, amit ez a mulandó élet csak kínál.

De mily tökéletlen valamennyi angyal szépsége, ha azokat a boldogságos Szűz Máriával hasonlítom össze? Midőn Soubirous szent Bernadetta a neversi zárda magányában betegeskedve, a kíváncsiskodó emberek elől elzárkózva várta már a halált, egy Magdolna nevű leányka naív kérdésére, vajjon szép volt-e Lourdesban Szűz Mária, meghatottan, könnybelábadó szemmel azt felelte: „Bizony, szép volt, olyan szép volt, hogy az ember, ha csak egyszer látta őt, kívánva kívánt meghalni, csakhogy őt mindig lássa."

Ám ha Szűz Mária oly szép, hogy az ő meglátása utáni vágy magábanvéve is kívánatossá teszi a halált, mily szép akkor az Úr Jézus Krisztus, akinek emberi valóját az istenség szépsége itatja át a mennyei dicsőségben. Szent Teréziának egyszer az Úr Jézus csak szent kezét mutatta meg, s ez őt nyomban elragadtatásba ejtette. Pedig amit eddig elősoroltunk, csak csupa teremtmény.

Minő szép akkor az Istenség, a teljes Szentháromság maga, minden szépség ősi forrása! Ha azt állítom, hogy minden teremtett szépség Istenhez képest csak sugár, a nappal, csak csepp az óceánnal összemérve, akkor keveset mondottam. Az igazság az, hogy a Teremtőt és a teremtményt, tehát a kettő szépségét egyáltalán nem lehet összehasonlítani. A mindent és a semmit nem lehet egybevetni és összemérni. Innen van, hogy teremtett lény, ha még oly tökéletes is, természetes erőivel az istenlátásra, istenbírásra egyáltalán képtelen. Isteni erőkre szorul, amelyeket a megszentelő kegyelem minden képzeletet meghaladó, értékes kincsében ajánl fel neki Alkotója.

És íme: mi ezt az Istent látjuk majd örökre az égben. Éspedig: „Színről-színre." (I Kor. 13, 12.) „Látni fogjuk őt, amint van." (I Jn. 3, 2.)

De nemcsak látjuk, hanem bírjuk is majd Őt. Sőt benne örökre elmerülünk, mint a mikroba a tengerben. És ő majd úgy áthat, átitat minket, amint a

napfény általjárja a kristályt. S erre mint villámcsapásra, átalakulunk. Erre céloz az Apostol, amikor mondja: „Hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt." (I Jn. 3, 2.) A nélkül, hogy saját egyéniségünk megsemmisülne, egész valónk úgy beleolvad az istenségbe, mint a vízcsepp a borba, s amint a vas, az arany valahogy eggyé lesz a tűzzel, amely azt felolvasztja.

Akkor aztán igazán elmondhatjuk Szent Pállal: „Élek, pedig már nem én, hanem Isten él énbennem." (v. ö. Gal. 2, 20.) Ott lesz majd Isten lelkünkben, elménkben, értelmünkben, akaratunkban, emlékezetünkben, sőt a boldog feltámadás után testünkben is.

Ime: ezt készíti Isten azoknak, akik őt szeretik, megtartva az ő parancsait.

Ámde, bár Istent minden üdvözült látja majd, hiszen ez az üdvösség lényege, de nem mindenki látja egyenlően. Kiki érdeme szerint hatol majd bele az istenség végtelen mélységeibe és élvezi azt. Az emberiségnek egy különös osztálya van, amelyről az Úr Jézus egész sajátosan azt állítja, hogy gyönyörködhetik Isten szemléletében: „Boldogok — úgymond — a tisztaszívűek, mert meg fogják látni az Istent." (Mt. 5, 8.) — Ha a mennyországban volna irígység, ám akkor mindenki a szűzi tiszta lelket irígyelné. Hiszen ők az Úr Jézus jegyesei, legközelebb állnak Szívéhez, és így különös bepillantást is nyernek abba. A minden gyönyörűséget magábanfoglaló Istenben ők oly ízre találnak, amely nekik van fenntartva. Ez az ő áldozatuknak túlságos jutalma, amellyel a földi életben az érzéki gyönyörről hőslelkűen lemondottak. Szent János a Jelenések könyvében így festi az ő kiváltságos boldogságukat:

„És íme, látám, hogy a Bárány (Jézus) Sion-hegyén állott és vele száznegyvennégyezer, akiknek homlokára volt írva az ő neve és az ő Atyjának neve. És szózatot hallék az égből, mint nagy vizek zúgását és mint nagy mennydörgés hangját, s a szózat, amelyet hallottam, olyan vala, mint a hárfáikon játszó hárfásoké. És mintegy új éneket énekelének a királyi szék előtt. És senki más nem mondhatá az éneket, mint az a száznegyvennégyezer, akik meg vannak váltva a földről. Ezek azok, akik nem fertőztették meg magukat, mert szűzek. Ezek követik a Bárányt (Jézust), amerre csak megyen,... mert szeplőtelenül vannak Isten trónja előtt." (Jel. 14, 1—5.)

Ó! Ki ne kívánkoznék közülünk a Szent Alajosok, Ágnesek, Lucák és Ceciliák társaságába? Fel tehát arra a küzdelemre, amelybe a lemondás kerül. „Mert a győzelmesnek adok enni az élet fájáról, mely Istenemnek paradicsomában van." (Jel. 2, 7.) „Aki győzelmes lesz, így fog fehér ruhába öltözni, és nem törlöm ki nevét az élet könyvéből." (Jel. 3, 5.)

*

A lélek boldogsága, dicsősége a föltámadás nagy napján átárad majd a testre is. Hiszen a test is részt vett a küzdelemben, a fájdalomban, áldozatban. Sőt vannak erények, jócselekedetek, mint a tisztaság, a böjt, önsanyargatás, amelyek elsősorban a testnek, mint fő érdemszerzőnek javára könyvelendők el. No, meg Krisztus nemcsak a lelket, hanem az egész embert, aki testből és lélekből áll, megváltotta, s így a test sem maradhat mindörökre a halál martaléka.

Igen! a test feltámadása teszi az embert megváltottá és Krisztus diadalát pedig teljessé. — A föltámadáskor eltűnik az üdvözültek testéről minden fogyatkozás, szeplő és hiba. Minden tag, szerv és vonás tökéletes lesz és kimondhatatlan szépséggel lesz felruházva. Hasonlók leszünk mint tagok megdicsőült fejünkhöz, a feltámadott Üdvözítőhöz. Oly szépek leszünk, hogy nem lesz okunk szégyelni magunkat még a legszebb angyalok közt sem.

Testünk szellemies és könnyed lesz. Mint Szent Ágoston is tanítja: „Ahova a lélek repül, vele lesz ott a test is, és ugyanazzal a gyorsasággal, amellyel napkeltétől napnyugtáig gondolatban elszáll a lelkünk, repül vele a testünk is, megjelenve ott, ahol neki tetszik. Hiszen a feltámadott Krisztusnál ugyanezt tapasztaltuk. A feltámadott testnek továbbá nem szolgálhat akadályul még a kőfal, szikla sem, mint ahogy Krisztus is áthatolt azokon feltámadott testével.

„Az igazak fényleni fognak, mint a nap, (bizonnyal test szerint is) — Atyjuk országában." (Mt. 13, 43.) Éspedig annál ragyogóbbak lesznek, minél szentebbek, tökéletesebbek voltak. Szent Jeromos szerint egyetlen feltámadott test magát a napot is elhomályosítja fényével.

A feltámadott test nemcsak a felszínén lesz fényes. A megdicsőülés egész valójára kiterjed és a fényforrást önmaga belsejében bírja. Ragyognak még a csontjai és idegei is. Ez a belső fényesség minden tagnak, testrésznek megadja a maga sajátos szépségét. Az arcokat rózsáspirosra festi, a hajat aranyszínűre, a szemek pedig bájosan ragyognak, mint a hajnalcsillag. Továbbá mindenki virágkorának fejlettségében támad fel, hiszen Istennek minden munkája tökéletes. A feltámadásban tehát eljutunk vagy visszatérünk „olyan életkorra, melynek mértéke Krisztus teljessége". (Ef. 4, 13.)

Végezetül: — mondani szinte felesleges — az igazak feltámadott teste többé már nem szenvedhet, mint az Írás mondja: „Isten majd letöröl szemükből minden könnyet, és halál nem leszen többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem leszen többé, mert az elsők elmúltak." (Jel. 21, 4.)

*

És ha már minden dicsőült test ennyi kiváltságot élvez majd az égben, mennyivel inkább a szűzies tisztaságában megőrzött test.

Már ebben az életben is a tisztaság valami fejedelmi magatartást ad a még porlatag testnek, s valami magasabb, túlvilági szépség visszfényét csalja le rája. Bárhol fellép a szűz, tiszteletet parancsol. A lesütött s nyugodtan pihentetett szem, ha szendén zárul, vagy ha felnyílva a magasba tekint, az ég boldog lakóit juttatja eszünkbe. A szent tisztaság az egész modorra, külső viselkedésre is átárad. Távoltart minden keresettséget, affektációt, indulatosságot és szenvedélyességet. Nem ad helyet féktelen kacagásnak, még mosolyban is fegyelmet és mértéket tart. Az arc derűje, az ajkak játéka olyan, mint a fehér liliom kelyhének mosolygása. Bár egész magatartása szerény és elvonult, mégis érezni lehet, hogy a tiszta szűz oly magasan kiemelkedik a szennyes, poros világból, mint ahogy a Himalája örök hóval borított bérceivel a felhők fölé emelkedik. Csendes nyugalom és szent béke ömlik el fenségén. Ez a külső halvány visszatükröződése a lélek belső, vakító szépségének.

Akárhány szűzi testnek Isten már itt a földön megadta a romlatlanságot. Bolognában, mint saját szemünkkel láttuk, Szent Katalin négyszáz év óta ép testtel ül egy trónuson a templomot körítő egyik folyosón. Kezet is csókoltunk neki, mint drága ereklyének. Azok a szent szűzek pedig, akiknek teste, mint Kis szent Terézé, hamar feloszlott, az egész világra széthordott csontjaikból lehelik a lelkekbe a szűzesség szeretetét, illatát.

Ha tehát már itt a földön így megdicsőíti Isten a szűzi testet s annyira felmagasztalja a szűzi lélek miatt, amely benne lakik vagy lakozott, mennyivel inkább feldíszíti majd azt, amikor jegyeseinek ezt a testet *nászajándékképen visszaadja a feltámadásban.*

A szűz mindmegannyi fejedelmi lény, mert győzött a világ felett, valamennyi titkos vértanú, mert megvívta egy hosszú életen át a test és vér csábjaival a sokszor bizony kínos csatát. Méltó és igazságos tehát, hogy megkapja az égben Jegyese kezéből a szépség és dicsőség koronáját.

Egyszóval, a szűzek testi szépség dolgában is méltók és illők lesznek az isteni Vőlegényhez . . .

Virágszál az útszélen.

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Az az idő, amelyet egyik nyári utam alkalmával a Semmering átutazásával töltöttem, a szó szoros értelmében utam legragyogóbb órája volt. Sehol az eget oly szépnek, a levegőt annyira kellemesnek, a tájat oly üditőnek nem találtam, mint a semmeringi bércek fölött.

A július eleji természet fejlődő férfiúságának teljes pompájában állott előttem: csupa élet, boldogság, elragadó szépség. Csak úgy tündöklött, szikrázott, kireszketett rajta a túlcsordult öröm. A hatalmas, égrenyúló sziklák, mint nagyapók álltak a kisebbek, mint apró unokák között s mindnyájan lekacagtak a még kisebbek, a legparányibbak: a kandifejű kis réti virágokhoz, melyek lábukat ellepték. A sok hegyi patak hullámot hullámra torlasztott, szökdelt le a sziklák mohos öléből huncutkás, bohó ugrásokkal.

Friss, életerős és üde zsongással volt telitett a hegyi levegő, nagy keveréke hegyek, völgyek, erdők, rétek, napsugár, forráscsobogás és magasságok szűzi lehelletének.

S amikor kitekintettem a vonat ablakából, talán furcsa, de úgy van, legjobban megkapott az az apró kis virág, az a bájos, kedves kis semmeringi virág. Pedig mi ez, hitvány semmiség, mihaszna élőlény, közönséges csecse-becse „döntőléptű óriások mentén". Turista mitsem törődve eltiporja, kiránduló egykedvűen letépi, botanikus lepréseli.

Mily borzalmas lehet, mikor égiháború dühöngve vonul át a semmeringi bércek fölött, amikor a bohó, játékos hegyi patakok hömpölygő, sodró, pusztító vizárrá alakulnak, vagy a szélorkán bömbölve rázza a sziklabércek havas tarkóját.

A semmeringi kis virág élete egy páratlan erőfeszítés a létért, a fennmaradásért, az életért, hogy a hegyóriások terméketlen tövében is megmaradjon bájos, imponáló, kedves virágnak.

Hogy az árnyék el ne sápassza, a napfény ki ne égesse, az eső el ne paskolja, a szélvész össze ne törje, a kopár talaj meg ne fojtsa. Tudattalan küzdelem az életért, erőfeszítés a halál, az elpusztulás vésze ellen.

A földbe mélyeszti gyenge gyökereit, 10 elemet szív sejtjeibe, a szerves vegyületekből kialakítja kis testének épületét. Az ásványi sókból cukrot, fehérjét és keményítőt asszimilál a nap erejének felhasználásával, testén keresztül, véredényein át az élettelen anyaföld beszédes arca jelentkezik. Arculatán a földanya lehellete éled. Szépségét, kellemét és színét a sárból csinálja, a rútat magába veszi, alakítja, megszépíti és kinemesíti. Láthatatlanul és senkitől észre nem véve, rejtekben kidolgozza szépségét, ott a semmeringi bércek alján.

Mennyire megvalósul rajta is Szent Ágoston kifejező, bölcs gondolata: Deus maior in minimis, quam in maximis. A Teremtő nagyobb a törpék, mint az óriások birodalmában!

Pirinyó sziromkelyhe, pártáinak állása, porzója, bibéje többet mond a nagy Gondviselőről, mint az Alpesek koronázott sziklakirálya! Igénytelen egyszerűsége hangosabban hirdeti a természet Urának imádandó nagyságát, mint sokméteres fenyőóriások kacérkodó büszkesége!

Elnézlek és érzem, hogy több és szebb mondanivalót adsz ajkamra, mint Salamon királyságának minden pompája és ragyogása.

Óriási hegytömbök, égbenyúló bércek, felhőkkel társalgó Alpesek tövében szerényen meghúzódó kis virág, ideálom vagy!

Tudjátok, miért tetszett ez a kis virág nekem a legjobban? . . .

Jehova hűséges szolgája.

Irta: Pintér József.

Évezredek éjtszakájában megfakult hagyományok szerint a boldogságos Szűznek házassága Szent Józseffel — mint mondani szokták — „az égben köttetett".

A jeruzsálemi templom főpapja Isten parancsából kihirdette, hogy a Dávid nemzetségéből való nőtlen férfiak mindegyike helyezzen el egy vesszőt a frigyszekrény elé. A vesszőre mindenkinek a neve is fel legyen irva. S akié ott kizöldül, annak a felesége lesz Mária, a tizennégy éves názáreti leány.

A kisérlet eredménytelen maradt. Egy vesszö sem zöldült ki. Vizsgálat után kiderült, hogy egy vesszö hiányzik. Az ájtatos Józsefé, ki még fiatalon egész életét szüztisztán Istennek ajánlotta. Mikor aztán ő is elhelyezte vesszőjét a többiek közé s a közös imádság után a főpap bement a szentélybe s a vesszőket onnan kihozta, azok között Józsefé volt kivirágozva. A főpap átnyujtotta neki s ekkor a Szentlélek fehér galamb képében a vesszőre szállott. A nép megdöbbent. Áron főpappá választása óta még ilyen csoda nem esett.

*

Talán nem e legenda szerint történt a dolog. De az bizonyos, hogy Szent Józsefnek közreműködését a megváltás munkájában égi beavatkozás alapozta meg. Istennek szüksége volt egy családi körre, melynek fátyola alatt az emberiség üdvét előkészithesse. Az anyát már öröktől fogva kiválasztotta. Az idők teljén pedig atyát keresett. S mikor Józsefre esett tekintete, Istennek arca napsugarasan felragyogott és igy szólt: „Találtam szivem szerint való férfiút, . . . ki megcselekszi minden akaratomat." (Ap. Csel. 13, 22.)

És Isten jól választott. Hűséges szolgára talált, ki szivének minden dobbanásával csak annak a hivatásnak élt, melyről Isten őt csodálatosan felvilágositotta. Szent József eleinte nem volt beavatva Isten terveibe. Ezért jegyesének áldott állapota kinzó kérdésekkel tépte a lelkét. Ekkor álmában Isten belépett az ő kételyei közé e figyelmeztetéssel: „József, ne félj elvenni Máriát, mert ami öbenne fogantatott, a Szentlélektől vagyon." (Máté 1, 20.) József igy tudta meg a titkot. Isten felé fordult lelke rögtön felismerte, hogy minő szerep van neki szánva a mellette történő isteni müben. Megértette, hogy ő lesz a Szent Család feje, a Szűzanya tisztaságának tanúja, Jézus gyermekségének őre, mindnyájuk kenyérkeresője és az isteni Gondviselés szeme. S igy felülkerekedett gyanúján. Látta, hogy sorsának barázdája ezután már égi eke után fut. Ezért fenntartás nélkül Istenre bizta magát.

Ezért volt az is, hogy Szent József nem alkudozott, mikor a karácsonyi napok örömeibe és édes boldogságába angyalok éneke, pásztorok imája és mágusok aranyos hódolata közé, éjnek idején belehasitott Isten parancsa: „Kelj föl, vedd a Gyermeket és anyját és fuss Egyiptomba . . ." (Máté 2, 13.) Nyomban engedelmeskedett. Nekivágott a sivatag homoktengerének. De Józsefben még ekkor sem dőlt meg az égi tervek valóra válásának hite s nem roskadt össze benne a kötelességteljesités bátorsága. Istenre bizta magát.

És nem csalódott. Mert meghaltak, akik a Gyermek életére törtek, hát visszaköltözhetett hazájába. Názáretben telepedett le. Itt folyt le életének hátralevő része. Szegényszagú ácsműhelyében naponkint nekigyürkőzve verejtékezett a család kenyeréért. És itt a fészek mélyében, a család óvó menedékében ölelte körül lelkének minden melegével az Atyaisten reábizott kincseit és Jézus titkát. Ezeket őrizte teljes felelősséggel és ajkán a hallgatás bölcseségével. Az evangéliumok egyetlen szavát sem jegyezték fel.

Egyszer aztán az ő mandátuma is lejárt. Az eddig őrzött titokról a fátyolnak le kellett hullania. Isten terve szerint Szent Józsefre már nem volt tovább szükség. Ezért a havasfejü pátriárka halálos ágyra került. Mindig Istenben bizó lelkét töretlen szépséggel vitte a nagy elszámolásra. Gondolataival még egyszer végig tekintett multján és hallgatott. Tekintetével még egyszer végig simogatta falonfüggő ácsszerszámait s megüvegesedő szemeit odaszegezte arra a szelid, nagy Fiúra, aki eddig mellette csak gerendát fürészelt és jármokat faragott, de akiről tudta, hogy még nagy dolgok várnak reá. Úgy halkult el az élete, mint a mécses lángja. Meghalt Jehova hűséges szolgája.

*

Szent József jellemzésére az evangéliumnak csak egyetlen szava van. Azt mondja róla, hogy: igaz! Igaz ember, ki isteni parancsok és törvények szolgálatában élt és cselekedett. Ez a szó a szentek diszitő jelzője. Férfiúról ennél szebb dicséretet nem lehet szavakba fonni. Nélküle nincs becsületes ember: vele tökéletessé válik. És minden kiválóság belefér ebbe az egy szóba. Mert istenszolgálat, hűség, felebaráti szeretet, alázat, türelem és minden erény együttvéve sem más, mint az evangéliumi „teljes igazság". Ennek az igazságnak becsületes szolgálatára készen állani és védelmére harcba menni: erre való a férfi a világon.

S ha aztán a férfit Isten ezenfelül még arra is meghivja, hogy feje legyen egy szent életközösségnek, a családnak, akkor mutathatja csak meg, hogy milyen férfitipus az ideálja? Ha ez az ideál Szent József, akkor gyönyörüségét találja abban, ha férfiasságának és felelősségének teljét viheti bele az élet viaskodásába. Ha váratlan meglepetések kuszálják össze az élete fonalát, azoknak kibogozásában Istenre bizza magát. A gonosznak soha meg nem hódol, kötelességektől meg nem hátrál és a kétségbeesésnek nem enged helyet a szivében. Irtózik minden szennytől. Testét és lelkét távol tartja minden fertözéstől. A hűség neki mindene: levegője, szomjúsága, kenyere. Minden munkája imádság, mert Isten dicsőségére végzi. Boldogitja azokat, akik szolgálatára igényt tartanak. Szent József szelidsége, hallgatagsága, békessége és méltósága van benne. Valóban Isten szive szerint való talpig férfi, igaz ember!

Alig van vonzóbb jelenség, mint egy derültarcú, egyenestartású, tisztalelkü és ezüstfürtü öregember. Róla mondja az Irás többezer éves bölcsesége: „Kelj föl az ősz fő előtt és tiszteld az öreg személyét." (Mózes III. 19, 32.)

Evvel a bibliás gondolattal álljunk meg Szent József előtt. Isten megdicsőitette, az Egyház pedig pátrónusává választotta őt. Mocsoktalan személye mennyországos lélekillatot áraszt. Élete eszményt hirdet. Nevét csodák köritik. S ezt tudnunk elég arra, hogy őt becsüljük és szeressük. Fejhajtó hódolatunkból legyen nagyszerü felbuzdulás arra, hogy szivünk az iránta való tisztelet őrzője marad mindig. Ennek a tiszteletnek legszebb virágait pedig akkor hordjuk eléje, ha példaadását követjük s nevét a világ két legkedvesebb nevével együtt mindennapos imánkba foglaljuk.

A kereszt Isten nagyságának emlékoszlopa.

Irta: Csávossy Elemér S. J.

Tirolban, valahol a hegyek között, egy útszéli feszület alatt ezt a felirást olvastam:

A természet szép temploma
A nagy Istennek lábnyoma;
De még nagyobbnak látod Őt,
Ha megállsz a kereszt előtt.

Igen, a kereszt Isten nagyságának emlékoszlopa. A kereszt, a szégyennek, a gyalázatnak, az erkölcsi és társadalmi becsületvesztésnek, a megsemmisülésnek, a testi kínoknak és a halálnak ez a jelképe és megtestesítője, Isten nagyságának emlékoszlopa. — Igen, Isten leginkább a kereszten mutatta meg nagyságát.

Mit nevezünk nagynak? — Azt, ami csodálatunkat vonja magára, ami ámulattal tölt el minket; ami fölülmúlja minden várakozásunkat és képzeletünket; ami meghaladja mindazt, amit tenni képesek vagyunk, amit látni vagy hallani szoktunk, amit értelmünkkel felfoghatunk.

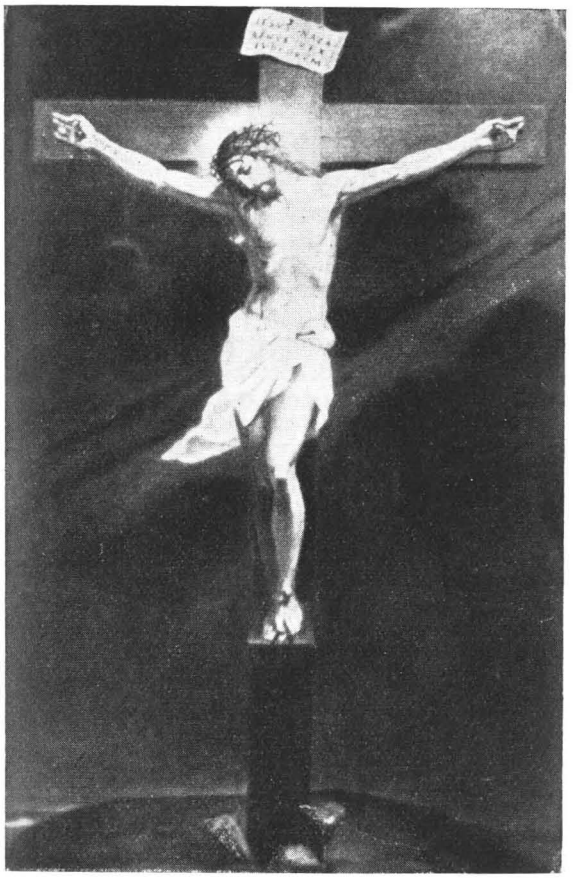
*

Mikor mutatta meg Isten az Ő nagyságát?

Amikor megteremtette a nagy mindenséget és az ür sötétségébe belekiáltotta mindenható szavát és mondotta: Legyen világosság! — Amikor szólt és szavának parancsára megcsillagosodtak az egek, amikor parancsolt és az égbolton legott termettek a nap és a hold, és a virágok illatozni kezdettek a réteken és a hegyek felemelkedtek a mélységből és a sasok körülkeringték ormaikat, a források megnyíltak és a vizek csobogni kezdtek és a tenger elterült a mélységek felett — nagy volt akkor Isten, és teremtő erejében megnyilvánuló hatalmának nagysága meghalad minden képzeletet. Nagy az Isten teremtő erejében!

És amikor szava villámcsapásként az égből a pokol fenekére taszította a pártütő angyalokat, amikor a bűnös emberiséget vízözönnel törölte el a föld színéről, a vétkes Szodomát és Gomorrát kénes esővel pusztította el, és Kórét társaival együtt a föld tüzes gyomrába temette; amikor egyetlenegy éjtszakán Egyiptom elsőszülötteit a halál torkába taszította és megsemmisítette az asszírok százezernyi hadát; amikor villámlás és mennydörgés közt hirdette ki törvényét Szina-hegyéről — nagy volt akkor Isten, félelem és rettegés töltí be lelkünket, mert: nagy az Isten igazságosságában!

És amikor könyörületében az égből leszállt a földre és emberi gyöngeségünket magára öltötte, Ő, akit az egek befogadni nem képesek, kis gyermekké lett, amikor irgalmas szívével bejárta az országot és lábai érintésénél csodák sarjadtak ki a földből, és keze mint a virágokat szórta a jótéteményeket a földi nyomor és szenvedés tövisei közé, amikor a vakok szeme megnyílt, a süketek fülében megszólalt az emberi hang, a bénák járni kezdtek a halottak felemelkedtek sírjukból — nagy volt akkor Isten, nagy volt irgalmasságában, csodálatos könyörületében, felfoghatatlan szeretetében. Nagy az Isten irgalma megváltó szeretetében!



*

De mikor volt Isten a legnagyobb?

Akkor, amikor mindenható keze oda van szögezve a keresztre, amikor igazságosságának lába nem tudja utolérni a bűnöst, mert a vasszög odakovácsolja a kereszt tövéhez, amikor jóságos Szívét átfúrja a lándzsa, amikor szeretetét megvetik és gúnyt üznek irgalmából. A megkötözött mindenhatóság, a lefegyverzett igazságosság, a félreismert és megvetett szeretet mutatja Isten nagyságát a legcsodálatosabban. Mert hatalma a gyengeség által győzött a kereszten a leghatalmasabb ellenségek fölött, igazságossága ott jutott legtökéletesebben érvényre a könyörület által, szeretete ott ülte diadalát a félreismerésben és megvetetésben.

I. A kereszten győzött az erő a gyengeség által a

leghatalmasabb ellenségek fölött. — Kik ezek a leghatalmasabb ellenségek?

A leghatalmasabb ellenségek: a halál, Lucifer és a bűn. Azzal mutatta meg Isten leginkább hatalmát a kereszten, hogy ezeket a leghatalmasabb ellenségeket látszólagos gyengesége által győzte le. A halált azáltal, hogy elszenvedte a halált, és sírja az örökélet bölcsője lett. A bűnt azáltal, hogy magára vette a bűnt, és értünk bűnössé lett. Lucifert és a poklot azáltal, hogy kiszolgáltatta magát dühüknek, mely hóhéraiban dühöngött, és halála által halálos csapást mért a pokol fejedelmének fejére. Mily csodálatos az erőnek ez a győzelme a gyengeség által! Oly csodálatos, amilyen nagy az ellenségnek ereje.

1. Mily erős a halál? — Oly erős, amilyen erős a természet vas kényszere, amilyen erős Isten igazságosságának büntető törvénye, amilyen erős Lucifer rablánca, akinek az ember a bűn által átadta és kiszolgáltatta magát. A győzelem nem volt olyan, mint Ádám győzelme a halál fölött. Ádámnak nem kellett ugyan meghalnia, de mégis meghalt, mert vétkezett. Krisztus meghal, de halála által halhatatlan lesz. Ádám meghalhatott, Krisztus már nem halhat meg többé. Halála a halhatatlanság bölcsője lett.

2. Mily erős Lucifer? — Hatalma általános és kiterjed az egész emberiségre. Egészen bilincsbe veri a lelket: a bálványimádásban Istennek, az ősoknak és végcélnak adja ki magát, és térdre kényszeríti trónja előtt az embert. A pogány erkölcstelenség gyalázatos tettei által az ördögi megszállásokban és emberáldozatokban megláncolja a testet. Itt a kereszten örökre legyőzte őt Krisztus. Még néha felemeli ugyan a fejét, de a kereszt mindig újból győz. Konstantin zászlaja, a félhold leverése oly győzelmet jelentenek, melyeknek csírája a kereszt fájából sarjadt ki. A kereszt ma is győzni fog erejével a hitetlenség fölött, de ehhez a mi közreműködésünk is szükséges. A világ végén pedig ott ragyog majd az égen mint győzelmi jel Lucifer és a pokol hatalma fölött.

3. Mily erős a bűn? — Oly erős, hogy csak általa juthatott az ördög hatalomra az ember fölött. Oly erős, hogy az embert a Megváltó közbelépése nélkül végleg kiszolgáltatta volna a pokolnak és végleg elzárta volna előtte a mennyország kapuját, egy angyal sem volt képes a bűn hatalmával egyedül megküzdeni. Oly erős, hogy az embert végleg hatalmába ejtette, melynek rabláncaiból saját erejéből sohasem lett volna képes magát kiszabadítani. Oly erős, hogy értelmét elsötétítette, szívét megmérgezte, akaratát megkötötte, a családot megfertőzte, a társadalmat megrontotta. A győzelem pedig oly teljes, hogy megbocsátást, elégtételt, erőt és gyógyulást hozott és már előre bocsánatot nyujtott minden bűn számára a világ végezetéig, hacsak a bűnös bánat- és bizalomtelt szívvel a kereszt irgalmának győzelmébe vetí reményét.

II. A kereszten az igazságosság győz a könyörület által, a lefegyverzett igazságosság kielégül az irgalom által.

Ha Isten igazságossága az embert halálra kínozta, a pokolra taszította volna, sohasem kapott volna oly tökéletes elégtételt, mint kapott az irgalom által, mikor egyszülött Fiát kiszolgáltatta a halálnak: „Ut servum redimeres, Filium tradidisti" — hogy kiváltsad a rabszolgát, kiszolgáltattad Fiadat! Isten teljes elégtételt kívánt, de ezt az elégtételt nem a bűnös nyujtotta, hanem az ártatlan. Így Isten igazságossága az irgalom által elégült ki a legtökéletesebben. Feláldoztatja magát azok által, akik által ki kellett volna engeszteltetnie. A paradicsomi fának átkát elvette Golgota fája. Fáról jött az átok, fáról jött az áldás. Fán függött a kígyó, aki a bűnt a világba hozta; fán vérzett el a Bárány, aki a világ bűnét elvette. A férfi követte el a bűnt, az asszony közreműködött benne: a férfi hozta a megváltást, az asszony közreműködött benne. Éva nyujtja az almát, a bűn zálogát; Mária adja a Bárány testét, a megváltás hordozóját. Éva csábít, Mária könyörög. Éva kérése halált hoz, Mária imádsága életet fakaszt. A paradicsomi fa gyümölcsének csábító édességét ízleli meg a bűnös ember, Golgota fája áldott gyümölcsének vérét szívja magába a megváltott ember. Így facsarta ki e gyümölcs édes nedvét az igazságosság és az irgalom. Isten igazságossága győz a kereszten az irgalom és könyörület által.

III. A kereszten diadalát üli a megvetett szeretet.

1. Diadalát üli megfeszítői fölött. Legnagyobb diadala a szeretetnek, hogy szeret. Legnagyobb diadalkiáltása: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!" Diadala a szeretetnek, hogy megfeszítőit megtéríti. Rövidesen három, majd ötezret vezet el a kereszthez, és a gyülölet hódol a megvetett szeretetnek.

2. Diadalát üli lelki megfeszítői, a bűnösök fölött. A bűn vitte Őt a keresztre, a bűn feszítette Őt meg a kereszten. A bűnös által megvetett Szeretet győz a bűnös fölött. Még átkozódott a lator, és már kiáltja: „Uram, emlékezzél meg rólam, ha országodba jössz!" És Ő a mennyországot ajándékozza neki. A lator megtérése az egész világ kiengesztelésének és megtérésének képe. Ez a megvetett Szeretet diadala lelki megfeszítői fölött.

3. Van a szeretetnek még egy megfeszítője: isteni megfeszítője. Nem káromlás ez, hanem igazság. A mennyei Atya a megfeszítő, aki Fiában csak a bűnöst ismeri és a külső szerint nem látja már benne gyermekét: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem!" — De győz a szeretet — ha lehet emberileg mondani — még isteni megfeszítője fölött is. Az elhagyatottság nem ingatja meg hűségét, nem ingatja meg áldozatosságát, nem ingatja meg gyermeki bizalmát, engedelmességét. Édesanyjának ajánlja ellenségei nemzedékét — annak, kit e földön leggyengédebben szeretett.

A „Sitio", a „Szomjúhozom" ennek az áldozatosságnak és engedelmességnek kifejezője, hogy beteljesedjék az Irás és meglegyen az Atya akarata. A „Consummatum est", a „Beteljesedett" kifejezője a halálig tartó hűségnek; a „Pater, in manus tuas", az „Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet!" kifejezője a gyermeki bizalomnak és szerető odaadásnak. A szeretet diada-

lában búcsúzik Isten a világtól. Csodálatos szeretete az Atyának és csodálatos szeretete az embereknek! „Engedelmes lőn mindhalálig; mégpedig a keresztha lálig. Azért is magasztalta fel őt az Isten és oly nevet adott neki, mely minden név fölött áll!"

Mily nagy Isten a kereszten! Amnesztiát és bűnbocsánatot ad; méltóságokat, országokat és koronákat oszt.

Légy te is nagy! Nem akkor vagy nagy, ha kemény és kérlelhetetlen vagy testvéreid iránt; nem akkor vagy nagy, ha büszke lázadással felemelkedel Istened ellen. Légy nagy és bocsáss meg te is! Légy nagy és térj meg te is!

A nap elsötétedik és búsul, a sziklák megrepednek és sírva zokognak, csak a bűnös nem szomorkodik és szíve nem lágyul meg. Nem elég nagy az a hatalom, mely halált és poklot legyőzött, hogy legyőzze a te kevélységedet? Nem elég erős az a szeretet, mely hóhérai fölött diadalmaskodott, hogy megtörje és megolvassza a jeget a te szíved körül? Nincs hited? Nézd, a sírok megnyílnak, a nép mellét veri, a százados hitvalló lesz!

Nincs szereteted? Nézd, Szíve meghasadt és nyitva áll, mutatja, hogy jobban szeretett még, mint azt halála megmutathatta volna. Nagy Ő a kereszten: a természet és az emberek elismerik és tanúságot tesznek mellette.

De akkor lesz a legnagyobb, ha te is elismered Őt és hozzá megtérsz és szívedet szeretetben átadod neki. Ekkor győzelme teljes lesz és diadala legnagyobb.

Nagyböjti szabadság.

Irta: Schmiedt Béla dr.

Meghatottan olvassa az ember Somogyváry Gyula: Virágzik a mandula . . . c. regényében azt a részletet, melyben leírja a szerző, hogy micsoda érzések járták át akkor, amikor szabadságolták az olasz harctérről. Boldogan indult a sötétből a világosságba . . . a halál előszobájából az élet piacára . . . a virrasztásból és a vérből a Nap felé. Emberek, — írja Somogyváry — ti, akik nem állottatok Halál-generális szörnyü szemléje alatt, ti nem hihetitek el nekem, hogyan dadogott a szavam az első rötrefestett marhakocsi láttára, amely ott állott a síneken s kopott oldaláról kiáltva szólott hozzám ez a három betü: M. Á. V.

Higgyétek el nekem, — mondja a továbbiakban — sírni lehet az örömtől egyetlen otromba, érzéketlen, vörös vasúti kocsi előtt is, amelyen fenti három betü az ember arcába kacag. Az ember csak három merev betüt lát, de ez a három betü: biztonság! Ez a három betü: Magyarország. Ez a három betü egy szédületes és emeletes — Tündérvilág! S mindezt nem jelentette nekem semmi más, mint egy kopott, esővert, rozzantra zötyögtetett, huzatos, nyomorult marhakocsi. Az ember át szerette volna az egész deszkaskatulyát ölelni, úgy tudott az ember neki örülni.

Amikor ezeket a megható sorokat olvastam, a gyóntatószékek jutottak eszembe. Ezek a kopott, egyszerü deszkaalkotmányok nagyon sok ember számára ugyanazt jelentik, mint a szabadságolt katonának a rötrefestett teherkocsi. Szabadulást. Hazaindulást. Ezek a gyóntatószékek már sok embert szabadítottak meg attól a pokoltól, ahol a lelkifurdalások éppenúgy megtépik az idegeket, mint a fegyverdörgések. Bizony a gyóntatószék nagy szerepet tölt be az ember életében. Oldalán három betü ragyog: P A X.

És ez a béke mindennél többet ér. Többet ér az éjtszakázás lármájánál. Többet ér, mint a dorbézolók teljesregiszterü csatazaja. Ez a béke, amit a gyóntatószék a bünbánónak ad, felér egy Mennyországgal. Éppen ezért nem lenne meglepetés, ha egyik-másik megbékélt gyónó néha átölelné boldogságában — a gyóntatószéket. Vajha a nagyböjtben mindenki belópodzna a penitenciázás szent telefonfülkéjébe s elsuttogná a nagy ujságot: Atyám! Hazamegyek! . . .

*

Azok pedig, akik nem tudnak könnyen kiszabadulni a bünözés rabságából, azok nyissák fel az Apostolok Cselekedetei könyvét és olvasgassák el figyelmesen Péter apostol megszabadulásának történetét. Ismerjük fel Péterben magunkat, akiket nem Heródes Agrippa, hanem az Ördög vetett a gonoszság tömlöcébe.

Miután Heródes Agrippa Pétert elfogatta, a tömlöcbe veté s átadá őrizetbe négy-négy vitézből álló négy őrségnek. Ime, éppígy őrizteti a bünözőt is az Ördög. Négy, sokszor ennél is több „vitéz" vigyáz reánk, nehogy megszökjünk. Vigyáznak reánk a büntársak, akik mivelünk vigasztalgatják önmagukat.

Az Egyház pedig szüntelen könyörög vala Istenhez Péterért. Érettem is könyörög az Egyház. Imádkozik értem a breviáriumozó papság. Imádkoznak értem a szentek, hogy én is az útjukra térjek, az életszentség útjára. Imádkoznak értem azok, akik szeretnek: imádkozik értem az édesanyám . . . Jaj, de milyen kitartóan imádkozik és milyen könnyes a szeme! Bizony nagyon sok imádkozó Monika néz az ablakon keresztül a fia után. Imádkozik értem egy testvér, talán valamelyik zárdában . . . imádkozik értem talán egy

falu, mert becsületbeli ügyének tekinti, hogy végképen el ne romoljak és imádkozik értem a falu imádkozólelkü lelkipásztora . . .

Mikor pedig Heródes éppen arra készült, hogy elővezetteti, azon az éjtszakán Péter két katona között aluszik vala, kettős lánccal megbilincselve, az örök meg az ajtó előtt őrzik vala a tömlöcöt. Én is benne élek az én sötét éjtszakámban, talán szintén nem magamban alszom, hanem velem alszik a bűntársam. Kezem meg van bilincselve. Le vagyok kötve valakinek, talán nem is egynek . . . Ajtóm előtt őrzik a fekhelyemet, hogy ott pusztuljak azon a szemétdombon, amit összehordott alám a pokoli összefogás és összetartás.

És ime, ekkor jött az Úr angyala. És fény ragyogott fel a hajlékban. És Péter oldalát megütvén, felkelté őt s mondá: Kelj föl gyorsan. Az én sötétségemben is megjelenik az isteni küldönc. Isten mindenkihez elküld valakit az atyai udvarból. Ez az atyai udvartartáshoz tartozó valaki legtöbb esetben a pap, de lehet valaki más is, aki megérinti szelíden a vállamat és fülembe súgja: Kelj föl gyorsan! Ne maradj a tétlenség pokoli állapotában. Az alvás, a hempergés, a lustálkodás nem üdvösséges állapot. Az élet hősei ébren vannak. Az élet igazi fiai dolgoznak és virrasztanak.

Erre a láncok lehullottak a kezéről. Micsoda édes érzés járhatta át Péter szívét! . . . Ugyanilyen érzés járja át annak az embernek a lelkét is, aki megszabadul a bűn rabláncaitól. Bizony, igen édes érzés az, ha az ember kitárhatja a kezét és kitárt kézzel üdvözölheti az Élet szimbolumát, a Napot! Ezt az érzést csak az értékeli igazán, aki valaha rabságban sínylődött. Micsoda terhes állapot az, amikor nem vagyunk a magunk embere, amikor csak az egyik szemünk a mienk, a másik ellenben embertársunké, vagy valami élettelen tárgyé: a vagyoné. Micsoda édes érzés járhatja át azt a rabot, aki átlépi a fogház küszöbét! Micsoda édes érzés járhatja át a bűnöst akkor, amikor lehányja magáról a rabruhát, a megvetettség egyenruháját. Mert bizony az ördögnek is van uniformisa! . . .

Az angyal pedig mondá neki: Övezd fel magadat és vedd fel saruidat. Ő megtevé, az meg mondá neki: Vedd magadra ruházatodat és kövess engem. Péter ismét az Élet embere lett. Ruha volt rajta. Ember volt, mint a többi ember. Felöltözötten állott a cella közepén. Nem akart hinni a szemének, hogy ismét a régi, rendes élet vár reá. Ilyen érzés járja át a megtért bűnöst is. Magán érzi a megszentelő malaszt ruháját. Rendeséletű és rendesruházatú embernek érzi magát.

És követé őt, kifelé menvén s nem tudja vala, hogy valóság, ami az angyal által történik, mert azt vélé, hogy jelenést lát. A szabadság akkora örömmel töltötte el, hogy megszédült ebbe s nem tudta elhinni, hogy színtiszta valóság az, ami vele történik. Ugyanezen sorsban van része a megtérő bűnbánónak is. Szinte nem tudja a feloldozott gyónó a gyóntatószékből való kilépés pillanatában, hogy álmodik-e, avagy ébren van. Ez a szent transz oly felemelő érzést ad a tagjaiba, hogy a második, a harmadik égben érzi magát.

Miután általmentek az első és második őrségen, a vaskapuhoz jutottak, mely a városba viszen. A fogságból nem egykönnyen szabadulunk. Által kell mennünk az őrségen is . . . Meg kell szüntetnünk az örökös találkozást . . . és ez esetben az ember a vaskapuhoz ér: azaz a Szakításhoz! Ennek is meg kell történnie. Aki nem lépi át ezt a kaput, az nem szabadult meg a veszélytől, hanem egyelőre csak a bilincstől. Nekünk szakítanunk kell. Meg kell tagadnunk az ismeretséget, a régi helyet, a régi utcát.

S kimenvén, egy utcán végighaladtak; ekkor az angyal hirtelenül eltávozott mellőle. Péter magáramaradt. A megtért bűnös is magáramarad. És ilyenkor kell megmutatnia hősiességét. Bátorságát és erejét. A megtért ember szinte gyermeknek érzi magát. Félénken teszi meg a lépéseket, mert új neki minden. Azonban mellettünk marad az őrangyalunk és ez hűséges kísérőtársunk lesz.

Péter pedig magához térve mondá: Most igazán tudom, hogy az Úr elküldötte az angyalát és kimentett engem Heródes kezéből és mindabból, amire a zsidó nép számított. Áldott lesz majd az a pillanat, amelyben majd mi is elmondhatjuk: kimentett engem az Úr Heródes kezéből. A név nem fontos! Az lehet más is! Szólhat hálám így is: Kimentett az Isten N. kezéből. És kimenekülök mindabból, amire az engem figyelő nép, az ismerősök, a rokonok, az ellenségeim számítottak. Kimenekülök a romlás nagy verméből. Nem zuhanok alá a mélybe. Irányt változtatok. S egyenes léptekkel az üdvözülés Nagykapuja felé tartok . . .

*

Végezzük el húsvéti szentgyónásunkat. S ha ezt elvégeztük, akkor mindezt átéljük, átérezzük majd. Akkor majd kezünk boldogan lendül a magasságok felé s vallomásunk az égig hallatszik:

Uram! Ezután jobban vigyázok magamra!

„A keresztfa alatt ott állok magamban . . . az Isten végtelen szeretetének igézetében . . . szemembe könny gyűl, lehajtanám fejemet, de a kereszt vonz, késztet, hogy nézzek rá . . .

Ó, ki hitte volna, hogy ez legyen köztünk a sorsod! . . . S most függsz itt, mint megfagyott imádság, mint megkövült kiáltó szó . . .

Ó, ha valamikor, hát most halljátok meg szavát: esd, hogy kíméljétek, becsüljétek meg lelketeket!"

(Prohászka.)

Mi volt Krisztus kereszthalálának közvetlen oka?

Irta: dr. Czékus Géza.

Csak újabb időben kezd foglalkozni a komoly orvostudomány a vallást is érintő témákkal. Nemrégiben még a materialista világnézet uralta az orvosok egy részének felfogását és ezek eleve fölöslegesnek tartották a vallási kérdések boncolását. Egyszerűen az őket nem érintő butaságok fogalma alá sorozták őket. Az orvosok komolyabb részét pedig annyira elfoglalták a saját szakkérdéseik, hogy ilyen érintkező pontokra nem jutott idejük.

Néhány év óta azonban több neves orvos vizsgálat tárgyává tette azokat az eseményeket is, amelyek a vallás területén történtek bár, de orvosi vonatkozásúak. Igy többen foglalkoztak már a stigmák kérdésével, a szentek elváltozásaival, a csodák vizsgálatával stb. Ez utóbbiaknál helyesen megállapodtak tudományáguk határánál és tovább nem mentek. Kimondották: a csodákat természetes okokkal megmagyarázni nem tudják. Igy történt ez a lourdesi csodák orvosi vizsgálatánál is.

Hat év előtt egy neves prágai orvos: *dr. Hynek* a „Turini Lepel"-lel, vagyis az Úr Jézus halottas leplének relikviájával kezdett foglalkozni. Ezt a páratlan és eddig nem eléggé méltányolt ereklyét lefotografálták, azután gondos vegyi és egyéb tárgyi vizsgálatnak vetették alá. Szenzációs megállapításokat tettek. Kiderült, hogy ez a lepel nem egyéb, mint *az Úr Jézus egész testének szabályos fotográfiája.* Tudományos és teljesen beigazolt magyarázatát is adták a dolognak. Az Üdvözítő teste és a lepel közé ugyanis mirha és aloe füszereket tettek annakidején. Ezeknek bekövetkező vegyi folyamata magát a leplet fotografáló lemezhez hasonló, vegyileg érzékeny felületté tette. Az Üdvözítő holttestének vegyi bomlása és kigőzölgése — a vegyészek bonyolult vizsgálatai teljesen beigazolták ennek helyességét — különböző erősségü elváltozásokat eszközöltek a vegyileg érzékeny leplen és ezen elváltozások erőssége szerint színfoltokat okoztak rajta. E színfoltok, mint a fotografáló lemeznél, a lepel alatt lévő testnek bár ködszerű, de teljesen kivehető képét alakították ki.

Dr. Hynek a Turini Lepel Krisztus-fotográfiájának kapcsán kitért az Üdvözítő szenvedésének *minden aprólékos kérdésére.* Elsősorban orvosi szempontból szólt a kérdéshez, de olyan formában, hogy bármely laikus ember is megértheti azt. Bámulatos és máshol soha nem olvasott anyagot hordott igy össze és olyan megvilágításban állítja a világ elé Krisztus szenvedését és kereszthalálát, amely megremegteti a szíveket. A könyv a szerző engedélyével magyarul is megjelent.[1]



Az említett részletkérdések között van annak megvizsgálása is, hogy tulajdonképen mi okozta közvetlenül Krisztus halálát? Orvosi oldalról eddig behatóbban nem foglalkoztak e kérdéssel. *Dr. Hynek* páratlanul érdekes és a szakértők szerint teljesen kielégítő feleletet talált reá.

A kereszthalállal kivégzettek holttestét eddig még nem boncolhatta fel egyetlen orvos sem. E kivégzési mód idejében — több mint egy évezred előtt — az orvostudomány nem foglalkozott még boncolással. Akik pedig az újabb időben szenvedtek ilyen halált, hasonlóképp nem jutottak orvos kezébe. Például most Spanyolországban több papot feszítettek keresztre, de ezeknek holttestét nem jutatták klinikai vizsgálat anyagául, ami érthető is az ottani zavaros viszonyokból.

A keresztrefeszítettek halálokával bizony *csak laikusok* foglalkoztak eddig. Az általuk megkockáztatott véleményeket az orvostudomány nem tartja kielégítőeknek. Sőt cáfolja őket.

A legtöbben a *vérveszteséget* gondolták a kereszthalál okául. Ez a vélemény nem állja meg a helyét. A keresztrefeszítésnél ugyanis nincs akkora seb és nem olyan helyeken van a seb, ahol nagyobbmérvü és halált okozó vérzés történhetnék.

Ismét mások a *vérmérgezést* gondolják a halál előidézőjének. Ez magában lehetséges volna, de például Krisztus kereszthalála esetében nem nyujt kielégítő magyarázatot. Krisztus nem függött annyi ideig a keresztfán, hogy haláloskimenetelü vérmérgezés *ily rövid idő alatt* kifejlődhetett volna.

Sok más teória van még. Legtöbben a *végkimerü-*

[1] A könyv címe: *dr. Hynek: Krisztus kereszthalála az orvostudomány megvilágításában. Forditotta: dr. Czékus Géza.* Bpest, Korda Rt. kiadása.

lést, szivszélhűdést és más okokat hoznak fel, de orvosi szempontból ezek valamennyien nem kielégítőek.

Dr. Hynek egy egészen új elméletet állított fel. Szerinte *légzéshiány, vagyis fulladás okozta az Úr Jézus halálát.* Ezt a feltevését orvosi argumentálással támasztotta alá és kézzelfogható bizonyítékokat látott mellette a Turini Lepel holttestrajzában.

Nagyon érdekes, hogy miként jutott *dr. Hynek* ehhez a teóriához.

Néhány év előtt az egész európai sajtót bejárta a hír, hogy egy *Zenkl* nevü cseh fakír két szeggel keresztre szegezteti magát és napokon keresztül így marad. Végül kiszedik a szegeket és megtörve bár, de egészségesen hajlik meg a közönség előtt. A liberális és szociáldemokrata sajtó felhasználta e hírt Krisztus kereszthalálának gúnyolására.

Zenkl egy napon megjelent *dr. Hyneknél.* Kérte, hogy vizsgálja meg produkcióját. A tudós orvos meg is tette ezt. *Zenkl* egy elég vékony, kb. 2 milliméter átmérőjü, nikkelezett drótszöggel átütötte két tenyerét és odaállott egy embermagasságú keresztfához, amelynek keresztgerendájába beverték a két szeget. Tulajdonképen tehát *Zenklt* nem keresztre feszítették, hanem csak két szeggel a tenyerét a kereszthez erősítették. Maga a seb — tekintve, hogy tiszta nikkel szeggel történt és izmokat alig roncsolt, a tenyéren jelentős ereket nem szakított át — nem volt nagyjelentőségü. A háborús sérülések tapasztalatai után az orvostudomány előtt az ilyen seb komolyan számításba sem jöhet. Azután *nem függött* ö a kereszten, hanem *hozzátámaszkodva állott. Dr. Hynek* azt követelte Zenkltől, hogy ha mutatványának komoly elbírálására számít, *ne így* produkálja magát, hanem *szabályosan szegeztesse fel testét a keresztre és azon függjön.* Erre azonban a cseh fakír nem volt már kapható és többé nem mutatkozott *dr. Hynek*nél, sőt produkcióit is teljesen beszüntette.

Dr. Hyneknek ez a tárgyalás egy gondolatot adott. Azt, hogy a keresztrefeszítésben *nem maga a felszegezés* a lényeges, hanem *a kifeszitett helyzetben való függés.* Tanulmányozni kezdte a kérdést orvosi, anatómiai és fiziológiai szempontból. Bámulatos megállapításhoz jutott.

Kimutatta, hogy a keresztrefeszítésnél a szenvedés lényege az, hogy az *egész test a két teljesen kihúzott karnak izmain függ.* Ezek az izmok nem elég gyakorlottak ahhoz, hogy a testet tartsák, lévén, hogy a test alkotása következtében súlyát a lábak viselik. A keresztrefeszítésnél a lábak egy kis támasztékra kerülnek. A lábakat átfúró szeg egyideig alkalmas ugyan arra, hogy a támasztékkal együtt ránehezedjék a test súlya. Ez azonban csak ideig-óráig tart, úgyhogy a test súlyának viselését *nemsokára csak a két kifeszitett kar veszi át.* Különösen hamar kerül rá a sor, ha nem két szeggel, hanem egyetlen közös szeggel fúrják át mindkét lábat.

A kar izomzata nem bírja sokáig ezt a szörnyü megterhelést. Borzasztó izomgörcsök állnak be, melyek őrjítő fájdalmakat okoznak. E görcsök következtében a kar izmai kórosan összehúzódnak, nyomják a bennük lévő idegeket és ugyanaz a helyzet fejlődik ki, — amint *Hynek* részletes fejtegetéssel kimutatta — mint a tetanus- (merevgörcs) megbetegedések esetében.

Az izmok e görcsös összehúzódása — az enyhülés hiányában — átterjed a karról a mellizmokra, a hátizmokra, majd tovább a hasizmokra és a rekeszizomra is. Ennek további következménye, hogy *a mell tágulása és összehúzódása,* a rekeszizom mozgása a görcsös összehúzódások következtében *mind nehezebbé válik.* Ez egyet jelent a tüdő müködésének gátlásával. Ennek további következménye a vér oxigéntelítésének mindinkább való megnehezülése. *Igy tart ez a tüdő kielégitő mozgásának teljes megszűnéséig,* — a vér oxigénnel való megtelése kieséséig — ami pedig a halálnak okozója.

Dr. Hynek pontosan megvizsgálta a Turini Lepel életnagyságúra felnagyított fotográfiáját is. Meglepő megállapításokat tett. E fotográfián *kétségtelenül észrevehető* az Üdvözítő mellének természetellenes és csak a merevség által megérthető megnagyobbodása, lapockáinak beesése, azután a has felső részének (epigastrium) beesése és alsó részének (hipogastrium) kidomborodása.

Tovább taglalva az ilyen okú halálnak részleteit, arra a megállapításra jutott *dr. Hynek,* hogy az Üdvözítő halálidejében előbb *lilás,* majd pedig *kékes színü volt.* Ez a fulladásos halálnak egyik jellemzője.

A vér ugyanis, amely a lélekzés hiánya miatt nem jut elég oxigénhez, kékre festi a testet, az úgynevezett *cianozis* állapotát hozza létre.

Szinte megdöbbenve állapítja meg az ember, hogy *Izaiás próféta* az Üdvözítő kereszthaláláról szóló jövendöléseiben *ilyennek látta* a Messiást és azt hirdette róla, hogy: *„Az ő kékségével gyógyultunk meg."* (Izaiás 53, 5.) Ime, a Szentírásnak egy olyan igazolása, amelyre eddig nem is gondoltunk!

Dr. Hynek elmondja még azt is, hogy tapasztalat szerint a halálnak ez a fajtája az egyik *legfájdalmasabb,* szinte agyrengető kinokat okozó mód, növeli szörnyüségét még az is, hogy az ilyen merevgörcsösök úgyszólván *utolsó pillanatig eszméletük és érzésük teljes birtokában maradnak.* Ez megfelel a Szentírás leírásának, mert hiszen Krisztus még élete utolsó pillanatában is beszélt, hangosan kiáltott és utána lehajtotta fejét és kiadá lelkét.

*

Lehetetlen megrendülés nélkül olvasni ennek a tudós orvosnak idegfeszítően érdekes fejtegetéseit. Orvosi oldalról is megvilágítva és beigazolva halljuk, hogy milyen leírhatatlan kínokat kellett szenvednie Jézusnak!

Imádattal gondolunk reá, hogy e borzalmas gyötrelmek között, amikor más emberek valósággal tajtékoznak kínjokban, vergődnek és átkozódnak, isteni Üdvözítönk olyan erővel viselte szenvedéseit, amilyent *emberi erőtől eredően el sem tudunk képzelni!*

A hívő előtt még a szenvedés is Jézus istenségét bizonyítja.



(Fra Filippo Lippi)

Mária „fiat"-ja.

Irta: Raoul Plus S. J. Fordította: G. A. M.

A „Dolorosa" pályafutása nem Jézus bemutatása napján kezdődött. Már abban a végzetes pillanatban vette kezdetét, mikor a Szent Szűznek tudomására adatott, mily teljesítményt vár tőle az Isten a megváltás nagy művében.

Olykor — amint 1932-ben is — nagypéntek március 25-ére, az angyali üzenet napjára esik. De az angyali látogatás évfordulója sohasem esik távol az Üdvözítő kegyetlen halálának emléknapjától.

Véletlen játéka lenne ez? Több ennél: két ünnepnap közelsége, melyeket bensőséges kapcsok fűznek egybe.

Az angyali üzenet óta éltek a Szent Szűz lelkében a legtragikusabb meglátások.

*

Mária otthonában imádkozik. Otthonában: Joachim és Anna kis házában a domb oldalán. Két részből áll a ház: egy sziklamélyedésből: ez Mária hajléka, és egy hozzáépített részből. A ház belsejében, a sziklamélyedésben játszódott le az angyali üzenet jelenete. Kőbevésett ezüst betűk örökítik meg ennek a híres március 25-nek nagyszerű eseményét: „Hic de Maria Virgine, Verbum caro factum est." „Itt Szűz Máriából testté lett az Ige."

Zarándokoljunk el lélekben Mária szobájába és szemlélődjünk. Mellékes a környezet, minket a lélek benseje vonz. Mély tisztelettel hatoljunk be ebbe a szentélybe: Mária szívébe.

Több egyházatya fürkészte, hogy mi volt a fiatal Szűz imádságának tárgya az angyal megjelenése előtt. Fölajánlotta magát. Nem ugyan a várt Messiás anyai tisztségére. Mély alázata egy pillanatig sem gondolt erre. Fölajánlja magát ennek az asszonyok közt áldott, Isten által kiválasztott nő kis szolgálójának.

A szent könyvek világosan kimutatják, hogy a Messiásnak lesz egy édesanyja. Ha ez az anya szolgálatába venné őt, Máriát! Minő boldogság volna ez!

S íme, hirtelen belép egy titokzatos, ragyogó lény. Mélyen meghajol Mária előtt:

„Üdvözlégy, malaszttal teljes!"

A Szűz fölegyenesedik... Az angyal folytatja:

„Az Úr vagyon teveled... áldott vagy te az asszonyok között!"

Mintha azt akarná mondani: „Nem a szolgálója vagy annak az áldott Asszonynak, hanem Te vagy az; az Isten kiválasztottja; Téged választott ki az Úr a Megváltó anyjává."

Annyira világos az üzenet, hogy minden kétséget kizár: részt kell venni a megváltás tervében. A Messiásnak anya kell.

— Mária, akarsz az Ő anyja lenni?

Az egész emberiség sorsdöntő pillanata ez. Mit fog Mária válaszolni?

A csodálatos ajánlat első pillanatban tanácstalanná teszi; az angyalnak még világosabban kell megmagyaráznia az isteni tervet.

Mária tudatában volt mindannak, amit a zsinagógákat rendszeresen látogató zsidók a Messiásról tudtak: hogy a Messiás a világot kimondhatatlan szenvedések árán fogja megváltani. E szerint a Messiás anyasága Mária szemében nem jelentett földi dicsőségben tündöklést, hanem egy megvetett, tövissel koszorúzott, megostorozott Királynak anyjává lenni. Az angyal üzenetének távlatában Mária lelki szemei előtt már megjelent ez a sebektől és vértől piroslő jövendő.

Felületesen szemlélve az eseményeket, azt képzelhetnők, hogy Mária első meglepetése után magához térve, kimondhatatlan örömujjongásban tör ki. Hisz ismerünk Mária ajkáról föltűnő örömkitörést, mely minden örömkiáltást fölülmúl s ez a *Magnificat*. Kétségtelen, hogy az angyal üdvözletére feleletül ez tör ki Mária kebléből! Isten anyjának lenni! Mily boldogság! Magnificat! Magnificat!

De nem! A Magnificat nem ezen a napon keletkezett.

Az evangélium más szót jegyez fel. Nem az öröm és lelkesedés szavát. Ó, nem! Mit mond? „Fiat..." Elfogadom. Legyen az Isten óhaja szerint. „Fiat!"

Fiat! És nem: *Magnificat.*

Fiat? Ismerem e szót: az agónia szava. Harmincháromév után hallani fogom Krisztus ajkairól halálküzdelmében az Olajfák-hegyén: „Atyám! Ha akarod, vedd el tőlem e poharat. Mindazonáltal ne az én akaratom legyen, hanem a Tiéd." „Elfogadom. Fiat!"

Talán már Mária fölkiáltásában is lappang valami a haláltusa gyötrelmeiből?...

Kétségtelenül. Hisz beleegyezését kérik, hogy egy jövendő keresztrefeszítettnek édesanyja legyen. És Mária Isten és irántunk érzett szeretetéből oly hősiességet merít, hogy igent mond: „Kell valaki? Ime, itt vagyok: „Ecce!" Föl kell áldoznia magát, szolgálni? Az Úr számíthat rám: *Ancilla!* Sokba fog kerülni, amit Isten akar: Jézus összes vérébe és anyja összes könnyeibe. Elfogadom! *„Fiat!"*

Mennyire kifejező e pillanatra e szó! A *Magnificat* más napon lesz. Most: *Fiat! Fiat!*

Lengyelország egyik örmény székesegyházának falára San Henryck Bosen, Luc-Oliver Merson egyik tanítványa festett egy igen kifejezésteljes Annunciációt. Előtérben az angyal üdvözli Máriát. A háttérben egy oszlopcsarnok távlatában a Kálvária útja: Jézus, vállán a kereszttel és mögötte egy csoport asszonyból kiválik a szegény könnybelábadt Madonna.

Csak a művész képzelőtehetségének szüleménye e két titok összefonása? Ó, nem. Egy lélektani valóság kifejezése.

*

Krisztus eljövetelének célja: az eredeti bűn által elvesztett isteni élet helyreállítása. Mária elfogadásának célja: Krisztus eljövetelének megvalósítása.

E szerint az *„Ecce ancilla Domini"* kétszeresen teszi anyává a Szent Szüzet: Jézus anyjává test szerinti, az egész megváltott emberiség anyjává természetfölötti vonatkozásban.

Mi lett volna, ha Mária visszautasítja az isteni tervet? Hisz Mária teljesen szabad volt.

Tegyük fel, hogy — az isteni drámát minden fájdalmas vonatkozásaiban szemlélve, Mária nem érezte volna magát elég erősnek ily teher vállalására. Ez nem lehetetlen elképzelés. S a következménye?

Nem lenne megváltó Jézusunk, nem lenne megváltás! Nem nyertük volna vissza az elveszett isteni életet: a természetfölötti kegyelmet. Ha Mária megszabadul „dolorosa" életpályájától!...

De ő elfogadta. Lesz Megváltó, következésképen megváltás és az elveszett isteni élet visszatér. Mária beleegyezése kettős születésnek eredete: Jézusének és a miénknek. De milyen áron!

Mily gyakran mondjuk: Mária édesanyánk. Megértjük-e ezen szó teljes jelentőségét? Meggondoltuk-e, hogy a világtörténelem egy pillanatában az egész emberiség megmentése egy galileai igénytelen kisvárosban a kis igénytelen Mária kimondott kis igénytelen válaszától függött!? Megértjük-e, mily hősies volt az a *fiat*, amelyet Mária kimondott? Megértjük-e, hogy Mária elsősorban ugyan Isten iránti szeretetből, de az emberek iránti szeretetből is merítette a bátorságot ily hősies feladat vállalására? És mily szeretetből!

Hogy ezt megérthessük, vagy legalább is megsejthessük, vonjuk párhuzamba a mennyei Atyával és a Fiúistennel Mária magatartását. Mária tökéletességének teljével, már amennyire emberi volta megengedi, utánozza az Atya és Fiú magatartását.

*

Mi a szerepe az Isten Fiának a lelkek ezen isteni történetében?

Szemléljük, mint Igét. Iparkodjunk gondolatainkkal felemelkedni az örökkévalóság végtelenségébe, mely megelőzte a megtestesülést. Szemléljük velünk való viszonylatában a megváltás szempontjából. Az Ige, az isteni Személy, az örökkévalóság mélységeiben velünk foglalkozik, velünk törődik, ránk gondol, majd értünk fölajánlja magát s elmélkedik arról a csodálatos megtestesülésről, mely hozzánk hasonlóvá teszi.

A zsidóknak írt levél szerzője feltünteti előttünk abban a pillanatban, melyben belép az életbe: *„Ecce venio."* „Ime, jövök." Az Ige nem hangoztatta-e ezt az *ecce*-t öröktől fogva, az Isten sajátos élete, az örök jelen, a végtelenség alatt?

Loyolai szent Ignác lelkigyakorlatai folyamán a megtestesülésről szóló gyönyörű szemlélődésében elképzeli, hogy a Szentháromság három isteni személye tanácskozik, megfontolja: mi a teendő az első emberpár előrelátott bukása és ennek szomorú következményei esetében.

Tisztán emberi jóvátétel nem elégséges. A botlás kihatásában végtelen. Az ember magára hagyva, sohasem nyujthat végtelen elégtételt. Ezért a kijelölt napon leszáll az Ige a földre; a mienkhez hasonló testet öltmagára, velünk él harminchárom évet, azután meghal a kereszten. Az Ige gesztusa öröktől fogva: fölajánlja magát érettünk! „Kell valaki? Ime, itt vagyok! Valaki, aki fölajánlja magát? Ez a valaki én leszek!"

S a megjelölt napon íme, jön! Az égben az Atyával szemben egyenrangú hódolatot nyujthat. Megtestesülésében, a mienkhez hasonló testet öltvén magára, „alárendeltté" válik. Így engedelmeskedhetik, teljesítheti egy magasabbrangúnak akaratát. Szolgálhat a szó teljes értelmében... Amit közösen elhatároztak, egyedül megvalósítja. Ecce puer: íme, mint kis gyermek... Az évek múlnak, megkezdődik a kínszenvedés, Pilátus balkonjelenete: *Ecce Homo!*... Még ez sem elég. Az Ige „testté" lőn, „sebbé" lőn, „kenyérré" lesz... és mindig, mindenütt, az Eucharisztiában éppúgy, mint a kínszenvedésben ugyanaz a szó jellemzi magatartását: „Ecce", fölajánlom magamat... *Ecce Agnus Dei!*

És Mária?... Mit felel az angyalnak, ki megkérdezi tőle, akar-e szolgálni, áldozatteljesen közreműködni a megváltás nagy művében? Egyetlen szó, ugyanaz, mint a Fiáé: *Ecce.* Föláldozom magamat, szolgálok. „Ancilla", kész vagyok mindenre. *„Ecce!"*

A megtestesült Ige magatartását lehetetlen tökéletesebben megvalósítani. Mária, Krisztus Anyja, a legteljesebb „alter Christus" a legtökéletesebb „keresztény lélek".

*

De nemcsak a Fiút, az Atyát is a legtökéletesebben utánozza irántunk való szeretetében.

Mi az Atya elgondolása a valóságban? Föláldozni egyszülött Fiát, hogy megmentsen *minket*. Érthetetlen, csodálatos elgondolás. De kétségtelen valóság. Ime, az Atya színe előtt két gyermekcsoport: Egyszülöttje, az Ige, kiben végtelen kedve telik, az örök Bölcseség, az örök Tisztaság, kit végtelenül szeret, s ki kimondhatatlan gyöngédséggel viszonozza szeretetét és mi, fogadott gyermekei, már az eredeti bűn által született forradalmárok, előjogaink gyarlóságunk és betegségünk, semmivel sem bírunk, amiben az Atyának kedve telhetnék és ugyancsak keveset törődünk azzal, hogy az Atyának szeretetét visszonozzuk. Érthetetlen, de tény, hogy az Atya a második csoportnak nyujtja a pálmát, a másodrangúakat elönyben részesíti az Elsővel szemben. Salvien találóan jegyzi meg: „Mintha Isten jobban szerette volna fogadott gyermekeit, mint az Egyetlent; bünös gyermekeit, mint az öröktisztaságú Igét, mert íme, hogy megmentse a másodszülötteket, elfogadja az Elsőszülöttnek áldozatát."

Megfoghatatlan csoda! Sic Deus dilexit mundum ut Filium suum Unigenitum daret! Hogy bennünk visszaállítsa az isteni életet, elfogadta Fia számára a jászolt, a harminchárom évet a földön, a kereszthalált! Ennyire ment az Úr szeretete...

És Mária ugyanennyire megy. Az angyal ajánlata hasonlít az Atyáéhoz. Két csoport gyermek: mi és fia. Az emberiség megmentésére föláldozni Elsőszülöttjét, a világra szülni, hogy a keresztre feszíttessék. És amint az Atya Egyszülöttjével szemben elönybe juttatott minket, Mária is odaadja értünk Jézusát. A mi érdekünk dönt elhatározásában. Ha igent mond, Jézust elítélik, de az embereket megmenti. Ha nemet mond, Jézus megszabadul, de az emberiség elvész. Tehát igen. Erre az „igen"-re reflektálva Szent Agoston Máriát „Causa libertatis"-nak, megszabadulás okának nevezi. Kedvesen mondta a kis Fontgalland Guy: „A legszebb szó, amit a jó Istennek mondhatunk az: igen!" Mi lett volna a világból, ha a Szent Szüz nem mondta volna ki e szót?

Hogy az isteni Ige megmentsen minket, nem elégedett meg azzal, hogy emberré lett és meghalt értünk; a legteljesebben akart velünk egyesülni. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők." A teljes Krisztus nem egyedül az egyéni Jézus, a mennyei Atya gyermeke és a Szüz Anya fia, hanem Jézus egyben az összes ember is, elevenen beléoltva a megszentelő malaszt által.

Jézusnak nincs más célja, mint az emberiséget az Atyába kapcsolni, miután előzőleg önmagába kapcsolta. A megváltottak csak abban a mértékben lesznek megváltva, amennyiben Krisztus tagjai s így vele együtt egy teljes egységet képeznek, egyetlen testet. Jézus azért lett emberré, hogy ennek a nagy Testnek feje lehessen.

Ezt tekintetbe véve, Mária anyasága bámulatos méreteket ölt, melyet találóan ecsetel Montforti Grignon:



(C. Cignani)

„Ha Jézus Krisztus, az emberek feje és vezére Máriától született, a kiválasztottak, kik tagjai annak a testnek, melynek feje Jézus, természetszerüleg hasonlóképen Máriától születtek."

Máriában nem lehet elválasztani az istenanyaságot az emberek anyaságától. Jézus elválaszthatatlan testvéreitől, csak értük létezik; és Mária az Elsöszülöttnek anyja, hogy anyja lehessen a még jövendő testvéreknek.

Mária az egész Jézusnak anyja. Jézus fizikai testének vére által: Jézus misztikus testének szabad beleegyezése és szeretete által.

Anyja az egyiknek természet szerint, a másiknak a kegyelem által. A *fiat* pillanatában kezdi szeretetteljes szivében hordani és táplálni az embereket éppúgy, mint ahogyan ebben a pillanatban kezdi hordani és táplálni méhében az Isten Igéjét.

„Nem Krisztus Anyja-e Mária? — írja X. Pius *Ad diem illum* encyclikájában. — Tehát akkor a mi anyánk is. Ezért mindnyájan, kik Jézus Krisztusban egyesülve vagyunk és mint az apostol mondja, tagjai vagyunk testének és csontjainak, mi is Mária méhéből származunk, egy test, egyesülve a fejjel. Ebből következik, hogy lelki és misztikus értelemben mi Mária gyermekeinek számítunk és ő anyja mindnyájunknak: lelkileg anyánk, természetesen, de valósággal is anyja Krisztus tagjainak: és mi valósággal az ő gyermekei vagyunk."

Az ismeretlen szentség.

Irta: Gausz Tibor S. J.

A megszentelő malaszttal a jó Isten saját természetének részesévé tesz és ezzel új életstílust kíván tőlünk. Amit eddig képtelenek voltunk megtenni, az most lehetővé válik számunkra. Hiszen új természetet oltott belénk. Már Ezekiel utal erre: „Szívet adok nekik és új lelket öntök beléjük; elveszem testükből a kőszívet, és hús-szívet adok nekik, hogy parancsaim szerint járjanak . . .“ (Ez. 11, 19—20.)

Mielőtt azonban evvel az új élettel behatóbban foglalkoznánk, ki kell térnünk a megszentelő kegyelem egyik hatására, amelyet puszta jelenlétével eszközöl bennünk.

Az ismeretlen szentség.

Talán feltűnt már a Szent Pál leveleiben igen gyakran előforduló megszólítás: „Krisztus Jézus összes szentjeinek Filippiben.“ Majd: „Az Efezusban lévő összes szenteknek.“ A korinthusiakhoz: „A Krisztus Jézusban megszentelteknek, a meghívott szenteknek!“ stb.

Vajjon az első keresztények valóban mind szentek voltak?

És ha nem volt mind szent, akkor miért használhatta a nagy Apostol ezt a kitüntető megszólítást? A kérdésekre a feleletet a szentségnek a fogalma adja meg.

Szentnek nevezünk mindent, ami az Istennel mint a természetfölötti élet legvégsőbb céljával valamiképen egységben van! Isten ugyanis a legszentebb lény. Mennél inkább egy valami vele, mennél közelebb áll hozzá, annál inkább nevezhetjük azt is szentnek.

Mi általában az emberi cselekedetek tökéletessége szerint ítélünk. Ha valaki hősies erényeket gyakorol, ha a szeretetben, önmegtagadásban, alázatosságban, apostoli buzgóságban rendkívüli módon kitűnt, szentnek nevezzük. Öntudatlanul is elismerjük, hogy a szentek az isteni életnek miniatűr hasonmásai . . . Minél nagyobb a harmónia az emberi élet és az Úr élete között, annál nagyobb egy-egy ember szentsége. Ez az ítéletünk helyes is, mert a szentség látható jelei a szavak, a cselekedetek, az erények, amelyekkel erkölcsileg egyesülünk az Istennel mint természetfeletti életünk legvégsőbb céljával. Ezt a szentséget erkölcsi vagy morális szentségnek nevezzük. Ez a szentség egyik faja.

A keresztény tan másik, nemkevésbbé fontos szentséget is ismer. Ezt sajnos, nem szoktuk figyelembe venni. Pedig ez az utóbbi alapja az előbbinek, annyira, hogy az erkölcsi szentség az utóbbi szentség nélkül egyszerűen lehetetlen. Hogy ezt a másik szentséget megértsük, teljesen közismert tényeket kell figyelembe vennünk.

Vajjon miért, minő alapon nevezhetjük mi az Egyház által megáldott templomi ruhákat, kelyheket „szent“ dolgoknak? Miért mondjuk mi a templomról, hogy „szent“ hely? Mi az, ami ezeknek a szentségi jelleget adja? Nem mondhatjuk, hogy szent, mert az Egyház megszentelte. Igaz ugyan, hogy megszentelte, de a külső jeleken, szertartásokon kívül valami belső ténynek is hozzá kell járulnia a szentséghez, különben a szentséget le lehetne mosni, kaparni azokról a tárgyakról!

Miért nevezhetjük akkor ezeket mégis „szent“ dolgoknak? Egyszerűen azért, mert az Egyház valamiképen az Istennel hozta kapcsolatba. Hivatottak az Istennek tiszteletét lehetővé tenni, az Isten tiszteletét szolgálni. Szent a templom, mert ezen a helyen az Egyház és a hívek az Istennel érintkeznek. Szent a kehely, mert az isteni áldozatban fontos eszközként szerepel. Szentek ezek, mert az Istennel különös viszonyba, kapcsolatba léptek. Mennél szorosabb ez a kapcsolat az Istennel, annál szentebb valami. Ezt az egységet ontológiai, fizikai szentségnek nevezzük, amely önmagában véve semmi cselekedetet sem igényel.

Az embereknek is lehet ilyen egységük az Istennel. De ez az egység nagyon mély, nagyon csodálatos, mert a lehető legszorosabb összeköttetést létesíti. A megszentelő malaszt az Isten természetét ajándékozza nekünk. Ez a bennünk lévő isteni természet okozza, hogy „Akár élünk, akár halunk, az Úréi vagyunk!“ (Róm. 14, 8.) Következőleg egészen magához von, mindent felülmúló fizikai szentségben részesít. Ezt a fizikai szentséget az Úr Jézus Krisztus szent embersége végtelen módon élvezte, mert benne az Istenség és az emberség lényegileg egyesült, az emberi és isteni természet egysége benne a legszorosabb volt.

A keresztény ember tehát azáltal, hogy a keresztségben megnyerte a megszentelő malasztot, szent, mert az Istennel a legszorosabb egységbe lépett. Ilyen értelemben nyugodtan szólíthatta Szent Pál a hívőket szenteknek, mert a megszentelő kegyelem önmagában is megadja a fizikai szentséget.

Mi is szentek vagyunk.

Abban a pillanatban, melyben a keresztség által a megszentelő kegyelmet elnyertük, a lélek szent életét kezdtük élni. Ha pedig ezt az életet halálos bűn által el nem veszítettük, vagy ha el is veszítettük, de újból visszanyertük, akkor most is szentek vagyunk, szentek, mert a jó Istenhez szoros egység fűz! Ennek a szentségnek megszerzését megigazulásnak is szokás nevezni. Megigazulásnak, mert az eredeti bűn, vagy a személyes bűnök elkövetése után nem vagyunk „igazak“, hanem bűnösök. A megigazulás tehát azt jelenti elsősorban, hogy lelkünkről eltűnik a bűn, megigazul, vagyis minden, ami helytelen volt benne, egyszerre megszűnik. A megszentelő kegyelemnek ezt a hatását már ismerjük. De a kegyelem pozitív szentséget is ad a léleknek! Erre a tényre világosan rámutat a tridenti zsinat: „A megigazulás nem csupán a vétkek bocsánata, hanem az ember belsejének *megszentelése* és *megújítása* is . . . úgyhogy az ember bűnösből igaz, ellenségből jóbarát lesz.“ Majd később: „Isten ajándékából a Szentlélek segítségével lelkünkben megújulunk és a *szentséget* magunkba fogadjuk.“ (Conc. Trid. sess. 6. cap. 7.) A *megszentelő* kegyelem tehát, amint a szó is mondja, valóban megszentel, mert mint már említettük, az erényes cselekedetek nélkül is az isteni természet által magával az Istennel összeköt.

Ez a szentség már sok értékes előnnyel jár! Mi a szenteket fényárban szoktuk elképzelni. Nem alap nélkül. Az Úr Jézus, a szentek, amikor megjelentek, valami különös fényben ragyogtak. Az Úr színváltozásáról így ír Szent Máté: „És (Jézus) orcája fénylik vala, mint a nap, ruhái pedig fehérek lőnek, mint a hó." (Máté 17, 2.) Alacoque szent Margit pedig úgy látta a megjelent Jézust, hogy „csakúgy ragyogott a dicsőségtől, öt szent sebe pedig fénylett, mintha öt nap lett volna. Szent emberségéből mindenünnét lángsugarak törtek elő, főleg imádásraméltó kebléből, mely tűzkohóhoz hasonlított". (Ime, a Szív. 8.) A megszentelő kegyelem ugyanezt eredményezi bennünk is a túlvilágon!: „Ő újjáalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi az ő dicsőséges testéhez azon erejénél fogva, amellyel hatalma alá vethet mindent!" (Filip. 3, 20.) De ez a fény jellemzi már most is a megszentelő kegyelem birtokában lévő lelket! Erre hívja fel figyelmünket a Szentírás: „Valamikor sötétség voltatok ugyan, most azonban világosság vagytok az Úrban!" (Efez. 5, 8.)

Ez a szentség az oka annak, hogy „minket szeretetébe fogadott, szeretett Fia által!" (Ef. 1, 6.) Aranyszájú szent János ezt a részt magyarázva így ír: „Isten a megigazult lelkét fölékesítette, széppé, kívánatossá, szeretetreméltóvá tette. Mert hiszen az angyalok is sóvárogva néznek az ilyen lélekre!" (M. ser. gr. 62. k. 14. o.) Ez a szentség egybeforraszt Krisztussal, amit így fejez ki az akkori viszonyokban az Apostol: „Itt már nincsen pogány, nincs zsidó, nincs körülmetélkedés s körülmetéletlenség, nincs barbár, nincs szkíta, nincs szolga és szabad: hanem minden és mindenben Krisztus!" (Kol. 3, 11.)

A megszentelő kegyelem tehát valóban szentekké tesz bennünket és puszta jelenléte által magával az Úr Jézussal egyesít!

Kötelességünk!

Páter Lippert, a nagynevű jezsuita érdekesen fordítja vissza a katolikusoknak sokszor elhangzó panaszát. Azt írja, ne sírjunk, hogy mi vagyunk a földön azok, akik a parancsokat kénytelenek vagyunk megtartani és fiainkkal is megtartatni. Ellenkezőleg legyünk büszkék és örüljünk, hogy a parancsok megtartása által olyan szent edényekké válhatunk és tehetjük azzá fiainkat is, amely edény magában hordozhatja az isteni természet szikráját, mely bennünket is szentekké tesz! Valóban, a parancsoknak nem az a lényegük, hogy ettől is, attól is elvonnak, hanem hogy megőrzik lelkünknek legdrágább kincsét, a megszentelő malasztot, amely bennünket a fölséges Istennel egyesít. Azok tehát, akik megismerték a kegyelem nagyszerű hatásait, ne nézzék szűnös-szüntelen, milyen önlegyőzésekkel jár a katolikus kegyelmi élet, figyeljék inkább azt, hogy milyen kincset őrizhetnek önmagukban!

A megszentelő kegyelemnek birtokában első kötelességünk tehát a parancsok megtartása, a bűntől való óvakodás. Rengeteg új gondolatot fűz ehhez a feladathoz Szent Pál, aki kifogyhatatlan a lelki mélységek felkutatásában. „Akik meghaltunk a bűnnek, miképen éljünk továbbra is benne? Vagy nem tudjátok, hogy mind, akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusban, az ő halálában keresztelkedtünk meg? Eltemettettünk tehát vele együtt a halálba a keresztség által, hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottaiból, épúgy mi is éljünk új életet. Ha ugyanis egybenőttünk vele halálának hasonlatosságában, úgy majd a feltámadásában is. Tudjuk azt, hogy a mi régi emberünk azért feszíttetett meg vele együtt, hogy a bűn teste lerontassék, s ne szolgáljunk többé a bűnnek. Mert aki meghalt, az felszabadult a bűn alól. Ha tehát meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy Krisztussal együtt élni is fogunk, mert tudjuk, hogy Krisztus, miután feltámadott halottaiból, már nem hal meg . . . Ekként ti is úgy tekintsétek magatokat, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Krisztus Jezusban, a mi Urunkban. Ne uralkodjék tehát a bűn halandó testetekben, hogy engedelmeskedjetek kívánságainak, de ne is adjátok oda tagjaitokat a bűnnek a gonoszság fegyvereiként, hanem mint akik a halálból életre keltetek, adjátok magatokat az Istennek, szintúgy tagjaitokat az igazság fegyvereiként az Istennek!" (Róm. 6, 2—14.)

Nagy lelki örömet hozhat ennek a szövegnek mélyebb megértése. Ha kissé elmélyedünk benne, lehetetlen észre nem vennünk az elrejtett fokozást. A keresztség által meg kell halnunk a bűnnek! Akkor ugyanis a keresztények érzése az volt, hogy amikor bemerítették őket a keresztség vizébe, belemerültek Krisztusba, nevezetesen az ő halálába. Mikor pedig kijöttek a vízből, azt úgy tekintették, mint új életre való kilépést. Nekünk is meg kell halnunk! De ez a mi halálunk kereszthalál. Kereszthalál, mert néha a kísértések alkalmával úgy érezzük, hogy a kereszt gyötrelmeit kell elviselnünk. Mégsem szabad leszállnunk, „mert a mi régi emberünk azért feszíttetett meg vele, hogy a bűn teste lerontassék!" Ez a halál új életet ad nekünk, „hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottaiból, épúgy mi is új életet éljünk". Ez az új élet nem a jövendőbeli feltámadás még, hanem a megszentelő malasztnak új élete, amely már magában is hasonlóvá tesz Krisztus szent életéhez és biztosítja számunkra az örökkétartó boldogságba való feltámadást . . . A praktikus következtetés az, hogy haljunk meg tehát a bűnnek, de evvel ne elégedjünk meg, gyűjtsünk erényeket és adjuk magunkat oda az „igazság fegyvereiként az Istennek!"

A galatákhoz írt levelében viszont megrendítően korholja azokat, akik elhagyták ezt a fönséges kegyelmi életet és a bűn útjára tértek: „Ó, esztelen galaták! Ki igézett meg titeket, hogy ne engedelmeskedjetek az igazságnak, kiknek szeme előtt Jézus Krisztus úgy íratott le, mintha köztetek feszíttetett volna meg? . . . Oly balgák vagytok-e, hogy amit lélekkel kezdtetek, most testtel végzitek? Hiába viseltetek-e el oly sokat? Akkor bizony hiába!" (Gal. 3, 1—5.) Hányszor megtesszük a kilencvenkilencedik lépést is és a századiknál elbukunk! Ilyenkor bizony hiába viseltünk el olyan sokat!

Lucifer is hiába kapta magasztos hivatását! Visszaélt Isten jóságával és a nagy kegyelmeket vesztére fordította! Mit használt Júdásnak meghívása, az Úr Jézus közelsége, ha a végén a mindentudó Krisztusnak ki kellett jelentenie: „De jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja, jobb lett volna annak, ha nem született volna az az ember!"

Mit használna nekünk, ha most az Isten szentsége ragyog rajtunk, ha az ő szépsége sugárzik le lelkünkről és mi könnyelműen a bűnökkel kacérkodunk?

A keresztény léleknek tehát megilletődéssel kell őriznie azt a kincset, amely őt széppé, Isten számára is kívánatossá teszi. Óriási, emberfeletti erőt kell éreznie magában, amikor kétes kísértések támadják meg. Annál szívósabb harcot kell vívnia, mennél huzamosabb és erősebb a támadás!

„Nem mintha már tökéletes lennék, de törekszem rá, hogy magamhoz ragadjam, mert Krisztus is magához ragadott engem!" (Fil. 3, 12.)

Harag.

II. Munka közben . . .

Az *önszeliditès munkája* sokrétű. A mellett, hogy erősen összekapcsolódik a kegyelemmel, kell, hogy mélyen lélektani legyen. A húszig való számolást át kell engednem Julius Caesarnak. És kell, hogy küszködésem és iparkodásom a harag kitöréseivel szemben a lelkiélet emelkedett nívóján mozogjon.

Állítsam össze haragos kitöréseim bünlajtsromát csupasz őszinteséggel és minél részletesebben. *Meg kell* ugyanis *ismernem* indulatos természetemet a legdurvább kirobbanásaitól kezdve a legfinomabb, legravaszabb megnyilvánulásáig. Meg kell ismernem harag-érzelmem egyéni sajátosságait, módosulásait minden oldalról. Ki az a személy, akivel szemben elfog a harag, a bosszankodás? Melyik az a helyzet, az az érdek, az a téma, amelyben elvesztem önuralmamat, vagy legalább is erősen ingadozom? És hol, milyen konkrét körülmények között fordul elő? Mikor és meddig ragad el az indulat? Mi a legmélyebb oka? Melyik oldalról érzem hiúságomat, önérzetemet . . . támadva? Stb. . . .

Egy-egy indulat-kirobbanás elcsendesedése után, vagy valamely finoman csomagolt bosszú felfedezése után tartsak *pár pillanatig lelkiismeretvizsgálatot.* Ha nincs időm ezt a vizsgálatot azonnal lefolytatni, az első szabad időt, szentséglátogatást, vagy az esti lelkiismeretvizsgálat perceit használjam fel. Nagy részrehajthatatlansággal bocsássam rá őszinte ítéletem röntgen-sugarát, hogy lássam, mi történt, miért történt? Mi volt a látszólagos, felszínes ok, az ürügy, amely miatt jogosnak döntöttem el, hogy haragomnak engedek? És mi volt a mélyen, melyik az igazi ok? Miért döltem be az álnoknak, miért nem fedeztem fel mindjárt az indulat titkos rúgóit, megszégyenítő, megalázó forrását? Lehiggadt boncolgatás után, kis gyakorlattal nyomban megállapítom, mily ravaszul, mily ügyesen hamisított az önszeretet, csakhogy a haragos megjegyzést, a bosszúálló eljárást igazolja . . .

Indulatomnak ebben a szinte állandó, mégis *könnyed szemmeltartásában* bizonyos lelki frisseségre, könnyedségre, gyakorlatra kell szert tennem. (Ezzel kezdődik és válik használhatóvá a lelkiéletben annyira sürgetett önismeret!) Fontos, hogy világosan álljon előttem a hiba-lista. Amennyire csak lehet, konkréte jelezve, csoportosítva az ismétlődő körülményeket, a hiba variációit. A kívánt jártasságot leghamarabb úgy sajátíthatom el, hogy indulatom minden viselt dolgáról *pár jellemző szóval naplót vezetek.* Ezzel többek között azt is elérem, hogy mint a detektívektől állandóan szemmel tartott, alaposan kiismert és bejegyzett zsebmetszők, betörők erősen akadályozva érzik magukat „munkájuk, müködésük" közben, ugyanúgy haragos természetem is tapasztalja a szemmeltartottságnak ezt a fékező, fegyelmező hatását. És az eredmény csak javulás, hibacsökkenés lesz.

Fokozatosan kiismerem indulatom *fogásait.* Például, milyen élesen belátom az engem ért sérelmeket a maguk teljes „szörnyüségében és igazságtalanságában", amikor a harag érzelme csavarja fel eszem lámpásának fényét! Milyen mélyen sajog önérzetünk ugyancsak az indulat túlzó fokozására! Ezt úgy is ellenőrizhetem, hogy pl. egy és ugyanaz a sérelem nyugodt állapotban nem tünik fel olyan rettenetesnek. Igy aztán arra is rájövök, hogy ugyan világít az érzelem, segít tisztán látni, de csak egyetlen pontot, a többi szempontot óvatosan homályban hagyja, bekormozza, mint a felcsavart mécs az üvegét. Ép azokat a szempontokat nem veszi figyelembe, amelyek kiegyensúlyoznák, érthetővé magyaráznák a bosszantó helyzetet, s amelyek megnyugtatólag hatnának.

A reflexiók, az önvizsgálódás nyomán meginduló lelki fejlődésnek, lelki finomodásnak *útjelzői* a következők lesznek:

Kezdetben csak jóval haragos vulkánzásom *után* leszek képes önmagam és az Úr Jézus előtt számot adni a történtekről. Hibám beismerése nem kis erőlködésbe kerül, mert minduntalan másokat akarok okolni, másban keresem a hibát. Alázatos ima és egy kis erőfeszítés elég ahhoz, hogy meginduljon a fejlődés, a haladás és nemsokára, bár még mindig *utólag,* de már mentegetődzés nélkül, a csupasz valóságnak megfelelően ismerem be indulatosságom, fékezetlenségem csunya kilengéseit, a sértegetést, bosszúállást, elégtételszerzést stb. Az őszinte beismerés után, ha a mellett az Úr Jézusnál is bevádolom hibámat, mélyen megalázva, leforrázva érzem magam. Ez a megalázódás is kapóra jön. Sietve beépitem, felhasználom lelkem javára: a megalázódáshoz hozzáadom a természetfeletti bánkódást, a még alázatosabb erőkérést, hogy a jövőben éberebb, szilárdabb legyek. Aztán újult erővel készenlétbe helyezkedem, hogy eredménnyel birkózzam meg indulatom újabb ébredésével.

A belátás mozzanata, a ráeszmélés: hogy pl. most ezt a szót ismét a harag diktálta, ezt a viselkedést a bosszú fütötte, egyre könnyebben, *egyre közelebb* kerül az indulat kirobbanásának, a hiba elkövetésének pillanatához. Míg el nem érem azt, hogy *nyomban a botlás után* rekonstruálni tudom az indulatnak azt a folyamatát, amely éppen most ment végbe lelkemben.

Ezzel lépést tart a lelki készség emelkedése, hogy egyre hamarabb szánom rá magam hibám jóvátételére: nemcsak az Úr Jézustól kérek alázat-

tal bocsánatot, hanem attól a testvéremtől is, akit indulatomban megsértettem.

A következő fokon már a *hiba elkövetésének pillanatában* is tisztán áll előttem indulatom erőszakoskodása a maga rendetlenségében, csunyaságában. Úgyhogy pontosan számot tudnék adni: most mi és hogyan indít? Lelkierőmet és Istenszeretetemet azonban nem izmosítottam annyira a szentségek buzgó vételével, imádsággal, önlegyőzéssel, hogy visszarántsam a harag ágaskodó érzelmét. Engedek neki. S némi jóleső érzéssel, elégtétellel könyvelem el, hogy hát „jól megmondtam a magamét . . ."

El kell érnem azonban azt a fokot, hogy már a harag indulatának ébredését is felismerjem, a hiba elkövetése *előtt* lássam, hova vezet, milyen hibára, sértésre, megszólásra vagy kifakadásra indít. És amíg könnyű elbánni, amíg nem késő: határozottan leszámoljak haragommal, energikusan visszaparancsoljam indulatom morgó ebét.

Hogy ide eljussak, törekedjem arra, hogy ne tapadjon lelkem, figyelmem a kicsinyes csatározások témájához, lármájához. Emelkedjem fel. Szemléljem azt a magasból. Ha bele is keserednék, mihelyt észreveszem, röppenjen fel lelkem Istenhez és az Ő szemével igyekezzem mérlegelni, micsoda jelentéktelen ügy az, ami miatt dühöngök vagy türelmetlenül bosszankodom.

Oly finommá kell tennem lelkiismeretem mérlegelő tekintetét és annyira elevenné hitemet, hogy azonnal belássam, — bármennyire is igazoltnak látszik haragom embertársam ellen — a valóságban minden haragtól irányított sértés az Úr Jézus ellen irányul, tulajdonképen Őt bántom meg. Ezt az élő hitet Tőle kell kérnem, kiesdenem: „Uram, erősíts. Add, hogy elevenen higgyek minden szavadban. Add, hogy indulataim ébredésének pillanatában az a szavad is életté váljon számomra, bennem, amellyel figyelmeztetsz minket: „Amit egynek tesztek a legkisebbnek atyámfiai közül, nekem tettétek."

G. L. S. J.

A lelki szárazság.

(Tanácsok az imát szerető lelkek számára.)

Irta: Hock Konrád.

III.

A lelki szárazság harmadik fajára, az úgynevezett lélek éjtszakájára nézve ugyanaz az eljárás vonatkozik, mint a másodikra: akkor szűnik meg, ha a tökéletesedésben előbbre jutottunk. A lelki szárazság ideje arra való, hogy mintegy kiégessük gonosz hajlamainkat. Azért a megpróbáltatás ideje alatt gondosan kell kerülnünk minden hibát és fel kell használnunk az erények gyakorlására kínálkozó minden alkalmat. De Isten mindenekelőtt azt kívánja a lélektől, kire a lelki szárazság megpróbáltatását méri, hogy minden ellenkezés nélkül adja át magát neki s engedje, hogy azt tehessen vele, amit akar. Ez a megpróbáltatás rendszerint huzamosabb ideig tart. Keresztes szent János szerint több éven át is. Isten ugyan rövidebb idő alatt is megtisztíthatja a lelket, de a lelki szárazság megszűnése még nem biztosíték arra, hogy a lélek ezentúl már csak a vigasztalások birtokosa lesz. A vigasztalanság, szárazság állapota hosszabb-rövidebb szünet után újra beáll, megismétlődik a lélek életében.

A lelki éjtszakát átélő léleknek sohasem szabad azt hinnie, hogy Isten el akarja őt kárhoztatni. A lélek ilyenkor Isten igazságosságát és haragját szemléli s úgy érzi, hogy eltaszította őt magától. S mindezek átélése folytán jut arra a következtetésre, hogy Isten el akarja őt kárhoztatni. Sok lélek hosszasan is gyötrődik e gondolat súlya alatt. De ez téves következtetés a lélek részéről. Isten nem elkárhoztatni akarja a lelket, hanem megtisztítani. A szenvedés lángjával kiégetni minden salakot — ez Isten célja a lelki szárazsággal. Ennek tudatában kell elfogadnunk és elviselnünk azt.

Milyen hasznot hoz a lelki szárazság?

„A végtelen jóságú Isten nem gyötörné ilyen rendkívüli módon a hozzá különösen hű lelket, ha nem akarná egészen rendkívüli javakban részesíteni." P. Schram e mondása a lelki szárazság szenvedéseire is érvényes. Isten valóban a lélek hasznáért, javáért bocsátja rá azt a szenvedést is. A lelki haszon azonban a lelki szárazság különböző neme szerint különböző.

Ami a testi kimerültségtől eredő lelki szárazságot illeti, — az újabb lelkivezetők jogos állítása szerint — ez az állapot nagy károkat okozhat a lelki életben, ha hosszú ideig, tán évekig eltart. Ezért komoly kötelességünk, hogy ezt a lelki szárazságot egészségünk erősítésével megszüntessük, megjavítsuk. De míg ez az állapot tart, sok érdemet szerezhetünk, sok áldást biztosíthatunk magunknak a lelki szárazság türelmes elviselésével. Szenvedve e bajtól, megismerhetjük annak hatásait, s a védekezés módját vele szemben, s így segíteni, kezelni tudjuk hasonló bajban levő felebarátunkat. Különösen elöljáróknak hasznos az ilyen ismeret, kik lelkeket vezetnek, lelkekkel bánnak. Az olyan elöljáró, kinek nincs tapasztalata a testi kimerültségtől származó lelki szárazság hatásáról, nem igen tudja megérteni alárendeltjeinek ilyen szenvedéseit, s fennáll a veszély, hogy helytelenül jár el velük szemben s ezzel fokozza külső-belső szenvedéseiket. Különösen a megpróbáltatott emberekre áll Szalézi szent Ferenc mondása: „Ne csak jók, de nagyon jóságosak legyünk."

A súlyos lelki szárazságban szenvedő lélek különösen két nagyon szükséges erényre tesz szert megpróbáltatásában: az alázatra és az önzetlen istenszeretetre.

Ha állandóan a vigasz állapotában lennénk, nagyon könnyen beférkőzne szívünkbe a kevélység. Öntetszelgőkké válnánk és lekicsinyelnénk másokat, kik nem repülhetnek úgy az ima és vigasz szárnyán, *mint mi.* De ugyancsak összeroppan bennünk az elbizakodás, ha huzamosabb ideig kell lelki szárazságban élnünk. Ilyenkor megtapasztaljuk, hogy mily gyengék és esendők vagyunk a lelki élet terén s hogy mennyire tehetetlenek vagyunk önmagunkban s mennyire nem áll hatalmunkban segíteni, változtatni nyomasztó helyzetünkön. Belátjuk, hogy Istentől függünk. S ez alázatossá tesz bennünket. Joggal mondja Porto Mauricio-i szent Lénárd; „Ami az elszórakozást és lelki szárazságot s egyéb hasonló dolgokat illeti — szükségesebbek azok a kenyérnél. Isten küldi ezeket. Ő látja, hogy nélkülük lassan hiúkká, gőgösekké válnánk, ami nagyon visszatetszenék neki. De így alázatosak maradunk s olyannak ismerjük meg magunkat, amilyenek valójában vagyunk.

A másik fontos erény, melyre a lelki szárazság útján teszünk szert: az önzetlen istenszeretet. Isten szolgálatára rendszerint és elsősorban önszeretetből határozzuk el magunkat. Lelkünk üdvösségének gondolata közelebb áll hozzánk, mint Isten dicsőségének kérdése. Sok ember azért szereti és keresi az imát is, mert öröm, vigasz és lelki béke árad a lelkébe az Istennel való társalgásból. De ez önző istenszolgálat, tökéletlen istenszeretet. Ha kezdetben ily gyarló módon szolgáltunk is Istennek, jósága igyekszik bennünket önmagunkon felülemelni, önszeretetünktől, önmagunk keresésétől megtisztítani. Ennek eszköze Isten kezében a ránk bocsátott hosszabb és súlyosabb lelki szárazság. A hosszantartó lelki szárazság idején lassan megszabadulunk a vigaszhoz való ragaszkodástól s lassacskán megtanuljuk, hogy Istennek ne a vigaszért, hanem önmagáért szolgáljunk. Szalézi szent Ferenc így tanít: „Isten nem zárt ki teljesen bennünket édességének élvezetéből, csak megvonta azt egy időre tőlünk, hogy csak neki és érte éljünk, nem pedig az ő édességéért. Hogy mindentől elszakadt, önmegtagadó és alázatos szívünkből a szent áldozat illata szálljon felé." Más alkalommal ezt mondta: „Isten az ily szenvedésekkel nagy szívbeli tisztaságra, minden önérdeknek tökéletes megtagadására s az ő szolgálatában az önmagunkról való teljes lemondásra akar vezetni."

Ha lelki szárazságunk oka valamely múló hiba, akkor célja: büntetés. Ezért bánatra, alázatra, életünk megjavítására, a kicsiségekben való nagyobb hűségre kell hogy indítson bennünket. Törekvő, bensőséges életet élő lelkek azzal, hogy ballépéseikért a lelki vigasz fogyatkozásával vagy megvonásával bünhődnek, kötelességtudókká és Isten sugallatai iránt nagyon fogékonyakká válnak. De ha a lelki szárazság a lanyha lelkiéletnek, a földiekhez való túlságos ragaszkodásnak a következménye, akkor, Isten szándékai szerint, arra kell hogy indítson bennünket a szárazság állapota, hogy felhagyjunk a lanyhasággal és buzgókká váljunk Isten szolgálatában. A lanyha lélek sohase lehet boldog és megelégedett igazán, s ha huzamosabb ideig tart ez az állapot, elviselhetetlenné, terhessé válik számára és sarkallja, hogy Istennek több hűséggel szolgáljon, tökéletesebb életet éljen.

Ha a lelki szárazság a bensőséges lelkiéletet élőkre nehezedik, náluk e csapás azt célozza, hogy kigyógyulva a vigaszokhoz való ragaszkodásból és önzésből, Isten szolgálatában érdemeket szerezzenek a menny számára e szenvedés türelmes elviselésével. S képessé válnak arra is, hogy másokat vezessenek és a lélek szenvedéseiben másoknak jó tanácsot adhassanak. De főcélja e megpróbáltatásnak az, hogy a lélek e nehéz időben jelentékeny előhaladást tegyen a tökéletességben. Egy lelkivezető öt pontban foglalta össze a lelki szárazságból fakadó áldást: A lelki szárazságban szenvedő: megtanulta, hogy a *hitből* éljen s mindent a hit természetfeletti világánál lásson. Mély lelki *békességre* tesz szert, melyet már nem zavarnak meg a nehézségek, mert föléjük tud emelkedni. Megingathatatlan *bizalom* tölti el Isten iránt. Megtanulta és megismerte szenvedéseiben, hogy Isten egyedül az, aki fenntartotta és nem hagyja őt el. Nem kíván mást, mint Istent egyedül, mert kibontakozott a szenvedés alatt minden más szeretetéből. A földi dolgok iránt *közömbössé* vált. S végül élvezi annak boldogító tudatát, hogy e megpróbáltatás alatt *előre jutott* az erények útján.

Keresztes szent János szerint: „Míg egyéb megpróbáltatások a gonosz hajlamok fájának ágait nyesegetik, addig a „lélek éjtszakájának" szenvedései a gyökerét tépik ki." E megpróbáltatás alatt a lélek úgy megtisztul, hogy képessé válik a misztikus egyesülésre és rendkívüli kegyelmek befogadására is. De ez nem szükségkép következik be a léleknél. Csak alkalmassá válik rá. A misztikus kegyelmeket megadni egyedül Istené.

Fejtegetéseinket azzal az imádsággal fejezzük be, melyet Szalézi szent Ferenc írt a lelki szárazság idejére: *„Uram, Jézus Krisztus! Kimondhatatlan szomorúságod s mélységes vigasztalanságod által, mely az Olajfák-hegyén és a kereszten eltöltötte szivedet, — valamint édesanyád elhagyatottsága által — ki meg volt fosztva jelenlétedtől — kérlek, légy szívem öröme és erőssége, mikor lelkem ugyanazt az elhagyottságot érzi s mikor a te kereszted marad egyetlen támasza."*

A biztos út.

Leverten, nagy szomorúsággal borult egyszer imazsámolyára P. Spee, a hírneves jezsuita atya. Költői lelke mélyen átérezte a földi élet nyomorúságát. Élénk színekkel vetődött eléje mindaz a veszély, akadály, bajlakodás, amivel egész életén át még meg kell küzdenie önmagában és körüle. Szárnyaló, költői lelkét lesujtotta, elszomorította e meglátás . . .

És heves vágy éledt lelkében, az égi haza után. Forró könyörgéssel tárta ki karját:

— Ó, Uram, Istenem! Segíts át az élet tengerén az örök béke hazájába! Mutasd meg, melyik hajó visz oda leggyorsabban és legbiztosabban?!

Halkan csendült meg lelke mélyén a válasz:

— A kereszt!

Mikor újból elfogta a szabadulás vágya, — így imádkozott:

— Uram! Segíts már feljutnom az örök boldogság honába! Mondd meg, melyik létra ér fel oda?!

Megismétlődött lelke mélyén a halk válasz:

— A kereszt!

Harmadszor is ostromolta az eget könnyes vágyódással.

— Édes jó Istenem! Engedj belépnem a paradicsomba! — Ó, mondd, melyik kulcs nyitja legbiztosabban?!

Harmadszor is felhangzott a határozott felelet:

— A kereszt!

Bármely úton indulsz is Isten felé, a kereszt két fája eléd mered. Ki nem kerülheted.

Gerendákból torlaszt is csinálhatsz — de eszközt is a felemelkedéshez!

Használd jól fel életutadon a két megváltó, égbe emelő gerendát!

Az uralkodó jellemvonás az akarat kezében.

Irta: dr. Czapik Gyula.

A szentek életében a főszerep az *akaraté.* Nem a vágyak és indulatok, nem az érzelmek és szenvedélyek kormányozzák őket, hanem lelkük parancsa. Bizony, néha egy egész életen át más utat járnak, más munkát végeznek, mint amit egyéni természetük óhajt.

Ezt a természetet nem úgy kapják ők sem, — amint senki sem — ahogyan a Teremtő jósága kitervezte, hanem úgy, ahogy az áteredő bűn deformálta. Megbomlott benne ezáltal az a fönséges gépezet, a vágyak és törekvések, az elhatározások és cselekvések egymásbakapcsolódó szerkezete. Ezeknek működését kezdetben úgy állította be az Alkotó, hogy Ő feléje hassanak, mint ahogy a mágnes felé vonzódik a vas, a napsugárhoz hajlik a virág és szabadságért sóvárog a rab. A bűn aztán közbevetett valamit. Az ég felé törő vágyat lefordította a sár felé; az örök Nap világának sóvárgását elvezette a földi mocsárláng irányába; a szabadság szent epedését levetítette a test és világ béklyóinak áhítozására.

Az áteredő bűn az Isten által jóvá alkotott emberi természetbe belevegyítette a rosszat. E kettőnek masszájából gyúródott hát az emberi természet és annak minden megnyilvánulása.

A szentek épp abban voltak nagymesterek, hogy e kettős masszából nyert természetükben *túlsúlyra emelték akaratukkal a jót.* Még a rosszból is fölhasználták azt, ami erő és energia és akaratukkal a jó szolgálatába kényszerítették. Hogy úgy mondjuk: a helytelen felé induló képességre gyeplőt vetettek és más irányba terelték: a jó és istenszolgálat irányába. Megmutatták, hogy még a hibásból is lehet jót kiszorítani.

Assziszi szent Ferenc pl. az ő vigasságra és mulatságra vágyó természetét nem törte le. Ilyen irányú energiáit a verőfényes, mindenben Isten jóságos kezét látó, annak ujjongva örvendeni tudó, aranyosan gyermeki kedéllyé vetítette át. Szerető társ utáni epekedésének ideális tárgyat adott és hús-vér élettárs helyett a „Domina Paupertas"-t: a *„Szegénység Úrnő"*-t tette meg állandó kísérőjéül.

Loyolai szent Ignác sokban kolerikus karakter, harcratermett, küzdeni vágyó katonatípus volt alaptermészete szerint. Az Úr útján sem alakult át pacifistává. Megmaradt harcosnak és hadvezérnek; de e hajlamait a bűn leküzdésére, az ördög és eretnekcsatlósai ellen induló csatára formálta át. Életfelfogását és egész irányát oly tipikusan visszatükrözi lelkigyakorlatainak a *„Két zászló"*-ról szóló meditációja. Szerinte az egész élet: harc; két sereg küzd benne: Jézusé és az ördögé. Mindenkinek döntenie kell, melyiknek katonájává szegődik.

Igy folytathatnánk a vizsgálatot a szentek egész seregén keresztül. Igen soknál megállapíthatnók természetük alapkarakterét. Nem egynél veszedelmes és inkább a világ

Irodalom.

Müller Lajos S. J.: **A kereszt iskolája.** Elmélkedések a nagyböjt idejére. 246 lap. Korda kiadása.

A hírneves jezsuita atya, egy egész évre való elmélkedés-sorozat kiadását vette tervbe. Ennek mindenegyes kötete teljesen önálló lesz és az egyházi évnek kerekded időszakát fogja felölelni. Ilyen önálló kötet ez a nagyböjt idejére készült is. Hamvazószerdától nagyszombatig minden napra közöl egy elmélkedést, amelynek tárgyául az Úr Jézus szenvedését választja.

Feldolgozása a Szent Ignác szerinti szabályos elmélkedési módszerrel készült. Minden elmélkedése rövid, rendesen négy oldal, amelybe bámulatos leleményességgel tömöríti bele egész anyagát. Mindamellett nem nehezek meditációi. A kiváló írónál megszokottan világosak, érdekesek, mélyenszántók. Az elmét egyformán foglalkoztatja a szívvel és bár mindent áthat fennköltt gondolkozása, sehol sem kenetteljes olyan mértékben, amilyent nem kedvel a magyar karakter.

Alkalmazásai és beszélgetései főkép mesteriek, az egyik belevág az eleven életbe és biztoskezű eligazítást ad, a másik pedig megfogja, meghatja a szívet és cselekvésre indítja az akaratot.

Elmélkedései természetesen nemcsak a nagyböjtre szólnak, hanem az év bármelyik idejében használhatók.

Bangha Béla S. J.: **Az örök élet igéi. III. kötet. Velünk az Úr.**

P. Bangha szentbeszédeinek legújabb kötete. Három részre oszlik. Az elsőben „Velünk az Úr" címen kilenc rövid elmélkedést, jobban mondva elmélyedést tartalmaz az Eucharisztiáról. Mindegyik egy-egy drágagyöngy, amelyet P. Bangha S. J. nagy szeretettel, pompás kiválasztó képességgel halászott ki eszméinek tengeréből és gyönyörű foglalatban illesztett egymásmellé.

A második rész tizenkét szentbeszédet ad advent első vasárnapjától a Vízkereszt utáni III. vasárnap kivételével Hetvened vasárnapig. Ezeknek tárgyválasztása különböző, de mindig korszerű feldolgozású, érdekes, gyakorlati. Bár e beszédek elég hosszúak, tagoltságuk azonban olyan, hogy könnyen rövidíthetők.

A harmadik részben két igen jó beszédet dolgozott fel. Egyik halottaknapjára való, a másik pedig sajtóbeszéd. Ez utóbbi négy részből áll és ugyanannyi beszéd készíthető belőle.

E könyvet nemcsak a lelkészkedő papságnak ajánljuk szentbeszédeik anyagául, hanem mint olvasmány mindenkinek, főként intelligens világiaknak elsőrangú szolgálatot tesz.

Mauriac: **Nagycsütörtök.** Szalézi-Művek, Rákospalota, 122 oldal. Ára: 2 P.

A világhírű francia katolikus író „Nagycsütörtök" címen az Oltáriszentséggel kapcsolatos



Boldog Pignatelli József S. J. halotti maszkja.

rövid dolgozatát, elmélkedéseit és eszmefuttatását adta ki.

Mauriac különös egyénisége az irodalomnak. Nem könnyűek az írásai, de annál mélyebbek és tartalmasabbak. Ezek, az Oltáriszentségről szóló dolgozatai szintén ilyenek. Mindegyik egy drágakő, amelyik kemény gyémántból hasítódott, de amelyet mesteri kéz csiszolt tündöklővé, ragyogóvá.

A Breviárium himnuszai. I. rész. A Szalézi-Művek kiadása, Rákospalota. 190 lap. Ára: 1 P.

A papi zsolozsmának csak a nevét ismeri a laikus közönség. Arról a sok szépségről, lelki kincsről, amit tartalmaz, sejtelme sincsen.

Most ez a kis kötet a breviáriumnak csak egy kis részét, a költői himnuszokat adja és pedig egyik oldalon latinul, a másik oldalon magyar szöveggel. Különösen dícséretreméltó benne, hogy a magyar szöveg nemcsak a gondolatot adja vissza, hanem lehetőleg szóról-szóra iparkodik fordítani. Igaz, hogy e miatt néha költői szárnyalása törött, aztán az eredeti formai kötöttséget nem is adja vissza, de épp az az érték benne, hogy pontos fordítást ad. Főkép papoknak ajánljuk e munkát.

P. Plus S. J.: **Krisztus testvéreinkben.** Franciából átdolgozta Gálffy László S. J., 1937. Korda r. t. kiadása, 288 lap. Ára: 3.50 P.

A könyv két szempontból értékes. Értékes a tartalom és értékes a feldolgozási mód, hogyan a világhírű szerző gondolatait szóba öntötte.

P. Plus S. J. még ma is a leghíresebb francia aszkétikus író. Ami Prohászka volt a magyar katolikus lelki megújhodásnak, az P. Plus S. J. a francia katolikus irodalomban, abban az irányban, amely a modern misztika felé hajlik. Amihez nyúl, azt érdekesen gyúrja át és amit megír, csillogó tollal, szívhezszóló beállítással, gyönyörködtető szépséggel tárja elő.

P. Plus S. J. ebben a könyvben a felebaráti szeretetről szól. Az a nagy érték benne, hogy nem a hagyományos oldalról fogja meg témáját, hanem egészen új megvilágításba helyezi. A felé hajló e képesség, de a kiváló lelkek *akaratukkal égi irányt adtak neki.* A könnyelmű lepketermészetből a lelkiélet örömeiben élvezetet kereső és találó Isten dalosát; a feketénlátó pesszimista hajlamból bűnbánó héroszt; a családi élet hajlamosaiból ezreket fölkaroló pedagógust; a tapsokra vágyó dicsőség-vadászokból lelkeket formáló szónokokat alakítottak. És sikerült nekik, mert nagyon akarták.

*

Előző számunkban megjelent cikkben fölemlítettük, hogy a Rómában élt szentek közül tizenötnek megvan a halotti maszkja. Az a képmás, amely az akarattól már megfosztott arcuknak vonásait örökítette meg.

Ha ismerjük e szentek életét és lelkivilágát és megszerezzük halotti maszkjukat, vonásaikban megtaláljuk alaptermészetüket. Azt a természetet, amely nem egyszer inkább a földből gyökerezett, mint az égből eredt, de amelyet a Szent akaratával befogott az Isten szolgálatába.

*

Boldog Pignatelli József jezsuita atya alaptermészete szerint csendes, visszavonulásra hajlamos volt. Hercegi családból származott és ifjan lépett be Szent Ignác fiai közé. Ez az alázatos, inkább engedelmességre, mint vezetésre, inkább tűrésre, mint harcra termett lélek, páratlanul mozgalmas, viaskodásban eltöltött életet élt.

Spanyolországból kiüzték rendjét, Olaszországban előbb lebéklyózták, aztán föloszlatták. Oroszországban húzta meg magát. Majd ismét visszakerül Olaszországba és küzd és viaskodik. Sikert letiprás, letiprást siker követ munkájában. Nem szabadkozik, mindenhol ott van, ahol szenvedni és tenni kell.

Életének eseményeiből kivehető, hogy mekkora akaratfeszítésébe került ez a küzdelmes élet! Alaptermészetét azonban — minthogy nem volt vétkes hajlamú — *nem nyomta el.* A viaskodás és szervezés mozgalmas idejében — hogy úgy mondjuk — egy másik életet is élt. Egy csendes, világtól elszakadó életet. Ha máskép nem mehetett ez, hát az éjtszakáját lopta el a pihenéstől. Két helyen is kicsiny ablakocskát vágatott szobájából a kápolnára. Innét láthatta a tabernákulumot. Odatérdelt este ehhez az ablakhoz és ott találta reggel a keltegető fráter. „Mi az? Mit kíván testvér?" — kérdezte ilyenkor, mert azt hitte, hogy még este van és valami miatt bejött hozzá a testvér. Amikor hallotta, hogy a fölkelés órája elérkezett, sóhajtva jegyezte meg: „Már?" Sajnálta, hogy az imádságos békét föl kell váltania a harcos és szervezői küzdelemnek.

Ennek a harcba kötelességből belekényszerült békés jellemnek való volt az a *szent közömbösség,* melyet Szent Ignác lelkigyakorlatai oly szükségesnek ajánlanak minden üdvösségre komolyan törekvő embernek. Ez az ő alaptermészete szerint volt! Ez segítette arra, hogy a sok balsiker, hiábavaló törekvés és igazságtalan letiprás között sem veszítette el nyugalmát. Ennek kifejezője élete végének mindennapi imája, melyet örökségül hagyott egy apáca gyónójára.

Boldog Pignatelli József így könyörgött minden áldott nap:

„Ó Istenem! Hogy mi lesz ma velem és hogy miben lesz ma részem, azt nem tudom, ez titok előttem, de azt biztosan tudom, hogy semmi sem történhetik velem, amit öröktől fogva előre ne láttál, meg ne állapítottál és el ne rendeltél volna. És ez nekem elég. Imádom örök és kifürkészhetetlen határozataidat és egész szívemmel alávetem magam. Örömmel fogadok mindent

és áldozatomat egyesítem Üdvözítőmnek, Jézus Krisztusnak áldozatával. Az Ő nevében és az Ő végtelen érdemei által kérek Tőled türelmet szenvedéseimben, teljes és tökéletes megadást mindabban, ami szent tetszésed szerint velem történni fog. Amen."

Ennek a békés és csend után áhítozó alaptermészetnek vonásai olyan jól kivehetők a Boldog halotti maszkján. A sovány, megnyúlt arc nem mutat harcos és küzdő karaktert. Pedig tetteiben ez volt! De az *akarata* tette ezzé, mert úgy ismerte meg, hogy ez Isten által kívánt kötelessége.

(Életét bőven feldolgozta Endrődy László S. J. „Jézus nyomában" címen.)

*

Portomauricioi szent Lénárt korának egyik leghíresebb szónoka volt és irodalmi munkásságával is ismertté tette nevét. Prédikációira bíborosok mentek el. XIV. Benedek pápa, a XVIII. század legtudósabb pápája, nagy épüléssel hallgatta mindig Lénárt atyát és azt szokta volt mondani, hogy mindig valami újat, vagy a réginek okos formulázását kapja tőle.

Ebből a híres népszónokból egészen hiányzott egyénisége értékének érzete. Ellenkezőleg! Alázatos volt az önmegvetésig.

Szenttéavatási pörének aktái között, ott van egykori gvárdiánjának vallomása. Ez beismerte, hogy őt bántotta kissé P. Lénártnak nagy tekintélye és országos hírneve. Egy rendi kapitulum alkalmával, amikor Lénártra került a bűnbevallás sora, ő szokatlan keménységgel szólt reá:

— Azt hiszi, Lénárt atya, hogy nagy ember? Néhány összetákolt beszédjével maga után bolondítja a népet és azok nagy misszionáriusnak tartják. Ön atyám, kevély! Azért Didák testvér, jer csak ide és tedd lábadat ennek a gőgös embernek a fejére s mondd neki: Lénárt atya, alázd meg fejedet!

Didák testvér engedelmeskedett és Lénárt atya is engedelmeskedett. Megalázottan, de őszintén járult a gvárdián elé és igaz érzelemmel mondotta:

— Isten fizesse meg a jóságát!

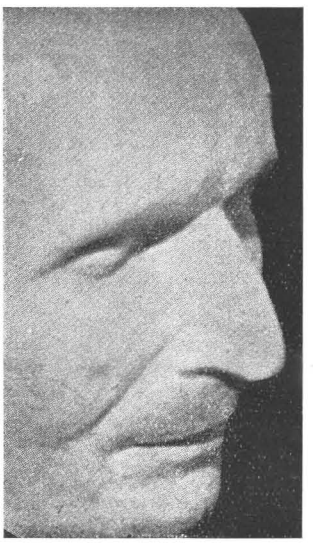
Lénárt atya halotti maszkján dominálo vonás ez az alázatosság. Mintha csak most vette volna le Didák testvér, a kertész fráter, sáros saruját a földrehajtott fejéről és ő örülve a társak előtti megaláztatásnak, hálásan köszönetet mondana.

Szent Lénárt lelkének ezen alaptulajdonságát készen kapta, de az ő *erős akaratának munkája,* hogy a siker és dicsőség, 316 misszió páratlan, dús eredménye nem tette büszkévé és rátartivá. Mert bizony, álszentek azok, akikből kiütközik életszentségük önérzete. Az igazi szentek alázatosak.

*

Keresztes szent Pál kemény, kissé zord és pesszimizmusra hajló természet volt. Nem lett volna csodálatos, ha meghasonlott és világfájdalmas, savanyú alak vált volna belőle. Hiszen élete nagyobbik fele balsikerek közt zajlott le. Rendje, a passionisták szerzete, nehezen indult. Első társai — egyetlen testvére kivételével — elhagyták. A pápa nem fogadta kihallgatáson. Szerzetének megerősítése hosszú éveken keresztül késett.

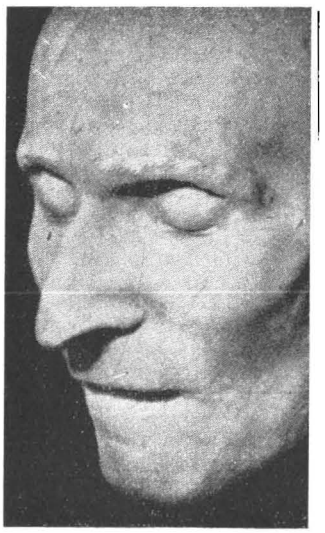
Keresztes szent Pál azonban fölismerte veszedelmes hajlamát és erős akarattal formálta át. Abba nem kezdett, hogy ép az ellenkezőre alakítsa jellemét, hogy víg és verő-



Portomauricioi szent Lénárt halotti maszkja.

felebarátot nem mint rajtunk kívülálló, teljesen elkülönözött személyt nézi, hanem mint Krisztus misztikus testének egyik tagját. Azzal a hitigazsággal alapozza meg felfogását, amely vallásunknak komoly dogmája, hogy az Egyház és annak minden híve égben, földön és a tisztítóhelyen Krisztussal egy misztikus testet képez, egy élő valóságot. Ennek a testnek egy porcikája vagyok én, vagy te és tagja mindenki, aki Krisztus kegyelmében él.

Általában ez az egész könyv a felebaráti szeretet dogmatikus megalapozása. Nemcsak az egyéniséghez, hanem a közösséghez való viszonyunkat, a szociális kötelezettségeket ugyanilyen alapon okolja meg és bizonyítja be, hogy



Keresztes szent Pál halotti maszkja.



Lelliszi szent Kamill halotti maszkja.

azok valóban feladataink. Ezzel a karitásznak és szociális munkának szilárd és a hittanban nyugvó bázist ad, úgyhogy az ember láthatja, hogy nem érzelmi dolog és nem is csupán könyörületesség ez a feladat.

P. Plus mindvégig szellemes, gondolatai csillognak, beállításai érdekesek. Bár magas dolgokról ír és fennkölt megvilágosításában mégis élvezi az ember, mert érthető.

A fordítás nagyszerűen sikerült. P. Gálffy bravúrosan adta át magyarban a francia eredetit, úgyhogy az idegen nyelvben sem veszítette el P. Plus S. J. stílusa fényét és csillogását.

Pécsi Tamás: **Tűz és kard felett.** Korda r. t. kiadása, Budapest. 100 oldal. Ára fűzve 1.50, kötve 2.20 P.

Ma divattá váltak az ú. n. regényes életrajzok. Kossuth-, Széchenyi-, Liszt Ferenc-, Madáchról és egész sor történelmi nagyságról készítettek ilyent, amelyeket a közönség igen szívesen fogadott. Pécsi Tamás is ilyen regényes életrajzot ad szent Ceciliáról, az őskereszténység e gyönyörűséges alakjáról. A köréje csoportosuló eseményeket gyönyörű korleírássá festi át és ezen végigvonul előttünk az őskeresztény élet erkölcsi tisztasága, emelkedett szépsége és boldogító szeretete. Cecilia alakja mindezek előterében, mint a lelkiség törékenyen szép, akaratában acélos leánytípus áll.

Dr. Dombi Márk: **Szent Bernát.** Szalézi-Művek kiadása, Rákospalota. 80 lap. Ára 60 fillér.

Szent Bernátról kitűnő életrajzaink vannak, de ez a mostani röviden foglalta össze mindazt az értéket, amelyet a többiek kidomborítottak. A nagy szent, kinek működése az Egyházra korszakalkotó volt annakidején, nemcsak munkájában, de lelki nagyságában és aszkétikus példában is előttünk áll ebben az aszkétikus füzetben.

fényes legyen. Keresett egy olyan pontot, amelyiken a keménység és szomorúság is helyén való. Megtalálta: Jézus szenvedésének lelki központba helyezésében.

A keresztet és a bűnnek szörnyűségét hirdette egész életében. De a szenvedés fáját mesterien hordozta is. Prédikációiba beleszőtte mindig lelkiéletének alapgondolatát: „Isten megtisztel minket, amikor arra érdemesít, hogy a szenvedés útját járjuk, melyen egyszülött Fia járt!"

Zordságra hajló lelkületéből tudatos akarattal szította ki a szeretet tüzét. Ezt aztán mindenre kiárasztotta. Útjain még a mezei virágokat is biztosítgatta, hogy szereti őket. Csendesen mormolta feléjük:

— Legyetek nyugodtak. Isten szeret benneteket és érette én is szeretlek.

Halotti maszkjának alaphangulata a szenvedés, de átszövi ennek zordonságát egy jóságos érzelemfátyol: a szeretet. Az elsőt a természet adta neki; a másodikat: akaratával küzdötte ki.

•

Lelliszi szent Kamill ritka jellem a szentek nagyon változatos sorában is. Vadócmódra nőtt fel és a játékszenvedély mellett egész a könnyelműségig vidám volt.

Fiatalkorában elkártyázta mindenét. Betegen került a kórházba, de onnét is az utcára tették szerencsejátékai miatt.

Ekkor aztán megismerte önmagát és akarata vette kezébe szenvedélyei fölött az uralmat. Nyerni akart ezután is, mint régen a kártyán; de most már a lelkeket akarta megnyerni és a mennyországot általuk. Jókedvét sem fojtotta el, hanem vele könnyítette meg a csapások terhét. Mert bizony, alaposan volt része bennük. Gyógyíthatatlan lábsebe miatt egyik szerzetből tették ki a másik után. Nem esett kétségbe. Új hajlékot és új foglalkozást keresett és *nem sírt a régi után.* Isten akarta! — mondotta. — Ő tudja miért, és minek fürkésszem én?

Amikor megalapította betegápoló szerzetét, ezt a szent vidámságot és problémákat nem kutató lelki könnyedséget honosította meg benne. Betegek közt folyt munkájuk és a szenvedés szomorúi közé derűt vittek és ebből indulva ki, ráirányították a szerencsétlenek figyelmét arra a tényre, amely a legnagyobb bajt: a bűn miatti lehangoltságot elsimítja: az Isten irgalmasságára. Miért keseregnénk? hiszen egyetlen nagy baj van csak a földön: az Isten kegyelmének elvesztése. De hát ezen is segít az Isten szeretetének végtelen könyörületessége!

Lelliszi szent Kamill halotti maszkja egyike a legélethűebbeknek. Ezen látszik legkevésbbé, hogy élettelen holttestről vették föl. Még most is ott van vonásain a Szent alaptulajdonsága: bizonyos huncutság, bohémség, könnyelműség. Ezt a veszedelmes tulajdonságot, amely igen könnyen lelki pusztulásba vihette volna Kamillt, akaraterejével átvetítette egy egész más karakterbe. Ráállította a Golgota sziklájára: az Isten irgalmának igazságára és innét nézte a világot és innét nézette bűnös betegjeivel is. Orvosságot adott így a kétségbeesés ellen. Mert bizony rettenetes lenne a bűnös jövője, ha nem élne Isten könyörületessége.

Régen jelent már meg olyan általános érdeklődést igénylő könyv mint:

DR. HYNEK:

KRISZTUS KÍNHALÁLA

A MODERN ORVOSI TUDOMÁNY VILÁGÁNÁL
című munkája.

A szerző híres prágai orvos, aki a turini halotti lepellel, Krisztus szenvedésének ezen kevéssé méltányolt ereklyéjével, tudományos szempontból foglalkozott. Kapcsán orvosi megvilágításba helyezte Jézus egész kínszenvedését. Rengeteg új momentumot állított elénk. Sorba veszi a felfeszítés technikai részleteit, végigkíséri az Úr szervezetét, hogy miként szenvedett. Elénk állítja a turini leplet, amelynek vérnyomai és csodálatos fotográfiája megdöbbentően őrizte meg Krisztus vonásait. A kémiatudomány világánál beigazolja, hogy ez az ereklye nem csalás, nem hamisítvány, hanem egy a Krisztus testét körülvevő fűszerek által preparált hatalmas fotográfialemez, amelyen Krisztus testének kigőzölgései és vegyifolyamatai létrehozták a test körvonalainak képét.

A könyvet 8 érdekes fotográfia kíséri. Címlapján pedig annak a Krisztus-arcnak rekonstrukciója látható, amelyet egy híres prágai művész festett a „turini lepel" fotográfiája alapján.

A könyv ára: 2.20

LISBETH BURGER:

Bölcsőre hulló fények és árnyak

(Egy bába naplója.) Német eredetije világhírű. A gyermekáldás kényes kérdését világítja meg páratlan finomsággal és krisztusi felfogással.

Ára: P 3·40.

PAKOCS KÁROLY:

ÖRÖMET AKARTOK?

c. könyve a kereszt problémáját páratlanul érdekes megvilágításban tárgyalja. Azt tárja elő, ami a szenvedésben is vigasztaló. Megbékít és derűs világnézetet ad.

Ára: P 1·60.

P. ZSÁMÁR S. J.: — P. PLUS NYOMÁN:

A kereszt királyi útja

Amit a világ híres aszkétikus írói elmondtak Krisztus keresztjéről, összegyűjtötte, érdekesen csoportosította. Fölemelő gondolatok tárháza.

Ára P 2·40, díszkötésben P 3·50.

MAGYAR ÚJDONSÁGOK:

Müller Lajos S. J.: **A kereszt iskolája.** Elmélkedések a nagyböjt minden napjára. Mély gondolatokban, bensőséges áhítatban gazdag anyag. Ára kartonkötésben P 2.50, egész vászonkötésben P 3.90.

P. Plus S. J.: **Krisztus testvéreinkben.** A krisztusi testvériség élettörvényei és tevékenysége. Ford.: Gálffy László S. J. Ára kartonkötésben P 3.50, vászonkötésben P 5.—.

Dr. Madarász István: **Életproblémák. IV. rész.** Hitvédelmi előadások. Ára kartonkötésben P 2.—.

Burger—Csűrös E.: **Bölcsőre hulló fények és árnyak.** Számos példával illusztrált, kat. szellemű családkönyv. Ára kartonkötésben P 3.40.

Huber Lipót dr.: **Zsidóság és kereszténység.** Krisztustól a középkor végéig. I. rész P 15.—. Újkori és modern zsidók Jézus Krisztusról és a kereszténységről. II. rész P 10.—. *Együttrendelve* P 20.—.

Dr. Huszár Elemér: **Vir Dolorum.** Nagyböjti szentbeszédek. Ára fűzve P —.90.

Huszár Győző: **Van-e keresztény neveléstan?** Ára P —.60.

Dr. Petró József: **Eucharisztikus gyermeknevelés.** Ára P —.40.

Trugly Pál S. J.: **Cognitio Divina de objecto indeterminato.** Ára P 3.—.

Lászlófalvy Károly: **Szólnak az ősatyák.** Patrológiai jegyzetek. Ára P 3.—.

Dr. Takács József: **Jezsuita iskoladráma II. kötet** 1581—1773-ig. 1700 előadás anyagát öleli föl. Ára P 3.50.

Lucas József: **A Máriahegy angyala.** Fordította m. Somogyi Lajos. Kat. szellemű házassági regény. Ára fűzve P 1.20, kötve P 1.70.

Horváth Lajos: **Magyar versek könyve.** A magyar költészet színe-javát tartalmazza ez a hatalmas kötet. Ára kötve P 9.60.

A kiadóhivatal kéri

az előfizetések

pontos beküldését!

Értéket adunk — viszonzásul ezt elvárjuk!

NÉMET ÚJDONSÁGOK:

Sierp S. J.: **Hochschule der Gottesliebe. II. rész.** Loyolai szent Ignác lelkigyakorlata. Ára kötve **P 12.—** helyett **P 9.—.**

Dr. Eugen Henne: **Einzelausgaben des Alten und Neuen Testamentes.** Der Prophet Isaias. Ára **P —.69.**

Dr. Wenner: **Kirchliche Eheprozessordnung.** Az 1936-os házassági perutasítások szövegkiadása az idevágó kánoni határozatokkal és utasításokkal. Ára fűzve **P 3.—** helyett **P 2.30.**

Dr. Schaeper: **Neues Leben.** Gondolatok a vallásos megújhodásról, a katolikus akció megvilágításában. Ára fűzve **P —.92.**

Otto Karrer: **Christi Endkampf und Sieg.** A Máté-evangélium magyarázat sorozatának 7-ik füzete. Ára kartonkötésben **P 1.50** helyett **P 1.15.**

Rektor Müller: **Kompass für Leidensstunden.** Vigasztaló gondolatok szenvedők részére **P —.87.**

Dr. Berghaus: **Die Frohbotschaft von der Erlösung.** Nagybőjti gondolatok. Ára **P 3.25** helyett **P 2.83.**

Karl Dörner: **Mensch, Christ und Sieger.** Hat időszerű bőjtibeszéd. Ára **P 2.03** helyett **P 1.56.**

Perk: **Sakramentsandachten.** Imák közös szentségimádásra. Ára **P —.75** helyett **P —.58.**

P. Caussade S. J.: **Die Hingabe an die göttliche Vorsehung.** Ára kötve **P 3.75** helyett **P 2.88.**

Gehlen S. J.: **Vorurteile.** Korunkban a protestantizmusból megtért egyének nyilatkozata a kat. Egyházról. A függelékben válasz az Egyház elleni főbb ellenvetésekre. Ára fűzve **P 1.35** helyett **P 1.04.**

Schnürer: **Kath. Kirche und Kultur in der Barockzeit.** Ára kötve **P 18.75** helyett **P 14.38.**

Alois Gfall: **Die christliche Familie in der Pfarrgemeinschaft.** Kilenc elsőrangú értekezés különféle írók tollából a keresztény család alakításáról, a vallásos és egyházias élet ápolásáról a kat. családokban és a hitközönyös családok megtérítéséről. Ára kartonkötésben **P 4.—.**

Schmitz S. V. D.: **Heilig ist euer Leib.** Különféle tanítások az ember testéről kat. szempontból. Ára **P 2.90.**

Die heilige Schrift für das Leben erklärt. Band IV. Edmund Kalt: Römerbrief, Ketter: Korintherbriefe. A hatalmas kötet 460 oldalon keresztül Szent Pál apostolnak a rómaiakhoz intézett levelét s a korintusiakhoz írt két levelét ismerteti. Ára kötve **P 18.—** helyett **P 13.50.**

A kereszt iskolája

MÜLLER LAJOS S. J.: legújabb munkája nemcsak a nagybőjt idejére aktuális, hanem

az egész esztendőre.

Krisztus szenvedésének átelmélkedése mindenkor hathatós segítője a lelkiéletnek. Főkép, ha oly mesteri lelkivezető vonja le belőle a gyakorlati tanulságokat, mint e rövid idő alatt híressé vált munka szerzője.

Ára P 2·50, díszkötésben P 3·90.

A francia Prohászkának legújabb magyarul megjelenő munkája:

R. PLUS S. J.:

Krisztus testvéreinkben

Fordította és átdolgozta **GÁLFFY LÁSZLÓ S. J.**

A szeretetről, főkép a szociális szeretetről írt munka. Egészen újszerű az aszkétikus irodalomban. Ezen erények hittani alapját fejti ki érdekesen, meggyőzően, szemléltetően.

Ára P 3·50, díszkötésben P 5·—.

P. BIRÓ XAV. FERENC S. J.:

A KOMMUNIZMUS ÉS JÉZUS SZIVE

Érdekes, bátorhangú és korszerű. Tömegterjesztésre is alkalmas. **Ára 60 fillér.**

Elsőáldozási képeket

ne vegyen addig, amíg nem látta a Korda árjegyzékét s szép új mintáit.

Húsvéti üdvözlőkártyák

egyházias szelleműek, művészi kivitelűek. Szépek és olcsók.

Ára darabonkint 4 fillér.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1937. ápr. 1. III. évf. 8. szám.



pál györgy 34

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Petró József: Húsvéti fény a Szentostyában. — Müller Lajos S. J.: Húsvéti ajándék. — Pintér József: Újulás sodrában. — Raoul Plus S. J.: Aki szórni akar — gyűjtsön! — Polgár András S. J.: Istenkeresés. — Dr. Pápai János: A lelkiáldozás. — Karl Rahner S. J.: A felebaráti szeretet szentsége. — Dr. Czapik Gyula: Mit igazolt a tudomány? — Max Schmiedt S. J.: A lelkiélet sorvadása. — G. L. S. J.: Együttérzés. — Gausz Tibor S. J.: „Öltsétek magatokra az új embert!" — Csapó György dr.: A jótékonyság lelke. — A horogkereszt nem kereszt. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

„Nincs itt, feltámadott!" — A Kálvária véres tragédiájára boruló dermedt csendet mint diadalkiáltás szakitja át az angyalszózat: „Nincs itt, feltámadott!"

Még piros a föld a kiömlött vértől, még égre mered a Golgotán a borzalmas kereszt, még — mint sziklába vájt sirüreg mélye — sötét a szivekben a reménytelenség s ime: a véres, könnyes, fekete gyászon át titokzatos fény tör utat és ragyogva elénk vetiti a nagy csodát: Feltámadott!

Ez a diadalmas valóság kétezer éve ontja biztató fényét az emberiségnek könnyel, vérrel, kereszttel terhelt életútjára. Ragyogása értelmet ad a szenvedésnek, erőt a kereszthordozónak, biztatást a csüggedőnek, győzedelmes reménnyel átvezet még a sir sötét éjtszakáján is. E fény igézetétől hitvallók, szűzek, vértanúk hősi serege sarjad, kik vállukon kereszttel, de szemükben a feltámadás hitének győzedelmes erejével tartanak a halhatatlanság felé . . . Az

Utunk *hasábjairól is ez a húsvéti fény ragyog a lelkek felé. A feltámadás hitének ereje lüktet cikkeinek minden sorából. Ez teszi acélossá meggyőződését a krisztusi elvek tanitásában. Ez a szenvedés tövisein rózsát fakasztó húsvéti öröm kapcsolja egy családdá táborát. Ennek kiáradó tüze kell, hogy apostoli lángra gyujtsa olvasóinkat s e lap terjesztésével igyekezzenek egyre nagyobbra növelni azon boldogok számát, kik vállukon kereszttel, de szemükben a feltámadás hitének győzedelmes erejével tartanak a halhatatlanság felé . . .*

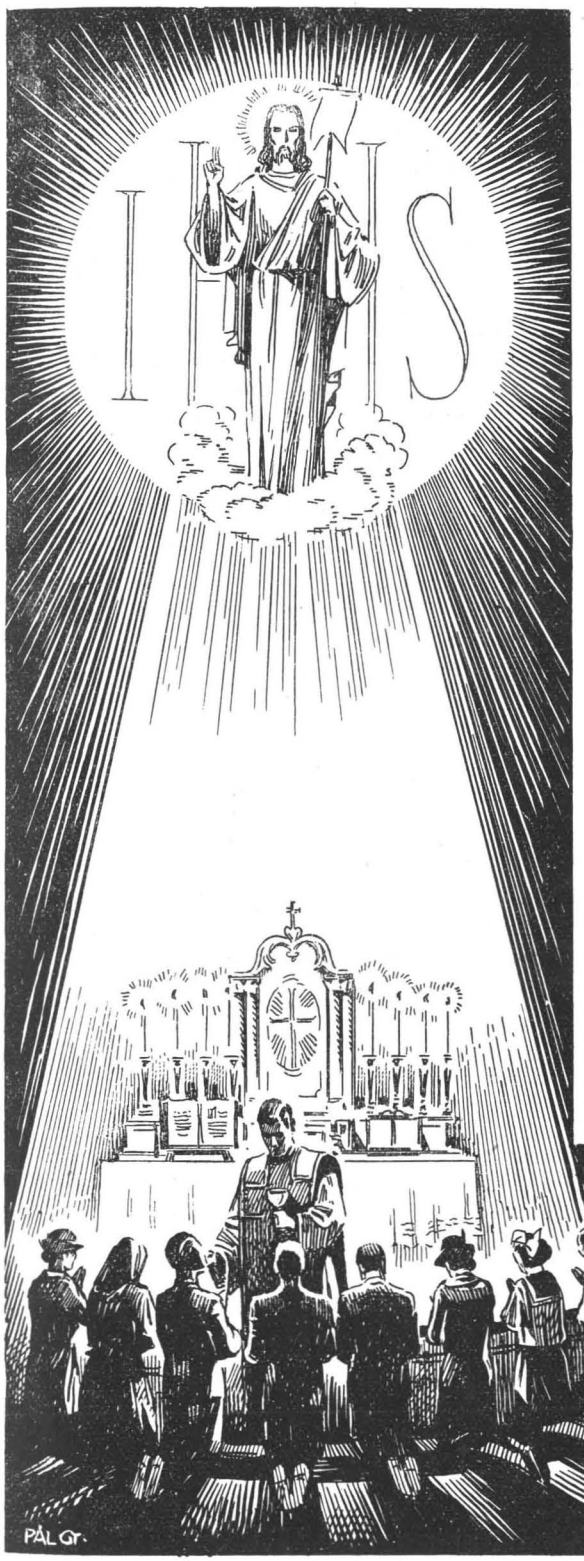
HALLATLAN ÉRDEKLŐDÉS KÖZÉPPONTJÁBAN ÁLL DR. HYNEK:

Krisztus kínhalála

a modern orvosi tudomány világánál

című munkája. A híres prágai orvos a turini lepel kapcsán megdöbbentően és meggyőzően érdekes adatokat tár fel Krisztus kínszenvedéséről, — és a szent leplen levő Krisztus Urunk arcának csodálatos fotográfiájáról. — Nyolc fotográfiával illusztrált könyv ára **P 2·20.**

TIZENHAT NYELVEN OLVASSÁK! ELSŐ MAGYAR KIADÁSA KÉT HÉT ALATT ELKELT!



Húsvéti fény a Szentostyában

Irta: dr. Petró József

A nap minden reggel másként mutatkozik az égen. Lelkiéletünk éltető napja, a szentáldozás is mindennap más. Más karácsony reggelén, mikor fagyos a kezünk-lábunk s a betlehemi Kisded jár az eszünkben és más az Úrnap forróságában, mikor inkább lelkendezve ünnepelünk, mint alázattal elmélyedünk. Más hamvazószerdán, mikor a mulandóság hamujával érintett homlokkal járulunk az Úr oltárához és más a Mária-ünnepeken, mikor Jézus arcában Szűz Mária arcának vonásait fedezzük fel. Édesanyánk halála napján is más, mint ahogy más azon a napon, amelyen visszafojtott lélekzettel, fiatalos boldogsággal döntünk egész életünk iránya felől: a papszentelés, a fogadalom, a házassági örök frigy napján.

És húsvét reggelén!?...

Tudnunk kell, hogy az Oltáriszentségben az Úr Jézus diadalmasan feltámadt, húsvéti teste van jelen. Az a mód, ahogy az Úr megjelenik közöttünk, a megdicsőülés legvégső határa. A kegyelem legfölségesebb győzelme az anyag felett. Ez a test már halhatatlan. Nem szenvedhet s nem halhat meg. Mentes a test legszükségesebb igényeitől: a pihenéstől és a táplálkozástól. Minden földi nehezéktől felszabadult, az istenlátás minden gyönyörétől teljesen átitatott test ez. Független az anyag szűkös korlátaitól.

A fény eredése

Az Oltáriszentségben az Úr Jézus szent emberségének minden részét eltölti a mennyország öröme, fénye, ahogy annakelőtte egész testével és lelkével résztvett a szenvedésben. A szenvedés emlékei most

már a boldogság indítékai lettek. A megdicsőülés természetfeletti fénye ragyogja itt körül az Úr Jézus szentségi megjelenését.

Ebből a fényből mi semmit sem látunk. Földi ember csak a hit szemével tud a Szentostya ragyogó világába beletekinteni. De az angyalok és üdvözült szentek látják Jézust az Oltáriszentségben. Nem ugyan testi szemmel, mert testük nincs. Nem is közvetlen látással, mert mint Akvinói szent Tamás tanítja (I!I. 76, 7.), teremtett értelem a maga erejével erre nem képes. Hanem Istenben szemlélik ezt a páratlan földi csodát. Ez a természetfeletti látás a megdicsőülés következménye. Ezért az ördögök nem látják Jézust a szent színek alatt.

Ha tehát nem a szenvedő, hanem a dicsőséges Úr Jézus van jelen az Oltáriszentségben, akkor a szentáldozás legigazibb napja az, amelyen az Úr megdicsőülését, feltámadását ünnepeljük, vagyis a húsvét. Ezért beszélünk „húsvéti szentáldozásról". Adventben és nagyböjtben is a húsvéti Krisztus-testet vesszük magunkhoz, de akkor eltakarjuk az Úr dicsőségét, hogy földi életének fénytelen napjait is megfigyelhessük, azokból is tanulhassunk. Viszont nagypénteken nem járulhatunk a szentáldozáshoz, mert mikor Krisztus halálára emlékezünk, a szentáldozásnak, mint az ő megdicsőült testével való táplálkozásnak, semmiképen sem tudunk tartalmat adni. Érte való szomorkodásunk mélypontján nem vehetjük magunkhoz a diadalmas testét.

Ez a fény örömöt gyujt

Az Úr feltámadása Szent Pál szerint (I Kor. 15, 14.) hitünk alapja s így egyúttal minden lelki örömünk kiindulópontja is. Mivel a szentáldozás Krisztus megdicsőült testének vétele, azért minden szentáldozás boldog húsvéti örömökkel tölti el a szívünket. Szomorkodni, panaszkodni, félni, aggódni akkor, amikor a bűn és halál diadalmas legyőzője megdicsőülésének fénypalástjába öltözve jön a lelkünkbe, ellentmondás lenne és megbántása Annak, aki atyja a fényeknek (Jak. 1, 17.) és bővízű forrása minden örömnek.

Így minden szentáldozás megújítása Krisztus örvendetes feltámadásának. Továbbá előkészítése a mi diadalmas feltámadásunknak is. Ezt az Úr Jézus ígéri: „aki eszi az én testemet... azt én feltámasztom az utolsó napon." (Ján. 6, 55.)

Ebből következik, hogy csak az áldozik jól, aki a szentáldozásból húsvéti örömöket tud meríteni. Kedélyvilágunk nem áll ugyan mindig hatalmunkban, de az a tudat mindig meg lehet bennünk, hogy mennyországból jött Vendéget fogadunk. Nem érzelmeink hullámzásán van a hangsúly, hanem azon a lelki készségen, mely a diadalmas testtel közeledő Úr Jézus kegyelmi felismeréséből, az élő hitből fakad.

Aki húsvéti, ünnepi lélekkel tud örülni a szentáldozásnak, az csillapíthatatlan vágyakozást fog érezni a szívében a szentségi táplálék után és nagy áldozatokat fog tudni hozni a szentáldozásért.

Néri szent Fülöp halála napján még misézett. Mikor a Gloriához ért, oly határtalan öröm gyúlt ki a lelkében, hogy nem bírt magával. Elragadtatásában végigénekelte a Gloriát. Azután a szentmisében gyermeki áhítattal fogadta szívébe az Úr Jézust, aki még aznap feltárta előtte az örök boldogság kapuit.

Egy megvakult, elgyengült, öreg paptársunk, minthogy templomba már nem mehetett, a szobájában az asztal előtt végezte mindennap a mise egyes szertartásait, — persze konszekrálás nélkül — hogy szíve vágyát az oltár után csillapíthassa.

Az öröm mindenkit vonz. Ha el tudjuk érni, hogy a szentáldozás lelki adottságainknak megfelelően örömmel árassza el bensőnket, akkor nem fogunk tudni nélküle élni.

Ez a fény apostolt indít

Amint Mária Magdolna a kertészben felismerte a feltámadt Mestert, s szíve boldogságának szinte robbanásszerű kitörése egy Rabboni-kiáltásban szakított utat magának, Jézus így szólt hozzá:

— Menj atyámfiaihoz és mondd nekik...

Szent János apostol (20, 18.) mindjárt hozzáfűzi: Elment Mária Magdolna és hírül adta a tanítványoknak...

Pedig milyen határtalanul boldog lett volna Mária Magdolna, ha leülhetett volna ismét lábaihoz és hallgathatta volna égi tanítását! Ha leborulhatott volna elébe s most már örömkönnyeivel áztathatta volna megdicsőült, sebhelyes lábait!

— Ne illess engem, hangzik a tiltó szó, mely a természetfeletti szeretetnek is határt szab. S mindjárt utána jön az édes megbízatás, hogy az örömhír közvetítője legyen.

Istenbe merült lelkek, akik mindennap allelujás lelkülettel áldoznak, szintén hallják az Úr parancsát:

— Menj atyámfiaihoz!

A feltámadás hírének terjednie kell. Ki vigye az örömhírt, ha nem az, aki az Úr megdicsőült szent testét vette magához a templom csendjében? Az öröm, ha mással megosztjuk, nem fogy, sőt növekszik. Aki lélekkel áldozik, az érzi azt a lelki kényszert, hogy másokért dolgozzék, örömét másokkal is közölje. Van-e nagyobb öröm, mint elmenni atyánkfiaihoz s meggyőzni őket arról, hogy a szentáldozásban mindennap megújul Krisztus feltámadása. A síránkozó, Krisztust vesztett Magdolnákból itt mennyei szeretettől hajtott apostolai lesznek az Úr szent ügyének. Gyakori áldozónak ezt az isteni küldetést tudomásul nem venni vagy megtagadni nem lehet. Aki ma nem tesz jót embertársaival, az holnap unalmasan, lélek nélkül fog áldozni. Aki csak magának él, az Krisztus dicsőséges tabernákulumi sírjánál csak a kertészt látja. Csak az a szentáldozás igazi lelki egyesülés az életet sürgető, diadalmas Krisztussal, mely kiindulópontja egy gondterhes, talán megalázó apostoli útnak. Krisztus nem önmagáért támadott fel. A feltámadás a halhatatlan lelkekért történt. Erre mindennap kell gondolnia annak, aki a szentáldozásban az Úr Jézus megdicsőült testének boldogító közelségébe került.

Húsvéti ajándék

Irta: Müller Lajos S. J.

Húsvét vasárnapját sok fenséges esemény tette örökre emlékezetessé, de semmi sem annyira, mint az az ajándék, amellyel ennek a dicső napnak estéjén lepte meg és boldogította az Úr Jézus az emberiséget.

*

Este van... A tanítványok és az Úr csekélyszámú hívei zárt ajtók mögött húzódnak meg. A félelem és bizalmatlanság jege már felengedett lelkükben. Egymásután érkeznek a legjobb hírek:

Az Üdvözítő megjelent már Simon Péternek is. Nagy szó ez, az apostolfejedelem nagy tekintélye folytán.

Ime, éppen most érkeznek az Emmauszba kirándult tanítványok. Lelkendezve beszélik el, hogyan találkoztak az Úrral útközben. Minden újabb hír újabb szikra a többi szívében. Epedve kívánkoznak ők is meglátni az Urat és bizton remélik, hogy ez a vágyuk teljesedik.

Egyszerre csak mintha napfény villanna fel a homályos szoba közepén. Megjelenik az Úr.

Rendkívül finom, kedves, szellemies alak, melyet a fényesség szinte átitatott. Zárt ajtók mellett hírtelen ott áll a kandeláber alatt.

„Megáll középen."

„Középen, — mint szépen írja karthauzi Szász Ludolf a XIII. században — hogy mindnyájan biztosabban megismerjék s jelenlétének vigaszát valamennyien érezzék. A középhely a méltóság helye. Jézus azért középütt áll, mint a nap a csillagok között, hogy azokat megvilágítsa, mint a liliom a virágok közt, hogy azoknak díszét fokozza, mint a vezér a katonák közt, hogy azokat bátorítsa, mint a mester a tanítványok közt, hogy azokat oktassa, mint az atya a fiai közt, hogy azok szívét összeforrassza, mint a szív a test tagjai közt, hogy azokat életben tartsa, mint a közös jóbarát, hogy magát mindnyájának odaadja."

„Békesség nektek!", üdvözli őket az Úr.

Mint a reggeli harangszó, csendül meg a fülekben. Rendes baráti köszöntés volt ez Jézusnál, de most különös jelentőségű. Szenvedése előtt már megígérte nekik a békét, „amelyet a világ nem adhat", most megadja azt.

És íme, mégis visszahökkennek, meghátrálnak... A természetfelettinek, a csodának iszonya ez. Nem egykönnyen tudtak megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy az Úr igazi valóságában van előttük és nem csupán csak a lelke, szelleme... Mert csakugyan, ez a test, amely nekik megjelent, nem volt többé olyan sűrű, kézzelfogható, mint mikor még köztük élt, hanem olyan áttetsző, szellemies.

Az Úr bátorítja őket: „Ne féljetek! Hiszen én vagyok!" Erre közelebb lép hozzájuk és a teste is mintha szilárdabb alakot öltene.

„Miért gondoljátok, hogy én csak szellem vagyok? Hiszen tudjátok, a léleknek nincsen csontja, húsa, nekem pedig van." Erre odanyujtja nekik kezét s lábára mutat. Felfedi aztán szent oldalát is és megmutatja azon a nagy sebet. A tanítványok erre felbátorodnak és mondhatatlanul megvigasztalódnak. Nézegetik, csókolgatják a szent sebeket. Aztán felpillantanak a szemébe. Be szép! Túlságosan szép ahhoz, hogy ő legyen, gondolják. „Dehát mit tegyek, — szól erre az Úr, aki gondolataikban olvasott — hogy csakugyan elhiggyétek, hogy én vagyok. Tudom már! Van-e valami ennivalótok?" „Igen!" felelik az apostolok és nyomban hoznak is elő sült halacskát és kenyeret.

Az Úr megáldotta és keveset evett is belőle. Az apostolok bámulva és örömmel figyelik, hogy csakugyan úgy eszik-e, mint a többi eleven ember. A maradékot aztán szétosztotta köztük.

Ez az evés, együtt a tanítványokkal, egyben igen fontos tanítás is. Ebből ugyanis meggyőződhettek a tanítványok arról, hogy az Úr ugyanaz, aki volt, valóságos ember, de más létállapotban. Az apostolok tudatában vannak emez esemény jelentőségének és gyakran hivatkoznak is arra, hogy ők ettek az Úrral.

A katolikus léleknek ezen a tanfolyamon szintén át kell mennie, mikor az Eucharisztiával viszonyba lép. Mi is sokszor, talán naponkint találkozunk az Úrral, aki ugyanaz, de más létállapotban. Megdöbbentően szép gondolat! Oly szép, hogy szinte megpróbálja a hitünket... Eszünk Vele, sőt esszük Őt! Ő az, de más létállapotban. A lét urának nem probléma ez a jelmezváltoztatás, főképen mikor a végtelen szeretet szolgálatába kell állítani mindenhatóságát.

*

Miután az Úr az ő feltámadását ily kézzelfoghatóan beigazolta, az egész jelenés végső és legfőbb céljára, a húsvéti nagy ajándék átnyujtására kerül a sor. Nagyszerű ünnepélyességgel történik az.

„Mondá azért nekik: Békesség nektek!"

Átfúrt kezében hordotta ezt a békét, azért most megmutatja ezt a kezet. Ezzel a kézzel tépte széjjel azt az okiratot, amely ellenünk szólt, (Kol. 2, 14.) a mi bűnadósságunk levelét. Megvérezte ugyan a kezét ez a művelet, de visszaadta ezzel milliárdnyi szorongatott szivnek a legnagyobb kincset: a békét. Most ezt a békét intézményessé akarja tenni.

„Amint engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket." (Jn. 20, 21.)

Miért küldötte az Atya? Hogy keresse, ami el-

veszett, hogy visszaszerezze az eltévedt bárányt, hogy felegyenesítse a töredezett nádat s a pislogó kanócot újra felélessze. Ennek a hivatásnak megörökítésére adja a nagy húsvéti ajándékot.

„Rájuk lehele."

A lehelet a Szentlélek jelképe. Amint egykor testbe lehelte Isten az ő képét, úgy most helyreállítja az emberben az eltorzult istenképet.

„Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsátatnak nekik, és akiknek megtartjátok, megvannak tartva." (Jn. 20, 23.)

Amikor Chateaubriand előtt arról folyt a vita, vajjon az a híres irat, amely így végződik: „Én ismerem az embereket s azt mondom nektek, Jézus Krisztus nem volt ember" — kitől származik, a nagy író mindjárt azt felelte, hogy ez a szöveg Napóleontól ered. Megokolásul csak annyit mondott: „Hiszen látszik az oroszlánköröm." Vagyis felismerhető rajta az a valami, ami a lángelméket jellemzi, ami átsugároz a szavakon, a vásznon, a márványon.

Hasonlóképen, mint Bougaud Emil a „Kereszténység és korunk" című halhatatlan könyvében szépen fejtegeti: a gyónás intézményéből — amelyet az Úr Jézus fennidézett szavaival alapított — ráismerhetünk az isteni szerzőre.

Csakugyan ez volt az isteni zseni legmerészebb alkotása. Már az nagy merészség volt tőle: a világ középpontjába odaültetni egy aggastyánt és így szólni hozzá: „Te rendületlenül tanítsd az igazságot és erényt. És ha ezer forradalom igyekszik lezárni ajkadat, te tedd azt rendületlenül." És íme, még most is ott áll a trón és rajta az aggastyán, aki a modern korban is hirdeti a régi, eredeti tant, minden félelem nélkül, hogy rácáfolnak, mert tudja, hogy ő „Péter és e kőszálon a pokol kapui erőt nem vesznek".

Macaulay angol portestáns történetíró a pápaságról írt pompás értekezésében remekül fejtegeti, hogy a pápasághoz képest minden intézmény gyermekkorát éli és a pápaság megéri még annak pusztulását. „És ha majd egykor talán egy újzélandi utazó a Themze hídjának tört ívéről a londoni Szent Pál-templom romjait vázolja, a pápa katedrája a krisztusi jóslat szerint még mindig állni fog."

*

De még ennél is sokkal veszélyesebb és emberileg szólva kockázatosabb vállalkozás volt, mikor a feltámadott isteni Mester húsvét vasárnapján a penitencia szentségét, a gyónást alapítja.

Ehhez ugyanis meg kellett teremtenie a bűnbánót, a gyónót és a gyóntatót. Először is alkotnia kellett a gyónót.

Nem kis feladat! Gondoljuk csak az embert a maga gőgjében, abban a fagyos hallgatásban, amellyel oly jól el tudja torlaszolni lelke kapuit, ha azt akarja, hogy be ne hatoljon oda senki. Gondoljuk csak meg: ennek az embernek azt mondani: „Gyere, most letérdelsz egy másik ember lábához és amit eltitkolsz barátod előtt, amit rejtegetsz hitvesed vagy szülőd előtt, amitől pirulsz önmagad előtt, most elmondod neki térdenállva." Ezt kellett megmondani, megparancsolni a gőgös embernek. És Jézus meg merte tenni dédelgetés nélkül, fortély nélkül, mondhatnám nyerseséggel. Szóval oly módon, ahogy legkönnyebb kudarcot aratni.

Hozzá két olyan törvényt adott, amelyeket emberileg lehetetlen megtartani: Mindenkinek! Mindent!

Mindenkinek, aki vétkezett, gyónnia kell, pedig ki mentes közülünk a bűntől? Akármily idős, tehetséges, tapasztalt. Ha roskadozik az érdemrendek súlya alatt, ha a trón lépcsőjén áll, vagy trónon ül. Mindegy! Le kell térdelnie a sok tekintetben nála igénytelenebb, ugyancsak bűnös ember előtt... És ha az illető pap, püspök vagy pápa, vagy a szentség nimbuszával övezett. Mindegy! Nincs kivétel.

És minden bűnét meg kell gyónnia. Ha még csak az olyan vétkeket kellene megmondania, amelyek a megrögzött gonosztevőket is vallomásra ösztönzik, hogy lelkükön könnyítsenek, de a rejtett hibákat is, amelyeket talán nehezebb leleplezni, mint a cégéres gonosztetteket. Valóban ez a követelés emberileg szólva reménytelen vállalkozás.

De ennél is sokkal nehezebb gyóntatót találni, illetőleg megalkotni. Emberrel elfogadtatni ily hivatást! Mily remekké kellett átteremteni azt az emberi szívet, mely oly szép, de oly rút is tud lenni, hogy erre a hivatásra, feladatra alkalmas legyen! A papban emberi szívet úgy kellett átalakítani, hogy az már ne legyen tisztán csak emberi.

Nem szabad, hogy valami kifárassza a gyóntató szívét. Semmi gyarlóság, rút vétkek, közönségesség, korlátoltság. Aztán egyetemes szeretettel kellett ezt a szívet eltölteni, olyannal, amellyel a gyóntató szereti a gyermekded, tiszta lelket, de szereti a rablógyilkos lelkét is. Olyan szívet kellett teremteni, amely leszáll a börtön sötétjébe, de felszáll a trónig is, ha ott megmentendő lélek vár reá. Tiszta szeretettel kellett ezt a szívet elárasztani, hogy szeressen viszontszeretet nélkül. Tűz és jég legyen egyszerre. Mert minő szerencsétlenség volna a lelkekre, ha nem volna tűz, és mily veszély önmagára, ha nem volna jég.

Mindeme adományokhoz még az abszolút titoktartás ajándékát is kellett csatolni. Ajkat kellett alkotni, mely soha meg nem nyílik, lelket, amelyet soha semmi meg nem félemlít, szívet, amelybe a szomorúságnak és nyomorúságnak nyomasztó hegyei süllyedhetnek el a nélkül, hogy valaha napfényre jönnének. A papi szív tengerszem a hegytetőn. Követ dobunk belé, de mélyéről a hallgatódzó fül a legkisebb nesznek sem jön nyomára.

Csakugyan voltak papi szívek, amelyek szeretetben, tisztaságban nem állták meg a próbát, de olyan egy sem akadt, még az eretnekségben, szakadárságban, forradalmak tivornyáiban és a láz vagy téboly őrjöngéseiben sem, amely a gyónási titkot elárulta volna.

A gyónás isteni eredetére vall továbbá annak fenségesen szép és bölcs szerkezete is. — Avig-

nonban van egy híres feszület. A művész ugyanazon krisztusi arcon szerencsésen kifejezésre juttatja a halál fájdalmát és a feltámadás reményét, dicsőségét. Ilyen kettős elemből tevődik össze a gyónás is. Egyik oly nélkülözhetetlen, mint a másik.

Plátó, a pogány bölcs Krisztus előtt négyszáz évvel már megsejti mind a kettőt. A fájdalmas oldal szükségességét elismeri, mikor így ír: „Aki igazságtalanságot követett el (vagyis vétkezett), jelentkezzék ott, ahol megfelelő fenyítéket kaphat és siessen a bíróhoz, mint valami orvoshoz. Vádolja be nála önmagát és ne titkolja vélkét, vallja meg azt nyiltan, hogy megbűnhödjék érte és így visszanyerje egészségét. Vegyen erőt magán, emelkedjék felül minden félelmen. Szolgáltassa ki magát az igazságosságnak. Behúnyt szemmel, elszánt lélekkel, nemes szívvel, mint orvosnak engedje át magát, hogy elszenvedje a metszést és égetést. Törekedjék a jó és szép után, nem törődve a fájdalommal. És ha az elkövetett vétek ostort érdemel, álljon ki, hogy elszenvedje azt, ha bilincset, nyujtsa oda a kezét, ha bírságot, fizesse le, ha száműzést, vesse magát alá, ha halált, viselje el. Ő legyen az első, aki tanúságot tesz önmaga ellen és megnyitja ajkát, hogy bünei bevallása által megszabaduljon a legnagyobb rossztól, az igazságtalanságtól." (Georgias.)

Tartott-e valaki szebb és okosabb védőbeszédet a gyónás mellett, mint ez a pogány? Az okát is megadja, hogy a bűnösnek miért kell önmagát vádolnia, „nehogy — úgymond — az igazságtalanság (a vétek) nyavalyája a lélekben megöröködve titkos, gyógyithatatlan romlást idézzen elő". (U. o.)

A gyónás vigaszos oldaláról pedig szinte kár hosszas érvelésbe bocsátkozni. Csak a tapasztalásra kell hivatkozni. Ó, ha Plátó ezt tudta, látta, tapasztalta volna, milyen dicshimnuszt zengett volna róla! Hadd szólaljon meg helyette korának egyik legnagyobb tudósa, lángelméje, a protestáns Leibnitz († 1716):

„A jámbor gyóntatót úgy tekintem, mint a lelkek üdvének dicső eszközét. Mert tanácsai irányt adnak érzelmeinknek, szavai szemünk elé állitják hibáinkat, visszatartanak a bün alkalmaitól, eloszlatják kételyeinket, felbátorítják csüggedt szellemünket, végre elüzik vagy legalább enyhitik a léleknek minden baját. Ha nehéz a földön valami jobbat, dicsőbbet találni, mint a jóbarát, minő boldogság lehet olyat találni, aki isteni szentség pecsétje alatt köteles titkot tartani és lelket megsegiteni." Pedig Leibnitz személyesen nem is tapasztalta mindezt, de lángelméje bizton következtette. Beszéljen tehát valaki, aki a saját tapasztalatára tud hivatkozni:

Guérin Eugenia híres irónő Leibnitznek imént idézett szavaihoz a következő megjegyzést fűzi: „Ezt a mennyei barátot én megtaláltam. Miért is távozásának híre mélyen megszomorit. Szomorú vagyok és bánatom sirásra fakaszt. Másnak el se mondhatom, mert könnyen félreértenének. Mit tudja a világ, mi az a gyóntató, lelkünknek ez a barátja, meghittje, orvosa, világossága. Ember, aki minket köt vagy old, nekünk békét szerez, megnyitja az eget. Akivel térdenállva beszélünk, akit mint Istent, atyánknak nevezünk, mert csakugyan a hit istenné, atyává teszi őt számunkra. Boldogtalan én, ha lábánál térdelve mást látok, mint Jézus Krisztust, aki Magdolnát hallgatja és sokat megbocsát neki, mert nagyon szeret."

A protestáns Staël asszony pedig így ír: „Ó, mit nem adnék, ha egy katolikus gyóntatószékhez térdelhetnék!"

Az ugyancsak protestáns Neville pedig: „Ki nem tekintett volna irígy szemmel a gyóntatószékre? A lelkifurdalások keservében, az isteni bocsánat felől bizonytalanságban, ki ne óhajtott volna ajkat hallani, amely Krisztus hatalmával azt mondja neki: Menj békében, bűneid meg vannak bocsátva."

Végül az elmondottak illusztrálására egy eset, amelyet Bougaud püspök így beszél el:

1793 július 22-én sok olyant vitt a francia kommunista forradalom a vérpadra, akiknek egyetlen bűnük társadalmi állásuk volt. Ezek közé tartoztak Noailles tábornagyné, menye, D'Ayen hercegnő és unokája, Noailles grófnő, alig huszonegy éves, angyali lélek, bübájos szépség. Elfogatásuk előtt egy agg lelkész többször felkereste őket, hogy az előre sejtett, fenyegető vértanúságra előkészítse.

Megígértették vele, hogyha majd a vesztőhelyre hurcolják őket, ott lesz az úton, hogy az utolsó feloldozásban részesítse.

A jó, de félénk, öreg pap eleinte szabódott, de aztán megígérte. Abban állapodtak meg, aznap kék ruhát és vörös köpenyt fog viselni, hogy a tömegben felismerjék őt.

Ott is volt a pap kék ruhában és piros köpenyben. Nézi az áldozatokat, keresi tekintetüket. De azok a tömegben nem veszik észre. A pap kétszer eléjük fut, majd egy mellékutcán átszaladva megint eléjük kerül, de mindhiába. Már-már csügged. A tömeg egyre nő.

Ebben a pillanatban gondviselésszerüleg kitört a vihar, amely a börtönből kijöttük óta morogva kisérte őket. Szörnyű villámok hasogatják a fellegeket. A zápor csak úgy szakad. A tömeg erre oszlik, kiki menekül a kapuk s a fedél alá. A gyászkíséret azonban, bár lassított menetben, folytatja útját a vérpad felé. Az ifjú Noailles grófné erre észrevesz valakit, aki a szakadó záporban ott futkos a szekér körül, kék ruhában, piros köpenyben. Int anyjának és nagyanyjának: „Itt van! Itt van!" A pap is észreveszi, hogy tudomást szereztek jelenlétéről. Egyik utcafordulónál elhelyezkedik és várja őket. Szemük találkozik, lelkükkel megértik egymást. És, mert a nemes áldozatoknak keze hátra van kötve, mint a pap beszéli: „lehajtják fejüket a töredelem, a megilletődés és reménység oly kifejezésével, amely engem elragadott. Kiterjesztem kezemet, elmondom a feloldozás igéit. És ekkor látom, mint emelik fel fejüket és minő boldogság sugárzik le arcukról. Ha most szabadságukat jelentené valaki, nem okozna nekik nagyobb örömet."

*

Talán e néhány gondolat segít majd minket, hogy annak a nagy eseménynek, amely húsvét-este az utolsó vacsora termében lejátszódott, óriási jelentőségét, magunkra és az egész emberiségre, megsejtsük.

Újulás sodrában

Irta: Pintér József

A vén föld mostanában őserejének vajúdó kinjai között tavaszi, nagy metamorfózisát éli. A természet mélyenfekvő fókuszából felfakadó titkos erők már megemelték a tél köpenyét, hogy fagyosráncai közé ingerkedve tűzhessen be a nap aranysugara és hogy alábújhasson a messziről jött tavaszi szellő csókos fuvallata.

Megszünik a barázdák nyugovása, fáknak pihenője, bogárvilág hosszú álma. Szétomló rögök barna bársonyából zsendül a mezők zöld palástja. Pattanásig feszül rügy és bimbó. Mert duzzasztja a tavasz az élet szeretetével. Mint ahogy duzzasztja a réteket is illattal. A firmamentumot derült kékséggel. A fecskét fészekrakó ösztönnel. Az ibolyát a kikelet sóhajával.

A tavasznak e heroldjai mind világgá kiáltják az életvágy titokzatos lüktetését, mely még az embert is magához szédíti. Minden örül, pezsdül, dalol, hevül. Színek s fények sodorják egymást. Ki volna annyira érzéstelen, hogy az áprilisi éledezések titkai meg ne hatnák s a megújhodás nagyszerűsége el ne bűvölné?

*

A léleknek is van tavasza, újjászületése. Van olyan elindulása, mikor a kopott s elnyűtt szív könnyeken és elesettségeken át is újra hiszi és érzi, hogy ott benn bimbófakadás van, új élet, új öröm, új cél és új boldogság. Ez a megújhodás pedig nem más, mint a léleknek benső változása arra az állapotra, melyben az Isten előtt szeretetetreméltóvá lesz.

Az embernek őseredeti hajlandósága van a rendezett lelkiállapotra. Még bukásaiban sem veszíti el a tökéletesség jobb csíráját és maradványait. Hát ebből az ősi mélységből indul el a lélek tavasza. A bün telének semmiféle erőszakoskodása sem akadályozhatja meg beköszöntését, mikor ráhull az Isten kegyelmének lelket keltegető napsugara, harmata, bársonyos erintése. Ekkor aztán a lélekből mindennap istenes szándékok új rügye pattan ki. Új érzések hajtásai fakadnak. A lélek gallyain szinte kicsordul a buzdulás, a javulás, az újulás élete.

És ennek a lelki tavaszodásnak is van heroldkiáltása. Van hiradó szava annak a ráeszmélésnek, hogy az ember Isten kegyelmével újulás sodrába került. E kiáltó szó az önvád, a beismerés szava, az Isten előtt való megalázkodás mondata. Bibliás formája Dávid király ajakáról a heteus Uriás feleségével való házasságtörése után így szállott el: „Vétettem az Úr ellen!" ... (Kir. II. 12, 13.) A hevesvérű, tűzlelkű Szent Péterről pedig azt jegyezte fel az evangélista, hogy a csodálatos halfogáskor térdreomolva a szentséges Jézus előtt, így kiáltott: „Bűnös ember vagyok, Uram!" (Luk. 5, 8.) Simpson tanár egyike volt Amerika leghíresebb feltalálóinak. Fiatalkorában pékinas volt s ebből a sorból küzdötte fel magát neves tudóssá. Egyszer megkérdezte őt egy ujságíró, hogy felfedezései közül melyiket tartja a legértékesebbnek?

Simpson így felelt:

A legértékesebb felfedezésem az, hogy bünös vagyok és hogy Jézus Krisztus az én Megváltóm!

*

Bűnös ember vagyok! Ennek átlátása nélkül nincs igazi megtérés. Ez olyan kiáltás, mely csak a szív mélyéről fakadhat. S itt a kiinduló pontja a lélek tavaszának, újjászületésének. Mert ez a vallomás azt mutatja, hogy az erkölcsi érzés az emberben még nem aludt ki teljesen. Tehát van még alap, amire épiteni lehet. De aki nem tudja magát a bünösök közé sorolni, az sohasem lesz megigazulttá. Az életjobbitás útját az ember mindig azzal kezdi, hogy magát bünösnek ismeri el és igy beszél Istenhez:

— Uram, egész életemben nem sok egyebet tettem, mint csak rosszat. S mindig abban fáradtam, hogy meggyőzzem magam arról, hogy a bün nem egyéb, mint jelentéktelen gyengeség, mint megbocsátható gyarlóság s hogy igazán nem sokat nyom a latban. Mindig kerestem okot, mellyel törvényesithessem ösztöneim követeléseit. Gondom volt rá, hogy a felelősség súlyos pallosának vágását kivédjem. Ürügyeket teremtettem arra, hogy a mások terdén nőtt életének példája után mohón hajtsam fel a bünök édes serlegét. Kibeszéléssel, félrenézéssel és kézlegyintéssel intéztem el a lelkiismeretem szavát, csakhogy ne kelljen elkezdenem életem megjobbitását.

— De hiába! Mert rút felfogásom várának érckapuján, Uram, kegyelmed bárdjával nyilást vágtál Magadnak, melyen át beléptél lelkembe. És a Magaddal hozott nagy fény átvilágitott önámitásom vértjén s ránéztem a lelkemre. És láttam, hogy a vétek milyen mélyen a szivembe mart. Megéreztem, hogy milyen nyomorúságos dolog a lelkiismeret igazságtevésével alkudozni. Magamra eszméltem, hogy lelkierőmnek mily nagy deficitjével kell felállanom az élet játszóasztalától. Rádöbbentem, hogy mennyire megcsaltam magam, mikor mindig azzal mentegetődztem, hogy: nincs bünöm!

— Hát most letépem magamról az álarcot: Uram, bünös ember vagyok! Ennek a tudatnak súlya alatt fogom járni e siralomvölgyet, melyen át Feléd akarok ezután tartani. Hálásan köszönöm kegyelmednek, hogy ha talán sokára és lelkileg lerongyolódva is, de végre szent kereszted tövébe érkezhettem. Itt már megértem, hogy miért nem szabad különbség nélkül mindent cselekednem. Alázatosan vallom, hogy életemnek egyetlen törvénye csak az lehet, hogy a Te akaratodnak engedelmes szolgálattevője legyek.

— Uram, szivemnek ezt a tavaszba sodort, újulásra fordult irányát vedd gondjaidba, mert virágozni s jó gyümölcsöt akarok teremni. Kegyelmed nedvkeringésével, irgalmad napsugarával, szereteted harmatával növeld a lelkem gyenge hajtását, hogy előbbre-törekvésem majd az ősz áldás adakozásával fejeződhessék be. Hogy imádkozva, sirva, Téged békitve s porig borulva érjen meg lelkem gyümölcse: az örök s szent boldogság! Uram! tartsd rajtam a szemedet! És ha eddig nem adtam oda Neked mindent, amit adhattam volna, most igérem, hogy ezután megteszem. Mert a boldogság erős ösztönével érzem és tudom, hogy ha jó leszek, Te nem teheted meg, hogy engem szivedre ne szoríts!

Aki szórni akar — gyüjtsön!

Irta: Raoul Plus S. J. Fordította: G. A. M.

Bár sejthetnők meg Krisztus vágyódását, hogy az elmélkedő imádság titokzatos csendjében közölhesse velünk a világ megtérítésének titkát.

Az isteni Mester vágya: folyton apostolaival lenni, s az apostolok vágyódása: szüntelen egészen közel lehetni az Úrhoz. Az első vágy megtartotta örök aktualitását, de hányadán vagyunk a másikkal? Vágyódunk-e mi is a Mester közelsége után szüntelenül? Mindig van időnk világi szórakozásokra, földi teendőkre, de Istennel meghitt együttlétben tölteni egy kis időt, erre nem érünk rá.

„Korunk elvesztette a magány titokzatosságát" — mondja Schwob René. Mennyire igaza van! „Minden bajunk onnan ered, hogy nem tudunk egyedül lenni", — jegyezte meg már La Bruyire. — „Innen a játék, a szórakozás, a bor, az asszonyok, a rágalmazás, az irigység; Istennek és saját magunknak elhanyagolása." S hozzátehetjük még: az apostolkodás elhanyagolása is.

Renan bizonyos iróniával mondta Clémenceauról: „Meglátszik rajta, hogy nem elmélkedik." Tevékenykedni, írni, beszélni, mindez mirevaló, ha az elvetett mag meddő?

*

A csendről, az imádságos csendről beszélünk, mely telitve van Istennel, melyet Faber a nyolcadik szentségnek nevez. A csend a források országa, atyja minden termékeny szónak, tettnek.

A természetfelettibe elmélyülés a bensőséges összeszedettségből, az elmélkedésből fakad. Ha beszélünk, tevékenykedünk, akkor költekezünk, s ha hallgatunk: imádkozunk, gyüjtünk. Csak éjtszaka fedezzük fel a csillagokat . . . Boldogok, kik nem félnek attól, hogy pazarolják idejüket, ha visszavonulnak a nappal sürgésforgásától és fel merik keresni a magányt. Ott tárul fel előttük az ég. S hogyan beszéljünk az égről, ha sohasem „láttuk"?

India egyik bölcsésze, Dhon Gopal Mukerji, elmondja könyvében, hogy miután tizenkét évet töltött Amerikában különböző diplomák megszerzése és politikai tanulmányok miatt, egyszerre megdöbbent: felfedezte lelkének nagy szegénységét. „Mikor felmentem a new-yorki Town Hall emelvényére s ránéztem hallgatóimra, majd saját szivembe tekintettem, megdöbbenve fedeztem fel, hogy nincs bennem küldetés. És tisztán hallottam a belső szózatot: „Térj vissza Indiába és a Szentség lábainál újítsd meg lelkedet."

Egy napon e bölcsész előtt említést tettek Wilsonról, az Egyesült Államok elnökéről: „Ez a tizennégy pontos ember szent?" — kérdezte. — „Átelmélkedett-e legalább egy évig egy-egy pontot? Elég soká böjtölt-e és imádkozott-e Istenhez, hogy minden pontot átitasson természetfeletti élettel?" — „Nem, Uram, se nem böjtölt, se nem imádkozott tizennégy éven át." Átszellemült arccal jegyezte meg: „Hogyan lehetséges egy gondolatot bevésni az életbe, melynek nem szenteltünk előbb számos elmélkedő, áldozatos évet?!"

Minek annyit beszélni, ha „nincs küldetésünk". Csak beszélünk s nincs mondanivalónk!

*

A világháború folyamán a Szibériába került foglyok, hogy fogságuk végtelen óráinak unalmát elűzzék, zongorát, irógépet, Morse-készüléket rajzoltak maguknak . . . S különösen fájdalmas óráiban a zongorista átszellemült arccal csusztatta végig ujjait a néma billentyűkön, fejével ütve hozzá a taktust. A másik szenvedő képzelt irógépén kopogtatta láthatatlan kérvényeit nemlétező papíron, vagy játszott a harmadik képzelt Morse-készülékén, kockázat nélkül ütemezvén híreit, hisz csak álmaiban léteztek . . .

Amit ezek a foglyok unalomból és érthető lélektani okból tettek, nem ugyanazt teszem-e én is olykor öntudatlanul vagy tiszta szándék hiányából?

Áradozom, tevékenykedem, mozgásba hozom lábaimat, kezeimet, fejemet, nyelvemet — de mindezen tevékenységnek mi a célja, mi az eredménye? Igazán Istenért dolgozom? Nem csak természetes tevékenységi vágyból, vagy más földi indítóokból? Mily szerencsétlenség lenne rámnézve, ha a végén rám illene a félelmes értékelés:

Csak néma billentyűket mozgattam, nem írtam be életem könyvébe semmit, hirszolgálataim kapcsolódás híjján nem értek el senkit! Üresség! Üresség! Meddő munka!

*

Jó hasonlat arra, hogy hogyan lehet beszélni a nélkül, hogy valamit is mondjunk, az a tréfás jelenet, melyet D'Ormesson Vladimir mesél el a dániai udvari életről, hol atyja követ volt: „Mikor az udvar színházba ment, a felvonások közötti szünetben mindig azt a benyomást kellett kelteni, hogy érdekes témákról tárgyalnak. S hogy ezt a látszatot keltsék, a fenségek elhatározták, hogy százig számolnak felváltva. Egy, kettő, három, négy, öt . . . mondta a királyi herceg. Hat, hét, nyolc, kilenc, tíz, . . . felelt rá a királyi hercegnő . . . tizenegy, tizenkettő stb. . . . szólt közbe Ingeborg hercegnő . . . s így folytatták. „Milyen jó kedvük van ma este királyi fenségeinknek" — állapította meg az elragadtatott publikum."

*

Gandhi megmagyarázza nekünk, hogy: a Szentség lábainál hogyan kell megújitani lelkünket, ha a világnak oly küldetést akarunk hirdetni, mely érdemes a meghallgatásra. Egy cluny-i apáca elbeszélte, hogy mennyire épült útitársaival együtt India nagy megmozgatójának összeszedettségén és áhítatba merülésén, mikor együtt utazott vele hajón. Gyakran visszavonult a hajó hátsó födélzetére és szemeit vagy lehunyva, vagy ég felé emelve bensőséges elmélyedésbe merült. „Az imádság — magyarázta az érdeklődőknek — életem leglehetetlenebb helyzeteiben erkölcsi és fizikai üdvömre volt. Istenbe vetettem magamat s ilyenkor tántoríthatatlan béke ömlött lelkembe, a legnagyobb ellenkezések közepette is. Ma akár fogva vagyok, akár szabad, jólétben vagy nélkülözések közepette, akár engedelmeskednek nekem, akár megvetnek, dicsőítve vagy kigúnyolva, a legboldogabb halandó vagyok, hiszek az Istenben és átadom neki magamat. Minél inkább

szilárdul hitem, annál ellenállhatatlanabbá válik bennem az imádság utáni vágy . . . Csak a bensőséges imádság elégíthette ki szomjúságomat Isten után. Úgy vélem, hogy egy Istent szerető lélek nem tud eléggé betelni imádsággal."

Mily lecke ez a katolikus hit apostolai számára!

Duhamel György azon vágyának ad kifejezést, hogy valahol, távol a lármától, létesítsék a „hallgatás nemzeti parkját". Ezt az intézményt nem kell megalkotni. Már régen létezik, nem is egy belőle. Az összeszedettség, a hallgatás e házának, a lelkigyakorlatos háznak nem vagyunk hiányában. Csak rajtunk múlik, hogy kellően kihasználjuk. És, ha lehetetlen felkeresnünk a lélek nyugalmának és termékenységének ezen áldott otthonait, legyünk annyira találékonyak, hogy a lárma közepette teremtsünk magunknak egy kis csendes remeteséget. „Lesz mindig magány azok számára, kik méltóak rá" — jegyezte meg Psichari.

Péguy a következő sorokat írta Psicharinak Sudánba: „Ön, aki tudja, mi a sivatag, ki közülünk egyedül hallotta a csendet . . . ki a mai modern korban egyedül tudja, hogy mi a csend és mit jelent hosszú hónapokon át hallgatni a csendet. Ön, aki tudja, mi a lélek magánossága s ki egyedül megmérte és meg tudta mérni ennek mélységeit, ki közülünk egyedül tudott elmélkedni a valódi magányban, aki szemlélte a primitív népeket, a kezdetleges teremtést, a rügyező természetet, aki hallgatta a lélek hallgatását és meglelte lelke eredetiségét . . ."

Ilyen az állami műipariskola növendékeinek egy csoportja is. Minden reggel, az általános felkelés előtt összegyűlnek egy tanteremben vagy az udvaron, hogy közösen végezzék el elmélkedésüket. Egyikük megjegyezte: „A lelkiélet nagy nehézsége, hogy csak néhány percünk van az elalvás előtt, s reggel sietnünk kell jobban, mint a többinek, hogy néhány pillanattal a csengetés előtt kimehessünk a műtermek udvarára, hogy ott az elmúló éjtszakában Istenre gondoljunk, s neki ajánljuk a hajnalpírban közeledő napot . . ." S hozzáteszi: „A bensőséges lelkiélet feltétlenül szükséges minden igazán sugárzó cselekedet véghezviteléhez." . . . A többiek is hasonlókép vélekednek: „Többen nehéznek találják a feladatot és alázatosan bevallják aggodalmukat. Ez bizonyítja, hogy a megváltás művét csak kiváló, természetfeletti eszközökkel lehet véghezvinni. Minél többet gondolkodom e fölött, annál inkább belátom, hogy nem mindennapi lelkiéletre van szükségünk . . ." Ezek közül valamelyik, kikerülve az életbe, így nyilatkozik: „Iparkodom életembe több hallgatást és több imádságot belevinni. Vasárnap és utazás közben több időt szentelek az elmélkedésnek és lelkiolvasmánynak. Hétközben felőrli napjaimat a munka, csak este, a templomban, az Oltáriszentség előtt biztosíthatok magamnak rövid, csendes pillanatokat. Ez napom leghasznosabb negyedórája. Ezzel érek el valamit . . ."

*

Szép példát adott a világnak napjaink két nagy államférfia: I. Albert belga király és Dollfuss kancellár.

Mikor Albert király komornyikjával elindult palotájából nemsejtett utolsó útjára, autóját megállította a Congrés-tér közelében.

— Várjon rám — mondta egyszerűen inasának s kiszállva autójából, a „Névtelen katona" mécsese előtt megállt s tíz percig elmélkedett.

Alig egy óra mulva a király halott volt s éjtszaka ugyanazon hely előtt vitték el ágyútalpon holttestét, ahol elmélkedett. Sok szép vonást hoznak fel a nagy uralkodó dicséretére, de alig ismerek olyanokat, melyek jellegzetesebbek lennének értékelésére, mint ez az elmélkedése. Szokása volt az elmélkedés . . .

1933 májusában az osztrák köztársaság elnöke felajánlotta Dollfussnak a kancellári állást. Azt válaszolta rá: „Holnap megadom a választ." S kiment egyedül egy külvárosi templomba, s a kitett Oltáriszentség előtt letérdelt. E fontos ügyben Istentől akart tanácsot kérni ez a buzgó keresztény. Csak Istentől. Reggelig mély imába merülve maradt a templomban. Felvilágosított értelemmel látta ekkor kötelességét és visszament az elnöki palotába, a kancellári állást elfogadta.

*

De nemcsak a nagy elhatározások pillanatában kell imádkozni, hogy hathatósan cselekedjünk, hanem mindenkor. Mindennap. Kell, hogy az apostol minden napjába be legyen ékelve az Isten lábainál töltött összeszedettségnek meghatározott ideje. Ha megszokjuk, bár megerőltetéssel is, hogy naponta elvégezzük elmélkedésünket, a szokás folytán elsajátítjuk az elmélkedés művészetét, melyet aztán minden pillanatban végezhetünk, különösen felebarátunkkal érintkező fontos órákban . . .

Az evangéliumban gyakran szemlélhetjük isteni Mesterünket, amint egy fontos cselekedet előtt magába száll, szemét égre emeli. A tizenkettő megválasztása előtt visszavonul a hegyre imádkozni és az éjtszakát társalgásban tölti Istennel.

Mily lecke ez számunkra! A helyett, hogy készületlenül belevessük magunkat a munkába, időközönkint mérsékeljük tevékenykedésünket, tisztítsuk meg szándékunkat és emeljük lelkünket Istenhez. Mikor az apostolok képzésére került a sor, az isteni Mester még buzgóbban használta az imádság segítőeszközét. Mintha azt akarná mondani: hogyan is lehetne emberi akaratunkat alakítani, ha nem esdjük rá előzőleg Isten különös segítségét. Hogy tanítványai számára apostoli sikert is biztosítson, így imádkozik az Úr: „De nem csupán ő érettük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő szavaik által hinni fognak énbennem . . ."

Az „Apostolok Cselekedetei" különös dicsérettel emlékezik meg Szent Istvánról, az első keresztény korszak diakonusáról: — „Telve volt malaszttal és erővel." „Telve hittel és Szentlélekkel", mert Isten eszköze volt, hatással bírt a lelkek felett.

Chateaubriand egy művében egy tanulót ecsetel, aki mindenekfelett a cselekvést magasztalja. A könyv főhőse így válaszolt neki:

„Minden, ami az embert eltávolítja a szemlélődéstől, eltávolítja az egyenes úttól, mely a hatalom felé vezet. A szentek, Bruno, Bernát, Benedek, a folytonos elmélkedésben találták meg gigantikus lelki fejlődésük titkát." „És mi más a tett, — folytatja — mint az eszmény vetülete? És a cselekvésnek nagy emberei nem voltak-e egyben a szemlélődés óriásai is?"

— Tehát akkor ki kell üresíteni bensőmet? És ha bennem tátong az ür, mi marad nekem?

— Az ürben, mely így támad bennem, várj Arra, ki öröktől fogva van.

Aki mindenből kiüresített szívében hajlékot ad az egyetlen Valóságnak, lehetetlen, hogy nagy hatással ne legyen korára és környezetére.

Minél inkább érezzük a vágyat, hogy sokat adjunk, annál gyakrabban kell az örök forrásból merítenünk.

Az Üdvözítő beszédén, tanításán átsugárzott istensége. Az apostol beszédén kell, hogy megérződjék, hogy Isten él lelkében. Ha pusztán csak ember, jobb, ha hallgat.

Istenkeresés

Irta: Polgár András S. J.

Az őskeresztény időktől kezdve nemcsak mint hitigazság, hanem mint tapasztalati tény is élt a meggyőződés, hogy a megtérés elsősorban a kegyelem munkája. A gondolkozó, kutató emberi ész előkészíti ugyan a lelket, az akaratot a hit tényére, de magát a hit erényét Isten önti a lélekbe. Míg Isten e kegyelmet nem folyósítja, a léleknek mégannyi munkája, öntevékenysége is csak vergődés, sötétben tapogatódzás, eredménytelenség. A tudományos búvárkodások, filozófiai rendszerek tanulmányozása mind zsákutcába vezetnek, ha Isten nem siet a lélek segítségére. Kegyelmének érintésére egyszerre világosság gyúl ki a lélek mélyén, összeomlanak a kételyek, minden egyszerűvé, természetessé, magától érthetővé válik és biztonság, béke, nyugalom tölti be és boldogítja az előbb még vergődő lelket.

De ha a hit Istennek természetfeletti ajándéka is, a lelket öntevékenysége, Istent kereső buzgalma és vágya előkészíti, alkalmas talajjá teszi a hit kegyelmének befogadására, és teljes kivirágzáshoz segíti.

A kegyelem működésére érdekes, tanulságos, lélekmegfogó példát adnak azok a megtérők, kik öntudatosan, szívós kitartással keresik az igazságot és Isten kegyelmének érintésére kigyúl lelkükben a hit és fényénél megtalálják Krisztust és meglátják tanításának örökértékű, boldogító igazságait és erejét. Megkapó az amerikai John Moody, a „Moody Investors Service" igazgatója megtérésének története, saját vallomásában. (Példát vehetnének tőle a hitetlenek, hogyan készíthetnék elő a kegyelem útját. Ha elfogulatlan lélekkel csak egyszer is áttanulnák a katolikus hit igazságait, az Isten kegyelme bizonyára nem késne, de sokan még erre is lusták . . . így hát nem csoda, hogy hitetlenek vagy közömbösek maradnak!)

E konvertita tudományosan képzett ember. Nincs a modern filozófiának az az útvesztője, amelyet ki nem próbált volna. Egyedül csak a katolicizmussal nem ismerkedett meg. Nevelése és az a társadalmi kör, amelyben élt, távol volt a katolicizmustól. A protestáns, zsidó és egyéb nemkatolikus üzletemberek elfogultak voltak a katolicizmussal szemben: vénasszonyos pietizmust vagy egy meghaladott világnézet maradványát látták benne. A katolikusok közül pedig, akikkel dolga akadt, többen csak névleg voltak azok, részben pedig követve a katolikus intelligencia rossz szokását, a társadalmi érintkezésbe nem vonták bele a hitbeli meggyőződés felcsillantását. Nagyon érdekes ennek a hosszú éveken át filozófiai tanulmányokat végző intelligens embernek hosszas vergődését szemlélni, és e küzdelmekben alkalmas talajjá vált lelkében a kegyelem munkáját, a hit lángralobbanását és a katolikus vallás ölén lelt békéjét, boldogságat látni saját vallomásán át.*

*

„Ez lesz az utolsó, amit én tenni fogok — mondtam mindannyiszor, ahányszor valakinek katolikus vallásra térésérol hallottam. Én az episkopális egyházban nevelkedtem, de nagykorúságom idején elhagytam. Foglalkoztam a protestantizmus minden válfajával s mikor egyik sem elégített ki, panteista lettem. Természetemnél fogva hajoltam a bölcselkedésre, harmincéves koromban már nem elégített ki a panteizmus sem. Ezután William Jamest és követőit ismertem meg. Ettől az időtől kezdve már semmiben sem hittem. A szó igazi értelmében modern ember voltam. Egy idő multán beláttam, ami minden gondolkodó embernek feltűnhetik, hogy lehetetlen boldognak lennem, ha elfojtom lelkiismeretem szavát. 1900-ban Herbert Spencer felfogásához szegődtem, majd újból William James világnézetét fogadtam el, de csak azért, hogy rövid idő mulva már Santayama György nézetét valljam. Aztán sorrakerült Bergson, majd Freud, ki pszichoanalízisével végleg megsemmisített bennem mindent. 1920-ban arra jöttem rá, hogy az egész filozófia nem ér egy fabatkát sem. Már nem tudtam, mit higgyek, nem értettem meg az élet problémáit. Lelkem oly állapotba jutott, melyet a legtöbb ember átél, ki a dolgok mélyére akar hatolni: úgy tűnt fel nekem, hogy állandóan körben szaladok és nincs abból kiút. A hiba oka az, hogy az átlagember hajlik arra, hogy a tekintélynek higgyen, éspedig oly tekintélyeknek, kik önmagukat teszik azzá. (Minden ok és jog nélkül vetik el a katolikus vallást, de nem tudnak helyébe jobbat adni. Sokan hivatottaknak érzik magukat arra, hogy sajátgyártotta vallásukat rákényszerítsék az emberekre és hogy elvessék a kétezer éves tanokat.) Még emlékszem rá, hogy azért lettem darvinista, mert ezek a nagy tudósok azt állították, hogy a darvinizmus tudományosan megalapozott. Spencernek is ezért hittem. De egy idő mulva felvetődött bennem a kérdés: vajjon ezek az emberek olyan biztosan tudják-e a dolgokat?

1922-ben egy egyetemi tanárral vitatkoztam ezen. „Ha tudnák az emberek, — válaszolta — hogy a nagy kérdésekre nézve mi sem tudunk többet, mint ők! Igaznak állítunk valamit, de aztán saját állításaink kompromittálják annak igazságát." E kijelentés gondolkodóba ejtett. Visszaemlékeztem, hogy banktisztviselő koromban mily nagy tekintély volt előttem politikai és társadalomtudományi téren egy-két nagy ember, de idősebb koromban már megláttam gyengéiket is. És most ugyanezt mondja a bölcselkedőkről is egyetemi tanár barátom!

E lelkiállapotomban került kezembe Chesterton: Orthodoxiája. E könyv tanított meg nevetni a modern filozófusok és vallásalapítók felett. De magamban azt gondoltam, hogy mégis csak kell,

* John Moody megtérésének történetét Lamping: Menschen die zur Kirche kamen című könyve számára írta le.

hogy legyen felelet az élet nagy kérdéseire. De hol találom azt meg?! Azt beláttam, hogy az eddig ismert vallásrendszerekben nem lelem fel. De hát akkor hol? A katolicizmussal nem próbálkoztam. Hogy miért? Tele voltam vele szemben előítélettel. Arra tanítottak, hogy a katolicizmus olyan dolog, mellyel sohasem szabad foglalkozni.

Így folyt tovább az életem. Ötvenéves lettem és mindenben csalódtam, amiben a helyes feleletet igyekeztem megtalálni. De azért nem hagytam fel a kutatással. S íme, közeledett az idő, hogy megtaláljam az igazságot.

1927-ben Bécsbe kerültem egy barátomhoz. Üzleti ügyeket kellett elintéznem. Egyik napon egy bankigazgatóval volt találkozóm, ki nem jött el a megbeszélt időre, s egy órát kellett volna rá várakoznom. Barátom azt tanácsolta, hogy nézzük meg addig a közeli Stefans-dómot. Augusztus 15-e volt. Éppen a nagymise idején léptünk be. Amerikában sohasem léptem be katolikus templomba. S íme, most hallgatom életem első szentmiséjét! Hihetetlen nagy embertömeg volt a templomban s az utánunk jövők egészen az oltárig sodortak bennünket. Az istentisztelet nagyon tetszett. De íme, csengetnek és azt vesszük észre, hogy körülöttünk mindenki letérdel. Kimennünk lehetetlen. Ránéztem barátomra s odasúgtam neki: „Ki nem *mehetünk*, így legjobb lesz, ha mi is letérdelünk." Letérdeltünk hát és térdelve maradtunk, míg a nép fel nem kelt.

A szentmise oly nagy hatással volt reám, hogy elhatároztam — elmegyek a *délutáni áj*tatosságra is. S a következő három napon is ott voltam a szentmisén. Mielőtt elhagytam Bécset, megállapítottam, hogy a katolikus vallásban van valami igaz, s *nekem meg kell tudnom*, hogy mi az.

Hazaérkezve Amerikába, feleségemmel közöltem e dolgokat. „Mielőtt megtudod, hogy mi az igazság, már hatalmába kerít egy pap és megtérít!" — figyelmeztetett feleségem. „Nem, nem, — feleltem — csak abban az esetben tenném ezt, ha meggyőződnék arról, hogy ez az igaz vallás."

Első dolgom volt tehát katolikus könyvek után nézni. Nagyon sokáig tartott, míg találtam. Egy idő mulva kezembe került Fulton See könyve: „Isten és az ész". E könyvben megtaláltam a modern *filozófia analízisét*. S ez éppen nekemvaló volt. Hozzájutottam Aquinói szent Tamás filozófiájához is. Előzőleg Szent Tamás nevét is alig ismertem. Könyve elragadott, lekötötte erősen figyelmemet. A katolikus filozófiai müvekből lassan egész kis könyvtárt szereztem be. Mivel nem tudtam e könyveknek helyet találni, kidobáltam könyvtáramból a modern filozófusok munkáit s azok helyére tettem a katolikus könyveket. Tanulmányoztam Szent Ágostont is és belemélyedtem a teológiába. 1931-ben hat polcom volt tele katolikus hittankönyvekkel. Ekkor már tudtam, hogy katolikus leszek. De nem akartam elsietni a dolgot. Felkerestem három igen tudós protestáns pásztort és kértem, hogy oldják meg nehézségeimet. Annyira sarokba szorítottam őket, hogy már nem tudtak mit válaszolni érveimre. Végül is azt mondták: „Maga katolikus, tegyen meg mindent, hogy mielőbb felvegyék a katolikus Egyházba." Mindennek dacára én még mindig vonakodtam, újra elővettem a hitetlen filozófusokat, Santayamát, William Jamest, Spencert, stb.-t és belemélyedtem újból tanulmányozásukba. Egy egész esztendőt fordítottam rá, mert azt gondoltam, hogy hátha első tanulmányozásuk alkalmával valami elkerülte figyelmemet. Ezen év letelte után arra az elhatározásra jutottam, hogy egyedül a katolikus Egyházban van a helyem, mert csak az tudja maradék nélkül megoldani az élet problémáit, mert ez az igazi Egyház.

New-York külsővárosában fölkerestem tehát egy papot s egy hét mulva felvettek a katolikus Egyházba.

Még csak kilenc hónapja vagyok katolikus, de be kell vallanom, hogy e kilenc hónap alatt olyan boldogságot élvezek, melyet álmodni sem mertem volna. Meggyőződésem, hogy az élet nehéz kérdéseire csakis a katolikus Egyház adja meg a helyes választ. Ezt én mondom, én, aki negyven évig annyi világnézetet végigtanulmányoztam és végigpróbáltam, de egy sem tudott számomra megnyugtató választ adni."

•

Megható a konvertiták önvallomását olvasni. Hosszú, sokszor évtizedekig tartó belső küzdelmeik, újra és újra zsákutcába jutó kutatásaik szemlélése részvétet válthat ki azokban, akik beleszülettek, belenevelkedtek a katolikus életbe s már bölcsőjükben megkapták az élet legnagyobb értékét: az igaz hit igazságait.

De amennyire megható és részvétre indító a konvertiták lelki vergődésének szemlélete, époly fokban kelthet jogos szégyenkezést is sok katolikus lélekben. Ami után e konvertiták fáradságos küzdelemmel törtettek, nagy áldozatokkal megszereztek, azt ők nem értékelik, öntudatosan nem is ismerik: a katolikus hit örökértékű igazságait. Hányan és hányan vannak a katolikusok között, kik megelégesznek az iskolában szerzett hittantudásukkal, s kilépve az életbe, szinte kikapcsolják érdeklődési körükből a hit problémáit. Megelégesznek a vallás külsőséges és megszokásos gyakorlataival. S míg a profán tudományokban állandóan fejlesztik, gazdagítják ismereteiket, sok időt szentelnek tudományos elméletek, modern filozófiai rendszerek tanulmányozására, addig a katolikus hit kérdéseiben megmaradnak az elemi ismeretek fokán. Ugyan hány katolikus tanulmányozta hitünk dogmáit, erkölcstanát, filozófiai rendszerét? Hány ismeri az Egyház történelmét, liturgiáját? S hány tudná az ellentétes véleményekkel szemben megvédeni hitének igazságait?! S hány hittudományi könyvet találnánk a katolikusok könyvtárában? S hányan nem olvasták életükben egyszer sem a Szentírást, nemhogy tanulmányozták volna annak igazságait és szellemét. S mennyivel kevesebb az, aki *megvalósítja életében gyakorlatilag az evangélium szellemét* és életének irányítójává teszi a katolikus hit igazságait!

Valóban sokat megszégyenítenek s az égbe vezető ösvényen megelőznek a Krisztus nélküli élet útvesztőjéből, a hitetlenség Szaharájából a „Kősziklára" épült katolikus Egyházba eljutott, megtért lelkek. Nem lenne eredménytelen példájuk előtt lelkiismeretet vizsgálnunk!

A lelkiáldozás

Irta: dr. Pápai János

Ha a lelkiáldozásról akarunk olvasni és elővesszük a legújabb aszkétikákat, meglepődve tapasztaljuk, hogy vagy egyáltalán meg sem említik, vagy pedig néhány közömbös sorban elintézik. Hiába ütjük fel a nagy dogmatikai vagy erkölcstani müveket, ott sem járunk sokkal több szerencsével. Akadnak lelkivezetők is, akik ezt az áhítatgyakorlatot jelentéktelennek tartják.

Ennek a mostoha elbánásnak az okát részint magának a lelkiáldozásnak téves felfogásában találom, részint abban a balvéleményben, hogy a gyakori áldozás elterjedésével a lelkiáldozás elvesztette jelentőségét. Ha az alábbiakban gyakran idézzük szentek és hittudósok szavait, az olvasó bocsássa meg ezt nekünk. Kizárólag azért tesszük, hogy az ő elismert nagy tekintélyük meggyőzze az olvasót a lelkiáldozás kiváló értékéről.

Mi a lelkiáldozás?

Némelyek azt hiszik, hogy lelkileg áldozni annyi, mint *képzeletben* magunkhoz venni Krisztus testét. Azért azt mondják: „Mirevaló ez az elképzelés? Veszedelmes önámításba jutunk, ha lelkiéletünket képzelgésekre építjük. Krisztus szava szerint az igazság szabadít meg bennünket. Ott van az a nagyjelentőségü igazság, hogy ha a kegyelem állapotában vagyunk, bennünk lakik a teljes Szentháromság. Gyakoroljuk tehát a bennünk jelenlevő Istenre való gondolást, amit a szentek annyira ajánlanak és hagyjuk azokat a képzelgéseket." — Ez a lesujtó bírálat a lelkiáldozás téves felfogásából ered. Mi is elismerjük, hogy ha a lelkiáldozás egyszerüen képzeletbeli áldozás lenne, megérdemelné a fönti kritikát. Azonban Aquinói szent Tamás, a trienti zsinat és a Catechismus Romanus tanítása szerint a lelkiáldozás nem *képzeletbeli*, hanem *vágybeli* (voto et desiderio) áldozást jelent. *Lelkileg* tehát *az áldozik, aki élő hittel és szeretettel vágyódik az Oltáriszentség vétele után.* Szent Tamás tanítása a következő (III. 80, 1.): Amint van vágykeresztség, amely a keresztség szentségének az eltörölhetetlen jegy kivételével minden eredményét létrehozhatja, s amint van vágy-gyónás (így lehetne nevezni a halálos bünben levő embernek a gyónási szándékkal összekapcsolt tökéletes bánatát), amely visszaszerzi a megszentelő malasztot, úgy van vágy-áldozás is, ami hasonlóképen nagy eredményeket hoz létre a lélekben. A trienti zsinat (13, 8.) azt mondja: „Akik lelkileg áldoznak, vagyis élő hittel és szeretettel veszik magukhoz ezt az égi kenyeret, azok annak gyümölcsét és hasznát látják." Hatásait mindazonáltal nem a szentségek hozzák létre, hanem a személyes teljesítmény által, ex opere operantis. (Egger, Dogmatica n. 523.) Világos tehát, hogy ha az Egyház hivatalos tanítása szerint fogjuk föl a lelkiáldozást, igen nagyra kell azt értékelnünk. Szeretném a holdhoz hasonlítani, mert amint a hold a naptól kapja fényét, a lelkiáldozás is a szentségi áldozásból meríti hatásait. De ez a hasonlat mégsem jó, mert a holdfény nem ad melegítő és növényeket éltető sugarakat, a lelkiáldozás azonban a valóságos áldozásnak, „ha nem is az összes, de mindenesetre a legkiválóbb hatásait hozza létre". (Catechismus Romanus II. 4, 53.) Talán a napfölkeltét megelőző pár perchez lehetne hasonlítani, amikor még nem látjuk azt a tündöklő tüzgolyót, de előreküldött fénye már bevilágít mindent, megcsillogtatja a füszálon ülő harmatot, fölébreszti az egész természetet, dalra inspirálja a rigót és a pacsirtát. Az Üdvözítő Mareska Paulinának, a Sziénai szent Katalin kolostora alapítójának Nápolyban egy látomásban a valóságos szentáldozást arany-, a lelkiáldozást pedig ezüstkehellyel jelképezte. Jelentőségét nagymértékben emeli az a körülmény, hogy amíg valóságosan naponkint csak egyszer áldozhatunk, lelkiáldozást bármennyiszer és bárhol végezhetünk. Boldog Keresztes Ágota naponkint kétszázszor gyakorolta.

Faber angol oratoriánus az Oltáriszentségről írt könyvében a szentek életéből számos példát hoz föl. Nagy szent Terézia azt ajánlja leányainak, hogy ha bármi ok miatt nem áldozhatnának, végezzenek lelkiáldozást. „Ez is nagy haszonnal jár. Utána pedig tegyetek éppúgy, mint a szentségi áldozás után s szálljatok magatokba! ez kitünő eszköz arra, hogy az Úr iránti szeretet behatoljon szívünkbe." (A tökéletesség útja 35. f.) Liguori szent Alfonz a szentséglátogatásokról szóló szép könyvében így ir: „Én intek mindenkit, ki a Jézus iránt való szeretetében növekedni akar, hogy napjában legalább egyszer, az Oltáriszentség látogatásánál, valamint minden mise alatt is, ilymódon áldozzék. Ez az ájtatosság üdvösségesebb, mintsem azt némelyek gondolnák." Merici szent Angeláról olvassuk, hogy amikor a naponkinti szentáldozást nem engedték meg neki, az eucharisztikus Krisztus után epedő lelke a lelkiáldozásban lelt enyhülést. Ilyenkor néha úgy elöntötte szivét az isteni kegyelem édessége, mintha valóságosan áldozott volna. Az általa alapított orsolyitáknak nyomatékosan lelkükre köti ennek a nagyszerű gyakorlatnak a felkarolását. Számos esetetet ismerünk, mikor az Üdvözítő a szentséges teste után való vágyat csoda útján elégítette ki. Kosztka szent Szaniszló bécsi diák korában súlyosan megbetegedett. Kérte nevelőjét, hogy hívjon papot. A protestáns házigazda, akinél lakott, hallani sem akart erről. A szent ifjú ekkor Szent Borbálához

könyörgött és kérte, hogy eszközölje ki számára a gyónást és szentáldozást. Amíg így imádkozott, két angyal kíséretében megjelent neki Szent Borbála, elhozta a legméltóságosabb Oltáriszentséget és maga áldoztatta meg a beteget.

Hogyan végezzük?

A lelkiáldozáshoz három dolog szükséges: 1. hogy higgyük Jézus Krisztusnak az Oltáriszentségben való jelenlétét; 2. hogy szeressük a szentségi Üdvözítőt; 3. hogy vágyódjunk a tényleges szentáldozás és az Úr Jézussal való egyesülés után. Tehát *hit, szeretet, vágy*, amit így lehetne imádságos szavakba foglalni: „Uram, Jézusom! Itt vagy az oltáron! Szemem nem lát, fülem nem hall Téged, eszem föl nem fogja, miképen vagy itt jelen. De itt vagy, mert magad mondod: Ez az én testem! A Te isteni szavadra hiszem és vallom, hogy valóban itt vagy. Lelkemből óhajtanám, hogy az én szívem hajlékába betérj. Mivel valóságosan most nem vehetem magamhoz szent testedet, legalább lelkileg, kegyelmeddel jöjj hozzám. Egyesítsd szívemet Szíveddel és ne engedd, hogy Töled elszakadjak. Átölellek szívem egész szeretetével. Ó Jézusom, add, hogy Téged mindig jobban szeresselek." Jól tesszük, ha naponkint néhányszor, pl. szentségláto gatás alkalmával, a most mutatott hosszabb módon végezzük lelkiáldozásunkat, mert minél erősebb a hit, szeretet és vágy indulata, annál több kegyelemben részesülünk. Máskor elég egy vágyó gondolat, egy szerető lelki tekintet a szentségi Jézusra, mert ebben, ha csak egy pillanatig tart is, az előbb felsorolt kellékek mind megvannak. Ha pedig lelkiéletünk középpontjává az eucharisztikus Krisztust tesszük, akkor állandóan lelkiáldozásban élünk és a lelkünk olyan lesz, „mint a folyóvíz mellé ültetett fa, mely gyümölcsét idejében meghozza, és melynek lombja le nem hull". (Zsolt. 1, 3.)

Végezheti-e bűnös?

Felmerül a kérdés: *végezhet-e lelkiádozást, aki halálos bűnben van?*

Isten után vágyakozni szabad a bünösnek is. Az Üdvözítő hirdette, Máté, Magdolna és a jobb lator megtérésénél meg is mutatta, hogy Ő a bűnösök barátja. Viszont azonban az is igaz, hogy súlyos bünökhöz ragaszkodó lélekkel átölelni Jézust, Júdás csókja volna. Azért aki halálos bünben van, az ne *vendégként* hívja magához Jézust, mert ez tiszteletlenség, hanem hívja mint *orvost*. Mondja neki: „Uram, sóvárog a lelkem utánad. Nem vagyok méltó, hogy veled egyesüljek, mert súlyos bün terheli lelkemet. Bánom, Uram, büneimet, teljes szivemből; nem akarom többé elkövetni őket. Bocsáss meg hát kegyesen. Jöjj lelkembe és szenteld meg isteni kegyelmeddel." Ha ezekkel vagy hasonló szavakkal tökéletes bánatot indít, mi sem áll útjában, hogy teljesen jó és gyümölcsökben bövelkedő lelkiáldozást végezzen. Különben bánatot indítani annak is üdvös, akit halálos bünről nem vádol lelkiismerete. A. Vermeersch a fenti kérdésre azt válaszolja, hogy a súlyos bűnnel terhelt lélek nem föltétlen, hanem csak föltételes szándékkal vágyódhatik a szentáldozás vagy annak gyümölcsei után. (Theologia moralis III.[3] n. 384.) Amit más szavakkal így mondhatnánk: „Uram, fáj, hogy bűnöm miatt ma nem mehetek áldozni, segíts meg, hogy minél előbb megtisztulhassak és veled egyesülhessek."

Viszonya a szentségi áldozáshoz.

A lelkiáldozásnak a szentségi áldozáshoz való viszonya kettős: ú. m. azt pótló és arra előkészítő szerep. Mivel a lelkiáldozás a szentségi áldozás után való vágyódás, azért nem lehet pl. így okoskodni: „Ma kényelemből nem megyek áldozni, hiszen a lelkiáldozás úgyis pótolja." Aki így gondolkoznék, annak hamis volna a vágya. A lelkiáldozás nem teszi fölöslegessé a szentségi áldozást, amint hogy a szentségi áldozás sem a lelkiáldozást. Hogy újabb teológiai könyvek mostohábban kezelik a lelkiáldozást, annak okát a gyakori szentáldozás mai elterjedésében kell keresnünk. 40—50 évvel ezelőtt, mikor még a papnövendékek sem áldoztak mindennap, szükségesebb volt róla tárgyalni, mint ma, midőn a mindennapi szentáldozásnak oly könnyű feltételeket szab az Egyház. A lelkiáldozásnak a szentségi áldozást *pótló* szerepe kisebb, mint régen volt, az *előkészítő* szerepe azonban megnövekedett. Boldog Faber Péter, Loyolai szent Ignác első társa szokta mondani, hogy a lelkiáldozás hathatós eszköz arra, hogy a valóságos áldozást nagy áldással végezhessük. Scaramelli, a *Lelki vezér* című mű jeles szerzője ugyanezen a véleményen van. „A lelkiáldozásnak, eltekintve más hatásaitól, az az eredménye, hogy szívünk Krisztus szeretetétől mindig lángolni fog, és azonkívül igen alkalmas előkészülés a szentség tényleges vételéhez." (I. 11.) A megszokás a lelket közönyössé, jóllakottá teszi, a szentáldozást pedig gyümölcstelenné. Az Úr az éhezőket betölti jókkal, a gazdagokat pedig üresen bocsátja el. (Lk. 1, 53.) Úgy küzdünk ellene, hogy gyakran fölkeltjük magunkban az Úr asztala után való vágyat, vagyis lelkiáldozást végzünk.

A szentáldozáskor meleg szívvel kell fogadnunk az isteni Vendéget. Nehezen fog ez sikerülni, ha a szentáldozás előtt csak néhány perccel rakunk tüzet. Állitsunk be folytonégő kályhát, akkor majd nem hűl ki a lakás és nem kell reggel a tüzrakással bajlódni. A lelkiáldozás ápolni fogja lelkünkben a szeretet tüzét; reggel még ott piroslik az előző nap szeretetindulatainak parazsa. Csak rakni kell rá, s mindjárt barátságosan, vendéghivogatóan duruzsol a tüz a kályhában. A lelkiáldozás a legalkalmasabb távoli előkészület a szentáldozásra.

A lelkiáldozás fölött tehát nem járt el az idő. Amennyit veszített pótló szerepéből, annyit nyert előkészítő szerepében. Használjuk föl ezt a kitünő eszközt szentáldozásaink buzgóságának fokozására.

A felebaráti szeretet szentsége

Irta: Karl Rahner S. J.

Az Oltáriszentség vételének pillanatát joggal tekintjük olyannak, melyben az ember szíve Istenével a legbensőbben egyesül; melyben az ő szeretett Üdvözítőjével meghitt beszélgetést folytathat, miközben minden egyéb elmerül és hallgat körülötte. Így a szent Eucharisztia valóban az ember és Istene között fönnálló legbensőségesebb és legközvetlenebb kapcsolat szentsége. Ám nem fognók fel teljesen hitünk e titkának mélységét és nagyságát, ha e dolog elfeledtetné velünk, hogy a szent Eucharisztiát tulajdonképen a felebaráti szeretet szentségének is nevezhetjük.

Nemcsak olyan értelemben, hogy az Újszövetség áldozata és lakomája valódi felebaráti lelkületet kíván azoktól, kik méltón akarnak résztvenni rajta. Hogyan térdelhetnénk mi keresztények Isten oltára előtt, ha viszály és egyenetlenkedés lenne közöttünk? Hogyan kérhetnők a szent áldozatban közösen Isten áldását, ha nem kapcsolna össze bennünket a szeretet? Hogyan imádkozhatnók a Miatyánk e szavait: **„miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek"**, — ha nem éreznők magunkat valóban testvéreknek és egy Atya gyermekeinek, ha nem bocsátanánk meg egymásnak igaz szívből? Ma is érvényes az Úr szava: **„Ha adományodat az oltárhoz viszed és ott eszedbe jut, hogy atyádfiának van valamije ellened, hagyd adományodat az oltárnál, bújj ki előbb atyádfiával, aztán jöjj és mutasd be áldozatodat."**

De — mint már mondottuk — a szent Eucharisztia nemcsak azért a felebaráti szeretet áldozata és szentsége, mert azt kívánja tőlünk, hogy az oltárhoz az igazi felebaráti szeretet lelkületét hozzuk. Ezt a lelkületet az Oltáriszentség növeli bennünk, ha erejét és áldását készséges, hajlandó szívvel fogadjuk.

*

Az Oltáriszentség, mint **áldozat,** a szeretet forrása az emberek között. A szentmise a keresztáldozatnak vértelen megújítása és jelenbe helyezése; olyan áldozat, mely Jézus halálának gyümölcseiben naponkint részesít bennünket. A keresztáldozat azonban a kiengesztelődés, a béke, az egyetértés, a szeretet áldozata is. Mert ez az áldozat kiengesztel minket Istennel, eltörli vétkeinket, Isten békéjét és szeretetét szerzi meg nekünk. A szakítás Isten és az ember között megszűnik; az emberek többé nem Isten ellenségei, nem a harag gyermekei, — nincsenek eltaszítva s elhagyva Istentől. Immár az ő gyermekei, Jézus Krisztus testvérei, a mennyország örökösei, az isteni természet részesei — s Isten úgy gondozza és védi őket, mint ahogy az atya óvja és szereti nagyon kedves gyermekét. Mindezt a keresztáldozat idézi elő, s mindezen áldásokat a szentmise közvetíti nekünk.

Ha azonban Isten a szent áldozatban így kibékíti az embereket önmagával, akkor egymás közt is kibékíti őket, egymás között is egyetértővé teszi, és a szeretet kötelékeivel összefűzi őket. Ha valaki barátjává tesz két embert, azok egymás között is barátokká lesznek. Ha valaki gyermekévé fogad két személyt, azok egymás között testvérekké válnak, hiszen immár egy atyának gyermekei. Így van ez a szentmisében is. Ajándékul kapjuk itt a keresztáldozat gyümölcsét: a barátságot és békét Istennel, a gyermeki viszonyt vele, a szeretetet iránta. S ebből szükségszerűen következik, hogy megkapjuk: a barátságot és békét egymás között, a testvériségnek és szeretetnek azt az érzését, mely egymáshoz fűzi az embereket. Sokféle kötelék van, mely embereket összeköthet. A legszorosabban azonban a szeretet tart össze, mikor egyek vagyunk Istenben. Az Újszövetség áldozatában eggyé leszünk Istennel és így egymás között is. És aki tagadja ezt a köztünk, emberek között fönnálló egységet, az Istentől is elszakad. A szentmise által nemcsupán az Isten iránt való szeretetet kapjuk meg, hanem a szeretetet mindazok iránt is, akik jó és készséges szívvel összegyülekeztek Krisztus oltára körül, melyen az engesztelő áldozat bemutattatik, s melyről a szeretet és béke árja terjed, hogy eltöltse a mi hideg és önző szívünket önzetlen szeretettel.

*

Ha a szent Eucharisztia már mint áldozat is a béke és a szeretet forrása az emberek között, még sokkal inkább elmondhatjuk ezt a szentáldozásról, Jézus Krisztus testének és vérének vételéről. Hiszen ebben a **szentségben** már nemcsak Isten barátai és gyermekei vagyunk, kik a mennyei Atyával békességben és szeretetben élnek, hanem itt oltáraink Istene elédelünkké lesz; magunkhoz vesszük istenségével és emberségével, testével, vérével, lelkével. És nemcsak ez vagy amaz, nemcsak a pap veszi magához a feláldozott isteni Bárányt. Nem; mindenkinek oda szabad lépnie, mindenki magához veheti Urát, Istenét, mindenkiben jelen van ugyanazon irgalmas Üdvözítő. Az egyetlen Megváltó jelen van valamennyiünkben. Ha azonban így ugyanazon isteni élet él mindnyájunkban, ha mi — mint Szent Cyrill mondja — mintegy vérrokonságba lépünk Krisztussal, — nem vagyunk-e akkor egyek egymás között is, olyan egyek, mint ugyanazon atyának és anyának gyermekei, kiknek szívében ugyanaz a vér lüktet? **„Az áldás kelyhe, melyet megáldunk, nemde Krisztus vérében való ré-**

szesülés-e?" — kérdezi Szent Pál. Majd így folytatja: **„És a kenyér, melyet megtörünk, nemde az Úr testében való részesülés-e? Mert egy kenyér, egy test vagyunk sokan, mindnyájan, kik egy kenyérben részesülünk."** (I Kor. 10, 16.) Az apostol tanítása szerint tehát a szent Eucharisztia útján oly szorosan össze vagyunk fűzve, mint egyazon test tagjai. A szentáldozás által úgy összetartozunk, mint egyetlen testnek tagjai, melyek egyike sem él önmagáért, hanem egyik a másiknak segít és szolgál; ahol mindegyik örül vagy szomorkodik a másik tag örömével vagy szomorúságával, ahol mindegyik végzi a maga helyén a rábízott feladatot irígység vagy féltékenység nélkül az egész javára. Krisztus titokzatos testének ily tagjaivá tesz minket mind jobban és jobban — Szent Pál tanítása szerint — a szent Eucharisztia. Amivé a szent keresztség tett, azzá kell lennünk mindinkább Jézus testének és vérének szentsége által: Jézus titokzatos testének tagjaivá, kiket összeköt a minden megszakadás, minden válaszfal nélküli szeretet.

*

Hitünknek ezt az igazságát még egy másik oldalról is érthetővé tehetjük. A szent Eucharisztia: szentség. A szentség pedig közli a kegyelmeket, melyeknek látható jele. Ha az emberek együtt, ugyanazon asztalnál esznek, ez összetartozásuknak, egyetértésüknek jele. Így aztán, ha az Úrnak ugyanazon asztalánál Krisztusnak egyazon testét eszik, ez jele mindazok összetartozásának, kik Isten lakomáján résztvesznek. A trienti zsinat is az egység jelének, a szeretet kötelékének, az egyetértés jelképének nevezi a szent Eucharisztiát. A zsinat azt mondja e szentségről, hogy „jele annak az egy testnek, melynek feje ő maga (Krisztus), ki hitben, reményben és szeretetben a legszorosabb összeköttetésben akar minket tudni e testtel annak tagjaiként; hogy mindnyájan — távol minden széthúzástól — egyakaratúak legyünk". Ha tehát a szent Eucharisztia, ez a Krisztustól rendelt szentség, jele a keresztények összetartozásának Krisztusban, — akkor közli is, létre is hozza ezt az egységet; akkor e szentség kegyelmei különösképen munkálják, hogy a keresztények szeretetben és egyetértésben szorosan össze legyenek kapcsolva.

Így könnyen érthető, hogy az Egyház miért imádkoztatja a szentmisében éppen a szentáldozás előtt a papot az Egyház egységéért és békéjéért, és hogy az ünnepélyes nagymisében miért van a békecsók éppen a szentáldozás előtt. A legrégibb liturgia szerint, melyet ismerünk, tehát már az apostoli időkben, azért imádkoztak a keresztények, hogy Isten úgy egyesítse Egyházát, mint ahogy a valamikor szétszórt búzaszemekből az egy Élet kenyere lett. Az ősegyház legrégibb iratában, melyet az Újszövetség után ismerünk, ezt olvashatjuk: **„Ki viszálykodásban van testvérével, ne jöjjön a vasárnapi istentiszteletre, míg vele ki nem békült, hogy az áldozat meg ne szentségteleníttessék."** Ezért imádkoztak már az ókorban a szentmisében áldozás előtt a Miatyánkot, s a püspök vagy a pap így intette a hívőket: **„A béke és szeretet köteléke vegyen körül benneteket, hogy méltók legyetek a fölséges titkokra."** S mikor aztán az ókorban a keresztények megcsókolták egymást e szavakkal: **„Krisztus és az Egyház békéje árassza el szívünket"**, — ez nem puszta szertartás volt, hanem a kibékülés és szeretet komoly kívánságának kifejezése. Hogy milyen volt a szentáldozásra való különös előkészület az ókorban, arról csupán ezt az egyet tudjuk: a szeretet és békesség a keresztények között a legszükségesebb és legjobb előkészület a mennyei Kenyér vételére. Braga-i Fructuosus (megh. 655 körül) szabálya megparancsolta az apátnak, hogy hívja össze a szerzeteseket a vasárnapi szentáldozás előtt, és igazítson el minden viszályt. Szent Paschasius Radbertus ezt az intést adta: „Szentáldozás előtt tegyük meg lélekben az utat felebarátunkhoz, még ha messze van is, és alázatosan, jóságosan engeszteljük őt meg; ha Isten látja e lelkületünket, el fogja törölni vétkeinket." Egy Nantes-i papi gyülekezet a 9. században azt a határozatot hozta, hogy a pap kérdezze meg vasár- és ünnepnapokon, vajjon nincsenek-e olyanok, kik haragban vannak egymással. „Ha vannak, békítse ki őket; ha vonakodnának kibékülni, utasítsa ki őket a templomból, míg vissza nem térnek a szeretethez. Mert nem áldozhatunk az oltáron, míg testvérünkkel ki nem béküllünk." S még ma is így imádkozik az Egyház: „Ez a szentáldozás, melyben Téged vettünk, Úristen, jele a hívek egységének benned. Engedd, kérünk, hogy Egyházadban is az egységet eredményezze."

Oltáraink szent Eledele az egység és a felebaráti szeretet szentsége. Komolyan vizsgáljuk meg magunkat, vajjon a részesedés e mennyei Kenyérben valóban növeli-e bennünk a felebarát iránt való önzetlen szeretetet? **„Aki szereti felebarátját, teljesítette a törvényt"** — mondja az Úr. Ezt is szabad mondanunk: aki szereti felebarátját, teljesítette e Szentség törvényét. Igazi hálaadásunk Krisztus szeretetéért az ő szentségében: a valódi szeretet a felebarát iránt; az a szeretet, mely **„a legnagyobb"**.

Jézus vár

Ha azt hallanád: Jézus vár téged, úgy-e mindent otthagynál és boldogan sietnél, hogy megláthasd Őt? Szívesen lemondanál ezért terveidről, kényelmedről, félbeszakítanád munkádat s mindent feledve repülnél hozzá?

Mert Jézust látni, Jézussal lenni minden boldogságnál többet ér!

Jézust látni, Jézussal lenni nem elérhetetlen számodra, amint gondolod. Itt van és vár rád nap-nap után templomaink oltárszekrényében. Nemcsak vár, de kérve-kér, hogy jöjj hozzá.

Gondolsz-e erre? Meghallod-e hívását? S feláldozod-e kényelmedet, terveidet, szakítasz-e röpke pillanatot legalább, hogy eléje borulj és vele légy?

Térdelj csak eléje és meghitt csendben megérzed annak igazságát és édességét, hogy: Jézust látni, Jézussal lenni minden boldogságnál többet ér!

Mit igazolt a tudomány?

Irta: dr. Czapik Gyula

Érdekes jelenség, hogy eddig az *orvostudomány* feltünően keveset foglalkozott a Szentírással és különösképen Jézus életével.

A szentírástudományt hasonló mulasztással vádolhatjuk. Jézus életének kutatásánál bevont *minden* segédtudományt. A történelemmel és politikai történettel megfesttette Üdvözítönk életének hátterét, a földrajz, a természetrajz is elvégezték munkájukat, amikor megállapították Krisztus útjait, felülvizsgálták még a figefát is, amelyet terméketlennek talált, és kutatták, hogy e növénynek melyik fajtája lehetett az. A csillagászattal kiszámíttatták a betlehemi üstökös adatait, teóriákat állíttattak fel a nagypénteki elsötétülésre; a régiségi néprajzzal rekonstruáltatták Jézus öltözetét, szövetlen köntösét; a népszokások tudósaival újra szemünk elé állíttatták a menyegzői szokásokat. Sok és sok segédtudományt befoglak a munkába, hogy minél részletesebben, kivizsgáltabban és bebizonyítottabban álljon előttünk Krisztus története. *Meglepő, hogy az orvostudományt alig-alig szólaltatták meg.*

Újabban pótolják ezt a mulasztást. Egymásután jelennek meg a könyvek külföldön, amelyek a Szentírás orvosi vonatkozásait teszik boncolásuk tárgyává. Egy ilyen könyv *dr. Hynek* hírneves prágai orvosnak *„Krisztus kinhalála a modern orvosi tudomány megvilágításában"* című munkája, amely húsvét előtt hagyta el a sajtót és két hét alatt második kiadást ért. (Kiadta a Korda Rt., Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. Ára 9 fotográfia-melléklettel 2.20 P.)

Hynek könyve sok olyan kérdést old meg bravúros ügyességgel és maradéknélküli világossággal, amelyek megmagyarázása eddig sok gondot okozott Krisztus élettörténete kutatóinak. E kérdések közül való az is, hogy *miként folyhatott Krisztus szívsebéből egyszerre vér és víz.*

Szent János apostol, aki szemtanúja volt Krisztus kereszthalálának és ott állott közvetlenül a kereszt közelében, leírta, hogy a római katona lándzsával átdöfte Krisztus mellét, tehát átszúrta szívét.

A keresztlen való kivégzésnek ugyanis valóságos kitejlett módszere volt a rómaiaknál. Azzal még nem elégedtek meg, hogy a keresztrefeszített már nem mozdult és *látszólag* halott volt. Ok teljes és fizikai bizonyosságot akartak arról, hogy a halál valóban bekövetkezett. Csak azután ismerték el, hogy az ítéletet végrehajtották.

A halál biztosságáról *több módon* nyugtatták meg a bíróságot és a közvéleményt.

Az egyik mód az volt, hogy *ólmos husángokkal összetörték több helyen is az elitéltnek lábszárait.* A csontokat valósággal pozdorjává zúzták. Ilyen eljárás után teljes biztonsággal bekövetkezett a halál. A kiömlö csontvelö feltétlenül zsír-embóliát okozott. Ezt a módszert különösen akkor használták, ha gyanús volt, hogy a kivégzett még él. Igy jártak el a két latornál.

A másik mód pedig *a keresztrefeszített szívének átdöfése volt.* A kivégzésnél hivatalosan közremüködö egyik római katona lándzsáját az elítélt oldalába döfte és átszúrta szívét. Ez humánusabb és biztosabb halálmegállapítási módszer volt, mert ha a kivégzett még élt volna, utána azonnal és fájdalom nélkül bekövetkezett kimúlása.

Jézusnál így tettek a rómaiak. Szent János, amikor leírta a tényt, hozzátette evangéliumában, hogy Krisztus sebéből *„víz és vér jöve ki"*.

Az orvostudomány a legutóbbi időkig valószínütlennek, sőt *lehetetlennek* tartotta azt, hogy Jézus sebéből vér és víz folyhatott volna ki.

Az orvostudomány szerint a következő esetek voltak lehetségesek:

1. Tegyük fel, hogy Jézus szívének átdöfése pillanatában *még nem halt meg.* Ebben az esetben a lándzsa szúrása után mi történt volna?

Ha *élő* ember mellkasába beledöfnek, átszúrják a tüdőt és a lándzsa behatol a szívbe, felnyitja annak kamráját. Ilyen sebesülést nap-nap után számtalant látnak, boncolnak vagy kezelnek az orvosok. Ilyen esetekben a tüdő azonnal összehúzódik; összelapul, mint a hólyag, amelyből kifújták a levegöt. Mellette üres tér, úgynevezett *légmell* alakul. A szívből kiömlő vér először ezt az üreget tölti meg. Ez az üreg elég nagy, egy liter, sőt másfél liter vér is belefér. Igy aztán a szúrás után a seben keresztül legfeljebb csak néhány csepp vér szivároghat ki, de kifelé nagyobb vérömlés ritka. Ha így történt volna Krisztus szívének átszúrása, az orvosi valószínüség szerint aligha folyt volna sebéből vér mindjárt. Legfeljebb csak azután, amikor már ez a légmell megtellett.

Feltéve azonban, hogy mégis vér folyt ki, e vér élő ember vére lett volna és nem lehetett volna külön is észrevehető vízzel keveredett.

Mert *mit értünk az alatt, hogy a vérrel együtt víz is folyt ki?* Azt, hogy nemcsak vér, hanem vérsavó is jött. Ennek a vérsavónak kinézése a laikus ember számára olyan, mint a vízé. Ez azonban azt jelenti, hogy a vér már felbomlott, megalvadt; a vérsavó különvált és a véranyag is különvált.

Ha Jézus élt még, amikor átdöfték szívét, a vérsavónak e különválása *lehetetlen* volt. Ez esetben csak *egyedül vérnek lett volna szabad kifolynia a seben,* ha egyáltalán vérzett volna.

2. A második eshetöség, hogy *Jézus már meghalt,* amikor átdöfték szívét. Ilyenkor nem keletkezik légmell, mert a halott ember tüdeje nem húzódik össze átszúrás esetén. Ebben az esetben ismét meg kell vizsgálnunk, hogy az orvostudomány szerint jöhetett-e a sebből vér és víz, tehát vér és vérsavó különválva.

Közönséges *tapasztalati tény, hogy a halál után csak jóidőre, több óra mulva alvad meg a testben a vér.*

Jézus szívét halála után legkésőbben *egy óra mulva* döfték át. Akkor még teljes bizonyossággal nem alvadt meg a vére. Ebből pedig az következik, hogy a lándzsaszúrás nyomán *csakis vér folyhatott volna onnan* és a különvált vérsavónak megjelenése biológiai *lehetetlenség.*

3. Tegyük fel azt a különben *kizárt* esetet, hogy

Jézus halála már előbb beállt és a lándzsaszúrás pillanatában *vére már megalvadt.* Akkor pedig *ismét csak lehetetlen volt, hogy vér és vérsavó jöhessen ki a sebből.* A rendes szúrás nyomán ez esetben *csak vérsavó* folyhatott volna ki, mert a megalvadt vér a szív kamrájában olyan kocsonyás anyagot képez, amely nem folyik. Több mint 24 órás hullák boncolásánál a megalvadt vért úgy kell erővel kipiszkálni a szívkamrából.

A három eset közül akármelyiket vesszük tehát fel, Szent János állítása, hogy a megnyitott sebből vér és víz folyt ki, *orvosilag lehetetlen.*

E kérdéssel foglalkozó orvosok tehetetlenül álltak. Voltak közöttük, akik abszurd feltevésekkel hozakodtak elő, mint például egy olasz orvos, aki úgy gondolta, hogy a víz megjelenése csak akkor érthető, ha Jézus mellhártyagyulladásban szenvedett és mellhártyaizzadmánya lett volna. Ennek a feltevése pedig minden alapot nélkülöz és abszurdum.

Újabban azonban érdekes felfedezésre bukkant az orvostudomány. *Barbet dr.* meglepő megfigyeléseket tett. Sebészkés beledöfésével egész sereg hullát vizsgált meg. Megállapította, hogy azoknál, *akiknél nehéz volt a haláltusa* és fájdalmas kínok előzték meg az élet kimúltát, *perikardialis exsudatum* keletkezett. Ez annyit jelent, hogy a *szivet körülvevő burok megtelt vérsavóval.* Amikor aztán az ilyen hullák vizsgálásánál kihúzta a sebészkést és a hulla egyenes helyzetben volt (mint a keresztrefeszítettnél), a seben keresztül vér és vérsavó ömlött ki. Megjegyezzük, hogy e hullák még nem voltak régiek és vérük még nem alvadt meg.

Szent János tanúságtétele tehát orvosilag is igazoltatott.

Barbet dr. tanúságtételét Jézus esetére alkalmazva, így állapíthatjuk meg a tényeket:

Az Üdvözítő halott volt már, amikor szívét keresztüldöfték. Hogy halott volt, az abból is következik, hogy a lándzsa kihúzása után azonnal vér és víz folyt ki. Ha ugyanis élt volna, a döfés után létrejövő légmell ürege tellett volna meg előbb vérrel és csak jóval utána jelenhetett volna meg a vér a seb nyílásánál. Minthogy az átszúrás legfeljebb egy órával a halál után történt, Krisztus vére még nem alvadt meg. A lándzsa nyomán kifolyt a szív kamrájának vére, de ugyanakkor az átszúrt szívburok és szív közötti részen a nehéz haláltusa következtében felgyülemlett vérsavó is kiömlött.

*

Megváltónknak van egy mondása, amelyet akkor szoktak *citálni,* amikor az ásatásoknál olyan kövek, épületmaradványok kerülnek napvilágra, amelyek a Szentírás igazságait igazolják. Jézus ugyanis egyszer azt mondotta, hogy ha majd az apostolok elnémulnak, *„a kövek kiáltani fognak!"*

Az apostolok ajka lezárult, de egyikük írása nyomán kételyek támadtak. E kételyek szerint Szent János evangélista tanúságtételének egy kicsiny részéhez tévedés tapadhatott. És íme, amikor az orvostudomány mélyebben hatol a tényekbe és kétségtelen megállapításokat tesz, ezek igazolják az evangélista tanúságtételét. Nemcsak a kövek kiáltanak mármost a Szentírás igazmondása mellett, hanem íme, *a modern orvostudomány is ugyanezt hirdeti.*

A lelkiélet sorvadása

Max Schmiedt S. J. után.

Ha igaz, hogy a betegség mibenlétének ismerete az első lépés a gyógyulás felé, méginkább mondhatjuk ezt a lelki sorvadásról. Sőt, itt a test gyógyításával szemben abban a szerencsés helyzetben van az ember, hogy *számithat föltétlen gyógyulásra. Az elhatározáson fordul meg.* Hogy ezt az elhatározást segítsük, a lanyha mindenekelőtt azt fontolja meg, hogy melyek a *lanyhaság hatásai.*

A lanyha *roppant sok kegyelmet veszit,* midőn nem hallgat az Üdvözítő szavára. U. i. Jézus látva a lanyha lélek mozdulatlanságát, nem erőlteti rá kegyelmeit, nehogy ennek ítéletét súlyosbítani legyen kénytelen. A szükséges és elégséges kegyelmet a lanyha is megkapja. A tragikuma ott kezdődik, ahol nem használja föl a kapott isteni segítséget. Egész természetes, hogy az ilyen lanyha különös kegyelmet nem kap. Minek is? Nem szokás ebek elé vetni a legjobb falatokat . . . Pedig ha csupán az Üdvözítőn múlna, tán az életszentség magaslataira vinné őt. Ó, mily véres könnyeket hullatna a lélek, ha igazán átgondolná, hogy mily sok kegyelmet eltékozol.

Az előbbivel együttjár, hogy *a lanyha rengeteg sok érdemet veszit.* Gondoljunk pl. két szerzetesre, akiknek napi programmja azonos. Az egyik Isten és felebarát iránti szeretetből áhítattal dolgozik, gondosan kerüli a bűnt, gyakran fohászkodik Istenhez. Így telnek napjai, évei s végül igen sok kincset, érdemet szerez. Ellenben a másik tán csak épp azért dolgozik, hogy kellemetlenséget ne szerezzen magának. Önmagát, saját megelégedését, kényelmét, tiszteletét keresi. Lelki dolgainak végzésénél inkább csak teste van jelen, a lelke kóborol. A bűnökkel nem törődik, segítséget nem kér. Nem csoda, ha életének napjai, évei üresek: érdemnélküliek.

Az örök boldogság foka pedig arányban áll az érdemekkel. Megtörténhet tehát, hogy aki itt az emberek szemében első volt, *odaát utolsó* lesz.

De nemcsak veszteség, hanem igen sok kár is származik a lanyhaságból. Mindenekelőtt *vigasztalan életet eredményez.* A lanyhának nincs és nem lehet békéje, hiszen ha önmagába néz, lelkiismerete azonnal szemrehányással illeti őt. Szinte undorral gondolhat se hideg, se meleg állapotára s éreznie kell, hogy magára, sorsára van hagyva.

Ilyenkor természetesen *föléledhet a régi szenvedélyek:* az elöljárók ellen, társai ellen, a tisztaság ellen, a hivatás ellen . . . S ebben az ostromban megállja-e helyét, mikor a kegyelmeket eljátszotta? . . . Még jó, ha súlyos bűnbe nem egyezik. De vajjon sikerül-e?

A lanyha *igen nyugtalan a halálos ágyon,* midőn egész komolyan átéli, hogy számadásra kell mennie. Ott szóba kerül minden: a gépiesen végzett ima, lelkigyakorlatok, szentáldozások, az elhanyagolt hivatásbeli kötelességek, a fonák szándékok, az elfecsérelt idő . . . Akkor majd kívánja, bárcsak újból kezdhetné, hogy buzgó életével nyugodtan tudjon meghalni. De már késő . . . És milyen ítélet vár reá? Gondoljunk a lombos, de gyümölcstelen fára. Nem hasonlít-e ő ahhoz, melyre pedig az Úr kimondta az átkot . . . Lehet, hogy az emberek félszentnek tartották, *Istent* azonban *nem lehet félrevezetni. Ő a gyümölcsöt keresi.*

Ha ilyen és ehhez hasonló tüneteket észleltél magadon, tisztán rajtad múlik, hogy még most, amikor nem késő szabadulj tőlük. Akarj, kérd Isten segítségét és győzn fogsz!

Együttérzés

I. *A lélektan* külön érzelemként tárgyalja. Az együttérzés működik szívünkben, amikor embertestvérünk öröme őszinte örömmel tölt el, kellemetlen helyzete, nyomorúsága, fájdalma pedig fájdalmat, szomorúságot okoz. Olyan magasabb érzelem-diszpozíció ez bennünk, amely tényre vonatkozik: mások öröm vagy bánat tényére. Nem merő érzet, amelyet talán valamely érzékre gyakorolt benyomás váltott ki.

Az együttérzés *érzelmének* egyik formája a r é s z v é t, együttszenvedés, kellemetlen érzelmi megindultság, amelybe némi kedv is keveredik. Természetesen a kedv, ez a jóleső érzés nem embertársunk bajára vonatkozik, mert akkor kárörömmé torzulna. A együttszenvedésben rejlő öröm a jóakaratból, a szeretetből táplálkozik.

Az *együttörvendezés* szívünk kellemes érzelemhulláma. Igen magas fokban lép fel pl. amikor a halálra ítéltnek épp az utolsó pillanatban kegyelmeznek meg. A néző tömeg ilyenkor hatalmas örömujjongásba tör ki, mintha nem is az elítélt, hanem önmaga életét nyerte volna vissza.

Az önzetlenség határozottabban verődik ki és tisztább is az együttörvendezésben, mint a részvét érzelmében. Az örvendezőnek ugyanis nincs ránk, segítségünkre szüksége. Míg a szenvedő, aki iránt részvét támad a szívünkben, segítségünkre szorul. Így némileg tőlünk függ, ami hízeleg öntudatunknak és emeli azt.

Mások java fölött érzett öröm nehezebben gyúl ki. Nagy akadálya a tapadós, önző féltékenység. Amiből következik: abba a szívbe, amelyben az együttörvendezés hamar felcsendül, kevesebb szorult a féltékeny önszeretetből.

Erkölcsi szempontból a részvét érzelme a nagyobb értékű. Ezt az értéket azonban nem érzelmi mivoltától, hullámzásától, a megindultság édességétől nyeri, hanem a benne feszülő akarati készségtől: a szenvedőn segíteni; attól, hogy tevékenységre sarkal. A részvét érzelmének szélesebb a skálája. Az erőteljes könyörülettől az egyszerű részvéten keresztül, le egészen a hideg, merev sajnálkozásig. Ez utóbbiból elhárító gesztus emelkedik ki.

Az együttérzés ellentéte a *kegyetlenség*, az a durva érzelem-görcs, amely mások szenvedésében leli örömét. Ez a kegyetlen öröm hízni is képes mások szenvedésének fokozódásával.

A *nyerseség* kevésbbé visszataszító jelenség, mivel csupán abban nyilvánul, hogy mások kiütköző szenvedése iránt nincs érzéke. Ezért aztán nem is veszi észre.

A kegyetlenség, amely az együttérzés elsorvasztója, benne vibrál már a gyermek szemében, ha iskola-társa verést kap. Ott izzik a tömeg lelkében, amikor a színpad kínzási jeleneteiben kéjeleg. Embertestvérének kínja mulatságának eszközévé, tetszésének játéklabdájává lesz.

Amikor együttérzünk másokkal, szívünkben nem szükségképen ugyanaz az érzelem rezonál, mint amely embertársunk szívében hullámzik. Érezhetünk részvétet olyan ember iránt is, aki haragjában tehetetlenül dühöng, vagy pedig a hejehujázó részeg iránt. A lényeg az, hogy embertársunk állapota bajként vagy pedig az illető javaként, előnyeként hasson részvételjes vagy együttörvendező szívünkre.

Az eddig vázolt együttérzés érzelme nem esik egybe a rokonszenvvel, ill. ellenszenvvel, a szeretetnek és gyülöletnek ezzel a módosult fajával, amely az első benyomások alapján támad bennünk. Még akkor sem azonos a szimpátia az együttérzéssel, ha a szimpátia szó jelentését kitágítjuk és minden olyan hasonló érzelem jelzésére használjuk, amely mintegy másokról ragad ránk és mások érzelmének egyszerű utánzása által születik szívünkben. Az együttérzés ugyanis oly érzelem, amely mások jó vagy rossz érzelmi állapota miatt ébred fel.

Két momentum játszik szerepet a z e g y ü t t é r z é s k e l e t k e z é s é b e n. Embertársunk érzelmének felismerése, tudomásul vétele tapasztalat útján. És szívünknek természetes együttérzésre-hangoltsága. Belénk oltott ösztönszerű törekvése, amely önzetlen tettre vagy önzetlen örömre indít.

Az együttérzésnek velünk született diszpozíciója különböző erősségű, mélységű lehet.

Lélektani elemzések kibontották, hogy a részvétben a segíteni törekvéssel *együttdolgozik* az öröm saját teljesítményünk miatt. Másodsorban a hála reménye. A csodálatra, szerető ragaszkodásra való titkos számítás és áhítozás. Saját jó szívünk jóleső tudata. A részvét erőteljesebben, élénkebben jelentkezik, ha fülünkkel halljuk a szenvedő panaszát, vagy közvetlenül látjuk a bajt, a szerencsétlenséget. Oly annyira, hogy pl. halálveszélyben vergődő embertársunk látása saját életünk feláldozására is képes hajtani. Amikor is segítő erőként az a tudat lendít: önzetlen tettünk hősiessége elismerésben részesül. Példaként emlegetik és tisztelik majd.

Egyedi kifejlődésében vizsgálva ezt az érzelmet, a gyermekben feltünik az érzéketlenség, az együttérzés tompultsága mások örömével, bánatával mint olyannal szemben. Ez nagyrészt a szellemi fejletlenségben leli magyarázatát. Bár az erősen

fejlett részvét is előfordulhat. De ez rövidéletű, gyorsan tovatünő érzelem nála. A gyermek számára ugyanis nagy problémát jelent, hogy sajátjától annyira elütő helyzetbe, gondolat- és érzelemkörbe gyorsan beleélje magát. Ez az alapja annak is, hogy pl. egy egészséges idegzetű ember nem képes megérteni az idegbeteget. Nem képes együttérezni vele, következőleg nem tud részvétre gerjedni.

Könnyebben támad fel bennünk a részvét érzelme — a vonzalomnak megfelelő arányban — hozzátartozóink iránt.

Figyelemreméltó ennek az érzelemnek fejlődése *az emberiségben*. Hamarabb s jobban hangolódik részvétre a kultúrált ember. Ebből a szempontból fejlettebb az érzelemvilága. Részben az ismeretek gyors terjedése következtében, részben kedélyvilágának puhábbsága miatt. S talán szervezetének, idegrendszerének gyöngülése következtében a szenvedésre való nagyobb hajlandósága miatt. Olyan kínzás, amely a régi korokban semmi különös megütközést nem váltott ki az emberek nagy többségéből, ma már ismeretlen. Ha mégis kegyetlenség előfordul, általános részvét nyilvánul meg.

Jelentősége.

Együttérzés. Érzelemvilágunknak jelentéktelenül pompázó virága ez az érzelem. Egyszerű virág, egyszerű illattal. Egyszerű orgonasíp, egyszerű búgással-zúgással. És mégis micsoda érték! Micsoda ajándék! Milyen nagy feladattal!...

Mi a feladata? Miért kaptuk Teremtőnktől? Milyen célt szolgál életvándorlásunk folyamán? Mi az a fönséges összhang, amellyel ennek a sípnak együtt kell búgnia? És amelybe ennek a pár ütemes akkordnak bele kell olvadnia?

Nézzük az Alkotó bölcseségét. Remegjünk meg az Ő lenyügöző vonalvezetésétől. Csodálatos összefüggések tünnek elő az Ő művében, a teremtett világban. Akármelyik oldalról is nézzük. Akármelyik szálat fogjuk meg és bogozzuk, tévedhetetlenül vezet a célhoz. Csak legyen *egész*-szemléletünk! Legjelentéktelenebb művének is megvan a maga helye!

Próbáljuk hát megsejteni Alkotónk elgondolását!

A történelem évezredeinek lezáródása, összefoglalása egyetlen gondolatba csúcsosodik ki. Az utolsó ítélet isteni színjátékának, isteni szimfóniájának egyetlen alapmotívuma lesz. Vázoljuk csak magunk elé!

Emberek milliói kavarognak. Millió-millió embersors. Bünből, erényből, érzésből, akarásból, tudásból és tudatlanságból... összebogozva. Millió-millió törekvés, célbajutás és célba nem érés. Lezárult millió élet millió árnyalata. Kifejlődött vagy csonkán maradt millió emberjellemek. Megérett vagy fanyarrá zsugorodott emberi életgyümölcsök milliói örvénylenek... Krisztus apostoli munkatársai. Már a földön megdicsőült szentek. A természetfeletti élet teljességébe kibontakozott misztikusok. És a természet-törvény, a bün ismeretéig épp hogy felbotorkáló pigmeus-emberkék. Erkölcsi törvények utolsó ízét ismerő hittudósok. És pogányságba rekedt millió-millió lélek. Buddhista. Muzulmán... Akik kificamodott erkölcsi fogalmak sovány örökségével élték le életüket...

Micsoda zűrzavar?! Hogyan lehetséges itt rend...? Mi lesz a norma?

És mindnyájan meg lesznek ítélve.

Mindenki le lesz mérve. Egyetlen súlyegységgel!

Csupán egyetlen kérdésre kell hogy feleljen életük, szívük, lelkiismeretük.

Éheztem és ti? Voltatok-e részvéttel Irántam? Adtatok-e ennem? Szomjúhoztam: adtatok-e innom? Idegen voltam: befogadtatok? Mezítelen, beteg voltam? Fogságban sínylődtem? Szomorú, szenvedő, agyonhajszolt, elnyomott, kizsarolt voltam...

Együttérző szeretetre szorultam: voltatok-e tetterős részvéttel Énirántam?

Ez lesz az egyetlen kérdés abban a megrázóan fönséges, fönségesen egyszerű pillanatban. Mindenki számára! Akárki volt is. Akármilyen volt is életsorsa, jelleme, képzettsége, erkölcsi fejlettsége...

Volt-e részvevő szíved? Hallgattál-e rá? Követted-e a kegyelem által felerősített ösztönzését? Gazdagítottad-e, fejlesztetted-e a részvét önzetlen cselekedeteivel? Vagy bedugtad füled? Elnyomtad az együttérzés szerető felszólításait? Önzésed meg sem engedte, hogy megszólaljon benned a részvétteljes szeretet? Lehangoltad lelkedben a részvét fájdalmának és örömének húrjait? Elsorvasztottad magadban az együttérző, embertestvéred bánatával és örvendezésével együtt dobogó szívet?

Erre a kérdésre kell, hogy megfeleljen életünk! Lelkiéletünk is!

Nem egy-két felületes, lapos nézőpontból, hanem a nagy egészbe beleillesztve kell szemlélnünk Isten alkotásait... Az együttérzés megszokott érzelmi indításait is. És kivilágosodik előttünk a jelentéktelennek látszó érzelemnek nagyszerű jelentősége, szerepe.

Szívünk természetes együttérzése, a kegyelem természetfeletti ereje egyaránt mozgatja, vonzza az akaratot, hogy megszülessenek életünkben az irgalmasságnak érdemszerző, testi és lelki cselekedetei. A részvétnek komoly hangja Isten szavát tolmácsolja. Krisztus szavát visszhangozza. A nagy finálére figyelmeztet...

G. L. S. J.

A valósággal föltámadt Krisztus a mi pálmánk. Ezt a pálmát nyujtja minden hivőnek s aki kezébe veszi s erősen tartja, megosztja vele győzelmét: föltámad majd ő is. *Prohászka.*

„Öltsétek magatokra az új embert!"

Irta: Gausz Tibor S. J.

Mi a hivatásunk?

A világtörténelem folyamán sokszor elhangzott már a kérdés: Vajjon mit akarnak a katolikusok? Mi a katolicizmus lényege?

Az Egyháztól távolálló gondolkodók, a keresztények között élő és őket soha meg nem értő materialista hitetlenek, vagy akár a hivatalosan hozzánk legközelebb álló protestánsok, kálvinisták, lutheránusok úgy ítélnek, hogy a katolicizmus egy többé-kevésbbé jó vallás a sok közül. A zsidók sokáig keblükből elszakadt szektának tartották és sokan annak tartják még ma is. A modernisták egészen nyiltan emberi alkotásnak mondják. Krisztus is közönséges ember, akárcsak Buddha vagy Mohamed, vagy Lenin, legfeljebb zsenialitásban szárnyalta őket túl, ha ugyan túlszárnyalásról lehet beszélni.

Még a katolikusok nagy-nagy része sem tudna hirtelen a kérdésre megfelelni. Sőt, mi is gondolkozási időt kérnénk a válasz megszövegezéséig. Talán csak annyit tudnánk mondani úgy kapásból, hogy a katolikus vallást az Isten adta . . . a többi mind emberi tákolmány. Talán hozzátennök: a katolikusok átlagélete sokkal erkölcsösebb, emberibb, mint akármilyen más vallásé. Ezekben különbözünk!

Ez a felelet azonban a keresztény élet lényegét még távolról sem érintette. Aki csak ebben látja a vallások egymástól való differenciálódását, az még nem fogta fel a katolicizmus magasztos célját!

Talán a mi hivatásunk a kultúra fenntartásában és továbbképzésében áll? Hiszen nem egyszer hivatkozunk büszkén az Egyház ilyen irányú, teljesen egyedülálló tevékenységére! Gondoljuk csak el, mit jelentett a népvándorlás idején a szerzetesség, az egyes népek kultúrélетében. Hol lennénk ma, ha az Egyház nem szelídíti, nem fékezi meg a vad erőket és nem iskolázlatja azonnal a felnőtteket és gyermekeket egyaránt! Hol lennénk ma a művészetben, ha az Egyház át nem menti a a műkincseket és nem ápolja és virágzásnak nem indítja az építészetet, festészetet, szobrászatot . . . Múzeumaink, a művészet története büszkén hirdetik az Egyház páratlan kultúralkotó munkásságát! Vajjon nem hivatásunk-e a bolzsevisták barbár pusztításaival szemben a kultúrát most is a nyugodtabb utókor számára átmenteni?

A világért se engedjük magunkat félrevezetni! Az anyagba merült világ előtt egyedül ez az anyagi kultúra a mérvadó. Bár ezekkel szemben büszkén valhatjuk, hogy mi katolikusok a tudomány és a művészet terén felbecsülhetetlenül sokat és nagyot alkottunk, alkotunk még ma is — de nem ez a mi legbelsőbb értékünk! A mi hivatásunk nagyobb! És ez:

Az isteni életnek kibontása!

Evvel nem akarjuk leértékelni, a kultúra jelentőségét csökkenteni. Még kevésbbé elvonni attól a nagy keresztény tömegeket. Csupán rá kell eszmélnünk arra, hogy az emberi képességek kifejlesztése egyáltalán nem jelenti az emelkedés határát. Ha a tudományos felfedezések egyszer ki is meritenék a megismerés új lehetőségeit, a keresztény ember számára még mindig van mód az emelkedésre. Sőt azt kell állítanunk, hogy a legegyszerűbb katolikus bretagnei parasztasszony még magasabbrendű életet élhet, mint akár a leghíresebb sorbonnei professzor.

Az előbbiek ugyanis mind csak az emberi erőknek kifejlesztésén fáradoznak. A mi hivatásunk e mellett és ezenfelül a mindent túlszárnyaló isteni képességek kibontása. Amint a rózsának feladata a piszkos, nyirkos, trágyás földet fölhasználva a Teremtőtől belehelyezett természet által az ember gyönyörködtetésére és Isten nagyobb dicsőségére a tövises ágakat zöldbe öltöztetni és virággal elboritani, épúgy hivatása a keresztény léleknek is épp a szennyes és bűnös világba gyökerezve az emberek csodálatára, az Isten nagyobb dicsőségére a belehelyezett isteni természet által a megszentelő kegyelem kibontására törekedni addig, ameddig önmagában a lelkiélet művészi megnyilatkozásához el nem jutott!

Szent Pál így fejezi ezt ki: „Istennek szántóföldjei vagytok!" (I Kor. 3, 9.) Szántóföld, amelybe Isten elülteti a megszentelő kegyelmet, hogy az isteni élet legszebb virágait teremje meg a földön!

Erre az isteni életre utal az Úr Jézus is, amikor kiadja rövid parancsát: „Legyetek tehát tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes!" (Mt. 5, 48.)

Ennek az igazságnak gyönyörű gondolataival örvendeztette meg Szent Pál az efezusiakat már közel két ezer éve: „És ő maga megtett némelyeket apostoloknak, másokat meg evangélistáknak, másokat pedig pásztoroknak és tanitóknak, hogy alkalmassá tegye a szenteket a szolgálat munkájára Krisztus testének kiépítése végett, mignem mindnyájan eljutunk a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, férfiúi tökéletességre, olyan életkorra, melynek mértéke Krisztus teljessége, hogy ne legyünk már ingatag gyermekek és ne vessen minket ide-oda a tanitás bármely szélfúvása emberi megtévesztéssel és tévedésbe ejtő álnoksággal. Ellenkezőleg, járjunk az igazság útján szeretetben s *mindenképen növekedjünk őhozzá, Krisztushoz,* aki a fej és akitől van az egész testnek az egybeerősítése és egybekötése minden összekötő íz közreműködésével és mindenegyes tagra kimért tevékenységben: így történik azután a test növekedése a maga épülésére a szeretetben." (Efez. 4, 11—16.)

A filippiekhez irt levelében szintén arra szólít fel, hogy Krisztus követésével ezt az isteni életet kifejlesszük magunkban. Rámutat arra, hogy Krisztusnak leereszkedő, alázatos élete milyen dicsőséget hozott neki, amely isteni élet bennünket is a csillagokig felemel. De halljuk magát a szentet: „Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztusban is megvolt, aki midőn az Isten alakjában volt, nem tartotta az Istennel való egyenlőségét oly dolognak, melyhez erőszakosan ragaszkodjék, hanem kiüresitette önmagát, felvette a szolga alakját, emberekhez hasonló lett és külsejét tekintve úgy jelent meg, mint ember. Megalázta magát, engedelmes lett a halálig, éspedig a halálig a keresztfán. Ezért az Isten is igen felmagasztalta őt és oly nevet adott neki, mely minden más név fölött van: hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon: az égieké, a földieké és az alvilágiaké, s minden nyelv vallja az

Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr. Tehát kedveseim, tegyetek meg mindent zúgolódás és habozás nélkül, hogy kifogástalanok és tiszták, az Istennek egyeneslelkű fiai legyetek a gonosz és romlott nemzedék közepette, akik között fényeskedtek, mint csillagok a világürben!" (Filip. 2, 5—15.)

De erre a gyönyörű hivatásra utal a józan ész is! Miért helyezné belénk az Úr az ő isteni természetét, ha nem azért, hogy éljük az ő életét? A teremtéssel nem adta meg közvetlenül a tudást, az ismeretet. Adott azonban képességet, eszes természetet, hogy minden egyén és az egész emberiség kibonthassa, kifejlessze a művészetet és a tudományt és gyönyörködjék alkotásában és felfedezéseiben. Éppígy nem adja meg nekünk sem magának az isteni életnek megnyilatkozásait, hanem belénk helyezi az isteni természetet, hogy nagy szeretettel ápoljuk azt és kifejlesszük magunkban annak legszebb *virágait mindaddig, mig el nem jutunk arra* a tökéletességre, amelynek mértéke Krisztus teljessége, az isteni élet tökéletessége!

Ha pedig mindenkinek ítélete szerint valami nagy dolog az emberi tudományt, művészetet a legremekebb alkotásokig kifejleszteni, akkor egyenesen fenséges, utolérhetetlenül magasztos a bennünk lévő isteni természet, képességek teljes kibontakozása, az isteni életnek lehető legtökéletesebb élése!

Téves utakon!

Sajnos, mi már nagyon messze vagyunk Krisztustól! A mi felfogásunk és Krisztus gondolata között óriási ür tátong. Mi együtt élünk a modern pogányokkal, zsidókkal, protestánsokkal, kálvinistákkal, kommunistákkal, el sem lehet sorolni, kikkel . . . És ha csak együtt *élnénk! De az ő gondolatuk lassan tért hóditott közöttünk!* Könyveiket olvassuk, ujságaikat járatjuk, nézeteiket szinte selejtezés nélkül átvesszük! Ha valami a „tudomány" neve alatt megjelenik, akkor azt feltétlen igazságként fogadjuk, mégha Krisztussal, a tudomány legbehatóbb ismerőjével ellenkezik is! De a ma úgynevezett keresztény emberének a „tudomány" több mint Krisztus! Szinte észrevétlenül szívjuk magunkba a mérget! Fiainkat a legkülönbözőbb tanárok tanítják. Nekünk mégcsak eszünkbe sem jut számukra biztosítani a tiszta katolikus hitet, ellensúlyozni a szívébe beledobott, nem egyszer katolikusellenes gondolatokat! Egyetemeinken a katolikus ifjúság nem ritkán tudományos köntösben hallja a hitetlen és egyházellenes előadásokat! Vajjon hogyan reagálunk erre? Leányainknak mindegy, hogy ki udvarol nekik, hogy milyen társaságban forognak . . . Mi csak éljük a modern életet és azt hisszük, hogy vérbeli katolikusok vagyunk!

Hova lett a keresztények lelkéből a megrendíthetetlen hit Krisztus istenségében, a túlvilág bizonyosságában, a mennyország valóságában?

Hova lett a keresztényeket egykor jellemző szeretet Isten, felebarát és ellenséggel szemben is?

Hova lett az az átütő erő, amellyel az első keresztények mindenkit magukkal ragadtak és szinte minden *katolikust apostollá avatott*?

Ezek helyett az ingadozás, a kétely, a kishitűség, az önzés, a szegények meg nem segítése, a szeretetlenség, a viszálykodás, a hiúság, a büszkeség, a testiség, a földhöztapadtság, a bűnbemerülés, az anyagiasság jellemez nagyon, nagyon sok katolikust is! De nemcsak ez a bűnünk! Sokan szinte gyűlölettel tekintenek az Egyház szigorú házassági törvényeire, nehéznek látszó bőjtjeire, rendelkezéseire!

A jozefinizmus korának egyik leggyászosabb jelensége, hogy a katolikusok maguk fordultak szembe az Egyházzal. Az akkori magyar „reform országgyülés"-en a katolikus követek a reformátusokkal együtt intéztek elkeseredett támadást az Egyház állásai ellen, és gyalázták ott, ahol lehetett! Ma pedig — az ilyen jelenségek mellett is — az elhagyott és elbutított szegény keresztény nép vörös zászlók alatt, feldúlt, állatias arccal, gyilkos kezekkel rohan szerető édesanyjára, akitől egyedül várhatna komoly és tartós segítséget!

Pedig most is áll Szent Pál szava: „Tegyetek meg mindent zúgolódás és *habozás nélkül, hogy* kifogástalanok és tiszták, az Istennek egyeneslelkű fiai legyetek a gonosz és romlott nemzedék közepette, akik között fényeskedtek, mint csillagok a világürben!"

Van javulás! Ehhez az ideálhoz kezdünk felemelkedni! A vallási élet határozott lendületet mutat. Annál *inkább van szükségünk* hősökre, akik a nagy megújhodásban ragyogó példaként állnak előttünk!

Kettős feladatunk!

A már kifejtett kettős szentségnek tényéből fakad kettős hivatásunk is. Mindannyiunknak! Nemcsak a papoknak! Nemcsak a szerzeteseknek! Minden hivő katolikusnak! És már itt kell jeleznünk, hogy ebben a *kettős hivatásban érintjük* a keresztény élet legutolsó mélységét, valóságát, legalább is egyik oldalról. A nagy szentek mind valahogy az *Isten különös kegyelme* folytán rádöbbentek ezekre az igazságokra, nemcsak rádöbbentek, hanem e szerint rendezték be életüket is!

Kettős hivatásunk tehát a kettős szentségnek kifejlesztésében áll! Meg kell szereznünk, illetve megtartanunk a fizikai szentséget, a megszentelő malaszt által az Istennel való szoros kapcsolatot. Ezt meg kell tennünk már önmagáért is, mert széppé, igazzá tesz, összeköt a legszentebbel! De meg kell őriznünk azért is, mert ez csírája, alapja az erkölcsi, a cselekedetekben nyilvánuló szentségnek is. Megszentelő malaszt nélkül pedig bárhogyan is erőlködünk, bárhogyan is iparkodunk, a krisztusi életet nem tudjuk magunkban megvalósítani. Csak a fizikai szentség képesít arra, hogy ugyanazt az érzést ápoljuk, amely Krisztusban is *megvolt*! Csak a megszentelő malaszt birtokában tudjuk követni a Mestert az istállóba való leereszkedéstől, az üldözéseken, az *imaéleten, az alázatosság, hősies* engedelmesség, a kiáradó szeretet erényein át a Golgotáig és a kereszt gyalázatától föl egészen a Krisztussal való megdicsőülésig.

Másrészről ki is kell fejlesztenünk ennek a szentségnek legszebb virágait, hogy az erények által elérjük a második, az erkölcsi szentséget is! Ha a pogányok hivatásuknak tartották az anyagi kultúra kiépítését, akkor nekünk a lelki kultúrára kell irányítanunk minden erőnket! A mi jelszavunk ebben nem lehet más mint: Helyreállítunk mindent Krisztusban, ami az égen és a földön van! (Efez. 1, 9.)

Ennek a feladatnak egész súlyától áthatva írja az apostol: „Azt mondom tehát és kérve-kérlek titeket az Úrban, hogy ne éljetek most már úgy, ahogy a pogányok élnek . . . Sötétség borult az értelmükre, az istenes élettől elidegenedtek . . . Ti azonban nem ezt tanultátok Krisztustól. Hallottátok ugyanis őt és tőle tanultátok, aminthogy az igazság Jézusban vagyon, hogy a korábbi éltetek után immár vessétek le a régi embert, ki romlásba jut a csalárd kívánságok miatt; hogy újuljatok meg lelkileg bensőtökben és *hogy valóban magatokra öltsétek az új embert, aki az Isten képére teremtetett igaznak és szentnek!*" (Ef. 4, 17—25.)



A jótékonyság lelke

Irta: Csapó György dr.

A Római Szentszék félhivatalos lapjában, az „*Osservatore Romano*"-ban néha a kisebb jelentőségü örökvárosi eseményekről is jelenik meg egy-egy kép. A hivő katolikus, kit Krisztus helytartója városának minden mozzanata érdekel, sok-sok gondolatindítót talál e képeken.

Nemrégiben az egyik kicsiny római zárdának ebédlőjét tárta fel a széles világ előtt e lap. Az egyik oldalon a zárda „öregecskéi" (így becézik ott azokat az öreg szegényeket, akik ünnepeken ebédet kapnak) ülnek az asztalnál; a középen pedig *Boeto bíboros* szorgoskodik fehér kötényben. Kiszolgálja a szegényeket és mosolygós arcáról szinte látszik, hogy mindenikhez van nehány kedves, leereszkedő, földerítő mondata.

Lesznek, akik e képet nézve a szentek életére gondolnak, azokra a följegyzésekre, amelyek megörökítették, hogy Isten emberei milyen örömüket találták abban, ha a szegényeknek, betegeknek, öregeknek szolgálhattak. Ha köpenyegüket odaadhatták nekik, ha undok sebeiket moshatták, ha éhségüket csillapíthatták. Ha valóra válthatták az Úr kívánságát: „*bármit tesztek a legkisebbnek is az én nevemben, nekem cselekszitek.*" Ok még a parancs teljesítésének *módjában* is finoman tekintettel voltak az Úrra. A szegényben Őt látták megszemélyesitve és úgy is bántak vele.

Boeto kardinális azonban valószínüleg tiltakoznék ellene, hogy őt a szentekkel hasonlítsák össze. Hiszen amit ő tesz, semmi más, mint kihangsúlyozása annak, amit a krisztusi szellem a *jótékonyság lelké*-nek nevez.

Mert igen! A jótékonyságnak van *teste is* és van *lelke is.*

A jótékonyság teste maga a *külső cselekedet.* Az, hogy a földi javakat ne tekintsük szuverén és csak személyünk kénye-kedvét szolgáló birtokunknak. Hogy megértsük: a földet *minden* teremtményének adta az Úr és akinek sok jutott, javaiból juttatni *köteles* annak, aki nélkülöz. Ez a juttatás az életnek éppolyan törvénye, mint amikor az öntözéskor a fa tövébe öntött víz nem marad meg kis helyen, hanem a szivárgás fizikai törvénye szerint eloszlik az egész környékre és táplálékot ad a szerény levelek között meghúzódó ibolyának és a naphiányban sovány és sárgás, de mégis élniakaró fűszálnak is.

Irodalom.

Dr. Hynek: **Krisztus kínhalála a modern orvosi tudomány világánál.** Fordította dr. *Czékus Géza.* Budapest, 1937. Korda Rt. kiadása. 9 képmelléklettel. Ára 2.20 P.

E munka két egymással kapcsolatos témáról tárgyal. Az egyik a turini szent lepel, a másik Krisztus halálának részletei úgy, ahogyan az orvos látja és kutatja azokat.

A turini szent lepel az utóbbi időkig elhanyagolt ereklye volt. Bár történetét biztos adatokkal vissza tudják vezetni egészen Szent Ilonáig, Konstantin anyjáig, mégsem foglalkoztak vele. A rajta levő foltokat, elszínezödéseket nem látták jól és inkább valami középkori festői utánsegitésnek gondolták. Mindemellett a Savoyai királyi család, amelynek évszázadok óta birtokában van, óriási becsben tartotta és külön remekmüvü kápolnát épittetett számára.

Újabban a modern fotografálás legtökéletesebb technikájával két híres fotografáló szaktekintély lefényképezte és megdöbbenve látták, hogy a lemezen egy holttestnek első és hátsó képe teljes tökéletességgel kivehető. Különösen szép az arc. A testen sebek, vérnyomok láthatók. A leplet aztán régészek és szövösszakértők is megvizsgálták és anyagáról kétségtelenül megállapitották, hogy Krisztus idejéből való. Ugyancsak mikroszkopikus vizsgálattal bebizonyitották azt is, hogy semminemü festék nem található rajta, az összes elszineződések kémiai eredetüek. A vegyésztudósok ezekután vizsgálni kezdték, miként jutott Krisztus holttestének alakja a lepelre. A vizsgálatok eredménye az volt, hogy a mirha és aloe, amellyel Krisztus halotti leplét Nikodémus és Arimatheai József beitatták, rákerült a holttestre és annak kigőzölgése és kezdődő bomlásának vegyi folyamatai éppúgy hatottak az aloéval telített lepelre, mint ahogyan a fény hat a fotografáló lemezre. A tudomány tehát beigazolta, hogy Krisztus holttestét a szemfedője a szó tág értelmében lefotografálta.

E szent lepelnek történetét, vizsgálatának részleteit és ábráit behatóan és nagyon érdekesen tárgyalja Hynek könyve.

Többi részében pedig a turini leplen látható nyomok alapján orvosi szempontból végigvizsgálja Krisztus kinszenvedését. Megállapitja, hogy az ostorozásnál mit és hogyan szenvedett. Megállapitja, hogy milyen volt a töviskoszorú. Megállapitja, hogyan és hány szeggel erösitették a kereszthez. Megállapitja, miként szúrták át szivét és hogyan lehetett az, hogy vér és viz folyt ki belőle. Végül pedig egy egészen új és teljesen elfogadható teóriát állit fel arról: mi volt tulajdonképen Krisztus kereszthalálának közvetlen oka. Ugy találja, hogy a keresztenfüggés következtében tetanuszhoz hasonló izomgörcsök léptek fel, amelyek megmerevitették mellkasát és rekeszizmát, megakadályozták tüdejének müködé-

sét és szörnyü kínok között, teljes öntudatnál fulladásos halál vetett véget életének.

A könyv elejétől végig érdekfeszítő és laikusok által is minden sorában érthető. Hynek nem a szaktudós hidegségével tárgyal benne, hanem elejétől végig a legnagyobb kegyelettel, lelkesedéssel és Krisztust imádó szeretettel.

A szerző ugyanis valaha szabadgondolkozó és hitetlen orvos volt. A világháborúban Magyarországon is működött mint a mármarosi hadikórház sebészfőorvosa. A világháború után otthagyta az Egyházat, sőt ellene fordult. A turini lepellel foglalkozva és ennek alapján Jézus történetét orvosi szempontból vizsgálva, visszanyerte hitét, visszatért az Egyházba és azóta Krisztus lelkes és munkás apostola. Ezt a könyvét imádkozva írta. Eddig tizenhat nyelvre fordították le.

A munkát kilenc fotográfia-melléklet teszi érdekesebbé. Meghatódva látjuk közöttük Krisztus igazi arcának fotografiáját. Élete erejében lévő, hatalmastermetü férfinek arca. Látszik rajta a fájdalom, orrcsontja eltörve, arcának egyik fele az ütésektől kissé dagadt. De mindezek alól értelem, szeretet és jóság sugárzik.

Ezt a könyvet nagyon melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Ajánlják ők is másoknak. Olvasása valóságos hitvédelem és apostolkodás.

Paulus Trugly S. J.: **Cognitio Divina de obiecto indeterminato.**

A 93 oldalas könyvecske igénytelen külsőben áll elénk. A tömör sorok, kövér betük, a kezdetleges, bosszantó tördelés s mindezek tetejében még a latin nyelv és az élettől, a *robbanásig feszült, izgatott modern élettől* oly távol álló cím, ellenszenvessé teszik első véletlen találkozásunkkor. Pedig e rövid kis értekezés, — szerény véleményünk szerint — az utolsó évek skolasztikus Isten-bölcseletének egyik legmélyebb, s talán legmaradandóbb terméke. A magyar filozófiai gondolatok azon ritka példányaiból való, melyekről remélnünk szabad, hogy sok-sok évtized multán belekerülnek a tankönyvekbe s így, ha csak pár cseppben is, magyar vért visznek a filozófia perennis diadalmas gondolat-árjába. A könyv tartalma sem oly elvont, megfoghatatlan, mint azt címe után ítélnünk lehetne. A mindenható gondviselő Isten és a szabad ember egymáshoz való viszonyának örökké érdekfeszítő problémáit világítja meg új, egységes, zseniális meglátással. Emberi érdem és isteni praedestinatio, szabadság és csalhatatlan érvényü kegyelem, a szentségek kegyelmi működése, az inspiratio, a jövendölések alkotják a kis könyv fötémáit.

Nem aszkétikus, lelki épülésre szánt olvasmány. Képzett szakembereknek szól. A hittudományi hallgatók szakdolgozatukhoz sok eszmét, eredeti gondolatot s indítást találnak benne. Beszerezhető a Kordánál. Ára 3 P.

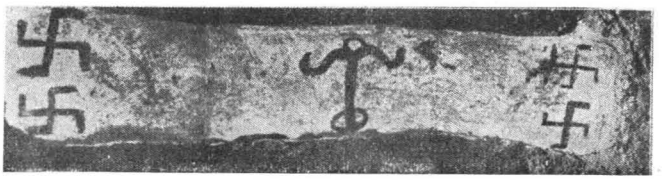
P. Á.

Az ember azonban épp azért ember, mert lelke is van. Máskép csak egy azonos valami lenne az élő és érző világ sokadalmából. Jótékonysága így hát akkor lesz *emberivé*, ha ebből a *lélekből* is adagol valamicskét a fizikai juttatás mellé. Ha nem úgy dobja csak oda az alamizsnát, mint ahogy az országútszéli eperfa lehullatja gyümölcsét és lombjai egyformán suhognak akár a fáradt vándor éhségét enyhítik azok, akár a libafalka szedegeti fel őket. A fának mindegy, ő csak a fizikai élet törvényei alatt él. A jótékonyság akkor lesz *emberivé*, ha úgy adják az alamizsnát, amint az ápoló nyujtja az orvosságot a betegnek: *azért* teszi, hogy javára váljon és szívesen, mosolygó arccal, gyengéd kezekkel teszi.

A csupán ember-létel azonban még nem jelenti a lét legmagasabb síkját. Van ennél több is! A keresztény, a kegyelmi életet élő istengyermeke éli ezt a magasabb életet. Ennek lelkülete több a természetes emberinél: *ez krisztusi.*

A Krisztus lelkülete azonban nem elégszik meg azzal, hogy csak az élet fizikai és talán társadalombiológiai törvényeit betartsuk. Még az sem elég előtte, hogy az emberi lélek könyörületességének melegével langyositsuk a jótékonyság irgalomjuttatta tejét. Krisztus lelkülete azt akarja, hogy a fizikai tetten, a cselekedetben rejlő nemes szépségen felül *az Isten szeretete és dicsősége legyen jócselekedeteink motivuma.* Hogy ne tűrjük a nyomort, hogy boldogok legyünk, amikor máson segítettünk, de legfőkép, hogy *örömünknek és kötelességünknek tekintsük, ha mindezáltal Isten akaratát teljesithetjük.*

A jótékonyság fizikai cselekedete: társadalombiológiai kötelesség; a lélek szeretetének beleöntése: az emberi méltóság érvényesítése; az önzetlen és Isten szeretetéből fakadó jóság: a krisztusi tökéletesség magassága.



Horogkereszt a római Pamphylus-katakombákban

A horogkereszt nem kereszt

Krisztus keresztje óta — az olasz fasces-t leszámítva — alig van jelvény, amelyik olyan nagyszabásu mozgalomnak és eszme-konglomerátumnak lenne kifejezője, mint a német nemzetiszocialisták *horogkeresztje*. A bolzsevizmus csillaga és kalapácsos sarlója nem hordja magán annyira a vörös eszme kifejezését, mint ez a magáét.

A nagyközönségnek, főkép a szélesebb rétegeknek azonban igen téves fogalmaik vannak e jelvény eredetéről és kifejezett tartalmáról.

Igen sokan csak a szociáldemokráciának és a szociáldemokrácia teljességének: a kommunizmusnak antipólusát látják a nemzetiszocializmusban. Letagadhatatlan, hogy az előttük lefolyt években az utcát és a tömegeket Európában csak a vörösök uralták. Az is tény, hogy ezeknek legagilisabb vezérei, sőt a mozgató hálózatnak gócai nagyobb-

részt a zsidóságból kerültek ki. El kell ismerni a valóságot, hogy a vörös tömegekkel szemben tömegeket a legkomolyabb alakban nemzetiszocialista mozgalom vonultatott fel. A szószékek köréből és a gyüléstermek falai közül imponáló és feszültizmú, rendezett menetet ők vezettek az utcákra is. Végül pedig meddő sopánkodás helyett kemény és elevenbevágó tetteket jelentő intézkedéseikkel ők tiporták le a zsidók bűnöseit, — de velük együtt ártatlanjait is.

Mozgalmuknak antibolzsevista és antiszemita éle azt a meggyőződést keltette a szélesebb közvéleményben, hogy a nemzetiszocializmus a kereszténység e két legerősebb üldözőjének ellenfele lévén — *a kereszt védője*. És ezt látták a nemzetiszocialisták fogalommá vált jelvényében a *horogkeresztben* is, amely — szerintök — mégiscsak *kereszt*.

Sajnos, bizony ez *tévedés!*

A nemzetiszocializmus *ellensége*, de nem teljes ellentéte a bolzsevizmusnak, ámde korántsem a kereszt alapján. Jelvényének, a horogkeresztnek *semmi rokonsága sincsen* a kereszténység szimbolumával.

A vörös kommunizmus tagadja a fajok és nemzetek elválasztásának jogosultságát, amely utóbbit a kereszténység mint az emberi természet és a belőle eredő társadalmi szervezkedés istenrendelte követelményét tanít. A nemzetiszocializmus szerint pedig nem a nemzetek, hanem *a fajok* az alapjai az országok és társadalmak fölépítésének. Sőt e fajoknak az a kötelességük, hogy más fajokat dobjanak ki közösségükből és válogatás nélkül, minden eszközzel pusztítsanak ki körükből. Világos tehát, hogy a nemzetiszocializmus már e kiindulási pontjától kezdve eltér a keresztény felfogástól és ellentétes a keresztény nemzeti eszmével. Szimboluma: a horogkereszt, ennek az alaptételnek kifejezője. Jelképe a német faj, az *árja faj egyedüli* és *teljes* államalkotó jogosultságának.

*

Ámde valóban ezt jelenti-e fogalma szerint a horogkereszt? Valóban az árja faj hatalmának jelképe? Nincs valami kapcsolata a Krisztus keresztjével?

*

Vannak, akik az őskeresztény Róma *katakombáival* argumentálnak.

1923-ban, a Via Gaspare Spontini egyik építkezése kapcsán fedezték fel Rómában a *Szent Pamphylus*-katakombát. Ennek falán egy malterba karcolt föliratot találtak, amelynek alján (l. a mellékelt képet) a reményt jelentő horgonyt két oldalról két-két szabályos *horogkereszt* veszi közre.

Ime! — mondhatnák — a horogkereszt ott szerepel a katakombák falán, ahova pedig csak keresztény szimbolumokat vésték hitöseink. A horogkereszt tehát keresztény jelkép.

El kellene ismernünk ennek az állításnak igazságát, ha a horogkeresztet *csak* az őskeresztény jelképek között találnánk és nem lelnők máshol és sokkal nagyobb mértékben. *Már pedig ez az utóbbi a valóság.*

A horogkereszttel *Indo-Kinában*, éspedig Krisztus születése előtt több mint kétezer esztendővel előbb találkozunk. Itt volt az *árja* népnek őshazája és innét rajzott szét északra Kína felé; aztán nyugatra, innét Európába. Ahogy terjedt az árja nép, terjedése nyomán mindenhol felleljük maradványaikon a horogkereszt alakját.



Horogkereszt egy Krisztus előtt 7. századbeli kínai kereskedő üzleti könyvén

Lisbeth Burger: **Bölcsőre hulló fények és árnyak.** Fordította: Csűrös Emília. Nagyvárad, Magyar Lapok kiadása. 334 oldal. Ára 3.40 P.

Néhány év előtt óriási feltűnést keltett a német irodalomban e könyvnek megjelenése, amely „Vierzig Jahre Storchentante" címen került a könyvpiacra. Azóta több mint tíz kiadást ért, és főkép a katolikus kritika igen kedvezően fogadta.

A könyv tárgya olyan kényes, hogy eddig ilyen szemléltető és népiesebb formában nem is mert senki hozzányúlni. A gyermekáldásról szól ugyanis. Arról, hogy mennyire fontos, milyen lelkület közé kerül a bimbózó gyermekélet. Arról, hogy az Isten áldásának kell tekinteni egy új embercsemete érkezését és hogy az élet tapasztalata mit mutat: milyen esetekben fejlődik ki a kicsike élete kedvezően és milyen esetekben nem.

A könyv írója, mint lelkiismeretes, benseje mélyéig katolikus lelkületű bábaasszony, működése 40 esztendejének tapasztalatait mondja el. Esetek, családok tragédiája, roszszul induló, de az Isten útján örvendetesen haladó életközösségek, romok és épületek, fények és árnyak kerülnek benne előadásra. A legkényesebb helyzeteket is olyan mesteri kézzel, finoman írja le, hogy pirulni senkinek sem kell olvasói közül.

E könyvet komolyabb világi nevelőknek, édesanyáknak, de elsősorban papoknak és a leányifjúság világi vezetőinek ajánljuk.

Dr. Hynek: **Die Geheimnisse des göttlichen Antlitzes.** Karlsruhe, 1936. 151 oldal.

Dr. Hynek prágai orvosnak a turini halotti lepelről és Krisztus halálának orvosi szempontból való megvilágításáról írott könyve („Krisztus kínhalála a modern orvosi tudomány világánál." Budapest, Korda rt. kiadása, ára 2.20 P) óriási sikert aratott a magyar könyvpiacon. Két hét alatt úgyszólván teljesen elfogyott az első kiadása.

Dr. Hynek megtérő lélek. Mint szabadgondolkodó orvos, elhagyta az Egyházat. A turini lepellel és Krisztus halálának orvosi szempontból való kutatásával foglalkozva nyerte vissza hitét és újra az Egyház fiai közé lépett. Azóta eredeti hivatásának betöltése mellett — mert híres orvos — kiváló agilitással és megható lelki gyöngédséggel foglalkozik Krisztussal.

Lelkét megfogta a turini lepel markáns és megdöbbentően realisztikus, de mégis fenséges, lelket sugárzó Krisztus-arca. Ennek az arcnak vonásaiból ki akarja olvasni Üdvözítőnknek egész lelkületét, isteni szeretetét, irgalmasságát. Még nagyobb ösztönzést adott neki, amikor Kis szent Teréz életének tanulmányozásánál rábukkant, hogy korunknak e kedves alakja szintén nagy tisztelője volt Jézus arcának és szenttéavatási aktáiban megállapították, hogy a Szent Arc tisztelete nagyban hozzájárult lelki fejlődéséhez.

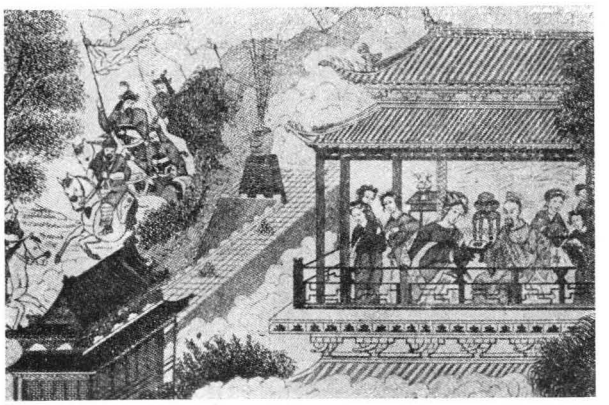
Dr. Hynek e könyvet írta Krisztus arcáról. Már személye miatt is érdekes ez a könyv: micsoda lelkiséget lát egy orvos Krisztus arcában? Rövid, egyéni feldolgozású, aszkétikus elmélyedések képezik tartalmát, máshol lelkes gondolatfeltörések sorozata. Kitűnő lelkiolvasmány.

Dörner: **Kinderpredigten.** Paderborn, 1937. 72 lap. Ára 2.03 P helyett 1.56 P.

Tíz gyermekprédikáció elemisták vagy középiskolák alsóbb osztályai számára. Alapgondolata, amely valamennyin végighúzódik: a gyermek kereszteslovag. A prédikációkban e lovagi szolgálatot alkalmazza a gyermek vallásos életére. A beszédek nálunk is használhatók, bár a német énekek és misehallgatási rend közé ágyazza be őket.

Dörner: **Liturgische Kinderpredigten und Anregungen zur richtigen Gestaltungen des Kindergottesdienstes.** Paderborn, 79 lap. Ára 2.03 P helyett 1.56 P.

Tizenkét szentbeszéd az egyházi év különböző alkalmaira. Azokat a szertartási tényeket választja beszéde tárgyául, amelyek a gyermek életében is gyakoriak és megérthetők. Ügyesen száll le és bontja részeire a liturgikus tényeket. Nem teorizál, nem történelmi magyarázatot ad, hanem praktikus alkalmazást a megértetés mellett. Minden prédikációhoz pedagógiai jegyzeteket bocsát előre.



Horogkereszt, mint rácsdíszítés egy Krisztus előtt 7. századbeli kínai festményen

A horogkereszt azonban az árja népek eszmekörében nem jelentett egy azonos és állandó fogalmat. Évszázadokon és országokon váltakozva, hol kozmographikus jel (az alvilág jelzése), hol a jó szerencsének kabalisztikus jele és más és sok más.

De *egy* országban is más és más értelemben használják a horogkeresztet. Egy, a Krisztus előtt 7. századból származó, a Cse-u dinasztiát ábrázoló képen (készült 781-ben Kr. e.) a császári pagoda mellvédő vasrácsának közönséges díszítő ábrája. (L. mellékelt képet. Érdekes, hogy e képen a puskapor működését is láthatjuk a bástyán álló hordószerű ágyúból. Tudvalevően a kínaiak jóval Kr. e. már ismerték a puskaport.) Ámde ugyancsak Kínában a Buddha állítólagos lábnyomait őrző sziklalapon meg mint az *erények szimbolumát* találjuk. Ismét egy másik — a Krisztus előtti 3. századból származó emléken a 10,000 számtani jele. Ez az emlék (l. a mellékelt ábrát) Hoang Kin Wan Liang kínai kereskedő üzleti könyvének rajzolt címlapja, ahol kétszer fordult elő és 10,000 sárga-arany tael-pénz hasznát kívánja.

Európában is számtalan leleten szerepel a horogkereszt.

Hogyan került be aztán ez a széles világon mindenhol megtalálható és igen különböző jelentőségű ábra a katakombákba? Nem tudjuk. Hogy egyszerű díszítésként vésték és karcolták-e be a sírtáblákra, avagy szimbolumnak tekintették, azt sem tudjuk. Meglehet, hogy aki véste, mint díszt ismerte meg és minthogy valamikép a keresztre emlékeztette őt, ennek ábrázolására alkalmazza.

*

A horogkereszt és a Krisztus keresztjének viszonya szomorú ábrázolója a német nemzetiszocializmus és az Egyház viszonyának.

A nemzetiszocializmus kemény, erös és lelkes mozgalom. A legkomolyabb ellensége a vörös bolzsevizmusnak. Sok benne az érték.

Alapjában azonban szemben áll az Isten által alkotott emberi természettel. Óriási tévedéseken épült föl és e tévedései útját nem akarja — úgylátszik — revideálni.

Szomorúan kell megállapítanunk az igazságot, hogy amint a horogkereszt *nem kereszt* és aligha volt valaha kereszt, úgy a német nemzetiszocializmus is bármily ellensége a bolzsevizmusnak, nem az igazság szocializmusa.

ÚJDONSÁG!

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

SZENT IGNÁC KILENCED

Remek elmélkedései Szent Ignác szellemének, aszkézisének elsőrendű összefoglalását adják. Szentmise-ima, litánia, egyéb ima szent Ignáchoz egészíti ki az értékes füzetet. Szent Ignácnak nálunk eddig ismeretlen képe díszíti.

Csínos kiállításban ára P —·60.

SAJTÓ ALATT

MÜLLER LAJOS S. J.:

Ima és hivatás

II. kiadásban kerül forgalomba a kiváló aszkétikus írónak értékes kis munkája.

SZERZETESNŐKNEK!

„Nem tudjátok sem a napot, sem az órát!"

Franciából átdolgozott kitűnő elmélkedések havi magányra szerzetesnők számára. Az év minden hónapjára megfelelő vonatkozású elmélkedést ad.

Csínos kiállításban ára P —·80.

BANGHA BÉLA S. J. BORBÉLY ISTVÁN S. J.:

AZ ŐSEGYHÁZ

A „Keresztény Egyház története"-sorozat első kötete. A tudás megszerzése mellett valóságos élmény P. Bangha kalauzolásával végigszemlélni a kereszténység első századainak történelmét.

Ára fűzve P 5·—, kötve P 6·50.

DR. CZAPIK GYULA:

Katolikus férfiak imakönyve

Kitűnően tagolt, elsőrendű tartalmú, zsebalakú közkedvelt imakönyv.

Kartonban **1·40**, vászonban **2·—**, bőrben **4·50 P.**

BANGHA BÉLA S. J.:

Velünk az Úr!

A ragyogó tollú író és nagynevű szónok beszédsorozatának III. kötete. Ára **P 2·50.**

Dr. Vallet—dr. Dubuch: **Lourdesi gyógyulások.** Fordította: Kónya Lajos. Sopron, 1937. 144 oldal. Ára 2.60 P.

A lourdesi csodás gyógyulásokról sokat olvasunk. Egy-egy feltűnőbb gyógyulás hírét és adatait a külföldi folyóiratok is a maguk aktualitása idején részletesen szokták közölni. Az ilyen közléseknek erős meggyőző hatásuk van.

E könyvben a lourdesi Orvosi Iroda elnöke és egy másik orvos huszonkét csodás gyógyulást írnak le. Csak néhány régebbi, többségük azonban a legutóbbi időkből való. Egytől-egyig olyanok, hogy azonnali gyógyulásukat természetes erőkkel megmagyarázni nem lehet.

Hogy gyógyulhatna meg rövid néhány óra alatt például egy kétségtelenül megállapított hátgerincsorvadás, vagy egy pillanat alatt egy végső stádiumban levő vesetuberkulózis? Egy nyolc éve törött és össze nem gyógyult csont, hogy forrhat össze pillanatok alatt? Ezeket és ehhez hasonló eseteket említ fel e könyv.

A munka nem orvosok, hanem a laikus közönség számára készült. Kerüli tehát, amennyire lehet, az orvosi műszavakat és orvosi szempontból nem világítja meg az eseteket behatóbban, hanem csak a tényeket sorolja fel. Így természetesen vázlatos. A hozzá mellékelt képek, amelyek az eseteket szemléltetik, szintén nagyon vázlatosak. (Egyik-másik kép a nyomda tévedéséből fel van cserélve, pl. 103. oldal.)

A könyv rendkívül érdekes, de nagy kár, hogy nem részletesebb.

NÉMET ÚJDONSÁGOK:

Sondergold O. F. M.: **Haec Meditare.** III. kötet. Liturgikus elmélkedések az év minden vasár- és ünnepnapjára. Ára kötve 5.70 P h. 4.37 P; füzve 3.90 P h. 2.99 P.

P. Placidius Hofbauer O. S. B.: **Die heilige Messopfer.** A szentmise a liturgikus jog szerint. Ára kötve 3.60 P h. 2.76 P; füzve 2.25 P h. 1.73 P.

Dr. Beckman: **Gott, Mensch, Technik, Wissenschaft.** Ára kötve 13.20 P helyett 10.12 P.

Dr. Tóth Tihamér: **Die Kirche Christi.** A hírneves magyar szónok **Krisztus és az Egyház** című munkájának német fordítása. A nyolcadik és tizedik hitágazatról szentbeszédek. Ára kötve 7.20 P h. 5.52 P.

Oda Schneider: **Geheimnis der Freude.** Ára kötve 5.— P.

Dr. Weingartner: **Festtagspredigten.** 20 kidolgozott, példákkal teleszórt ünnepi beszéd. Ára kartonkötésben 4.50 P.

Carl Oskar Renner: **Briefe an Otto.** Érdekes levelek a barátságról. A könyvhöz dr. Lindworsky, a neves jezsuita egyetemi tanár írt előszót. Ára 3.20 P.

Adalbert Brenninkmeyer: **Dennoch!** Regény. Ára 7.— P.

Robert Maeder: **Zurück zur Messe!** Huszonegy értekezés a szentmiséről. Ára kartonkötésben 3.— P.

Dr. Schneiderwirth O. F. M.: **Das katolische Priestertum.** A papi méltóságról és hivatásról tárgyaló füzet. Ára kartonkötésben 0.45 P h. 0.35 P.

Dr. Eugen Henne O. M. Cap.: **Einzelausgaben des Alten und Neuen Testamentes** für Bibellesung und Bibelstunden. **Das Buch der Weisheit.** Ára 0.20 P.

Karl Dörner: **Kinderpredigten.** 10 gyermekprédikáció elemisták vagy a középiskola alsóbb osztályai számára. Ára 2.03 P h. 1.56 P.

Karl Dörner: **Liturgische Kinderpredigten.** 12 szentbeszéd az egyházi év különböző alkalmaira. Ára 2.03 P h. 1.56 P.

Oberhammer: **Du und dein Gott.** Ára 2.80 P.

MAGYAR ÚJDONSÁGOK:

Csávossy Elemér S. J.: **Szent Ignác-kilenced.** Remek, tömör elmélkedések és imák. Ára 0.60 P.

Hynek dr.: **Krisztus kínhalála** az orvosi tudomány világánál. Megdönthetetlen bizonyságokat sorakoztat fel a turini szent lepel nyomán Krisztus haláláról és valódi arcáról. Páratlan sikerű könyv. Ára 2.20 P.

Plus S. J.: **Krisztus testvéreinkben.** A testvéri szeretetről értekezik utolérhetetlen szellemességgel és mélységgel. Ára 3.50 P.

Nieremberg S. J.: **Vezérelvek, tanácsok.** Háromszáz évvel előbb élt híres spanyol jezsuita író munkájából vett részletek. Ára 1.70 P.

Alkantarai szent Péter: **Imádság, elmélkedés.** Nagy szent Terézia kortársának és tanácsadójának tanításai. Ára 1.60 P.

Székely László dr.: **Mindennapi imádságod.** Lelkiolvasmányok a Miatyánkról. 1.60 P.

Kovács Gyula: **Térj meg!** Előadási anyag lelkigyakorlatra. Ára 3.— P.

Molnár Gyula: **Gondozd a tested, műveld a lelked!** Ifjúság számára írt egyszerű tanácsok a test és lélek ápolásáról. Ára 1.50 P.

Dr. Vallet: **Lourdesi gyógyulások.** A csodás gyógyulások orvosi leírása és rajzos magyarázata. Ára 2.60 P.

Dr. Csaba Margit: **Amit az édesanyának tudni kell.** A gyermek testi-lelki neveléséről, gondozásáról adott katolikus szellemű orvosi tanácsok. Ára 3.50 P.

Burger: **Bölcsőre hulló árnyak és fények.** (Egy bába naplója.) A gyermekáldás kényes kérdését világítja meg páratlan finomsággal, katolikus felfogással, élvezetes, érdekes stílussal. Ára 3.40 P.

Kongregációs diploma

I. **Színes** offset-nyomású, dúsan aranyozott kivitel, a Szeplőtelen Szűz művészi képével 27·5×33·5 cm nagyságban. Ára szöveggel **60 fillér.**

II. Barna és kék mélynyomású, a Szeplőtelen Szűz képével 30×20 cm méretben. Ára szöveggel **40 fill.,** szöveg nélkül **30 fillér.**

MŰVÉSZI KIVITELŰ! MAGYAR GYÁRTMÁNYÚ!

Első szentáldozási emlékképek

a külföldivel versenyző, színes offset-nyomású, dúsan aranyozott, változatos szép minták.

Kérjen képes árjegyzéket!

A KÖNYVEK KÖNYVE **A SZENTIRÁS**

Teljes Ó- és Újszövetség öt kötetben P 40·—
Újszövetség I—II. együtt . . . . . „ 10·—
Újszövetség kiskiadás vászonkötés . „ 3·—
Újszövetség kiskiadás papírkötés . „ 1·—

A szenvedések borzalmait élő

és rettegő emberiség előtt, mint egyedüli biztonság és biztatás ragyog fel Krisztus keresztje és e kereszt diadalmas ereje. A feltámadás megdönthetetlen ténye erőt ad a kitartásra — halálig hűségre.

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

Kereszt és feltámadás

című munkája, világos logikával, szárnyaló szellemmel s mély lelkiséggel tárgyalja szebbnél-szebb elmélkedésekben a kereszt diadalát, a feltámadás dicső valóságát.

Amatőrkötésben P 6·50.
Vászonkötésben P 8·50.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1937. május 1. III. évf. 9. szám.



Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Bíró Xav. Ferenc S. J.: Életszentségünk forrása. — M. Bernadot: Az Oltáriszentségtől a Szentháromságig. — Dr. Kühár Flóris O. S. B.: Veni Creator Spiritus! — Dr. Szlvós Donátus O. S. B.: Iskolában a Mater Dolorosánál. — Pintér József: Bízzál Benne! — Müller Lajos S. J.: Mennyország. — Dr. Petró József: „Felebarátod mindenki, aki rád szorul." — Gausz Tibor S. J.: A kegyelemnek Anyja. — Schmiedt Béla dr.: Lelkigyakorlatra! — G. L. S. J.: Együttérzés. — A manilai eucharisztikus világkongresszus. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

Az út, *melyet a legendák megtesznek, olyanféle, mint a hegyipatak medrét kitöltő kavicsoké és homoké. Ezer és százezer másik kavicsot érinthettek, midőn tovagörgette őket az ár és így csiszolódtak kerekké, simává. Kivül egyformák, de azért akad a kavicsok között itt-ott gyémánt is és a homok között aranyszem. A Krisztusról szóló legendák is gyakran ilyen rejtett gyémántszemek. Kivülről olyanok, mint a többi kavics.*

Egy régi legenda fiatal ékszerművesről szól. Hires mester volt és remekmű minden munkája. Akadt is bámulója és rendelője elég sok. Ez a mester minden lelkével készült alkotásából kettőt készitett. Az egyiket a rendelőnek szállitotta, a másikat pedig odaadta: édesanyjának.

Édesanyja szerette a magányt és nem szivesen szerepelt a nyilvánosság előtt. De becsülte az értéket is és mindenekfölött becsülte művész fiát. Büszkén öltötte föl az ékszereket, és amikor bámulták az emberek, szerénysége mellett is boldog volt, mert fia dicsőségét látta ebben.

Szürke kis történet ez. Jelentéktelen, mint a patak legörgetett kavicsa. Belseje azonban gyémántanyag, mert Jézusról és Anyjáról is szól. Az Úr isteni művész. Életében és tetteiben az erények és lelki értékek műremekeit alakitotta ki. Ámde ezekből a gyönyörüséges lelki ékszerekből bőségesen juttatott Édesanyjának is. A kegyelem bőségével elárasztotta Máriát és ez közreműködve a kegyelemmel, a lelki szépségnek és jóságnak emberi nagy remekét alkotta meg.

Az Utunk *folyóirat sohasem mulasztotta el, hogy a Boldogságos Szüznek eszményi szép lelkületét, a krisztusi lélek első és legnagyobb kiteljesülését oda ne állitsa olvasói elé. Nemcsak azért tette ezt, hogy tiszteletet keltsen, hanem azért is, hogy mintát állitson. Jól tudja lapunk, hogy e fönséges vonásokat a maguk egészében átültetni szinte erőt meghaladó föladat. Ámde magasra törni és mindig szépiteni, disziteni a lelket a tökéletességre törekvő ember tiszte és ehhez szépséges minta kell! Tudjuk, hogy megértő olvasóink örömmel járnak ebbe a lélekszépitő iskolába, de arra kérjük őket, másokat is nyerjenek meg társaikul. Az áhitatnak egyik alakja az apostolkodás és a mostani májusban történjék ez a lelkiélet e folyóiratának terjesztésével!*

MÜLLER LAJOS S. J.:

PÜNKÖSDI AJÁNDÉK

A Szentlélek ünnepére előkészületül kiválóan alkalmas, kilencednek is használható kis munka.

A nagynevü aszkétikus iró, a nála megszokott világos, nagy tudása mellett is közvetlen és gyakorlati, mély és meleg hangon remek összefoglalását adja a Szentlélekről szóló tannak. Az elmélkedésekben feldolgozott ismeretközlésekhez gyakorlati tanácsokat, bensőséges imákat füz. S felbuzdit, ránevel a Szentlélekisten bensőséges szeretetére.

A csinos, kisalakú füzet ára kartonkötésben P —·50.

Életszentségünk forrása

Irta: Bíró Lav. Ferenc S. J.



A szentek eleven hite mélyen meglátta, felismerte a Szűzanya értékeit, azért lelkiéletük anyjává tették őt s gyermeki szeretettel tisztelték. A pietás, a gyermeki kegyelet összes vonzalmaival csüggtek a Szűzanyán, mint a nyiladozó rózsák a gallyon. Ezt a gyermeki szeretetet csak az érti meg, akinek anyja volt s szivében gyermeki kegyelet élt anyja iránt. Az megérti Szent Szaniszló válaszát is, amely egyedül áll a szentek nyilatkozatai között: „Hogyne szeretném Máriát, hiszen ő az én édesanyám!" Aki megérti, hogy a Szent Szűz édesanyánk és mi gyermekei vagyunk, egyszersmind bepillant az ifjú Szent Szaniszló életszentségének titkába is, amelyről november 13-án a római martyrologium igy ir: „... ki a Boldogságos Szűznek igen kedves volt."

Üdvösségünk és megszentelődésünk forrása számunkra is a kegyelmek osztogatója, a kegyelemteljes jó Anya: Mária.

Hogy a Szűzanya gyermekded tiszteletében előrehaladjunk, elevenitsük föl az ő hónapjában szent hitünknek azon alapvető és vigasztaló igazságait, melyeket a keresztény Anyaszentegyház a Szűzanyáról elénk tár. Ezen igazságok miatt hiszi az Egyház, hogy a Szűzanya tisztelete úgy az üdvösségnek, mint az életszentségnek egyik legbiztosabb forrása.

*

Kelet és Nyugat szentatyái egybehangzóan állitják, hogy a Szűzanyában minden a közönséges és általános isteni Gondviselés rendjén kivül, különös módon létesült. Éppen azért, ha a Szűzanyáról akar valaki szólni vagy irni, kell, hogy nem közönséges, hanem idegenszerű és szokatlan kifejezéseket használjon. Hangsúlyozva hozzáteszik, hogy a boldogságos Szűzben a kegyelem és szentség oly csodái érvényesülnek, amelyeket mi legélesebb értelmünkkel sem vagyunk képesek felfogni. Gondolatainkkal meg sem közelithetjük őt, csakis jámbor hittel kell hinnünk a róla szóló igazságokat. A Szent Szűz a kegyelmi-rendhez tartozó csoda. A rendkivüli isteni adományok mélysége, kincse, tengere. Az ő szeplőtelen fogantatása a csodák csodája. A Szűzanya kegyelemteljes személyével semmiféle teremtmény össze sem hasonlitható.

A szentatyák nem is hivják a Szűzanyát csak egyszerűen szentnek, ártatlannak, sértetlennek, szeplőtelennek, tisztának, hanem állandóan felsőfokban beszélnek róla, hitük szerint Mária a legtisztább, a legszentebb, a legsértetlenebb, a legszeplőtelenebb, a legártatlanabb, stb. De még ez a felsőfokú beszéd sem fejezi ki ezt a szentséges személyt úgy, amint ők eleven hitükben szemlélik. Azért a legfenségesebb cimek halmazát hordják össze, hogy ezekkel némileg megközelitsék a Szűzanya nagyszerű voltát, kiváltságos szépségét, fenségét. Összehasonlitásokkal is dolgoznak, hogy hitük, tiszteletük, szeretetük igen kedves személyét, a Szűzanyát, közelebb hozzák a gondolkozásban sántikáló emberi lélekhez. Habozás nélkül kijelentik, hogy a Boldogságos Szűz szentebb a szenteknél, szentebb az angyaloknál, azok legfelsőbb rendjénél, a keruboknál és szeráfoknál is, s továbbmenve tanitják, hogy Szűz Mária szentebb az összes teremtett lényeknél. S minden lény fölött leghasonlóbb Istenhez.

A szentatyáknak a Szűzanya nagyságának méltatására és szerető tiszteletére irányuló buzgólkodása azt célozza, hogy a hivek ismerjék el a Szűzanyának Isten után való elsőségét minden teremtmény szentsége fölött, és hogy Isten akaratából tiszteljék őt és minden teremtmény és szent előtt kérjék az ő közbenjárását.

Kijelentik Szent Bonaventura, Szent Tamás és egyéb egyháztanitók és szentatyák, hogy Szűz

Mária oly tisztasággal tündököl, aminél nagyobbat Isten tisztasága után gondolni sem lehet. A Szűzanya olyan, akinél nagyobbat Isten nem alkothat.

A Szentlélektől ihletett Szent János apostol és evangélista a napba helyezi őt, a központba: „... Ime, a napba öltözött asszony, lábai alatt a föld, a hold, feje fölött a csillagok keringenek, gyöngéd liliomos, de erős lábai az alvilág dühödt fejedelmének fejét, a kígyóét tapodják." A gyöngéd Anya, az erős Asszony, a felmagasztalt Szűz, a napba öltözött Asszony, a központban áll az ő Fiával. Valóban isteni remeklés ő, az isteni alkotás non plus ultrája, örök szenzációja.

A Boldogságos Szűz rendkivül álló helyzetének kidomborítása mellett a szentatyák lépten-nyomon hangsúlyozzák azt, hogy Isten az első, akit imádni kell, és Szűz Mária minden nagysága mellett is végtelen távolságban jön csak utána s őt csak tisztelni kell. Mária csak ember, de a legnagyobb, kinél nagyobbat elme ki nem gondolhat, azért nemcsak egyszerűen tisztelendő, hanem mindenekfelett tisztelendő ő, azért adózik neki az egyetemes Egyház is hiperduliával is, a minden szentek felett való tisztelettel.

*

Ha Szűz Máriának istenanyai rangját vesszük, ezek az állitások teljesen igazak. Istennél nincs nagyobb, következik, hogy Isten anyjának méltóságánál sem lehet nagyobb. Azért Isten mindenhatósága sem hozhat nagyobbat létre az Istenanya rangjánál. E kiváltságokkal tisztelte meg a szentatyák általános hite szerint az Atya az ő kedves leányát, ezzel tüntette ki a Fiú édesanyját, ezzel mutatta meg a Szentlélek szeretetét arája iránt. Akit Isten igy tisztel, nekünk is tisztelnünk kell, ha kedvében akarunk járni magának az Istennek. A minden szentek felett való tiszteletet még akkor is meg kellene adnunk a Szűzanyának, ha abból nekünk hasznunk nem is lenne, mert ezt a természetes, józan gondolkozás és az emberek közt meglevő gyakorlat követeli. Amde a Szűzanyát nemcsak azért ruházta fel Isten pazar bőkezűséggel, hogy a Megváltó édesanyját ékesitse, hanem hogy mérhetetlen gazdagságával és hatalmával nekünk segitségünkre legyen. Amint hinnünk kell, hogy a Szűzanya Isten után az első, Isten adományaiban az ő szentséges személyére nézve a legkiválóbb, éppúgy kell hinnünk azt is, hogy ő Isten minden gazdagságát érettünk, a mi segitségünkre kapta. Isten után a legnagyobb hatalommal bir, ő a teremtett mindenhatóság. Esedezése többet ér az összes szentek közbenjárásánál.

Szent Germán tanitása szerint: „... Senki sem üdvözül, hanem csakis általad, ó legszentebb, senki sem szabadul meg a rossztól, hanem csak általad, ó legszeplőtelenebb, senki sem részesül a tisztaság ajándékában, hanem csakis a te közbenjárásodra, ó legtisztább. Az irgalmazó kegyelmet nem adják senkinek sem, hanem csakis általad, ó legtiszteletreméltóbb. Ennek okáért ugyan ki az, aki téged nem magasztal? Téged, — mondom — aki dicső vagy, téged, aki áldott vagy, téged, aki Fiadtól és Istenedtől nagy ajándékot kaptál s ezért nagy és csodálatraméltó vagy, azért is téged az összes nemzedékek dicsérnek." (Off. Mariae. Die V, 31.)

Igen, a Szűzanya nemcsak kibeszélhetetlenül nagy, fönséges, egyedülálló, magasztos személyiségében, hanem éppoly hatalmas és gazdag is, az összes kincseket ráruházta Isten, hogy benne áldassanak meg az összes nemzedékek.

Szent Bernát szavai szerint: „Magasabbra irányitsuk tekintetünket, hogy eltaláljuk, hogy az ájtatosságnak mily nagy érzületével akarta megtiszteltetését annak az Isten, aki az egész jóság teljességét Máriában helyezte el, hogy ennélfogva ami reménységünk van, ami kegyelmünk, ami üdvösségünk, értsük meg, hogy mindaz Máriából árad belénk. Tehát szivünk egész bensőségével, lelkünk egész érzületével és összes vágyaival ezt a Szűz Máriát tiszteljük. Mert ez az Ő akarata, aki egész valónkat Mária által akarja birni. Igen, mondom, ez az Ő akarata, de a mi javunkra." (Szent Bernát officiuma május 31-én.)

*

A Szűzanya megrajzolt fenséges képe azonban úgy hathat ránk, mint a magasságban tündöklő csillagok szüzi ragyogása, mint az Alpesek égbenyúló sziklaormai, amikor hófehérségüket a felkelő nap sziporkázó tűzijátékkal sorba gyujtogatja. Megragadnak a természet magasztos jelenségei, bámulatba ejtenek, gyönyörködtetnek, tiszteletet parancsolnak, vágyat ébresztenek és titokzatos magasságokba húznak, de végeredményben meglehetősen hidegen hagyják szivünket. Nem forrnak azzal egybe, idegenek maradnak számunkra. Amde a Szűzanya magasztossága és gazdagsága máskép hat ránk. Amint az Isten is, mint a mágnesvas, úgy húz bennünket, mihelyt azt halljuk, hogy Ő a mi Atyánk, — Abba Pater — úgy a Szűzanya is felfoghatatlan magasságából szivünk belsejének kellős közepébe száll alá, a mienk lesz s leggyöngédebb érzelmeink hálózatával fonjuk őt körül, mint gyenge folyondár az erős tölgyet, mihelyt halljuk, hogy ő — az Isten magasztos Anyja — a mi Édesanyánk is. A hit igaz tudata: hogy az Isten Anyja az én Anyám, boldog gyermekké tesz bennünket. Az Isten magasztos Anyja a nélkül, hogy nagyságából bármit is veszitene, mily kicsike édesség lesz, amikor az én Anyám lesz. Mily vigasztaló, bizodalmas, biztos és boldogitó lesz az ő gazdagsága, amikor az enyém lesz. Vajha értenők és tettre váltanók Szent Szaniszló szavait: „Mater Dei, Mater mea" — „Isten Anyja, az én Anyám." Vagy ha nem birunk még ilyen szentszaniszlós bensőséggel, kövessük az ifjú Berchmans szent János példáját, aki azt mondta: „Addig nem nyugszom, mig valóban szivből nem szeretem Szűz Máriát!" Nekünk is arra kell törekednünk, hogy a Szűzanya iránt gyermekded szivet teremtsünk magunkban. Tudjon ez a gyermeki szív naponta úgy imádkozni, érezni és cselekedni szent Anyjáért, amint Szent Ephrem imádsága mondja:

„Én asszonyom és Anyám, Istennek legszentebb Szülője és malaszttal teljes, az isteni, titokzatos adakozások és ajándékok kimerithetetlen tengere, minden javak osztogatója, a Szentháromság után mindenek Úrnője, a Vigasztaló Lélek után a másik vigasztaló s a közbenjáró Úr Jézus után az egész világ közbenjárója: lásd meg az én hitemet, az én Istentől nekem adott vágyamat. Ne nézd le méltatlanságomat és az én cselekedeteimnek csúnyaságai ne szakitsák félbe a te megmérhetetlen irgalmasságodat. Ó, Isten Szülője, ez a név énnekem a legkedvesebb név, mert nincs erősebb diadalemlék, mint a te segélyed. Te töröltél le a föld orcájáról minden könnyet, te betöltötted a teremtményeket mindennemű jótéteményekkel, az égieknek örömet hoztál, a földieket üdvözitetted. Te általad a legbiztosabban birjuk a föltámadás jelvényét, te általad reméljük, hogy az égi országot megnyerjük, te általad száll és fog szállni az első Ádámtól a világ végéig is az apostolokra, prófétákra, az igazakra és alázatos szivűekre minden dicsőség, tisztelet és szentség. Te egyedül szeplőtelen, tebenned örvendezik minden teremtmény, te malaszttal teljes." (Officium, május 31.)

Menjünk mi is ily hittel, ily reménységgel, ily gyermeki szivvel s szomjazó lélekkel az üdvösség és megszentelődés forrásához, a kegyelemteljes Szűzanyához, hogy a mi életszentségünk biztositéka és jellemzője lehessen szintén: „Ki a Szűzanyának igen kedves volt."

Az Oltáriszentségtől a Szentháromságig

M. Bernadot után G. A. M.

Én vagyok az út: járjatok rajtam!
Én vagyok az igazság: fogadjatok be engem!
Én vagyok az élet: éljetek általam!

Krisztus misztériuma.

Isten részesíti Jézus szent emberségét az isteni életben. Isten az élet óceánja, és ez az élet, mely Világosság és Szeretet, ki akar áradni, hogy másoknak adja magát. Az Atya öröktől fogva adja magát a Fiúnak; az Atya és Fiú együttesen adják magukat a Szentléleknek, részesítvén Öt egyetlen istenségükben.

Isten kimondhatatlan irgalmasságában öröktől fogva elhatározta, hogy boldogságos, szent életében részesiti a teremtményt: kinyilatkoztatta elötte örök Igéjét, közölte vele Lelkét s részesítette természetében: világosságban és szeretetben.

De mielőtt kiáradna a teremtményekre, az isteni élet beleömlik abba, aki „az Elsőszülött minden teremtmény előtt" (Kol. 1, 15.) — Jézus Krisztusba, kinek szent embersége egyesülve lévén az isteni Igével, részesül az örök javakban — amennyire az lehetséges a teremtett természetnek. Az egész isteni élet beléömlik. Isten azt akarta, hogy „az istenség teljessége lakozzék benne" (Kol. 1, 19.) ... Láttuk „telve kegyelemmel és igazsággal" (Jn. 1, 14.), mindenekfölé helyezve, bevezetve az imádandó Szentháromságba. Jézus mérték nélkül részesül az életben, mely elárasztja szívét-lelkét, annyira, hogy Jézus Krisztus is az élet óceánjává válik.

Jézus részesít bennünket az isteni életben.

Ha mindenek fölött áll is Jézus, még sincs elszigetelve tőlünk. Szeretete magasztosságában Isten a testvérek nagy sokaságának „elsőszülöttjévé tette". (Róm. 8, 29.) Fejévé egy végtelen testnek, melynek mi vagyunk a tagjai. Ő a fej és az Egyház a test. (Kol. 1, 18.)

S íme, Jézus közölni akarja testvéreivel azt, amiben Ő részesült. Az élet, mely az imádandó Szentháromságból Jézus szent emberségébe ömlött, továbbterjed. A fejből a tagokba száll, Jézusból — kinek egész valóját elárasztja — a hívek által alkotott testbe ömlik. És így mi is résztveszünk a három isteni Személy titokzatos életében, — világosságukban, szeretetükben.

Ez a természetfölötti élet kiömlésének bámulatos titka, mely minden más fölött sugározza a kegyelem dicsőségét (Ef. 1, 6.) és Szent Pált a hálaadás megható kiáradására ragadtatta. (Ef., Kol., Fil.) A nagy apostol nem szűnt meg prédikálni, s Krisztus misztériumának nevezte az elmúlt századoknak és nemzedékeknek elrejtett titkot, kijelentve most a szenteknek: hogy Krisztus lakik bennetek. (Kol. 1, 26—27; Kol. 2, 2.)

Ez a „nagy Krisztus": Jézus és az Egyház, Jézus kiegészítve az Egyház által. Jézus oly bensőségesen egyesül híveivel, hogy egy testet alkot velük, ugyanazon élet által élesztve, mely a fejben és a tagokban kering, mert Jézus az Ő isteni életét belénk önti, mienkké teszi. „Én vagyok a szőllőtő és ti a szőllővesszők." (Jn. 15, 5.) A szőllőtő és a vesszők egy egységet képeznek, együttesen táplálkoznak és működnek, ugyanazon gyümölcsöt teremve, mert egy és ugyanazon nedv a táplálékuk. Így Jézus és a hívek is egyesülve vannak egy testben: ezt az isteni életet, melyet Jézus egész teljességében élvez és emberségének gyönyörét képezi — tagjaira is kiterjeszti. Éspedig olyannyira, hogy Jézusban és bennünk, az

Ő lelkében és a mi lelkünkben, az Ő szívében és a mi szívünkben ugyanaz az élet van, ugyanaz a kegyelem, ugyanaz a részesedés az Atya szeretetében, a Szentlélek egyességében.

Maradjunk Jézusban!

A teljes keresztény élet, a teljes életszentség abból áll, hogy minél bensőségesebben legyünk egyesülve Krisztussal.

„Maradjatok bennem és én bennetek! Amint a szőllővessző önmagától nem tud gyümölcsöt hozni, hacsak nincs egyesülve a szőllőtővel: úgy ti sem, hacsak nem maradtok énbennem... aki bennem marad és *én őbenne*, az sok gyümölcsöt terem, tőlem elválva nem vagytok képesek semmire." (Jn. 15, 4—5.)

Ime a nagy keresztény feladat: Jézusban maradni, Jézusban élni — mindent magában foglal, mindent megkönnyít. Szabályozza a lélek viszonyát Istenhez, lehetőséget ad neki, hogy teljesítse hivatását, mely e szavakban nyer teljes összefoglalást: Jézus által, a Szentlélek segítségével bensőséges viszonyba lépni Istennel, a mi Atyánkkal, az örök szeretet lényeges céljával.

Hogyan egyesüljünk Jézussal és hogyan maradjunk Őbenne?

Először a *keresztség* által egyesülünk Jézussal. A keresztség bekebelez Krisztusba, — mondja Szent Tamás — ebből az következik, hogy az életnek, a kegyelemnek és az erényeknek a teljessége, mely benne van, elárasztja lelkünket. A fejből az élet a tagokba száll, mindnyájan részesülünk az Ő teljességéből. (Jn. 1, 16.)

A *bérmálás* megerősíti, kifejleszti és tökéletesíti a természetfölötti egyesülést, mely először az újjászületés szentsége által létesül. Mindnyájan egy Lélekkel itattattunk (I Kor. 12—13.), Krisztus lelke által, mely tökéletessé teszi lelki gyarapodásunkat és képesít minket erélyesen cselekedni a természetfeletti rendben, megvallani és bátran megvédeni a hitet, melyet a keresztségben kaptunk. „E szentség — mondja Szent Tamás — gyarapítja és tökéletesíti lelkiéletünket mindarra nézve, ami a külső harcokat illeti Krisztus ellenségeivel szemben. De gyarapítani és tökéletesíteni kell a lelkiéletet abból az okból is, hogy önmagában legyen tökéletes Istennel való bensőséges egyesülés által. Ez az Eucharisztia teljesítménye, műve." (Sum. Theol. III. 75, 1.)

Egyesülésünk Krisztussal kezdetét veszi a keresztségben, megerősödik a bérmálásban és *befejeződik a szentáldozás pillanatában.*

Meg kell jegyeznünk, hogy a keresztség és a bérmálás szentségében csak egyszer részesülünk és sajnos, elveszíthetjük azt az életet, melyet általuk nyertünk, s ez az élet mindenesetre ki van téve annak, hogy gyengüljön. Nagyon is valószínű, hogy sorvad mindennapi gyarlóságaink által. Ha naponta gyengül, nem fog-e végre egészen eltünni? Nem. Hogy helyreállítsa ezt az életet, rendelte az Úr az Oltáriszentséget, a legcsodálatosabb szentséget, melyből a többiek befejezésüket és koronájukat nyerik.

Kettős célja van: *a legmagasabb tökéletességre vinni a lelket és növelni egyesülésünket Krisztussal.* Mindenekfölött az életnek szentsége: mert eleven, melyben naponta részesülhetünk, élő Kenyér (Jn. 6, 51.), kimondottan arra rendelve, hogy az örök életet, az Isten életét közvetítse nekünk. Ami az anyagi kenyér a testi életre, ugyanaz az élő Kenyér a természetfölötti életre: helyrehoz, fönntart, gyarapít, megújít, örvendeztet.

Tehát végeredményben Krisztus misztériuma: a megtestesülés és megváltás által befejeződik a szentáldozásban. A Szentháromság magaslatából a megtestesült Ige leszáll az emberhez az Eucharisztiában, hogy a szentáldozás által az ember fölszálljon végső céljához, az imádandó Szentháromsághoz.

A Szentháromságtól a szentáldozásig: ez az út, melyet Krisztus tesz meg, hogy befejezze művét, az isteni élet kiárasztását. Az isteni szeretetnek lefelé vezető útja ez az ember felé, kit meg akar menteni.

A szentáldozástól a Szentháromságig: ez az út, melyet a megtisztult és megerősített ember megtesz Krisztussal, ki útitársává lett, hogy az örök javakban részesüljön. A magasba emelkedő útja ez az ember szeretetének Isten felé, ki fölfelé vonzza az örök boldogság kiapadhatatlan gyönyöreibe.

*

„Hálát is adjatok az Atyaistennek, aki méltókká tett minket arra, hogy részünk legyen a szentek sorsában a világosságban, és kiragadott minket a sötétség hatalmából s áthelyezett szeretett Fiának az országába.

„Benne van a megváltásunk vére által, és a bünök bocsánata Ő, a láthatatlan Istennek képmása, elsőszülött minden teremtmény előtt, mert benne teremtetett minden az égben és a földön, a látható és a láthatatlanok, a trónusok, az uralmak, a fejedelemségek és a hatalmasságok egyaránt: minden Ő általa és Ő érette teremtetett. Ő előbb van mindennél és minden Őbenne áll fenn. Ő a testnek, az Egyháznak a feje, Ő a kezdet, elsőszülött a halottak közül, hogy az övé legyen az elsőség mindenben, mert úgy tetszett az Atyának, hogy Őbenne lakozzék minden teljesség, és hogy Ő általa megengeszteljen magával mindent, hogy békességet szerezzen keresztjének vérével mindennek, ami akár a földön, akár a mennyben vagyon. Titeket is, kik egykor elidegenedtetek és érzelmeitek szerint ellenségek voltatok a gonosz cselekedetek miatt, most kiengesztelt az Ő halandó testében a halál által, hogy mint szenteket, szeplőteleneket és feddhetetleneket állítson titeket maga elé." (I Kol. 1, 12—22.)

Veni Creator Spiritus!

Irta: Dr. Kühár Flóris O. S. B.

Amit az emberi lélek alkot, azon rajta hagyja a maga kézjegyét, bélyegét. A festőt meg lehet különböztetni ecsetjének vonásairól, egy Michelangelo-szobor, még ha szétzúzottan kerülne is egy törmelékhalomba, elárulná mesterét. Aki magasból tekinthet a tavaszi pompájában díszlő magyar rónára, megtalálja az öreg föld pázsitszőnyegén, vetéssel, ültetvénnyel ékes királyi palástján a kultúrateremtő ember ősi művészetét: a föld színének alakítását, emberi gondolatoknak belerajzolását az utak, ösvények hálózatába, vágyak beleszántását az életadó rögbe, elszánt akaratnak, munkának mérkőzését a természet ellenséges hatalmaival.

Pünkösdkor úgy hívogatjuk a Szentlélek Istent: Veni Creator Spiritus!

Teremtő Lélek, légy velünk!
Látogasd híveid szívét!
Töltsd malaszttal a kebleket,
Melyeknek alkotója vagy.

Az apostol azt mondja, hogy a testi embert a test, az anyag érdekli, a lelki ember pedig a lélek dolgait vizsgálja. Akikben Krisztus Lelke, az Igazság és szeretet Lelke, a Vigasztaló Szentlélek él és hat, kiknek lelkét ő alkotta és töltötte meg malasztjával, azok érzékenyek lesznek a Teremtő Szentlélek működése iránt, azok nem jutnak az apostoli idők efezusi tanítványainak sorsára, kik Szent Pál kérdésére: Vették-e már a Szentlelket, azt felelték: De még azt se tudjuk, hogy van-e Szentlélek. (Ap. Csel. 19, 3.)

Mert a test nem férhet a lélekhez, csak lélek ismerhet, érezhet, tudhat lelket, csak a Krisztusban újjáteremtett lélek öntudatosíthatja magában: én a Creator Spiritusnak vagyok alkotása.

Az ilyen ember őrzi magán a Szentlélek kézjegyét, a keresztség és bérmálás szentségében nyert pecsétet, mely eltörölhetetlen ugyan, de nem eltörhetetlen. A mester tudása, készültsége, egyénisége ráverődik a holt anyagra, melyet megformált; az uralkodó pénzeit saját képmásával látja el; a gyermeken kiverődnek szüleinek, őseinek vonásai, fajok, nemzetek arcvonáson, testalkaton, a vér sejtjeiben, az idegek, izmok szövedékében éppúgy hordozzák jellegüket, mint testük színében. Akit a Szentlélek mint Teremtő érintett, akit az Ő művészujjai formáltak, hogy remeke legyen a természetnek, gyermeke az Isten családjának, a Krisztus vérében megváltott emberiségnek: azon is kiverődik a Lélek bélyege, kézjegye. Hisz a kereszténységgel az Isten népévé lettünk; fiai, és nem szolgák. A Szentlélek megpecsételte bennünk azt, ami Istené, a teremtéssel, Krisztus értünk ontott vére árán lelkünket.

A Szentlélek küldetése e világban az, hogy az emberiséget Krisztus számára lefoglalja, hogy az emberarcba belerajzolja Krisztus arcát. A művész eszmét lát, ezt festi vászonra, ezt vési kőbe. A Szentlélek eszméje, célja, hogy Krisztus legyen minden — mindenekben.

A lélek műve, hatása — élet. A lélek indítja el a vérnek áramát az erekben, a lélek vibrál az idegekből; tőle gyullad öntudatra az agy, vele telik meg fénnyel és színnel a szemgolyó, általa kezd zsongani, csengeni a rezgő hullám, amint a fülbe ér. A lélek teremt ritmust és melódiát, visz rendet, rendszert gondolatainkba, egységet és arányt világképünkbe. A lélek állít eszményt életünkbe, eszményt, mely mint igazság — célja tudásunknak, mint jóság — sarkalója nagy és nemes tettekre akaratunknak, mint szépség — kitöltője, boldogítója kedélyünknek.

A Szentlélek Istennek műve, hatása bennünk: a szent, krisztusi élet. Az Isten Leike áradt el bennünk, hogy megnyissuk érzékeinket: fülünket az Isten igéjének hallására, a hit befogadására, szemünket a világ Világosságának meglátására. A Szentlélek tágítja ki életünk dimenzióit a hittel. Kiemel a test és vér megkötöttségéből, a faj, nemzetség korlátaiból, hogy Szent Pállal együtt valljuk magunkat az Isten családja tagjának, hogy Krisztusban testvérünknek valljunk minden embert. A Szentlélek által jutunk igazán embervoltunk öntudatára, hogy ne cím vagy jövedelem, hatalom szerint, hanem az Isten fiainak királyi öntudata szerint ítéljünk meg mindenkit. A pünkösdi Lélek előtt ledőltek a nyelvnek, fajnak, vérnek embert egymástól elválasztó gátjai. Embervoltunk ezen kitágulása neveli bennünk az apostoli lelket, ez tesz érzékennyé a testvérek gondja, baja, szenvedése iránt. Assisi szent Ferenc életének egyik fordulója az, hogy legyőzte undorát egy beteg koldussal szemben, meg tudta csókolni sebeit és magára tudta ölteni a koldusnak ruháját.

A pünkösdi Lélek érezteti meg az emberrel, hogy mindnyájan egy test vagyunk Krisztusban, belekapcsol minket ennek a misztikus testnek közösségébe. Hogy fájjon bennünk minden emberi bánat, hogy égessen minden könny, bárki ontsa is; hogy ízét vegye szánkban a kenyérnek mások éhsége, hogy a társadalom jóllakottjai, beérkezettjei, az élet javainak habzsolói megértsék a láthatatlan isteni kéz Mene Tekel-írását, míg a nagy tömegek Lázárként várják — és hiába várják a terített asztalokról lehulló morzsákat. A Szentlélek a szociális szeretet és igazságosság szellemét önti belénk. Krisztus küldi Őt, a kenyeret szaporító, vakoknak látást adó, bénákat lábraállító.

Azért könyörgünk hozzá:

Mosd, amit a szenny belep,
öntözd, ami eleped,
seb fájását csillapítsd;
ami dermedt, élesztgesd,
ami fagyos, melengesd,
ami hibás, igazítsd! (Babits ford.)

Magunkban és mindenkiben, hogy Krisztus titokzatos testének minden tagján áthasson a Lélek egészsége.

A pünkösdi Lélek nemcsak a tér dimenzióit tágítja életünkben, midőn a hittel világképünket a végtelenbe ágyazza, a szeretettel szívünket minden embertestvérünk felé nyitogatja, hanem föléje emel az időnek, a mulandóság méla hangulatának, a deresedő fej, ernyedő test életúntságának. Mert a Szentlélek által nekünk adott élet: az örök élet. A középkori ember életérzését Dante fejezi ki: alulról, a poklon és a tisztítóhelyen át halad fölfelé, a paradicsomba. A mai ember életérzése az, hogy az élet — a pusztulás, feloszlás felé halad, hogy az ember bizonytalan örvények fölött inog életének törékeny deszkáján, szédítő, a mélységbe vonzó ormokon áll, melyekről nincs emelkedés. A technikai haladás annál inkább fokozza benne ezt a létbizonytalanságot, az elmúlásnak, végnek, halálnak ijedt szorongását, mert érzi, hogy a testi élet órája felhúzhatatlanul lejár, az élet útja, bármily szervezettel járjunk is rajta, temetőbe visz.

Az a Szentlélek, aki mibennünk és helyettünk imádkozik kimondhatatlan sóhajokkal, kinek ihletéből szólítjuk Istent Miatyánknak, átsegít minket ezen a nagy kísértésen, melybe azok esnek, akiknek nincs reményük. Krisztus az ő Lelkét Vigasztalóként küldi: hogy beteljesedjék rajtunk is a próféta ígérete:

Az Úr Lelke rajtam:

fölkent engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, küldött, hogy gyógyulást adjak a zúzott szívűeknek, szabadulást a raboknak, napfényt a vakoknak... (Lk. 4, 18.)

Az Úr Lelke evangéliumot hirdet azoknak, akik kultúrák bukásának, világ bomlásának rémületével telnek meg, örömhírt, mely talpraállít nemzeteket és egyéneket. A krisztusi élet iránya nem a pusztulás, hanem a feltámadás és örökkévalóság; kilátása nem a sötétség, hanem a lux perpetua, az örök világosság; életérzése nem a létbizonytalanság, hanem a halált legyőző, alvilágból győzelemmel visszatérő Megváltónak diadalmas öntudata, tartalma pedig a béke, szeretet és öröm Krisztusban.

Veni Sancte Spiritus! Áradj el híveid szívén, és szereteted tüzét gyullaszd fel bennünk.

Iskolában a Mater Dolorosánál

Irta: Dr. Szabó Donáth O. S. B.

Májusban az Egyház a Szűzanya lelkét, mint tükröt tartja elénk, hogy nézzünk bele ebbe a lélektükörbe és mindennap egy-egy vonást másoljunk bele a saját lelki életünkbe.

Ma a Fájdalmas Anya, a Mater Dolorosa lelkébe nézzünk bele, hogy megtanuljuk tőle a keresztcipeléses fájdalomviselést.

I. A közös sors.

A Szent Szűzet sem kímélte meg az Úr az élet kálváriajárásától. A Simeontól megjövendölt hét tőr átjárta a Szűzanya szívét: a boldogan ujjongó Magnificat-tól végig kellett járnia az utat egész addig, míg: Álla a keserves Anya, keresztfánál siránkozva, midőn függne szent Fia.

A Szent Szűz is végigszenvedte az emberek sanda gyanúsításait, mikor a betlehemi éjtszaka közeledtével legnagyobb kincsébe: a becsületébe mart bele az emberi gonoszság.

Oh, hányszor mart már bele — és még hányszor fog belemarni a mi becsületünkbe is a gonoszság, a féltékenység, az irígység és a gyűlölködő rosszakarat!... Sorsom lesz ez addig, míg a gonoszság gyűlölni fogja a megnemértett jóságot...

A Szent Szűznek fájt a betlehemi istálló és a szalmás jászol rideg szegénysége.

Ma is gyötör bennünket a szegénység. Ma is fáj a kenyérkérdés. Ma is tőr járja át minden édesanya szívét, kinek gyermekét ma is rongyokba kell takarnia, ki ma is kénytelen a kenyérkérő gyermeknek azt mondani, hogy: nincs! Nemcsak a betlehemi istálló ridegségéből nem volt biztató kilátás a szebb jövőbe; a ma munkanélküliinek és elhelyezkedni nem tudóknak a szeméből is a kilátástalanság, a jövőben való nem bízás, a kétségbeesés kiált felénk. A szegénység csak istálló-otthont adott a Szent Szűznek és Egyszülöttjének; ma ugyanaz a szegénység dúlja fel az egykor békés otthont, dobja ki a meleg családi fészekből a gyermekeket és ad revolvert a kétségbeesettek kezébe... És ez lesz a sorsunk addig, míg a segíteni tudó szeretetet a kapzsik és a mohók gúzsbakötözik...

A Szent Szűz végigjárta a keresztutat is keresztet cipelő Egyszülöttjével.

Hányszor kell ma is édesanyáknak kísérni gyermeküket az élet keresztútján! Kísérni azokat a gyermekeket, akiket kifosztott, elgázolt, becsapott, reményeitől megfosztott az élet... Találkozni a gyermekkel a gyalázat útján... Hűségesen kísérni akkor is, mikor a gyermekemet megveti az egész világ... Vele maradni, anyjának lenni akkor is, mikor az emberek sárral dobálják meg... mikor összerogy az élet keresztje alatt. — És ez lesz a sorsa minden édesanyának addig, míg az elhibázott élet kálváriás úton hajszolja fel az embereket az emberi élet Golgotájára...

A Szent Szűz ott állt gyermeke halottas ágyánál: a kereszt tövében is...

Hegyes tőr járja át ma is az anyaszíveket, ha most is szívük gyümölcse, a gyermek halottas ágyánál kell állniok... ha az életcéltalanság nyomorultjainak a kezében füstölgő revolvert látnak... ha a gyermeküknek kezébe az élet méregfiolát ad... ha a gyermeke becsületét a rágalom sírásói hantolják el... — És ez lesz a sorsa addig, míg a két élet között híd lesz a halál...

A sorsunk tehát egy, mert az a Simeontól ígért hét tőr, ma az emberek szívét járja át.

II. Tanulj meg szenvedni!

A szenvedésben tehát közös a sorsunk, de mégis igen nagy különbség van a Mater Dolorosa és a mi szenvedésviselésünk között.

1. A Szűzanya nem kérte a szenvedést, de elfogadta — és nem lázadt ellene.

Mi pedig, ugyanakkor, mikor látjuk, hogy az Isten a Szűzanyát sem kímélte meg a szenvedésektől, szinte számon akarjuk kérni az Istent, hogy hogy merészel szenvedést ránk bocsátani — és mindjárt ajkunkra tolul a zúgolódó kérdés: Miért gyötör az Isten?!... Mivel érdemeltem ezt meg?!... Nem voltam én rossz, hogy így kínozzon engem az Isten!...

A Szent Szűz ajkát nem hagyták el ezek a zúgolódó és lázadó kérdések, — pedig talán jogosabban kérdezhette volna mint mi — hanem itt is meghajolt az Isten akarata előtt: Ime, az Úrnak szolgáló leánya...

Nem lenne-e jobb nekünk is — a lázadás helyett — inkább élővé tenni az isteni Gondviselésbe vetett hitünket, mely megtanít arra, hogy a szenvedések idején is alázatosan tudjuk mondani: Legyen meg a Te akaratod?... A rámbocsátott keresztet eldobni úgysem tudom. Belenézek tehát a Mater Dolorosa lelkébe és így imádkozom: Anyám, fájdalmaknak anyja, imádkozz értem az Istennél, hogy higgyem, hogy a szenvedéseknek is van célja az én életemben is,... hogy el tudjam fogadni a szenvedést... hogy adjon erőt a keresztcipeléshez...

Nem lázadni kell a szenvedések ellen, hanem erőt kérni az elviselésükhöz, hogy össze ne roppanjak a kereszt súlya alatt.

2. A Szent Szűz szenvedésviselésében nincs semmi hisztérikus vonás és nincs semmi színpadszerűség.

Mi még a keresztviselésben is szeretjük a „nagy jeleneteket". Mi még a szenvedést is „túljátsszuk". Feltűnni vágyunk még ezzel is. Tele jajgatjuk környezetünket. Panaszkodunk fűnek-fának és megköveteljük, hogy mindenki szánjon és az élet mártírjának tartson bennünket. Éhesek vagyunk a vigasztalásra és ezt a vigasztalást az embereknél keressük. És hogy kikolduljuk tőlük a szánalmat, a szenvedésviselés színészeivé leszünk és nem gondoljuk meg, hogy az emberek — ha szemben szánnak is bennünket — a hátunk mögött azonban örülnek szenvedésünknek, mert kegyetlenek és kegyetlenül kárörvendők.

A Szent Szűz nem kereste a nagy jeleneteket és a viharos kitöréseket, hanem elrejtette a fájdalmát és csak az Istenben bízott. — Én sem lehetek a szenvedésviselés színésze, hanem csak az Isten kezébe kapaszkodó elfogadója.

3. A Szent Szűz nem roppant össze a szenvedések közben. Állt a keresztfa alatt.

Mi összeroppanunk. Mi hitetlenek leszünk. Mi hűtlenekké válunk. Mi revolvert fogunk a kezünkbe... méregfiolákat törünk fel... mi kétségbeesve a Dunahidakra megyünk... mi a kegyetlen életet okoljuk és gyarapítjuk az ujságok öngyilkosság-rovatának az anyagát. Mi összeroppanunk, mert nincs hitünk... Mi kétségbeesünk, mert nincs reményünk... Mi a mai életet okoljuk, pedig máskor is voltak bajok és mégsem roppantak össze az emberek, mert volt hitük és reményük, mely az Istennek még keresztosztó kezében is megláttatta a jóságos Atya életigazító kezét.

A Szent Szűz állt a keresztfa alatt, mint mulier fortis = erős asszony. A hite tette erőssé... Mielőtt én is összeroppannék, én is odamegyek a kereszt tövében álló Mater Dolorosához: Anyám, taníts meg szenvedni... Taníts meg összeroppanás nélkül keresztet hordozni... Taníts meg hinni és meglátni a keresztben is a gondviselő Isten lélekformáló munkáját.

*

Boldog az, aki a Mater Dolorosa iskolájában megtanul lázadás, színpadszerűség és összeroppanás nélkül szenvedni...

„Vedd el a napot az égboltozatról — és nem lesz többé nappal.
Vedd el Máriát: a természetfeletti égbolt nagy világosságát — és sötétség borul a szegény bűnösökre és tévelygőkre az élet nagy tengerén."
(Szent Bernát)

Bízzál Benne!

Irta: Pintér József

Mikor a porladó avar alól kiszáll a május lelke s a tavaszi szél pajkosan csapja arcunkba a vadvirágos erdők s verőfényben hevülő rétek illatát, — az alkony varázsló hangulatában valami titokzatos vonzás viszi, gyüjti az embereket a templomok szent csarnokába a Szüzanya oltára elé. Jön az egyik s hozza magával a bánat terhét. Jön a másik s kiönti szíve örömének kelyhét. Jön a harmadik s megrázó panaszokkal kér vigasztalást és megértést eltöredezett, szomorú sorsában. Jön a tizedik, a századik, az ezredik és mind leteszi a Szüzanya lábához vagy a szíve súlyát, vagy a lelke háláját. Valamennyien érzik, hogy a Szüzanya nem él elzárt magasságokban, melyet lángoló szemekkel kell ostromolniok. Hanem az a meggyőződésük, hogy a mennyből is kinyúl anyai keze s megsimogatja a hozzásírók próbáratett lelkét s felmelegíti didergő szívét. Tudják, hogy életük a Szüzanya védelme alatt áll s nem kell kimondaniok azt a borzasztó szót: árva vagyok! Ezért él, zeng s muzsikál a lelkekben az alázatos hódolatnak az a mélysége, mellyel fejet hajtanak Előtte. S ezért ver visszhangot falusi templomok meszelt mennyezetén és nagyvárosi dómok művészi kupoláiban a katolikus lelkeknek Benne való kollektív bizalma.

*

A Szüzanyában való bizalom megmélyülésének megvannak a maga okai.

Először is Ő hatalmas. Mert Istennek anyja. Hogy mit jelent ez, nehéz róla beszélni emberi akadozó nyelvvel és botorkáló ésszel. Isten előtt Ő több, mint a nagy világ. Az egész teremtésben nincsen mása. Első Istennek trónusán. Az Ő anyaságából való az a vér, mely a golgotai kereszten lemosta a világ bűneit. S ezt az anyaságot tökéletesebbé maga a mindenható Úr sem tehetné. Ez a magasabbra nem fokozható méltóság ad magyarázatot arra, hogy Isten miért nem utasíthatja vissza az Ő kérését és miért nem hagyhatja teljesületlenül kívánságait, melyeket az emberekért terjeszt elő. Rendelkezési jogot kapott Istentől a kegyelmek égi kincsei fölött s szabadkezet ezeknek osztogatására. Valóban „nagyhatalmú Szüz".

Másodszor Ő jóságos. Mert a mi anyánk is. Ezzé Jézus maga avatta a Kálvárián. És Ő gyermekeivé fogadott mindnyájunkat s vállalta ügyeink képviseletét Isten előtt. Ha kérésre vagy panaszra nyitjuk ajkainkat, segítségért nyomban Istenhez szalad s könyörög az Ő áldott anyaszíve. És senki sem tud úgy sebet gyógyítani, gondot simítani, tanácsot adni, bánatot feledtetni, együtt sírni, együtt örülni, együtt imádkozni, mint Ő. Ressortja az irgalomtevés. Ennek tudatában és rendithetetlen hitében gyöngyözik az oltára előtt térdeplők és áldásért esdők ajakán e kis imádság:

„Most segíts meg Mária,
Oh irgalmas Szüzanya!
Keservét a búnak, bajnak,
Eloszlatni van hatalmad.
Hol már ember nem segithet,
A Te erőd nem törik meg.
Hő imáját gyermekidnek,
Nem, Te soha nem veted meg.
Hol a szükség kinja nagy,
Mutasd meg, hogy anya vagy!
Most segíts meg Mária,
Oh irgalmas Szüzanya!"

*

Indiában az élet réme a pestis. Ragályos, halálos vész. Egyik árvaházban a legszeretnivalóbb leánykán a pestis szimptómái mutatkoztak. Az árvaházat vezető kedves nővér jelentésére a hatóság rögtön a járványkórház szállítókocsiját küldte ki érte. Az ápolók ráfektették a kis leányt a hordágyra s búcsúzásul a főnöknő azt mondta neki:

— Úgy-e, kicsikém, nem fogsz félni magad a kórházban?

A kis beteg szemei felcsillantak és így válaszolt:

— Hogy félnék, mikor ott is velem lesz a jóságos Szüzanya!

Ilyen korlátlan és megindító gyermeki bizalommal közelíts te is, Testvér, égi Anyádhoz! Kapaszkodj kezébe s érezd meg, hogy anyai szívének törvényei szerint nézi sokféle bajaidat, melyek felolvadnak az Ő részvevő lelkének forróságában. Látja a gonoszt, mely nyomaidba szegődik. Tud olvasni szíved vergődéseiből, mikor betegségek és elbukások, átsirt éjtszakák és kárbaveszett erőfeszítések után lelked gyüröttsége leri arcodról. Ő akar segíteni rajtad, hát bízzál Benne! Szentséges tisztaságának rád záporozó fénye bevilágítja azt az utat, melyen haladnod kell az ösztönök ostorozásai között. Vigyáz reád az Ő keze, szeme, szíve. Ne idegenkedj Tőle, mert ezzel megbántanád feletted védőszárnyként kiterjesztett anyai szeretetét. Inkább húnyd be szemed s mondd Neki: Rád bízom magamat! És hidd el, Testvér, sohasem fogsz csalódni. Sohasem tudják segítő hatalmát és szerető jóságát kimeríteni számolatlan kéréseid s a bűnbe való recidíváid. Mert ilyenkor Ő a megjavulásod kegyelmeiért mindig védőbeszédet tart melletted mennyei Atyád, Biró-Urad előtt, hogy csak gyarlóságból s gyengeségből szédültél meg. Bízzál Benne! A Hozzá való ragaszkodásodban pedig áldozatokra is légy kész, s akkor tapasztalni fogod anyai oltalmazó jóvoltát s méltóvá tesz téged Krisztus igéreteire. Hát szórjad csak a bizalom tömjénét szereteted parazsára s hidd el, hogy virágillatos oltára előtt való térdreborulásod közben hallani fogod szavát:

— Gyermekem, ott leszek szívedben magam örömére s a te védelmedre!

„Mint koldus járok körül a mindenségben s kéregetek: ti költők, adjátok kölcsön lantotokat, festőművészek, nyujtsátok át lángecseteket, szobrászok, nyomjátok kezembe ihlettől átszellemült vésőiteket, angyalok, öltöztessétek hófehér líliomba gyarló nyelvemet, ti cerubok, égi szövétnekkel gyujtsatok világosságot pislákoló elmémbe, szeráfok, lobbantsátok égi lángra keblemet, — hogy legalább megközelítően tudjam dicsérni Isten anyját, Máriát!" (Bíró Xav. Ferenc S. J.)

Mennyország

Irta: Müller Lajos S. J.

IV.

„A mennyországban szemlélünk és szeretünk."
(Szent Ágoston)

Szóljunk valamit az érzékek boldogságáról is?

Minthogy az érzékek is résztvettek az erényért, tökéletességért való küzdelemben, méltó, hogy szintén elvegyék a feltámadáskor sajátos jutalmukat.

Örömben úsznak majd a szende, szemérmes szemek. Míg a lélek szellemszeme belemerül Isten látásába és élvezi az angyaloknak és a többi szellemi dolgoknak szépségét, addig megdicsőült testi szemünkkel gyönyörködünk majd Jézusnak, Szűz Máriának s a többi Szenteknek és az átalakult újvilág pompás anyagi dolgainak szemléletében. — Ami édes Üdvözítőnknek emberi alakját illeti, amelytől nem válik meg többé sohasem, talán alkalmazhatjuk rá Jób igéit: „Tudom, hogy Megváltóm, és végső napon fölkelek a földről és ismét körülvétetem bőrömmel, és saját testemben látom meg Istenemet, és magam látom meg, és önnön szemem nézi őt, és nem más! E reménnyem van eltéve keblemben." (Jób 19, 25—27.)

A fülek kimondhatatlan élvezettel hallják majd Jézusnak, Máriának, a Szenteknek beszédét, énekét, az angyalok zenéjét. Gondoljunk csak az angyali Glóriára karácsony éjjelén! Assziszi Szent Ferenc egyszer, közel halálához, kínos betegségében azt kívánta, hogy a testvérek az ő „Napénekét" gitárral kísérve dalolják előtte. A testvérek megtagadták ezt, nehogy az emberek megbotránkozzanak. Isten, akinek szeretteivel szemben kifogyhatatlan a gyengédsége, kárpótolta érte. A következő éjtszaka angyalt küldött, aki így szólott hozzá: „Ferenc, most úgy hegedülök előtted, ahogy mi az égben, Isten trónja előtt szoktunk játszani." S a hegedűt arcához emelte s csak egyetlen vonóhúzást tett rajta. És íme, Ferencet mily édes boldogság árasztotta el, mintha már az égben volna. Ez az élmény legalább is gyönyörű szimbolum.

A boldog kassai vértanúk ereklyéit is többszörösen mennyei harmóniák dicsőítették meg.

A Szentek ereklyéi is olykor kellemes illatot árasztottak, amely a lélekig eljutott. A régi mártirok testéből is néha illat terjedt, hogy hóhéraik megtértek. Megsejteti ez velünk, hogy Isten a szaglás érzékét sem hagyja a neki megfelelő, boldogító kellem nélkül.

Így kell vélekednünk a tapintás érzékéről is, amely egész testünkre kiterjed s éppen azért igen sok és nagy önmegtagadásnak lehet eszköze és dús érdemforrása. Miként a súlyos beteg sokszor minden porcikájában szenved, úgy az üdvözült, feltámadott test is minden porcikájában élvez és boldog.

Végül ami az ízlés érzékét illeti, amely az egyik legerősebb életösztönnek, az önfenntartási ösztönnek egyik hordozója, azt sok és nehéz gyakorlat által lehet csak rendben tartanunk. Isten ettől az érzéktől sem tagadja meg a megillető kárpótlást, jutalmat. Bár a feltámadott test tudna enni, inni, miként ezt Krisztus Urunk is megtette, hogy feltámadásának valóságát bizonyítsa, de nem érzi annak semmi szükségét, nem szorul arra. Ámde, hogy Isten ezt az érzéket sem hagyja jutalmazatlanul, abból sejthetjük, hogy az eget mennyei vendégséghez hasonlítja. Az utolsó vacsorán így biztatja, vigasztalja kedves tanítványait az Úr: „Mostantól fogva nem iszom a szőllő ezen terméséből addig a napig, mikor azt az újat iszom majd veletek Atyám országában." (Mt. 26, 29.)

Asverus király — amint Eszter könyvében olvassuk — országának előkelői számára 180 napig tartó vendégséget rendezett, „hogy átmutogassa országának gazdag kincseit, hatalmának nagyságát és fényét". (I. 4.) „Az ünnepségek idejének lejártával meghívta az egész népet, mely Szuzában volt és egy hétre szóló lakomát készíttetett a kert és a liget udvarán, melyet királyi pompával és gondossággal ültettek. Égszínű, karmazsin és kékszínű kárpitok függtek mindenfelé bisszus- és bíborköteleken, melyeket elefántcsont karikákba fűztek, és márványoszlopokra erősítettek. A smaragddal és páraszi kövekkel kirakott padlón, melyet csodálatos változatosságú minta díszített, arany és ezüst kerevetek voltak elhelyezve. A meghívottak aranypohárból ittak, az ételeket pedig mindig más és más edényben hordták fel. Bőségesen szolgáltak fel kiváló bort is, ahogy az a királyi bőkezűséghez illik." (I. 5—8.) Ha földi fejedelem ily hallatlan fényt és pompát tud kifejteni, hogy megmutassa „országának gazdag kincseit és hatalmának nagyságát és fényét", mit nem tud kifejteni a mindenható, és a végtelen szeretet, amikor annyi viszontagság után gyermekei végre az örök otthonba megérkeznek?!

*

Mindezeket átelmélkedve kit ne fogna el forró vágy és epedés a mennyország után?! Ámde nagy jutalomra nem juthatunk el nagy fáradalmak és küzdelmek nélkül, ha ugyan nagynak nevezhető az a munka, küszködés és áldozat, amelyre ily viszonzásért vállalkozunk. Mert jól mondja Szent Pál: „Azt tartom ugyanis, hogy amiket most szenvedünk, nem mérhetők össze a jövendő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk." (Róm. 8, 18.)

A mennyország útját, árát megadta Urunk a nyolc boldogságban. Valamennyi a boldog mennyországnak egy-egy ígérete:

„Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa." (Mt. 5, 3.)

Ilyenek azok, akik legalább lélekben mindenről le tudnak mondani Istenért, akiknek szíve független

minden teremtménytől. Szent Bernát azt állítja róluk, hogy ezek „becsúsznak" az égbe. A lelki szegények többnyire szürke, hétköznapi életet élnek ezen a világon. Ha életükben fordul is elő reájuk nevezetesebb esemény, erről nem sokan beszélnek, nem kerül bele az ujságba. Mikor pedig meghalnak, azt mondják „meghalt egy ember, meghalt egy asszony", és azzal vége. Nem is tolakszanak ezek vezető szerepre. Jól teszik. A magas hegyek ugyan messze ellátszanak, de a tetejük kopár, nincsen rajta semmi élet. A viharoknak, villámcsapásoknak is a magaslatok vannak inkább kitéve. Ha tenyészetet, virányt, békét, nyugalmat keressz, ám szállj le a csendes, feledett völgyekbe. Igy a magas, megtisztelő állásokban is az ember oly elhagyottnak, magánosnak érzi magát. Nincs őszinte jóbarátja. Csak érdekből közelítik meg őt. Csendes, békés, családias otthont és megértő, baráti szíveket az alacsonyabb sorsban sokkal könnyebben találsz.

Hozzá még: ez a mennyországnak sokkal biztosabb, veszélymentesebb, könnyebb és talán dicsőbb útja is.

„Boldogok a szelídek, mert ők lesznek birtokosai a földnek." (Mt. 5, 4.) A szelídek meghódítják már ezt a földet is. „Hiszen nincs oly hasznos dolog, mintha az embert szeretik." Az ilyeneket nemcsak magunk, hanem Isten számára is könnyen megnyerhetjük és ezzel a mi saját utunkat is az örök-ígéret földjére egyengetjük. Azért fojtogassuk el magunkban a haragnak rendetlen indulatait. Egy emlékkönyvben olvastam hajdanában: „A drága kövek közt az a legnemesebb, amely bár minden mást megkarcol, de maga karcolást nem szenved. A szívek közt pedig az a legnemesebb, amely százszor inkább szenved minden mástól karcolást, semhogy maga karcolna." Ezek a gyémánt szívek még az égi hazának is díszére lesznek.

„Boldogok, akik sírnak, mert ők majd vigasztalást találnak." (Mt. 5, 5.)

Azok a könnyek, amelyeket a bűnbánat, a Krisztus kínszenvedése feletti részvétes fájdalom, továbbá az Isten és mennyország utáni epedő vágy fakasztanak, bőséges vigaszra számíthatnak itt és odafenn az égben.

„Boldogok, akik éhezik és szomjúhozzák az igazságot, mert ők kielégítést nyernek." (Mt. 5, 6.)

Boldogok, akik szívesen hallanak, olvasnak Istenről, lelki dolgokról. Egyik jele ez az örök életre való választottságuknak, mint az Úr Jézus maga kijelenti: „Aki Istentől van, Isten igéjét hallgatja." (Jn. 8, 47.) Még biztosabban eljegyzi lelkünket a mennyország számára az éhség az eucharisztikus Krisztus után, a hő vágy Jézussal egyesülni a lelki és valóságos áldozás által.

„Boldogok az irgalmasok, mert majd önekik is irgalmaznak." (Mt. 5, 7.)

Boldogok, akik úgy éreznek, mint Szent Bernát, aki kedves bájjal azt állítja magáról: „Ha az irgalmasság bűn volna, nem tudnám megállni, hogy azt el ne kövessem." Szerencsére az irgalmasság nem tilos, hanem parancsolt dolog, a mennyország kulcsa. Egyik — a mai világban egyik igen fontos irgalmassági cselekedetről azt olvassuk: „Az alamizsna megszabadít minden bűntől és a haláltól, és nem engedi, hogy a lélek a sötétség homályába kerüljön." (Tób. 4, 11.) De az irgalom többi megnyilvánulása sem kevésbbé értékes és hatásos, így az ima a megholt hívekért, a bűnösökért, és azok megtérítése.

„Boldogok a békességesek, mert ők Isten fiainak fognak hivatni." (Mt. 5, 9.)

Boldogok, akik a béke kedvéért áldozatokat is tudnak hozni, akik nemcsak hogy nem ássák alá a békét suttogásaikkal és megszóló, rágalmazó beszéddel, hanem minden módon azon vannak, hogy az ellentéteket mások közt elsimítsák. Az ilyenek már itt a földön élvezhetik a mennyei örömök előízét, a békét. Végül:

„Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa." (Mt. 5, 10.)

Boldogok, akik hitbeli meggyőződésükért, hivatásukért, jámborságukért, szerénységükért szenvedik a háttérbe szoríttatást, az üldöztetést, a gúnyt, a gyalázatot. Hiszen ez volt minden szentnek és választottnak a sorsa ezen a földön, mint előre megjósolta Szent Pál:

„Akik jámborul akarnak élni Krisztus Jézusban, mindnyájan üldözést fognak szenvedni." (II Tim. 3, 12.)

Végezetül még csak egyet: Bármily kecsegtető is a mennyország, ámde sokszor úgy érezzük, hogy oly messze, olyan — szinte elérhetetlenül messze van tőlünk. Nagy tévedés ez. A halálra üldözött Dávid így szólt egyszer barátjához, Jonatáshoz: „Az Úr éltére és a te éltedre mondom, hogy — úgy mondjam — csak egy lépés választ el engem a haláltól." (I Kir. 20, 3.) Ezt valamennyien elmondhatjuk. Bármily erőnek, egészségnek is örvendjünk, egy-két nap mulva már a temetőben lehet a testünk. És a lelkünk? Még sokkal hamarabb is az égbe juthat. Még ma, még ebben az órában, ha tiszta szívvel, szeretetben égő lélekkel várjuk az Úr hívó szavát! A mennyország boldog lakói is, akiket tiszteltünk, s talán éppen mi segítettünk a mennyországba, rajta lesznek, hogy a földi élet után minket minél hamarabb ölelhessenek.

Az elmúlt század első felében történt Allgau Mittelberg nevű városkájában. Egy hideg, téli napon Weber káplán plébánosával éppen az asztalnál ült, hogy az ebédet elfogyassza. Szegényesen öltözött, vézna fiúcska mutatkozik az ablaknál, s kopogtatva kér alamizsnát. A káplán indítványára behívják és jól megvendégelik a kiéhezett gyermeket. A kis vendég nyomban az étkezés után nagyon rosszul lett. Orvost hivatnak, aki igen súlyos betegséget állapít meg. A jó káplán erre a fiút saját szobájába viszi, saját ágyába fekteti és hónapokon át ápolja, míg csak megerősítve a szentségekkel a jobb hazába nem költözött, ahol már nem kell éhezni és fázni.

Az idő megint késő őszre fordult, sőt már az erős

havazás is megindult. Weber káplánt a szomszédos fiók-községbe hívták, hogy beteget készítsen elő az utolsó nagy útra. Látogatása kissé hosszabbra nyúlt. Ott künn sötétség borult a tájra, csupán a frissen és bőségesen hullott hó világított. Nekivágott az anyaközség irányában az útnak, amelyet a hó már teljesen befútt és a mezőséggel egyenlővé tett. A káplán csakhamar irányt vesztett. Hosszú órákon bolyongott már a sötét, fagyos éjtszakában. Egyszerre csak recseg, ropog a lába alatt, és ő hónaljáig jeges vízben érzi magát. Könyökével is hasztalan igyekszik magán segíteni, mert az alig befagyott jég, amelyre rátévedt, nem tudja őt a kiemelkedésre alátámasztani. Felébredt benne a tudat, hogy el van veszve. Azon volt tehát most már, hogy lelkét Istenhez emelje és a halálra előkészüljön. Erre hirtelen imbolygó fényesség közelíti meg. Fiúcska jön hozzá, aki mosolyogva, barátságosan kezét nyujtja, könnyedén, akárcsak a hópelyhet, kiemeli, és némán megjelöli neki kezével az utat, amely otthonába bizton visszavisz. Erre eltűnt. Weber káplán azonnal felismerte benne kis ápoltját, aki így hálálta meg azt a nagy jótéteményt, amelyet tőle élvezett.

Valahányszor eszembe jut ez a hiteles történet, lelkem felmelegszik s vigasszal megtelik:

Boldog Szentek, az ég dicső lakói, még sem vagytok ti annyira távol tőlem, mint olykor gondolom. Érdeklődtök sorsom felől, és példátokkal megjelölitek nekem az utat, amely hozzátok vezet. Néhány röpke év vagy talán annál is sokkal rövidebb idő, és ismét együtt leszünk mindnyájan, akik egymást Istenben szerettük.

„Felebarátod mindenki, aki rád szorul"

Irta: Dr. Petró József

A szeretet — erő és áldozat.

Lisieux-i szent Teréz élete végén érdekes vallomást ir naplójába: „Azok közül a számtalan kegyelmek közül, melyeknek ez évben részese lettem, egyik legértékesebbnek azt tartom, hogy *egész mivoltában megértettem az embertársi szeretet parancsát*. Eddig sohasem mélyedtem el eléggé az Úr e szavainak értelmébe: Szeresd embertársadat, mint saját magadat. Inkább arra törekedtem, hogy Istent szeressem". (Histoire d'une âme. IX.) Csodálkozással olvassuk e vallomást éppen a cselekvő szeretet nagy rajongójának írásaiban. Szent Teréz tudvalevőleg 15 éves korában saját kijelentése szerint azért áldozta fel életét a zárdának, hogy előmozditsa az egész világ üdvösségét. A szerzetben is a legnagyobb önfeláldozással fáradozott társaiért, míg csak áldozattá nem vált a szeretet oltárán.

Mennyivel könnyebben elhomályosul a szeretet parancsának jelentősége a kevésbbé tökéletesek lelkében! E téren nemcsak hibákat és mulasztásokat, de olykor szinte eretnekség számba menő eltévelyedéseket és az életet helytelenül befolyásoló félreértéseket is tapasztalunk. Míg az Úr Jézus főparancsként hirdeti a felebaráti szeretetet, addig egyes keresztények a szeretetszolgálatot vagy teljesen lebecsülik, vagy legalább is nem az evangélium mértéke szerint értékelik. Az erőszak mai prófétái elfelejtik, hogy a viharnál sokkal nagyobb erő a csendes eső és a napsugár, mert míg az csak *megfélemlít* és *rombol*, addig *ez épit* és életet ad. A szeretet erő és áldozat s nem félénkség, a hősies önfeláldozásig felérő tettrekészség s nem gyámoltalanság és egyoldalúság. A szeretet az a magas értelmiségből vagy mély lelkiségből patakzó, szinte fékezhetetlen vágy, mely a gazdag, illatos patrícius leányt a rabszolgák közé vitte, mely csodálatos igézetével egyedül képes az emberi élet mélységeibe bevilágítani s hatalma előtt egykor meghódolt a kereszténység útján az egész világ.

A szeretet — parancs.

Az Úr maga adott és ad erőt, ihletet az embertársi szeretetnek. Ha a szeretetszolgálat értékét meg akarjuk mérni, számításba kell vennünk az Úr Jézus ama szavait, amelyekben a szeretetet első paranccsá tette, a szeretet gyakorlását követőinek legszembetűnőbb ismertetőjeleként tüntette föl, de leginkább — mint negatív normát — azokat a szavait, amelyekben az utolsó ítéletről szólván, a szeretetszolgálatok végső leszámolását, örök értékelési módját jövendölte meg. Mielőtt az Úr szavait idéznők, szinte kérni szeretnők e sorok olvasóit, meg ne ijedjenek, mikor az Úr kinyilatkoztatását hallják. Az Úr Jézus ugyanis azzal indokolja az „örök tűzre" vettetett „átkozottak" kárhozatát, hogy az éhezőknek nem adtak enni, a szomjazóknak nem adtak inni, az idegent nem fogadták be, a mezitelent nem ruházták fel, a betegeket és foglyokat nem látogatták meg. Egyszóval, hogy a szeretetszolgálatot „egynek a legkisebb közül" elmulasztották (Mt. 25, 42. sk.). Vannak ugyan más olyan bünök is, mint pl. a káromkodás, gyilkosság, paráznaság stb., amelyek a kinyilatkoztatás szerint kárhozatot érdemelnek, az Úr azonban mégis az embertársak nyomora iránt tanúsított irgalmatlan szívet jelöli meg — mégpedig itt ezt egyedül — az örök kárhozat okául. Van ebben kétségtelenül valami megrázó, természetes következetesség, hogy az Úr, aki a földön a szeretetet hirdette legfőbb erénynek, az ég ragyogó felhőin ülve elsősorban a szeretet megsértéséért, illetve annak elhanyagolásáért fogja felelősségre vonni az emberiséget. Mily világosan kitűnik ebből a kinyilatkoztatásból, hogy Krisztus a szeretetszolgálatot nemcsak tanácsolja, nemcsak a magasabb tökéletességre vágyóknak ajánlja, hanem mindenkinek, aki üdvözülni akar, szigorúan, súlyos bűn terhe alatt *parancsolja*. Ha ez nem igy volna, akkor nem fenyegethetett volna meg minket a szeretetszolgálat elhanyagolásáért egyenesen az örök kárhozattal. A legfőbb törvényhozónak, a kérlelhetetlen világbírónak e szavakban kihirdetett határozott akarata roppant súllyal nehezedik mindnyájunk lelkiismeretére, mert hiszen legegyénibb javunk, örök sorsunk függ az Úr parancsának teljesítésétől.

A tökéletes élet lényege.

A szeretetszolgálat tehát nemcsak dísze a keresztény tökéletes életnek, hanem lényege is. A leggondosabban

ellenőrzött imaélet sem tetszhetik Istennek, ha nem fakad belőle az a forró vágy, hogy hasznosakká tegyük magunkat embertársaink számára s bajaikban minden lehető módon segítségükre legyünk. Ez az Úr Jézus „új parancsa", mondhatnánk úgy is, hogy „kedvenc gondolata", melyet meg akar találni minden hűséges tanítványának életében. Aki csak imádkozik, de bezárja szívét szűkölködő felebarátjának kínos nyomora előtt, az ószövetségi aszkézist gyakorol. Az evangélium nem ismer másféle kereszténytyt, csak olyant, aki mint jómagát, úgy szereti felebarátját. Mégpedig nemcsak szóval, de „tettel és igazsággal", mint a szeretet apostola hirdeti (I Ján. 3, 17.)! Aki tehát kilépve a templomból, nem hajlandó minden módon megbocsátani a sértést embertársának, aki a testi-lelki szükségben szenvedőktől a szeretetszolgálatot megtagadja, vagy azt igen kis mértékben teljesíti, az, akármilyen szent külső kötelékekkel legyen is az oltárhoz kötve és még ha a szent tisztaságot féltő gonddal meg is tartja, hivatali kötelességeit pontosan el is végzi, nem remélhet irgalmas ítéletet a *mindentudó Istentől*. „Éheztem és *nem* adtál ennem", mondja a koldus ruhájába öltözött Úr Jézus, s e mulasztás bűnös felelősségét nem enyhíti az oltár előtt dicsekvő farizeus hosszú erénylistája sem.

A szeretetszolgálat pótolhatatlan szükségességét kiáltják bele az igazi keresztény élettől elszakadt modern világba a *legújabb kor nagy pápái*. A Rerum novarum és a Quadragesimo anno mi mások, mint a szirten álló őrnek hatalmas feljajdulásai az irányt vesztett mai társadalom szeretetlensége miatt? XIII. Leó, miután egy félszázaddal ezelőtt rámutatott arra, hogy „a munkáskérdés a kor égető kérdése" és hogy annak helyes megoldásától „az államok sorsa függ", a Rerum novarum enciklikát e szavakkal végzi: „*A papok feszítsék meg erejüket, — s különösen igyekezzenek* önmagukban és másokban — a magas és alacsonyrangúakban egyaránt — *az erények királynőjét, a szeretetet éleszteni. A kívánt megoldást ugyanis leginkább a szeretet bőséges kiáradásától várhatjuk*, annak a keresztény szeretetnek áramlásától, mely az evangélium foglalata, amely mindig a mások javát keresi s a legbiztosabb orvosság a világ kevélysége és féktelen önzése ellen." XV. Benedek pápa a világháború borzalmai között írja: „A szeretet a kereszténység lényege, mely abból merít minden erőt" (Pacem), míg XI. Pius pápa „a szeretetszolgálat kereszteshadjáratának" zászlaját bontja ki s toborozza alá az egész világ szeretet híján tönkre ment, nyomorgó népeit (Nova impendet).

Arra a kérdésre, hogy ki a mi felebarátunk, másszóval, hogy kivel szemben vannak Krisztus parancsából kifolyólag kötelességeink, nagyszerű rövidséggel s egyúttal találó szabatossággal megfelel a trienti szent zsinat rendeletéből megjelent ú. n. római katekizmus: „*Felebarátod mindenki, aki rád szorul*" (Catech. Rom. 8. parancs). Ez a kijelentés nemcsak a felebarát személyének felismerésére mutat rá, hanem egyúttal arra is, hogy a felebaráti szeretet kötelességei ott kezdődnek s ott végződnek, ahol az embertársak szüksége, szenvedése beáll vagy megszűnik.

Nevelés: a szeretet jegyében.

Mi sem természetesebb, mint hogy a keresztény nevelésnek elsősorban a szeretet jegyében *kell folynia*. Miféle sportiskola volna az, amelyben elméleti számtant vagy latin nyelvtant tanítanának sport helyett, vagy a sportot csak elméletileg magyaráznák, de a sporteszközökhöz hozzá sem nyúlnának? Miféle „keresztény" nevelőiskola az, amelyben sok minden könnyen elfelejthető dolgot tanítanak, csak éppen azt nem tanítják és gyakorolják, ami tulajdonképen maga a gyakorlati kereszténység, t. i. az embertársak áldozatos szeretetét? Nem egészen magától értetődő dolog-e, hogy már a kisgyermekeket hozzá kell szoktatnunk — a családban és az iskolában — hogy a keresztény szeretetet mindennap gyakorolják, s megtanuljanak minden alkalmat felhasználni, hogy másokkal jót tegyenek. Sajnos, a keresztény családok sokszor ezt a legfőbb keresztény gondolatot nem érvényesítik eléggé a gyermeknevelésben. *Csak jónak nevelik a gyermekeket, de nem jószívűnek.* Nyesegetik ugyan a gyermek hibáit, de nem fejlesztik eléggé a gyermek jó hajlamait olyan irányban, hogy majdan az önérdeken mindig felülemelkedve önzetlen munkása legyen a közjónak. Sőt valósággal önzővé nevelik, mert sokkal többször emlegetik a gyermekeknek ijesztésül az emberek hálátlanságát, mint az Úr Jézus biztató ígéretét, hogy még egy pohár víz sem marad jutalmazatlanul. Ha a gyermek rosszat nem tesz, vagyis, ha nem rendetlenkedik, haragjában nem tépi szét a játékait, nem feszeng a széken az asztalnál stb., akkor magasztalja mindenki, mint egy kis kerubot. Arra kevesen gondolnak, hogy *nem elég nem tenni rosszat, mikor az Úr Jézus azt is parancsolja, hogy tegyünk jót.* Mégpedig nemcsak magunkkal és családtagjainkkal, akikben tulajdonképen önmagunkat szeretjük és segítjük, hanem mindenkivel, idegenekkel is, akiknek szüksége feltárul előttünk és módunk van segíteni. Ez a keresztény erkölcs! Ez a keresztény élet! Ha ezt kikapcsoljuk a nevelésből, vagyis nem veszünk tudomást Krisztus Urunk „új parancsolatá"-ról, akkor tulajdonképen pogány nevelést adtunk, és a nevelés későbbi sikertelenségéért reánk hárul a felelősség.

A szeretet begyakorlása.

A mondottakból következik, hogy nemcsak a családban, de az iskolában is a legfőbb feladatok közé kell számítanunk a felebaráti szeretet *begyakorlását*, pedagógiai nyelven szólva: a szociális érzés felkeltését, az altruista munkára való ránevelést. A hangsúly itt a begyakorláson van, mert nem elég évenkint egyszer a katekizmusból beemléztetni az irgalmasság testi és lelki cselekedeteiről szóló hosszú kérdéseket, miközben a gyermekeknek nagy gondot okoz annak megértése, hogyan tudják majd ők a halottakat eltemetni és a foglyokat meglátogatni. *Rá kell szoktatnunk* a gyermekeket a felebaráti szeretet mindennapi gyakorlására. Ahogy zongoratanuláshoz zongora kell s nem lehet iskolapadon zongorázni megtanulni, úgy a felebaráti szeretet begyakorlásában is kézzelfoghatólag meg kell mutatnunk a gyermekeknek a mások megsegítésének módozatait. Édesanyáink valamikor súlyt helyeztek arra, hogy a gyermekek adják át az alamizsnát a „koldusbácsinak". A szokásos pedagógiai eszközök: az ellenőrzés, számonkérés, dícséret, feddés stb. éppen úgy szükségesek itt is, mint más iskolai feladatoknál, mert a szeretet elsajátítása a gyermek jövője, a társadalom boldogulása s békéje szempontjából fontosabb mindennél, még az egyszeregynél is.

Egy középiskolai hittanár tanítványait megszavaztatta, hogy melyik erényt tartják a legszükségesebbnek. A 15 diák szavazatai a következőképen oszlottak meg: *a hit* 7, *a tisztaság* 3, *a buzgóság* 1, *a bölcseség* 1, *a munka* 1, *a bátorság* 1, és *a szeretet* 1 szavazatot kapott. Ime, így eltörpül Krisztus első parancsának óriási jelentősége az emberek előtt! Méltán kérdezhetjük, miért van az, hogy a középiskolás tanuló rögtön megmondja, hány szentség van, hány főbűn van stb.,

de még gondolkodás után sem tudja egész biztosra megállapitani, hogy a legfőbb, legszükségesebb erény a szeretet.

A nagy akadály.

A szeretet ilyetén háttérbeszorítása az önzés munkája. Az önzés a keresztény szeretet szemüvegét, mellyel embertársaink bajait s egyúttal a segítés eszközeit észrevehetnők, megfordítja, hogy csak a saját érdekeinkkel törődjünk. Ez az önzés egyúttal a lelkiéletnek is a legnagyobb ellensége. Igazi alattomos ellenség, mert titkon rakja rá a láthatatlan, de erős bilincseket a lélek különböző képességeire, vágyaira. *Megtörténhetik, hogy valaki naponkint áldozik, sokat imádkozik* s mégsem veszi észre, hogy a szive lassankint mennyire megkeményedett mások iránt, mily nehezére esik lemondani javairól, hogy mások végső nyomorán segitsen. Szomorúan tapasztalhatja, hogy egyik-másik parázna vagy iszákos férfi vagy asszony mennyivel megértőbb, adakozóbb, szivesebb, türelmesebb mások iránt, mint ő. Pedig mindennél elsőbb a szeretet. Hisz azért imádkozunk, elmélkedünk, gyónunk, hogy minél jobban tudjunk szeretni. Ha megállunk az eszközöknél s *azok felhasználásában kielégülést találunk*, s elfelejtkezünk a célról, akkor nem csoda, ha felemás, ferde, boldogtalan lesz a lelkiéletünk. Az ilyen lélek az önmaga lelki kiszolgálásának rácsai között vergődik, mint a madár a kalitkában. Ha egyszer szétszakitaná önmaga iránt való túlzott érdeklődésének szürke horizontját és élne másoknak, mily boldogan élvezhetné az Úr által dicsőitett édes szeretetnek minden mézét és illatát.

Egy paptársunk 8500 P-t kért a községben lakó zsidó földbirtokostól az épülő katolikus templom céljaira.

— Megadnám szívesen, válaszolt a földbirtokos, ha Főtisztelendő Úr meg tudná nekem magyarázni, hogy jutok én zsidó létemre ahhoz, hogy katolikus templom épitésére pénzt adjak.

A pap megmagyarázta. A zsidó erre azonnal kifizette a pénzt.

Sok keresztény ember adakozásának is abban van a legnagyobb akadálya, hogy nem ismerik azokat a sürgető indítóokokat, amelyek az embertársak nyomorának enyhitését mulaszthatatlanul kötelezővé teszik. A legfőbb indítóok természetesen nem pusztán az emberi részvét, a szánalom, hanem Krisztus Urunk határozott akarata, örök elkárhozás terhe alatt kötelező parancsa: a szeretet.

Mikor a zsidóknak a pusztában először hullott manna az égből, csodálkozva csapták össze kezüket és felkiáltottak: Man hu, mi ez? Ilyen megdöbbenő csodálkozás fogadta pár évvel ezelőtt XI. Pius pápa Őszentsége parancsát az Actio Catholica megindítására vonatkozóan. Sokáig vitatták a kérdést: mit is akar a pápa? Új egyesületet talán a meglevő sokhoz? Ma már mindenki tudja, mi az Actio Catholica. Tulajdonképen nem más, mint korszerű kihangsúlyozása az Úr szeretetparancsának. Krisztus jegyében szeretetáldozatot hozni embertársainkért, akiket valóban úgy akarunk szeretni, mint önmagunkat, ez lényegében az Actio Catholica. Nem csoda tehát, ha a pápa a Katolikus Akciót, vagyis embertársainkért való tevékenykedést nemcsak ajánlja, hanem parancsolja, mégpedig a papoknak és hiveknek egyaránt. „*A papoknak a Katolikus Akciót hivataluk szükségszerű alkotórészének kell tekinteniök és a hiveknek benne életük egyik kötelességét kell látniok*“, irja 1927 jan. 24-én. Később újból hangsúlyozta, hogy a Katolikus Akció *a lelkipásztori hivatallal és a keresztény élettel elválaszthatatlanul össze van kötve.*“ (1928 nov. 13.) A pápa tehát minden katolikus embernek lelkiismeretbeli kötelességévé teszi a katolikus tevékenykedésben való részvételt, az önzetlen munkálkodást embertársaink lelki és testi javáért.

Negatív munka nem elég.

Minthogy az önzés igen könnyen megmételyezi még a jobbak lelkét is, a lelkiéletre törekvőknek nagyon kell vigyázniok arra, hogy az embertársak szeretetének elhanyagolásával terméketlenné, szintelenné, a szeretet Istene előtt útálatossá ne tegyék lelki munkálkodásukat. *Az a lelkiismeretvizsgálat*, mely csak arra terjeszkedik ki, hogy embertársainkat nem bántottuk-e meg, nem rágalmaztuk, nem károsítottuk-e meg, csak a negatív oldalát figyeli a parancsnak. Mint már emlitettük, nemcsak az a parancs, hogy rosszat ne tegyünk embertársainkkal, hanem az is parancs, mégpedig ez a fontosabb, hogy jót tegyünk velük. Azért, miután a szeretet ellen elkövetett bűnöket megvallottuk, vegyük elő a szeretet hiányából, a mulasztásból elkövetett hibáinkat is. Lelkiismeretvizsgálatunkban tehát szerepelniök *kell ilyenféle kérdéseknek* is: „Nem utasítottam-e vissza szeretetszolgálatot? Kerestem-e az alkalmat, hogy másoknak használjak? Nem fordítottam-e el fejemet, hogy ne lássam meg más nyomorát? Szeretetreméltó, szolgálatkész voltam-e a családunk tagjaival szemben? Jó hatást gyakoroltam-e barátaimra, hivatáltársaimra? Lemondtam-e fölösleges kiadásokról, hogy módom legyen mást a nyomorból kimenteni? Vállaltam-e mások figyelmeztetésének kellemetlenségeit, ha az másoknak javukra szolgált? stb.“

A *középkorban* egyes helyeken a Confiteort igy imádkozták: „Mert vétkeztem gondolattal, szóval, cselekedettel — *és mulasztással.*“ Valóban indokolt dolog, hogy necsak az elkövetett rossz felett bánkódjunk, hanem rossznak tekintsük az elmulasztott jót is, főleg ha azzal a mulasztással a legfőbb parancs ellen hibáztunk. A szeretet parancsánál a mulasztások még talán veszedelmesebbek, mint a szeretetet sértő bűnök. Ezt abból is következtethetjük, hogy Krisztus Urunk az utolsó ítélet megjövendölésénél csupa mulasztási bűnöket emlit, mint olyanokat, amelyekért örök kárhozat jár („ételt nem adtatok“, „italt nem nyujtottatok“ stb.).

Bőséges jutalom.

A szeretetszolgálatokért az Úr bőséges jutalmat igért. Ez a jutalmazás már e földi életben kezdődik, mert hiszen annyi erő, boldogság, vigasztalás származik a szeretetáldozatokból, hogy a Szentirás méltán taníthatja: „Boldogabb dolog adni, mint kapni.“

A felebaráti szeretet tettekben való gyakorlása azonkívül még a legsikeresebb hitvédelem is. Nincs az a tüzesszavú szónok vagy az a mélylelkű iró, aki annyi embert tudna megnyerni Krisztus igazságának, mint a cselekvő szeretet, az a szeretet, mely kenyeret szeg a kiéhezetteknek, állást keres a családapáknak, vadházasokat oltárhoz segit, varrógép mellett éjtszakázik, ingyen főz a szegények konyháján, gyermekeivé fogad anyátlanokat, a munkásoknak bérét önként emeli, templomra adott pénzével a vigasztalások forrását fakasztja, segít, segít, segít, ahol, amikor, akiken csak tud.

Ez az életirány, életcél, melyet Szent Pál röviden e szavakba foglalt: „*Egymás terhét viseljétek! Igy tesztek eleget Krisztus parancsának.*“

A kegyelemnek Anyja

Irta: Gausz Tibor S. J.

Úgy is lehetne írni: kegyelmi életünk édesanyja. Ez utóbbi talán kifejezőbb, hiszen többet is kiemel: az édesanyát, Máriát, az új, a kegyelmi élet édesanyját, a mi édesanyánkat. Oly mélységek rejlenek e szavak mögött, hogy nem lehet kiaknázatlanul hagyni.

Az édesanya

minden bizonnyal az Istennek egyik legnagyobb ajándéka, legzseniálisabb elgondolása. Az életmelegség központja, ahonnan szeretet árad és szín és tartalom. Minden családi tűzhelynél ott van a helye. Az ő szíve a legmelegebb családi tűzhely! — Bárha több tűzhely volna! Bárha minden asszony édesanya volna! Akkor a világon mindenütt föllángolna a szeretet! Akkor a földön boldogság uralkodna...

De milyennek is képzeljük mi el tulajdonképen az édesanyát? Mi az édesanya legbelsőbb lényege?

Erre nem nehéz válaszolni, ez közismert annyira, hogy szinte gondolkozás nélkül mondjuk: az édesanya lényege életet adni. Hozzá kell azonban tenni: nemcsak adni, hanem óvni, továbbfejleszteni, sőt előélni. Az anyai lelkület ez utolsóval kezdődik. Előélni az életet. Halott nem adhat életet. Beteg csak beteg életet közöl. A betegség néha kínosabb, mint a nemlét. A lelki halál pedig egyenesen átok nemcsak az anyának, hanem a gyermekének is. Sok bűnös anya gyermekére ráillenek az Úr Jézus szavai: „Jobb lett volna annak, ha nem született volna az az ember!" Ez sokszor az anyára is áll!

Viszont mily boldogsággal tölti el az édesanyát az a tudat, hogy már kora ifjúságától kezdve tiszta, szeplőtelen, szent életet élt és evvel erős, harmónikus, boldog életet nyujthatott.

Mária

is édesanya. Mária nem 5—6 emberkének, hanem minden kereszténynek édesanyja. Ő a nagy, az egész világra, minden időre kiterjedő katolikusok családjának meleg tűzhelye. Akire rátekint és aki ezt a tekintetet vissza nem utasítja, annak a lelkében máris béke és boldogság honol. Mária gyermekeit a megelégedettség jellemzi. Bár többen elfogadnák Mária anyaságát!

Mária is előélte azt az életet, melyet tovább akart adni. Ez az élet lett számára a boldogság egyik forrása. Szűz Máriának ezt a belső titkát, örömét sejtette meg az a zsidó asszony, aki Jézusnak beszédét így szakította félbe: „Boldog a méh, mely téged hordozott és az emlők, melyeket szoptáll"



„Ha Szűz Máriát szeretem, mindent elnyerhetek az Istentől, — mindenható vagyok." (B. sz. János.)

Ez a zsidó asszony a testi és szellemi adományokra gondolt. Igy nem találta el Mária boldogságának legmélyét. Nem tehetett róla, hiszen nem ismerte Máriát. Legalább nem úgy, ahogyan mi ismerjük. A Szüzanyát csak a kinyilatkoztatásból lehet teljesen megérteni, megszeretni. Csak a kinyilatkoztatás mutat rá Mária legnagyobb értékére: mély kegyelmi életére. Az ő kiválósága itt tünik ki legjobban. Mária elsősorban a kegyelem életét élte. Ezért nevezi őt elsősorban boldognak minden nemzedék.

Hogyan? Mária legnagyobb kincse nem az istenanyai méltóság? Nem ez emelte Máriát messze az emberek fölé? Vagy a kegyelmi élet, Mária kegyelmi élete magasabb, értékesebb, mint akár az istenanyaság?

Igen! Ez utóbbit kell állítani. Már csak azért is, mert Mária sohasem emelkedhetett volna oda föl, ahol most van, ha előbb nem éli teljes mértékben a kegyelemnek életét. De ő maga is többre becsülte

a megszentelő malasztot, mint akármi mást. Mint drága kincsét, úgy őrizte. És meg is őrizte. Ott pompázott lelkében mindig, mint valami drágagyöngy a kagyló ölén. Mindig ez volt első gondolata: nincs-e veszélyeztetve legdrágább kincse, a megszentelő kegyelem, az ő legnagyobb értéke.

A Szentírás csak egy példát mutatott nekünk erre vonatkozólag, de ez az egy eset teljesen megvilágítja Mária nemes gondolkozását, lelkivilágát. Fényes, gyönyörű angyal, Gábriel szól hozzá: „Ne félj, Mária, mert kedvet találtál az Istennél. Ime, méhedben fogansz és fiat fogsz szülni és nevét Jézusnak hívod. Nagy lészen ő és a Magasságbeli Fiának fog hivatni és néki adja az Úristen Dávidnak, az ő atyjának királyi székét, és országolni fog Jákob házában mindörökké és királyságának nem leszen vége!"

Mária megtagadva a női hiúságnak, nagyravágyásnak sokszor szinte legyőzhetetlen törvényeit, felteszi a kérdést: — pedig ekkor már Józsefé volt — „Miképen leszen ez, mikor férfit nem ismerek?" Más szóval az összes körülményeket szem előtt tartva, ez azt jelenti: „Én komoly szűzességi fogadalmat tettem Istennek. A megszentelő malaszt elvesztése nélkül az Úr Jézus anyasága lehetetlennek látszik. Így tehát nem kell!"

És ha Mária a legnagyobbat, a királynői méltóságot, az istenanyaságot is visszautasítja, amikor veszélyben látja a kegyelmi életet, mint fordulhatott el az ezekkel össze sem mérhető támadásoktól, bűnalkalmaktól!

Ilyen lelkülettel Mária nemcsak megőrizte a megszentelő malasztot, hanem méltóvá tette magát arra, hogy a jó Isten állandóan gyarapítsa és fokozza benne a kegyelem ajándékait és így joggal köszönthette őt Gábriel: „Üdvözlégy, malaszttal teljes!"

De Mária abban is előélte a kegyelem életét, hogy annak minden erejét felhasználta. A kegyelmi élet minden színpompás szirmát megtaláljuk nála. Az erényeket a legmagasabb fokban gyakorolta. Nem csodálkozhatunk rajta, ha az Énekek Énekével így illette őt az isteni Jegyes: „Amilyen a liliom a tövisek között, olyan a barátném a leányok között. Egészen szép vagy és makula nincsen benned!" (É. É. 2, 2—4, 7.)

A kegyelmi élet édesanyja

Szűz Mária nem önmagának élt! Nem önmagáért ékesítette fel lelkét. Az örök női vágyat ő sem tagadhatta meg: önmagát, életét föláldozta másokért. De az élet, amit ő közöl, egészen méltó hozzá. Krisztus Jézusnak, az Istennek az anyja. És anyja a lelkek isteni életének is. Nikodémus nem értette az Úr szavait: „Hacsak valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg az Isten országát." Sőt egyenesen félreértette. Ezért tette fel a kérdést: „Hogyan születhetik az ember, ha már vén? Csak nem mehet be ismét anyja méhébe, hogy újra szülessék?" Ő nem tudta felfogni a kegyelmi életet és annak édesanyját. Mi már ismerjük mindkettőt. Az isteni élet a kegyelem élete. Az édesanya a boldogságos Szűz Mária. Ő általa kell újra születnünk. Ő általa kell az isteni, a malaszt életét lelkünkbe fogadni, ha ugyan meg akarjuk látni az Isten országát!

Mária legelsősorban akkor lett a kegyelem anyja, amikor Istenanya lett. Legalább is így értjük meg legjobban, legvilágosabban, hogy Mária a kegyelemnek anyja. Ezzel szükségképen úgy gondoljuk el a kegyelmi élet anyaságát Máriában, hogy ez az anyaság csak másodsorban, Krisztus Jézuson át illeti meg őt. Mária a kegyelem forrásának, az Úr Jézusnak az anyja, tehát közvetve a kegyelemnek is.

Ez így igaz, de nemcsak ez az igaz. Mária más értelemben is anyja a kegyelmi életnek. Nemcsak közvetve, Krisztus-anyaságán át, hanem közvetlenül is.

Mi sok mindent a külső megnyilatkozás szerint fogalmazunk meg. Így nem egészen igaz ez az általános nézetünk sem: Anyának lenni annyit jelent, mint életet adni. A szó szoros értelme szerint életet egyedül és csakis a jó Isten adhat. A gyermek ugyanis nem élhet lélek nélkül. A lelket pedig mindig Isten teremti. A lélek nem származhatik a szülőktől.

Az anya tulajdonképen csak közvetíti a lelket, amely közvetlenül Isten kezéből kerül az anya méhébe. E nélkül a lélek nélkül nem fejlődhetik ember. E nélkül nincs élet. Tehát ez a közvetítés a természetes anya tulajdonképeni szerepe. Az is megilleti az anyát, hogy a lélek számára testet készít. Így mégis mondhatjuk, hogy a saját testi életét adja gyermekének.

Mindkettő áll Máriára is. A természetfölötti életnek ugyanis „lelke" a kegyelem. A kegyelem közvetlen adományozója szintén Isten. Közvetítője azonban Szűz Mária. Tehát ebben az első értelemben is anya ő, mert a kegyelemnek, természetfölötti életünk „lelkének" közvetítője. De a másik anyaságot is állíthatjuk Máriáról. Ő ugyanis bizonyos értelemben szintén a saját, kegyelmi, isteni életét közli velünk. Ezt kettős ok miatt kell állítanunk.

Scheeben, a híres dogmatikus emeli ki, hogy Mária nemcsak malasztban részesült, hanem a malaszttal teljes volt. Vagyis a malaszt oly teljességgel lakozik benne, hogy mindnyájan meríthetünk e bőséges forrásból, Mária mintegy önmaga kegyelmi életét ajándékozza nekünk.

Ehhez járul az a tény, hogy Mária részese magának a megváltásnak is. Tudjuk, hogy az Úr Jézus Krisztus végtelen szenvedése árán váltott meg bennünket és adta az isteni életet. Mária teljesen együtt szenvedett Krisztussal és vele egyesült is megváltói szándékával. Mária Jézussal együtt viselte el nagycsütörtök éjtszakájának borzalmait. Anyai szíve talán még jobban sajgott, mint Jézusé a nagypénteki események miatt. Az a gyötrelem, melyet az elítéltetés, az ostorozás, töviskoronázás, kereszthordozás, a keresztrefeszítés, a halál idézett elő Mária lelkében, azoknak a nagy fájdalmaknak tekinthetők, amelyek miatt az Atya az Úr Jézus áldozatával együtt megbocsátotta az emberek bűneit, amelyekért részesítette őket az új, az isteni életben. Mária kínjai így méltán tekinthetők szülési fájdalmaknak, amellyel bennünket újraszült a kegyelmi élet számára. Nagy, drága, értékes élet ez

— az édesanyai szenvedés is nagy, drága és értékes volt.

Így Szűz Mária mintegy jogot nyert arra, hogy a kegyelmeket sajátjának tekintse. Az Egyház siet is elismerni, hogy nincs kegyelem, csakis Szűz Mária által.

Ez a tény, hogy minden kegyelem Máriáé, hogy ő a kegyelemmel teljes és az, hogy Mária a kegyelem gazdag életét előélte, tették őt a kegyelemnek és a kegyelmi élet anyjává. Mária nem is tudja önmaga kegyelmi életét tovább nem adni. Hiszen az ő anyai szíve nem tudja kincseit magába zárni. Ki kell áradnia. A kegyelmi élet Mária lényege. A kegyelem legdrágább értéke. A kegyelem az, amihez mindenekfelett ragaszkodott. A kegyelem az, amit közöl azokkal, akiket szeret.

A mi édesanyánk

Mária nemcsak általában anyja a kegyelemnek, hanem a bennünk lévő kegyelemnek, a mi, az én kegyelmi életemnek is anyja. A keresztség szentségében lett anyám. Itt egyesült Mária közreműködése folytán lelkem a kegyelemmel. Itt lettem én „új emberré". Itt lettem Mária által az Istennek fia. A jó Istent a keresztségben új gyermekkel, velem ajándékozta meg Mária.

Ugyanaz az édesanya szült engem a lelkiélet számára, aki magának az Isten Fiának adott életet. Ugyanő az én édesanyám is, akinek ölén nevelkedtek a nagy szentek, a világnak ezek a nagy lelki arisztokratái, nemesei! Nem én választottam őt, ő választott engem. Ő akart kitüntetni engem a világ legnagyobb ajándékaival: a természetfölötti élettel, az istenfiúsággal, az ő szeretetreméltó anyaságával.

Nemcsak ezt tette. Észrevétlenül mellettem állt és áll most is. Védi, óvja a tőle nyert drága életet. A kegyelmi élet láthatatlan. Mária is láthatatlanul, észrevétlenül, de annál nagyobb gyöngédséggel vigyáz rám. Hiszen az ő élete szunnyad, bontakozik, fejlődik bennem. Az ő életének folytatása vagyok én.

Néha érezhetően is megsimogat, amikor hittel és szeretettel közeledem feléje. Néha én hívom segítségét. Néha ő vigasztal meg váratlanul. Valahogy úgy, ahogyan tette ezt Keresztelő szent Jánossal és Szent Erzsébettel.

„Útrakelvén pedig Mária... beméne Zakariás házába és köszönté Erzsébetet. És lőn, hogy amint meghallotta Erzsébet Mária köszöntését, repese méhében a magzat és betelék Erzsébet Szentlélekkel. És nagy szóval fölkiálta mondván: Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! De hogyan jutok én ahhoz, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám? Mert ime, amint fülembe hangzott köszöntésed szava, örömtől repese a magzat méhemben."

Igen, amikor május hónapban letérdelek virágözönbe helyezett szobra előtt, vagy máskor, amikor gyermeki bizalommal közeledem hozzá, akkor Mária anyai szeretetéről tesz nem egyszer tanúságot. Fölmelegíti lelkem és én tudom, hogy ilyenkor betelik lelkem a Szentlélekkel, a kegyelmi élet gyarapodik bennem, hogy jóságos, gyönyörű, rólam meg nem feledkező édesanyám van. Ilyenkor örömtől repes a lelkem és boldog vagyok. Áldom a jó Istent, hogy Máriát adta énnekem.

Mint jó édesanya előttem ragyog példájával is! Már képe, szobra is áhítatra késztet. Hát amikor imában ő maga jelenik meg előttem! Ilyenkor is tompítja fönségét az egyéni elképzelés szűk kerete. Mégis áttör mindenen elragadó egyénisége. Nézzem, igyam szépségét! Mondjam én is az Ének Énekével: Be szép vagy Mária, be nyönyörűséges!

Ebben a csendes szemlélődésben Mária azt az utat is megmutatja, melyen hozzá fölemelkedhetem. Ez az út a kegyelem útja. Élni úgy a kegyelem életét, ahogyan ő előélte nekem. Becsülni úgy a kegyelmet, ahogyan ő becsülte.

Féltve kell őriznem lelkemnek ezt a drága kincsét. Védeni, óvni, félteni minden külső és belső tolvaj, erőszakos rabló, hízelgő és merénylő ellen. Védeni úgy, ahogyan Mária védte. Az én első kérdésem is mindenben csak ez legyen: Miképen lehet ez? Bűnnel? Akkor nem kell! Veszélyezteti a megszentelő malasztot? Máriától nyert természetfölötti életemet? Akkor megvetem! Mert nekem hasonlóvá kell lennem anyámhoz, a szép és boldog Szűz Máriához.

Nemcsak a kegyelem megőrzésében, hanem gyarapításában és jelékesítésében is. Az életet nemcsak az ellenség oltathatja ki, hanem a szükséges táplálék elvonása is. Lelki életemnek leszek gyilkosa, ha nem erősítem lelki eledellel: imával és szentségekkel. Dermesztően hideg megfagyásra ítélem, ha nem takarom be az erények meleg ruhájába. Mária példát mutat rá. Hogy fejlődött, hogy gyarapodott lelki élete az erények puha melegétől! És a kegyelem viszont menynyire kiemelte Mária szépségét minden más nő fölé!

Ebben kell követnem Máriát, így leszek igazán gyermeke. A kegyelmi élet megőrzésében, kifejlesztésében eggyé kell lennem vele. Ezért varázsoljam sokszor magam elé imában a szép Szűzanyát és beszéljek vele hosszasan — minden nap. Nézzek jóságos anyai szemébe csendben, szótlanul mindaddig, míg lelkiségét, tisztaságát, szeretetét rám nem lehelte, míg önmagát föl nem ismeri bennem, míg ezt a szót nem hallom: én drága gyermekem!

„Ha a kisértések vihara dúl, ha a keserüség szirtjeibe ütközöl, tekints föl e Csillagra: kiálts Máriához!

Ha bűneid szörnyű súlya félelemmel tölt el s az ítélet rettenetessége rémületbe ejt s a bánat és kétségbeesés örvénye fenyeget: kiálts Máriához!

Minden veszélyben, minden félelemben és minden szükségben gondolj Máriára! Neve ne távozzék ajkaidról, szivedből soha!

Ha Őt követed, jó úton jársz; ha Hozzá könyörögsz, nem esel kétségbe; ha Ő tart, el nem bukol; ha Ő véd, nincs mitől félned, ha Ő vezet, nem lankadsz el; ha Ő kegyes hozzád, biztosan üdvözülsz!" (Szt. Bernát.)

Lelkigyakorlatra!

Irta: Schmiedt Béla dr.

Bizonyára kaptunk már egy-két nyári ismertetőt a jólismert és a kevésbbé ismert fürdőhelyekről, illetőleg nyaralóhelyekről. Nos, engedtessék meg, hogy a legkülönbözőbb felhívások mellé, olvasmányaink közé csempészhessek egy prospektust a Manrézáról is. Talán nincsen szükség erre a propagandára. Talán van. Mindegy. A Manrézáról sokat kell beszélni és a Manrézáról nem szabad mitsem elhallgatni.

Társaságban a Manrézáról beszélt egy hölgy. Nagy figyelemmel tiszteltem meg a témát. Boldog voltam, hogy a Manréza immáron társalgási téma lett. Jólesően könyveltem el a Manréza javára az elismerés szavait, mikor a hölgy azzal zárja le a témát:

— Pedig én református vagyok!

Mondanunk sem kell, hogy nagy volt a meglepetésünk. Boldog zavarunkban majdnem elfelejtettük megköszönni az elismerés szépséges szavait, amelyeket az említett református hölgy a Manrézáról mint Békevár-ról mondott. Mert bizony Békevár az a szép, fehér, zugligeti álompalota és nem Fegyvergyár. Nem gyártanak abban harciszereket. Nem szövögetnek abban haditerveket. Nagyot téved az, aki a manrézás lelkigyakorlatokat összetéveszti holmi titokzatos hadgyakorlatokkal. Ne lássunk a manrézás férfitömegben minden rosszra elszánt, vérszomjas „római" népfölkelőket. A Manrézában nem élesítenek kardokat, nem szőnek ott vitézkötéseket, de nem fonnak ott korbácsokat sem.

Loyolai szent Ignác példáját követve, sokan kikapcsolódnak néhány napra az élet forgatagából és elvonulnak néhánynapos magányra, ahol egy tapasztalt lelkivezető útbaigazítása mellett az élet nagy kérdései felett elmélkednek. E célból épülnek az ország legkülönbözőbb pontjain a lelkigyakorlatos házak úgy a férfiak részére, valamint a nők részére. A különböző magyar lelkigyakorlatos házak között ezúttal a zugligeti férfi-lelkigyakorlatos ház a legismertebb, melyet Manréza néven emlegetünk.

A lelkigyakorlaton kiki ezzel a nagy kérdéssel foglalkozik: „Ki vagyok én?"

Az élet — sajnos — ezt a három apró szót rendesen felkiáltójellel szokta használni. Ebben a három szóban szokott kirobbanni az örök emberi hencegés. A lelkigyakorlatos házak boltívei alatt alázatos kérdőjellé görbülnek az élet összes nyakas felkiáltójelei. Ezek a kérdőjelek nem a kételkedés *kérdőjelei, hanem az önvizsgálat meggörbült* felkiáltójelei. Mert bizony az önvizsgálat nagyfontosságú teendő az ember életében. Az élet nem egyszer igazolja a szójátékos igazságot: „Ismereteink hibáiból csak kárunk, hibáink ismeretéből pedig csak hasznunk lehet."

Ki vagyok én? Ez van felírva a lelkigyakorlatos házban minden ajtó küszöbére. Ez a kérdés mered a lelkigyakorlatozóra a villanykörte fénytengeréből, az ivópohár fenekéről, a cella négy fehér faláról, és az éjtszakák döbbenetes csendjében lassankint kirajzolódik a szoba falára a válasz:

Könnyűnek találtatol...

Ez az életbevágó ítélet aztán megteszi a hatást. A lelkigyakorlatozó a fejéhez kap. Kezdi vizsgálni önmagát, és csakhamar rájön arra, hogy csodás lelkivilágával, érzelmi konfliktusaival, ösztöneivel, lelki mélységeivel, terveivel és nehézségeivel valóságos keresztrejtvény.

Az emberi élet csakugyan keresztrejtvény. A megoldást vízszintes és függőleges irányban kell keresnünk, azaz önmagunkban és Istenben. A lelkigyakorlatos magányban rájövök arra, miképen szolgálhatok Istennek. Rájövök arra, hogy az istenszolgálatot már *mostan* meg kell kezdenem. Nem hagyatkozhatom az utolsó évek utolsó óráira, mert úgy találok járni, mint az amszterdami úszóbajnok, aki lekésett a célból, mert a verseny első részében takarékoskodott az erejével. Később ugyan „ráhúzott", de már késve. Amit a kezdet kezdetén elmulasztott, azt nem tudta behozni az utolsó percekben.

Életünket sokszor elhibázzuk, — mondja a nóta — mire belátjuk, már véget ér... A lelkigyakorlat a leghibásabban beállított életváltót is helyreigazítja, és így megadja a módját annak, hogy még halálunk előtt beálljunk szolgálattételre az Istenhez. A háromnapos csend nagyon érlel. S ebben a csendben, zavartalanságban és szótlanságban minden odajátszik össze, hogy az ember megújítsa a szolgálati szerződést az Istennel.

Úgy-e ártatlan szerepet tölt be a Manréza az ország életében? Nincsen mit félni a lelkigyakorlatos házak éjtszakai villanyfényétől. Ott komoly emberek imádkoznak. A lelkigyakorlatos házak árnyas fái alatt az élet értelmén elmélkednek azok, akikre az élet bizony nem egy esetben galádul rátenyerel. A lelkigyakorlatos házak nem ismerik az

alattomos aknamunkát. Azok mögött a fehér zugligeti hatalmas falak mögött nem halmoznak puskaport a szent Jobb-vitákhoz...

A lelkigyakorlatot vezető atyák pedig nem forradalmárok. Derék, magyar, becsületes emberek azok, akiknek nem forog vérben a szemük, ha egy debreceni református atyafit látnak. A szerzetesek a szeretet aranyozó szerszámával dolgoznak, és nem a gyűlölet kulimászával. Ők az élet legnagyobb művészei, mert ezer és ezer ember életét hozzák rendbe, mert pótolják ütött-kopott életükön a szeretet zománcát ott, ahol az lelkükről valamikor lepattogzott.

Jönnek a nyári hónapok. Méltó a munkás a nyugalom idejére. Ne sajnáljunk a nyári napokból három napot a lélek javára szentelni.

Az élet szinte hangos a lelkigyakorlatos toborzásoktól. Álljunk be az egyik csoportba. És toborozzunk társakat. Az útikiadásokat takarítsuk meg valamilyen úton-módon. És aztán menjünk fel valamelyik táborhegyi-magaslatra, vegyünk lelki-fürdőt, ahogy Mécs László írja:

... végy tűzfürdőt s visszatérve légy
hős, míg zajong az élet-rengeteg.
Mint hernyó a pillangó-színeket,
úgy hordd magadban Isten-csendedet.
S kúszhatsz aztán a tiltott fára is:
ott is elzárnak Isten-álmaid
s gubódban lelked újra megszövi
százszor széttépett angyal-szárnyait.

Együttérzés

II.

A nagy keresztény egész-szemlélet világossá teszi, következőleg könnyíti is lelkiéletünk feladatát az együttérzés érzelmével szemben.

Szívünkkel gyöngébb vagy erősebb fokban adva van a részvét. Nagy érték. Nagyszerű eszköz. Örök életbe nyúló hivatással. Sajnos, nem egyszer nagyon elhanyagolt állapotban sorvadozik szívünk természetes részvét-érzelme. Be van temetve porral, piszokkal. Elfeledett, nem ismert Isten ajándék, amellyel legfeljebb saját gyönyörűségünkre játszunk, mint a gyermek a padláson talált ócska lim-lommal. De sietve elhallgattatjuk, sarokba vágjuk, ha kellemetlenkedni kezd, ha hivatását akarná velünk betöltetni...

Ennek az érzelemnek a természetes lendítő erejét kell értékesítenem. Ápolnom, tökéletesítenem, megszentelnem.

Ezt a munkát két nevelő végzi. A hit elveitől vezetett ész és a kegyelembe kapaszkodó akarat az isteni Lelkivezető irányítása mellett. Az értelem igazságokkal, logikus következtetésekkel, a valóság megismerésével dolgozik. Az akarat végzi a gyakoroltatást. Munkarendjük vázlata körülbelül ilyen.

Nyitott szemmel járok-kelek, hogy megismerjem embertestvéreim baját, szenvedését és örömét is. Ami az első részt illeti, manapság nem okoz olyan különös nehézséget. Ahova csak tekintek, mindenünnen vagy a lelki, vagy a testi nyomor sápad elém. Leggyakrabban azonban mind a kettő együtt. Ismerjem meg legszükebb környezetem keresztjeit, szenvedéseit. De nehogy megrekedjem. Tágítsam látóhatáromat és szívemet. Vegyem észre a bajt, bánatot az utcán. Legalább akkor, amikor közelít hozzám. A nyomortanyán, amikor kegyelemtől ihletetten Szent Erzsébettel felkeresem.

Szívesen olvasok ilyen irányú szociális munkákat, cikkeket. A pogányok hallatlan lelki nyomorát is igyekszem minél reálisabban lelkem elé állítani.

De felgyujtom a hit fényét is, hogy felismerjem a szenvedésben Krisztust. A hozzám közeledő Krisztust.

Aztán *mérlegelem* a nyomort, beleélem magam sorsukba. De úgy, hogy beleborzongjak.

Észrevenni embertestvérem baját, szomorúságát, szenvedését nem olyan egyszerű. Mert könnyebb vaknak, süketnek lenni. Csak jó adag önzés kell hozzá. Hagynom kell, hadd fejlődjék, puffadjon az önzés daganata. És hosszú lelkiéletben töltött évek után is azonnal megrekedek saját ügyecskéim-bajocskáim okozta gondoknál, egyoldalú szempontjainál. És mások konkrét helyzete számomra mindig ismeretlen földrész marad. Amit látok belőle azt is saját hangulatom piros, szürke vagy fekete szemüvegén keresztül nézem. És érzékenységem akkora zajt csap szívem kíntornáján, hogy nem hallom meg a vigasztalásra, segítésre szorulók sírását, sóhaját. Vagy pedig apró diadalok, kielégülések gyermekzsivaja, recsegő örömecskék vásári lármája kábít el.

Az *önmagunkból való kiindulásnak* döntő feladat jut az együttérzés megnemesítésében, megdolgozásában. Mennyire elvárom és vágyódom a tapintat, részvét után minden kis bajomban! Mennyire bánt a megnemértés! Ezt a részvét vagy megértés utáni vágyat stoppoljam le, hogy nyomban felmelegedjék bennem emléke, ha embertársamat hasonló helyzetben látom. És egyéni élmény-

emlékem alapján szinte érezzem meg, hogy ő most éppúgy vágyódik a megértő részvét után, legalább is: éppúgy elvárja az ő gondolatainak, érzelmeinek, felfogásának, indítóokainak tiszteletbentartását, mint én akkor... Ahogy nekem jólesett a tapintat, a figyelem, a vigasztalás és sebemet mélyítette a nemtörődés, vagy esetleg a rosszra magyarázás, a megnemhallgatás: ugyanúgy vigasztalja testvéremet a simogató tekintet, a védelmében kiejtett szó és fokozza fájdalmát a hidegség, érdesség. Ő is éppoly hálás lesz, mint én, ha valaki iparkodik magát helyzetébe, adottságaiba beleélni a helyett, hogy rárontana és követelné: kérem, táncoljon úgy, ahogy én fütyülök, ahogy én búsulok, ahogy én bosszankodom... Hálás lesz, talán hálásabb mint én voltam... A hit szemét nyissam ki újra. A szomorkodók vágyában, a szenvedők jóleső enyhülésében, a megértés okozta örömükben, hálájukban higgyem élő hittel Krisztus részvét-vágyát és háláját.

A ránk szakadó szenvedések nagyon szívesen segítenek ebben a szívnemesítő munkában. Fogékonnyá tehetnek mások szenvedése iránt. Természetesen az én kereszteimet úgy kell elviselnem, hogy valóban fogékonnyá fínomítsák szívemet. Le kell szoknom arról, hogy az emberiség minden nyomorát, kínját ártatlan gyermekörömnek tekintsem az én jelenlegi fej- vagy fogfájásomhoz képest. Ne zuhanjak önmagamba. Ne törjek össze és ne ágaskodjam dühömben mindenki ellen, aki akarva vagy szándéktalanul megbántott. Őrizzem meg nyugalmamat. Szenvedjek el mindent keresztény lelkülettel. Krisztussal. Isten kezét felismerve. És ne nyugodjak, míg nemes, tiszta szeretettel nyomban meg nem látom és tekintetbe nem veszem a néma szenvedőt, még ha egyszerű fejfájás gyötri is.

Elmélkedő lélekkel foglalkozzam az *Úr Jézus szenvedésével*. Vegyek részt passiójában, amely akkor lejátszódott. De fedezzem fel a most élő Krisztus szenvedését is az Egyház üldözésében, titokzatos Teste egy-egy tagjának szenvedésében. A természetfeletti hitszemlélet tágítja, nemesíti, szenteli meg a leggyorsabban szívem részvét-érzelmét.

Félnem kell a félmunkától. Azért rákapcsolom az *akarat* motorját is. E nélkül legfeljebb az üres érzelem-csiholásban, saját könnyeim gyöngéd szárogatásában, a tétlen meghatódottságban képezem magam mesterré.

Nem elég, ha észreveszem testvérem bánatát, ha nagy gyakorlottságra teszek szert a meglátásban. Nem elég, ha szívem összeszorul. A következő lépést is meg kell tennem. Azt a lépést, amire a részvét indít: segítenem kell, cselekednem kell! Erőm szerint minél többet, minél többször!

Ki kell tárnom szívemet. Adni, két kézzel szórni a szeretet gyakorlatait. A bátorító mosolyt. A vigasztaló szót. A panasz türelmes meghallgatását. Figyelmes bánásmódot. Egy pohár vizet. Pár fillért. Esdeklő imát a tévelygőkért. Beteglátogatást. Gyöngéd ápolást. Pár szál virágot. Szerető figyelmeztetést. Jóakaró felvilágosítást. Szelíd türést...

Aztán ismételjem a leckét minél gyakrabban. Míg kívülről nem tudom. Míg vérembe nem ment át. Míg a krisztusi szeretetnek, az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlása lelkem éltető eleme nem lesz.

Mivel pedig hamar gyöngül a törekvés, halványodik a cél, fárad az akarat, minél gyakrabban irányítsam lelkemre a szentségek kegyelmi zuhatagát.

*

Egy az Alkotója a nagy mindenségnek. Egy a verete. Egy összhangra van hangolva. A századok hömpölygését befejező ünnepi szimfóniára van hangolva az emberparány szívünkben kifeszített húr, az együttérzés. Ha most, földi életemben megzendítem és szólni engedem, az egész örökkévalóságban visszhangja támad.

G. L. S. J.

Mit jelent bensőségesen imádkozni?

1. Bensőségesen imádkozni jelenti: erős hittel, egész szívvel keresni Istent, a Szentháromságot, s főként Jézust, az értünk emberré lett Istenfiát. Felébresztve valóságos jelenlétének mélységes hitét.

2. Bensőségesen imádkozni jelenti: teljes hittel és egész lélekkel nézni Istent, amint az egyes hittitkokban, vagy az evangélium egyes eseményeiben magát elénk tárja.

3. Bensőségesen imádkozni jelenti: szeretettel szemlélni Jézust, amint az Oltáriszentségben jelen van, vagy szívünkben működik, telve isteni jósággal.

4. Bensőségesen imádkozni jelenti: hitünkkel és szívünkkel hallgatni Jézusra nagy szeretettel és figyelemmel, amint lelkünkkel csendben társalog.

5. Bensőségesen imádkozni jelenti: hitünkkel és szívünkkel beszélni Jézussal, kinek öröme telik figyelni bizalmas közléseinkre. Újból és újból biztositani szeretetünkről s a szeretetben megmaradni, melyet ő nyujt nekünk és a szeretet kicserélését megörökiteni.

6. Bensőségesen imádkozni jelenti: magunkat szeretetben átadni Jézusnak. Fenntartás nélkül odaajándékozni egész lényünket. Mindent, amivel birunk, minden tettünket s magunkat átengedni uralmának, szellemének, működésének . . . S minél többet vele, benne, érte és szerinte cselekedni. S lehetővé tenni elrejtett apostoli és fájdalmakban gazdag életét magunkban és másokban e földön tovább folytatni.

7. Bensőségesen imádkozni jelenti: Jézussal a szeretetben egyesülni. Benne elveszni, átalakulni, megistenülni . . . Önmagunknak meghalni, hogy Jézus alakuljon ki bennünk, hogy állandóan és mindig jobban és jobban bennünk éljen, növekedjék és uralkodjék.

Ennek a bensőséges, szivbeli imának mindenható, átalakító imának kell lennie. Szentesítő befolyásának kell életünk minden körülményeit áthatnia. Folytonos imának kell lennie, mely állandóan folytatódik és sohasem ér véget.

(Astruc.)



A Luneta-park stadionja, ahol a gyűlések lefolytak. A fölvétel repülőgépről történt az egyik gyűlés végén, amikor a közönség egy része már eltávozott.

Irodalom.

Lintelo Gyula S. J. után Müller Lajos S. J.: **Ima és hivatás.** Korda r. t. kiadása, Budapest, 56 lap. Ára —·40 P.

A papi és szerzetesi, valamint a szerzetesnői hivatás Krisztus ajándéka. Ezt azonban ki lehet érdemelni és meg lehet szerezni. Megszerezhetik a szülök, kiérdemelhetik az egyesek.

Erről a témáról szól P. Müller S. J.-nek, az avatott tollú és nagy gyakorlatú aszkétikus írónak jelen füzete. Nagyszerű eligazító mindazoknak, akik az Isten szolgálatára készülnek, de azoknak is, akik ilyeneknek szülői, rokonai és nevelői.

Dicséretreméltó és nagy érték a szerzőnek világos stílusa, határozott állásfoglalása és gyakorlati eligazítása.

Nem tudjátok sem a napot, sem az órát... Elmélkedések a havi rekollekciók számára. Franciából fordította *egy redemptorissa apáca.* Ára kartonkötésben —·80 P. Korda r. t. kiadása, Budapest, 96 lap.

A szerzetesi életben és a gyakorlati lelki életben igen jelentős a hónap elején tartani szokott rekollekciók. Az elmúlás és halál gondolata, e komor, de való dolgok megfogják a lelket és mint a bün riasztója helyeződik el az elmélkedő életében.

E könyv nagy érdeme, hogy ugyanarról a tárgyról 12 olyan elmélkedést ad, amelyek mindenike egészen más és más beállítottságú. Nem ismétli a motívumokat. További előnye pedig az érdekesség, szellemes fordulatosság és főkép az, hogy a tárgy borzalmasságát nem viszi túlzásba. Ajánljuk mindenkinek, aki komoly lelkiéletet akar élni.

Dr. Matthias Laros: **Pfingstgeist über uns.** Pustet, Regensburg, 219 lap. Ára 4·14 P. **Volk**

A manilai eucharisztikus világkongresszus

A földkerekség minden emberlakta pontjára kiterjedő katolikus világegyház legkifejezőbb és legfényesebb ünnepségévé fejlődött ki: az *eucharisztikus világkongresszus.* Talán csak a római *szentév* múlja fölül látogatottságában és az egész emberiséget összevonó erejével.

Ha a katolikus Egyház tanait mérlegeljük, egyik legjellegzetesebb alaptételének az Oltáriszentségben való hitet kell neveznünk. Ez az, amelyik az utolsó vacsora idejétől kezdve a mai napiglan középpontja hitünknek. Középpontja természeténél fogva, mert az Oltáriszentség maga az Úr Jézus megjelenése és állandó közöttünk lakozása. Nem jelképben, nem csalhatatlan erőben, hanem a maga szószerint vett testi igazában.

Az újabb korban pedig az Oltáriszentség az az *ütközőpont,* amely az ősi, apostoli időkből kiinduló természetfeletti hitet attól az újabb, emberalkotta kereszténységtől elválasztja, amely kiválogatott egy hosszú sor kinyilatkoztatott hittételt, és elvetett egy másik hosszú sor, bebizonyíthatóan szintén kinyilatkoztatott igazságot. Ez az Oltáriszentség egyik legerősebb, legkiemelkedőbb, elvetett és vitatott pont Krisztus katolikus Egyháza és a protestantizmus között.

Amikor azonban egy világösszejövetel központjába az Oltáriszentségben való hit kimutatását állítja be az Egyház, csak a közöttünk lakozó Krisztusnak készít fenséges és lehetőség szerint méreteiben és lelkében grandiózus hódolatot. Pozitíve teszi és nem tér ki semmi vitatkozásra. Önmaga hitének kimutatása, de nem másének támadása.

A másik vonása pedig az eucharisztikus világkongresszusnak a *katolicitás*. Erre az ünnepségre a világ minden tájáról együvé jönnek az Egyház képviselői, és kifejezésre juttatják a hit egysége mellett *ugyanezen hitnek a földkerekség minden táján való életét.*

Mi hisszük, hogy az Egyház kormányzatában Krisztus ereje működik. Meghatódott hódolattal szemléljük, hogy az idők szükséglete és alkalmai szerint milyen új és új keretben juttatja kifejezésre ez a kormányzó erő a változatlan, ősi hitet. Ennek egyik újabb megnyilatkozása az eucharisztikus világkongresszus.

Hogy nőtt naggyá?

Az eucharisztikus világkongresszusok eredetileg *nem* világkongresszusnak indultak.

1874-ben Franciaországban két lelkes világi hívő: *Tamisier* úrhölgy és *Philibert Wrau*, egy híres selyemgyáros, aki hazájában rengeteg sokat tett a hitélet fellendítéséért, egy eucharisztikus jellegű búcsújárást szerveztek Avignonba. Nagyszerüen sikerült. Többször megismételték, de csak francia országos jelleggel. Az ismételt és növekvő siker arra késztette őket, hogy *nemzetközi jelleget* adjanak ennek az eucharisztikus gyülésnek és témájánál fogva tüntetéssé fejlesszék ki a természetfeletti világnézet mellett, abban a korban, amely veszedelmesen tagadott mindent, ami lelki és szupernaturális.

1881 júniusában tartották az első ilyen nemzetközinek hirdetett Kongresszust *Lille*-ben. De ez még meglehetősen szükebb keretű volt és jóformán csak Európa néhány országára szorítkozott. Szerénységét mutatja az is, hogy elnökéül csak egy címzetes püspököt találtak.

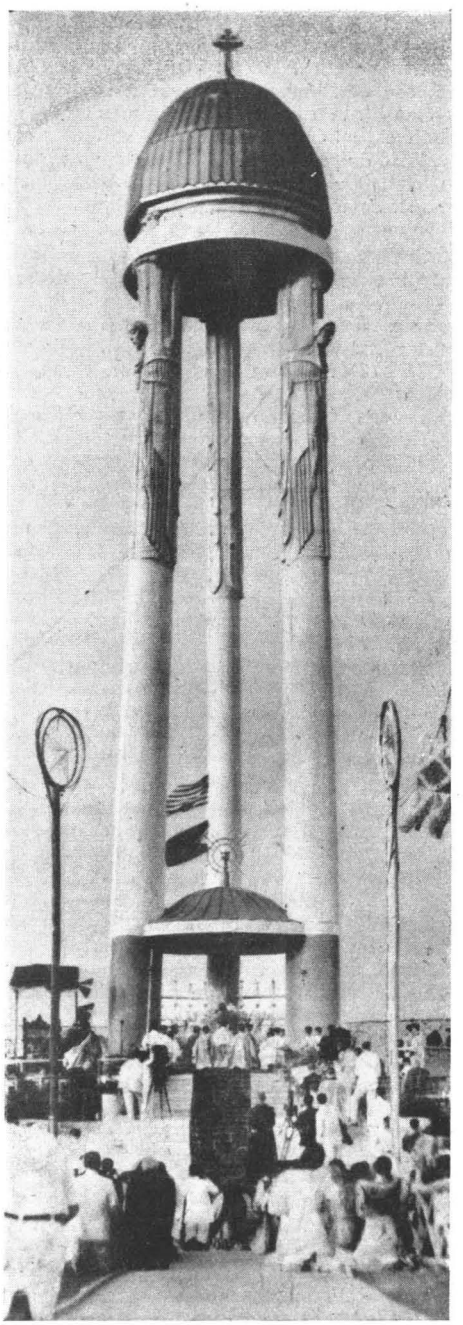
A következő évtől kezdve azonban rohamos fokokban növekedett e kongresszusok internacionális vonása. Bár nem a római Szentszék rendezi őket, de a pápaság hatalma és jellege ott emelkedik Krisztus drágalátos teste mellett, mert a pápa újabban *minden ilyen eucharisztikus kongresszusra külön követet, delegátust küld.* A szervezést magát egy, a pápa által kinevezett, de Franciaországban működő központi bizottság intézi, amelynek elnökét ugyancsak Krisztus helytartója nevezi ki. Ez az elnök hosszú évtizedek óta a namuri belga püspök, a páratlan agilitású *Heylen*. Magyarországból is két tagja van ennek a bizottságnak; egy világi: jelenleg *Batthyány-Strattmann László herceg*, és egy pap-tagja: *dr. báró Vécsey József Aurél* prelátus.

Más-más világrész.

A gyakorlat valóságos rendszert épitett ki az eucharisztikus világkongresszusok tartásában. A háború óta *minden második évben* rendezik e nagyszabású ünnepséget, éspedig *mindig más-más világrészben.*

1926-ban *Észak-Amerikában*, Chicago-ban, 1928-ban *Ausztráliában*, Sidney-ben, 1930-ban *Afrikában*. Karthagoban, 1932-ben *Európában*, Dublin-ban, 1934-ben *Dél-Amerikában*, Buenos-Aires-ben, 1937-ben *Ázsiában*, Manilában volt az eucharisztikus világkongresszus, és 1938-ban ismét *Európában lesz: Budapesten.*

Ázsia ebben az évben került sorra. Ennek a világ leg-



A kongresszus főoltára. Hatalmas méreteit elképzelhetjük, ha tudjuk, hogy a baldachint tartó szobrok 53 méter magasak.

im Heiligen Geiste. Pustet, Regensburg, 85 lap. Ára 1·15 P.

A német lelkipásztorkodásban jelentősebb szerepet játszik újabb időben a bérmálás. Különösen abban az alakban állítják be, hogy a bérmálás tulajdonkép a laikus apostolkodásnak

szentsége. A keresztségben feltámad az ember bűneiből, életre kel; a bérmálás pedig erőt ad neki, hogy ezt az életet végigharcolja.

Laros két könyvet írt egyszerre ugyanarról a témáról. A Pfingstgeist über uns magasabb nívójú és a kérdésnek több dogmatikus vonatkozásait dolgozza föl. A másik könyv (Volk im Heiligen Geiste) a szélesebb körök számára készült és főkép a laikus apostolkodásra akar megnyerni.

Mindkét könyv nagyon értékes és a régi dolgokról is új, vonzó beállításokat ad.

Anna Katharina Emmerich: **Das Leben und Leiden unseres Herrn Jesu Christi und seiner hl. Mutter.** Kösel Pustet, München, 1937, 472 lap, sok műmelléklettel. Ára kötve 11·70 P helyett 8·97 P.

Clemens Brentano gyóntatója volt Emmerich Katalinnak és éveken keresztül elbeszélései alapján, ő jegyezte fel Katalin látomásait. Ezek a látomások ilyenképen nem az eredeti leírások, hanem másodkézből valók. Minthogy nem közvetlenül az elbeszélés után történtek, hanem jóval később, a látomások hűséges leírása legalább is kétséges.

Mindamellett bámulatos tartalmúak és hosszú évtizedek óta az aszkétikus irodalomban állandó olvasottságnak tárgyai voltak. Eddig a két rész külön volt kiadva, most olcsó kiadásban Jézus életét és szenvedését, e látomásoknak két különálló részét egyesítette a Pustet-cég és Fugelnak, Grasslnak képeivel kiadta. Maguk e képek is nagy értékek.

Ignatius Klug: **Der katholische Glaube.** A VI. kiadást átdolgozta: P. Titus Hübenthal O. M. Cap., 1937. Schöningh, Paderborn. Ára kötve 8·70 P helyett 6·67 P.

Klugnak, az európai hírnevű és nemrégiben meghalt Würzburg-i német tanárnak egyik, irodalmi pályája elején készült munkája volt ez. A dogmatikát dolgozza fel benne a modern ember számára. Óriási értéke: magas nívója, lendületes stílusa, szemléltető beállítása. Klug értette, hogyan kell a mai intelligens ember számára írni.

Könyve néhány év óta elfogyott és most kicsiny, zsebszerű kiadásban újra kiadták. Munkáját, amelyből egy sor sem avult el, melegen ajánljuk a hittannal komolyan foglalkozó világiak számára.

Leo Wolpert: **Fünf Minuten Christenlehre.** II. és III. rész. Pustet, Regensburg, II. rész 182 lap. Ára kötve 4·50 P helyett 3·45 P, III. rész 208 lap. Ára füzve 3·90 P helyett 2·99 P.

Wolpert a kat. hit igazságairól cikkeket írt hetenként néhány német hitbuzgalmi hetilapba. Ezeket a cikkeket gyüjtötte össze, átdolgozta, kiegészítette és rendszerbe foglalta. Nem kimerítő és metodikusan kidolgozott katekézisek ezek, hanem a katekizmus témáiról való rövid példákkal illusztrált megvilágosító, valóban ötperces ismeretközlések.

Címsorai, amelyekkel bevezeti és amelyek szemszögéből megvilágítja az egyes előadások anyagrészletét, mindvégig szellemesek és szemléltetőek.

A könyvnek rendkívül nagy sikere volt Németországban, mert az ismeretközlést ügyesen kötötte össze az élvezetessel.



A kinai leányok egyik csoportja a manilai kongresszuson.

sűrűbben lakott részének 1130 millió lakosa van, akik közül csak 16 millió a katolikus. E 16 millióból *9 millió a Fülöp-szigeteken lakik.* Érthető tehát, hogy ha Ázsiára esett a világkongresszus helyének kiválasztása, miért tartották a Fülöp-szigeteken, ennek fővárosában, *Manilában.*

Ez a szigetország 80 százalékában katolikus. A spanyolok hódították meg, és olyan kultúrát, vallási életet teremtettek területén, amilyen páratlan az egész világrészben. Az 1752 kisebb-nagyobb szigetből álló ország élő hite jutalmat és kitüntetést kapott ezzel a ténnyel.

A kongresszus nemzetfelettisége.

A manilai világkongresszuson bámulatosan kifejezésre jutott az Egyház *nemzetfelettisége.* Bár óriási anyagi, időbeli áldozatot és fáradságot kívánt az elzarándokolás, mégis *ötvennyolc ország* katolikusai vettek rajta részt. A kongresszusról felvett fényképek között például megható az az egyik templomi fotográfia, amelynek elején a püspökök ülnek. Egymásmellett láthatók a japán, az európai, a kinai, a filippinó-félvér, indus, stb. főpásztorok. A hívek között pedig a kínai leányoktól kezdve az európaiakon keresztül az ébenfa-fekete négerekig minden színárnyalat, faj képviselve volt.

A beszédeket a következő nyelveken tartották: latin, angol, spanyol, olasz, francia, lengyel, holland, flamand, japán, kinai, portugál, tagalog, ilocans, bisay, bicolans, pampangs (utóbbiak a bennszülöttek nyelvei). Mélyen kifejezője volt ez is az Egyház nemzetfölöttiségének.

Az óriási méretek.

A mostani nem volt bár a legnagyobb látogatottságú az eucharisztikus világkongresszusok között, de méretei *mégis nagyszabásúak voltak.*

Európából ugyan csak hatezren vettek részt, de ha tekintetbe vesszük a valutáris nehézségeket és az óriási távolságot (odáig az út gyorshajón majdnem négy hétig tartott), ez is óriási szám. A manilai kongresszus méreteinek nagysága azonban az ottani ország résztvevőinek óriási számában tűnt ki. Több mint háromszázezer ember

zarándokolt a vidékről, nem számítva a helybelieket és környékbelieket.

Grandiózus volt a kongresszus nyilvános üléseinek a helye. A középen állott a legátusi oltár, amelyet három oszlopon álló baldachin védett. Méreteiről fogalmat alkothatunk, ha tudjuk, hogy oszlopainak magassága 53 m volt.

A nyilvános gyűlések a tengerparton levő *Luneta-parkban* folytak le, ahol óriási méretű, lépcsőszerüen emelkedő arénát épitettek. Tizenkét kapuja volt ennek, és 12 főútja vezetett sugárszerűen az oltárhoz. Ebben az arénában *százhúszezer kényelmes ülőhely* volt, imazsámolyszerű térdeplővel. Ezenfelül három síkon helyezték el a papságot: a legfelsőn a pápai legátus és a püspökök, a középsőn a méltóságok, az alsón pedig a papság ült. A papság számára 1800 kényelmes, térdeplővel ellátott ülőhelyet készítettek. A környező tribünökön 100,000 embernek volt még ülőhelye.

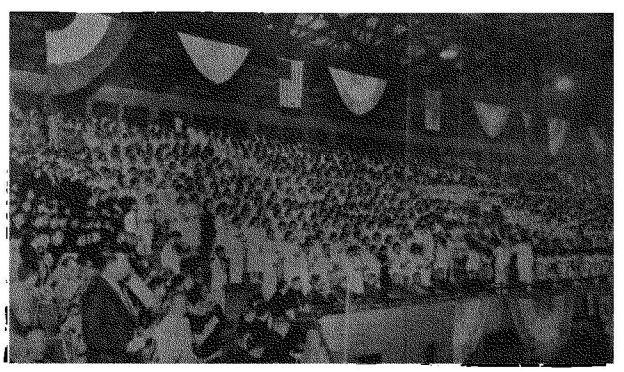
Ugyancsak hatalmas volt a monstre-énekkar, amely az oltár mögött foglalt helyet és többezer személyből állott.

Fegyelem és áhítat.

Az egész világkongresszus lefolyásában a legbámulatraméltóbb azonban *a tömegek önfegyelmezése* volt. A kongresszuson alig volt rendör. Sorfalakat és százával nyüzsgő rendezőket hiába keresett az ember. A sokezer, sőt több százezer résztvevő mégis minden tolongás, türelmetlenkedés és súrlódás nélkül foglalta el helyét. A gyülések előtt tiz perccel alig párezer ember ült még az arénában, amint azonban az óra ütött, a helyek mind el voltak foglalva és ilyen nagy tömegnél szinte hihetetlen csendben várakoztak. Az egyik magyar résztvevő a férfiak éjtszakai szentségimádásánál behúnyta a szemét, és oly nagy csend vette körül, hogy szinte azt képzelte: egymagában térdel az arénában, pedig 100,000-nél többen voltak.

Férfiak és nők órákhosszatt állottak a gyóntatószék körül, minden türelmetlenség nélkül várva, hogy reájuk kerüljön a sor. A szentségimádásokon 3—4 órát térdeltek egyfolytában. A szentmise kánoni része alatt álló vagy ülő bennszülött egyetlenegy sem akadt. Valamennyi két térdre borulva ájtatoskodott.

Külön tanulmány volt az arcok kifejezése. Ezek az



A kongresszus többezer főből álló énekkara.

Csávossy Elemér S. J.: **Szent Ignác kilenced.** A Korda r. t. kiadása, Budapest, 92 lap, ára 60 fillér.

Erről a könyvről azt írhatnánk, hogy Szent Ignác jellemképét és lelkét adja dióhéjban. Kilenc napra egy-egy ájtatosságot közöl szabályos és módszeresen kidolgozott elmélkedés alakjában. Az elmélkedések tárgyát Szent Ignác életéből veszi, de nem elvont vonásokat választ ki, hanem gyakorlati eseményeket, amelyekben e nagy és különleges szentnek jellegzetes vonásai, erényei kidomborodnak. Nagy érdeme, hogy mindenütt gyakorlatias. Nem elégszik meg a kedély megnyerésével, hanem utána rávezeti olvasóját a nagy szent erényeinek követésére.

E kis könyv nemcsak mint ájtatossági segédeszköz értékes, hanem aszkétikus nevelőnek is igen ajánlatos.

Weiser Ferenc S. J.: **Alpesi Fény.** Fordította: Beluscsák István S. J. Korda r. t. kiadása, 111 oldal. Ára P 1·40.

Az ifjúság nevelésének egyik sarkalatos problémája manapság az önálló, erős jellem kialakítása, az, hogy a fiatal lélek ne simuljon bele környezetébe és ne legyen csorda-ember. Vallásos szempontból különösen jelentőségteljes ez ma, amikor a fiatalok ki vannak téve a különböző irányzatok behatásának nemcsak az utcán, de az iskolák falai között is. A tanulók közé ugyanis mindig beszüremkedik az élet minden áramlata. Családi körükből magukkal viszik azoknak lelkületét.

P. Weiser híres jezsuita iró és nevelő ebben a könyvében egy önálló jellemnek példaképét állította föl. Egy fiú a főhőse, aki a vidéki élet romlatlan környezetéből kerül a nagyváros forgatagába és magával hozza a jellem erősségét, bátorságát, keménységét s tiszta, erős, komoly, vallásos meggyőződését s ezekkel áll helyt és ezekkel hat nemesítőn a nagyváros bűnös atmoszférájában elnevelt, sőt elromlott társai között.

Az ifjúsági történet egy bécsi gimnázium egyik osztályának tanulói közt játszódik le, a vörös Bécs idejében. Az osztály tanulóiban a modern ifjúság lelki keresztmetszetének mesteri rajzát kapjuk. A dúsgazdag, elkényeztetett, erkölcsileg romlott és társait rontó bankárfiú, gyávalelkűségük miatt erkölcsi fertőbe került fiúk, kommunisták, a megalkuvó polgári elemet képviselő ifjak közt úgy áll Heini, az egészséges lelkű és egészséges, edzett testű tiroli fiú, mint hatalmas, sudár fa a tövében rothadó falevelek és tört, elszáradt gallyak között. Sugárzik belőle a szép, egészséges élet. Acélos akarata, finom ízlése, nemcsak visszaveti önmagáról a körötte zajló fertő szennyes hullámait, hanem vonzó, meg nem alkuvó egyénisége tisztítón, nemesítőn hat társaira is.

P. Weiser S. J. mesteri kézzel rajzolja meg alakjait, jeleneteit. Maga az élet pereg le előttünk friss színeivel, melegségével, árnyoldalaival. Ahogy a lebilincselőn érdekes eseményeket beállítja a nevelés szolgálatába, az egyenesen művészi. Sehol sem oktat s mégis minden sora, minden jelentéktelen történése a nagy célt szolgálja: a tiszta és vallásos élet meg-

kedveltetését és az ellenállás és védekezés módját a lelket támadó rossz ellen.

A könyv nemcsak ifjúsági irodalmunknak páratlan nevelő segédeszköze lesz, de a felnőttek is örömmel olvashatják. A nevelők és szülők számára élénk és igaz bepillantást enged a diákfiú belső, szülőktől nem mindig ismert életébe. S a nevelés szempontjából ez nagyon hasznos számunkra.

Csák László: **Tűz és láng felett.** Ifjúsági regény, Korda-kiadás. Ára P 1·60.

A magyar irodalomban első könyv, mely a mai spanyol forradalmat teszi meg története színhelyévé és tárgyává. A hitbátorságnak és a hit ellen támadó kegyetlenségnek oly példáit termelték ki a spanyolországi események, hogy szinte önként kívánkoznak regénytémának.

A **Tűz és láng felett** eseményei és részben személyei is valódiak. Oly borzalmas s egyben oly lélekemelő jelenetek játszódtak le Spanyolországban, hogy az író fantáziája már nem fokozhatta és színezhette jobban, csupán meg kellett fogni és összefűzni a rémes és magasztos eseményeket egy történet keretében.

A forradalom vihara a középiskolás padokból sodor ki a zajló események közé egy fiút, s vele, mint főhőssel kapcsolatban pergeti végig a spanyol forradalom véresen izgalmas eseményeit. Benne és sok valóban létező más szereplőben láttatja a hitvalló bátorságot, a vértanúság fönséges példáját. Alcazar és a forradalomban szereplő helyek a történések színterei.

Az író a könyv feldolgozásmódját is a forradalom tempójához méri. Filmszerűen, szinte egymásra torlódva peregnek le az események, nem adva időt az elmélyedésnek, fontolgatásnak. A mindvégig izgalmasan érdekes könyv hű képe a lázasan lüktető spanyol rémidőknek, de amely mindig felszínre hozza és élénk csillogtatja a Krisztushoz hű lelkek szépségének igazgyöngyeit, a rémidők természetfeletti értékeit.

A könyv az ifjúságnak készült, hisszük, hogy nagy sikere is lesz az ifjúság körében, de témája egyformán érdekli a felnőtteket is.

Spirágó Ferenc: **A Boldogságos Szűz.** Fordította: Mojzes Ferenc és Németh Antal. Szent István Társulat kiadása, Budapest. 274 lap. Ára 3·— P.

Spirágó, a híres prágai német katekéta, gyakorlati jellegű könyveivel hozott sok hasznot az Egyháznak és nem a tudományos és önálló kutatásokból eredő munkákkal. Ez a könyve sem támaszt tudományos igényeket.

A Boldogságos szent Szűz életrajzát írja meg benne. Alapul azokat a támaszpontokat használja fel, amelyeket a Szentírásban talál és kiszélesíti a hagyományt, főkép a magánkinyilatkoztatások adataival. Így beledolgozza munkájába Szent Brigitta, Mária Agréda, Emmerich Katalin stb. stb. adatait. Természetesen ezeknek helyességéről és történelmi valódiságáról az Egyház nem mondott véleményt és a tudományos kritika is igen tartózkodóan viselkedett. E munkának előnye tehát a különböző magánkinyilatkoztatások földolgozása, de hátránya, hogy nem tudja igazolni azok mindegyikének történelmi hűségét.



Egyik gyűlés előkelősége. Az előtérben egymásmellett láthatók a kinai, japán, anami, európai, filippinó stb. származású püspökök.

emberek nem látványosságért jöttek, nem külföldieket és nagyszerű manifesztációkat akartak látni, *hanem az Urat akarták imádni.*

Az is fenséges volt, ahogyan szívből énekelték valamennyien a kongresszus himnuszát, amelynek első két verssora szószerinti magyar fordításban így hangzik:

Dicsőség Jézusnak, aki rejtve van az áldott ostyában,
Hódoljon meg előtte ég és föld legmélyebb imádásban.
Jöjjetek, Kelet népei, összes nemzetek, jöjjetek,
S égő hittel átölelve áldjátok az isteni Kenyeret.

Már negyedik százada, hogy filippinók földje
Krisztus tanításának s fényének hive,
Máriát szerető népe, mely aranyhegyeinél
Magasabbra értékeli a szent kereszt kincsét.

*

Manila után Budapestre kerül a sor. Jézus földön uralkodó alakja, a kicsiny ostyában rejlő Megváltó előtt itt fogja bemutatni hódolatát az egész világ.

Kétségtelen, hogy e hódolatnak technikai része nem fog mögötte maradni a manilainak. Sőt ami a fényt, a pompát és a külsőségeket illeti, nemzetünk és társadalmunk ősi szokása szerint a szó szoros értelmében világraszólót fog bemutatni.

Egyet azonban aligha tudunk majd túlszárnyalni: a hódoló, fegyelmezett és szive mélyéig áthatott manilai imádatot. Készülnünk kell, hogy ez legalább is olyan legyen, mint Manilában volt. E készület nem az eucharisztikus kongresszus rendezőinek feladata elsősorban, hanem *mindannyiunknak egyenként.*

Hassa tehát át bensőnket az Oltáriszentség élő hite, és sarjadjon belőle olyan példás áhítat, amelyről ugyanazt mondják majd, mint amit egy főpap mondott Manilában a filippinók hitére: „Numquam vidi tantam fidem!" — „Sohasem láttam ilyen nagy hitet!"

Az elhanyagolt szentség

ezzel a jelzővel illetik a keresztséget, amely az első keresztény századok lelkiéletének gyúpontjában állott. Szent Lajos, a híres francia király arról a helyről nevezte magát, ahol a keresztség szentségében részesítették. Kimutatta ezzel felfogását, hogy életének legnagyobb és legmesszebbre kiható eseményének a keresztséget tartja.

Erről a háttérbe szorított szentségről egy egész könyvet írt a híres magyar aszkétikus író:

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

AZ ÚJJÁSZÜLETÉS SZENTSÉGE

címen.

A könyv világos, meggyőző, érdekes!

Sajtó alatt!

PÁRATLAN ÉRDEKLŐDÉS KÖZÉPPONTJÁBAN ÁLL

DR. HYNEK:

Krisztus kínhalála

című munkája. A modern orvostudomány szempontjából vizsgálja és ismerteti Krisztus kínhalálát. S a turini szent lepelről fényképészeti úton nyert felvételek nyomán magyarázza az Úr szenvedésének borzalmasságát s közli Krisztus Urunk valódi arcának nemes vonásait. Könyve megrázó, lenyügöző és lelket megfogó. Az orvostudomány és kémia megállapításai elől kitérni nem lehet.

Tizenhat nyelven olvassák!

Magyar kiadása két hét alatt kelt el.

Második kiadás ára eredeti fényképfelvételekkel P 2·20.

ÚJDONSÁG!



MÜLLER LAJOS S. J.:

IMA ÉS HIVATÁS

Elsőrendű kis munka a papi és szerzetesi hivatás ápolásának, kifejlesztésének hatásos eszközéről. Terjesztése apostolkodás!

Ára P —·40.

Bárhol hirdetett könyveket azonos áron szállítunk.

MÁRIÁS IRODALOM:

Csávossy S. J.: **Szűz Mária titka.** Oktatások Szűz Máriának való tökéletes átadásról s 12 elmélkedés, imarésszel együtt. Ára P —·90.

Jaegher S. J.: **Bizalom Szűz Mária iránt.** Buzdító, elmélkedésre is alkalmas lelkiolvasmány. Ára P —·80.

Soós: **Krisztus Anyja.** Harminc elmélkedés a Szüzanyáról. Ára P 2·30.

Mária gyermeke. Mária gyermekének élete és halála. 25 képpel illusztrált füzet. Fűzve P 1·—, kötve P 1·50 és P 2·—.

Schmiedt Béla dr.: **Lorettói litánia.** Elmélkedések a lorettói litánia könyörgéseiről, számos képpel. Ára P 1·50.

Május hónapja. Május minden napjára 1—1 elmélkedés, rövid lelkiolvasmány, ima. Ára kötve P 1·60.

Gyöngyszemek. Harminc rövid elmélkedés, beszédanyag. Ára P —·50.

Czumbel Lajos dr.: **Május Királynője.** Elmélkedések, melyek beszédanyagul jól felhasználhatók. Ára P 2·50.

P. Ernő: **Elmélkedések a Bold. Szűz Máriáról.** Ára P 2·—.

P. Marcell: **Mária ruhájában.** Szentbeszédek, különösen a skapulárés Szüzanyáról. Ára P 2·—.

Marton Bernát: **Szűz Mária dicsérete a rózsafűzérben.** Két kötetben, különféle szerzők. Ára P 4·—.

Várkonyi Fidél: **Szűz Mária.** Ára P —·70.

Vermeersch S. J.: **Szűz Mária hónapja.** Elmélkedés május hó minden napjára. Ára P 1·20.

Szűz Mária napja. Elmélkedés az év minden szombatjára. Ára P 2·60.

Szűz Mária ünnepei. Elmélkedés a Mária-ünnepekre. Ára P 2·40.

Liguori szent Alfonz: **Szűz Mária dicsősége.** A Salve Regina magyarázata. Ára P 1·50.

Megyesi—Schwartz: **Az isteni kegyelem Anyja.** Ára P 2·40.

Spirágó—Mojzes—Német: **A Boldogságos Szűz.** Ára P 3·—.

Dr. Mihályfi Ákos: **Szűz Mária az Ószövetségben.** Ára P 3·—.

MAGYAR ÚJDONSÁGOK:

Müller Lajos S. J.: **Ima és hivatás.** A papi, szerzetesi és szerzetesnői hivatásról írt gyakorlati könyvecske. Ára P —·40.

— **Nem tudjátok sem a napot sem az órát . . .** Elmélkedések a havi rekollekciók számára. Ára P —·80.

Weiser—Beluscsák S. J.: **Alpesi Fény.** A vörös Bécs idejéből vett jellemnevelő ifjúsági történet. Ára P 1·40.

Csák László: **Tűz és láng felett.** Igazi történetek a spanyol forradalom borzalmaiból. Ára P 1·60.

Csávossy S. J.: **Az újjászületés szentsége.** A keresztségről ír benne a neves író kimerítően. Sajtó alatt.

Horváth Richárd: **Tízperces szentbeszédek.** Az évnek több vasár- és ünnepnapjára, azonkívül 17 alkalmi beszéd. Ára P 2·30.

Mihalovics Antal: **Mindenki könyve.** A szociális kérdés lényeges részének népies kátéja. Ára P 1·—.

Pezenhoffer Antal: **VI. Sándor meg Luther.** Párhuzam a legrosszabb pápa és a hitújító között. Ára P 1·—.

Székely László: **Sziromeső.** Költemények, szép katolikus szelleműek. Ára P 2·—.

Richter M. Sarolta: **Az Angolkisasszonyok budapesti Sancta Maria Intézetének története.** Ára P 2·—.

Mondy Miklós: **Beszélnek a Kárpátok.** Novellák, pillanatfelvételek. Ára P 3·—.

Lischerong Gáspár S. J.: **Pray György élete és munkái.** Ára P 2·50.

ÚJ NÉMET KÖNYVEK:

Wolpert: **Fünf Minuten Christenlehre.** Zweites Hauptstück. Ára kötve P 4·50 helyett P 3·45 (fűzve nem kapható).

Wolpert: **Fünf Minuten Christenlehre.** Drittes Hauptstück. Ára fűzve P 3·90 helyett P 2·99. Rövid, példákkal illusztrált ismeretközlések a kat. hit igazságairól.

Ottó Kuss: **Die Theologie des Neuen Testamentes.** Ára P 6·75 helyett P 5·18.

Carl Feckes: **Das Mysterium der göttl. Mutterschaft.** Tudományos Mariologia dogmatikus alapon. Ára P 5·40 helyett P 4·14.

Josef Huber: **Das grosse Zeichen im Sturm der Zeit.** Új Mária-beszédek a mostani, modern témákról a szűzmáriás gondolatkörben. Ára P 2·55 helyett P 1·96.

Dr. Matthias Laros: **Pfingstgeist über uns.** Ára P 5·40 helyett P 4·14.

Dr. Matthias Laros: **Volk im Heiligen Geiste.** Ára P 1·50 helyett P 1·05.
Mindkét Laros-könyv a bérmálás szentségéről szól. A Pfingstgeist magasabb nívójú, dogmatikus vonatkozású, a Volk im Heiligen Geiste a laikus apostolkodásra akar megnyerni.

Dr. Ignatius Klug: **Der Kath. Glaube in seinen grundlegenden Wahrheiten.** VI. kiadás. Zsebalak.
A katolikus hittan feldolgozása a modern ember számára. Ára P 8·70 helyett P 6·67.

Emmerich—Brentano: **Leben und Leiden unseres Herrn Jesu Christi und seiner hl. Mutter.**
Számos művészi képpel illusztrált könyv Emmerich Katalinnak látomásairól. Ára kötve P 11·70 helyett P 8·97

ÚJDONSÁG!

WEISER S. J. — BELUSCSÁK S. J.:

Alpesi Fény

Páratlan értékű és érdekességű ifjúsági munka magyar fordítása.

A vörös Bécs idejéből vett történet. Egy gimnázium tanulóiban adja a modern fiatalság lelki keresztmetszetét. Ateista, kommunista, erkölcsi fertőben sínylődő fiúk — s a romlottság közt helytálló és diadalmaskodó liliomos lelkek közt izzik állandóan feszült érdeklődést kiváltón az élet s hatása erősen megfogó, nevelőerejű. Heini, a főhős ideálja lehet minden ifjúnak.

Középiskolások számára nem lehet eléggé ajánlani!

Kartonkötésben, remek címlappal ára **1·40**
Erős kötésben ára **2·70**

ÚJDONSÁG!

CSÁK LÁSZLÓ:

TŰZ ÉS LÁNG FELETT

A mai spanyol forradalom borzalmai közt lejátszódó történet. Hőse egy spanyol fiú. Vele és körötte zajlanak le a véres és borzalmas, de egyben hősies mártírlelkeket termő események.

Szomorú érdekessége e könyvnek, hogy úgy az események, mint a szereplő személyek is valódiak.

Filmszerű rohanással torlódnak egymásra a történések, lázas lüktetéssel hajtva az olvasót egyik megrázó eseménytől a másikig. Hű vetületét adva a spanyol rémidők valóságának s megható rajzát az üldözöttek hitvalló hősiességének.

Szép címlappal ára **1·60 P.**

Terjesztése apostolkodás!

BIRÓ XAV. FERENC S. J.:

Jézus Szíve és a kommunizmus

Korunk legnagyobb sebéről és gyógyításának biztos és egyedüli módjáról értekezik a pápai enciklikák nyomán meggyőző erővel, lebilincselően érdekes okfejtéssel. Terjesztése apostolkodás!

Nagyon szép címlappal ára P —·60.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1937. június 1. III. évf. 10. szám.



Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: Az isteni hatalom bizonyítéka. — M. Bernadot: Az eucharisztikus egyesülés. — P. Charles S. J.: Szeresd felebarátodat! — Müller Lajos S. J.: Életszentség. — Dr. Pápai János: „Nem javulok . . .” — Bíró Xav. Ferenc S. J.: A kiválasztottság jele. — Schmiedt Béla dr.: Égrenéző szemmel. — Gausz Tibor S. J.: Az Úr Jézus közelében. — G. L. S. J.: Rokonszenv és ellenszenv. — Az aranyrózsa kitüntetése. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" szakétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42.881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

Veszélyes tengeri útra — a Földközi-tengeren át — Afrikába indult Szent Ambrus püspök fivére. A szent püspök a legbiztosabb oltalmazóra bizta őt: egy fehér vászonzacskót akasztott nyakába, melyben a legméltóságosabb Oltáriszentség volt elrejtve . . . A tengeren nagy vihar tört ki, recsegve-ropogva zúzódtak össze az árbocok s az egyre hatalmasabb szélvihar felboritotta a hajót. Szent Ambrus fivére a halálos veszedelemben két kezébe szoritotta a vászonzacskót és könyörögve emelte a hullámok fölé. A nagy reménytelenségben is élő hittel várt segitséget a nála levő szentségi Jézustól . . . A küszködésben eszméletét vesztette. S egyszerre — maga sem tudta, mennyi idő mulva — az afrikai tengerparton ébredt öntudatra. Két keze még akkor is erősen szoritotta a vászonzacskót s benne megtalálta sértetlenül élete megmentőjét: a kenyérszinben rejtőző Úr Jézust . . .

Mint bősz vihartól felkorbácsolt tenger, olyan ma a világ. Az emberiség hajója, mint törékeny alkotmány recseg-ropog a zajló élethullámok taraján. A népek — önerejükben nem bizva — reszketnek. Mindenki a pusztulástól retteg, s nem tudja, melyik örvény, mely pillanatban ragad a mélybe minden értéket: kultúrát, boldogságot, életet, lelket . . .

Ebben a végveszéllyel fenyegető viharban az Oltáriszentség felé nyujtja fel könyörgő kezét a világ katolicizmusa. A földön élő Üdvözítőben megragadja a hatalmas és egyetlen segitőt, az egyetlen fenntartó erőt, a bajok megoldóját: a Vinculum Caritatis-t . . . a szeretet kötelékét . . . A Vinculum Caritatis nemcsak embert füz össze emberrel, hanem elsősorban a világot köti oda Krisztushoz, az Irgalom és Mindenhatóság birtokosához. Odaköti, hogy el ne merüljön a végveszéllyel fenyegető bajokban, odakapcsolja, hogy megmeneküljön még az üszkös romok alól, a pusztulás örvényének mélyéből is . . . Az

Utunk *ennek az oltárainkról szétáradó isteni erőnek, fénynek és melegnek közvetitő eszköze. A szeretet kötelékének egységesitő, sebeket gyógyitó, problémákat megoldó szellemét hirdeti . . . Az eucharisztikus évben még fokozottabb törekvéssel akar a Vinculum Caritatis szolgálatába állani. S annál messzehatóbb lesz e törekvése, minél fokozottabban tölti be olvasótáborát az apostoli tűz: nagyobb tömegeket nyerni meg e lap táborának, előfizetőjének, s ezen át a krisztusi szellemnek . . .*

Reménykedő bizalommal kérjük, hogy a szeptemberben megindulo új évfolyamban minden előfizetőnk legalább egy új előfizetőt hozzon magával!



Az isteni hatalom bizonyítéka

Irta: dr. Czapik Gyula

A tapasztalatok és emlékek nem olyanok, mint az út pora, amely rárakódik a vándorra. Még a Szahara fínom szemcséi is csak a ruhán szűrődnek át, legfeljebb a bőrt izgatják és csupán **felületes réteget** képeznek. Lefújja őket a szél, lerázza a mozgás, lemossa a víz, lekoptatja az idő.

A tapasztalatok és emlékek azonban **mélyebbre** hatolnak be. A nemesebb tényezők köré rakódnak: a gondolkodás és akarás műhelyeibe. Tevékeny részt vesznek abban a bonyolult munkaszövevényben, amelyet megismerésnek, aztán elismerésnek és az akarat meghódolásának nevezünk. Sőt igen gyakran döntő tényezői ennek.

*

Az evangéliumok olyan szűkszavúan írják le a világ első szentáldozását. Azt az eseményt, amikor először nézett tizenkét szempár a kenyérre úgy, hogy **nem a test táplálékát** látta benne; először nézett úgy a kenyér törésére, hogy nem az emberkészítette étel **alakját** nézte külsejében. Úgy, hogy kenyeret látott, de tudta, hogy az **nem olyan,** mint a földi kenyér; hogy **alakot** szemlélt, de tudta, hogy annak külseje alatt **nem csupán étel** rejtőzik. Abban a tizenkét szempárban meglátszhatott a lélek remegése, mert **hitte,** hogy az a kenyér már másfajta kenyér; az a lisztből sütött külső alak már az Istenfia alakja.

Érdekes annak a kutatása, hogy mi mehetett végbe az első szentáldozók: az apostolok lelkében, amikor Jézus először állította a kenyérről, hogy az az **Ő teste.** Mi **mozdította meg akaratukat,** hogy csendes hódolatot parancsoljon eszüknek és imádatra kényszerítse őket?

Kétségtelen, hogy **Jézus tekintélye** volt leborulásuk motívuma. Ámde mi volt a segítője, együtthatója e hódolatot érdemlő és igénylő tekintélyi érvnek? **Szerepelt-e valami emlék, valami tapasztalat,** amely hajlamosabbá tette az ész meghódolását és az akarat leborulását?

Igen! több ilyen tapasztalat és emlék zsongott ott az apostolok lelkében fölújulva és az akaratnak indítást adva. Kettőt a Tibériás-taváról hoztak magukkal.

*

Nekifeszült az apostolok karja az evezőknek a Tibériás-taván sikló csónakban. Szürkült már az ég alja és látszott a part, úgyhogy nem a csillagok után kellett már igazodniok. De nem is nézegették ők olyan

túlságosan az irányt, hanem csak gépiesen merítgették az evezőt a vízbe, mert nagyon magukbamélyedtek. Folyton az járt az eszükben, amit az előző napon láttak és ízleltek.

Az Úr ugyanis megvendégelte sokezernyi hallgatóját. Néhány öklömnyi kenyérrel tette ezt. Annyival, amennyit egy suhanc legényke hozott magának élelmül. Ők még meg is jegyezték: „Mi ez annyi embernek!"

A Mester azonban kezébe vette az egyetlen éhes embernek is alig elegendő kenyeret, megáldotta és odaadta apostolainak, hogy osszák szét a sokaság között.

És ők követték szavát, mert már megszokták a föltétlen engedelmességet. Törtek az elsőnek... törtek a századiknak... az ezrediknek... a négyezrediknek, és a kenyérből még mindig volt.

Az éhes emberek furcsán néztek a falatnyi kenyérre. Kettétörték, hogy legalább a keveset is kétszerre élvezzék. Ámde ha tízszer is törtek le belőle, a kenyérből még mindig maradt. A fáradtságtól remegő kezük leejtette egyik-másik falatot a földre, de le sem hajoltak utána, hiszen a kenyérből maradt még elég.

Az apostolok tizenkét kosárral szedtek össze a földrehullott maradékokból.

Szemük most oda-odatévedt a csónak fenekén álló kosarakra. Ezek is igazolták, hogy valóság volt, amit tegnap láttak.

Gondolkoztak. Az járt az eszükben, hogy Krisztusnak kezében milyen különössé változott át a kenyér! **Külsőre,** színre, ízre olyan maradt, mint előtte volt, de mégis csodás kenyér volt az. Kifogyhatatlan. **A természete mássá lett.** Milyen hatalmas hát ez a Jézus! **Milyen csodálatos kenyeret tud adni!**

*

Az evezősök egyike föltekintett. Vajjon mennyire van még a part?

De mi az a fehér pont, amely ott világlik a szürkületben. Figyelmezteti a többit is.

Megáll az evezők munkája és valamennyien a fehérséget nézik. Mindinkább nő és közeledik. Egészen jól lehet már látni: egy alak, fehér ruháját lengeti a szél, és a víz tükrén járva jön feléjük. Mi lehet? **Hiszen ember ilyesmire képtelen!**

Az egyik meg is jegyzi: Kísértet! Láromás!

Péter azonban megismeri: **„Az Úr az!"**

Tágranyílt szemekkel szemlélik, mint lépked biztonságosan a habok fölött; mint süllyed a habokba Péter, aki hozzája akart menni, és mint ragadja meg kezét Jézus és viszi ki a szárazra.

Ők is odaérnek sajkájukkal. Sietve kiszállnak belőle, hogy Jézus lábai elé borulhassanak. Azt, aki ilyent tud tenni, **imádat** illeti meg. Hiszen olyan alakban jelent meg előttük, amilyenben ember nem tud. Ennek a Jézusnak emberinél több: isteni hatalma van. **Neki minden lehetséges!**

Az utolsó vacsorán a tizenkettő szeme Jézus kezét nézi. Éppúgy fogja kezében a kenyeret, mint akkor, a csodás kenyérszaporításkor, és éppúgy áldja meg égre emelt szemekkel.

Megszólal. Lesik a szavát. **„Vegyétek és egyétek; ez az én testem"** — hangzik bele a lélekzetvisszafojtott csendbe.

A tizenkettő néz... néz a kenyérre és hallja a szót. **Kenyér az, amit látnak.** Ámde ez a Jézus egyszer már olyan kenyeret adott nekik, amely **külső látszatra,** színre és ízre olyan volt, mint más földi kenyér, **de a természete egészen más volt.** Csodás kenyér volt.

Hallják állítását, hogy **ez** a külsőleg kenyérnek látszó valami az **Ő teste.** Elhiggyék? Eszükbe jut, hogy egyszer ugyanez a Jézus milyen csodás alakban jelent meg előttük. Olyanban, amely megcsúfolja a természet minden törvényét. A vízen járt. Pehelykönnyű volt. Lábait a hullámok úgy tartották, mintha kőszikla lettek volna. Ilyesmire ember nem képes! Ehhez isteni erő kell. Jézus bebizonyította, hogy az övé ilyen, és így neki semmi sem lehetetlen.

Az átélt események emlékei, amelyek emlékezetükbe beleágyazódtak, most az öntudat síkján föléledtek. Nem riadtak vissza annak elfogadásától, hogy amit kenyérnek látnak, Krisztus szava után más természetű létező lehet. Nem riadtak vissza annak elfogadásától, hogy e kisütött búzaliszt alakja Uruk teste, élő valósága, mert hiszen aki vízenlebegő alakban meg tud jelenni és legyűrni a természet törvényeit, **erre is képes.** A mult emlékei meggyőzték őket, hogy Jézusnak semmi sem lehetetlen.

Magukhoz vették a kenyeret és leborulva imádták nemcsak azt, aki ott ült közöttük, hanem azt is, **aki a kenyér színe alatt beléjük költözött.**

*

A pap keze ajkamra adja a kicsiny, fehér kenyérostyát.

Nézem és gondolkodom.

Kenyér?

Úgy néz ki. Ámde hiteles tanúbizonyságok után tudom, hogy Jézus valaha olyan kenyeret adott a sokaságnak, amely külső látszatra úgy nézett ki, mint a kenyér, de a természete más volt.

Jézus külső ruhája ez?

Hiteles tanúbizonyságok után tudom, hogy Jézus valaha olyan alakban jelent meg, amilyenben ember nem tud. A habok tetején járt, könnyedén mozgott. Isteni ereje van tehát, és számára minden lehetséges; az is, hogy a kenyér színét és külső jeleit válassza isten-embersége ruhájául.

Kitárom hát előtte a belsőmet. Hittől égő lélekkel fogadom: **üdvözlégy, Jézusom! Uram és Megváltóm!**

*

Az emlékek, a tények meggyőzik az értelmet, megfogják az akaratot. A kenyér: Krisztus. Nem tudjuk, miként van ez, de azt tudjuk, hogy így van!

Az eucharisztikus egyesülés

M. Bernadot után G. A. M.

Jézus az Oltáriszentségben nekünk adja magát.

A mindennapi életben főképen a szentáldozásban egyesülünk Krisztussal. A nagy eszköz, mely által az isteni élet gazdagodik bennünk: az élet kenyerének vétele.

Csodálatos egyesülés megy végbe a szentáldozás pillanatában, mely még a legbensőségesebb földi egyesüléssel sem hasonlítható össze. Hogy valamiképen megközelíthessük, Aranyszájú szent Jánossal fel kell emelkednünk a Krisztusban levő két természet egyesüléséhez: az Eucharisztia által úgy egyesülünk Jézussal, mint ahogyan szent embersége egyesült az örök Igével.

Természetesen, Jézus élete és a mienk különböző, épp úgy, mint az Ő természete és a mienk, az Ő lelke és a mienk. S mégis összehasonlíthatatlan szeretetegység létesül közötte.

Hogy ezt az eggyéolvadást Krisztus és az ember között közelebb hozzák megértésünkhöz, az egyházatyák elragadóan szép hasonlatokat használnak: *„Önts feloldott viaszt oldott viaszba,* — mondja Jeruzsálemi szent Cyrill — *egyik teljesen áthatja a másikat. Épp úgy, ha valaki magához veszi az Úr testét és vérét, Krisztus áthatja az áldozót, viszont ő Krisztust . . . Testünk és vérünk eggyé válik.“* — Szent Ciprián hozzáfűzi: *„A Vele való egyesülés egységesiti szeretetünket és akaratunkat.“*

S valóban, az áldozás pillanatában Jézus annyira behatol szívünkbe, lelkünkbe, hogy hajlamaink és gondolataink az Ő hajlamainak és gondolatainak mondhatók. Elsőbben az Övéi, aztán velünk közli azokat, szeretetünk mértékéhez viszonyítva. Ha egy lélekben kevés a szeretet, Jézus kényszerül ezen lélek szük kiterjedéséhez alkalmazkodva korlátozni adományait, kegyelmeit. De annak az áldozónak, ki elszakadva a teremtményektől és önmagától, fenntartás nélkül átadja magát a megtisztult léleknek, mely a szent Ostya hatására kitárult, viszonzásul úgy adja át magát Jézus, ahogyan csak Isten képes. Az életnek oly körkeringése létesül, a javaknak oly közössége, a szeretetnek oly egysége, mely minden emberi fogalmat felülmúl. A lélek Jézustól áthatva — termékeny talajjá válik, s virágokat és gyümölcsöt terem. Felvilágosult gondolatok támadnak a lélekben, szeretete fellángol. Sajátunknak mondhatjuk-e mindezt? Igen, mert értelmünkben, szívünkben fogamzottak meg, — de: értelmünkben, mely Jézus intelligenciájával egyesült, szívünkben, mely az Ő Szívével vált eggyé, így az Övéi is épp úgy, mint a miénk. Együtt imádunk, együtt szeretünk és együtt adunk hálát, együtt adjuk át magunkat a mennyei Atyának. Az Ő szeretete és a mienk, az Ő gondolata és a mienk egyesül, mint két tömjénszem, mely ugyanazon tömjéntartóban ég el, s egységes illatfelhőként száll ég felé.

„Amint Atyád öröktől fogva benned van, isteni Ige, olyannyira, hogy Téged egészen betölt és teljesen Benned rejlik, úgy hatolsz belém és egyesülsz velem, Jézusom, egész énem bensőséges áthatása által.“ (Olier.)

A szentáldozás az egész Jézust adja nekünk.

Az áldozás pillanatában tényleg az élet birtokában vagyunk. Bírjuk az egész megtestesült Igét, egész létével és tevékenységével, az egész Jézust, mint embert és mint Istent, emberségének minden kegyelmével és istenségének minden kincsével, amint Szent Pál mondja: *„Krisztus megfoghatatlan gazdagságát.“* (Ef. III. 8.)

Jézus bennünk van, mint ember.

A szentáldozás belénk önti Jézus mennyei, megdicsőült emberségének, Szívének, Lelkének aktuális életét. Az égben az angyalok boldogságban úsznak ezen élet kisugárzásában. A földön egyes szenteknek megadatott Jézus megdicsőült testének látása. *„Oly szépség volt, mely elnémitja az ember szavát“* — mondja boldog folignói Angela. S ezen látomás öt: *végtelen örömben, fönséges fényességben, kimondhatatlan és folytonos gyönyörűségben, mindenekfeletti káprázatos gyönyörűségben“* — részesítette. És íme, lakománkká válik ez a dicsőséges test, éltetve egy szív által, mely a szeretet mélysége és egy kimondhatatlanul szép lélek által, mely szent, sugárzó, élettől, kegyelemtől, békességtől, örömtől átitatott, Istennek szentélye és paradicsoma.

Jézus hozzánk száll, mint Isten.

Az isteni nagylelkűségnek netovábbja. *„Szeretvén övéit, kik a világban voltak, mindvégig szerette . . .“* (Jn. 13, 1.) . . . a szeretetnek végső követelménye, végső lehetőségéig. Részt veszünk tehát Jézus isteni életében, ki az örök Ige, az Atya egyetlen Fia.

Ő maga mondja: *„Az Atyából élek.“* (Jn. 6, 57.) Öröktől fogva részesíti az Atya az Ő Fiát abban az életben, mely benne rejlik. Egész teljében adja neki, mérték nélkül és a szeretetnek oly nagylelkűségével, miszerint megtartván külön személyiségüket, ugyanazt az Istenséget képezik, az életnek, a szeretet teljének, az örömnek és békének egységében. — S mi ebben az életben részesülünk.

„Örök Isten! Szelíden megtestesült Isten! az ember ette testedet, itta véredet, hogy Veled egyesüljön mindörökkön örökké! (Folignói b. Angela.)

A szentáldozás részesít a három isteni Személyben.

Az Ige betér lelkünkbe. De nem jön egyedül. *„Én az Atyában és az Atya énbennem vagyon."* (Jn. 14, 10.) Ott, ahol Jézus van, — ó elragadó következtetés! — ott van az Atya is: *„Aki engem küldött, velem vagyon, nem hagyott engem magamra . . ."* (Jn. 8, 29.) És ott, ahol az Atya és Fiú van, ott a Szentlélek is. Az egész imádandó Szentháromság lakik az áldozóban. Jézus kijelentette nekünk: *„Ha valaki szeret engem, . . . Atyám is szeretni fogja őt és hozzája megyünk és lakóhelyet szerzünk nála."* (Jn. 14, 23.)

Lelkünk kimondhatatlan csodáknak szentélyévé válik, mivel a három isteni Személy nem marad tétlen az áldozóban.

Az Atya öröktől fogva kimond egy Szót, mely hasonló Önmagával, s ebben egészen kifejezi Önmagát, lényeges élő Szó ez, mely az Ő Igéje. Látván az Igét, az Ő képét, világosságát, gondolatát, dicsőségét, arculatának mását, összes tökéletességeinek vele egyenlő fényességét, eleven tükrét létének és gyümölcsét szeretetének s az Atya határtalan szeretetében részesíti. Az Ige viszonozza az Atya szeretetét ugyanoly örök, végtelen szeretettel. Egyetlen, bár kölcsönös szeretet, élő, kimondhatatlan ölelés, mely beteljesedik a Szentlélek egységében.

Ez az a nagy misztérium, melynek szemlélete az angyalokat elárasztja dicsőséggel, szépséggel, boldogsággal. Ezek a hatalmas intelligenciák, kik villámgyorsan hatolnak bele az egész teremtés mélységeibe, az egész örökkévalóságon át szemlélhetik a három isteni Személy misztériumát a nélkül, hogy kielégítenék vágyukat. Átható és gyors tekintetük az isteni élet ezen mélységében szüntelenül újabb tökéletességeket fedez föl s azokat gyönyörűséggel szemléli és lelkesedéssel dicsőíti. — Ime, a titok, melyben a szentáldozás részesít.

Igen, hogy mindenkoron *„az élő Istennek templomai vagyunk"* (II Kor. 6, 16.), miután *„a kegyelem által"* — mint Szent Tamás mondja — *„az egész Szentháromság lelkünknek vendége"*.

Még inkább megvalósul ez a tény az áldozás pillanatában, mert akkor Jézus, mint az Élet kenyere kimondottan azért tér be hozzánk, hogy részesítsen abban az életben, mely az Atyától származik: *„Aki eszi ezt a kenyeret, élni fog."*

De hogyan fog élni? *„Amint engem küldött az élő Atya, és én élek az Atya által, úgy, aki eszik engem, az is él én általam."* (Jn. 6, 58.)

Az áldozó lelke a Szentháromság mennyországává válik. Lelkemben, mint az égben, az Atya kimondja örök Igéjét . . . *„Te vagy az én szeretett Fiam, tebenned kedvem telik."* (Lk. 3, 22.) Lelkemben most az Atya és Fiú kölcsönös, kimondhatatlan szeretetben ölelik egymást, s szeretetükből kiárad égő szeretetük, lényük árja: a Szentlélek.

*

„Örök Isten, mindenható Atya! Szeretetnek izzó lángja, Istenem, Istenem! — Kimutattad jóságodat és nagyságodat az ajándék által, melyet az embereknek nyujtottál. Tenmagad egész teljességében vagy ez az ajándék, végtelen örök Háromság! És a hely, melyre leszállani kegyeskedtél — hogy magadat átadd — emberségünk istállója — szívünk — mely barlangjává vált az állatoknak, azaz a halálos bűnöknek . . .

Örök Szentháromság, édes Szerelmem! Igaz Világosság, adj nekünk világosságot, örök Bölcseség, adj nekünk bölcseséget, végtelen Erő, adj nekünk erősséget. Esdve kérlek, oszlasd el sötétségünket, hogy tökéletesen megismerhessük és követhessük igazságodat szívünk egyszerűségében és őszinteségében." (Szienai szent Katalin.)

A szentáldozás részesít a Szentháromság bensőséges életében.

Részt veszek ebben az életben, mely nekem adatott: a három isteni Személy kimondhatatlan szeretetviszonyában.

Jézus magával ragad fiúi szeretetének gyöngédségében az Atya iránt. Megengedi, hogy behatoljak Szívébe, égő szeretettől izzó lelkével körülvesz, hogy Benne, Vele és Általa szeressem az Ő Atyját, ki az én Atyám is. Megtanít imádni, dicsőíteni, szeretni Őt, magamat átadni neki, ahogyan Jézus adja át magát és Vele együtt mondani: *„Ime, eljövök, hogy akaratodat teljesítsem"* . . . (39. Zsolt. 8, 9.) És Jézus kéri Atyját, hogy vegyen be engem is a Háromság szeretetének titkába: *„Hogy mindnyájan egyek legyenek, amint te, Atyám, énbennem és én tebenned, úgy ők is egyek legyenek bennünk."* (Jn. 17, 21.)

Viszont az Atya magával ragad végtelen kedvtelésében Fia iránt. *„Senki sem jöhet énhozzám,* — mondja Jézus — *hacsak az Atya, ki engem küldött, nem vonzza őt."* (Jn. 6, 44.) És hozzáteszi: *„Amint engem szeretett az Atya."* (Jn. 15, 9.) És minő szeretettel! Oly gyöngédséggel, mely kimondhatatlan és minden mértéket felülmúl. És Jézus kéri és megadatik neki az énem részvétele ebben a kimondhatatlan gyöngédségben: *„ . . . hogy a szeretet, mellyel engem szerettél, bennük legyen!"* (Jn. 17, 26.)

Igy az Atyához vezetve Jézus által és Jézushoz az Atya által, elragadtatva kölcsönös szeretetüktől, a Szentlélekben vagyok, az Atya és Fiú szeretetének örök spirációjában.

A Szentlélekben vezetsz Jézushoz, ó Atyám! A Szentlélek által vezetsz az Atyához, ó Jézusom! A Szentlélek a Te ajándékod! Mivel a Ti egyesüléstek és egységteknek pecsétje, azért az én Veletek egyesülésemnek és egységünknek pecsétje. „Ő *mindenre megtanít."* (Jn. 14, 26.) Ő befejez bennem mindent. Veled, Jézusom, Tégedet vonzván, vonzz engemet az Atyához. Veled, ó Atyám, Tégedet

vonzván, vonzz engemet Jézushoz. Magával ragad és birtokába vesz. Eggyé olvaszt Veled. Általa valósul meg magasztos imádságod, ó Jézusom, imádandó Mesterem!"

„De nem csupán ő érettük könyörgök, hanem azokért is, kik az ő szavaik által hinni fognak énbennem, hogy mindnyájan egyek legyenek énbennem és én tebenned, úgy ők is egyek legyenek bennünk és így elhiggye a világ, hogy te küldöttél engem. Én pedig a dicsőséget, melyet nekem adtál, közöltem velük, hogy egyek legyenek, amint mi egyek vagyunk, én őbennük, te meg énbennem, hogy tökéletesen eggyé legyenek és megismerje a világ, hogy te küldöttél engem és szeretted őket, miként engem is szerettél." (Jn. 17, 20—23.)

Folignói boldog Angelához így szólt az Úr: *„Ha valaki birni akar engem lelkében, átadom neki magamat. Ha valaki látni akar, megadom neki, hogy elragadtatásban szemlélje arcomat. Ha valaki beszélni akar velem, végtelen örömben fogunk társalogni egymással."*

*

„Ó, Szentháromság! Örök Szentháromság! Ó Tűz, szeretetnek mélysége! Szeretetláng! Nem volt elég, hogy képedre és hasonlatosságodra teremtettél, hogy Fiad vérében újra születhettünk kegyelemben! Még az egész Szentháromságot adtad nekünk táplálékul! Szerezteted akarta. Ó örök Szentháromság, nemcsak örök Igédet adtad nekünk a megváltásban és Eucharisztiában, de magadat egészen ideadtad teremtményeid iránti szeretetből. Igen, lelkünk Téged birtokol, mert Te vagy a magasztos Jóság." (Szienai szent Katalin.)

*

Amit Szent Tamás megírt a kegyelmi egyesülésről, azt még határozottabban mondhatjuk az eucharisztikus egyesülésről: *„Az örök boldogság kezdete."*

Jézus megmondta: *„Aki eszi az én testemet... annak örök élete vagyon."* (Ján. 6, 54.) Ugyanazt az Istent vévén, az ég szentjeinek és a föld kereszténeyinek ugyanaz az élete. A boldogultak az örök szemlélésben, mi a hitben bírjuk Istent. Az áldozás éppúgy, mint a szemlélés, közvetlenül, teljesen adják nekünk, közvetítő nélkül. Csak részünkről lehet ennek akadálya: bűneink vagy lanyhaságunk. Ha volna eléggé élő hitünk, hogy eltávolítsuk lanyhaságunkat, ha kitárnánk lelkünket, ha elég izzó volna szeretetünk, hogy letörjön minden akadályt és a Szentostyát oly előkészülettel fogadná, ahogyan a tisztítótűz készít elő az örök látásra, a hatás majdnem ugyanaz volna. Az eucharisztikus élettel a földön vándorló keresztények Istenbe alakulnának át az áldozással, mint a megboldogultak a megdicsőülés által.

Mintha Isten imádandó türelmetlenséggel nem tudná kivárni, hogy mindnyájunknak üssön a boldog, örök egyesülés órája! A szeretet siet az egyesülésre, melynek nem leszen vége. Kenyérré, borrá válik. És azt mondja: „Én vagyok a nagy lelkek eledele: higgy és egyél, mert nem te alakítasz engem magadhoz, mint tested táplálékát, de te alakulsz át énemmé." (Szent Ágoston: Vall.) *„Jertek barátaim, egyetek és igyatok. Ittasuljatok meg szeretteim."* (Én. én. 5, 1.)

*

„Ó, Jézus Krisztus, Teremtő! Ó, Jézus Krisztus, teremtmény! Igaz Isten és igaz ember! Valóságos test! Valóságos vér! Egy valóságos testnek valóságos tagja! Kimondhatatlan egyesülés! A végtelenség találkozása! Ó, Uram, emberségedtől felszállok Istenségedhez, Istenségedtől leszállok emberségedhez. A lélek szemlélődésében találkozik az Istenséggel, mely magában hordozza a gazdagság és tudomány kincseit. Ó, soha el nem múló kincsek! Belőled merítem a tápláló gyönyörűségeket és mindent, amit mondok és mindazt, amit nem tudok kifejezni. Látom Jézus drága lelkét minden erényével, a Szentlélek minden ajándékával és a szent, a nagyon szent, szeplőtelen Áldozatot. Látom ezt a testet, megváltásunk váltságdíját. Látom a vért és belőle merítem az üdvösséget és az életet. S látom, amit szavakban ki nem fejezhetek. Ime, csakugyan elrejtve az, Akit az angyalok karai imádnak, aki előtt reszketnek a Szellemek és a félelmetes Hatalmasságok. Ó, ha a mi szemeink is nyitva volnának, mint az ő szemük, mily csodákat művelne bennünk az áhítat és alázatosság ezen titok közelségében!" (Fol. b. Angela.)

Szeresd felebarátodat!

Irta: P. Charles S. J. Fordította: G. A. M.

A kicsinyhitűek azt mondják: miért pazaroljuk apostolainkat a világ minden sarkára? Nem volna sokkal okosabb keresztény országainkban végezni alapos apostoli munkát? S ha majd nálunk minden rendben lesz, akkor arra is gondolhatunk, hogy távolabbi tájakra vigyük az Evangéliumot.

Okosnak tetszik ez a nézet, bár valójában nagyon balga. A Szentléleknek nem ez a taktikája. Ő a föld határáig hallatja szavát: In fines orbis terrae. Ez az apostolság isteni jelmondata, az már az első pünkösd óta. Katolikusnak lenni annyi, mint egyetemesnek lenni.

Redemisti mundum. Nem érthetjük meg a megváltó Krisztust, ha művének főgondja hidegen hagy bennünket és a boldogság öröme se hatol belénk, ha lelkünk nem missziós lélek.

Nem tudnék beletörődni a gondolatba, hogy velem egy fedél alatt éhségtől haldokoljon valaki. Nem engednék igy elpusztulni valakit, akinek tragikus, lassú agóniáját csak egy vékony választófal különíti el az én jóllakott gazdagságomtól. Minél közelebb állnak hozzám, annál közelebbről érint az emberek szerencsétlensége. Vannak, akik szivesen olvasnak csatajeleneteket és szenvedéllyel ecsetelnek gyilkosságokat, de ha egy vérző, nyitott sebet látnak, vagy néhány vércseppet egy tüdőbeteg párnáján, már elájulnak.

Ez a jelenség csak egy azon sok következetlenség közül, melyektől hemzseg a mindennapi élet. De vajjon megvessük-e a közelebb állók iránti részvétet, mert a messze távolban vannak szerencsétlenek, kik szintén részvétünkre szorulnak? Nem kételkedem abban, hogy a Gondviselés behatása alatt érezzük oly égetően a közelállók nyomorát. Nem a véletlen tette az embert a föld lakójává és az anyaföld rabszolgájává, Isten ültette az embert — mint egy növényt — ide vagy oda a különböző földrészeken. Szomszédaink iránt parancsolóbb és kimondottabb kötelességeink vannak. Őket érinti közelebbről munkálkodásunk vagy tétlenségünk, s elsősorban ők sínylik meg hanyagságunkat.

*

És íme, Istenem, civilizációnk fejlődése öntudatlanul érted dolgozott. Ötven év óta csodálatosan összezsugorodott a világ és tökéletesített közlekedési eszközei megszüntették a távolságokat. Ma este beszélhetek Kalkuttával, parancsokat adhatok Kinának és Afrikának. Pár hét alatt a földteke másik oldalán szállhatok partra és még mielőtt lehanyatlik a nap hazám láthatárán, már tudom, ami nagyot, szomorút vagy banálisat ragyogott be útjában. Távirati irodáink hírei gyorsabbak, mint a nap járása. Egymásra halmozva az emberek mind szomszédok lettek. Többé már nemcsak az az én felebarátom, akikkel egy födél alatt lakom. Ma az összes falak határosak. E válaszfal mögött hallom a nagy Kina mély sóhajtását. A tömegek lármája Bombay utcáiban nincs távolabb azon város zajától, melyben lakom. Táplálékomat a világ minden tája adja és ázsiaiak keze aratja a gyapotot, melyből öltözetem készül. Elmúltak az idők, melyekben a távol földrészek csak ritka csemegéket és különlegességeket küldtek ünnepeink pompájának emelésére. Ma mindezek a messzelakó népek arról gondoskodnak, ami számunkra a legszükségesebb, és szolgálataik oly nélkülözhetetlenek, mint a mindennapi kenyér.

Ha erre gondolok, szomorúság tölti el szivemet. Hiszen e kezek, melyek felöltöztettek — pogány kezek! A levesemet izesítő tápiókát oly munkások készítették, kik nincsenek megkeresztelve. Gumikabátom anyagát azoknak köszönhetem, kik nem ismernek Téged, én Istenem. S ez a felebarát, akinek annyit köszönhetek, lelki végelgyengülésben sínylődik s meghal, mielőtt az igaz hitet megismerte volna! Belátom, hogy legsürgősebb kötelessége az öreg Európának nem az, hogy kizsákmányolja, hanem, hogy megmentse sárga vagy fekete testvéreinket, kiket oly közel hoztál hozzánk. Mégsem akarnám, hogy háztetőm alatt éhhalált szenvedjenek szolgáim!

*

Hangosan kiáltanak e szükségletek! Te azt mondottad, hogy a kövek kiáltanak, ha az emberek megtagadnák az igazságot; úgy vélem, hogy kiáltanak ruháink, az elém rakott élelmiszerek, az ujság, az üzletek kirakatai, mind néma kétségbeeséssel kiáltanak és fájlalják a még hitetlen emberiség nyomorát. A földrajznak is megvannak az apostoli következtetései. A vasút nemzetközi menetrendje, mely annyi és annyi vonat végállomásáról jelez lelkipásztor nélküli népeket, kellene, hogy felrázza hanyagságomat és restségemet.

Istenem, add, hogy szeressük felebarátunkat széles e világon! Add, hogy őszintén örüljünk, nem annyira annak, hogy nemzetünk kiterjeszkedett vetélytársai kárára, — ez csak a politikai játék egy változata — de legyünk boldogok, hogy a te országod kiterjedt és hogy az Isten Fia útja előrehaladt.

Még sok vendég hiányzik arról a mennyei lakomáról, melyre isteni szavad hívott nagycsütörtökön a coenaculum félhomályában. Supra mersam Patris. Miért nem gondolunk erre? Vagy nem lehet szeretni azt a felebarátot, kit ugyan sohasem láttunk, de hangját ismerjük? Azon a napon, mikor Kina beleolvad az összes katolikusok nagy Sursum Cordájába, mikor India praefációnkat énekli, mikor Afrika fekete kezében tartja a fehér Ostyát, mikor néped, schizma — és felekezetek nélkül, az összes látható teremtmények lelkét aranypaténán egy fenséges offertoriumban bemutatja Neked, azon a napon teljesedik be megváltásod.

Istenem, de távol állunk még ettől! Egész katolikus Egyházad nem éri el Hindusztán népeinek számát... Gyávaságunk és tudatlan önteltségünk és önző gyarlóságunk jövendő templomodat az alapmunkálatok fövényébe engedi pusztulni. De Te mozgásba tudod hozni a tömegeket. A sokaság nem akadályoz, mint bennünket. Mi tehetetlenek vagyunk a nagy tömegekkel szemben és alámerülünk az óceánba.

Te parancsoltad nekünk, hogy szeressük felebarátunkat. S Te tetted ma fizikailag is felebarátunkká az egész emberiséget. Tudjuk, mit jelent ez a haladás és hogy telve van újabb kötelességekkel...

Add, hogy keresztény módon: őszintén, mélységesen szeressük testvéreinket, az embereket!

Életszentség

Irta: Müller Lajos S. J.

Az Úr Jézus Szíve, mint a júniusi nap, beragyogja s felmelegíti a lelkek világát s kitermeli a szenteket. Alacoque szent Margit szerint: *„Az embernek csak szeretni kell Őt, a Szentek Szentjét, hogy maga is szentté legyen."*

Életszentség! Igen eltérő érzelmeket vált ki ez a szó a különböző lelkekből. Vannak, akiket kellemetlenül érint, mert olyan adósságot juttat eszükbe, amelynek törlesztését abbahagyták vagy nem is fogtak még ahhoz. — Vannak, akiket hidegen hagy, mint oly dolog, amely őket nem érdekli. — Végül vannak, akikben már maga ez a szó is hő vágyat ébreszt, mert kívánságaik netovábbját hallják fülükben megcsendülni.

Az első csoportnak azt feleljük, hogy bizonyára hamis fogalmaik vannak az életszentségről.

A másik csoportba tartozók vegyék tudomásul a komoly igazságot: *„Ez az Isten akarata, a ti megszentülésetek." (I Thess. 4, 3.)*

A harmadik csoport tagjainak pedig csak szívből gratulálhatunk, mint egyedül bölcs, következetes és boldog embereknek.

Hogy pedig mindnyájan *ezek közé* akarjunk tartozni s az első csoport hamis nézeteit pedig eloszlassuk, tárgyaljunk röviden az életszentségről.

Mi nem az életszentség?

Először inkább arról kell tárgyalnom, hogy mi *nem* az életszentség? Nincs az életszentség csodákban, elragadtatásokban, misztikus állapotokban, nem azonos az életszentség a rendkívüli penitenciákkal s imákkal.

Az Úr Jézus — Jézus volt már, mielőtt még egyetlen csodát is művelt, avagy a Tábor-hegyen elragadtatott és megdicsőült volna. Vannak szentek, akiknek életrajza nem számolhat be semmi rendkívüliségről. *Keresztelő szent János,* a próféták legnagyobbja, — tudtunkkal — semmi csodát sem művelt, *De Paul szent Vince* életírói is hallgatnak az ilyesmiről. *Kis szent Terézről* egyenesen meg van írva, hogy *„rendkívüliség hiánya a rendkívüli ebben az életben"*. Szerényen, ismeretlenül, kísértésektől és szárazságtól gyakorta meglátogatva élt s emésztődött, mint a szentelt gyertya az Úr oltárán.

Mi az életszentség?

Mi tehát az életszentség? Két gondolatban összefoglalhatom: *Eleven hit, — odaadó szeretet.*

Kiben minél nagyobb mértékben van meg ez a kettő, annál nagyobb szent lesz, még akkor is, ha az ú. n. „luxus"-kegyelmek hiányoznak is.

Ha tehát csak ezen fordul meg az életszentség, akkor *lehetséges,* éspedig *nekem* is. Mi kell egyéb hozzá végelemzésben, mint igazi *jó akarat?!* Szépen mondja ez ügyben *Szent Ágoston: „Mi sem könnyebb a jóakaratú embernek, mint jót akarni és ezzel beéri az Isten." Aquinói szent Tamás* is kérdezősködő nővéreinek, „mit tegyünk, hogy szentekké legyünk", egyszerűen csak annyit felelt: *„akarjatok"!*

Itt egy gyenge, kicsiny lélek. Jézus kezébe akarja venni, szívére akarja vonni. Ha már most a lélek ezt megérti, ha tanulékony, ha engedelmes, — szóval, ha komolyan *akar* — szentté lesz.

Való-e tehát nekem is az életszentség?

Minden bizonnyal, sőt kötelességem is arra törekedni!

Jézus hív engem. Ő, az isteni nap, vonz engem, s belőlem, az utca porából is, kis napot akar formálni. — Ő a szentség mestere. Főleg, amikor apostoli lelkeket választ, nem éri be a tucat-jámborsággal. „Jámbor lélek" annyi van, hogy az utcát ki lehet velük kövezni. De Neki *szentek* kellenek! Kelyhek, akikből az ő szeretete árad, túlcsordul, miután már őket magukat egészen betöltötte.

Jézusnak szentekre van szüksége, ma inkább, mint valaha. A világnézeti ellentétek nagyon kiélesedtek. Az élet, a rohanó élet ezer csatáival nagyon elvon a belvilág művelésétől, sőt számtalanok el is hullanak a harcban. Csak szentek tudnák a világot Istennek megint visszahódítani.

Vannak Szentek.

Vannak is Szentek, nekem csak a számukat kell szaporítanom. Ez már egyszer az Egyház egyik lényeges jegyének, a szentségnek megnyilatkozása. Az a forrás, amelyből a szentek előkerülnek, nem fogy ki soha. Élnek igazi szentek a zárdákban és szórványosan a világban is. P. Mateo, — a Jézus Szíve-tiszteletnek, főleg a családfelajánlásnak a jelen korban egyik legnagyobb apostola, akinek gondolatait közöljük jobbára ebben a cikkben — egy fiatal leányról beszéli:

Tehetséges, szép, egyszerű, a családnak kis királynője. Atyja, a gazdag világfi, viszi, hurcolja ide s oda, bár még csak 15 éves. Kénytelen menni mindenüvé. Azonban pazar öltözéke alatt sanyargató ruhát visel. Sírva veszi tudomásul, hogy megint valami mulatságba kényszerítik. Előbb otthon letérdel Jézus Szíve képe előtt: „Szeretlek, Jézusom, — rebegi — szívemet a Szívedben hagyom!" Színházban, bálban, amely valóságos kínpad számára — szinte Istenben van elragadva. Hazajövet térdenállva tartja meg a *szentórát* s kora reggel a világ kincséért sem mulasztaná el a szentmisét és szentáldozást. Mit nem tud a kegyelem művelni!

Az életszentség ismertető jelei.

Három ilyet jelölünk meg: *alázatosság, egyszerűség, odaadás a szeretetben.*

Alázatosság. Az a közönséges, természetes élet, amely a porból jön és a porba tér vissza, nem érdemli, hogy megéljük. De legkevésbbé méltó az apostoli lélekhez. Nekünk ideál kell! Kiben találjuk azt, ha nem az Úr Jézus Krisztusban? Az apostol szerint: *„A ti életetek el van rejtve Krisztussal az Istenben."* (Kol. 3, 3.) Szóval: Krisztusba kell olvadnunk, benne, általa élnünk s így *második Krisztussá lennünk.* Ámde, hogy ezt az ideális életet elérjük, nem *nekünk* kell hozzá felemelkednünk — ezt mi nem tudnók megtenni, —

hanem Ő száll le hozzánk. Leszáll a jászolba, leszáll az oltárra. Megalázza magát, kicsiny lesz, mikor testvérünkké, még kisebb, amikor táplálékunkká lesz.

Ha mi beléje akarunk olvadni, akkor azzal kell kezdenünk, az az első lépés, hogy **kicsinyek** legyünk.

Mi nagyon nagyok vagyunk ahhoz, hogy szentekké lehessünk! Az embernek mindenekelőtt kicsinnyé kell lennie, hogy szent váljék belőle. A mi önkicsinylésünk eszközli a mi nagyságunkat. Ha nagyok vagyunk, nem férünk Krisztusba s így nem is tudjuk őt a lelkekkel szemben képviselni s az ő apostolaivá válni. Hogy olyanokká váljunk mint ő, kis partikulákká kell lennünk, kis ostyákká, kis áldozatokká. Így tesz ő is, és így változtatja át a lelkeket. Szinte porrá lesz, hogy a mi életünk legyen. Minő tanítás ez az alázatosságra! Mennyire megszégyenít minden önteltséget, rátartósságot, beképzeltséget és érzékenykedést.

Íme: mennyire nem formál ő igényt, jogot semmire sem. Csak egyet kíván, hogy Őt szeressék!

Mi is feledjük már egyszer képzelt jogainkat, igényeinket Ő mellette, aki oly kicsiny és igénytelen. Hadd legyünk semmik önmagunk s az emberek előtt, hogy így egészen elférjünk Jézus alázatos Szívében s így — mondhatnám — *„Jézus“* legyünk. Ezzel nagy lépést tettünk az életszentség felé.

Az egyszerűség. Az egyszerűség az alázatosság csodavirága, az életszentségnek egyik biztos jele. Az egyszerű igaz és valódi. A gyermek is egyszerű s éppen azért tettetéstől mentes valódiság.

Isten is azért annyira való, mert Ő a legegyszerűbb. Istenhez éppen azért gyermekded egyszerűséggel lehet és kell járulnunk, *„egyenesen, mint az ágyúgolyó“*, mondotta az arsi szent plébános.

Kis szent Teréznek éppen az volt a világraszóló hivatása, hogy a mai korban, midőn már kevés ember érez magában kedvet és bátorságot, a régiek nagy szigorának utánzására, megtanítsa a lelkeket, hogyan járhatják a gyermekded egyszerűség útját, s így hogyan pótolhatják a szigort nagy-nagy szeretettel (V. ő. Marmion apát levelét X. Piushoz, amelyben annakidején Kis Teréz szenttéavatását kérelmezte.)

De minő hangokat is tud Istennek ez a remekműve megpendíteni! Pl.: „Ha te Teréz volnál és én volnék Jézus!“ . . . Nem merészség ez az ő ajkán, hanem gyermekded egyszerűség. Próbáljuk meg mi is a „Miatyánkot“ ily gyermekded egyszerűséggel elmondani, s majd meglátjuk mennyi — eddig nem tapasztalt — íz van benne! Ne sokat keresgéljük a szót, amikor Istennel beszélgetünk, annál is kevésbbé, mert hiszen ő tudja már, hogy mit akarunk kérni. De meg amúgyis, mi egyéb kérnivalónk volna nekünk Istentől, mint az, hogy mi őt mindjobban tudjuk szeretni, s szeretetének másokat is meg tudjunk nyerni. A többit aztán bátran ráhagyhatjuk.

Ó! *ha egyszer magunkba szívnók a tabernákulum* tiszta légkörét! Ó! ha egyszer megsejtenők azt az összegyűjtött, állandó ima és önfeláldozó életet, amelyet Jézus a szent színek alatt folytat! Egyesüljünk vele! Ő az élő imádság. Akkor mi is élő imádság leszünk. De akkor egyszerű bizalommal kell imádkoznunk.

Halljuk csak *P. Mateo* egyik kis lelkigyermekének, egy nyolc éves leánykának esetét:

— Az első szentáldozásra készült. Hogy nagyobb vággyal, epedéssel tudja Üdvözítőjét fogadni, kemény önmegtagadásra szánta rá magát. Egész nyáron nem *ivott frissítő italt, sőt a gyümölcstől is megtartóztatta* magát. Az Úr nem engedi, hogy valaki őt a nagylelkűségben felülmúlja. Ezt a hősiességet úgy jutalmazta, hogy a szentáldozások alkalmával érzékelhető társalgásba bocsátkozott kis jegyesével. A leányka naivan azt hitte, hogy ilyen szerencsében mindenkinek van része, miért egész elfogulatlanul beszélt mindenkinek arról, aki csak a dolog felől érdeklődött, s elárulta, mit mond neki az Úr. Mikor P. Mateo ezt megtudta, figyelmeztette kis lelkileányát, hogy ezt ne tegye.

— És ugyan miért ne? — kérdi a gyermek.

— Nos azért, mert ezek a dolgok Jézusnak és a te szívednek kis titkai, és ha te ezeket a titkokat kifecseged, Jézust ezzel esetleg elhallgattatod.

— Most már értem! azért ilyenről többé nem szólok — volt a válasz.

— De idézek — írja P. Mateo — ebből a beszélgetésből egyet s mást, hogy meglássák, mily bizalmasság fejlődhetik ki az Úr és a meghitt lélek között.

Jézus Szívének ez a kis virága úgy beszél a Megváltóval, mint ahogy a testvér testvérkéjével szokott társalogni:

— Mond nekem, nővérkém, szeretsz-e te engem? — kérdi egyszer az Úr Jézus tőle.

— Kis Jézus! ilyet nem is kell kérdezni! — volt a felelet.

— És ugyan miért nem, kis nővérem? — folytatja Jézus.

— Azért, — válaszol a gyermek — mert Te azt amúgy is nagyon jól tudod, hogy téged szeretlek és egész szívem a tiéd.

— Igen, én ezt tudom, — viszonozza az Úr — de én ezt *mindig szívesen hallom*, azért kérdezgetem újra.

A kisleány azonban nemsokára ezt a párbeszédet elfeledte, s lelki borúban szükségét érezte annak, hogy Jézust most már ő kérdezze meg:

— Jézusom, szereted-e a te kis nővéredet?

— Kis nővérem, ilyet *nem kell* kérdezni! — válaszolta az Úr.

— Miért? — kérdi a leányka.

— Nos azért, mert te nagyon jól tudod, hogy isteni szívem egészen a tied — volt a válasz.

— No igen, — viszonozza a kis választott — de lásd kis Jézus, én *nagyon* aggódtam, hogy valamiben neked nem tetszettem. De most már nagyon boldog vagyok megint.

— Én azonban — írja P. Mateo — meg akartam győződni, hogy nem képzelődés-e az egész. Hogy megtudjam, vajjon valóban az Isten munkájáról van-e itt szó, így szóltam a gyermekhez:

— Holnap, majd a szentáldozáskor Jézustól ajándékot kérsz.

— Minő ajándékot? — kérdi a gyermek.

— Azt mondod neki: „Legkedvesebb Jézus, a gyóntatóatyám megbízott, hogy tőled lelket kérjek, annak jeléül, hogy te vagy, aki hozzám szólasz.“

— Melyik lelket? — kérdi a gyermek.

— Az nem tartozik reád. Lelket kérj Jézustól, akit nehéz megtéríteni.

A legközelebbi gyónásnál azt mondja a leányka:

— Főtisztelendő úr! Megvan!

Erre én úgy tettem, mintha mit sem tudnék a dologról. Ő pedig:

— Nem emlékszik, Főtisztelendő úr, hogy engem megbízott lelket kérni Jézustól jelül?! Erre Jézus azt felelte: megvan! és még hozzá is tette: „Csak kérj tőlem lelkeket és megadom. Mond meg a páternek is, hogy mindig csak lelkeket kérjen tőlem, s legyen meg aztán az ő kívánsága szerint. Neked pedig nagyon kicsinynek, engedelmesnek és szeretettel teljesnek kell lenned, s áldozatokat hoznod, hogy lelket nyerj. De azért semmit sem szabad tenned a nélkül, hogy lelkiatyád engedelmét ki ne kérnéd. Amit megenged jó, ha nem engedi

meg, ám akkor tudd meg, hogy *nekem „az engedelmesség kedvesebb"*.

— De kérem, Főtisztelendő úr, — folytatja a gyermek — a lélek már jön, azért kérem, hamar oldozzon fel, mert Jézus megmondta, hogy a lélek akkor jön majd, mikor én gyónok.

Erre igyekeztem elterelni a figyelmét a dologról s másról kezdtem vele beszélni.

Ő azonban csak sürgetett:

— Kérem, tessék csak mindjárt feloldozni, mert a lélek közeledik, itt van már . . .

És mialatt a kicsi az oltárhoz ment, hogy a penitenciáját elvégezze, én el akartam hagyni a gyóntatószéket, mikor látom, hogy a másik oldalon nyílik az ajtó.

Nagy úr lép be, eddig teljesen hitetlen, akit térdelni még nem láttak.

— Főtisztelendő úr, — kezdi — én nem tudom mi van velem. Én más embernek érzem magam. Én gyónni jövök.

És mily könnyekig megindító volt az a bűnvallomás.

— Én nem tudom hogyan, én nem tudom miért? — ismételgette.

Rámutathattam volna a jámbor gyermekre, aki ott *alázattal végezte penitenciáját:*

— Ime, ön az ő lelke zsákmánya, az ő imájának köszönhet mindent.

Az egyszerű lelkek mindenhatók Jézus Szíve előtt, mit sem tagadhat meg tőlük.

Legyünk egyszerűek a **teremtményekkel** szemben is. Szívünket egyikhez se tapasszuk. Nem érik meg! Legyünk óvatosak és ne bizalmaskodjunk velük. Csakis Istent szeressük bennük. Őrizzük szívünket tisztán, *szennytelenül. Mint a nyíl a levegőn át, úgy törjön* szívünk egyenesen, a teremtmények felett, Istenhez. „Dominus est!" „Isten az!" akit én egyedül keresek.

De legyünk egyszerűek még **önmagunkkal** szemben is. Semmi nyugtalanság, túlzás, töprengés, összegabajodás. Fogadjuk Istentől magunkat úgy, ahogy teremtett. Vérmérsékletünknek, jellemünknek sokszor már meg nem változtatható nehézségeit s az ezekből eredő hibáinkat tűrjük alázatos türelemmel. Ami pedig jó van bennünk: tehetség, tudás, ügyesség, azt *mi is* tudhatjuk, értékelhetjük, hogy annál hálásabban s szorgosabban kiaknázzuk Isten dicsőségére.

Önátadás a szeretetben. Tudjuk, hogy az Úr Jézus mennyire átadta magát nekünk. Édesanyja ölében, az Eucharistiában s a keresztfán megmutatta, hogy mennyire a miénk akar lenni.

Viszonozzuk ezt teljes önátadással.

Uram, én egészen a tiéd akarok lenni. Azt akarod, hogy itt legyek? — Egyetlen lépést sem teszek odább. Azt akarod, hogy másutt legyek? Sietek oda. Én csak azt akarom, amit te akarsz. Csak egy helyet nem adok fel soha. Azt, amelyet nekem karjaid között és Szívedben készítettél!

Mily szép, biztos és édes Jézus Szívében élni, ebben a tabernákulumban tartózkodni!

Hagyjuk őt tenni! Engedjük magunkat át neki, hogy minket szentté tegyen. Két kéz nem írhat ugyanazon a lapon egyszerre. Ha mi vele egy lapon akarunk írni, ő visszavonja kezét! Tegyük dolgunkat és aztán ne sokat számítgassunk és fürkésszünk, Ő majd teleírja életünk lapját. Tele írja irgalmával, szeretetével. Ő az egyetlen igazi lelkivezető, mint mondja *Alacoque Szent Margitnak: „Én vagyok a bölcs lelkivezető, aki a lelkeket veszély nélkül tudom kalauzolni, ha magukat feledik és nekem átengedik."*

Tehát *alázatosság, egyszerűség, odaadás:* ez olyan mint a szendergés az anyai szív felett.

Vétenénk azonban az őszinteség ellen, ha azt állítanók, hogy mindez máról holnapra megvan. Az életszentséget bizony meg is kell érdemelni. A korona küzdésért jár, s a lelki paradicsomot tövisek szegélyzik.

Küzdeni kell tehát elsősorban *a sötétség* ellen, amely olykor még a legnagyobb szenteket is megkörnyékezi. Olykor-olykor annyira világosan látunk, hogy *Hofbauer szent Kelemennel* szinte azt állíthatjuk: „Nekem nem is érdem a hit". De ez nem mindig van így. Sokszor bizony *Kis szent Terézzel* elmondhatjuk: „Én nem látok semmit, *hanem csak hiszek.*" De ugyanő aztán azt is állítja: „Mily édes szolgálni Istennek a megpróbáltatás *éjtszakájában.* Csak ez az élet van arra adva, hogy *hitből* éljünk." Az ember élhet sötétben, jóllehet a napot hordja szívében.

Küzdeni kell aztán a *kishitűség* ellen. A küzdelem gyümölcse nem mindig mutatkozik és sokszor *Szent Terézzel* szeretnénk felkiáltani: „Én sem vagyok egyéb csupa nyomorúságnál." Sokszor éppen a haladás egyik jele, hogy saját gyarlóságunkat inkább észleljük és átérezzük. Aki a naphoz közelít, világosabban látja önmagát is. Életünk csakugyan nem más, mint sok apró erkölcsi vereség, amelyeknek ellenére mi mégis csak előbbre jutunk.

Küzdjünk végül a *szeretet érdekében.* Küzdeni kell olykor a teremtmény ellen, az élő, öntudatos akadályok ellen, amelyek — útunkban az életszentség felé — elgáncsolhatnak; csalogatnak szépségükkel, amely elhervad; ragyogásukkal, amely kialszik. Ha behódolunk a szenvedélynek, ez mint a bengáli tűz, hamar ellobban és keserűséget s ürességet hagy maga után; Jézus az egyetlen, maradandó valóság. Ha ő marad az első s egyetlen a szívünkben, egyszer majd belátjuk, hogy *mily bölcsen cselekedtünk.*

Végül még egyet. Ha szentekké leszünk, már itt a földön is boldogok vagyunk. A szentek a föld legboldogabb emberei, mert átérzik Jézus Szívével való közösségüket a szenvedésben is. „Ebben a Szívben — mondja *Alacoque szent Margit* — minden keserv szeretetté változik" a szeretet pedig a boldogság. Tehát csak bátran előre!

Életszentségünk forrása

Alvarez Boldizsár, Nagy szent Terézia lelkiatyja egyszer csodás látomásban részesült a tabernákulum előtt. A szent Ostya alakjában a kis Jézus jelent meg előtte. Feléje nyujtott két kezében mérhetetlen kincseket tartott. Alvarez atya elragadtatásában e szavakat hallotta a kis Jézus ajkáról: „Ó, ha jönnének hozzám, hogy átadhatnám ezeket!"

E látomás szép jelképe a szentségi Jézus szeretetének és gazdagságának. De elhagyatottságának is! — Hány és hány tabernákulumban hiába vár a kincsosztásra, nem járulnak eléje a lelkek! — De hányan az előtte térdelőkből is mily messze vannak tőle! S a kegyelemkincsek tengeréhez kis gyűszűnyi szívvel mennek! Ó, ha megértenők, mit jelent számunkra az Oltáriszentség, mily kincsek birtokába juthatnánk! Ha megértenénk, hogy meggazdagodásunk, életszentségünk forrása Jézus az Oltáriszentségben! . .

„Nem javulok . . .”

Irta: dr. Pápai János

A vízduzzasztó gátak zsilipjein átszökő néhány vízsugár jelzi, hogy szabadulásra vágyó nagy víztömegek feszítik a gátat. A gyónók panasza is csak sisegő, vékony vízsugara a felgyülemlett nehézségeknek, melyeket így panaszolnak el: „Egy helyben járok; se előre, se hátra. Szeretnék jó lenni, néha szent is, de íme, minden gyónásomnál ugyanazokról kell vádolnom magamat: nem vigyáztam a szememre, fülemre, nyelvemre, útálom a szeretetlen beszédet és mégis belekeveredem; ellenben az imádságomat, zsolozsmámat, szentáldozásomat bármennyire szeretném is a lángoló szeretet perceivé tenni s a mennyei Jegyessel egyesülve eltölteni, fásultság bénítja meg a szívemet. Mintha azt gondolnám: Úgysem ért meg. A gonoszlélek pedig ilyenkor folyton mellettem settenkedik; a három gonosz kívánsággal és a hét főszenvedéllyel akar rabul ejteni. Kötelességből tartom, végzem a rendes gyakorlatokat, de szomorú és örömtelen az én lelkem mindig.“

A gyakori gyónók legnagyobb részének keresztül kell mennie ezen a próbán.

A lélek sötét éjtszakája ez. Deportáltakhoz érezzük hasonlóknak magunkat. A jó Isten pedig ezalatt titokban perselyünkbe rakja munkánk bérét s mikor célszerűnek tartja (talán egy lelkigyakorlatos gyónásban), kinyitja a perselyt, hogy egy pillanatra megmutassa, mit gyüjtöttünk. A sok kincs láttán magunk csodálkozunk legjobban és világosan látni fogjuk, hogy az nem a mi munkánk pontos ellenértéke, hanem Isten gazdag ajándéka. Mert azért változtak drágakövekké a mi egyszerű cselekedeteink, mivel az isteni kegyelem működött bennünk, mikor végeztük őket. Most még nem önti a persely tartalmát a markunkba, hanem csak majd a másvilágon.

A kezdők nyugtalanságának oka.

A kezdők nyugtalanságát az okozza, hogy szeretnének egyszerre tökéletesek lenni. De nem megy. Erőlködnek, kapkodnak, bosszankodnak magukra, lehangoltak. Helytelen a viselkedésük.

Úgy tesznek, mint aki a tűbe heves sietséggel akarja befűzni a cérnát. Minél jobban siet, annál kevésbbé sikerül. Biztosan melléje talál a nyílásnak. Az okos asszony, mikor elvágta a cérnát, fogaival kihegyezi a szálat, szájában megnedvesíti, ujjaival összesodorja, hogy az apró szálacskák összefonódjanak és egyetlen, vékony, alig látható szálban végződjenek. Most a világosság felé fordul és higgadtan, kapkodás nélkül végzi el a befűzést. Nem kell tehát kapkodni, mert a szeleskedőket nem engedik be a mennyország kapuján. „Keskeny a kapu, mely az életre vezet.“ Amint a cérnát a fogak közt kell hegyezni, úgy kell önmegtagadással lassan-lassan hibáinkat lelkünkről levésni. Amint a cérnát megnedvesítjük és tapadóvá tesszük, úgy kell magunkat alázatosság által alakíthatóvá tennünk. Amint a cérnát ujjaink közt sodorjuk, úgy kell magunkat Isten kezére bíznunk és azután alázattal és türelemmel várnunk, mikor tetszik Ő szent Fölségének a cérnát a tű fokán áthúzni. A lelkiéletet mindennap újra kell kezdeni.

Úgy tesznek, mint a kis fecske, amelyik idő előtt repülni akar. Leesik. Fáj a teste, de még jobban a szívecskéje, hogy nem lehet a fészekben. Sóvárogva néz föl, de hiába, nem tud fölrepülni, szülei sem tudják felvinni. Mindaddig lent marad, míg egy jószívű ember meg nem szánja és föl nem teszi . . . Mi se akarjunk nyugtalanul előre haladni a tökéletesség útján. Ne sóvárogjunk misztikus kegyelmek után (nyugalmi ima, belénk öntött szemlélődés), várjuk meg türelmesen, míg megnőnek szárnyaink és az Úr maga tanít meg minket repülni. Ha pedig a kapkodásunk miatt összezavarodott volna a lelkiéletünk, forduljunk a mi „emberünk“-höz, a gyóntatónkhoz s ő majd visszatesz bennünket a fészekbe.

A növények fejlődését öntözéssel és kapálással gyorsítani lehet. De esztelen volna az az ember, aki húzná a növény szárát, hogy még jobban nőjön. A rózsabimbót nem szabad erőszakkal kifejteni, kinyílik az magától is, csak várni kell.

A kenyér két óra alatt sül meg. Ráfizetne az az asszony, aki négyszer annyira befűtené a kemencét, hogy félóra alatt kiszedhesse a kenyeret.

Szalézi szent Ferenc a Filoteában így ír ezekről a dolgokról: „Soha föl ne induljunk önmagunk és tökéletlenségeink fölött; mert a józan ész megkívánja ugyan, hogy gyarlóságaink fölött őszintén bánkódjunk, de azt nem parancsolja, hogy bánatunk haraggal, bosszúsággal és kedvetlenséggel legyen összekötve. E tekintetben úgyszólván naponkint vétkeznek azok, akik azon bosszankodnak, hogy haragosak voltak; mert ilyen módon szüntelen ápolják szívükben a haragnak lángját. S e jámbor elkeseredésük nemcsak nem segédkezik nekik szenvedélyük kiirtásában, hanem ellenkezőleg, azt mindig mintegy készenlétben tartja, hogy a legelső alkalommal lángra lobbanjon. Az ilyetén bosszankodásnak és haragos kitörésnek gyökere a kevélység és a rendetlen önszeretet, mely tökéletlenségeink láttán elszomorodik és nyugtalankodik . . . Mindenkivel szemben türelmeseknek kell lennünk, de magunkkal szemben is. A mi tökéletességünk nem abban áll, hogy nincsenek hibáink, hanem abban, hogy küzdünk a hibáink ellen. De nem küzdhetnők ellenük, ha nem ismernők őket.“

Botlásaink jó leckék.

Kinyitják szemeinket, hogy igazabban lássuk magunkat, felebarátainkat és az Úristent.

Megtanítanak bennünket a lelkiéletben elég nagyra nem becsülhető két erényre: a türelmes kitartásra és az alázatosságra. Hosszú elmélkedések nem tudnak úgy meggyőzni bennünket saját gyarlóságunkról, mint egy botlás, amellyel csúfosan levizsgáztunk magunk előtt.

Mikor a posztó kikerül a szövőgépből, merev, mint a kartonpapír. Azért ványológépbe kerül, amely veri, gyúrja, amíg meg nem kapja a szükséges puhaságot. Mikor mi a lelkiélet útjára lépünk, kezdetben merev, türelmetlen kritikusok vagyunk azok iránt, akik még nem léptek rá erre az útra vagy nem járnak rajta

akkora elszántsággal, mint mi. Szívünk még nem a szelíd és alázatos Jézuséhoz hasonló, hanem a „mennydörgés fiaiéhoz". Így nevezte az Üdvözítő Jakabot és Jánost, akik meg akartak átkozni egy helységet, amelyikben nem találtak szíves fogadtatásra. (Márk 3, 17.) „Nem tudjátok, milyen szelleműek vagytok" — mondja nekik. A nagycsütörtöki szégyenletes futás után ők is megértőbbek lettek az emberi gyarlóságokkal szemben. — Ezzel a merevséggel nemcsak a szeretetet sértjük meg, hanem a lelkiéletnek is rossz reklámjai leszünk. Az isteni Gondviselés egyéb kereszteken kívül hibáinkat is felhasználja, hogy kíványolja belőlünk a merevséget.

Ilyenkor ismerjük meg azt is, hogy a tökéletességben Isten nélkül egy lépést sem tehetünk. Azt hiszem, ez a legértékesebb tanulság gyarlóságainkból. Mert amíg magunkban bízunk, gyenge emberi erő szalmaszálába kapaszkodunk, de amint fölismerjük, hogy Isten nélkül semmire sem megyünk és átkaroljuk Őt hitünk és reményünk két karjával, Ő lesz a mi sziklafundamentumunk. Mennyire mély igazságot rejtenek Szent Pál szavai: „Örömest dicsekszem erőtlenségeimmel, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem. Mert midőn erőtlen vagyok, akkor vagyok hatalmas." (2 Kor. 12, 9—10.) Mivel az elbizakodottság veszélye folyton környékez, Isten gyakran visszavonja hatalmas jobbját, hogy lássuk, mire megyünk a magunk erejéből. Bizony olyanok vagyunk, mint a járni tanuló baba, aki már két lépés után elpottyan, ha nem tartja a mama keze.

Az is szolgál, aki csak áll.

Az elején említettem, hogy miatt ezek a szegény lelkek azon emésztődnek, hogy egyhelyben járnak, Isten titkon perselyükbe rakja érdemeik drágakincseit. Valamikor örömest néztem a Dunán halászó sirályokat. Úgy ültek a sebes víz színén, mintha egy pontra lettek volna leszegezve. Hogy sikerült ez nekik? Úgy, hogy úszólábaikkal folyton eveztek. Ezek a szegény lelkek is az emberi gyarlóság sodró árjával szemben kénytelenek az örök élet partjai felé hajózni, mint mindenki. Most sebes az ár, szemközt fúj a szél. (Lesz még jobb idő is!) Nem tudnak haladni, pedig hogy szeretnének, hogy eveznek! E miatt csüggedt a szívük. Az Úr pedig, aki ismeri az ember minden gondolatát, meg van elégedve munkájukkal. Tudja, hogy azért csak sikerült megtartaniok az elért lelki nívót, mivel szorgalmasan eveznek. Tudja, hogy ha nem gyónnának gyakran, más bűnöket, mégpedig számosabbakat és súlyosabbakat is elkövetnének. Ő nem a külső eredményt nézi, hanem a belső erőfeszítést, vagyis azt az áldozatot, amit ő miatta hoztunk. Ha testőr gyanánt királyi palotája elé állított volna bennünket és mi szoborként, mozdulatlanul állanánk, akkor is meg lenne velünk elégedve, mert Ő miatta álltuk a kemény őrséget. „Az is szolgál, aki csak áll."

Amíg tehát komolyan küzdünk és igyekszünk, az egyhelyben állás csak látszólagos. Persze minekünk fáj, hogy hibáinkat nem tudjuk gyorsabban levetni. Törekednünk is kell rá, de nyugodtan, türelmetlen törtetés nélkül. Jól jegyezzük meg: a lelki előhaladásban a tempót nem mi diktáljuk, hanem a Szentlélek.

A legrövidebb út.

Nincs tehát lehetőség arra, hogy hamarabb szentek legyünk? Hadd feleljen meg rá Kis szent Teréz: „Mindig szent akartam lenni; bár fájdalom! amikor magamat a szentekkel összehasonlítottam, azt találtam, hogy olyan különbség van köztünk, mint a felhőbe vesző hegyóriás és a porszemecske között, amelyet az úton járók lábbal taposnak. Magamat egy hajszálnyival sem tudom megnöveszteni. El kell tehát magamat viselnem számtalan tökéletlenségemmel együtt; de az égbe kell jutnom bármi áron. Keresni fogok tehát egy biztos, egyenes és rövid utat . . . Akkor aztán átkutattam a szent könyveket és azt találtam, hogy az örök Bölcseség e szavakat intézi hozzám: *Ha valaki kicsiny, jöjjön hozzám.* Odasimultam tehát szorosan a jó Istenhez, tudtam, hogy megtaláltam azt, amit oly vágyva kerestem." (Önéletrajz 9. fejezet.) Egyik ujoncához, aki tökéletlenségeinek láttára elcsüggedt, így szólt: „Olyan Ön most, mint a pici gyerek, aki most kezd a saját lábán állni, járni azonban még nem tud. Mindenáron meg akarja mászni a lépcsőt, mert tudja, hogy ott fönn van a mamája. Fölemeli tehát lábacskáját a lépcső első fokára. Kárba veszett erőlködés! Nem tud előre jutni, folyton visszaesik. Nos, jól van, legyen ilyen kis gyermek és az összes erények gyakorlásával emelgesse Ön is kis lábait, azonközben ne képzelje azt, hogy csak egyetlen, az első lépcsőre is fel tudna lépni! Nem; de hiszen a jó Isten nem is kíván mást, mint csak jóakaratot. E lépcső végétől atyai szeretettel nézi az ő kis csöppségét, látja hasztalan erőlködését. Nemsokára le fog jönni Ő maga, karjára emeli, szívére szorítja az Ő gyermekét s magával viszi az ő fényhonába, ahol soh'sem kell már tőle megválnia." (Lis. szent Teréz szelleme, 3. fejezet.)

Nem, az Isten felé vezető legrövidebb utunk semmiesetre sem a bosszankodás, nyugtalanság és türelmetlen törtetés, hanem a Lisieuxi szent Teréz által ajánlott lelki gyermekség, ami abban áll, hogy gyermeki egyszerűséggel és szeretettel keressük mennyei Atyánk kedvét, bízva abban, hogy Ő még jobban szeret bennünket és komolyan akarja üdvösségünket. „Alázzátok meg tehát magatokat az Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket a látogatásnak idején, minden aggodalmatokat őreá bízván, mert neki gondja van rátok." (1 Péter 5, 7.)

„Amint a hó, mikor leválik a hegy csúcsáról, a völgybe esik, ha semmi sem tartóztatja föl, úgy az alázatos lélek, ha egyszer a szeretet elszakította őt önmagától, nem áll meg többé, ha csak önként nem vet útjába akadályt. Annyira szomjazza a megalázásokat, hogy sohase tud betelni velük. Szeretetem ilymódon akarja őt egyre jobban és jobban egyesíteni magával. Mily boldog ez a lélek! Megtalálta a mennyország ajtaját, megtalálta a nyugalmat, megtalálta a békét, megtalálta az életet, megtalálta Istenét. Isten elrejti szerető jelenlétét a kevélyek előtt, mint ahogy a nap elrejti sugarait, mikor sűrű felhő ereszkedik le; az alázatosak azonban megannyi tükörhöz hasonlítanak, mely jobban visszaadja Isten jelenlétét. Az alázatos léleknek olyan nagy hatalma van Isten szívén, hogy egyetlenegy igazán alázatos elég arra, hogy jobban lefegyverezze igazságosságomat, mint ahogy ezer bűnös föl tudja fegyverezni."

(Benigna nővér magánkinyilatkoztatásaiból.)

A kiválasztottság jele

Irta: Bíró Xav. Ferenc S. J.

„Tudjuk pedig, hogy az Istent szeretőknek minden javukra szolgál, azoknak, akik végzése szerint hivattak szentségre. Mert akiket eleve ismert, eleve el is rendelte azokat, hogy hasonlókká legyenek az Ő Fia ábrázatához, s így ő elsőszülött legyen a sok atyafiak között." (Róm. 8, 28. 29.)

A szentatyák értelmezése szerint így tárja elénk az Egyház Szent Pál apostol ezen tanítását: Akikről Isten előre látta, hogy közre fognak működni a nekik nyujtott kegyelemmel s ezáltal el fogják érni üdvösségüket, azokról úgy intézkedett örök törvénnyel gondviselése, hogy amint hasonlókká válnak a megdicsőülésben Jézus Krisztushoz, az ő egyszülött Fiához, éppúgy hasonlókká kell lenniök életük során az önmegtagadott, a megalázott, a keresztjét hordozó, a szenvedő Istenemberhez is . . .

Ő az első, az új ember, az új Ádám a sok atyafiak között, mert a szenvedéseknek alávetett emberi természettel egyesült istensége s így hasonlóvá lett az emberekhez. Éppúgy akarja a gondviselő Atya, hogy viszont az üdvözülendő emberek hasonlókká legyenek Őhozzá a szent emberi természetében kiállott szenvedések mintájára. Teljes bizonyossággal nem tudhatjuk az égre való kiválasztottságunk titkát, de azt láthatjuk, hogy viseljük-e vajjon magunkon Krisztus képét s hogy mily fokban viseljük azt. De ez a kép önmegtagadott, megalázott, szenvedő kép. Minél inkább elhanyagoljuk kifejezni önmagunk életében ezt a szenvedő képet, annál inkább félhetünk, hogy nem tartozunk Isten kiválasztottjai közé. Viszont, minél inkább megvalósul vonásról-vonásra a mi életünkben az önmegtagadott, megalázott, a szenvedő Úr Jézus ábrázata, ha úgy egybeforr vele életünk, amint a hagyomány szerint az Úr szenvedő ábrázata belenyomódott Veronika fehér kendőjébe, — annál biztosabbak lehetünk, hogy dicsőségében is együtt leszünk az Úrral. Mert együtt éltünk földi szenvedésében is vele.

Hogy hogyan kell érteni Szent Pál fent idézett szavait, világosan megmondja az Úr: Krisztusnak *szenvednie kellett* és így bemennie az *Ő dicsőségébe*. Ebből következik, hogy a bűnös embernek még inkább kell szenvednie, hogy bemehessen az *Úr* dicsőségébe. (Lk. 24, 26.)

Az Egyháznak, ha nem is dogmája, de közfelfogása az, hogy: a türelmes kereszthordozás egyik jele a sok közül az örök üdvösségnek és hogy az a legbiztosabb jele.

A szerzetesi hivatásnak egyik főoka az örök üdvösség nagyobb biztosítása. De, amint hiába lett bárki keresztténnyé, ha meg nem tagadja magát, éppúgy hiába lett bárki szerzetessé is, ha nem válik valóra életében Szent Pál tanítása:

„Én tőlem pedig távol legyen másban dicsekednem, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, ki által nekem a világ megfeszíttetett és én a világnak." (Gal. 6, 14.)

Június hava az Úr kiengesztelésének gondolatát állítja a hívek s hatványozottan az Úr választottai elé. XI. Pius pápa a „Legirgalmasabb Megváltó" bekezdésű körlevelében a legkiválóbb engesztelésnek mondja azt, hogyha: „a mi testünkön mindenkor velünk hordozzuk Jézus sanyargatását" (II Kor. 4, 10.) — és Krisztussal . . . testünket nemcsak megfeszítsük a vétkekkel és kívánságokkal együtt (Gal. 5, 24.), — „eltávoztatván a világi kívánság romlottságát" (II Pét. 1, 4.) — hanem Jézus élete kinyilváníttassék a mi tetteinken", — szóval külsőleg és belsőleg hasonlóan élünk az Úr Jézushoz; mint Ő, úgy mi is vezekelünk a magunk és mások bűneiért az Ő Szive *félreismert* és *meggyötört szeretetének* engesztelésére. Az Úr megsértett szeretetének, megaláztatásának és megbántásának szemléleténél szálljunk mélyebben magunkba és tüzetesebben vizsgálódjunk önmagunk életében: hogy vajjon mikor az Urat hőn szeretjük, engesztelni akarjuk és a tökéletességre forrón vágyakozunk, ugyanakkor nem futunk-e állandóan mindattól, ami egyedül sütheti ránk a kiválasztottság jelét: az ő Fia ábrázatához való hasonlóságot. Nem futunk-e az önmegtagadott, megalázott, a szenvedő élettől? S vajjon nem cáfoljuk-e meg szavainkat, érzelmeinket a kereszttől futó cselekedeteinkkel?

Ezt a szükséges önmagunkbaszállást és önvizsgálatot elősegítik azok a gondolatok, amelyek megláttatják velünk a rideg valóságot: hogy akár akarunk, akár nem, szenvednünk elkerülhetetlenül kell. De, ha e kényszerhelyzetben rászánjuk magunkat szabadon a szenvedésre, akkor a szabadon vállalt szenvedés által nemcsak üdvözülünk, hanem távoltartjuk magunktól a szenvedésnek legborzasztóbb, szinte elviselhetetlen részét, amelyet a kényszerszenvedésből való megszabadulni-akarás okoz.

„Amin nem tudsz segíteni, azt Istennek kell ajánlani és türelemmel hordozgatni." A tapasztalat készíti ezt a bölcs szállóigét. Valóban, se szeri, se száma a kisebb-nagyobb bajlakodásoknak akár testben, akár lélekben, akár erkölcseinkben, amelyek állandóan keresztként nehezednek ránk s nincs mód benne, hogy szabaduljunk tőlük. Szalézi szent Ferenc mondta, hogy legnagyobb kereszt az ember önmagának. Önnyomorúsága keresztjeivel szemben szorul az ember a legnagyobb türelemre.

A bölcs ember belátja és meggyőzi önmagát arról, hogy amitől szükségképi, természeti, vagy pozitív törvények alapján nem szabadulhat, azokban megnyugszik, azoknak elviselésére elszánja magát, azokba beletörődik. Ez mindig kisebb baj, enyhébb szenvedés, mintha minden remény nélkül a szabadulni-akarás örökös évődésének száraz malomköve között, az önőrlődés borzasztó testi s lelki kínjainak adná át magát.

Ámbár szomorú valóság, hogy elkerülhetetlenül kell szenvednünk, de ennek belátása kihúzza lelkünkből a szenvedésnek önmagunkat örökösen és hiába szúró fulánkjait, elhessegetjük a szabadulásunkért örökösen és hiába marcangoló saskeselyűket. Az eszünk és hitünk itélőszéke előtt megokadatolt szenvedés békét és nyugalmat eszközöl.

A jobb lator is, mikor még nem volt belátása, szidalmazta az Urat a másikkal együtt az Irás szavai szerint: *„Ugyanazt hányák szemére a latrok is, kik vele megfeszíttettek vala."* (Máté 27, 44.) De később, betelve bölcseséggel és megtérvén, kioktatta a még mindig szidalmazó lator-társát: *„Te sem féled az Istent, holott*

ugyanazon büntetés alatt vagy? És mi ugyan igazságosan, mert cselekedeteinkhez méltó dijat veszünk, de ez semmi gonoszt nem cselekedett." (Lk. 23, 40—41.) A belátás, hogy igazság szerint szenved és hogy cselekedetei után mást nem is várhat, megnyugtatta a latrot és lecsukta szidalmazó száját. Megbékéltette sorsával önmagát, megszabadult a kinosabb belső kereszttől, amelyet sehogy sem akart s már alig érezte a külső keresztet, amelyen szelíden függött, mert ezt már bölcsen akarta.

Aki az emberiség nyitott könyvében megfigyelőleg olvasgat, aki nem irtózik attól, hogy a hétköznapi élet tragikus tapasztalatait ítélet tárgyává tegye, kénytelen belátni, hogy nincs hely, nincs idő, nincs foglalkozás, nincs életkor, ahol kereszttel, szenvedéssel ne találkoznék. A szenvedés összeforrott az ember életével születésétől haláláig.

A bajlakodás és szenvedés az ember általános természeti törvénye, mely alól nem vétetik ki senki, amint mindenkiről szól: „*Emlékezzél meg, ember, mert por vagy és porrá leszel.*" Igen, a véges és halandó összetételből álló emberi természet szükségkép betegeskedésre, sorvadásra, feloszlásra, halálra — tehát szenvedésre van ítélve. A halandó emberi természetet úgy kíséri a gyulladásos, ragályos szervi betegségek sűrű fekete hollóserege, mint testét az árnyéka. S a testet vájó kereszt szenvedéseinél még nagyobbak a lélek szenvedelmeiből kiáradó szellemi és erkölcsi szenvedések! Az emberi halandó természetből úgy bugyborékolnak elő a legvadabb szenvedelmek s megtermik a bűnök Szodomáját és Gomorráját, mint a rothadó kelevényből a geny.

A szenvedés csapdájában az erkölcsi téren vergődő, a jó és rosszért küszködő embernek szinte kétségbeejtő önőrlődését senki nem festette le jobban, mint a Szentlélek Szent Pál apostol tollával: „*Magam sem értem, amit cselekszem. Mert nem cselekszem a jót, amelyet akarok, hanem a rosszat, amelyet gyűlölök, azt teszem.*" . . . Igy tehát én, aki a jót akarom cselekedni, azt a törvényt találom, hogy a rossz fekszik hozzám közel: mert belső emberi voltom szerint gyönyörűségemet találom az Isten törvényében, de más törvényt látok tagjaimban, ez küzd értelmem törvénye ellen s a bűn törvényének foglyává tesz, amely tagjaimban van. Én szerencsétlen ember! Ki szabadit meg e halálnak testétől? A felelet:

„*Az Istennek kegyelme Jézus Krisztus, a mi Urunk által.*" (Róm. 7, 27.)

Micsoda erkölcsi kint, gyötrelmet okoz, micsoda igazán nagy szenvedést, keresztet a bennünk állandóan dúló harc a jóért a rossz ellen, ki ne tapasztalta volna ezt?

Igy van ez, mert kereszt van a földgömbön. Kereszten szenvedett ki maga az Isten Fia. Sírva jö az ember a világra s rettentő tusakodásban, hideg verejtékezve szakadozik két részre a halálban. Kereszt van az ember romlandó részének kicsike halmán, a sírján, a halál után is! Tövis a királyi korona bélése, tövis a szegény ember gúnyája. Van-e valami is a földön, akár bűn, akár erény, akár szentség, amely nem bajlakodásból, keresztből, szenvedésből születik?!

Az élet szimbolikája az, hogy nagypénteken a Golgotán kereszten függött a gonosz lator, de kereszten függött a jobb lator is, sőt kereszten szenvedett az emberi természetben élő szentséges Istenfia is, s vele a kereszt alatt az ártatlan, fájdalmas Szűzanya is. Tehát kereszten volt a rossz, a jó, a Jóság maga, mert mind emberek voltak.

Ez felbonthatatlan törvénye az Alkotónak.

Rá kell tehát nevelnünk önmagunkat, meg kell szereznünk azt a bölcseséget, mely beláttatja velünk, hogy puszta emberi természetünkben szükségképileg megvan a szenvedés törvénye s az áteredő bűn és személyes bűneink által megromlott, bukott emberi természetünk a pozitív büntetés által még inkább alá van vetve a szenvedés törvényének.

Ezen belátás alapján csak kettő között választhatunk: vagy örökös perlekedéssel élünk természetünkkel, felebarátainkkal, magával az Alkotóval vagy meghajlunk a szükség előtt. „*Ó ember, ki vagy te, hogy feleselj az Istennel?!*" A bölcs ember a megnyugvást választja. Semmiségének, tehetetlenségének teljes tudatában meghajol a végtelenül bölcs Alkotó és végtelenül igazságosan büntető Isten előtt: „*Legyen meg a Te szent akaratod!*"

Ezzel kihúzzuk a szenvedések legkeserűbb, legmérgesebb viperafogát, mely a menekülés és szabadulás folytonos akarásával örökös önmardosásban, örökös kis pokolban tart fogva minket. Míg az önmegadó béketűrés vigasztaló, megnyugtató balzsamot önt sebeinkbe és az isteni bölcseség nagyobb világosságába emel bennünket s arra ösztökél, hogy a szenvedést magasabb célokra értékesitsük és használjuk fel.

Az Apostol az isteni bölcseség mélységeibe vezet minket a szenvedés nagy igazságáról irva: „*Tudjuk pedig, hogy az Istent szeretőknek minden javukra szolgál, azoknak, akik végzése szerint hivattak a szentségre.*" (Róm. 8, 28.) Kik a „*hivattak*"? Csak, akik hasonlók az Ő Fia ábrázatához, — akik keresztet hordoznak, akik szenvednek megadással. A pogányok „*ostobaságnak*" tartják a szenvedést, a keresztet, a zsidók „*botránynak*" minősítik, míg a bölcs ember „*Isten erejét és az Isten bölcseségét*" látja, imádja és szereti benne.

Nagy bölcseség és nagy vigaszt szerző dolog, ha az ember egyszer igazán belátja, hogy az Isten gondolatai mások, mint az embereké. Minden szenvedése, nyomorúsága dacára is oly büszke az ember, hogy mindig okosabb akar lenni az Alkotónál — mindig más utakon akar járni, mint ahogy az Alkotó azt előírja. Hogy felfújná hát magát a nyomorúságos béka, ha Isten nem a megaláztatás és szenvedés útján vezetné! Szétpukkadna, tönkre tenné önmagát s elveszne benne az örök bölcseség minden terve, ha nem a szenvedések vizében, a bajlakodások mocsarában kellene élnie!

„*Hogy az ember se dicsekedjék az Ő szine előtt.*" (I Kor. 1, 30.)

A lelkiéletben az első, alapvető igazság annak bölcs belátása, hogy Isten nem kínzásunkra, hanem javunkra, az Ő dicsőségére rendelte el a romlott emberi természetnek a megaláztatást, a keresztet, a szenvedés, a bajlakodás útját, mert csakis így kerülheti el az ember a főbűnök fejét: a kevélységet, csakis így szerezheti meg az erények alapját: az alázatosságot. Csakis így puhul meg akaratunk; Isten törvényeinek megtartására engedelmességgel; csakis így ismeri el Isten dicsőségét, belátva és bevallva, hogy őt, szerencsétlen embert, e halálnak testéből csakis az Isten malasztja, a mi Urunk Jézus Krisztus által szabadítja meg. (Róm. 7, 24—25.) Csakis önnyomorúságának teljes tudata képesíti őt arra, hogy Istennek tetsző, alázatos Glóriát zengedezhessék Szent Pállal: „*Örömest dicsekszem tehát erőtlenségeimmel, hogy bennem lakjék a Krisztus ereje. Azért telik kedvem erőtlenségeimben, a gyalázatban, a szükségben, a szorongattatásokban a Krisztusért, mert mikor erőtlen vagyok, akkor vagyok hatalmas.*" *(II Kor. 12, 9—10.)*

Pedig Szent Pál maga bevallja, hogy a szenvedés

neki sem volt eleinte ínyére, — habár akkor már választott apostol volt — ő is szabadulni akart a kereszttől, amiért is háromszor kérte az Urat, hogy távoztassa el tőle. Az Úr nem távoztatta el, de megmondotta neki, hogy mi segít nyugtalanul vergődő, évődő, töprengő lelki kínján. Nyugodjék bele a szenvedésbe, akarjon szenvedni, lássa be azt, hogy az neki alázatossága megőrzésére s benne Isten megdicsőítésére szükséges. — *Elegendő neked az én kegyelmem, mert az erő az erőtlenségben fejlik ki*" — így oktatta őt az Úr.

Mintha azt mondta volna neki az Úr: mentől nyomorultabb vagy te, annál nagyobbá teszlek én isteni kegyelmemmel. Nyilvánvaló leszen így a te öntudatodban és az emberek előtt, hogy mindaz, ami te vagy és ami nagyszerűt véghezvittél, az semmiképen sem te, hanem az én erőm tette, tehát nem a tiéd, hanem enyém érte a dicsőség. Ezt Szent Pál belátta, úgyhogy nemcsak belenyugodott, de örült erőtlenségeinek, mert önmagában annál jobban látta szeretett Krisztusának megdicsőítését. Alázatos dicsekedéssel le is írta Szent Pál, hogy az Úr kegyelme benne nem volt hiába és többet tudott Érte dolgozni, mint a többi apostolok. Évezredek magasztalják Szent Pálban Krisztust, akinek mindenható kegyelme a szenvedések által ily nagy bűnössel, aki oly nagy szent lett, mily nagy dolgokat vitt véghez.

Szent Pál az isteni Bölcseség iskolájában saját magán gyakorlatilag megtanulta, hogy először mit jelent az, ha valaki egyszersmindenkorra rászánja magát és akar szenvedni; másodszor, mennyire igaz az, hogy „az Istent szeretőknek minden javukra szolgál" — főleg és éppen az, amitől leginkább visszaborzadnak — a szenvedés. Javukra szolgál az, mihelyt életük legfőbb gondját, idejét, erejét, vagyonát arra fordítják, hogy Isten bölcsesége szerint *jól* szenvedjenek, amint azelőtt azt hiába tették, hogy a keresztet és szenvedéseket maguktól távoltartsák. Hiába tették, mert a keresztet kikerülni sehogy sem birták; sőt a szenvedésektől való állandó menekülséssel az élet legnagyobb keresztjére feszítették önmagukat, amelyről a levétel máshol aligha lesz, mint az örök kárhozatban.

Az imádó meghajlás Isten végzése előtt a bölcseket még bölcsebbé teszi s már meg tudjuk némileg érteni az Isten bölcsesége és tudása gazdagságainak mélységét. Belátjuk ugyanis azt a nagyszerű dolgot, hogy az Isten az általános üdvözülés legkiválóbb és legáltalánosabb eszközévé éppen az általános emberi szenvedést tette, amely szükségkép összenőtt minden emberrel, mert összenőtt magával az emberi természettel. Így az üdvözülni akaró embernek nem kell messze keresnie az üdvösség jelét, — nem kell pénzzel, gonddal, időpazarlással megszereznie, hanem itt van, benne és vele van, mindenki mindennap kitűnően használhatja örök üdvösségére, csak szabadon tagadja meg magát, vállalja, illetőleg fogadja el Isten kezéből és hordozza a keresztet Krisztussal. S Isten kijelentése szerint, akkor már megvan a boldog öntudat is, hogy üdvözülni fog; mert magában viseli a kiválasztás bélyegét: az ő Fiának ábrázatát.

Amint Isten bölcseségének mélységére vall azon intézkedése, hogy az ember életével és természetével szintén általánosan és szükségképen egybekapcsolt munkában határozta meg a bűnért való nagy vezeklést, a nagy penitencia törvényét, úgy hasonló ehhez az a másik, hogy az *ecce lignum crucis in quo salus mundi pependit* — *íme, a kereszt fája, melyen a világ üdvössége függött* — igazságban, a keresztben, a szenvedésben adta meg az égre szóló kiválasztás általános jegyét. Minthogy a Szentírásban jelzett munka maga is szenvedés, mert „*arcod verejtékével eszed kenyered*" (Gen.) — azért a kettő: *munka és szenvedés* egybeesnek.

Isten bölcsesége és tudása, gazdagságainak mélysége megnyilatkozik abban is, hogy a természettől állandó büszkeségre hajló embert öntermészetében rejlő állandó szenvedés által, mintegy ellenoltással folyton gyógyítja az áteredő főbajából s képesíti állandóan az első és legszükségesebb erényre, az alázatosságra. — Valóban, ha a kereszt, a szenvedés sem képes az embert alázatossá tenni, akkor nincs más mód arra. Azért a szenvedésében büszke, ágaskodó, Isten ellen támadó, szenvedni nem akaró ember — az elkárhozás bélyegét viseli magán.

Mélyítsük szívünkbe ezt az egy alapvető, bölcs elvet, hogy: *ember vagyok, tehát szenvednem kell; bűnös ember vagyok, még inkább szenvednem kell; keresztény vagyok, annál inkább szenvednem kell,* mert Krisztus is szenvedett. Keresztény vagyok, az egész keresztény-ség azonban alázatosság, az alázatosság szenvedés nélkül nem jöhet létre és nem állhat meg, tehát újból szenvednem kell.

Kell, kell, kell szenvednem! Rettenetes szavak ezek, borzalmas helyzet, — de van ellensúlyozója, vigasztalása, van édessége is Isten bölcseségében, amely a sok tövis között is, vagy még helyesebben szólva, az Istent szeretőknek minden tövist rózsává fakaszt úgy, mint Szent Pálnál láttuk. Az Úr kegyelme által, ami oly nehéz a természetnek, könnyű lesz az Isten választottjának; mert rajta van az Ő Fia ábrázata s bölcs szemmel, biztosan nézi és tartja kezében már a végét is:

„*Krisztusnak pedig örökös-társai (vagyunk), de úgy, ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőíttessünk.*" (Róm. 8, 17.)

Égrenéző szemmel

Irta: Schmiedt Béla dr.

Fordulj észak felé!

Ez a legújabb jelszó az álmatlanság ellen. Amennyiben ugyanis arcunkkal pontosan az északi sark felé fordulva feküdnénk, az esetben — így hirdetik ezt a gyógymód apostolai — az északi pólusból kiáradó mágneses sugártömeg jótékonyan befolyásolja az alvásunkat. A magnetikus sugár-altatást egyesek ujjongva fogadták. Jól jött az ötlet. Esküdtek reá. A világ ugyanis nagyon ideges. Végre aludni fogok, sóhajtottak az emberek.

Az öröm azonban korainak bizonyult. Az emberek egész éjtszakákon át forgolódtak az ágyukban

s az történt, hogy még kevesebbet aludtak így, mint máskor. Talán azért is, mert sehogy sem tudták eltalálni: merre van észak...

Van ebben a komikus ötletben egy szemernyi tanulság is. Az emberiség nyílván nyugtalanul alszik. Ideges. Beteg. Az emberiség irányt keres. Keresi a helyét a nap alatt. Ebben a küzdelemben nem szabad felednünk minden idők leghányatottabb lelkét, Szent Ágostont, aki lelke csendjét és nyugalmas békéjét nem az északi sark felé fordulva kereste. Szent Ágoston felnézett az égre s ezekkel a szavakkal kiáltotta bele fájdalmát a világmindenségbe: Nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik — Istenben!

Az élet országútja tele van szenvedő vándorokkal.

Családonként vonszolják az emberek az élet meredekén földi életük jelképes kocsiját, vagy kétkerekű taligáját. Húzza az igát a nagyanyó, az asszony, az unoka. Meggörnyednek. Arcukon a keserűség, a nehézség kínja látszik. Szemüket leszegezik az út porára. A családapa és a kisleánya azonban feltekintenek. Az út mentén a Megváltó keresztjét pillantják meg. Arcuk felderül. Ime, van valaki, aki még nehezebb utat járt és aki szeretettel hív minden vándort ezekkel a szavakkal: Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtak és terheltek vagytok és én megenyhítlek titeket.

A családapa és a kisleánya bölcsen járt el, mert az élet megnyugtató pontja nem a homokban van, hanem a magasságokban. És ez a pont az Isten. A diadalmas élet nagy nyugalmáig csak az jut el, aki arccal az ég felé fordulva járja az életet. A dolgozó, küszködő emberiség a történelem folyamán már sok irányt fogott. Az ember azonban a legnagyobbat és a maradandót akkor alkotta, amikor égrenéző szemmel dolgozott.

A katolikus vallás mindig hű maradt ehhez az irányhoz. Az Egyház történelmi keze az ég felé mutat. Az Egyház arra kéri gyermekeit, hogy szeressék az égen felejteni a szemüket, mert az égrenéző szemek akár barnák, akár kékek, mindig tiszták és szépek.

Egy hajón újdonsült hajósinast küsztattak az árbocra. A fiúcska megszédült a magasban. Rémült jajgatását azonban túlharsogták az öreg matrózok: Nézz az égre! Az inas szót fogadott és szerencsésen lekúszott.

Tegyünk mi is így. Küzdelmeink közben ne lefele nézzünk, a háborgó tengerre és életre, mert ez a szörnyű hullámzás minket is megszédít. Nézzünk az égre! S a nyugodt égi magasságok megnyugtatják majd a mi idegeinket is.

Már a görög bölcs, Empedoklesz megvallja, hogy életének egyik legnagyobb öröme, hogy kedvére kigyönyörködheti magát a kék égben. „Takarja be valaki előlem a kék eget, — szokta mondani — rögtön elveszi a kedvemet." Így beszél egy pogány bölcs, akinek még csak sejtelme sem volt arról, hogy a magasságok világa Isten országa. Ezzel szemben mi már nagyon jól tudjuk, hogy nekünk az ég végállomásunk és örök lakásunk. Nekünk is az égi színek adják meg lelkünk nyugalmát és boldogságát.

Egy vallásos ember bámulatosan nyugodt volt az élet minden körülménye között. Egyszer megkérdezték tőle, hogy ennyi baj és szenvedés között hogy tud olyan nyugodt lenni?

A vallásos ember így felelt:

Én naponta többször háromfelé nézek. Körülnézek és sok embert látok, akiknek még rosszabbul megy a dolguk, mint nekem. Ilyenkor aztán eszembe jut, hogy nincsen okom a panaszra. Aztán lefelé nézek a földre és meggondolom, hogy ott lesz az én sírom és ott fog nyugodni az én testem. S harmadszor fölfelé nézek naponta többször az égre és elgondolom, hogy ott oldódik meg majd minden. Ott tetőződik be életünk négy kopár fala s ott vár reánk a szenvedőknek kijáró korona.

Az élet tele van búbánattal, amint a misekönyv piros betűvel. Az élet tele van nyomorúságokkal, mint az országút kottyanókkal. Aki ilyen kottyanóba jut, az törölje meg szemét és nézzen fel az égre. Ilyenkor arcunkba süt az Isten s ilyenkor megenyhül bennünk a fájdalom. S dúdoljuk ilyenkor könnyes szemmel a legszebb egyházi énekek egyikét: Menny, föld, tűz, víz, levegő, ég, gyöngy, arany és minden kincs, mit fárasztjátok elmémet? Nyugodalmam addig nincs, míg fel nem találllak téged, én Uram és Istenem. Benned nyugszik meg lelkem! Istenem és mindenem!

Megindultan olvashatjuk Szent Márton püspök életrajzában a Szent haldoklását. Mikor Márton püspökön erőt vettek a láz s a fájdalmak, társai akkor nehány marék szalmából ágyat akartak neki vetni. Ő azonban továbbra is a hamuban kívánt feküdni. „Keresztény embernek a bűnbánat hamuján illik meghalnia — mondotta —. Vétkezném, ha rossz példát adnék nektek." És mikor hasra akarták fektetni, hogy egy kissé kinyugodja magát, így szólt: Hagyjatok, hagyjatok, testvéreim, hadd nézzem inkább az eget, mint a földet. Szegény lelkemnek úgyis ez az útja, hadd szárnyaljon Ura, Istene felé!..."

Nos, ne feledjük, hogy a mi szobánkon is azért van ablak, hogy azon keresztül naponta az égre nézzünk. A francia külügyminiszter dolgozószobájának öt ablaka van, de mind az öt a Szajnára néz... A szerzetes cellájának ezzel szemben csak egy ablaka van, de az az égre néz és legfőképen égre néz az, aki a mögött az ablak mögött él...

Így kell kinéznünk az életbe nekünk is. Ez a helyes és a tökéletes világszemlélet. Aki másként cselekszik, az a kérdőjeles emberek csoportjába tartozik, akikről oly szépen írja Mécs László:

ha a Halál útilaput
köt rájuk: Mózes-oszlopuk
egy nagy Kérdőjel s mint a rákok,
háttal hagyják el a világot.

Az Úr Jézus közelében

Irta: Gausz Tibor S. J.

Lelkiéletünknek egyik legfontosabb célja, hogy mi az Úr Jézust szeressük. Azonban a szeretet nemcsak célja, hanem fokmérője is a lelkiéletnek. Oly kevesen tudják ezt és még kevesebben valósítják meg. Pedig e nélkül a szeretet nélkül a tökéletességnek azt a fokát, amit Isten szánt nekünk, sohasem érhetjük el.

Ezt a szeretetet kéri tőlem az Úr is. És hogy elérje, éspedig feltétlenül, megmutatja, — szinte kezébe veszi — úgy nyujtja felém töviskoszorúval körülvett, lándzsával átdöfött, lángokban égő Szívét. És nekem egyszer mélyen át kell éreznem, hogy ez az agyonkinzott isteni Szív a legerőteljesebben fejezi ki azt, amit Szent Pál mondott: „Krisztus megváltott minket a törvény átkától, átokká lévén érettünk!" Más szóval nekem kellett volna mindazt elszenvednem, amit az Úr Jézus hosszú, gyötrelmes életén át elviselt — ha Ő irántam való ingyen kegyelméből és szeretetéből nem vállalja magára azt a mérhetetlen áldozatot.

Szent Pál tanítása szerint azonban az Úr Jézus önzetlen önfeláldozásával nemcsak felszabadított bennünket az elégtétel súlyos kötelezettsége alól, hanem a megigazulás adománya által uralkodóvá tette bennünk a kegyelmet. Ez a szeretetnek még magasabb foka! „Amikor — ugyanis — elhatalmasodott a bűn, még bőségesebb lett a kegyelem, hogy amint a bűn uralkodott halálthozóan, úgy uralkodjék a kegyelem is a megigazulás által az örök életre a mi Urunk, Jézus Krisztus által." (Róm. 5, 20.)

Ez a kegyelem teszi lehetővé, hogy az Úr Jézus nagy szeretetét megértsük, viszonozzuk. Mert a kegyelem által egészen magához emel, Isten fogadott fiaivá és saját testvéreivé tesz bennünket. Az istenfiúság, a krisztustestvériség tényével az Úr Jézus közvetlen közelébe jutunk. Ennek a közelségnek biztos gyümölcse lesz, hogy Őt jobban megértjük és meg is szeretjük. Mélyedjünk el tehát most az istenfiúság titkába és gondoljuk végig annak szoros következményeit.

Istennek fogadott fiai.

Itt felmerülhet azonnal a kérdés: Milyen istenfiúságot ad az Úr Jézus nekünk a megszentelő kegyelem által? Hiszen minden ember már természeténél fogva Isten fia, mert Isten teremtett mindenkit, elsősorban tőle nyeri létét mindenki. Mit adhat még ehhez az istenfiúsághoz a megszentelő kegyelem?

Legelsősorban tökéletesíti, kiegészíti ezt az istenfiúságot úgy, hogy már sokkal mélyebb értelművé, sokkal magasabb rendűvé válik. Ha szabad így kifejezni, a lélek az Isten „családi kötelékébe" kerül, szoros egységbe lép az Istennel, belső kapcsolat fűzi hozzá úgy, hogy míg csak maga a lélek el nem tépi ezt a közvetlen viszonyt, el sem szakadhat az Istentől. Az istenfiúság adja azt, hogy el sem kárhozhatunk, hogy feltétlenül a mennyországba jutunk, ha halálos bűnnel ki nem öljük ennek a zálogát, a megszentelő malasztot. Viszont azok, akik saját hibájuk folytán nem kapcsolódnak így a jó Istenhez, akik nem érik el az istenfiúságnak önmagában is gyönyörű valóságát, azok feltétlenül a pokolba kerülnek. Pedig tágabb értelemben ők is Istennek fiai, de nem úgy, ahogyan a megszentelő kegyelem Isten fogadott fiává tesz.

Talán érdekel bennünket az emberi és isteni örökbefogadás hasonlósága, illetve különbsége is. Már előre sejthetjük, hogy ha a jó Isten fiává fogad, akkor ezt sokkal tökéletesebb módon teszi, mint teszik az emberek. Erre találóan mutat rá Mercier bíboros: „Az emberi örökbefogadás csak jogi elgondolás. Az örökbefogadott gyermeket úgy tekintik, mintha tulajdon gyermekük volna, ezért neki adják a gyermeknek járó örökséget. A társadalom elismeri ezt az elgondolást, jogok forrásának teszi meg, de az elgondolás azért mégsem válik sohasem valósággá . . . Az örökbefogadás kegyelme azonban nem puszta elgondolás, hanem valóság!" (Tanquery: A tökéletes élet. 62. o.)

A földön az adoptálás csak nevet ad, nem tudja elérni, hogy a befogadott gyermek valahogyan is a vérszerinti leszármazás kötelékébe lépjen. Istennél azonban másképen van! Ő kijelenti: „Szükséges újra születnetek." (Ján. 3, 7.) Ennek a valóságos újjászületésnek gondolatára még sokszor utal a Szentírás: „Áldott legyen az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újjászült minket . . ." (I Péter 1, 3) Szent Jakab pedig így ír: „Szabadakaratból nemzett minket az igazság igéjével, hogy mintegy zsengéje legyünk az ő teremtésének!" (Jakab 1, 18.)

A katolikus Anyaszentegyház ezért, amikor a keresztkutat megáldja, így imádkozik: „Mindenható, örök Isten, küld el az istenfiúvá fogadás lelkét új néped születésére, amelyet a keresztség forrása eszközöl . . ."

Viszont mi már tudjuk azt is, hogy a jó Isten ebben az újjászületésben saját természetét ajándékozza nekünk. Világos tehát, hogy a mi istenfiúságunk nemcsak név, hanem belső valóság, nemcsak elgondolás, hanem nagyszerű igazság, nemcsak jogi formaság, hanem elvitázhatatlan fizikai tény!

Szeretetet a szeretetért!

Szent János apostol és evangelista ennek az igazságnak szemlélésénél a jó Isten különös szeretetére döbben rá! Azt a belső érzelmét önti ki levelében is, amikor így ír: „Lássátok, minő szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk és azok is vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert nem ismeri Őt. Szeretteim, most Isten fiai vagyunk és még nem tűnt ki, hogy mik leszünk!" (I Ján. 3, 1—2.) Valóban, ki nem látná Isten végtelen szeretetét, amikor ilyen fönséges módon von magához. Másképen is gondoskodhatott volna rólunk, de ő ezt a belső atyai és gyermeki viszonyt akarja kiemelni, hogy a szeretet kötelékével kössön le bennünket.

Szent Pál gondolata is ezt fejezi ki oly gyönyörűen: „Akiket az Isten lelke vezérel, mindazok az Istennek a fiai. Nem vettétek ugyanis a szolgaság lelkét, hogy ismét csak féljetek, hanem vettétek a gyermekkéfogadás lelkét, amelyben azt kiáltjuk: Abba (Atyánk)!" (Róm. 8, 14—15.)

Milyen érdekes beállítottság, lelki vigasz fakad ebből

az igazságból. Mi a jó Istenhez a bizalom, a teljes biztonság nyelvén közeledhetünk. A mi imádságainkat a teljes közvetlenség jellemezheti, amelyet legszebben az Úr Jézus szavai fejeznek ki: „Ti azért így imádkozzatok: Miatyánk ki vagy a mennyekben!" (Mt. 6, 9.) Nincsen semmi sem lesujtóbb, mint amikor az Istent tőlünk távolálló, hatalmas, félelmes Úrnak tartjuk. *Nincsen bénítóbb valami, mint a szolgalelkűség! Teszem,* mert különben levon a béremből, elbocsát. Kitolok vele, becsapom, megcsalom, ahol csak tudom! Csak soha ne nézzen utánam, mert ez komoly munkát, robotot jelent! Ez a szolgaság lelke! A megszentelő kegyelem birtokában lévő lélek hangja más. Áteli, ápolja magában a gondolatot, hogy az Isten valóságos jóakaró atyja, ezért vágyódik utána. Ahol csak lehet felkeresi. Bizalommal elbeszélget vele. A boldogság érzetével teljesíti akaratát. Tudja, hogy az ő jó mennyei Atyja mindent javára fordít, mindent szeretetből kér, mindent viszonoz!

Erre a szeretetre és még ennél is melegebb bizalomra hangol maga az Úr következő szavaival: Vajjon elfeledkezhetik-e az asszony magzatáról, hogy ne könyörüljön az ő méhe fián? És hogyha elfeledkezhetnék is, *én még sem feledkezem meg rólad!*" (Zs. 49, 15.) Sőt azt kell állítanunk, hogy a jó Isten mikor még meg sem születtünk, máris látta lelkünkön az istenfiúság zálogát, a megszentelő malasztot, amelyet egyszülött Fia vére által nyujt nekünk. „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen!" (Ján. 3, 16.) Végtelen szeretet ez az Isten részéről! Megérdemli, hogy egész lelkünk szeretetét kapja cserébe!

Viszont az istenfiúság kegyelme nemcsak az Atya szeretetének a jele, hanem a Fiúé, az Úr Jézus Krisztusé is! Hiszen ő szállt le a földre, ő szenvedett és halt meg értünk. A legszívbemarkolóbb elevenséggel ismét szent Pál irja ezt le nekünk: „Krisztus megváltott minket a törvény átkától, átokká lévén érettünk!" (Gal. 3, 13.) Ebben az önzetlen önfeláldozásban, a büntetés elvállalásában célja a mi megszabadításunk: *„Önmagát adta érettünk, hogy kiragadjon minket a* jelen gonosz világból!" (Gal. 1, 4.) Mindevvel azt akarta, — és ez az istenfiúság másik vigasztaló mélysége — hogy „Ő elsőszülött legyen a sok testvér között." (Róm. 8, 29.)

A Szentírás tehát kimondja azt a nagy gondolatot is, hogy mi nemcsak Isten fiai, hanem az Úr Jézusnak testvérei vagyunk. Igazi testvérek, ugyanavval az isteni természettel, úgy, hogy Jézus Krisztus az elsőszülött a sok testvér között, akik mi vagyunk!

Kis szent Teréz egyik bájos kijelentésével ennek a krisztustestvériségnek közvetlenségét érzékelteti: „Egy idő óta felajánlottam magam a kisded Jézusnak és *kérve kértem, fogadjon el játékszerének . . . Legyek* én az ő olcsó kis labdája, amelyet üthet, lábbal lökhet, átlyuggathat, sutba dobhat, — ha úgy tetszik neki: Szivére is szoríthat!" (Önéletr. 91. o.)

A krisztustestvériség átélése a szentterézi közvetlenség *mellett lehetővé teszi azt is, hogy mi Krisztus* nagy ügyeit jobban megértsük, szívünkön hordozzuk! Minden vonatkozásban, eucharisztikus magányában, a lelkek iránti nagy szomjúhozásában is. Ha jobban megértjük, jobban hajlunk vágyainak teljesítésére a komoly, bensőséges engesztelésre, apostolkodásra . . . A testvériség találékony! A testvéri szeretet megérzi a szenvedéseket és segít . . .

De a mai kor nagy Krisztus-üldözésében is megértőbb a testvéri szív! Ha az istentelenek fanatikus tábora pokoli dühvel támadja Krisztust, nekünk, Krisztus testvéreinek, a legvégsőkig kell mennünk, hogy az „Elsőszülöttet" mindenáron megvédjük! Ki álljon melléje, ha ezt még testvérei sem teszik meg?! Valóban, mennyien követték *már a vértanúhalálba is! A mi utunk* szintén ez: Őt a kis és nagy harcok útjain örömmel, odaadóan, kéz a kézben . . . követni!

Ha ezekkel a mélységekkel kissé behatóbban foglalkozunk, ha hosszabban el elmélkedünk fölöttük és éljük is az istenfiúság, krisztustestvériség közvetlen, bizalmas életét, sokszor úgy tűnik fel, hogy a lelkünk muzsikál... A katolikus tan eszményi magaslatain a hittitkok szépsége, a csodálat és a szeretet *harmóniáját csalja elő* szívünkből . . . De hogy ezt elérjük, meg kell állnunk és *amint a méhecske* teszi, ki kell szívnunk ezeknek a gondolatoknak mélyéből egyenként a vigasztaló mozzanatokat: Én a mindenható Istennek a fia . . . Az édes Jézusnak valóságos testvére . . . vagyok! Ha fölületesen átsiklunk ezeken a gondolatokon, az eredmény is elsiklik mellettünk! Ha a hit bizonyosságával törhetetlen meggyőződésünkké edzzük, rengeteg lelkiöröm forrása lesz!

Miénk a mennyország!

Amikor Szent Pál erről az istenfiúságról ír Titusnak, többek között ezeket is *mondja*: „*Mikor Üdvözítő* Istenünk jósága és emberszeretete megjelent, megmentett *minket* . . . a Szentlélek eszközölte újjászületés... által, hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örököseivé legyünk az örök életnek!" (Tit. 3, 6—8.) A rómaiakhoz irt levelében az itt található kettős gondolatot még erősebben kidomboritja, amikor így ír: Istennek a fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösök is: Istennek örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei, ha tudniillik vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk!" (Róm. 6, 16—18.) Az első következményre rámutat Aranyszájú szent János, Szent Ágoston is: „Sokan azt vélik ugyan, hogy a megszentelő malaszt csak a bűnök megbocsátásában áll, *mi* pedig számtalan hatását ismerjük. A csecsemőt azért *kereszteljük meg, hogy a szentséget, az igazságot,* Krisztus testvériségét, az örökséget elnyerjék!" (Ex hom. ad neoph.)

Az istenfiúsággal tehát szorosan összefügg az örökség kérdése is. Azáltal, hogy a megszentelő kegyelem az isteni természetet közli velünk, Isten fogadott fiává, Krisztus testvérévé tesz és jogot ad az örökségre is. Amint az örökbefogadott fiú jogszerint is örökös, éppúgy mi is jogszerint tarthatunk igényt a mennyei boldogságra. Igaz ugyan, hogy ez a jog az Isten végtelen bőkezűségéből fakad, de mégis tény: azzal, hogy Isten fiai vagyunk, szükségképen részesednünk kell az örökségben, a mennyei örök boldogságban is!

Ez az egyik oka annak, amiért Szent Pál örök üdvösségünket mintegy befejezett ténynek tekinti: „Benne részesei is lettünk az örökségnek . . . Megkaptátok őbenne az ígéret Szentlelkének a pecsétjét, aki foglaló örökségünkre, hogy az Isten szerzeményét magához váltsa!" (Efez. 1, 11—17.) Más szóval, nincs mit aggódnunk. Az istenfiúság, a krisztustestvériség garancia arra, hogy miénk a mennyország. Milyen vigasz ez számunkra! Mennyire kell, hogy ez a tudat áthasson: a mennyország már az enyém!

Csak egy föltétel van: „Ha tudniillik vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk!" Ez jogos is! A megszentelő kegyelem természetéből önként következik. Már a bün kerülése is önlegyőzéssel jár,

néha kimondhatatlanul nehéz, hosszú ideig tartó küzdelmet jelent. Ez még csak a megszentelő kegyelem megőrzésével járó szenvedés! Az istenfiúságból fakadó kötelesség, az áthasonulás Krisztushoz addig, ameddig ugyanazt az érzést nem érezzük magunkban, amely Krisztusban is megvolt, szintén sok-sok önfegyelmezést, szenvedést jelent! Aki átértette, mit jelent az isteni természetben való részesedés, aki elsüllyesztette lelkébe a fizikai és erkölcsi szentségnek a fogalmát, aki az istenfiúsággal, krisztustestvériséggel járó, cselekedetekben megnyilatkozó lelki arisztokráciát megsejtette, az nem csodálkozik a kijelentésen: „Ha tudniillik vele együtt szenvedünk!"

A műveletlen, szegény ember részére fölösleges, kényelmetlen, kibírhatatlan a tányér, a kés és a villa, amikor két kézzel áldotta meg az Isten! Csak a lelkileg szegények nem értik meg a Krisztussal való szenvedés gondolatát akkor, amikor érzéki örömöket élvezhetnének. A megszentelő malaszt fenséges légköréből tekintve olyan világos ez az igazság, amilyen bámulatosan egyszerű a szövegezése: Vele együtt meg is dicsőülünk, ha tudniillik „vele együtt szenvedünk"! Vegyük azonban figyelembe a következő sorokat is, amely sorok nagyon szorosan idetartoznak: „Azt tartom ugyanis, hogy amiket most szenvedünk, nem mérhetők össze a jövendő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk!" (Róm. 8, 18.)

Mikor Szent János evangéliumának nagyszerű bevezetésében az Úr Jézusnak a világrajöveteléről szól, kijelenti: „Mindazoknak pedig, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten gyermekeivé legyenek!" (Ján. 1, 12.) Ez azt jelenti, hogy az istenfiúság megszerzése, az Isten gyermekévé fogadás, a bizalmas közelség kiépítése az én kezemben van! Tőlem függ, akarok-e a Fölségesnek fia, az Úr Jézus testvére lenni és vele részesedni az örökségben! Rá kell eszmélnem, hogy egyedül rajtam múlik ennek a nagy kitüntetésnek az elnyerése. Milyen tudatossá kell tennem: hatalmat adott, hogy Isten gyermekévé legyek! És ha fölhasználtuk ezt a hatalmat és éljük — és csakis akkor, ha éljük — az istenfiúság életét, teljesedik rajtunk is Szent Pál szava: „Maga a Lélek tesz lelkünkkel együtt bizonyságot, hogy az Istennek a fiai vagyunk!" (Róm. 8, 16.) A léleknek erre a tanúbizonyságára törekednünk kell, mert csak akkor fogjuk fel teljes egészében, mit is jelent az istenfiúság, a krisztustestvériség! Ez pedig akkor lép fel, amikor sok ima, elmélkedés, Jézus szerinti élet után megszületik bennünk az a fönséges érzés, amely a közvetlen szeretet hangjával, nem sejtett vigaszával fűz a jó Istenhez, a mi mennyei Atyánkhoz és a mi testvérünkhöz, az Úr Jézus Krisztushoz!

Rokonszenv és ellenszenv

Lélektani sajátságok.

A rokonszenv és ellenszenv ösztönösen vonzó és taszító érzelemerő az emberi szívben. Embertársainkkal való viselkedésünknek és eljárásunknak sok esetben öntudatlan rúgója. Többnyire az első benyomás szülötte.

Még messze vagyunk a szeretet fellángolásától, és vonzalmunk talán sohasem fog kifejezett szeretetté fejlődni, a rokonszenv mágnese azonban már dolgozik bennünk, irányítja szavunkat, eljárásunkat; alig észrevehetően, színtelenül, mégis erősen és szívósan. Önfegyelmezettségünk vagy kegyelmi életünk következtében ellenszenvünk talán nem fog haraggá fokozódni, gyűlöletté és útálattá görcsösödni, de azért fogva tart, inspirál és hatása alól csak külön erőfeszítéssel tudjuk magunkat kivonni.

Szívünk természetéből folyik az a szinte mágneses vonzalom, amely önkénytelenül fordul minden olyan jelenség felé, ami kellemes, szép, érdekes, hízelgő, puha, kedves . . . Vonz a csinos könyv, a fülbemászó dal, szép bútor, divatos ruha . . . És vonz a csacsogó gyermek, jó barát, ezüsthajú pátriárka . . . Rokonszenves vonzalomról cs akakkor beszélünk, ha az személyre irányul.

Az ellenszenves elfordulás is természetünkben gyökeredzik. Ellenszenves irtózás tölt el minden testi-lelki kellemetlenséggel, fájdalommal szemben. Riadt ellenszenvvel kerüljük azt, ami áldozatba kerül; hacsak nagyobb jó nem ellensúlyozza, de ilyenkor is erőt kell venni magunkon. Ugyanez áll a vitatkozásra, a véleménykülönbségre, ha az saját gondolatainkat, felfogásunkat ingatja meg. Ellenszenv vibrál minden olyan jelenséggel szemben, amely eltér, elüt tőlünk, gondolkodásmódunktól, kedvteléseinktől, hangulatunktól, szokásainktól. Az ellenszenv aztán könnyen arra a személyre irányul, tapad, akivel — ha csupán látszólag is — valamiképp összefügg az ellenszenvet felkeltő helyzet, tárgy, hír stb. Ellenszenvvel válaszolunk, ha törekvéseinket gátolják . . .

Jelentéktelen ajándék, pár dicsérő, elismerő szó, gyakran kedves mosoly, még gyakrabban csupán a szép, kellemes vonások, hízelgő hang, tapasztalt jóság, imponáló tudás vagy üde ártatlanság, finom modor vagy kedves szerénység, őszinteség stb. . . . egyszóval kevés elég ahhoz, hogy a szimpátia kivirágozzék bennünk és vonzalommal teljünk el bizonyos személyek iránt.

Az antipátia sem várat sokáig magára. Csak rossz hangulatban történjen a bemutatkozás, és új ismerősünk iránt el nem palástolható idegenkedést tanúsítunk. Igazán menthetően, feledékenységből valaki hibát követ el velünk szemben és a megbocsátást az ellenszenv késlelteti. Könnyen ellenszenvet ébreszt a csúnya arc, ügyetlenség, beteges véznaság . . . Nagyban függ ellenszenvünk a valóságos vagy képzelt hiányoktól, főleg tudásban, ha azokat másokban felfedezzük. Máskor meg elég az

egyszerű származás, kihívó viselkedés, a mi részünkről: titkos irígység, féltékenység, vagy bizonyos fokú üldözési mánia . . . A kevély természet szinte automatikusan ellenszenvvel reagál, ha véleményével, elképzelt világával szemben ellenkező megnyilvánulást tapasztal. Megszokott foglalkozásunknak, hivatásunknak is megvan a maga rokonszenv- és ellenszenv témája.

Megnyilvánulásuk nagyban függ a jellembeli adottságoktól. A rokonszenv általában szelíd örömmel tölt el. Ez a két pozitív irányú érzelem: az örömtől felerősített rokonszenves vonzódás, az öröm érzelmének hatásait intenzívebben eredményezi. Így például érdeklődést kelt a személy iránt, közelségét igyekszik állandósítani, szelíddé, barátságossá lágyít az illetővel szemben, elnézésre késztet, ami igazságtalan részrehajlásig fokozódhat. A rokonszenves személy értékeivel szemben a vonzalom hatására fogékonyabbak vagyunk, hamarabb fedezzük fel azokat, szívesebben elismerjük és dícsérjük. A rokonszenv el is vakíthat, túlzásokra ragadhat, a kelleténél is több nagyrabecsüléssel tölt el. Mindent jóra magyaráz. A rokonszenv megvilágításában a hibák összezsugorodnak, sőt el is tűnnek szemünkben. De a nyugtalansággal kevert érzékiség is hamar szerephez jut. Jelei az érzékiséggel keveredett rokonszenvnek: testi jelenlét utáni vágy, a közelség jóleső érzése, keresése, közellét esetén a szemek játéka, csillogása, nevetési, mosoly-inger, elpirulás, vágy az odasimulás, megérintés után, szavakban puhaság, gyöngédség, kötődés, az illető heves védelmezése . . .

Ellentétes megnyilvánulása van az ellenszenvnek. Mivel a szomorúság egyesíti vele taszító erejét, a negatívumok, a fogyatékosságok iránt túlérzékenységre hangol. A hibák felfedezésére külön szemüveggel látja el az embert. Ért ahhoz, hogyan kell a szúnyogot elefánttá nagyítani. Az ellenszenv panaszt fakaszt, haragra ingerel, levertséget, szomorú csüggedést indukál. Megindítja azt a törekvést, hogy még gondolatainkat is eltereljük az antipatikus személyről. Annál inkább izgat arra, hogy még tekintetünkkel is kerüljük. Másrészt mégis folytonos rágódásra, helytelenítésre, kritizálásra hajlít. Az ellőkés, elfutás, magunkról lerázás mozdulataira is ragadhat. És ha gyűlölettel keveredik, szívesen késztet a hibák kiteregetésére, gúnyolására . . . Az örömre való hajlandóságot, a csodálat iránti fogékonyságot csak fékezni képes. Az illető személy értékei számára nem léteznek. Sajátos értéklési rendszert épít ki a megítélésben.

A szimpátia és antipátia irányát, konkrét fellépését az egyéni, erősen szubjektív ízlés szabja meg. Az ember vonzódik a hasonló felfogásúakhoz. A hasonszőrűeknek örül. Érzelmi diszpozíciók, műveltségi nívó, akarati és erkölcsi irány, lelki finomság vagy eldurvulás összecsengéséből rokonszenv fejlődik ki, míg ugyanezek diszharmóniája ellenszenvvel tölt el. Más ember imponál a züllött embernek, más rokonszenves a nemes jellem előtt.

Egészséges gondolkozású, még érintetlen kedélyvilággal megáldott embereknél — bizonyos határok között — előnyt, hasznot jelent ennek az érzelemnek öntudatlan jelentkezése. A kis gyermek önkénytelenül búvik a kétes jellemű, sötét szándékú ember elől, vonzódik a jó emberekhez. Az édesanyáknak, de egyáltalában a nőknek is, sokszor segítségükre siet ez a kétirányú érzelem-erőpár, a rokonszenv és az ellenszenv.

Ártalmassá akkor válik, ha szubjektivitásunkból kilépni nem tudunk és így irányító szerephez jut. Vagy amikor nyugtalansággal párosul, a részrehajlás, igazságtalanság, elfogultság béklyóiba ver, az értékek meghamisítására ragad.

A lelkiéletben

problémát jelent. Kell, hogy problémává legyen számunkra, mihelyt befolyását felfedezzük. Lehetetlen ugyanis antipátiát vagy szimpátiát ápolnunk szívünkben és ugyanakkor előhaladást — csak remélni is. A probléma megoldásához figyelemmel kell lenni az ellenszenv és rokonszenv lélektanára. De még inkább a kegyelem működésére, stílusára.

Amennyiben ferdülés, rendetlenség, romboló hatás rejlik rokon- vagy ellenszenvünkben, kegyelmi növekedésünk nem tűrheti meg azokat a szívben. Kiveti magából. És viszont: a lázadó emberi természet sem tűri a kegyelem indításait. Hallatlanra veszi, érzéketlenséget tanúsít, vagy ellenszegül. A rokon- és ellenszenv ferdüléseinek el kell sorvadniok a kegyelemmel összekapcsolódott aszkétikus tevékenységünk nyomására, vagy ha az nem történik, akkor kegyelmi életünk félbemarad, összezsugorodik. Ez akkor is bekövetkezik, ha nem fedezzük fel, melyik az a merőben természetes ragaszkodás, rendetlen idegenkedés és ellenségeskedés, amely a kegyelem áramlását gátolja. Amíg ugyanis nem szúr szemet egy rendetlen vonzalom, addig vagy gyávaság, vagy hanyagság forog fenn a mi részünkről. Rendes ütemű lelkiéletben azonban előbb-utóbb sor kerül még a legfinomabb hibákra is!

Lelki előhaladásunkat

a rokonszenv éppúgy szolgálhatja, mint az ellenszenv. A vonzódás lelkiesebb és természetfelettibb ívelésű társakhoz, — főleg lelkiéletünk kezdetén, a kiforratlanság állapotában — a kegyelemnek segítőtársa lehet. (Bár a lelkileg már befejezett Berchmans szent János is tartott fenn meghitt, benső baráti viszonyt rendtársával, a magyar Rátkaival. Mély barátság fejlődött ki Szalézi szent Ferenc és Chantal szent Franciska között.) Az érzékiség veszélye természetesen nincs kizárva. Vagy egészen közelről fenyeget, vagy távolról kerülget.

Lelkiismeretünk éber őrködésére és nagy óvatosságra mindig szükségünk van. Az *imádság*, az állandó önellenőrzés megóv az esetleges önámításoktól, ha pl. az érzékiség ébredését még igen távolinak, jelentéktelennek akarná a romlott természet feltüntetni. Hogy minél tisztább és gyümölcsözőbb legyen az a rokonszenv, azonnal fel kell figyelnem és akcióba kell lépnem a nyugtalanság, a

szomorú vágyódás legelső jelentkezésénél. Az érzékies vonzalom tüneteinek felbukkanásakor az imádkozáson kívül, amelyet csak amolyan lelkiismeretnyugtatgatásként is használhatok, erőteljesebb eszközöket kell megragadnom. Ilyen és hasonló *igazságokkal* kell magam felráznom: Ha engedek az érzékies rokonszenvnek, a legaljasabb ösztönök tárgya leszek s talán ő is. Krisztus szeretetéből elvonom őt. Magamat is. A botrányt sem kerülhetjük el. És a rombolást sem mások lelkében, akiknek tudomására jut. Apostoli munkám nagy hátrányokat szenved. Befolyásolhatóság, erélytelenség rabja leszek stb. Aztán, ha lehetséges: feltűnés nélkül kerülöm az illetőt.

Az idegenkedés könnyelmű, lanyha emberekkel szemben csak hasznára van lelkünknek. Kivon ernyesztő befolyásuk alól, vagy ellensúlyozza az elkerülhetetlen érintkezés veszélyeit. Ha többre késztetne, már gyanús.

Amint a kegyelem felhasználja vonzódásunkat buzgóbb társainkhoz, éppúgy az idegenkedést is szolgálatába állítja. Jó szellemű társaink buzdítólag, irányítólag hatnak ránk. Példájuk megerősít. Szavuk világosságot gyujthat. Kevésbbé épületes emberek kiszáríthatnák lelkiéletünket. Példájuk, tetszetős jelszavuk a lelkiélet elején megtéveszthetnek, rombolólag hathatnak.

De ez az idegenkedés sem ment a *veszélytől.* Lenézés keveredhetik bele. Szeretetlenül és lelkünk nem kis kára nélkül könnyen lebecsüljük, megvetjük kevésbbé buzgó vagy csak látszólag felszínes, valójában pedig erősen küszködő, komoly lelkiéletet élő embertestvéreinket.

A lebecsülés gőgös, farizeusi elzárkózássá dagadhat. Kasztrendszerre vagy klikkek alakítására csábíthat.

Kóros tünetek.

A rendetlen szimpátiának és antipátiának már természetünknél fogva annyira ki vagyunk téve, hogy a javulás és haladás ebben a pontban csak komoly lelki munkálat, hosszú harc eredménye. Az eszközök a szokottak. Egyre mélyebben kell nézni szívünkbe és felkutatni a vonzalmak legfínomabb megnyilvánulását. Aztán irgalmatlanul kiirtani . . .

Sajnos nem mindenki, aki lelkiéletre szánta magát, mutat épp ebben a pontban előhaladást. Lelkünk egészen belegabalyodik a vonzalmak és ellenszenvek szálaiba. Ott aztán fogva is marad. Az érzékiségből sarjadó súlyosabb természetű szimpátiát még csak távoltartják maguktól. De az ellenszenvnek szinte az elkendőzött gyülöletig emelkedő fokain minden lelkiismeretfurdalás nélkül skáláznak. Vagy ami ritkább: az ellenszenv kilengéseitől óvakodnak, de az Istennel való egyre mélyülő egyesülésüket rendetlen vonzalmak ápolásával mesterségesen akadályozzák. A kegyelem fejlesztő ereje mindkét típusnál meg van kötve. Mindkét jelenség az elakadt kegyelmi élet kísérője.

A szimpátiákban és antipátiákban elakadt lelkiélet természetesen mindenkinek szemet szúr, csak az illetőnek nem. A vonzalmakban éldelgő önszeretet keres és talál igazolást. Hamar kész a jelmez, az álarc. Nem ritka az a naív fogás, hogy nagyobb lelki haszonra hivatkozva, csupán egy-két választottal barátkozik és a többi lelki proletártól elzárkózik. Önmagunk megtévesztése nem is olyan nehéz, mert ami tetszik, azt szívesen követjük; amit akarunk, azt szívesen elhisszük. Igy aztán az sem kerül fáradságba, hogy a kegyelem figyelmeztető indításai iránt érzéketlenné váljunk. A rendetlen vonzalmak és idegenkedések szabad működési teret kapnak. A kicsinyes és szük lelket kielégítő álokok maradék nélkül igazolják, miért fordul el az egyik embertől, miért adja át magát a csodálatnak mások iránt. Talán saját szánkból is hallhatunk ilyen, vagy hasonló kifejezést: „Lehetetlen egy alak, a mellett kiállhatatlan a végletekig. Igazán megérdemli, hogy agyoncsépeljék, de inkább nem törödöm vele, hadd térjen észhez! . . ." Elég jól hangzik, hisz a javítás szándéka is szerepel, de hogy mennyire felel meg a valóságnak, az más kérdés. Nagyon valószínű, hogy túlérzékenység, féltékenység, irígység és semmiesetre sem a jó angyal adta ajkunkra a kijelentést, ültette szívünkbe az elfordulást. Máskor: „Micsoda ostoba, korlátolt egy lény, s még makacs, önfejü is. Még a szomszédságát is kerülöm . . ." A valóságban szükszívüségünk, szüklátókörünk zárkózik el makacsul minden más vélemény elől és ellenszenvvel vág vissza minden gyanútlan szóra, megjegyzésre. Majd meg ellenszenvessé válik az olyan ember, akinek buzgósága örök szemrehányás. Ellenszenvünk alátámasztásához nem kell egyéb, mint az, hogy az illető szálka-hibáit felsorakoztatjuk és figyelmünket teljesen hibáinak szenteljük. Nem csoda, hogy ezek után a helyzet elmérgesedik.

Ugyanakkor a rokonszenv nagylelkü rohamain éldelgünk, ha nagyvonalú, imponáló emberrel kerülünk össze, aki mellett nagyon kicsik vagyunk és nagyon szerények. Rokonszenvvel hódolunk meg az egy-húron-pendülők előtt. A hízelgő vagy politikus személy teljes bizalmunkat élvezi. Légynek sem ártó, szerencsés természetüeket pedig így állítunk a világ elé: „Még mondja valaki, hogy én vagyok az összeférhetetlen és hogy bennem a hiba, lám ezzel is mily jóba vagyok." De csak addig, amíg nem sértik köreinket, amíg alkalmazkodnak elgondolásainkhoz és teljesítik kívánságainkat.

Rendesen úgy igazoljuk ellenszenvünket, hogy az érzelem vakító fénycsóváját mások botlásaira irányítjuk. Miközben sokkal nagyobb értékeit, erényeit sürü sötétségben hagyjuk. És nem kapunk észbe, — lélektanilag és kegyelmi szempontból nagyon is érthetően — hogy mások hibájában tulajdonképen saját hibánkat ítéljük el.

Ha mások korlátoltsága miatt bosszankodom, ez azért olyan könnyü, mert magam is egyoldalú vagyok, különben nem bosszankodnék. Ha ügyetlenségük bánt, vajjon nem azokat az ügyetlenségeket ostromlom bennük, amelyeket magamban oly meg-

hatóan, és gyöngéden kimentek. Ha a tapintatlan és nehéz természetüeket nem bírom ki, vajjon nem az én gyönge lábon álló, vézna lelkiéletem az oka, hogy rideg, szeretetlen, sokszor kíméletlen vagyok velük. Az én tapintatlanságaimról, hibáimról mennyit tudna mondani mások hallgató ajka. Amit önmagunknak nem merünk, nem akarunk bevallani, azt fékezetlenül támadjuk másokban.

Az önigazolásoknak, válogatott jelmezeknek száma, amelyben rokon- és ellenszenvünk fellép, légió. És mind arra szolgál, hogy valósággal úszunk a sok hibában, bocsánatos botlásokban, amelyre a fékezetlen ellenszenv ragad.

A gyógyulás útján.

Imádságommal kitartóan kérem a kegyelmet, hogy lássak. Legalább, amikor már lohadt a vonzalom lángolása. Nagyon nehéz belátni és rágalomnak minősítenénk minden elfogulatlan, objektív figyelmeztetést, ha kedvenc-tartástól vagy szeretetlen ellenségeskedésektől óvna valaki. Ilyenkor igazán csak a buzgó imádság segít a tisztánlátás kegyelméhez. Alázatos erőkéréshez kell folyamodnom, mihelyt tapasztalom, hogy az ellenszenv elfordítani igyekszik szememet a kiállhatatlan személyről, vagy amikor azon kapom rajta magam, hogy a rokonszenv mesterkedik bennem: egy-két alattvaló, növendék felé irányítja érdeklődésemet és a többit elhanyagolom, legalább is a szigorú kötelességre hivatkozom s szorítkozom. Imával kell visszakényszerítenem magam abba a társaságba, amelyet az ellenszenves személy jelenléte miatt kerültem el. Az Úr Szívének szeretetébe kell kapaszkodnom, amikor alig találom a szavakat, a témát a nagy idegenkedés miatt. Imával erősítem lelkem, hogy annál kedvesebb, gyöngédebb legyek, annál szeretetteljesebben társalogjak vele — Krisztusért.

A vonzalmaknak és ellenszenvnek kitett szívem *kiismerése*, továbbá az állandóan és finoman reagáló *éberség* szintén a gyógymódhoz tartozik. De *bátorságra* is szükségem van, hogy beismerjem pl. most az áskálódásra, most pedig az illető érdemének kisebbítésére és hibájának dobraverésére ragadott a rendetlen érzelem.

Akár átmeneti, pillanatnyi a rokonszenv, amelyről tudom, hogy holnap már elenyészik, akár tartós, makacs, idült az ellenszenv, amely régi rossz pajtásom: a *gyakorlati igazságok* és motívumok megfontolását is fel kell használnom, hogy minél hamarabb felgyógyuljak. Így például egymásmellé állítom társam hibájának jelentéktelenségét, amely vesszőparipája ellenszenvemnek, aztán nagy, természetfeletti és természetes értékeit: istengyermekségét, amelyet talán magamban is alig értékelek, letagadott erényeit, apostoli eredményeit, lelke mélyén végbemenő komoly törekvését, az Úr Jézus Szívéből reá áradó szeretetet, kegyelmeket; támogatom a saját fogyatkozásaim, botlásaim tömegével és alázatos megfontolásával. Élénken elgondolom, velem is ugyanúgy ellenszenveznek mások. Még hozzá éppoly igaztalanul, mint én másokkal. És én mily érzékenységgel fogadom, mennyire fáj, lever, kínoz, ha mások ellenszenvét megnyilvánulni látom, hallom. Éppúgy fáj az illetőnek az én szívtelen idegenkedésem, antipátiám, támadó viselkedésem. Kalapáljam meggyőződésemmé, hogy valahányszor mozgolódik vagy kitör az ellenszenv: bennem a hiba! Miért vagyok annyira vak, ítéletemben annyira öntelt, hogy ellenszenvtől diktált megállapításaimat egész igazságoknak, teljes valóságoknak veszem? Miért táplálom szinte kedvteléssel és kielégüléssel ellenszenves érzelmeimet? Miért vagyok annyira fegyelmetlen, tapintatlan, hogy másokat szeretetlenségbe kergetek? És a végén még nekem áll feljebb?!

Nagy megértés, Isten szeretetében kitágított szív, mély, alázatos önismeret, mind-mind a rendetlen vonzalmak és rejtett ellenségeskedések gyógyító orvossága.

Gyökeres munkát azonban akkor végzek igazán, ha Jézus Szívéből élő természetfeletti embertestvérszeretettel éppen a legellenszenvesebbekkel gyakorlom a legáldozatosabb szeretetszolgálatokat Kis szent Terézt követve, a legkiállhatatlanabbakkal leszek a leggyöngédebb, legfigyelmesebb és alázatosan türelmes — Krisztusért!

G. L. S. J.

Isteni értékelés

A falujában sem igen ismerték a kis varrónőt, de Isten előtt nagy volt ő. — Miért? — Semmi különöset nem tett, amiért a világ megtapsolhatná . . .

Reggel felébredve azt mondta: — „Istenem, egész napom a Tied, ha örömet, ha szenvedést hoz, elfogadom, mert szeretlek!"

Szorgalmasan hozzáfogott fárasztó, egyhangú munkájához s közben vidám szívvel így fohászkodott: „Te rendelted így, Istenem, engedelmeskedem, mert szeretlek."

Koldussal találkozott, pár fillért adott neki e gondolattal: — „Neked adom, Istenem, tudom, hogy ez a Te kezed."

Szívességre kérték. Sok dolga volt, de szó nélkül teljesítette: — „Mintha Te kérnéd, Istenem!"

Megrágalmazták szegényt. Feszületét megcsókolva így szólt csendesen: — „Mint Téged, Istenem!"

Mikor este álomra hajtotta fejét, felsóhajtott: — „Bocsáss meg, Istenem, ma nem tudtalak eléggé szeretni, holnap sokkal jobban igyekszem kedvedben járni!"

•

Mik vagytok ti, modern, kifestett divatcsodák, költők, művészek, tudósok e kis varrónőhöz képest?

Zaj . . . mely megmozgatja a levegőt s elmúlik. Füst . . . mely elhomályosítja a légkört és szétfoszlik. Fény . . . mely elvakítja a szemet és eltűnik . . . Míg a szeretet egyes cselekedetét a jó Isten mind összegyűjti, megőrzi s ez a kis varrónő mind viszontlátja majd őket odafönn örömmé, békévé, boldogsággá változva.

S mi akarsz lenni te: zajjal, füsttel, fénnyel fellobbanó rakéta, mely a semmibe vész — vagy kis napsugár, melyet Isten keze fog fel s tart örökre?



Aranyrózsa, melyet XVI. Gergely pápa Velencének ajándékozott.

Irodalom

Csávossy S. J.: **Az újjászületés szentsége.** Budapest, 1937. Korda kiadása, 75 oldal. Ára 80 fillér.

A köztudat úgy tartja, hogy a keresztséget az aszkétikus irodalomban elhanyagolják. Annyi igaz, hogy különálló könyv eddig nem jelent meg róla. Liturgikus és aszkétikus vonatkozásban Kühár Flóris O. S. B.: „Az örök élet forrásai a hét szentségben" című művében foglal-

Az aranyrózsa kitüntetése

A mindent kritizáló egyéniségek ajkáról meglehetősen sokszor hallja az ember a helytelenítést, hogy mirevaló az Egyházban az a sok cím, kitüntetés, rendjel, fényes díszruha? Aztán az apostolok saruit, szegényes köpönyegét és görcsös, útszéli fáról tört pásztorbotját is emlegetni szokták ilyenkor.

Milyen oktondiak ezek! Olyanok, akik egyáltalában nem ismerik az emberi természetet és nem akarnak számolni, hogy ennek a természetnek adottságait a Teremtő tervezte ki. Ő hozta létre és Ő állította be az élet folyásába. Ha ezek a kitüntetések, elismerések megfelelnek ennek az emberi természetnek, sőt követelményeit elégítik ki, akkor csendesüljön el a kritika és helytelenítés.

Hisszük, hogy az igazságra tapintunk rá, amikor állítjuk, hogy akik ilyen éles szóval követelik az elismerés és rendjel, a kitüntető díszruha kiküszöbölését, *nem az egyszerűség jelében és nevében szólnak.* Épp ellenkezőleg! A gög és fölényesség kiált belőlük, amely a maguk dísztelenségét akarja kiemelni és elismerésre méltónak odaállítani. Valahogyan reájuk illik Plátónak, a híres bölcsnek és az egykori stoikusnak históriája.

Plátóról írják, hogy szerette a szépet. Lakásának padlóját finom mozaikokkal rakatta ki, belső szobáit pedig drága, Keletről hozatott szőnyegekkel teríttette be.

Egyszer valami ügyben a stoikus bölcselő-iskolának egyik híve jött el hozzá. Az igénytelenséget, lemondást hirdette ez elvéül.

Esős volt kint az idő, a stoikus szakadozott szandálja sokat szívott fel az út sáros levéből. Belépve Plátó hajlékába, megakadt szeme a finomművű mozaikon, de méginkább a drága, süppedő keleti szőnyegeken. Kéjes gyönyörűséggel taposva mocskolta be a szőnyegeket sáros szandáljával, és közben gyönyörködve nézte Plátó dühét, akinek észrevehetően nem tetszett, hogy kedvenc jószágaival így bánik valaki.

— Lábbal taposom és sárral tiprom Plátó gőgjét — mondta belső elégtétel érzetével a stoikus.

Plátó erőt vett felindulásán és tisztalelkű bölcshöz méltóan válaszolt neki:

— *Még nagyobb gőggel!*

Plátó büszke volt a szőnyegeire, de úgy látta, hogy a stoikus még büszkébb, sőt *a gőgig büszke a saját nincsetlenségére.*

*

Az Egyház kormányzata nem téveszti el szem elől a tényt, hogy *emberekkel* van dolga. Kötelességének bölcs teljesítése megköveteli tehát, hogy *az emberi természettel*

számoljon. Ne bántsa, és hagyja meg azokat a tulajdonságokat, amelyek *nem rosszak*, amelyek megmaradtak az Isten teremtésének veteményes kertjéből, és nem az áteredő bűn vetette bele őket gaznak és konkolynak.

Ilyen istenadta tulajdonsága az emberi természetnek, hogy szereti, ha nemes törekvéseit észreveszik, sikeres munkáját elismerik és megbecsülik.

Olyan az elismerés számára, mint az öntözés a növénynek. Jobban nő utána. Így az elismerés és kitüntetés nyomán is buzdítást kap az emberi természet, még magasabb tökéletességre, kiválóbb munkára, hősiesebb teljesítményekre készteti ez.

Ebben az értelemben használja az Egyház kormányzata az egyházi kitüntetéseket, érdemrendeket és egyéb megkülönböztető elismeréseket.

Bizonyos, hogy ezek sorrendjében *fokozatosság* van. Vannak közöttük csillogóbbak, hogy úgy mondjuk, vaskosabbak, de vannak finomabbak, egészen a leheletszerűségig. Vannak, amelyek szembetűnők, mert az, akit kitüntettek vele, külsőleg és a nyilvánosságnak megmutatva is viselheti az elismerésnek e jelét. Ilyenek a díszjelvények és érdemrendek, a díszruhák. Mások csak a kitüntetett személynek szólnak és csak ő maga ismeri, élvezi és érzi ennek a kitüntetésnek létét. Ilyen például, ha valakit az uralkodó vagy a pápa sajátkezű aláírásával ellátott fényképével tüntet ki, ami a legmagasabb elismerések közé számít. Több ez, mint a rendjel, több mint cím, több, mint bármely insignium.

Még ennél is több, még ennél is finomabb és ritkább a pápai kitüntetések között: *az aranyrózsa.*

*

A virág, a gally ősidők óta a magas kitüntetések között szerepel. A régi görög olimpiászokon nem érmet, nem díszkardot, nem címet és nem díszruhát adtak a győzteseknek, hanem csak egy *babérkoszorút.* A római arénában *pálmaág* volt a része a diadalmas gladiátornak vagy más versenyzőnek. A lovagi korban *virágcsokrot* vagy tolldíszt adott a verseny úrnője a bajvívásban diadalmas vitéznek.

Valami kimondhatatlan finomság, leheletszerű különösség van abban, hogy *ilyesmit* nagy dicsőségnek, nagy kitüntetésnek fogad el az emberi közmegegyezés.

Magától értődő dolog, hogy idővel a hervadó virágot maradandóbb, értékállóbb valamivel helyettesítették, ami megtartotta ugyan a virágnak külső alakját, de anyagával kiválóbbá, értékesebbé tette ezt. Így került a versenynyertes költők, művészek fejére, asztalára az *ezüstből, aranyból* készült babérkoszorú.

Ez a gondolkodás alakította ki az aranyrózsát is.

*

Az aranyrózsa őstörténetére számos teória van. Közülük bajos eldönteni, melyik az igazi. Annyi bizonyos, hogy a pápák *hálájuk és elismerésük jeléül* adták ezt az aranyból készült virágot, és aki kapta, *többre becsülte minden érdemrendnél és minden kiváltságnál.*

Eleinte csak Róma helytartói kapták meg, de később kozott vele. P. Müller S. J. pedig a „Keresztség" című kisebb munkájában inkább morális szempontból dolgozta fel.

P. Csávossy S. J. egészen új utakon halad. Nem liturgikus, nem morális könyvet írt a keresztségről, hanem ennek a szentségnek még ki nem bányászott aszkétikus értékeit dolgozta felszínre. Az ember elé idézi e nagy esemény részleteit, melyekre nem is emlékezik. Megfogja a szívét és öntudatra ébreszti benne a méltóságot, amelyre a kereszténység emeli: az istenfiúság méltóságát.

Ezt a ritka érdekességű könyvet, amelyik könnyedén tárgyal ezekről az elvont dolgokról, lelkiolvasmányul nagyon ajánljuk előfizetőinknek.



Aranyrózsa, melyet XI. Pius pápa 1925-ben Erzsébet belga királynőnek küldött.

XI. Pius pápa körlevele a katolicizmus helyzetéről a német birodalomban. Bár feketevasárnapján kelt ez a körlevél, amelyet a pápa a németországi állapotokról kiadott, de világszerte mindinkább nagyobb és nagyobb hullámokat ver tartalma. Nem csupán a német birodalomnak az Egyház ellen folytatott konkrét üldözései fordítják reá a közérdeklődést, hanem elvi megállapításai. A pápa világosan szembehelyezi a német nemzetiszocializmus tévedéseivel a természetjog és a katolikus életfelfogás elveit. Ezek szerint bármily nagy érték is a faj, a nemzet és az állam, de mégsem szabad őket a természetfeletti értékek fölé helyezni. Nem szabad az embereket sem vérségük alapján úgy osztályozni, hogy egyeseket kizárnak természetadta jogaikból, sőt még a megélhetés lehetőségeit is elvonják tőlük.

Főkép fontos a pápa körlevelének az a része, amelyik élesen szembefordul az állam-mindenhatóság mindinkább propagált, de teljesen igaztalan elvével. Nemcsak olvasóink érdekét akarjuk szolgálni, hanem az elvek tisztázásához is hozzájárulunk, amikor Őszentségének e körlevelét teljesszövegű fordításában lapunk jelenlegi számához mellékeljük ingyen.



Aranyrózsa, melyet XI. Pius pápa 1923-ban Viktória spanyol anyakirálynénak adományozott.

másoknak is juttattak ilyet a pápák. Ámde ritkán — évenként, más időben kétévenként, sőt voltak idők, amikor nagyobb időközökben csak egyetlen egyszer adott ilyen kitüntetést Krisztus helytartója, és éppen ez a ritkaság emelte az aranyrózsa becsét.

E kegyben részesült *néhány város*, amelyek valami nagy szolgálatot tettek Krisztus ügyének vagy helytartójának. Így például *XVI. Gergely* pápa *Velence* városának adott egyszer gyönyörű aranyrózsát. *II. Pius* pedig 1459-ben *Siennát* részesítette ebben az elismerésben.

Telt aztán az idő, és Krisztus helytartójának szeretete, találékonysága felhasználta az aranyrózsát *olyan személyek érdemeinek kitüntetésére, akiket máskép nem részesíthetett rangjukhoz mért elismerésben.* Így alakult át az aranyrózsa *fejedelemasszonyok, királynők kitüntetésévé.* Ezeknek díszruhát, címet, érdemrendet bajosan adhat Krisztus helytartója. De ilyen elismerést igen.

Az utóbbi századokban *királynők érdemrendjévé* vált az aranyrózsa. Olyanná, amit nem hordhatnak magukkal, nem állíthatnak megjelenésükkor a világ elé, de otthonukban kiváltságos helyre tehetik, és anyaga, alakja, egész szimbolikája prédikál nekik.

Azt hirdeti, hogy *az érdem már a földön is elismerést arat*, annál inkább számíthat jutalomra ott, ahol az erényből nyujtott pohár vizet is égi koronával fizeti meg az Úr.

Arany anyaga, melyet a rozsda meg nem emészt, az idő foga ki nem kezdhet, szimbolizálja az égi jutalom örökkévalóságát és mindenekfeletti értékét.

A rózsa és ötvöskalapálta mélyére rejtett drága illatszer annak az erényességnek jelképezője, amely előföltétele e ritka kitüntetés adományozásának.

Ez az anyagi érték átvetítődött az erkölcsi világba a pápa adományozása és a közfelfogás által, és lelki színezetet kapott.

*

XI. Pius pápa uralkodását a bölcs mérséklet jellemzi. Nem hagy el semmit elődei nemes szokásaiból, de nem is viszi azokat túlzásba.

Az aranyrózsa finom és mély szimbolikájú kiváltságát is megtartotta, de módjával osztogatja. Uralkodása kezdete óta csupán *háromszor* osztotta e kitüntetést. 1923-ban a *spanyol* anyakirálynénak, 1925-ben a *belga* királynénak, ez évben pedig az *olasz* uralkodónénak küldötte meg az aranyrózsát.

*

Tudás szükséges ahhoz, hogy valaki a csillagos ég berendezettségében gyönyörködni tudjon. Nagy műveltség kell ahhoz, hogy élvezze a hallgató a zene elhalkuló finomságait. Lelki érzék nélkül a kézszorítás sokszínezetű kifejezését nem lehet tudomásul venni.

A kitüntetések finomságait is csak értelmében és fölfogásában kifinomult lélek tudja értékelni.

Aki ócsárolja őket, csak finomságának hiányáról állít bizonyítványt.

LELKIGYAKORLATOK lesznek **PÉCELEN** (Budapesttől $^{3}/_{4}$ óra) a Jézus Szíve Népleányai Társasága házában jún. 20—26-ig hitoktatónőknek, jún. 26—30-ig egyetemet végzetteknek. (Mindkettőnél a hely betöltve.) Júl. 3—7-ig 3 napos és aug. 13—17-ig 3 napos azok részére, akik még nem végeztek zárt lelkigyakorlatot. Júl. 24—28-ig 3 napos, aug. 3—7-ig 3 napos, aug. 13—17-ig 5 napos lelkigyakorlat lesz azok számára, akik már többször vettek részt zárt lelkigyakorlaton. — A lelkigyakorlat a jelzett nap estéjén kezdődik és az utolsó terminus reggelén végződik. Ellátás és összes költség 3 naposnál 11 P, 5 naposnál 16 P, 8 naposnál 25 P. — Jelentkezni előre kell, érdeklődésnél bélyeg melléklendő.

SZENZÁCIÓS SIKER!

Rövid pár hónap alatt második bővített kiadásban forog kézen

MÜLLER LAJOS S. J.:

Legyetek tökéletesek

című kis aszkétikus munkája, mely a lelki tökéletesedés kipróbált kitűnő eszközére: a részletes lelkiismeretvizsgálásra oktat nagy hozzáértéssel. Nagyszerű tanácsokat, világos fogalmakat és a hibaleküzdésre, erénygyakorlásra kitűnő példákat, gyakorlatokat ad.

Lelkiéletet élőknek nélkülözhetetlen!

Ára P —·90.

Jézus Szíve szeretetének mélységét, nagyságát legékesszólóbban hirdeti a kereszt. Június hóban azért hasznos átelmélkedni a kinszenvedés történetét, mely az értünk önmagát feláldozó szeretet tükre.

MÜLLER LAJOS S. J.:

A kereszt iskolája

című munkája míg egyrészt mesteri kézzel festi Jézus Szívének mélységes szeretetét, annak megrázó bizonyítékát a véres kereszttragédiában — époly biztos kézzel mutat rá a módra, mellyel Jézus Szívét kiengesztelhetjük és viszontszeretethetjük.

Ára P 2·50. Kötve P 3·90.

A kiadóhivatal kéri a hátralékos előfizetések sürgős beküldését!

EUCHARISZTIKUS KÖNYVEK:

Bangha Béla S. J.: **Az oltár titka.** Ára P 1·—
Bödiker: **Oltártüzek.** Öt kötet, kötetenkint . . . . . „ 2·08
Eymard: **Az isteni nagy szentség** . „ 4·—
Eymard: **Szentáldozás életforrás** . . „ 4·—
Müller Lajos S. J.: **A nagy Szentség szolgálatában.** Kötve . . . . . „ 3·50
Müller Lajos S. J.: **Oltáriszentség** (Ker. kis k.-tár.) . . . . . „ 1·20
Niccolusi: **Krisztus élete a legméltóságosabb Oltáriszentségben** . . „ 2·40
Vandeur: **Adorate** . . . . . „ 1·40
Dr. Petró József: **Eucharisztikus gyermeknevelés** . . . . . „ 0·40

◆

Faber: **Das allerheiligste Altarsacrament.** 30 lelkiolvasmány, leszállított ára „ 1·80
Guerra—Schlegel: **Eucharistische Erwägungen.** Leszállított ára . . . „ 2·53
Fey: **Pange lingua.** Leszállított ára . „ 1·80
Lucas: **Das Leuchten vom Tabernakel.** Leszállított ára . . . . . „ 1·96
Lucas: **Dein Glück die kleine Hostie.** Leszállított ára . . . . . „ 2·93
Mäder: **Feuer vom Himmel.** Leszállított ára . . . . . „ 0·90
Lucas: **Leben mit Jesus.** Leszállított ára . . . . . „ 0·41
Meschler S. J.: **Gebetsjuwelen.** Leszállított ára . . . . . „ 0·38

JÉZUS SZIVE-IRODALOM

Bíró Xav. Ferenc S. J.: **E jelben győzni fogsz!** A Jézus Szíve-tisztelet világmentő szerepéről szól a pápai enciklikák alapján. Ára P —·30.

Bíró Xav. Ferenc S. J.: **A Jézus Szíve-tisztelet központi természete.** Meggyőző erővel ismerteti, hogy a Jézus Szíve-kultusz az egyetemes Egyház egyik fő áhítatgyakorlata, mely a többieket is magában foglalja. Ára P —·24.

Bíró Xav. Ferenc S. J.: **A kommunizmus és Jézus Szíve.** Korunk bajainak egyetlen biztosan gyógyító orvosszere a Jézus Szíve-kultusz, a szeretet tanának gyakorlati megvalósítása által. Ára P —·60.

Csávossy Elemér S. J.: **Jézus Szíve-elmélkedések.** Az evangéliumi szöveghez fűzött tömör, lélekmegfogó, szép elmélkedések. Ára P 1·40.

Csávossy Elemér S. J.: **Együtt a Mesterrel.** Jézus Szíve-lelkigyakorlat harminc napi anyaggal. A világirodalomban nincs hozzá hasonló. Elmélkedésnek is kitűnően használható. Ára P 3·—.

Csávossy Elemér S. J.: **Boldogság útja.** Személyünk felajánlása Jézus Szívének, mely lelkieredményt kiváltó áhítatosság. Ára P —·26.

Csávossy Elemér S. J.: **Bepillantások az Emberfiának Szívébe.** Fennkölt gondolatok, megfontolások Jézus Szívének szeretetéről, jóságáról. Ára P —·50.

Csávossy Elemér S. J.: **Jézus Szívének ájtatossága.** A Jézus Szíve-ájtatosság világos, rövid, lelkesítő ismertetése. Ára P —·30.

Müller Lajos S. J.: **Jézus Szíve tisztelete.** Június minden napjára írt bensőséges, tagolt, mélyenszántó elmélkedések. Ára P 2·40.

László Ferenc S. J.: **Jézus Szívének iskolájában.** Párbeszédes alakban feldolgozott bensőséges elmélkedések. Jézus és a lélek beszélgetései, megható és megfogó hatásúak. Ára P —·70.

Wolkenberg dr.: **Colombière Kolos élete és lelkinaplója.** A Jézus Szíve-tisztelet választott apostolának, Alacoque szent Margit lelkivezetőjének tanulságokkal tele, felemelő lelkinaplója nyereség a mély lelkiségre törekvők számára. Ára P 2·50.

Szívünk napja. Alacoque szent Margit irataiból, oktatásaiból és imáiból összeállított kis alakú, nagyon kedvelt Jézus Szíve imakönyv. Ára P 1·20.

Czékus dr.: **Jézus Szíve-novéna.** Nagyon kedvelt kilenced Jézus Szívéhez. Ára P —·28.

Prohászka: **Élő vizek forrása.** A nagy püspök remek megfontolásai Jézus Szívéről. Ára P 3·—.

Zsámár S. J.: **Ime, a Szív.** A fontosabb Jézus Szíve-ígéretek ismertetése. Ára P —·24.

ÚJ NÉMET KÖNYVEK:

Langer O. M. J.: **Die Marienfeste auf der Kanzel.** 33 Mária-beszéd a Szűzanya ünnepeire. Ára P 4·86 helyett P 3·68.

Haluschka: **Das grosse ja!** Gyermekéletrajz. Ára P 1·75.

Walter Kampe: **Die Nation in der Heilsordnung.** A család, vér és a nemzet helyzete a Krisztus vallásában és erkölcstanában. Ára P 5·40 helyett P 4·14.

Dr. Wilhelm Everhard: **Bauschäden im Hause Gottes.** Az Egyháznak állítólagos hibái a történelemben. Ára P 5·63 helyett P 4·32.

Dr. Witsch: **Die Bibel Stunde.** I. Az apostolok cselekedeteinek magyarázata. Ára P 9·75 helyett P 6·48.

Bitter O. M. Cap.: **Heilige Scholle.** 31, falusi népnek való különféle beszéd más-más kapucinus szerzőtől. Ára P 5·25 helyett P 4·03.

Peter Herzog S. J.: **Herrlichkeit Gottes.** Alapvető gondolatok a kat. vallásosságról. Ára P 4·80 helyett P 3·68.

Gustav Gerbert: **Entdeckungen bei Paulus.** Ára P 3·45 helyett P 2·65.

Heimbucher: **Was sollst du über das Alte Testament wissen?** Ára P —·90 helyett P —·69.

Burgardsmeier: **Religiöse Erziehung.** I. rész. Az örök igazságok a nevelésben. Ára P 4·06 helyett P 3·10.

A katolikus öntudat mélyítése fontos eszköz a világnézetek harcában.

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

Az újjászületés szentsége

címmel a keresztséget, az „elfeledett szentséget" főleg abból a szempontból ismerteti, hogy abban mily mérhetetlen erő és érték rejlik a lélek számára. S a keresztségben nyert nagy javak előtárásával igyekszik növelni a lélek katolikus és istengyermeki öntudatát. — A kiváló szerző világos, mélyenszántó, lelkiségtől átitatott feldolgozása igaz értéket jelent minden lélek számára.

Nagyon szép liturgikus képekkel díszített könyv, ára kartonkötésben P —·80.

Az eucharisztikus év jelmondatát: a VINCULUM CARITATIS-t, a szeretet kötelékét a legtökéletesebb értelmezésében, egész anyagát átfogón dolgozza fel

PLUS S. J.:

Krisztus testvéreinkben.

A világhírű jezsuita író mélyenszántó gondolatait, szépségekben gazdag, könnyed, példákkal színezett stílusát Gálffy László S. J. hűen adta vissza magyar fordításában.

Ára P 3·50, kötve P 5·—.

SAJTÓ ALATT!

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

A szeretet titka

az eucharisztikus évre készült szentbeszédek, elmélkedések, utasítások — triduumok, lelkigyakorlatok, missziók — szentórák tartására.

Vizsgai könyvekről kérjen árjegyzéket!

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

„Utunk" melléklete

Őszentsége, Isten kegyelméből

XI. PIUS PÁPA KÖRLEVELE

Németország tisztelendő érsekeihez, püspökeihez, más főpásztoraihoz, akik az Apostoli Székkel békében és közösségben élnek:

A katolikus Egyház helyzetéről a Német Birodalomban

TISZTELENDŐ TESTVÉREK! ÜDVŐZLET ÉS APOSTOLI ÁLDÁS!

Égető gonddal és fokozódó idegenkedéssel figyeljük már jóideje az Egyház keresztútját, az érzületükben és tetteikben híven kitartó hitvalló férfiak és nők növekvő szorongattatását abban az országban és annak a népnek a körében, amelyhez egykor Szent Bonifác vitte meg Krisztusnak és az Ő országának világosságát és örömhírét.

Gondunkat nem csökkentették azok a jelentések, amelyeket a Főtisztelendő Püspöki Kar képviselői tettek nekünk az igazságnak megfelelően és kötelességükhöz híven, amikor betegágyunknál felkerestek minket. Népük és hazájuk iránt érzett szeretetük és a minden oldalról megfontolt ítéletre való törekvésük mellett sem hagyhatták említés nélkül azt a sok-sok sanyarúságot és roszszat, amit híveik hitvalló küzdelme folyamán sok vigaszos és felemelő mozzanattal párhuzamosan kellett tapasztalniok. Beszámolóik meghallgatása után Isten iránt érzett bensőséges hálával mondhatjuk a szeretet apostolának szavai szerint: „Nincs ennél nagyobb örömöm, mint mikor hallom, hogy fiaim igazságban járnak" (Ján. 3. lev.). Felelősségteljes apostoli hivatalunk azonban arra is kötelez bennünket, hogy amikor szemetek és az egész keresztény világ szeme elé tárjuk a maga teljes súlyosságában az igazságot, hozzáfűzzük: Nincs nagyobb gondunk, nehezebb főpásztori fájdalmunk, mint ha halljuk: az igazság útját sokan elhagyják. (V. ö. Péter 2. lev. 2, 2.)

I. A birodalmi Konkordátum.

Amikor mi, Tisztelendő Testvérek, 1933 nyarán a Konkordátumra vonatkozó tárgyalásokat a birodalmi kormány kezdeményezésére egy évvel előbb készült tervezet alapján újból felvettettük s mindnyájatok megelégedésére ünnepélyes megegyezésre juttattuk, az volt a kötelességszabta gondunk, hogy az Egyház igehirdetését és a rábízott lelkek üdvét biztonságba helyezzük s őszinte kívánságunk, hogy ezzel a német nép békés fejlődésének és érdekeinek tegyünk jelentős szolgálatot.

Sok súlyos aggodalom ellenére határoztuk el akkor beleegyezésünket. Hű német gyermekeinket meg akartuk kímélni, legalább az emberi lehetőségek határai között, olyan szakadásoktól és szenvedésektől, amelyek különben az akkori viszonyok között bizonyosan bekövetkeztek volna. Tettekkel akartuk bebizonyítani mindenkinek, hogy mi, akik egyedül Krisztust keressük s azt ami Krisztusé, senkitől az Anyaszentegyház békejobbját meg nem tagadjuk, aki azt maga el nem utasítja.

Ha a béke fája, amelyet mi ültettünk el a legtisztább szándékkal a német földbe, nem hozta meg azokat a gyümölcsöket, amelyeket népetek érdekében kívántunk, senki a széles világon, akinek szeme van a látásra és füle a hallásra, *az Egyházat és annak fejét nem okolhatja érte.* A lefolyt évek szemléltető oktatást adhatnak arról, hogy melyik oldalon van a felelősség. Lelepleznek mesterkedéseket, amelyeknek nem volt egyéb céljuk, mint a megsemmisítő harc.

Azokba a barázdákba, amelyekbe Mi az őszinte béke magvát igyekeztünk vetni, mások — akárcsak a szentírásbeli ínimicus homo (Máté 13, 25.) — a bizalmatlanság, a békétlenség, a gyűlölet, a gyalázkodás, az ezer forrásból táplálkozó s minden eszközt felhasználó rejtett és nyilt ellenségeskedés magvait szórták Krisztus és Egyháza ellen tudatosan, rendszeresen.

Az övék és csak az övék, valamint csöndes és hangos csatlósaiké a felelősség a miatt, hogy ma a béke szivárványa helyett pusztító vallásháborúk zivatarfellegeit látjuk Németország egén.

Mi nem győztük eleget figyelmeztetni országotok sorsának felelős irányítóit azokra a következményekre, amelyek szükségképen előállanak akkor, ha ezeket az áramlatokat megtűrik, sőt elősegítik. Mi mindent megtettünk, hogy az ünnepélyesen adott szó szentségét, a szabadon vállalt kötelezettségek sérthetetlenségét megvédelmezzük olyan teóriák és praktikák ellenében, amelyek — ha hivatalos helyesléssel találkoznak — szükségképen megölnek minden bizalmat s értékétől minden adott szót megfosztanak még a jövőben is. Ha egyszer eljön az idő, amikor összes ezirányú törekvésünket a világ elé tárhatjuk, látni fogja minden jóakaratú ember, hol kell keresni a béke őreit és hol a béke ellenségeit. Mindenki, akiben csak csöpp érzék is van az igazság iránt s aki szívében az igazságérzetnek legalább árnyékát megőrizte, kénytelen lesz elismerni, hogy a *Konkordátum megkötését követő nehéz és eseményekben gazdag évek folyamán minden szavunk és cselekedetünk a megegyezési hűség törvénye alatt állott.* Viszont idegenkedéssel és benső elutasítással lesz kénytelen megállapítani, mint lett *a másik oldalon a szerződés átértelmezése, megkerülése, megcsonkítása s végül többé vagy kevésbbé nyilvános megsértése a cselekvés iratlan törvényévé.*

Arra a mérsékletre, amelyet mindezek ellenére tanúsítottunk, nem földies természetű hasznossági meggondolások vagy éppen hozzánk méltatlan gyengeség, hanem kizárólag az az akarat késztetett bennünket, hogy a gazzal együtt ki ne tépjünk valami értékes növényt is; az a meggondolás továbbá, hogy nem jó nyilvános ítéletet hozni addig, amíg a lelkek nem érettek annak belátására, hogy ezt az ítéletet tovább halogatni nem lehetett; az az eltökélt szándék, hogy másokban mindaddig ne vonjuk kétségbe végérvényesen a szerződési hűséget, amíg a valóság vasbeszéde szét nem feszítette azt a burkolatot, amellyel egy tervszerű leplező munka nagyon jól tudta és tudja ma is bevonni az egyházellenes támadásokat. Még ma is, amikor a Konkordátumban biztosított hitvallásos iskolák ellen folyik már a nyilt harc, amikor már megsemmisítették azok szavazati szabadságát, akiknek joguk van a gyermekek katolikus neveléséhez, amikor megrázóan komoly a helyzet, s a hívő keresztények példátlan lelkiismereti válságot élnek át, még ma is arra indít bennünket a lelkek üdvéért való atyai gondoskodás kötelessége, hogy ne hagyjuk figyelmen kívül a szerződési hűséghez való visszatérésre és a felelősséget vállaló megegyezésre esetleg még meglevő akármilyen csekély kilátásokat sem. A Főtisztelendő Püspöki Kar kérésére hallgatva, ezután sem szűnünk meg népetek vezetői előtt továbbra is a megsértett jog védelmezője lenni, s nem törődve múló sikerrel vagy sikertelenséggel, egyedül lelkiismeretünknek s főpásztori küldetésünknek engedve, ellenállni egy olyan szellemi áramlatnak, amely az írott jogot nyilt vagy leplezett erőszakkal megfojtani akarja.

Jelen levelünknek célja azonban más, Tisztelendő Testvérek. Amint Ti betegágyunknál szeretettel kerestetek fel minket, úgy fordulunk ma mi is hozzátok s bennetek Németország katolikus híveihez szeretettel, akik — mint minden szenvedő és szorongatott gyermekünk — a közös Atya szívéhez különösen közel állanak. *Ebben az órában, amikor a hivek hitét a szorongattatás s a leplezett és nyilt üldözés tüze próbálja ki, amikor vallási téren egy szervezett rabszolgaság ezer formája veszi őket körül, amikor nyomasztó teherként nehezedik rájuk az igazságnak megfelelő tájékozottság hiánya s az önvédelem lehetetlen volta, kétszeresen joguk van az igazság és a lelki megerősítés igéire annak részéről, akinek első elődéhez intézte a Megváltó ezeket a súlyos tartalmú szavakat: „Én könyörögtem érted, hogy meg ne fogyatkozzék hited és te megerősitsd testvéreidet."* (Lukács 22, 32.)

II. Tiszta Isten-hit.

Vigyázzatok, Tisztelendő Testvérek, mindenekelőtt arra, hogy az *Isten-hit,* minden vallásnak első és nélkülözhetetlen alapja, a német országokban tiszta és hamisítatlan maradjon. Istenhívő nem az, aki az Isten nevét szónokilag emlegeti, hanem csak az, aki ezzel a szent névvel az igaz és méltó istenfogalmat kapcsolja össze.

Aki pantheisztikus elmosódottságban Istent a világgal egy rangra helyezi, Istent a világgá s a világot Istenné teszi, az nem istenhívő.

Aki egy állítólagos ősgermán-kereszténység előtti elgondolással a puszta személytelen sorsot a személyes Isten helyébe lépteti, tagadja az isteni Bölcseséget és Gondviselést, aki „elér erejével egyik végtől a másikig s a mindenséget üdvösen igazgatja" (Bölcs. 8, 1.), s mindent szerencsés befejezéshez juttat. Az ilyen nem számíthat az istenhívők közé.

Aki a fajt, a népet, vagy az államot, vagy az államformát, az államhatalom hordozóit vagy az emberi közösség egyéb alapértékeit — amelyek a földi élet keretein belül lényeges és tiszteletreméltó helyet foglalnak el — *kiemeli földi értéksorrendjükből s mindennek, még a vallási értékeknek is legfőbb zsinórmértékévé teszi s bálványimádóan isteniti, az felforgatja és meghamisitja a dolgoknak Istentől alkotott és megszabott rendjét.* Az ilyen távol van az igazi Isten-hittől s e hitnek megfelelő életfelfogástól.

Vigyázzatok, Tisztelendő Testvérek, arra a szóban és írásban egyre erősebben terjedő visszaélésre, amely az Isten háromszor szent nevét mint üres, értelmetlen formát használja emberi törekvések és vágyódások többé-kevésbbé önkényes képletének megjelölésére. Tanítsátok ki híveiteket arra, hogy az effajta eltévelyedést olyan élénk elutasítással fogadják, amilyet megérdemel. *A mi Istenünk a személyes, emberfeletti, mindenható, végtelenül tökéletes Isten, Aki a személyek háromsága mellett egy a lényegében s háromszemélyű az isteni lényeg egységével, Alkotója minden teremtett lénynek, Ura, Királya és végső beteljesítője a világtörténelemnek, aki maga mellett isteneket sem meg nem tűr, sem meg nem tűrhet.*

Ez az Isten szuverén hatalommal adta *parancsait, amelyek függetlenek időtől és tértől, országtól és fajtól.* Amint az Isten napja egyformán süt minden emberi arcra, éppúgy törvénye sem ismer előjogokat és kivételeket. Uralkodók és alattvalók, koronás fejek és koronázatlanok, hatalmasak és alacsonyak, gazdagok és szegények egykép állnak szava hatalma alatt. Teremtői jogainak teljességéből természetszerűleg következik teljes joga az engedelmességre egyesekkel és mindennemű közösségekkel szemben. Az engedelmességre vonatkozó eme joga kiterjed az élet minden területére, ahol csak felmerülnek erkölcsi kérdések, amelyek az isteni törvénytől kívánnak megoldást s egyben a változó emberi rendelkezések beiktatását követelik a változhatatlan isteni törvények rendszerébe.

Csak felületes szellemek eshetnek abba a tévedésbe, hogy nemzeti Istenről, nemzeti vallásról beszéljenek,

csak ilyenek tehetik azt a botor kísérletet, hogy az egész világ Alkotóját, minden nép Királyát és Törvényhozóját, akinek nagyságához képest „a nemzetek oly kicsinyek, mint a vízcsepp a vödrön" (Iz. 40, 15.), egyetlenegy nép határai közé, egyetlen faj vérségi kötelékébe akarják szorítani.

Krisztus Egyházának püspökei, akik „az emberekért rendeltettek Isten előtt való ügyeikre" (Zsid. 5, 1.), kötelesek őrködni a fölött, hogy ilyen kárhozatos tévedések, amelyeket rendszerint még kárhozatosabb gyakorlatok követnek, a hívek körében talajra ne találjanak. Szent hivatalukból származó kötelességük minden lehetőt megtenni arranézve, hogy *az Isten parancsait az erkölcsök szerint rendezett magán- és közös élet kötelező erejű fundamentumainak ismerjék el és teljesitsék az emberek;* hogy az Isten felségjogait, nevét és igéjét ne káromolják (Tit. 2, 5.); hogy az istengyalázások — szóban, írásban, képeken, ami ma olyan gyakori, mint homok a tengerparton — elnémíttassanak;

hogy az istentagadók, az istenmegvetők és istengyűlölők dacos prometheusi szellemével szemben meg ne szűnjék a hívek engesztelő imádsága, amely mint az áldozati oltár füstje száll minden órában a Magasságbeli felé, hogy büntető karját feltartsa.

Köszönetet mondunk nektek, Tisztelendő Testvérek, valamint papjaitoknak és minden híveteknek, akik az isteni felségjogok védelmében egy támadó szellemű, befolyásos oldalról, sajnos, sok támogatásban részesülő újpogánysággal szemben keresztényi kötelességeiteket teljesítettétek és teljesítitek. Ez a köszönet kétszeresen bensőséges, elismeréssel és csodálattal párosult azok iránt, akik kötelességük teljesítése közben méltóknak találtattak földi áldozatokra és szenvedésekre Istenért.

III. Tiszta Krisztus-hit.

Az Isten-hit nem maradhat meg tisztának és hamisítatlannak sokáig, ha nem támaszkodik *a Krisztusban való hitre.* „Senki sem ismeri a Fiút más, mint az Atya, az Atyát sem ismeri senki más, mint a Fiú s akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni." (Máté 11, 27.) „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, egyedül igaz Istent, és akit küldöttél, Jézus Krisztust." (Ján. 17, 3.) Nem mondhatja tehát senki: én istenhívő vagyok s ez nekem elég vallásnak. Az Üdvözítő szava nem tűr ilyen kibúvókat. „Mindaz, aki tagadja a Fiút, nem bírja az Atyát sem, aki vallja a Fiút, bírja az Atyát is." (I Ján. 2, 23.)

Jézus Krisztusban, az emberré lett Istenfiában, az isteni kinyilatkoztatás teljessége jelent meg: „Sok rendben és sokféle módon szólván hajdan Isten az atyákhoz a próféták által, legutóbb ezekben a napokban Fia által szólott hozzánk." (Zsid. 1, 1. s köv.)

Az ószövetség szent könyvei teljes egészükben Isten szavai, kinyilatkoztatásának szerves részei.

A kinyilatkoztatás fokozatos fejlődésének megfelelően ezeken még a megváltás előkészületi idejének homálya ül. Amint ez történelmi és törvénykönyvekben másként nem is lehet, e könyvek egyes részei emberi tökéletlenségek, gyöngeségek és bűnök tükörképei. Annyi nemes és magasztos dolog között, *beszélnek az isteni kinyilatkoztatást és ígéreteket hordozó ószövetségi választott nép külsőségekben való elmerüléséről és elvilágiasodásáról is.* Akit azonban az előítélet és szenvedély el nem vakít, világosan látja, mint sugárzik a minden hibán és bűnön diadalmaskodó isteni Gondviselés fénye ott, ahol emberi tehetetlenségről számolnak be a Szentírás lapjai. Éppen az ilyen, sokszor komor háttéren nő bele az Örökkévaló üdv-pedagógiája olyan távlatokba, amelyek utat mutatnak, intenek, megráznak, felemelnek és boldogítanak egyszerre.

Csak az elvakultság és a gőg nem látja azokat a kincseket, amelyeket az ószövetség az üdvösségre való nevelés szempontjából magában rejtet. *Aki a bibliai történelmet és az ószövetségben rejlő oktató bölcseséget száműzni akarja templomból és iskolából, Isten szavát gyalázza, a Mindenható megváltói terveit csúfolja meg, s korlátolt és szűk emberi gondolkozást tesz bíróvá az isteni történelemtervezés fölött.*

Megtagadja a hitet a valóságos, az emberi alakban megjelenő Krisztusban, aki annak a népnek a természetét vette magára, amely majd egykor a keresztfára szegezi. Értelmetlenül áll az Istenfia drámája előtt, aki megfeszítőinek bűncselekményével, mint a nép Főpapja, megváltó halálának isteni tettét állította szembe, ami által az ószövetséget az újszövetséggel beteljesíttette, bevégeztette úgy, hogy az újszövetség az ószövetség végét jelenti s felülmúlását.

A kinyilatkoztatás Jézus Krisztus evangéliumában érte el tetőpontját s mint ilyen, végérvényes, egyszersmindenkorra kötelező hatállyal bír. Ez a kinyilatkoztatás nem ismer emberi kéztől származó hozzáadást, még kevésbbé pótlékot és önkényes „kinyilatkoztatásokat", amilyenekkel a jelen idők egyes szóvivői az úgynevezett vér és faj mitosza alapján felváltani akarják a régit. Amióta Krisztus, mint az Isten Felkentje, a megváltást végrehajtotta, a bűn uralmát megtörte s nekünk kegyelmet érdemelt arra, hogy Isten gyermekeivé lehessünk, azóta nincs más név az ég alatt az emberek számára, amelyben üdvözülnünk kellene, mint Jézus neve. (Ap. csel. 4, 12.) Senki emberfia, mégha minden tudás, a föld minden tehetsége és hatalma benne testesülne is meg, „más alapot nem vethet azon kívül, mely vettetett, mely Krisztus Jézus". (I Kor. 3, 11.) Aki valami szentségtörő félreismerés következtében az Isten és a teremtmény, az Istenember és az emberek fiai között tátongó lényegi különbség ellenére bárki halandót — s ha minden idők legnagyobbika volna is — Krisztus mellé és még inkább fölé és ellene merne állítani, az tudja meg, hogy álpróféta, akire megrendítő módon áll az Irás szava: „A menynyekben lakó kineveti őket." (Zsolt. 2, 4.)

IV. Romlatlan hit az Egyházban.

A Krisztusba vetett hit nem maradhat tiszta és hamisítatlan, ha nem támaszkodik *az Egyházban* való hitre, „amely az igazság oszlopa és szilárd alapja". (I Tim. 3, 15.) Krisztus maga — amiért Istennek legyen örök dicsőség — állította fel az igazságnak eme oszlopát. Az ő parancsa, hogy az Egyházra hallgassunk (Máté 18, 17.), hogy az Egyház szavaiból és parancsaiból az ő szavát és parancsait halljuk ki (Lk. 10, 16.), minden idők és minden országok minden emberét kötelezi. A Megváltó alapította Egyház egy minden nép és nemzet számára. Boltozata alatt, amely mint az ég boltozata borul rá az egész földre, minden nép és nyelv megtalálja a maga helyét és hazáját s elegendő teret enged azoknak a tulajdonságoknak, kiválóságoknak, feladatoknak és elhivatásoknak kifejlesztésére, amelyeket a teremtő és megváltó Isten ültetett egyesek és népközösségek lelkébe. Az Egyház anyai szíve eléggé széles és eléggé nagy ahhoz, hogy ilyen sajátosságok és adottságok Istentől szándékolt kifejlődésében inkább lássa a sokféleség gazdagságát, mint az elkülönülés veszélyét. Az Egyház örvend az egyesek és a népek magas szellemi színvonalának. Egy édesanya örömével és büszkeségével gyermekei valódi teljesítményeiben nevelése gyümölcseit szemléli és haladást, amelyet megáld és elősegít, ahol azt nyugodt lelkiismerettel teheti. De azt is tudja, hogy *ennek a szabadságnak az isteni törvény fensége határokat szabott,* az a törvény, amely ezt az Egyházat minden lényeges dologban szétszakíthatatlan egységnek akarta és alapította. Aki ehhez az egységhez és szétszakíthatatlansághoz hozzányúl, Krisztus menyasszonyának fejéről egy diadémot tör le, amelyet maga az Isten helyezett fejére. Az ezt az örök alapon nyugvó isteni építményt olyan építőkkel akarja felülvizsgáltatni és átalakíttatni, akik erre a mennyben lakó Istentől semmi felhatalmazást nem kaptak.

Az Egyház isteni küldetésének — mivel emberek között és embereken keresztül fejti ki működését — sajnos, az a sorsa, hogy az emberi, nagyon is emberi elhomályosítani képes s az Isten vetésében a búza mellett minduntalan felüti a fejét a konkoly is. Aki ismeri azokat a szavakat, amelyeket az Üdvözítő a botrányokról és a botrányok okozóiról mondott, tudja, miként kell megítélnie az Egyháznak is és minden egyesnek azt, ami bűn. Aki azonban a hit és az élet, a szó és a cselekedet, egyesek külső magatartása és belső érzülete között tapasztalható fájdalmas ellentétek mellett elfelejti vagy tudatosan elhallgatja a sok igazi erényt, áldozatosságot, emberszeretetet, szentségre való hősi törekvést, sajnálatos vakságról és igazságtalanságról tesz bizonyságot. Csak amikor nyilvánvaló lesz, hogy arról a szigorú mértékről, amelyet a gyűlölt Egyház megítélésében használ, nyomban elfelejtkezik, ha olyan közösségekről van szó, amelyek érzelmi világához vagy érdekeihez közelállanak, tűnik ki, mennyire hasonlít az ő állítólagosan megsértett igazságérzete ahhoz, mely a Megváltó egy éles megjegyzése szerint más szemében meglátja a szálkát, de a magáéban nem veszi észre a gerendát. Ha kevéssé tiszta is azok szándéka, akik az Egyházban meglévő emberi vonásokkal való foglalkozást hivatásuknak, sőt nagyon is alacsonyrendű üzleti alkalomnak tekintik, s ámbár az egyházi hivatalok hordozóinak Istenben gyökerező hatalma nem függ emberi és erkölcsi nagyságuktól, *még sincs olyan korszak, személyiség vagy közösség, amely a becsületes lelkiismeretvizsgálás, a kérlelhetetlen tisztítás, a gyökeres megújulás kötelezettsége alól* — érzületben és cselekedetben — fel volna mentve. A papságról szóló enciklikánkban s az Actio Catholicáról írt körlevelünkben nyomatékkal figyelmeztettünk minden hívőt s mindenekelőtt minden papot, szerzetest és világi apostolt arra, hogy életét hitével az Isten törvényétől megkívánt s az Egyháztól soha nem csökkenő nyomatékkal sürgetett összhangba hozza. Most a legnagyobb komolysággal ismételjük: nem elég az, hogy valakit az Isten Egyházához számítsanak. Kell, hogy az Egyház eleven tagja is legyen — lélekben és igazságban. S ezek csak azok, akik az Úr kegyelmében állnak és szüntelen az ő jelenlétében járnak, vagy ártatlansággal, vagy őszinte és tevékeny bűnbánattal. Ha a nemzetek apostola, „a kiválasztottság edénye" testét a vezeklés zabolája alatt tartotta, nehogy míg másoknak prédikál, maga valamiképen elvetésre méltó legyen (I Kor. 9, 27.), elgondolható-e akkor a többiek számára, akiknek kezére van bízva az Isten országának őrzése és gyarapítása, más út, mint az, amely az igehirdetést az önmegszenteléssel hozza legbensőbb kapcsolatba. Igy lehet megmutatni a mai emberiségnek, elsősorban az Egyház ellenségeinek, hogy a föld sava, a kereszténység kovásza még nem romlott meg, hanem képes és kész ma is a jelenkor kételyekbe és tévelyekbe, közömbösségbe és lelki tanácstalanságba gabalyodott, a hitre rest és Istentől távolálló emberét lelkileg megújítani és megfiatalítani, amire, akár megvallják, akár tagadják, ma nagyobb szükség van, mint bármikor valaha. Olyan kereszténység, amelynek minden tagjában megvan az öntudat, amely a külsőségekben való szétszóródást és az elvilágiasodást kiküszöböli magából, az Isten és az Egyház törvényeit komolyan veszi, Istent és embertársait tevékenyen szereti, irányítója lehet az egész szervezetében beteg, megállást és eligazítást kereső világnak s egyben példája; sőt azzá is kell lennie, ha azt nem akarjuk, hogy valami mondhatatlan szerencsétlenség s minden emberi elképzelést felülmúló pusztulás érje.

Minden igazi és tartós reform végső fokon a *szentségből* indult ki; emberektől, akikben az Isten és az emberek szeretete lángolt és dolgozott. Az ő nagylelkű készségükből Isten minden hívása iránt, abból az elszántságból, hogy előbb magukon valósítsák meg az Isten akaratát, következett az, hogy a hivatottak alázatával és biztosságával koruk világító oszlopai és megújítói lehettek. Ahol a *reformbuzgóság nem a személyes makulátlanság tiszta méhéből születik, hanem csak egy felcsigázott újító láz kifejezése vagy kitörése, ott a reform inkább megzavarja, mint tisztázza a helyzetet, ront az építés helyett s gyakran volt kiindulópontja olyan tévutaknak, amelyek veszélyesebbek voltak, mint azok a károk, amelyeket megszüntetni akartak, hol komolyan hol meg csak színleg.* Bizonyos, hogy az Isten lelke ott fú, ahol akar. (János 3, 8.) Ő tud a kövekből is támasztani olyanokat, akik szándékainak útjait előkészítsék. (Máté 3, 9; Lk. 3, 8.) Akaratának eszközeit a maga s nem az emberek tervei alapján választja ki. De Ő, aki az Egyházat alapította és a pünkösdi szél zúgásában életbe hívta, nem robbantja szét annak az intézménynek alapépítményét, amelyet az üdvösségre maga alapított. Akit az Isten szelleme irányít, magától eltalálja azt a belső és külső magatartást az Egyházzal szemben, amely megilleti, mint a keresztfa nemes gyümölcsét s a vezetésre szoruló világnak pünkösdi ajándék gyanánt adott isteni jótéteményt.

A ti országotokban, Tisztelendő Testvérek, egyre erősbödnek hangok, amelyek az *Egyházból való kilépésre* szólítanak fel. A szóvivők között sok olyan akad, aki hivatalos állásánál fogva azt a benyomást igyekszik kelteni, mintha az Egyházból való kilépés és a vele párosult hűtlenség a Krisztus királlyal szemben a jelenlegi állam iránti hűségnyilatkozatnak különösképen meggyőző és érdemszerző formája volna. *Leplezett és látható kényszerrendszabályokkal, ijesztgetésekkel, hátrányok emlegetésével gazdasági, hivatási, állampolgári tekintetben a katolikusok és különösen katolikus tisztviselők hithűségére éppannyira törvényellenes, mint emberhez méltatlan nyomást gyakorolnak.* Atyai részvétünk és szívből jövő együttérzésünk kíséri mindazokat, akik Krisztushoz és az Egyházhoz való hűségükért ilyen drága árat kénytelenek fizetni. De itt ahhoz a ponthoz érkezünk, ahol már a legvégsőről és a legnagyobbról, a megmenekülésről vagy a pusztulásról van szó, s ahol ennek következtében a hívők számára az üdvösségre vezető utat egyedül a hősi bátorság útja jelenti. Akit a kísértő vagy az elnyomó az Egyházból való kilépés júdási ajánlatával közelít meg, az még igen súlyos anyagi áldozatok árán is a Megváltó szavaival köteles felelni: „Távozz tőlem, sátán, mert írva vagyon: a te Uradat, Istenedet imádjad, és csak neki szolgálj." (Máté 4, 10; Lk. 4, 8.) Az Egyházhoz pedig így fog szólni: Te, gyermekségemtől fogva Édesanyám, vigaszom az életben, pártfogóm a halálban, — tapadjon a nyelvem szájpadlásomhoz, ha én — földi csábításoknak vagy fenyegetésnek engedve — árulója leszek keresztségi fogadalmamnak. Azoknak pedig, akik azt hiszik, hogy az Egyházból való külső kilépéssel összeköthetik az Egyházhoz való benső hűséget, a Megváltó komoly figyelmeztetése szól: „Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, megtagadtatik az Isten angyalai előtt." (Lk. 12, 9.)

V. Tiszta hit a primátusban.

Az Egyházban való hit nem marad meg tisztán és hamisítatlanul, ha nem támasztja alá *a római püspök elsőségébe* vetett hit. Ugyanabban a pillanatban, amikor Péter a többi apostolt és tanítványt megelőzve megvallotta hitét Krisztusban, az élő Isten Fiában, hangzott el Péter hitének és vallomásának jutalmaként Krisztus szava Egyháza építéséről, éspedig Péteren mint kőszálon. (Máté 16, 18.)

A hit tehát Krisztusban, az Egyházban, a primátusban megszentelt összefüggéssel kapcsolódnak egymáshoz.

Az igazi és törvényes tekintély mindenütt az egység köteléke, erőforrás, védelem szétesés és szétforgácsoló-

dás ellen, a jövő biztosítéka; de különösképen a szónak legmagasztosabb értelmében az az Egyháznál, ahol a tekintélynek a Szentlélek irányítását és legyőzhetetlen támogatását ígérte meg az Isten. *Ha olyan emberek, akik még a krisztusi hitben sem egyeznek meg, egy német egyház csábító és csalogató képét vetitik elétek, akkor tudjátok meg, hogy ez nem egyéb, mint Krisztus egy igaz Egyházának megtagadása, kézzelfogható elfordulás attól az egész világnak szóló missziós parancstól, amelyet csak egy Világegyház képes teljesiteni.* Más nemzeti egyházak történelmi útja, szellemi megmerevedése, földi hatalmasságok érdekeinek való kiszolgáltatottsága és szolgasága mutatják azt a reménytelen meddőséget, amelynek áldozatává esik elkerülhetetlen szükségességgel minden szőllővessző, amely az Egyház eleven szőllőtőkéjéről letörik. Aki tehát az ilyen elfajulásoknak az első perctől kezdve óvatosan és kérlelhetetlenül ellenszegül, nemcsak a Krisztus-hit tisztaságának, hanem népe egészségének és életerejének is a legjobb szolgálatot teszi.

VI. Megszentelt szavak és fogalmak megmásítása ellen.

Különösen gondos őrködésre van szükség, Tisztelendő Testvérek, amikor *vallási alapfogalmakat megfosztanak lényeges tartalmuktól* s profán értelemben használják őket.

A *kinyilatkoztatás* keresztény értelmezés szerint Isten szava az emberekhez. Ennek a szónak a használata a vér és faj „inspirációjaként", egy nép történelmének „kisugárzásaként" mindenesetre megtévesztő. Ilyen „hamis pénzek" nem érdemlik meg, hogy helyet foglaljanak egy keresztény szókincsében.

A *hit* bizonyos igaznak tartása mindannak, amit Isten kinyilatkoztatott és az Egyház által elénk adott, hogy higgyük: „meggyőződés a nem szemléltekről". (Zsid. 1, 1.) Az örvendetes és büszke bizakodás a nemzet jövőjében, amely minden embernek drága kincs, egészen mást jelent, mint hinni vallásos értelemben. Az egyiket a másik ellen kijátszani, az egyiket a másikkal pótolni akarni és azt kívánni, hogy egy meggyőződéses keresztény „hívőnek" tartsa az ilyet, üres játék a szavakkal, tudatos összekeverése a fogalmaknak, vagy még rosszabb.

Halhatatlanság keresztény értelemben az ember, mint személyes egyed életének továbbfolytatása örök jutalomra vagy örök büntetésre. Aki a „halhatatlanság" szóval nem akar mást mondani, mint népének kollektív fennmaradását a bizonytalan jövő meghatározhatatlan időtartamára, megváltoztatja és meghamisítja a keresztény hit alapigazságainak egyikét s kikezdi a vallásos, erkölcsi világrendet követelő világnézet alapjait. Ha már nem akar keresztény lenni az ilyen, legalább arról mondana le, hogy hitetlenségének szókincsét keresztény fogalmakkal gazdagítsa.

Az *eredeti* bűn Ádám utódainak ha nem is személyes, de örökölt vétke, mert benne mindenki vétkezett. (Röm. 5, 12.) Jelenti a kegyelem és vele az örök élet elvesztését, a rosszra való hajlandósággal, amelyet mindenkinek kegyelem, vezeklés, harc, erkölcsi küzdelem által kell visszafojtania és legyőznie. Az Isten Fiának szenvedése és halála megváltotta a világot a bűn és a halál öröklött átkától. A hit ezekben az igazságokban, amelyeket ma hazátokban olcsó gúny kísér, a keresztény vallás alapállományához tartozik.

Krisztus *keresztje*, bár oktalanság és botrány sokak előtt már a puszta neve is (I Kor. 1, 23.), a keresztény szemében a megváltás szent jelvénye, az erkölcsi nagyság és erő forrása. Ennek árnyékában élünk. Ennek csókjával halunk meg. Sírunk felett mint a hit hirdetője áll s mint az örök fények felé forduló reményeink tanúja.

A keresztény szellemű *alázat* s az Isten kegyelmi segítségéért végzett imádság nagyon jól megfér az önbecsülés, az önbizalom és a hősi lelkület mellett. Krisztus Egyházának, amelynek a legfrissebb jelenig mindenkor több hitvallója és önkéntes vértanúja volt, mint bármilyen eszmei közösségnek, nincs szüksége arra, hogy ilyen oldalról kioktassák a hősi lelkületről és tettekről. Az olyan felületes beszéd, amely az alázatosságban az önérzet lefokozását látja és hősietlen magatartást, önmagát teszi nevetségessé.

Tágabb értelemben *kegyelemnek* mondunk mindent, ami a Teremtő kezéből a teremtményhez jut. Tulajdonképeni és keresztény értelemben azonban az Isten szeretetének, kegyének és működésének természetfeletti bizonyságait nevezzük kegyelemnek, amelynek segítségével Isten az embert abba az életközösségbe emeli Önmagával, amelyet az újszövetség istengyermekségnek mond. „Lássátok, mennyi szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk és azok is vagyunk." (I Ján. 3, 1.)

A természetfeletti kegyelmi felemeltetés elutasítása, mivel ez állítólag nem egyeztethető össze a német nép jellemalkatával, tévedés és nyilt támadás egy keresztény alapigazság ellen.

A természetfeletti kegyelem egysorba helyezése a természeti adottságokkal, megmásítása a vallás által teremtett és megszentelt nyelvhasználatnak. Isten népének pásztorai és őrei jól teszik, ha ez ellen a szentségtörés és a lelkek megzavarására irányuló munka ellen éberséggel veszik fel a küzdelmet.

VII. Erkölcstan és erkölcsi rend.

Az igaz és tisztán megőrzött Istenhiten nyugszik az emberiség *erkölcsisége*. Minden kísérlet, amely az erkölcstant és az erkölcsi rendet a hit sziklatalapzatáról leemelni és emberi szabályok futóhomokjára átépíteni akarja, előbb-utóbb erkölcsi hanyatlásba viszi mind az egyeseket, mind a közösségeket. Az esztelen, aki azt mondja szívében, nincs Isten, szükségképen az erkölcsi romlás utait járja. (Zsolt. 13, 1. s köv.) Azoknak az esztelenéknek a száma, akik ma az erkölcsiség és a vallás szétválasztására vállalkoznak, légió. Ezek nem látják vagy nem akarják látni, hogy ha *a hitvallásos, azaz világosan és pontosan körülhatárolt kereszténységet száműzik az oktatásból és a nevelésből, s ha a társadalmi és a nyilvános élet kialakításánál mellőzik, a lelki elszegényedés és hanyatlás útjára lépnek. Sem az állam kényszerítő hatalma, sem semmiféle eszmék, ha mégoly nemesek és magasztosak is, nem képesek tartósan az Isten- és a Krisztus-hitben gyökerező végső és döntő mozgatóerőket pótolni.* Ha az egyén mellől, akitől a legnagyobb áldozatokat, parányi énjének a közösség érdekeiért való feláldozását kívánják, elvonják azt az erkölcsi támasztékot, amit az örökkévaló Istenbe vetett felemelő és vigaszos hit, amely örök jutalomról és örök büntetésről beszél, nyujt neki, annak eredménye számtalan esetben nem a kötelesség vállalása lesz, hanem menekülés a kötelesség elől. Isten tízparancsolatának és az Anyaszentegyház törvényeinek, — amelyek voltakép az előbbiekhez végrehajtási utasításoknak tekinthetők, az evangélium normái szerint — lelkiismeretes megtartása a tervszerű önnevelés, az erkölcsi jellemnevelés egyedülálló iskolája mindenegyes ember számára. Olyan iskola ez, amely sokat kíván, de mégsem túl sokat. A jóságos Isten, aki mint törvényhozó olyan keményen adja ki parancsát: „Tedd! vagy ne tedd!", kegyelmével megadja a képességet is törvénye teljesítéséhez. *Kiaknázatlanul hagyni olyan gazdag és mély erkölcsiségképző erőforrásokat, vagy ezeknek útját a népnevelés terén tudatosan elzárni, felelősség nélküli közreműködést jelent a népközösség vallási kiéheztetésében.* Az erkölcstan kiszolgáltatása szubjektív, a koráramlatokkal változó emberi vélekedésnek a helyett, hogy azt az örök Isten szent akaratába, az ő törvényeibe akasztanók, romboló erőknek nyitja meg útját. A lelkiismeretek iskolázására, az élet minden vonatkozásában nélkülözhetetlen életrend megnemesítésére szolgáló objektív erkölcstan örök irányvonalait ekkép feláldozni: bűn a nép jövője ellen, amelynek keserű gyümölcseit a jövő nemzedékeknek kell majd megenniök.

VIII. A természetjog elismerése.

A veszedelmes koráramlatoknak tulajdonítható az a törekvés is, amely az erkölcstanhoz hasonlóan *a jogot és joggyakorlatokat is el akarja választani az igazi istenhittől és a kinyilatkoztatott isteni törvényektől.* Mi itt különösen az úgynevezett *természetjogot* tartjuk szem előtt, amelyet a Teremtő maga írt az emberi szív törvénytáblájára (Róm. 2, 14. s köv.), ahonnan azt a bűntől és a szenvedélytől el nem vakított értelem leolvashatja. E természetjog törvényein lehet felülvizsgálni minden pozitív jogot, bármilyen törvényhozótól származzék is, hogy mennyi erkölcsi tartalma, mennyi jogosultsága s mennyi lelkiismeretben kötelező ereje van. Olyan emberi törvények, amelyek a természetjoggal kiegyenlíthetetlen ellentmondásban vannak, születési hibában szenvednek, amelyet semmi kényszer és semmi hatalmi erőkifejtés nem orvosolhat. Ezzel a mértékkel kell lemérni azt az alapelvet is: „Jog az, ami a népnek hasznos." Ámbár lehet ennek a mondatnak helyes értelme is, ha úgy magyarázzuk, hogy az erkölcsileg meg nem engedett dolog sohasem lehet a nép igazi javára. Különben már a régi pogányság elismerte, hogy ezt a mondatot voltakép meg kell fordítani, hogy egészen helyes legyen, s akkor így hangzik: „Semmi sem lehet hasznos, ha nem egyúttal erkölcsileg jó is. És nem azért jó erkölcsileg, mert hasznos, hanem mivel erkölcsileg jó, azért hasznos is." (Cicero, De officiis 3, 30.) Ettől az erkölcsszabálytól elszakítva ez az alapelv az államok közötti életben a különböző nemzetek örök hadiállapotát idézné elő. Ez az alapelv az állam belső életére való vonatkozásban, amikor összekeveri egymással a hasznossági és a jogi szempontokat, elfelejti azt az alapvető tényt, hogy

az embernek mint személyiségnek istenadta jogai vannak, amelyeket tőle megtagadni, megszüntetni vagy meddőségre kárhoztatni a közösségnek nincsen joga.

Ennek az igazságnak figyelmen kívül hagyása elfelejti, hogy az igazi közjót voltakép az emberi természetből lehet felismerni és meghatározni. A személyes jog és a szociális kötelességek harmónikus kiegyenlítésével, valamint a közösségnek ugyanazon emberi természet által meghatározott céljából. A közösséget a Teremtő akarja, mint az egyéni és társadalmi adottságok teljes kifejtéséhez szükséges eszközt, amelyeket az egyes embernek azzal, hogy ad másnak és kap mástól, a maga és mások javára értékesítenie kell. Azokat az átfogóbb és magasabb értékeket is, amelyeket nem az egyeseknek, hanem csak a közösségnek lehet megvalósítania, a Teremtő végeredményben szintén az emberi egyed javára, a maga természetes és természetfölötti kifejlődésére és kiteljesedésére szánta. Az eltérés ettől a rendtől megrázkódtatja azokat a pilléreket, amelyeken a közösség nyugszik, s ezzel a közösség nyugalmát, biztonságát, sőt fennállását is veszélyezteti.

A hívő embernek megvan az az elidegeníthetetlen joga, hogy hitét megvallja s megfelelő formák között gyakorolja. Olyan törvények, amelyek e hit megvallását és gyakorlását lehetetlenné teszik vagy megnehezítik, egy természettörvénnyel vannak ellentétben.

A lelkiismeretes, nevelői kötelességük tudatában élő *szülőknek elemi joguk van arra,* hogy az Istentől nekik ajándékozott gyermekeket *az igaz hit szelleme szerinti s a hit alapelveivel és előirásaival mindenben megegyező nevelésben részesitsék;* az olyan törvények vagy rendelkezések, amelyek *a szülőknek a természetjogban gyökerező rendelkezési jogát az iskolai kérdésekben kiküszöbölik,* vagy fenyegetés és kényszer által elerőtlenítik, *ellentétben állnak a természetjoggal* és legmélyebb és végső magvában erkölcstelenek.

Az Egyház, mint a természettörvény hivatott őre és magyarázója, nem tehet tehát egyebet, mint hogy azokat *az iskolai beiratásokat, amelyek a közelmultban a szülői szabadság notórius megkötésével történtek, kényszerítő beavatkozásnak nyilvánitsa, ami minden jogi alapot nélkülöz.*

IX. Az ifjúsághoz.

Mint helytartója Annak, aki az evangéliumi ifjúnak azt mondta: „Ha be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsokat" (Máté 19, 17.), különösen atyai szavakkal fordulunk az *ifjúsághoz* is.

Ezer nyelven harsognak ma fületekbe egy evangéliumot, amelyet nem a mennyei Atya nyilatkoztatott ki. Ezer toll áll egy látszat-kereszténység szolgálatában, amely nem krisztusi kereszténység. A sajtó és a rádió hit- és egyházellenes tartalmú közleményekkel és előadásokkal áraszt el benneteket nap-nap után és minden tekintet és tisztelet nélkül nyúl mindahhoz, amit nektek szentnek és magasztos dolognak kell tartanotok.

Tudjuk, hogy közületek soknak, igen soknak a hit és az Egyház iránti hűségük, a konkordátum védelme alatt álló egyházi egyesületekhez való tartozásuk miatt sok félreértést, gyanúsítást, gyalázatot, hazafias hűségük tagadásba vevését kellett és kell még mindig pályájukon és a társadalmi életben elszenvedniök. Nem ismeretlen előttünk, hogy Krisztusnak mennyi névtelen katonája él soraitokban, akik szomorodott szívvel, de emelt fővel viselik sorsukat és csak abban a gondolatban találnak vigasztalást, hogy Jézus nevéért szenvedhetik gyalázatukat. (Ap. Csel. 5, 41.)

Ma, amikor új veszélyek és szakadások fenyegetnek, figyelmeztetjük ezt az ifjúságot: „Ha valaki más evangéliumot hirdet nektek, mint azt, amit átvettetek" egy istenfélő édesanya térdein, egy hívő édesatya ajkairól, egy Istenéhez és Egyházához hű nevelő oktatásából, — „kiközösített legyen". (Gal. 1, 9.)

Ha az állam állami ifjúsági szervezetet alakít, amely mindenki számára kötelező, — de természetesen az egyházi szervezetek jogainak sérelme nélkül — az ifjúságnak és a nevelésükkel Istentől megbízott szülőknek is magától értetődő és csorbíthatatlan joguk van arra, hogy megköveteljék ezeknek a kötelező szervezeteknek a kereszténység- és egyházellenes szellemtől és tevékenységektől való megtisztítását, amik egészen az utolsó időkig, sőt máig megoldhatatlan lelkiismereti összeütközésekbe kényszerítették a hívő szülőket, azzal, hogy olyasmit követeltek tőlük és az ifjúságtól az állam

nevében, amit nem adhatnak meg a el ne rabolnák Istentől azt, ami az azt, ami az Istené.

Senkinek sem jut eszébe, hogy torlaszokat emeljen Németország ifjúságának útjába, arra az útra, amely egy igazi népközösség megvalósulásához vezet, a nemes értelemben vett szabadság ápolására és a haza iránt köteles törhetetlen hűségre. Ami ellen mi tiltakozunk és kell is tiltakoznunk, az

a szándékolt és tervszerűen szított ellentét, amelyet az állami és egyházi nevelés közt támasztanak.

Ezért kiáltjuk oda ennek az ifjúságnak: zengjétek csak a szabadság dalait, de ne feledkezzetek meg az Isten gyermekeinek szabadságáról. Ne engedjétek a nélkülözhetetlen szabadság sasát a bűn és érzékiség rabszolgaláncai közé jutni. Aki a földi haza hűségdalát zengi, nem lehet hűtlen Istenéhez és Egyházához, sem az örök hazának nem lehet pártütője és árulója. Sokat szólnak nektek a hősi nagyságról is — tudatos és igaztalan ellenkezéssel az evangéliumi alázathoz és türelemhez. Miért hallgatják el azonban előttetek, hogy az erkölcsi küzdelem csataterén is létezik hősiesség? Hogy a keresztségi ártatlanság tisztán való megőrzése olyan hősi tett, amelyet vallási és természetes szempontból egyaránt nagyra kellene értékelni. Sokat beszélnek nektek az Egyház történelmében mutatkozó emberi gyöngeségekről. Miért hallgatják el azonban előttetek azokat a nagy tetteket, amelyek századokon át kísérték az Egyház utait, a szenteket, akiket kitermelt, az áldást, amely az Egyház és a nép eleven kapcsolatából áradt a Nyugat kultúrvilágára? Sokat hallotok a sportról. Mértékkel és okos cél szolgálatában a test edzése jótétemény az ifjúság számára. Mostanában azonban a sport területén való foglalkoztatások sokszor olyan méreteket öltenek, hogy azok sem a test és a lélek harmónikus kiképzésére, sem a családi életközösség szükséges ápolására, sem a vasárnapi istentisztelet kötelességére nincsenek tekintettel. A semmibevevéssel határos közömbösséggel fosztják meg vele az Úr napját szent jellegétől s teszik lehetetlenné a lelki összeszedettséget, a megszentelt régi német hagyományokkal éles ellentétben. Bizalommal várjuk el a német hithű katolikus ifjúságtól, hogy az államköteles szervezetek nehéz légkörében érvényt szereznek a vasárnap megszentelését biztosító joguknak, hogy a test ápolása közben nem feledkeznek meg halhatatlan lelkükről sem, hogy a gonosztól legyőzetni nem engedik magukat, hanem inkább ők győzik le a jóval a rosszat (Róm. 12, 21.), hogy legfőbb és legszentebb törekvésük marad a versenypályán az örök élet győzelmi koszorúját nyerni el. (I Kor. 9, 24.)

X. Papoknak és szerzeteseknek.

Az elismerés, a bátorítás és az intelem szavait intézzük *Németország papjaihoz* külön, akiknek a nehéz időkben és mostoha körülmények között kell püspökeiknek való alárendeltségben Krisztus nyáját tanításuk és példájuk által szüntelen odaadással és apostoli türelemmel a helyes úton vezetni. Ne fáradjatok el, kedves Fiaim, kik a szent titkoknak vagytok részesei, az örök Főpapot, Jézus Krisztust követni az ő szamaritánusi gondosságában és szeretetében. *Őrizzétek magatokat* napról-napra Isten előtt *szeplőtelen életben, szakadatlan önfegyelmezésben és tökéletességre való törekvésben, irgalmas szeretetben* mindenki iránt, akik rátok vannak bízva, különösen akik veszélyben forognak, vagy gyöngék és ingadozók. Legyetek vezérei a hűségeseknek, támaszai a botorkálóknak, tanítói a kétkedőknek, vigasztalói a szomorgóknak, legyetek mindenkinek önzetlen segítői és tanácsadói. A megpróbáltatások és szenvedések, amelyeken népetek a háborút követő években átesett, nem tűntek el lelkéből nyomtalanul. Szakadásokat és keserűségeket hagytak benne hátra, amelyeket csak lassan lehet begyógyítani s amelyeknek eltüntetése csak az önzetlen és tevékeny szeretetnek sikerülhet. Ezt a szeretetet, amely főleg a jelen lázongó és gyűlölettel eltelt világban nélkülözhetetlen fegyvere az apostolnak, kérjük esengve az Úrtól számotokra bőséges mértékben. Ez az *apostoli szeretet* fogja veletek, — *ha elfelejtetni nem is, de megbocsáttatni azt a sok meg nem érdemelt keserűséget, amely a papi és lelkipásztori élet ösvényein ma bővebben jut ki nektek, mint bármikor valaha.* Ennek a szeretetnek a tévelygők, sőt gyalázkodók iránt is, természetesen nem szabad egyet jelentenie bármiféle *lemondással az igazságról, az igazság hirdetéséről, érvényesítéséről, rettenthetetlen védelméről és bátorlelkű alkalmazásáról a valóságra, amelyben éltek.* A papnak első és legmagától értetődőbb szeretetszolgálata a környező világgal szemben az *igazság*, éspedig a *teljes igazság* szolgálata, a tévely leleplezése és cáfolása, bármily alakban, köntösben vagy álarcban jelentkezzék is. Lemondani erről nemcsak árulás volna Istennel és szent hivatástokkal szemben, hanem bűn népetek és hazátok ellen is. Mindenegyes papnak, aki püspökének tett ígéretét híven megtartotta, mindazoknak, akiknek lelkipásztori kötelességeik teljesítéséért szenvedéseket és üldöztetéseket kellett és kell még ma is elviselniök, — azoknak is, akik börtönökben és koncentrációs táborokban sínylődnek — köszönetét és elismerését küldi a kereszténység Atyja.

A katolikus *szerzeteseknek* és *szerzetesnőknek* is szól atyai köszönetünk s egyúttal bensőséges részvétünk a miatt a sors miatt, amely ellenséges rendelkezések következtében annyijukat kiszakította áldásos és szeretett hivatásuk munkáiból. Ha voltak, akik hibáztak és hivatásukhoz méltatlanoknak bizonyultak, az Egyháztól is helytelenített eljárásuk semmivel sem kisebbíti az óriási többség érdemeit, amely Istenének és népének önzetlen és önkéntes szegénységben, odaadóan iparkodott szolgálni. A lelkipásztorkodásban, a betegek szolgálatában és az iskolákban működő rendek buzgósága, hűsége, erényessége, tevékeny emberszeretete és segítő készsége a magán- és közjólét kiváló elősegítői voltak, amit majd egy későbbi, nyugodtabb kor több igazságossággal fog elismerni, mint azt a felkavart jelen teszi. Bízunk a szerzetesrendek vezetőiben, hogy a nehézségek és megpróbáltatások ösztönzésül fognak szolgálni nekik arra, hogy kettőzött buzgalommal, elmélyült imádságos élettel, hivatásukhoz illő szent komolysággal és valódi szerzetesi fegyelemmel a Mindenhatótól újabb áldásokat és új termékenységet esdjenek le nehéz munkájukra.

XI. A hűséges világiakhoz.

Szemünk előtt áll *fiaink* és *leányaink* beláthatatlan serege, akiknek az Isten ügyéért való odaadását, a kereszténység atyja iránti gyengéd szeretetét, püspökeink és papjaink iránti engedelmességét semmivel sem csökkentették a németországi egyház szenvedései és tulajdon megpróbáltatásaik s azt a derűs készséget, hogy kitartsanak, bármi történjék is, abban, amiben hittek s amit hívő őseiktől szent örökségképen átvettek. Mindnyájuknak atyai szívünk meghatott üdvözletét küldjük.

Mindenekelőtt az *egyházi szervezetek* tagjainak, akik bátran és sokszor fájdalmas áldozatok árán maradtak hívek Krisztushoz, nem lévén hajlandók lemondani azokról a dolgokról, amelyeket egy ünnepélyes szerződés biztosított az Egyháznak és nekik.

Különösen meleg üdvözlet illeti a *katolikus szülőket*. Az ő istenadta nevelői jogaik és kötelességeik épp most állanak egy olyan harc középpontjában, amelynél sorsdöntőbbet elképzelni is alig lehet. Krisztus Egyháza nem kezdhet szomorkodni és panaszkodni csak akkor, amikor már elpusztították oltárait, amikor szentségtörő kezek már lángbaborították templomait. Ha megkísérlik a keresztségben megszentelt gyermeki lélek tabernákulumát Krisztus-ellenes neveléssel megszentségteleníteni, ha az Istennek ez eleven templomából a Krisztus-hit őröklámpáját kivetik s helyette egy póthit lidércfényét gyujtják, amelynek a kereszt hitéhez semmi köze, akkor a lelki templomgyalázás már közel áll, akkor már minden hitvalló kereszténynek kötelessége felelősségét az ellenfél felelősségétől élesen elválasztani s lelkiismeretét ilyen bűntettben és rontásban való részvételtől megóvni. S minél inkább igyekeznek az ellenfelek sötét szándékaikat leplezni és szépíteni, annál inkább van óvatos bizalmatlanságnak és a keserű tapasztalat ébresztette bizalmatlan óvatosságnak helye. Egy forma szerinti és arra nem hivatottak részéről ellenőrzött vallásoktatás olyan iskolákban, amelyekben más világnézeti tárgyak keretei között tervszerűen és gyűlölettel dolgoznak a vallás ellen, sohasem bírhat rá egy katolikus keresztényt, hogy önkéntes beleegyezését adja az ilyen vallási tekintetben romboló iskolatípushoz. Mi tudjuk, kedves Katolikus Szülők, hogy nálatok ilyen önkéntességről nem lehet szó. Tudjuk, hogy

egy szabad és titkos szavazás nálatok egyet jelentene egy diadalmas népmegnyilatkozással a hitvallásos iskola mellett.

Ezért nem fogunk visszariadni a jövőben sem attól, hogy az eddigi kényszerintézkedések jogtalanságát és egy szabad akaratnyilvánítás kötelességszerű lehetővé tételét a felelős tényezők szeme elé állítsuk. E közben egyet el ne felejtsetek: az alól az Istentől rátok rótt felelősség alól, amely gyermekeitekért terhel, semmi földi hatalom nem mentesíthet titeket. Senki azok közül, akik ma nevelői jogaitokba beleavatkoznak és nevelői kötelességeitek alól állítólag felmentenek, nem felelhet meg helyettetek egykor az örök Bíró ama kérdésére: „Hol vannak azok, akiket neked adtam?" Bár felelhetnétek akkor mindannyian: „Senkit sem vesztettem el azok közül, akiket nekem adtál." (Ján. 18, 9.)

Tisztelendő Testvérek! Bizonyosak vagyunk abban, hogy ezek a szavak, amelyeket e sorsdöntő órában Hozzátok és általatok a Német Birodalom katolikusaihoz intéztünk, hű fiaink szívében és cselekedeteiben olyan visszhangot fognak kelteni, amilyet vár a közös Atya szerető aggodalma tőlük. Ha valamit különös bensőséggel kérünk az Úrtól, az az, hogy szavaink elérjék azok fülét és szívét is, akiket már kikezdtek a csábítások és fenyegetések azok részéről, akik Krisztusnak és szent evangéliumának ellenállnak.

E körlevél *minden szavát* lemértük az *igazság* és egyúttal a *szeretet* mérlegén. Nem akartunk mi is vétkesek lenni időszerűtlen hallgatással vagy hiányos felvilágosítással, de szükségtelen keménységgel sem akartuk megkeményíteni bárki szívét azok közül, akikért mint Főpásztor felelősek vagyunk s akiket azért, mert most a tévely és idegenség utain járnak, nem kevésbbé szeretünk. Felejtsék el azok, akik új környezetük szokásaihoz alkalmazkodva az elhagyott atyai házra és az elhagyott Atyára nem tudnak egyebet mondani, mint a hűtlenség, a hálátlanság, sőt a sértés szavait — amit tettek — el fog jönni a nap, amikor az Istentől való elfordulás és a lelki elárvulás borzadálya fogja meglepni ezeket a mai tékozló fiúkat s amikor a honvágy visszahúzza majd ahhoz az Istenhez, „aki ifjúságukat megörvendeztette" s az Egyházhoz, akinek anyai keze a mennyei Atyához vivő utat mutatta meg nekik. Azért imádkozunk szüntelen, hogy ezt az órát siettessük.

Mint az Egyház más korszakai, a mostani is új felemelkedéseknek és belső tisztulásnak lesz az előhírnöke, ha Krisztus híveinek hitvalló bátorsága és szenvedőkészsége elég nagy ahhoz, hogy az egyházüldözők fizikai hatalmával feltétlen belső *hitet*, az Örökkévalóba vetett elpusztíthatatlanul biztos *reményt* és a tetterős *szeretet* mindenható kényszerítő erejét állítsák szembe.

A bőjt és húsvét szent ideje magunkbaszállást és bűnbánatot hirdet és a keresztény személyt inkább mint máskor, a keresztre és a Feltámadott dicsőségére irányítja, azért legyen ez mindnyájatok számára örömmel fogadott és jól felhasznált alkalom arra, hogy lelketeket a hősök, a tűrők és győzők szellemével töltse el, azzal a szellemmel, amely Krisztus keresztjéről sugárzik szét. Akkor, amiben biztosak vagyunk, az Egyház ellenségei, akik azt gondolják, hogy most az ő órájuk érkezett el, hamarosan felismerik, hogy korán örültek és időelőtt nyúltak a sírásó szerszámokhoz. Akkor eljön majd a nap, amelyen a Krisztus ellenségeinek elsietett győzelmi éneke helyett a Krisztus-hívők szívéből és ajkán a szabadulás Te Deuma csendül ég felé; az öröm Te Deuma a fölött, hogy a német nép ma még tévelygő fiaival együtt rálépett a vallásos megtérés útjára; hogy a szenvedésben megtisztult hittel hajt térdet újra az idő és az örökkévalóság Királya, Jézus Krisztus előtt s vállalkozik a keresztény Nyugat ellenzői és megsemmisítői ellen vívott harcban — egyetértésben más népek nemeslelkű fiaival — arra a szerepre, amelyet az Örökkévaló tervei számára megjelölnek.

Ő, aki a szívet és a veséket vizsgálja (Zsolt. 7, 10.), a tanúnk arra, hogy nincs hőbb kívánságunk, mint az *igazi béke helyreállítása Németországban az Egyház és az állam között.* Ha azonban a mi hibánkon kívül nem áll helyre a béke, akkor Isten Egyháza a Mindenható nevében, akinek karja ma sem rövidült meg, megvédi jogait. Iránta való bizalmunkban nem szűnünk meg imádkozni és könyörögni (Kolossz. 1, 9.) értetek, az Egyház gyermekeiért, hogy a szomorúság napjai megrövidüljenek s hogy az ítélet napján híveknek találtassatok; és az üldözőknek és szorongatóknak is: engedje a minden világosság és irgalom Atyja a felismerés damaszkuszi óráját, nekik és azoknak a számtalanoknak, akikkel együtt tévedtek és tévednek.

Ezzel a fohásszal szívünkben és ajkunkon adjuk mint az isteni szeretet zálogát, nehéz és felelősséggel teljes elhatározásaitok közt segítségül, a harcban erősítésül, a szenvedésben vigaszul, hű népetek püspöki Főpásztorainak, a papoknak és szerzeteseknek, az Actio Catholica világi apostolainak és mindenkinek, egyházmegyéitek minden tagjának, nem utolsó sorban a betegeknek és börtönben senyvedőknek atyai szeretettel apostoli áldásunkat.

Kelt Vatikánban, 1937 március 14. Feketevasárnap.

XI. PIUS PAPA

Nihil obstat. Dr. Julius Czapik. No. 1462.
Imprimatur. Strigonii, die 15. Maii.
Dr. Julius Machovich vic. gen.

KIADJA „A SZIV", BUDAPEST.
FELELŐS: ZSIROS FERENC S. J.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-u. 2.